Iris Murdoch

Vlăstarul cuvintelor

Editura Eminescu

HONORÉ DE BALZAC

Vlăstarul cuvintelor

181

181

În româneşte de
ANTOANELA RALIAN

EDITURA EMINESCU
1981

Cuprins

JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
VINERI
SÂMBĂTĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
DUMINICĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI

SÂMBĂTĂ

DUMINICĂ

LUNI

MARŢI

AJUNUL CRĂCIUNULUI

ZIUA DE CRĂCIUN

JOI

— AUZI, TE-A CĂUTAT O FATĂ DE culoare, absolut fantastică!

— Te-o fi căutat pe tine.

— Nici gând. M-am oferit eu, dar părea total neinteresată. Zicea că doreşte să-l vadă pe domnul Hilary Burde.

Ăsta eram eu.

— Aha: Oricum, totul părea foarte improbabil. Şi a spus ce vrea de la mine?

— Nu. Apropo, toboganul crematoriului de gunoaie e din nou înfundat.

Cel care mi se adresase era Christopher Cather, chiriaşul meu. Ne întâlniserăm întâmplător în stradă, eu întorcându-mă de la birou, el întorcându-se de la Dumnezeu ştie ce ocupaţie o fi având în timpul zilei. Acum eram amândoi în lift. Liftul în care nu încăpeau decât două persoane şi care urca greoi, gemând a neîncredere. Mai avea şi o oglindă lunguiaţă, menită să intensifice inspecţia reciprocă. La Christopher, însă, te uitai cu plăcere.

Am coborât la etajul nostru, adică la patru, unde nările ne fură înţepate de o miasmă ce confirmă înfundarea toboganului. Domnul Pellow, un învăţător suspendat din învăţământ, se ivi în uşa apartamentului vecin, dar se retrase încet la vederea noastră. Era în căutarea unui partener de beţie. Eu şi Christopher ne-am făcut că nu-l vedem.

Am intrat în apartamentul nostru. Am ridicat două scrisori care zăceau pe jos. Apoi ne-am despărţit, eu îndreptându-mă spre dormitorul meu şi Christopher spre al lui; am aprins lumina şi în faţa ochilor mi se înfăţişă patul în dezordine, un maldăr de rufărie de corp purtată, şi praful aşternut peste vestigiile uitate ale luptei mele cu omenirea. Am înghesuit rufăria murdară sub saltea, apoi am netezit cearşafurile pe deasupra, inhalând, fără neplăcere, familiarul miros stătut. Draperiile rămăseseră netrase de la plecarea mea zorită de dimineaţă, încă pe întuneric. Era iarnă: noiembrie cu zori târzii, mohorâţi, şi un vânt rece care plesnea frunzele fleşcăite pe trotuarele ude. Anotimpul care mi se potrivea. Chiar şi la patruzeci şi unu de ani ţi se năluceşte ideea că n-ai să trăieşti veşnic. *Adieu, jeunesse.*

„Căminul” meu era un apartament mic, meschin, împuţit, în

Bayswater, într-un bloc masiv, pătrat, din cărămidă aparentă, plasat într-o fundătură. Dincolo de fundătură se întindea o stradă zgomotoasă, plină de forfotă, dincolo de stradă se înşirau nişte dughene sordide, dincolo de dughene era staţia de metrou Bayswater (cu legături pe traseul districtual şi pe cel circular), dincolo de care venea staţia de metrou Queensway (traseul central), dincolo de care se întindea şoseaua Bayswater, dincolo de care, slavă Domnului, se ivea parcul. Îmi denigrez instinctiv apartamentul; fără îndoială că meschină şi împuţită era viaţa mea. Ce-i drept însă, şi apartamentul era strâmt şi întunecos, având vedere spre un labirint de scări de incendiu, într-o curte interioară, niciodată însorită. Era alcătuit din trei camere mici: dormitorul meu, cel al lui Christopher şi aşa-zisul salon, unde Christopher, un adept al vieţii la nivelul podelei, cărase de curând cea mai mare parte din mobila camerei sale, inclusiv patul. Devenind în acest fel de nelocuit, salonul nu era folosit nicicum, în ceea ce mă privea, apartamentul era o simplă *machine à dormir*. Serile nu mi le petreceam niciodată acasă, de parcă locuinţa ar fi fost bântuită de duhuri rele. Week-end-urile îmi creau mereu probleme. Blestemam ideea săptămânii de lucru de cinci zile. Niciodată nu încercasem să-mi decorez apartamentul, întrucât eram lipsit de gust. Nu-mi doream obiecte personale, nu-mi doream „rafinamente", nimic care să-mi amintească de trecut. În casa mea nu era nimic de îndrăgit.

Am să vi-l înfăţişez pe scurt pe Christopher. Chiriaşul meu, al cărui tată, înstrăinat de el, era avocat pledant în Essex, avea la vremea aceea 23 de ani şi un trecut glorios. Era un bărbat frumos, care sucise multe capete, inclusiv unele din paginile ce vor urma. înalt şi foarte subţire, cu o coamă de păr blond, încâlcit, care-i cădea pe umeri, şi o faţă îngustă, de paloarea proprie tenurilor luminoase. Vara, faţa i se acoperea de pistrui. Avea ochii de un albastru atât de pal, încât i-ar fi dat un aer de slăbiciune dacă n-ar fi fost contracaraţi de nasul impunător şi drept. Era graţios a-l avea în casă era ca şi cum ai fi avut un linx sau un leopard. Purta întotdeauna ceea ce eu aş numi o „îmbrăcăminte fantezi". În calitate de chiriaş era mai mult decât nesatisfăcător, fiind un geniu al parazitismului. Din când în când lucra, făcând curăţenie în apartamentele altora. Nu-mi dau seama cine puteau fi smintiţii care-i dădeau voie lui Christopher să le facă curăţenie în apartamente. Gloria trecutului său consta în faptul că, la optsprezece ani, Christopher alcătuise şi condusese o formaţie pop, denumită „Trădarea conţopiştilor", care avusese un scurt dar considerabil succes. Succesul s-a făcut simţit mai cu seamă într-un turneu întreprins în Australia, dar unul dintre cântecele formaţiei ocupase locul zece în Anglia. Se numea *Pasărea de apă* şi cunoscătorii şi-l mai amintesc probabil. Un cântec despre cineva care părăsea pe altcineva, iar corul cânta „Ţine minte, pasăre de apă, du, du, du,

pasăre de apă, pasăre de apă, bu, bu, bu", sau ceva în genul ăsta. Formaţia a făcut o grămadă de bani (care s-au spulberat în vânt, lăsând în urmă doar datorii la impozite), după care s-a dezmembrat. Un membru din grup a rămas la Sydney, altul a plecat în Mexic, al treilea (compozitorul *Pasării de apă)* s-a dedat viciului heroinei şi a murit. Christopher s-a reîntors la Londra şi, un timp, şi-a câştigat o existenţă precară „organizând" spectacole improvizate (taică-său i-a plătit impozitele datorate). După care s-a convertit la budism şi s-a dedicat dualităţii atotstăpânitoare, transcendând limitele gândirii conceptuale. Un prieten de-al meu mi l-a hărăzit drept chiriaş, spunându-mi: „Din moment ce tot ai nevoie de bani şi nu eşti niciodată acasă, de ce nu închiriezi o cameră?". Christopher îmi datora acum chiria pe şase săptămâni. Cel puţin respecta regulile impuse de mine: nu pick-up, nu dame, nu mai mult de trei musafiri o dată, nu ciocolată în casă, nu discuţii despre probleme sexuale de faţă cu mine etc. Prezenţa unor fete în casă m-ar fi tulburat. Băieţii veneau şi plecau, mai ales doi dintre ei, Mick Ladderslow şi Jimbo Davis. Mick era un derbedeu dintr-o familie bogată şi dorea să-l convingă pe Christopher să *organizeze o* nouă formaţie, care să se cheme „Pasările de apă" (numai că Christopher era acum dedicat Nirvanei), Jimbo era un balerin, mai graţios decât Christopher, un velş scump la vorbă, care-mi plăcea şi care, cel puţin, ştia să danseze (l-am văzut o dată dansând la un teatru). Mick n-avea nici un fel de talent – decât doar pentru boroboaţe, în gândul meu le spuneam „studenţi", deşi nu studiau nimic decât divertismentul. Erau nişte făpturi armonioase, lipsite de judecată, care lipăiau înăuntru şi afară, tiptil, ca nişte animale. Nu-mi stârneau senzaţia enervantă că aş fi înconjurat de fiinţe raţionale. Cei doi băieţi (şi, uneori, şi alţii) şedeau în odaia lui Christopher, se gratificau cu felurite droguri, îndeletnicire deosebit de negălăgioasă despre care aveam grijă să nu ştiu nimic. Christopher învăţa să cânte la *tablă, o* mică, anostă tobă orientală, dar, cel puţin, nezgomotoasă; şi se întrerupea brusc ori de câte ori îi ceream eu. Pentru nişte băieţi de vârsta lor erau, în general, remarcabil de silenţioşi, stând laolaltă, presupuneam eu, învăluiţi într-un abur de toropeală, în intervalele în care nu desenau *mandala*[1] şi nu citeau I Ching. Nu ştiu dacă băieţii aveau vreo înclinaţie anormală. După toate probabilităţile, nu. Christopher îmi povestise că în zilele „Trădării conţopiştilor" se îmbulziseră fetele în viaţa lui, pur şi simplu „tăbărau cu toatele" pe el. Mi-era milă de băiat. Nimic nu risipeşte mai brutal misterioasele şi luminoasele aşteptări de la viaţă decât o timpurie promiscuitate sexuală.

Vântul zgâlţâia din când în când ferestrele, iscând acel bizar, dar nu neplăcut sentiment de singurătate pe care ţi-l stârneşte uneori viscolul iernii. După o interminabilă zi de birou şi după ce trebuise să-mi

suport semenii la ora de vârf în metrou, mă simţeam sleit, şifonat, mânjit de funinginea lasitudinii. O viaţă de o aspră monotonie deschide calea spre mântuire, aşa spun înţelepţii. Ei bine, în cazul meu probabil că lipsea vreun element. Ah, sfâşietoarea tristeţe a vieţii trăite în miezul propriei ei banalităţi! Am aruncat o privire celor două scrisori. Una era de la Tommy, şi am pus-o deoparte, nedeschisă. Cealaltă era nota de plată pentru telefon. Am desfăcut-o şi am cercetat-o. După care am ieşit din cameră, am deschis uşa lui Christopher izbind-o cu piciorul şi am intrat. Băiatul şedea turceşte pe podea şi examină conţinutul unei cutii, îmi aruncă o privire vinovată când văzu nota de telefon din mâna mea, şi roşi. Avea un extraordinar dar de a roşi.

— Christopher, mi-ai promis că n-o să mai ai convorbiri interurbane.

Tânărul se ridică în picioare.

— Hilary, îmi pare foarte rău, trebuia să-ţi fi spus pe loc, numai că mi-era prea teamă, te rog, nu te înfuria! Îţi promit că n-o să se mai întâmple.

— Tot aşa mi-ai promis şi data trecută. Sau era o făgăduială budistă, detaşată de lumea aparenţelor în care se plătesc note de telefon?

— De data asta e o promisiune certă. Şi o să-ţi plătesc nota.

— Cu ce? Îmi datorezi chiria pe şase săptămâni.

— O să-ţi plătesc. Te rog, iartă-mă, Hilary, şi nu fi supărat. Nu pot suferi să fii supărat pe mine. Îţi fac promisiunea certă şi sinceră că n-o să se mai întâmple.

— Promiţi. Promisiuni certe. Promisiuni certe şi sincere. Unde, în această serie, începe promisiunea reală?

— Îţi promit cert şi sincer şi cinstit...

— Las-o baltă! Ţi-am spus că dacă se mai întâmplă o singură dată, renunţ la telefon.

— Hilary, doar n-ai de gând să faci una ca asta, avem nevoie de telefon, ai să te răzgândeşti...

— N-o să am când.

M-am dus în hol. Instrumentul cu pricina stătea pe o măsuţă de bambus lângă uşa de la intrare. Am apucat de fir, jos lângă perete, şi am smucit cu putere. S-a auzit un zgomot de rupere şi un uşor pârâit, şi doza s-a smuls din perete împreună cu o bucată din stinghia de lemn şi cu o ploaie de tencuială fărâmată. Firul însă nu voia să cedeze. Am pus un picior pe el şi am continuat să trag până a plesnit, făcându-mă să-mi pierd echilibrul şi să mă precipit peste masă. Am izbit-o de perete, sfărâmându-i un picior. Aparatul telefonic s-a prăvălit pe podea şi s-a spart, deschizându-se şi dând la iveală măruntaie din sârme colorate. Discul s-a desprins şi s-a rostogolit într-un colţ. Tăcere.

— Oh... Hilary...! Christopher, şi mai palid sub paloarea lui, privea

dezastrul. Era impresionat.

Am intrat în odaia mea şi am încuiat uşa. Mi-ar fi plăcut să plec de acasă imediat după acest episod, dar era seara în care luăm cina cu soţii Impiatt (joia) şi, de obicei, îmi schimbam hainele pentru ei (nu-mi puneam chiar costum de seară, dar o cămaşă curată şi cravată). Mă şi bărbieream pentru ei. Faţa mea ar fi avut regulat nevoie de un al doilea ras, seara, dar lucrul ăsta se întâmplă numai joia. Deci, după ce m-am bărbierit la chiuveta din camera mea, mi-am scos cămaşa murdară purtată la birou şi cravata soioasă, şi mi-am pus o cămaşă albă şi un fular la gât. M-am pieptănat şi mi-am îmbrăcat haina şi paltonul, începusem să regret distrugerea telefonului. Şi doar nu băusem decât două pahare în drum spre casă, la barul din staţia Sloane Square. Dacă are cumva Crystal nevoie urgentă de mine? Am ieşit în hol.

Christopher, încă agitat, mă aştepta.

— Hilary, îmi pare îngrozitor de rău, te rog, nu fi supărat pe mine, o să repar măsuţa...

Vorbea ca şi cum el făcuse paguba.

— Nu sunt supărat.

Se aşezase între mine şi uşă. L-am luat de umeri şi l-am dat uşurel la o parte. L-am simţit crispându-se sub atingerea mea (teamă, dezgust?). Am ieşit din apartament. Domnul Pellow mă urmărea cu ochi sticloşi din întunecimea holului său. Se aşezase pe un scaun, în uşă. Fusese suspendat din învăţământ pentru că lovise un elev nărăvaş. Cât de bine îl înţelegeam! Am coborât cu liftul, de astă dată singur. Afară, răsuflarea toamnei hăituia în vârtej frunze moarte, ziare vechi, cutii goale de ţigări. Când am ajuns în parc, am început să mă simt ceva mai bine. La nord de parc şi la sud de Tamisa, Londra pare ireală. Irealitatea îşi atinge culmea pe dealurile oribile din Hampstead. Pentru mine, parcul semnifica marea graniţă dintre persoana mea şi un tărâm mai fericit în care crezusem cândva că eram hărăzit să pătrund. Dar n-a fost să fie. S-a dovedit că nu eram croit pentru viaţa normală. Mi-a părut întotdeauna rău că am fost prea tânăr ca să fi putut participa la război. Mi-ar fi plăcut războiul.

— Hilary, *dragă,* exclamă Laura Impiatt, deschizându-mi uşa şi sărutându-mă.

Soţii Impiatt, o pereche fără copii, abundând în fapte bune şi iniţiative, locuiau în Queen's Gate Terrace, unde ocupau parterul uneia dintre clădirile apăsătoare din această *zonă*.. Mi-am atârnat paltonul în hol, cum mă învăţase de mult Laura să procedez, şi am urmat-o în salon.

— Bună, Hilary, zise Freddie în timp ce deschidea o sticlă.

Clifford Larr, care venea şi el uneori în serile de joi, se înclină cu un

aer distant.

Şi Freddie Impiatt, şi Clifford Larr lucrau la serviciul meu. Spun „serviciul meu”, dar de fapt era mai curând serviciul lor, întrucât amândoi îmi erau mult superiori în grad. Nici nu era greu să fii. Lucram în Whitehall[2], la un departament ministerial - n-are importanţă care anume. Eu eram repartizat la secţia „organizare”, care se îngrijea de administraţia instituţiei. Mă ocupam de plăţi, nu de metafizică plăţilor, ci de mecanică lor. Era o slujbă banală, fără pretenţii, dar nu-mi displăcea. Aveam un post umil, obscur, şi când sosea vremea promovărilor, regulat „se trecea peste mine”. (Formulă expresivă: o fâlfâire de aripi triumfătoare, apoi tăcere.) în ierarhia administrativă eram, cu excepţia dactilografelor şi a secretarelor, aproape pe treapta cea mai de jos. Aveam ca şef un tip, Duncan, acum de curând promovat la Ministerul de Interne, care avea ca şefă o doamnă Frederickson, aflată acum în concediu de maternitate, care-l avea ca şef pe Freddie Impiatt, care-l avea ca şef pe Clifford Larr, care avea şef o persoană prea sus-pusă pentru a fi pomenită aici, care avea şef pe cineva şi mai sus-pus, care lucra direct cu şeful departamentului, Sir Brian Templar-Spence, aflat acum în pragul pensionării. Eu eram şeful lui Arthur Fisch, care nu era şeful nimănui.

Aşadar Freddie îmi era mult superior, iar Clifford Larr se afla în vecinătatea culmilor ameţitoare. De aceea era deosebit de amabil din partea lui Freddie şi a Laurei să mă invite regulat la ei, din moment ce eu eram atât de categoric un nimeni. Cu atât mai amabil cu cât şi Freddie, şi Laura erau snobi: fireşte, nu vulgar snobi, ci măcinaţi în tăcere de un snobism ascuns, perseverent dar inteligent, caracteristic majorităţii micilor burghezi cultivaţi, doar dacă nu se interpune vreo trăsătură pozitivă de caracter sau de educaţie. Vânau şi cultivau tot felul de „mărimi” pe care le invitau la cină, desigur, nu în zilele când veneam eu. În zilele când mă chemau pe mine apărea rareori câte un funcţionar superior de la birou, de talia lui Clifford Larr, dar niciodată oameni cu titluri sau scriitori de vază. Laura îşi imagina că poate ascunde asemenea discriminări sub formule ca: „Vom fi numai în familie, suntem egoişti şi vrem să te avem numai pentru noi!”. Oricum, aspiraţiile lor făceau ca nerăsplătita amabilitate pe care mi-o arătau să fie şi mai impresionantă pentru mine. Le-a trebuit oarece timp până să înţeleagă ciudata rigiditate cu care îmi orânduisem viaţa, dar până la urmă au înţeles-o şi au respectat-o. În fiecare joi seara cinam deci la familia Impiatt. Uneori, dar nu prea des, mă contramandau pentru ceva mai amuzant. Dar niciodată nu mi-au cerut să schimbăm ziua.

Cum în cele ce urmează s-ar putea să dau uneori impresia că îi cam iau peste picior pe soţii Impiatt, vreau să spun răspicat, din capul locului, că ţineam foarte mult la amândoi, aşa cum se întâmpla

adeseori cu cei pe care îi zeflemisim. Îi socoteam oameni cumsecade şi îi admiram pentru că erau un menaj fericit, ceea ce, după opinia mea, constituie o performanţă. Fireşte, această din urmă realizare nu-i întotdeauna comodă pentru ceilalţi. Afirmarea pe care o implică un cuplu fericit îţi inspiră adeseori un sentiment de înstrăinare, înstrăinare de multe ori creată pe jumătate deliberat, pentru a exclude spectatorii. Strălucirea emanată de căminul Impiatt mă făcea uneori să mă simt ca un lup singuratic care dă târcoale şi adulmecă hulpav în preajmă. Iar ei, cei fericiţi, se amuză să aibă un lup prin preajmă, să-i arunce din când în când o privire pe fereastră şi să-i audă urletul hămesit: Cât de rar izbuteşte fericirea să rămână într-adevăr inocentă, să nu-şi asume un aer de triumf, să nu devină o insultă pentru cei văduviţi de ea! Şi cât de insultătoare poate fi acea ostentaţie firească, instinctivă, a celor fericiţi!

— Vrei puţin sherry, Hilary, doar o „picăţică”?

Cuvânt nou, la modă, în vocabularul Laurei. Diminutiv de la picătură?

— Mulţumesc.

— Iarăşi porţi ciorapi trăsniţi. Ia te uită, Freddie, Hilary poartă iar ciorapi trăsniţi.

Asta era o glumă obişnuită, de care mă săturasem. Mi-aş fi controlat ciorapii, dacă nu intervenea incidentul cu telefonul.

— Dar eu tocmai îţi admiram ciorapii sexy. Nu-mi pot desprinde privirile de la gleznele tale.

Cu Laura discutam mereu prostii vulgare de felul ăsta. O făceam întotdeauna pe ţapul în prezenţa soţilor Impiatt. Mi se părea că asta şi aşteptau de la mine. Câteodată nu eram cu nimic mai presus de Reggie Farbottom, bufonul biroului.

Laura, care nu mai era nici tânără, nici zveltă, putea fi încă socotită o femeie frumoasă. Se trăgea dintr-o familie de quakeri şi renunţase la educaţia ei religioasă pentru a se mărita cu Freddie, fapt la care făcea deseori aluzie. Ca şi soţul ei, fremăta de energie. Avea în ea ceva de organizatoare de jocuri. Pur şi simplu emana voinţă şi dinamism, deseori sub forma unei anxietăţi, posibil anxietatea de a face întotdeauna numai ceea ce-i vrednic de făcut. Avea o faţă plăcută, radioasă, expresivă, cu ochii aceia foarte depărtaţi care dau privirii un efect vag hipnotizator, năuc şi uşor năucitor. Mai degrabă rânjea decât zâmbea şi avea o voce adâncă, rezonantă, emfatică, incisiv cultivată, care putea deveni obositoare când o ascultai mult. În fiecare frază trebuia să existe câte un cuvânt comic accentuat: semn mai curând de timiditate decât de autoritatea pe care s-ar fi zis că o exprimă. Era întotdeauna muşcătoare. Avea ochi de culoarea castanei, iar părul, cândva brun şi acum mai mult cărunt, fusese purtat până de curând în două cozi severe, înnodate în jurul capului. De câtva timp însă, îl

purta despletit, revărsat până spre mijloc. Ceea ce era derutant: o femeie cu păr cărunt, lung şi revărsat are oricum o înfăţişare stranie; cu atât mai mult când în ochi îi licăreşte un jind arzător. Acum, de când purta părul despletit, energia Laurei, deşi nicidecum diminuată, părea să fi devenit mai difuză, mai puţin directă şi prozaică, de parcă redobândise ceva din vaporoasa, electrica indeterminare a tinereţii, în ultima vreme vădise şi o preferinţă pentru rochiile lungi, învoalte. în seara asta purta una, lungă până la glezne, din mătase verde stropită, despicată lateral pentru a lăsa să se vadă ciorapii albaştri, întotdeauna îmbrăca o toaletă de seară pentru joile noastre, chiar dacă nu mai venea nimeni afară de mine. Remarcăm acest lucru cu regularitate şi ea ştia că-l remarc. Aşadar nu-i de mirare că şi eu mă bărbieream.

— Ce mai face Christopher? întrebă Laura. Vădea un interes matern pentru tinerii mei.

— Ca şi până acum. Inofensiv. Pitoresc. Inutil.

— I-ai fixat şi lui Christopher o zi?

Aluzie la faptul că aveam zile fixe în care îmi vizitam prietenii.

— Nimeni sub treizeci de ani nu are dreptul la o zi fixă.

— Asta-i o regulă? Cred că ai inventat-o acum, pe loc.

— Hilary trăieşte numai după reguli, interveni Freddie. El separă orice de orice.

— Şi pe oricine de oricine, preciza Laura.

— Separaţia constituie esenţa existenţei unui celibatar, am spus eu.

— Îi place să trăiască în lumile altor oameni şi să nu aibă o lume a lui.

— Ideea lui Hilary e „totul pentru toţi bărbaţii”.

— Cine credeţi că-i va urma lui Templar-Spence? întrebă Clifford Larr.

Se lansară într-o bârfă de birou. Laura dispăru în bucătărie. Gătea bine, dacă erai amator de genul ăsta de mâncăruri. Am contemplat salonul şi m-am minunat de multitudinea nimicurilor costisitoare şi de absenţa oricărui fir de praf. Freddie şi interlocutorul său lunecaseră într-o discuţie economică.

— Cărţile Sibilei, ce imagine a inflaţiei! Niciodată n-am obiectat când m-am văzut abandonat, în afara unor discuţii serioase. Ignoranţa ar trebui să stimuleze modestia. Şi apoi îmi convenea să fiu cel lăsat să amuze doamnele. Femeile sunt rareori emfatice. Nu eram înzestrat cu talentul de a juca rolul emiţătorului de sentinţe. Impiatt obişnuia să facă acest lucru, dar cu o înduioşătoare inconştienţă. Freddie era un bărbat corpolent, purtător de vestă, nu prea înalt, puţin chel, monumental şi cărunt, un amabil infatuat, cu un cap mare şi un zâmbet plăcut cabalin. Nu-l putea pronunţa pe „r”.

Clifford Larr era înalt şi subţire, cu o tendinţă de „dandy”, un om foarte agreabil, nervos, sarcastic, înarmat cu o superioritate conştientă

de sine, intolerant faţă de proşti, unul dintre acei excentrici distanţi ţepoşi bicisnici de care abundă serviciile ministeriale.

— *À table, à table!*

Continuând să discute despre lira sterlină, cei doi mă urmară pe scări, ca răspuns la chemarea Laurei.

— Bănuiesc că iar avem la masă nişte trăsnăi franţuzeşti, Hilary!

— Eu sunt de acord cu Wittgenstein, care spunea că nu-i pasă ce mănâncă, numai să fie acelaşi lucru.

— Hilary trăieşte cu iahnie de fasole când nu vine la noi. Ce-ai mâncat azi la prânz, Hilary?

— Bineînţeles, iahnie de fasole.

— Hilary, vrei nişte vin alb?

— Doar o „picăţică".

— Băieţii ăia, de la tine de acasă, continuă să fumeze marijuana?

— Nu ştiu ce fac.

— Alt exemplu de separaţie.

— Trebuie să vin să-i mai văd o dată, spuse Laura. Scriu un nou articol. Şi simt că, într-un fel, le-aş putea fi de folos, în regulă, Hilary, nu-i nevoie să te hlizeşti.

Cea mai recentă pasiune a Laurei era să ia parte la nişte cursuri de sociologie şi să scrie articole intelectuale despre „tineret" la pagina femeilor.

— În comparaţie cu noi, tineretul e atât de brav şi de dezinteresat.

— Îhm!

— Aşa e, Hilary. Tinerii sunt cu adevărat bravi. Iau hotărâri atât de măreţe şi nu se sinchisesc de bani sau de stare socială, şi nu se tem să trăiască în prezent, îşi mizează întreaga viaţă pe o idee sau pe o experienţă.

— Cu atât mai nebuni!

— Sunt convinsă că tu, Hilary, când erai tânăr, erai teribil de temător şi de grijuliu.

— Nu mă gândeam la nimic decât la examene.

— Vezi! Când ai de gând să-mi povesteşti amintiri din copilărie, Hilary?

— Niciodată.

— Hilary e de o discreţie patologică.

— După opinia mea, lira sterlină nu ar fi trebuit lăsată să fluctueze, zise Clifford Larr.

— Din cauza crizei ăsteia am hotărât să rămânem acasă de Crăciun.

— Hilary, tu cunoşti atâtea limbi străine, dar nu călătoreşti niciodată.

— Cred că Hilary nu părăseşte niciodată Londra.

— Eu cred că nu părăseşte niciodată perimetrul parcurilor regale.

— Hilary, tot mai alergi în fiecare dimineaţă în jurul Hyde-Park-

ului?

— Care-i părerea dumitale despre lira sterlină, Hilary?

— Că ar trebui să facă praf orice altă monedă străină.

— Hilary e atât de competitiv şi de şovin!

— Îmi iubesc ţara.

— Ce demodat!

— Pe vremea mea, patriotismul era predat în şcoli, zise Clifford Larr.

— La şcoala mea, a fi patriot însemna o lipsă de bun-gust, replică Freddie.

— Eton e atât de bolşevizant, exclamă Laura.

— Guvernul o să treacă la măriri de preţuri, stărui Clifford Larr.

— M-am săturat să-i tot aud pe proletari trăncănind despre preţul cărnii, bombăni Freddie.

— N-au decât să mănânce caviar.

— Hilary n-a sesizat poanta, ca de obicei.

— Nu-i nevoie să mănânce numai carne de vacă; nici noi nu mâncăm.

— Ar putea trăi cu fasole, ca Hilary.

— Sau cu sardele. Ori cu orez. E mult mai sănătos.

— Foarte bine. Numai că nu-mi place vocabularul lui Freddie, am spus.

— Hilary e atât de combativ!

— Fiindcă veni vorba de proletari, Hilary, aş dori să-i spui lui Arthur Fisch să nu-i mai lase pe beţivii ăia să-l viziteze la birou.

— Nu sunt beţivi, sunt toxicomani.

— Dar tu eşti de acord, Hilary?

— Sunt de acord.

— Vreau să spun că nu se face.

— Hilary, ţi-a povestit Freddie despre pantomima pe care o vor interpreta de sărbători cei de la birou?

— Nu, nu i-am spus. Va fi *Peter Pan.*

— *Ei,* nu!

— Îţi place *Peter Pan,* Hilary?

— Piesa mea favorită.

— Hilary gândeşte că Freddie o să i-o profaneze.

— Cred că nu-i nevoie să mai întreb cine va interpreta rolurile lui Hook şi al domnului Darling.

— Întotdeauna regizorul umflă pentru el rolul cel mai gras.

— Freddie e un actor ratat.

— *Peter Pan* e o mare şi ambiguă operă de artă, decretă Clifford Larr. Crezi că i se poate atribui o interpretare freudiană?

— Mai curând una materialistă.

— Ah!

— Nu fi atât de negativist, Hilary.

— De ce nu o interpretare creştină, Peter ca pruncul Iisus?

— Hilary zice că de ce nu o interpretare creştină?

— Reggie Farbottom o să-l joace pe Smee.

— Aaaah!

— Hilary e invidios.

— A sosit momentul să plec, anunţă Clifford Larr.

Se retrăgea întotdeauna devreme. Urcarăm cu toţii scările, tropăind.

După ce a plecat şi ne-am aşezat în salon să ne bem cafeaua, începurăm, fireşte, să discutăm despre el.

— Un om atât de nefericit, începu Laura. Mi-e atât de milă de el!

— Nu ştiu nimic despre Larr, am spus eu, dar nu înţeleg de ce presupui că e nefericit. Voi doi presupuneţi întotdeauna că oamenii sunt nefericiţi, ca să vă poată fi milă de ei. Bănuiesc că-l socoteşti nefericit numai pentru că nu e însurat. Şi pe mine probabil că mă consideri nefericit. De îndată ce-am să plec ai să spui: „Bietul Hilary, mi-e atât de milă de el, e atât de nefericit!”.

— Nu da în noi, Hilary, zise Freddie. Puţin whisky?

— O picăţică.

— O ce?

— O picăţică.

— Ei bine, eu stărui să cred că e nefericit, urmă Laura, turnându-şi whisky. Pare un om interesant, dar e atât de ţeapăn şi de solemn şi nu vrea să discute decât despre lira sterlină. Niciodată nu vorbeşte despre vreo problemă personală. Trebuie să aibă o suferinţă ascunsă.

— Femeile cred întotdeauna că bărbaţii au suferinţe ascunse. E un mod de a-i despărţi de alte femei.

— Şi bărbaţii de felul tău, Hilary, cred întotdeauna că femeile sunt pornite împotriva celorlalte femei.

— Aşa-i bine, draga mea, dă în el!

— Şi poartă o cruciuliţă la gât.

— Clifford? Zău?

— Oricum, poartă ceva pe un lănţişor, cred că e o cruce, se vedea astă-vară prin cămaşa de nylon.

— Nu eşti supărată pe mine, nu-i aşa, Laura?

— Bineînţeles că nu, prostuţule. Hilary are gură mare, dă-i uşor să-l pui cu botul pe labe.

— Nu-i posibil ca Larr să fie religios, nu-i aşa?

— Nu ştiu, replică Freddie, e atât de distant şi de închis în carapace, mă îndoiesc că are vreun prieten adevărat. S-ar putea să fie romano-catolic. Nu m-aş încumeta să-l întreb.

— Laura-i de părere că are nevoie de-o femeie.

— Creasta cocoşelului Hilary se ridică iar.

— Vreau să-l joc pe Smee.

— Hilary vrea să-i facă în ciudă lui Reggie.

— Hilary, vorbeşti serios? Dacă vrei, poţi fi unul dintre piraţi...

— Fireşte că nu vorbesc serios. Doar ştii ce părere am eu despre pantomimele interpretate la birou.

— Hilary e anti-viaţă.

— Da, slavă Domnului.

— Mă duc să caut coniacul ăla, zise Freddie. Şi ieşi din cameră.

Niciodată nu eram sigur dacă ieşirile din cameră ale lui Freddie, în serile mele de joi, erau întâmplătoare sau fuseseră puse la cale împreună cu Laura, astfel încât ea să-mi poată pune unele întrebări mai intime. Oricum, Laura se pornea pe dată şi profita cât putea de absenţa lui.

— Hilary, eu cred că tu ai o suferinţă ascunsă.

— Am vreo două sute.

— Spune-mi una dintre ele.

— Îmbătrânesc.

— Prostii! Ce face Crystal?

— Foarte bine.

— Şi Tommy?

— Foarte bine.

— Hilary, eşti un palavragiu de n-ai pereche!

Când i-am părăsit pe soţii Impiatt, seara nu se terminase încă pentru mine. N-am rămas târziu la ei, întrucât eram aşteptat în altă parte mult înainte de miezul nopţii. Desigur, nu le-am spus gazdelor mele despre această a doua vizită; ar fi considerat-o „o lipsă de gust", în serile de joi mă duceam întotdeauna să-l iau pe Arthur Fisch de la Crystal (Crystal e sora mea). Acest „luat" era o veche tradiţie. Pornise de la faptul că uneori Crystal găsea cam greu să-l determine pe Arthur să plece, aşa încât trebuia să vin eu să-l îndepărtez. Sau să fi fost din pricină că hotărâsem să ţin sub control relaţiile surorii mele cu acest tânăr? Originea aranjamentului se pierdea în negura istoriei. Şi, într-adevăr, Arthur nu mai era tânăr. Nici unul dintre noi nu mai era.

Crystal locuia într-o garsonieră pe una din străduţele sordide din North End Road, astfel încât, mergând cu pas iute, puteam ajunge din Queen's Gate Terrace pe jos în douăzeci de minute. Ori de câte ori puteam, îmi plăcea să merg pe jos prin Londra. Crystal era cu cinci ani şi ceva mai tânără decât mine şi, tot ca şi mine, necăsătorită. Avusese felurite slujbe. Fusese chelneriţă, secretară, lucrase într-o fabrică de ciocolată. Acum îşi instalase un modest atelier de croitorie, dar se părea că-şi petrecea timpul doar ajustând, pentru câteva pence, fustele vecinelor ei. O mai ajutam şi eu cu bani. Nimeni n-ar fi putut trăi mai economicos decât Crystal. Cheltuielile cele mai mari le făcea pentru a-l primi pe Arthur sau pe mine. Soţii Impiatt n-o invitau niciodată pe

Crystal la masă; era prea ignorantă pentru a fi prezentabilă. Laura obişnuia s-o invite din când în când la un ceai.

Crystal locuia singură într-o micuţă şi ponosită casă terasată. Garsoniera ei, cu chicinetă, era la etaj. În bucătărioară avea şi o cadă. Toaleta se găsea la parter, unde funcţionau cabinetul şi sala de aşteptare ale unui dentist. Subsolul era ocupat intermitent de un reparator de motociclete şi (gândeam noi) tăinuitor de bunuri furate, întregul cartier arăta, cel puţin pe atunci, foarte sărac şi decrepit. Tencuiala faţadelor, cândva zugrăvite în culori diferite, se spălăcise într-o uniformă tentă de murdărie şi pe alocuri căzuse pe porţiuni întregi, dând la iveală cărămida gălbuie de dedesubt. Ici, colo, câte o fereastră care se căsca fără geam, sau câte una bătută în scânduri, precum şi câte o intrare ce-şi pierduse uşa te somau să părăseşti orice speranţă. Locatarii erau, în cea mai mare parte, chiriaşi toleraţi, plătind chirii foarte mici (şi Crystal făcea parte dintre aceştia), pentru care proprietarii nu socoteau că mai merită să facă reparaţii.

Am descuiat uşa cu cheia mea şi am urcat scările. Crystal şi Arthur şedeau la masă. La intrarea mea se ridicară amândoi, comportându-se ca de obicei, adică puţin speriaţi de mine. în asemenea ocazii, aveau întotdeauna un aer uşor vinovat. Nu pentru că făcuseră dragoste, căci, în mod cert, nu făcuseră. Crystal, la treizeci şi şapte de ani, era încă virgină. Arthur se îndrăgostise de ea, dar nu se întâmplase nimic între ei, ştiam cu siguranţă, în seara asta însă, aveam impresia că atmosfera e mai încărcată ca de obicei, ca şi cum întrerupsesem o discuţie deosebit de intensă. Ceea ce mă irita. Arthur era roşu la faţă, iar Crystal făcea tot felul de gesturi mărunte repezite şi stângace, încercând să simuleze o activitate neutră şi inofensivă. Poate că stătuseră doar mâna în mână. Pe masă se găsea o sticlă de vin ieftin, adus de Arthur. Crystal abia de se atingea de băutură, întotdeauna rămânea destulă şi pentru mine.

M-am aşezat la masă, pe cel de-al treilea scaun. Îşi reluară şi ei locurile. Era o veche masă de bucătărie, din scândura de brad gălbuie, cu o suprafaţă plăcut striată şi zgrunţuroasă, de pe care Crystal tocmai înlătura cu un gest viguros firimiturile de pâine. Nu aşternea niciodată o faţă de masă, cu excepţia serilor de sâmbăta, când eram eu invitatul la cină. Şedeam acolo, sub becul fără abajur, ca trei conspiratori. Crystal eliberase masa de farfurii. Arthur îmi turnă un pahar de vin.

— Ce-aţi avut la masă?

— Plăcintă cu carne, fasole, tarte cu caise şi budincă cu sos de lapte, răspunse Crystal.

Aveam aceleaşi gusturi în ceea ce priveşte mâncarea. Îşi păstrase încă accentul nordic. Eu mă descotorosisem de al meu.

— Ce ţi-au servit ţie la Impiatt? întrebă Arthur.

Întotdeauna ne puneam aceste întrebări.

— *Quenelles de brochet. Caneton à l'orange. Profiteroles.*

— Ah!

— Voi aţi mâncat mai bine.

— Te cred! zise Crystal, întorcându-se spre Arthur cu zâmbetul ei total nevinovat şi lipsit de complicitate. Arthur rânji.

Daţi-mi voie să încerc s-o descriu pe Crystal. Nu s-ar putea spune că era frumoasă. Scurtă şi cam bondoacă, nu avea talie deloc. Mâinile ei erau drăguţe, mici, muncite şi iscusite, mâini care se agitau mult, ca o pereche de păsărele. Avea o faţă rotundă şi palidă, chiar păstoasă. Crystal nu făcea prea mult exerciţiu în aer liber. Părul ei era de un castaniu spre portocaliu, scămoşat, şi-i cădea într-un hăţiş des până la umeri. Gura mare, cu buza de jos proeminentă, umedă şi foarte mobilă. Dinţii cam stricaţi. Un nas gros cu vârful ridicat. Ochii căprui, de acea culoare care-i aur pur, fără nici o umbră de verde, dar de obicei ascunşi îndărătul unor ochelari rotunzi cu lentile groase, care-i făceau să semene cu nişte pietre licăritoare. Dar nici una dintre toate aceste trăsături nu o descrie cu adevărat pe Crystal. Cum e cu putinţă să descrii pe cineva cu care alcătuieşti una şi aceeaşi fiinţă întru dragoste? Crystal părea deseori prostuţă. Era ca un mic animal dulce, blând, răbdător.

Arthur era ceva mai înalt decât Crystal, dar mult mai scund decât mine. Avea o faţă comică, de un gen cam învechit (asta nu vrea să spună că ar fi fost spiritual, era mult prea timid pentru aşa ceva). Ochii îi erau de un cafeniu spălăcit, apos, iar gura apologetică, cu buze pe care şi le sugea întruna, sub o mustaţă castanie, deasă şi nu chiar pleoştită. Părul cam gras, nu prea lung, îi cădea în ondule netede, castanii. Părea persoana neidentificată dintr-o fotografie din secolul al nouăsprezecelea. Purta ochelari cu rame ovale, din metal. Descrierea aceasta pare cam părtinitoare. Daţi-mi voie s-o amendez. Arthur era un om onest, lipsit de orice urmă de răutate. Ochii lui apoşi erau în stare să exprime simţire. (Eu nu pot ochelari. Ochii mei sunt căprui ca ai lui Crystal. Crystal şi cu mine suntem fraţi numai după mamă.)

Niciodată nu stăteam mult în serile de joi. îmi plăcea să determin mişcările celor din jurul meu şi Arthur s-a simţit determinat să întindă mâna după paltonul din cui, de îndată ce am sosit eu. De fapt, îl şi luase. Am strâns mânuţa activă a lui Crystal. Nu mă sinchisisem de prezenţa lui Arthur mai mult decât de cea a unui căţel.

— Eşti bine, scumpa mea?

— Bine, dragule. Tu eşti bine? întotdeauna ne puneam unul altuia asemenea întrebări.

— Da, da. Dar tu eşti într-adevăr bine?

— Desigur. Am o clientă nouă. Vrea să-i fac o rochie de cocteil. Dintr-un material atât de frumos! Vrei să ţi-l arăt?

— Nu. Mi-l arăţi sâmbăta.

I-am sărutat încheietura mâinii. Arthur s-a ridicat în picioare. Un minut mai târziu, eram amândoi afară, în bătaia vântului.

M-am simţit din nou împresurat de emoţie, emoţia lui Arthur pricinuită de acel ceva neobişnuit care se petrecuse în seara asta. Mi-am spus că poate ar fi cazul să-l iau la întrebări, dar până la urmă am decis să n-o fac. Am mers alături în *sus* pe North End Road. Arthur locuia în Blythe Road. Deodată vântul se răci îngrozitor, un vânt de iarnă. Simţeam cum mă înşfacă ceva din beznă, ceva de demult, de foarte demult.

— Freddie s-a legat din nou de tinerii tăi, am zis.

— Nu-i pot împiedica să vină la birou.

— Te-ai putea împiedica să-i mai colecţionezi.

Nu-mi răspunse nimic. Vântul muşca îngheţat. Arthur purta pe cap o absurdă cipilică de lână. Eu aveam capul descoperit. De obicei, când se răceşte cu adevărat, port o şapcă de postav. Era timpul s-o dezgrop de pe unde s-o fi aflând. Uitasem să-i spun lui Crystal despre telefon. Trebuia să ţin minte s-o anunţ sâmbăta.

— A hotărât ceva Freddie în legătură cu pantomima? mă întrebă Arthur.

— Da. *Peter Pan.*

— O, Dumnezeule!

Ajunsesem la colţul străzii Hammersmith, unde de obicei ne despărţeam.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

— Hilary...

— Noapte bună.

M-am îndepărtat brusc. Când am ajuns în Bayswater, trecuse de miezul nopţii. Casa era cufundată în tăcere. Am aruncat o privire grăbită peste scrisoarea lui Tommy. Aceeaşi gargariseală ca de obicei. M-am culcat cu rufăria de corp pe mine (un lucru care-l şoca pe Christopher). încă de pe când eram la orfelinat, n-am avut niciodată probleme cu somnul. Talentul de a uita total înseamnă talentul de a supravieţui. Mi-am lăsat capul pe pernă şi m-am cufundat în incomensurabila adâncime a unui somn milostiv, dizolvant al durerii. A nu te fi născut este, neîndoielnic, lucrul cel mai bun din viaţă, dar un somn sănătos este al doilea lucru foarte bun.

Înainte de a vă povesti evenimentele zilei de vineri trebuie să vă vorbesc mai pe larg (chiar dacă, aşa cum aţi văzut, dorm adânc) despre mine. V-am vorbit despre munca mea, despre vârsta (patruzeci şi unu de ani), despre sora mea, despre culoarea ochilor mei. M-am născut într-un oraş din nordul Angliei, pe care nu-l voi numi întrucât,

pentru mine, amintirea lui e blestemată. Pentru alţii n-are decât să însemne pământul sfânt. Nu ştiu cine a fost tatăl meu, după cum nu ştiu cine a fost tatăl lui Crystal. Probabil, ba chiar sigur, au fost doi bărbaţi diferiţi. Am primit informaţii că mama mea a fost o „târfă" înainte de a fi ştiut măcar ce înseamnă acest cuvânt. E ciudat să-mi spun că tatăl meu nici n-a aflat vreodată că exist. Mama a murit când aveam aproape şapte ani, iar Crystal era un bebeluş. Nu-mi amintesc nimic în legătură cu mama, îmi aduc aminte de ea mai curând ca de un fel de stare, o amintire platonică. Cred că-i o aducere-aminte despre starea de a fi iubit, un simţ al unei străluciri pierdute, o eră de lumină înainte de a fi început bezna. Porţiuni întregi din copilăria mea sunt inaccesibile memoriei, şi nu-mi pot aminti de vreo întâmplare din acei primi ani. Crystal avea o fotografie despre care presupuneam că o înfăţişa pe mama, dar am rupt-o; fireşte, nu din resentiment.

După moartea mamei noastre, am fost preluaţi de mătuşa Bill, sora mamei. Bănuiesc că numele ei era Wilhelmina. (N-am cunoscut niciodată numele mic al mamei mele, şi mai târziu mi-a fost imposibil să mai întreb. Mătuşa Bill nu se referea la ea decât pe un ton extrem de injurios, numind-o „mă-ta".) Mătuşa Bill locuia în acelaşi oraş, într-un vagon pe roate. Până-n ziua de azi nu pot vedea un asemenea vagon fără să mă străbată un fior. Pe Crystal, mătuşa Bill a ţinut-o cu ea, în vagon, dar pe mine m-a expediat foarte curând (n-aş putea spune cât de curând) la un orfelinat. Din momentul în care am început să fiu conştient de mine, am aflat că sunt „rău", un băiat rău, care trebuia îndepărtat.

Mi-e cu neputinţă să încerc „să fiu drept" cu mătuşa Bill. Unele lucruri par atât de dificile, încât nici nu ştii măcar cum ar trebui să le încerci. Din pricina unui incident legat de un şoricel al meu, la care nu pot măcar să mă gândesc, darămite să-l mai şi povestesc, toată viaţa i-am nutrit mătuşii Bill o ură care încă mă mai face să mă cutremur. Felul în care mătuşa Bill călca în picioare gâzele mi-a oferit cea mai timpurie imagine a mea despre ticăloşia umană. Nu ştiu sigur dacă mi-am modificat vreodată această impresie, în orice caz, mătuşa Bill şi cu mine ne-am declarat vrăjmăşia pe faţă, sentiment la care nu puţin a contribuit faptul că m-a separat deliberat de Crystal. Mătuşa Bill era o femeie ignorantă, urâcioasa, pizmaşă, colcăind de răutate şi de ură. N-am să o numesc „sadică", pentru că această noţiune sugerează o clasificare şi, în consecinţă, posibilitatea unei limitări. Când, mulţi ani mai târziu, am aflat că murise, am avut de gând să ies în oraş şi să sărbătoresc evenimentul, dar m-am pomenit stând acasă şi vărsând lacrimi de bucurie. Mătuşa Bill era, desigur, o persoană foarte rebarbativă, îşi ducea războiul ei împotriva omenirii întregi, desfăşurându-şi forţele personale şi, din acest punct de vedere, s-ar putea spune chiar că avea un anumit gen de nobleţe. A constituit

prima mea noţiune asupra omului luat ca individ. (Crystal făcea parte integrantă din mine.) Mă rog, spune-se orice s-ar spune despre ea! S-a descotorosit de mine. Dar ar fi putut să scape şi de Crystal. Crystal era încă destul de mică pentru a putea fi adoptată. (Eu eram prea mare pentru posibilitatea unei adopţiuni, chiar de n-aş fi avut precocea mea reputaţie de băiat rău şi dereglat.) Şi totuşi a ţinut-o pe Crystal lângă ea şi a îngrijit-o. Deşi i se oferea o indemnizaţie pentru creşterea fetiţei, mă îndoiesc că a făcut-o de dragul banilor. Din câte îmi amintesc, mătuşa Bill nu a lucrat vreodată. Ea şi Crystal au trăit în vagon, din fondurile de ajutor social.

Nu voi vorbi despre orfelinat, pentru că din nou mi-e cu neputinţă să fiu nepărtinitor. Nu c-aş fi fost bătut (deşi am fost) sau înfometat (deşi mi-era în permanenţă foame); cel mai cumplit lucru era lipsa de dragoste. De la o vârstă fragedă m-am convins că nu puteam fi iubit. Nimeni nu mă remarca, nimeni nu-mi acorda *atenţia sa.* Nu am nici o îndoială că unii dintre oamenii de acolo erau buni şi bine intenţionaţi şi că încercaseră să se apropie de mine, dar eu îi respingeam pe toţi. Am o idee înceţoşată că aşa trebuie să fi stat lucrurile. Aproape că nici nu-mi pot aminti de primii ani de la orfelinat. Acolo unde lumina memoriei îmi relevă câte o imagine, mă văd deja mare şi înfricoşat, închistat într-o postură de furie şi resentiment, în conştiinţa de a fi fost incurabil mutilat de nedreptate.

Cea mai profundă şi mai mutilantă nedreptate era separarea de Crystal. Nu-mi pot aminti nimic în legătură cu naşterea lui Crystal, dar îmi aduc aminte de ea în copilărie şi de felul cum încercam s-o port în braţe. Nu simţeam nimic din gelozia pe care se presupune că o încearcă întâiul născut. Am iubit-o pe Crystal din prima clipă, într-un chip profetic, de parcă aş fi fost Dumnezeu şi aş fi ştiut de pe atunci ce va însemna ea. Sau de parcă Crystal ar fi fost Dumnezeu. Sau de parcă aş fi ştiut că ea era singura mea speranţă. Sora mea mai mică urmă să-mi fie mamă, iar eu aveam să-i fiu tată. Nu-i de mirare că amândoi am devenit puţin ciudaţi. Orfelinatul nu era departe de locul unde se găsea vagonul, şi la început, după moartea mamei, cred că o vedeam destul de des pe Crystal. Port în memorie imagini ale lui Crystal la doi ani, la trei, la patru, precum şi impresia că ne jucam împreună. Dar pe măsură ce mă transformam tot mai mult într-un „băiat rău", mi se îngăduia tot mai puţin să-mi văd sora. Se aprecia că aş fi un „exemplu rău" pentru ea. Şi la vremea când am împlinit unsprezece ani, eram aproape cu desăvârşire separaţi. O vedeam numai de Crăciun şi de sărbători, când mi se dădea drumul din orfelinat. Nervozitatea cu care aşteptam aceste prilejuri nu a contribuit să-mi spulbere faima că aş fi un „dereglat". Odată, de Crăciun, am sosit în vagon în clipa când mătuşa Bill o pălmuia pe Crystal. M-am năpustit la picioarele mătuşii Bill, căci numai până acolo puteam ajunge. M-a lovit atât de rău, încât

am petrecut Crăciunul în spital.

Faima răutăţii mele era îndreptăţită. Eram un copil puternic şi curând am devenit violent. Nu mă lăsam terorizat de ceilalţi băieţi. Eu eram cel care-i teroriza. (Astea sunt amintiri neplăcute. Oare apar încă sub chip de monstru în visele celor pe care i-am lovit pe atunci?) Mă dovedisem bun la jocurile sportive şi excelent la trântă. Aceste activităţi m-au ajutat să-mi formez prima noţiune despre „superioritate", ireductibil legată de ideea de a învinge pe cineva, preferabil prin forţă fizică. Mulţi ani mai târziu, un sociolog (neştiind că eu însumi eram expert în materie), mi-a povestit că acei răufăcători care nu se mulţumesc doar să fure, ci îşi şi lovesc, în chip gratuit, victimele, procedează astfel din *furie*. Lucru care mi se pare perfect plauzibil. Şi eu clocoteam de furie şi de ură. Uram nu societatea, această abstracţiune a unor nevolnici sociologi, uram universul. Voiam să-i pricinuiesc durere în schimbul durerii pe care mi-o pricinuia el mie. ÎI uram în numele meu, al lui Crystal, al mamei mele. Îi uram pe bărbaţii care o exploataseră pe mama mea, şi se purtaseră brutal cu ea şi o dispreţuiseră. Aveam un permanent şi furios simţământ cosmic al persoanei mele în chip de victimă. Este deosebit de greu să înfrângi resentimentul pricinuit de senzaţia nedreptăţii. Şi-apoi eram atât de singur. Nesfârşita amărăciune a copilăriei: cât de puţin e înţeleasă chiar şi în prezent. Nici o suferinţă a unui adult nu poate egală, probabil, deznădejdea unui copil. Şi totuşi, eu o duceam mai bine decât alţii. O aveam pe Crystal, aşa cum oamenii trăiesc în şi cu speranţa lui Dumnezeu. De câte ori ne despărţeam unul de celălalt, amestecându-ne lacrimile, ea îmi spunea: „Să fii bun!". Această implorare rezulta, fireşte, din faptul că auzise atât de des ce ticălos eram. Ceea ce nu însemna însă că dragostea ei pentru mine ar fi cunoscut vreo clipă de şovăială. Dar simţea că, într-un fel, dac-aş fi fost mai cuminte ne-am fi întâlnit mai des. Pentru mine însă, micul strigăt scos de Crystal a însemnat şi înseamnă apoteoza cuvântului „bun".

Religia, într-o variantă meschin evanghelică, era prezentă pretutindeni în orfelinat. O detestam. Imperativul lui Crystal: „Să fii bun!" (care avea prea puţin sau chiar nici un efect asupra purtării mele) însemna pentru mine mai mult decât Iisus Cristos. Crist mi-era propovăduit de oameni care, în chip vădit, mă priveau nu numai ca pe un delincvent, dar şi ca pe un obiect de milă. Există o anumită atitudine de complăcută blajină condescendenţă pe care oamenii cumsecade nu numai că nu o pot ascunde, dar pe care chiar şi un copil o poate recunoaşte. Religia lor mi se părea supraexpusă, suprasimplă, pe undeva primejdioasă. Nu exista în ea nici un colţişor în care să te poţi piti. Urlam cu toţii „recitative" despre păcat şi izbăvire, care reduceau cele mai colosale dogme teologice la dimensiunile unei farse

de salon. Respingeam teologia, dar rămâneam cu totul neajutorat în faţa sentimentului de culpabilitate care mi-era insuflat în chip atât de steril. Starea de spirit era aţâţată, nerăbdătoare. Sau te lăsai mântuit de sângele mielului, sau erai damnat; totul redus la o chestiune de alb şi negru, de răsplăţi sau de osânde care-ţi tăiau respiraţia, Mântuitorul cel atât de eficient îmi apărea aproape ca un *agent provocateur*. Şi mereu farsa refuză să funcţioneze, vioiciunea se transforma în severitate şi voioşia sfârşea în lacrimi, în măsura în care existau mistere şi profunzimi în viaţa mea, le ascundeam de Crist şi de oştirea lui. Eram mai impresionat de animale decât de Iisus. Unul dintre portari avea un câine, şi câinele ăsta, odată, când zăceam pe jos lângă el, mi-a atins braţul cu laba. Acest gest de prietenie avea să-mi rămână toată viaţa în amintire. Şi îmi mai aduc aminte că odată, când am mângâiat la şcoală un cobai, am simţit o durere stranie şi pătrunzătoare, pentru că mi-am dat seama în clipa aceea că fericirea există, dar că mi-e interzisă mie. Nu fusesem aproape niciodată la ţară. îmi imaginam câmpia ca pe un paradis unde trăiesc „animalele”.

Cei care vedeau în mine un caz disperat aveau destulă dreptate. Una dintre primele amintiri care mi s-au întipărit în minte este ziua când am strivit în picioare lalelele din grădina publică. Am trecut apoi şi la acte mai grave de distrugere, îmi plăcea să lovesc oamenii, îmi plăcea să sparg obiecte. Odată am încercat să dau foc orfelinatului, înainte de a fi împlinit doisprezece ani, am fost judecat de un tribunal de delincvenţi minori. După aceea am avut regulat de furcă cu poliţia. Am fost trimis să mă consulte un psihiatru. A venit şi un Crăciun când nu mi s-a mai dat voie să o văd pe Crystal. Tocmai începusem să am percepţia deplină a eului meu de exilat, de persoană total şi absolut anihilată, când, treptat, am pornit să descopăr o cu totul nouă sursă de speranţă, şi să cultiv în mine speranţa ca pe o sămânţă încolţită. Am fost salvat de doi oameni şi nici unul dintre ei n-ar fi izbutit singur, în primul rând a fost, desigur, Crystal. Al doilea a fost un extraordinar profesor. Numele lui era domnul Osmand. Nu i-am putut afla celălalt nume.

Domnul Osmand preda limba franceză şi, uneori, latină la modestă, lipsită de ambiţii, murdara şcoală pe care o frecventam eu. Era un vechi profesor al şcolii, dar nu i-am devenit elev decât când ajunsesem în preajma vârstei de paisprezece ani, cu infama mea reputaţie bine stabilită. Până atunci, nu învăţasem, practic, nimic. Eram în stare (doar) să citesc, şi cu toate că urmasem cursuri de istorie, de franceză, de matematică, asimilasem extrem de puţin din toate acestea. Când mi-am dat seama că oamenii pur şi simplu renunţaseră la încercarea de a mă învăţa ceva, m-am simţit mult mai afectat decât în urma tuturor predicilor magiştrilor, menite să-mi arate că eram un eşuat fără de speranţă. Şi înţelegerea acestui lucru n-a făcut decât să-mi

intensifice furia şi senzaţia de frustrare. Căci, o dată cu primele semne ale deznădejdii, încolţise în mine şi ideea chinuitoare că, în pofida tuturor, eram inteligent şi aveam minte, deşi refuzasem până atunci să o folosesc în vreun fel. Puteam să învăţ, numai că acum era prea târziu şi nimeni nu-mi mai dădea voie. Domnul Osmand s-a uitat la mine cu mult calm. Avea ochi cenuşii. Şi mi-a acordat *întreaga lui atenţie.*

Bănuiesc că numeroşi copii sunt salvaţi de la pierzanie de către sfinţi sau genii de felul domnului Osmand. Oare de ce societatea recunoscătoare nu-i acoperă de bogăţii pe oamenii aceştia? Cum anume s-a întâmplat miracolul este încă un lucru pe care nu mi-l pot aminti cu limpezime. Dintr-o dată mintea mea s-a deşteptat. A fost inundată de valuri de lumină. Am început să învăţ. Am simţit dorinţa de a străluci pe alte căi decât până acum. Am învăţat limba franceză. Am început apoi latina. Domnul Osmand a făgăduit să-mi predea şi greacă. Iscusinţa de a citi fluent şi corect proza latină mi-a înlesnit o evadare (la propriu, nu la figurat) din închisoarea mea şi mi-a revelat la timp viziuni mai ameţitoare şi mai glorioase decât cele la care aş fi putut vreodată să visez. La început a fost cuvântul. *Amo, amas, amat* au înseninat pentru mine „Sesam, deschide-te!"; „Învaţă verbele astea până vineri" a constituit esenţa educaţiei mele. Poate că, *mutatis mutandis,* aceasta constituie esenţa oricărei educaţii. Am învăţat şi propria mea limbă, care până atunci îmi fusese străină. Am deprins de la domnul Osmand să scriu în limba mea corect, clar şi, până la urmă, chiar cu o grijulie şi muncită eleganţă. Am descoperit cuvintele, şi cuvintele au fost mântuirea mea. Eu n-am fost, decât într-unul din sensurile denaturate ale acestei noţiuni ambigue, un fiu al iubirii. Eu am fost un fiu al cuvintelor.

Probabil că domnul Osmand nu era un geniu în ceea ce priveşte meşteşugul predării. M-a îndemnat să citesc clasicii literaturii engleze, dar preferinţele lui erau ceva mai patriotice, într-un sens oarecum îngust. L-am îngropat pe Sir John Moore[3] la Coruna, mi-am azvârlit pe povârniş în jos pistolul golit de gloanţe, am luat în spinare poverile oamenilor albi la răsărit de Suez, mi-am însuşit rolul şi am jucat jocul. Tatăl meu îmi striga de pe terasa de jos să încalec. Capul mi-era împuiat cu imagini din Estul sălbatic - Estul din Newbolt[4], estul lui Joseph Conrad, estul lui Kipling. Tot ce citeam în aceste cărţi îmi dădea fiorul unei semnificaţii de adânc mister, care făcea să mi se umple ochii de lacrimi. Eu, care nu aveam o mamă, puteam spune, cel puţin, că am o patrie; toate aceste povestiri exotice îmi vorbeau şi despre Anglia şi, până la urmă, despre inimi bine cumpănite sub un cer englezesc, îmi insuflau simţul de familie. Dar pentru mintea mea tânără, cea mai impresionantă era povestea lui Toomai al elefanţilor[5]. „Kala Nag, Kala Nag, ia-mă şi pe mine!" Poate că această frumoasă

imagine a elefantului care se întoarce să ia cu el copilul simboliza pentru mine propria-mi salvare. Elefantul se va întoarce şi mă va lua şi pe mine, mă va purta către bunătate şi eliberare, către marile spaţii din inima lucrurilor, către dans.

Domnul Osmand era membru al Bisericii Anglicane, dar cred că religia sa era patriotismul şi gravita mai puţin în jurul lui Dumnezeu decât al reginei. (Regina Victoria, fireşte.) Nu-mi aduc aminte să fi discutat vreodată despre Dumnezeu. Şi totuşi am absorbit de la minunatul meu dascăl un soi de religie sau de ideologie care, cu certitudine, mi-a influenţat întreaga viaţă. Domnul Osmand credea în competiţie. Era necesar să străluceşti, îndrăgea şi cultiva sistemul de examene. (Şi pe bună dreptate. A însemnat calea mea afară din adâncuri.) *Parvenir à tout prix*[6] era propria mea concepţie în această chestiune. Amândoi eram ambiţioşi în ceea ce mă privea. Dar domnul Osmand nu se mulţumea pentru mine doar cu premii, în concepţia lui învechită şi austeră dorea să devin băiat bun. Mesajul lui către mine era acelaşi ca şi al surorii mele Crystal. Desigur că mă mustra pentru violenţa mea, dar într-un mod mai profund şi, prin ceea ce mă învăţa, sădea în mine respectul pentru acurateţe sau, ca să folosesc un termen mai nobil, respectul pentru adevăr. „Niciodată să nu treci peste un pasaj până când nu ai înţeles în întregime fiecare cuvânt, fiecare caz, fiecare amănunt gramatical." O înţelegere vagă, ceţoasă, nu-i era suficientă domnului Osmand. Manualele de gramatică erau cărţile mele de rugăciuni. Căutarea cuvintelor într-un dicţionar echivala pentru mine cu imaginea bunătăţii divine. Truda nesfârşită, nesfârşită de a învăţa cuvinte noi reprezenta însăşi imaginea vieţii.

Violenţa este un soi de magie, senzaţia că lumea ţi se va supune întotdeauna. Dar când am înţeles structura gramaticală, am înţeles ceva care-mi insufla respect şi care nu mi se supunea. Frenezia acestei descoperiri, deşi nu m-a „vindecat", mi-a inspirat studiile şi a aruncat asupra lor o lumină care nu era pur academică. Am învăţat la şcoală franceza, latină şi greacă, în timpul său liber, domnul Osmand m-a învăţat germana. Italiană am învăţat-o singur. Nu eram un miracol filologic, îmi lipsea acel har pe care-l au unii oameni pentru limbi străine şi care se înrudeşte cu talentul pentru muzică sau pentru matematică. Niciodată nu m-au preocupat aspectele metafizice ale limbajului. (Nu mă interesează Chomsky[7]. Asta spune tot.) Şi niciodată nu m-am văzut „scriitor" şi nici n-am încercat să fiu. Eram pur şi simplu un excelent truditor, cu aptitudini pentru gramatică şi un adorator al cuvintelor. Desigur că am devenit un favorizat şi elevul favorit. Presupun că, la început, domnul Osmand a văzut în mine o provocare profesională, după ce toţi ceilalţi profesori depuseseră armele. Mai târziu, a ajuns să mă îndrăgească. Domnul Osmand era necăsătorit. Mâneca lui tocită adeseori îmi mângâia încheietura mâinii

şi îi plăcea să-şi rezeme braţul de braţul meu în timp ce scrutam împreună acelaşi text. Nici o altă dezmierdare, dar plăcutul fior electric pe care mi-l stârnea apăsarea braţului său a însemnat pentru mine încă o lecţie despre omenire.

Am fost trimis la Oxford. Nici un alt copil din orfelinat nu ajunsese până atunci mai departe de o şcoală politehnică din nordul ţării. În mediul în care-şi duceau viaţa Crystal şi mătuşa Bill, Oxford însemna un adevărat mister: „Colegiu la Oxford, undeva în sud, un fel de colegiu de unde ies profesori, dar ceva foarte de lux". I-am povestit lui Crystal despre Oxford pe vremea când nici eu nu ştiam prea bine ce e. Aceasta urma să fie traiectoria salvării noastre. Căci, desigur, în timp ce studiam verbele neregulate, gerundivele şi consecuţia timpurilor, nu munceam numai pentru mine, ci şi pentru Crystal. Îmi spuneam că o s-o eliberez şi o s-o iau cu mine. Şi după ce voi fi învăţat totul, aveam s-o luminez şi pe ea. La paisprezece ani fusesem un puşti scund şi voinic. La şaisprezece eram un adolescent lung de un metru optzeci. Cu domnul Osmand alături, cu noile mele talente şi noile ambiţii, nu mă mai temeam de nimeni. O vizitam pe Crystal ori de câte ori aveam chef, o intimidam pe mătuşa Bill. Făuream împreună cu Crystal planuri să ne îmbogăţim şi să locuim împreună.

La Oxford am urmat franceza şi italiana. Domnul Osmand ar fi dorit să studiez marile figuri ale literaturii, dar eu am preferat partea lingvistică. Ideea filosofiei mă speria, şi eu voiam să excelez. Eram foarte studios, dar luam parte şi la întrecerile sportive. Foarte curând după ce am jucat cricket pentru prima oară în viaţa mea, am scrâşnit din dinţi pentru că ratasem o lovitură. Am învăţat spaniolă şi greaca modernă şi am început să învăţ rusa. M-am descotorosit de accentul meu nordic. Crystal, cât era încă elevă, şi apoi lucrătoare la fabrica de ciocolată, venea din când în când şi se minună de noul meu Ierusalim. Făceam împreună plimbări pe bicicletă la ţară. Domnul Osmand m-a vizitat o dată în timpul primului an. Într-un fel, vizita lui ne-a întristat pe amândoi. Îmi aducea aminte de prea multe lucruri. Iar el, fără îndoială, simţea că mă pierduse. Un timp i-am scris, pe urmă am încetat corespondenţa. Foarte curând am renunţat la ideea de a mă mai întoarce vreodată în Nord. îmi petreceam vacanţele la colegiu sau în excursii, ca bursier în Franţa şi Italia. Călătoream singur, dar aceste vizite în străinătate n-au fost un succes. Eram un turist temător, lipsit de curiozitate, şi priceperea mea lingvistică nu mi-a ajutat niciodată să mă simt în largul meu. Aproape că nici nu încercam să vorbesc în limbile în care citeam cu atâta iscusinţă. Simţeam o mare uşurare când mă întorceam în Anglia. Oxfordul m-a schimbat, dar m-a învăţat în acelaşi timp cât de anevoioasă e schimbarea pentru mine. Ignoranţa mea avea rădăcini adânci, mizeria cruntă a copilăriei îmi refuzase felul de a fi. „Recuperarea" se dovedea o treabă de mai lungă durată

decât anticipasem eu pe când îmi scriam versiunile pentru domnul Osmand. Nu am avut prieteni adevăraţi. Eram susceptibil şi singuratic, şi speriat să nu fac gafe, şi conştient că sunt o huidumă plesnind de forţă şi sănătate, dar lipsit de eleganţă şi de farmec fizic. Nu mă descurcam cu fetele şi nici nu-mi dădeam osteneala. Nu-mi păsa. *Parvenir à tout prix*. Trudeam pentru mine şi pentru Crystal. Celelalte lucruri puteau să aştepte. Am dobândit toate premiile la care am candidat: Hertford, Heath-Harrison, Gaisford pentru proza greacă, Chancellor pentru proza latină. Nu am concurat la premiul Ireland (pentru care Gladstone şi Asquith s-au străduit în zadar). Am ajuns unul dintre fruntaşii anului meu şi când am terminat, am fost reţinut aproape imediat la catedră, la un alt colegiu. Făceam proiecte s-o aduc pe Crystal să stea cu mine la Oxford. Am dat o petrecere în apartamentul meu de la colegiu, şi a venit şi Crystal. Purta o rochie înflorată şi o pălărie albă cu boruri pleoştite. Avea şaptesprezece ani. Mi-a spus cu ochii înecaţi în lacrimi: „Este cea mai fericită zi din viaţa mea”. Un an mai târziu, ca urmare a catastrofei despre care vă voi vorbi în paginile următoare, mi-am dat demisia din postul meu şi am renunţat la Oxford pentru totdeauna.

VINERI

ERA VINERI DIMINEAŢA ŞI TOC-
mai plecam la birou. Întunericul nu se îndurase încă să se retragă în faţa luminii de zi. Probabil că afară era un soi de pâclă gălbejită, dar eu nu trăsesem draperiile ca s-o văd. Dădusem pe gât două ceşti de ceai şi eram eu, cel detestabil, din fiecare dimineaţă. Am ieşit din apartament pe palierul puternic iluminat electric şi am închis uşa după mine. Plutea acelaşi miros neplăcut. Pe urmă am rămas locului, împietrit.

De cealaltă parte a palierului, lângă lift, stătea o fată. Mi-am dat seama pe dată că era indiană, sau poate că numai pe jumătate. Avea o faţă îngustă, de un măsliniu deschis, transparentă şi spiritualizată, o gură lungă, subţire, capricioasă, nasul acvilin; de bună seamă, cea mai frumoasă rasă din lume, îmbinând gingaşa fragilitate cu forţa, într-o graţie de felină umană. Nu purta un sari, ci un costum vag oriental: o jachetă de pânză vătuită, cu guler înalt şi mulţi nasturi, peste pantaloni de pânză multicoloră. Nu era înaltă, dar avea o siluetă atât de graţioasă, încât nu părea scundă. Părul negru era împletit într-o coadă foarte groasă care-i cădea peste un umăr. Stătea nemişcată, cu mâinile subţiri atârnându-i, iar ochii mari, negri, erau aţintiţi asupră-mi.

Am simţit un şoc în care se amestecau plăcerea, surpriza, alarma. Pe urmă mi-am amintit de spusele lui Christopher, care-mi ieşiseră cu totul din minte, anume că mă căutase o tânără de culoare. Spaimă. Pe *mine* nimeni nu mă putea căuta dintr-o pricină plăcută. Eram pe cale să-i vorbesc, când mi-am dat seama că tăcerea se prelungise atât de mult, încât orice întrebare devenise imposibilă. Şi apoi ce legătură putea exista între mine şi fata asta, o astfel de fată? Mai existau şi alte apartamente pe coridorul din spatele ei, ocupate de locatari flotanţi, de care aveam grijă să nu ştiu nimic. Era, desigur, prietena cuiva şi pleca acum acasă. Norocos acel cineva! M-am dezlipit de mânerul uşii, m-am îndreptat spre lift şi am apăsat pe buton, întorcându-mă cu spatele spre apariţie. Când sosi liftul şi uşile automate se deschiseră, am auzit un pas uşor în spatele meu. Tânăra indiană intrase în lift după mine. Era alături şi mă fixa cu o expresie serioasă, de interes mirat şi nedumerit, îi vedeam şi-i auzeam şi numai cât nu-i simţeam respiraţia. Purta un pulover de lână neagră, care-i ieşea afară din

jachetă la gât şi la mâneci. Mă uitam la spatele ei reflectat în oglindă. Coada lungă, groasă, lânoasa, pe care şi-o zvârlise pe spate când intrase în lift, îi ajungea până la crupă, unde se arcuia şi sfârşea într-un smoc des, asemenea cozii unui leu. Manşeta uşor zdrenţuită a jachetei se atingea de mâneca fulgarinului meu. Am simţit cum îmi înţepenesc trăsăturile când un fluid electric, generat de acest contact, îmi străbătu carnea. Liftul parcursese scârţiind spaţiul până la parter şi uşile se deschiseră. Fata ieşi prima. Am trecut pe lângă ea îndreptându-mă spre uşă, şi am păşit în stradă. O dimineaţă plumburie, cu un vânt îmbibat de ploaie şi felinarele încă aprinse. Am ajuns la colţul străzii, hotărât să nu întorc capul. Fiorul electric stăruia. Am întors capul. Fata stătea pe treptele blocului şi se uita după mine.

Pe vremuri, într-adevăr, alergam în fiecare dimineaţă de jur-împrejurul parcului. Dorinţa de a mă menţine în formă era un scop real, iar darul unui trup robust şi sănătos era un dar real. Alergarea însemna încă un mod de a muri, un mod de viaţă în moarte, nu miracolul divin de a dăinui în prezent, ci versiunea măruntă a unui om deznădăjduit. Există un soi de somn sau de toropeală pe care am încercat uneori să-l practic (mai cu seamă duminică dimineaţa), când zac ca o turturea pe apă, abia atingând suprafaţa treziei, vag conştient de lume, dar nu de mine însumi, netorturat încă de gândul că sunt cutare persoană. La fel e şi cu alergarea. Alergam şi mă purificam de mine însumi. Eram doar o inimă care pompa, un trup în mişcare. Curăţăm o parte din glob de noroiul conştiinţei mele. Nu eram capabil nici măcar să visez. Dac-aş fi putut mereu să somnolez în acel fel, aş fi dobândit propria mea modestă beatificare. Am încetat să mai alerg (cred) nu din cauza ciocăniturii de avertisment a degetului vârstei, ci pur şi simplu din păcătoasa şi degenerata lene a sufletului; aceeaşi lene şi eşuare a speranţei care mă împiedicau să încep a învăţa limba chineză. Totuşi, în unele dimineţi frumoase, când aveam timp, traversam parcul cu pas repede până la staţia Gloucester Road, şi de acolo luam metroul spre Westminster. în dimineţile urâte, când întârziam, luam metroul de la Bayswater. Dimineaţa de azi (vineri) era urâtă.

Cum acum mă înghesui în metrou, la ora de vârf, în staţia Bayswater, mă bate gândul să fac o nouă pauză pentru a vă vorbi ceva mai mult despre mine. V-am vorbit despre cultul trupului meu. Mă identificam încă foarte mult cu acest trup. Mă apărase în copilărie şi mă socotisem întotdeauna unul cu el, considerându-l un atu de bază. Aveam (am încă) peste un metru optzeci, sunt zdravăn, negricios, cu obrajii bine raşi, în ciuda unei bărbi rebele, şi o coamă de păr negru, des şi creţ care îmi cade peste guler. Un înveliş de păr la fel de des îmi

îmblăneşte pieptul. Am ochi căprui, asemănători cu ai lui Crystal, dar nu la fel de aurii şi de mari. (Şi mătuşa Bill, o spun cu regret, avea aceiaşi ochi, numai că ai ei erau foarte mici şi verzi.) E greu să-mi descriu faţa. Nu răspunde nici unui canon de frumuseţe, nici măcar aceluia al unui gangster. Nasul lătăreţ, ca al lui Crystal, are vârful uşor întors în sus. Dacă îmi cultivam fizicul, vă asigur că n-o făceam de dragul farmecului meu. Din cauza părului lânos, la şcoală mi se spunea „cioroiul" şi, un timp, în mod ciudat, m-am convins singur că sunt un negru, îmi plăcea (deşi nu mă aşteptam să placă şi altora) blana miţoasă care-mi acoperea pieptul, îmi plăcea culoarea mea tuciurie, făptura mea tainică de animal negru. Pe atunci nu cunoşteam nimic, nici chiar când am ajuns student, despre alte folosinţe care puteau fi date trupului meu, în actul iubirii. Ştiam doar că sunt lipsit de atracţie şi copleşit de o stângăcie paralizantă, în plus, un puritanism feroce, inoculat, de bună seamă, de mentorii mei creştini, mă făcea să socotesc sexualitatea drept un lucru spurcat.

Mă bizuiam pe rutină, şi mă bizuisem pe ea din clipa în care mi-am dat seama că regulile gramaticale urmau să fie mântuirea mea; şi de când pierdusem speranţa mântuirii, mă bizuiam şi mai mult pe ea. Rutina, cel puţin în cazul meu, împiedica gândirea. Practicarea liberei opţiuni este un extraordinar stimulent al gândirii. Pe când monotonia stereotipă a zilelor săptămânii îţi dă o reconfortantă senzaţie de supunere absolută în faţa istoriei şi a timpului, sau poate că un reconfortant simţ al mortalităţii. Nu mă puteam gândi la sinucidere din cauza surorii mele, dar doream să simt mereu moartea în preajmă. „Zilele" mele erau rutină pură, iar la birou mă vedeam cât mai mult cu putinţă ca o rotiţă în angrenaj. Sfârşiturile de săptămână şi sărbătorile însemnau iaduri de libertate, îmi luam concediile numai din teamă de a nu stârni comentarii şi, pur şi simplu, mă ascundeam (sau dormeam dacă puteam). La un moment dat am încercat să-mi petrec concediul împreună cu Crystal, dar a fost prea mult. Plângea tot timpul. Aşa cum se exprimase Freddie Impiatt, era adevărat că-mi plăcea să trăiesc în lumile altor oameni şi că nu aveam o lume a mea.

Nimic din toate acestea nu redă însă esenţa existenţei mele. De fapt, care-i esenţa existenţei unui om? Arta însemna prea puţin pentru mine, aveam câteva cărţi desperecheate, pe care le ţineam ca pe nişte amulete purtătoare de noroc. Cineva spusese cândva despre mine, şi cu oarecare dreptate, că vedeam în poezie numai latura gramaticală. După cum am mai spus, n-am năzuit niciodată să devin scriitor. Iubeam cuvintele, dar nu eram un explorator de cuvinte, ci mai curând un observator de cuvinte, aşa cum unii sunt observatori de păsări, îndrăgeam limbile străine, dar de la bun început am fost convins că nu voi vorbi niciodată limbile în care citeam. Făceam parte dintre cei pentru care cuvântul vorbit şi cuvântul scris fac parte din

limbaje total diferite. Nu aveam nici o religie şi nici un substitut pentru religie. „Zilele" mele îmi dădeau identitate, eram un fel de ectoschelet. Dincolo de rutină, pentru mine începea haosul şi fără de rutină viaţa mea (sau poate că viaţa oricui?) nu era decât o fantasmagorie. Vedeam în religie, ca şi în artă, activităţi umane, dar nu hărăzite mie. Menirea artei este să inventeze o nouă frumuseţe şi nu să se joace cu cea care a fost de mult făurită, după cum religia trebuie să-l inventeze mereu şi fără răgaz pe Dumnezeu. Dar eu eram lipsit de inventivitate. Nu voiam să joc acest joc şi să dansez acest dans, numai că în afară de activitatea jocului şi a dansului nu mai exista nimic altceva. Mi-am dat curând seama că natura cuvintelor şi relaţia lor cu realitatea reduceau sistemele metafizice la imposibilitate. Istoria era un abator, viaţa omenească un abator. Perisabilitatea era roba mea filosofică. Nici măcar stelele nu sunt lipsite de vârstă, iar respiraţiile omului sunt numărate.

Şi acum să ne ocupăm de birou. O foarte mică parte din povestea mea se petrece la birou, dar cum biroul ocupa o parte atât de importantă a spiritului meu, e necesar să-l descriu, îmi duceam existenţa, după cum v-am mai spus, aproape de treapta cea mai de jos a structurii ierarhice, adică puţin deasupra nivelului secretarelor şi a stenografelor. Mă ocupam de „dosarele" legate de plăţi, de mărunte probleme individuale, uneori amuzante. (E drept ca indemnizaţia de pericol primită de cutare să-i afecteze pensia? Concediul de boală plătit al lui cutare trebuie extins în împrejurările date? Statul de plată al lui cutare trebuie antedatat în circumstanţele cutare?) Nu mi se cerea să inventez reguli, ci doar să aplic reguli făcute de alţii. Uneori regulile nu se suprapuneau exact peste cazurile date şi atunci se ivea un mic prilej de gândire. De obicei însă nu era necesar nici un efort de gândire. Îmi scriam punctul de vedere sub forma unui „referat" pe care i-l trimiteam lui Duncan, care i-l trimitea lui Frederickson, care i-l trimitea lui Freddie Impiatt, care i-l trimitea lui Clifford Larr, şi după ce ajungea aici, sau chiar înainte de a fi ajuns aici, nu mai ştiam şi nici nu-mi păsa ce se întâmplase cu referatul meu sau dacă supravieţuise. Arthur Fisch, care trudea pentru mine, nu scria referate, aşadar eram şi eu superiorul cuiva.

Lucram cu încă doi oameni în cameră. Această cameră şi cei doi oameni au o oarecare importanţă minoră pentru că, aşa cum se întâmpla adeseori, lumea fizică reflectă lumea mentală. Cele două persoane cu care împărţeam camera erau doamna Witcher (Edith) şi Reggie Farbottom. Arthur lucra într-un dulap (cvasi-literalmente), o cămăruţă despărţită din coridor, având ca singură sursă de lumină o ferestruică spre coridor. Regretăm că nu-l instalasem pe Arthur mai de mult în biroul nostru, dar acum era prea târziu şi lui îi plăcea să lucreze în dulap. Despre doamna Witcher se spunea că fusese pe

vremuri stenodactilografă, şi că se ridicase la putere fiind secretara particulară a nu ştiu cărui personaj. Când am cunoscut-o prima oară era şefa registraturii, adică a vastului complex care adăposteşte dosarele. Aceasta putea fi considerată o slujbă importantă, dar în cazul ei era o muncă de stat în picioare şi nu pe scaunul unui birou. Şi apoi cum ar putea fi considerată „şefă" a registraturii o persoană de talia doamnei Witcher? De fapt, serviciul era condus de altcineva, un bărbat aşezat la un birou, Middledale pe nume, care făcea într-adevăr toată treaba, în timp ce doamna Witcher nu era mai mult decât o secretară ce clasa dosare. Chiar şi pe atunci lucrurile nu erau foarte clare. Mai târziu, doamna Witcher a fost promovată şi a căpătat un birou, întâi la registratură, apoi într-o încăpere învecinată (nu în camera lui Middledale, care a fost transformată în vederea altor scopuri). La un moment dat, când s-a zugrăvit în biroul ei, s-a mutat în camera mea, pe care o împărţeam pe atunci cu un funcţionar numit Perry (mai târziu Perry a emigrat în Canada). Doamna Witcher s-a mutat provizoriu la noi, ca o a treia locatară, dar a făcut ce-a făcut şi acolo a rămas, la început pentru că Perry şi cu mine eram prea politicoşi ca s-o dăm afară, şi mai târziu pentru că se obişnuise cu biroul. În ce consta munca doamnei Witcher n-am înţeles niciodată şi nici n-am căutat să înţeleg, întrucât la început am considerat prezenţa ei drept vremelnică. Avea o sarcină legată de controlul clasificării, o muncă de rutină, neîndoielnic, şi anume supraveghea ca hârtiile să fie corect clasate. Mai târziu însă, doamna Witcher s-a săltat (sau a fost săltată de o autoritate superioară) şi a devenit un fel de băgător de seamă asupra clasării, adică nu urmărea numai dosarele, ci controla diviziunile şi subdiviziunile în care erau acestea aranjate; o misiune ce ridica probleme fundamentale cărora doamna Witcher nu era pregătită să le răspundă.

Că Reggie Farbottom ar fi fost la început simplu curier (aşa cum afirmau unii), nu-mi venea a crede. Se lansase, probabil, în carieră ca un mic trepăduş. Cum de terminase cu munca în picioare şi devenise om de birou, nu am habar. Poate că intervenise mâna doamnei Witcher: Reggie era creaţia ei. Relaţia dintre cei doi se pierdea în mister. Doamna Witcher era divorţată din timpuri imemoriale. (Despre bătrânul Witcher nu se ştia absolut nimic.) Reggie Farbottom era considerabil mai tânăr decât ea, necăsătorit, genul de bărbat care se împăunează cu „cuceririle" lui. Şi, pe deasupra, gură spurcată. Poate că tocmai acest lucru îi plăcea doamnei Witcher. Oricum, foarte curând după mutarea doamnei Witcher, Reggie a ocupat locul pe care aceasta şi l-a inventat la registratură, iar mai târziu, după plecarea lui Perry, a ocupat biroul ei din camera mea, în timp ce doamna Witcher s-a instalat la biroul lui Perry. După părerea mea, Reggie făcea munca pe care ar fi trebuit s-o facă doamna Witcher (indiferent în ce consta

această), iar doamna Witcher pretindea că face o treabă pe care iarăşi şi-o inventase singură şi, de fapt, nu făcea nimic. Mai târziu mi-am dat seama că la plecarea lui Perry ar fi trebuit să-l instalez pe dată pe Arthur la biroul rămas liber. Numai că Arthur se ataşase de dulapul lui, şi eu nu mi-am dat seama de adevărata semnificaţie a lui Farbottom decât când a fost prea târziu.

Camera noastră era, relativ, plăcută, deşi iluminată cu tuburi de neon, care reproduceau lividitatea unei după-amieze de iarnă, încăperea era destul de spaţioasă şi avea un bovindou de la care, printr-o despicătură a unei curţi interioare, se putea zări turnul Big Ben şi, pe deasupra, o felie de cer pe care o simţeai că pluteşte deasupra râului. Masa mea de lucru se afla în acest bovindou, la capătul mai îndepărtat al camerei. Mai mult, era plasată pe o fâşie de covor maroniu, aşternut de la uşă până la fereastră, ceea ce făcea ca partea mea de cameră, care se mândrea şi cu o litografie înfăţişând Whitehall în 1780, să arate destul de elegantă. Biroul lui Reggie şi cel al doamnei Witcher se găseau amândouă lângă uşă, cu faţa la perete, în jumătatea de cameră neacoperită de covor. Cel puţin în felul ăsta se păstra o oarecare distincţie fundamentală.

Mă străduiam întotdeauna să sosesc la birou înainte de ora nouă. Nu pentru că mi s-ar fi cerut acest lucru, dar existau unele avantaje în a fi primul sosit, în binecuvântatul răstimp cât eram singur reuşeam să rezolv o serie de probleme. Gluma răsuflată că slujbaşii de stat seamănă cu fântânile arteziene din Trafalgar Square pentru că funcţionează numai de la zece la cinci nu se aplică în cazul meu şi, în general, în cazul departamentului nostru, cu excepţia unor farsori de teapa Edithei Witcher. Treburile pe care le aveam de rezolvat depăşeau întotdeauna timpul ce-mi stătea la dispoziţie deşi, pe de altă parte, nimic nu era urgent. Ceea ce îmi prindea bine. Dacă vreodată aş fi *terminat* treaba, aş fi fost în pericol să înnebunesc. Mă chinuiau uneori coşmaruri în care se făcea că în mapa mea nu mai exista nici un „dosar” de rezolvat şi, cum nu mai aveam de lucru, mă găseam la birou sub un fals pretext.

În această anume zi (e încă vineri dimineaţa), un atac armat în metrou m-a făcut să sosesc mai târziu decât de obicei. Enervarea pricinuită de acest *hold-up* (toţi pasagerii înghesuiţi piept în piept sau spate-n spate într-o linişte sinistră) mi-a alungat din minte orice gând privitor la fata indiană. De altfel, probabil că nu avea nimic de-a face cu mine. Când am intrat în clădirea ministerului, l-am întâlnit pe Clifford Larr. Eu mă îndreptam spre lift, el spre scări. Larr lucra la primul etaj, adică la ceea ce se numeşte *piano nobile*[8]. Iar eu lucram foarte aproape de pod. Ne-am spus bună dimineaţa. S-a oprit:

— Plăcută reuniunea de ieri seară, nu?

— Foarte plăcută, am răspuns.

După care a trecut mai departe.

Când am intrat în coridorul nostru, am văzut imediat că în dulapul lui Arthur lumina era aprinsă. Nu m-am oprit, deşi uşa fusese lăsată întredeschisă. Arthur, sfiindu-se să intre în biroul meu, poate că voia să mă prindă. Oricum era uşor să-l evit, pentru că îi cerusem ca la birou să nu discute cu mine decât chestiuni profesionale. Mai ales acum nu aveam chef de un *tête-à-tête* cu Arthur. Am intrat în birou. Reggie şi doamna Witcher sosiseră amândoi. Încălziseră deja „atmosfera". Era încă unul din motivele pentru care preferam să ajung înaintea lor.

— Bună ziua, Hilary!

— Bună dimineaţa,

— Eu am spus bună ziua.

— S-a sculat mai târziu pentru că azi-noapte a făcut-o lată la Impiatt, spuse Reggie.

— Joia nu-i la Impiatt, e cu fata lui.

— Ba nu, cu fata se vede diseară.

— Ba joia se vede cu fata lui.

— Hilary... *Hilary,..* fii atent, vinerea eşti cu fata, nu-i aşa?

— Nu am nici o fată, am răspuns, aşezându-mă cu spatele la ei şi aşternându-mi hârtiile în faţă.

— Minciuni gogonate, ruşine, ruşine!

— Hilary e un om plin de mistere, nu-i aşa, Hilary?

— Vrea să spună că nu-i vorba de o fată, ci de o doamnă, interveni Reggie. Hei, hei, cine-i doamna ta?

— Nu-i o doamnă, e o...

— Drăguţilor, n-aţi vrea să fiţi amabili şi să vă mai ţineţi gura?

— Ah, astăzi Hilary e bun ca pâinea caldă.

— Azi n-o să ne arunce cu călimară-n cap.

— Hilary, Hilariii, ţi-a spus Freddişor despre pantomimă?

— Da. Tu ai să-l joci pe Smee.

— Şi Hilary o să fie crocodilul, numai că încă nu i-au spus.

— Hilary o să se joace pe el însuşi, o să fie un succes zdrobitor.

— Bănuiesc că Edith o să fie Wendy, am replicat eu.

— Ah, ce spiritual, ce deştept!

— N-ai vocaţia sarcasmului, Hilary, nu se fac aluzii subtile la vârsta unei doamne.

— Rolul lui Wendy o să-l joace Jenny Searle de la registratură, una dintre numeroasele ex-iubite ale lui Reggie.

— Nu degeaba mi se spune Divan cel Groaznic.

— Reggie se simte bronzat şi în formă după un plonjon în bazinul dactilografelor.

— N-au ales încă pe nimeni pentru rolul lui Peter Pan.

— Fischy ar fi bun pentru Peter. încă n-a atins pubertatea.

— Peter e jucat de obicei de o fată, am spus eu.
— Exact! Deci Fischy e perfect pentru Peter.
— Să nu fim răi, în fond, Hilary e în cârdăşie cu Fisch, nu?
— Hilary e atât de misterios!
— Hilary nu spune niciodată adevărul.
— Alo, Informaţiile? Ce număr trebuie să formez ca să cer renunţarea la telefon?
— De ce vrei să renunţi la telefon, Hilo?
— Pentru că nu-l lasă fetele-n pace.
— Doresc să mi se *scoată* telefonul...
— Fisch îl sună toată ziua şi-i face propuneri ruşinoase.
— Vă mulţumesc.
— Hilary, Hilary, de ce doreşti...?
— Doresc să renunţ la telefon.
— Hilary, de ce...
— Deci va veni mâine un mecanic de la oficiul de telefoane?

Skinker, curierul, intră cu ceştile de ceai. Pe vremuri, Reggie Farbottom obişnuia să fiarbă ceaiul, dar acum, fireşte, renunţase. Nu-l puteam opri pe Arthur Fisch să facă din când în când ceaiul, dându-i, în felul acesta, apă la moară lui Edith Witcher. Arthur nu avea simţul rangului. Skinker era un lungan blajin, care fusese un soi de erou într-un lagăr de prizonieri german şi de atunci, sau poate că mai târziu, devenise foarte religios. Era predicator laic într-o misiune evanghelică. Skinker era unica persoană de la birou care-mi spunea „domnul Burde". Portarii de jos mă tratau cu dispreţ şi nu-mi spuneau în nici un fel. Pentru toţi ceilalţi eram „Burde" (sau uneori „Hilary"). Acel „domnul Burde" al lui Skinker însemna o duioasă atenţie, pe care o preţuiam.

Poate că ar trebui să descriu înfăţişarea Edithei Witcher şi a lui Reggie Farbottom; nu că ar avea vreo importanţă, dar pe atunci ei erau pâinea mea cea de toate zilele. În robia noastră zilnică ce altceva îţi poate concentra mai mult interesul şi, până la urmă, ce poate exercita o mai mare influenţă asupră-ţi decât glasurile tovarăşilor de captivitate? Şi cum mai turuie! Nimic altceva, dacă ne referim la pura cantitate, nu-ţi împuie mai mult capul. Bănuiesc că există situaţii în care vorbăria goală se adaugă la ceea ce-i bun în lume. Poate că aşa se întâmpla în familiile fericite. Nu ştiu. Raţia mea de trăncăneală zilnică era păcatul meu zilnic, şi o ştiam bine. Păcatul pe care ordinele religioase îl interzic pe bună dreptate. La birou trăiam într-un soi de mocirlă morală şi nu mă puteam împiedica să nu mă afund în ea din ce în ce mai mult. Având la îndemână alternativele furiei, tăcerii sau replicii hazoase, de obicei o alegeam pe aceasta din urmă. Edith era o femeie trupeşă, elegantă, în jurul a cincizeci de ani, cu părul vopsit castaniu şi ondulat cu dibăcie ca să pară suflat de vânt. Avea un nas

uşor arcuit care-i dădea un aer de distincţie, ceea ce poate să fi fost taina succesului ei. Foarte puţin instruită, vorbea cu o voce tare, care se voia impozantă. În ce priveşte manierele, semăna cu o directoare de scoală. Presupun că nu era un om rău, dacă puteai face abstracţie de mintea ei. Reggie i se adresa uneori spunându-i „Domniţă". Câteodată îi spuneam şi eu aşa. Dădusem mult înapoi în acest birou şi continuam să mă afund. Reggie vorbea cu un uşor accent periferic, poate că voit. Era un tip slab, blond, destul de frumuşel dar îngâmfat, cu o expresie de comică suficienţă, de parcă era în orice moment gata să-şi tuflească pălăria pe o ureche şi să se lanseze într-un cântec vesel. El şi doamna Witcher făceau la nesfârşire bancuri porcoase. Orice aluzie la sex le stârnea adevărate accese de ilaritate. Chicoteau în faţa vieţii ca publicul unui music-hall, gata să râdă la orice prostie. Eu îi induceam mereu în eroare, oferindu-le versiuni false, incompatibile, asupra trecutului meu. Ţineam în mare taină existenţa lui Crystal în faţa acestor spirite vulgare. Faptul că aveam o soră li s-ar fi părut, desigur, de un haz irezistibil. Iar la ideea că Arthur era îndrăgostit de ea ar fi leşinat de râs. Deci încă un motiv de panică.

Reuşeam să-mi îndeplinesc perfect munca zilnică în mijlocul torentului nesfârşit de „bancuri" ale lui Reggie şi Edith. Aşa cum am arătat, slujba mea nu mă solicita prea mult. Înainte de prânz am rezolvat trei dosare. Niciodată n-am încercat să profit de pauză de prânz. Constituia întotdeauna un răstimp de neagră tristeţe. Mâncăm târziu, ca să încerc măcar interesul foamei, şi consumam un corn cu şuncă şi o halbă de bere într-o cârciumă din Whitehall. În jurul orei trei, erau momentele cele mai goale la birou. La patru, Skinker aducea ceaiul. Astăzi (acum, vineri după-masă), în timp ce Reggie şi doamna Witcher discutau de zor dacă Clifford Larr purta sau nu perucă, eu scriam un referat despre un complex stat de plată antedatat, şi mă gândeam la Tommy. De fapt, de la prânz încoace mă gândisem întruna la Tommy. Vinerea era ziua în care mă întâlneam cu Tommy.

Tommy - ar fi trebuit poate să vă explic mai de mult - era prietena mea. Deşi acest cuvânt stângaci nu exprimă nici pe departe relaţiile curioase în care ne aflam noi. Din anumite puncte de vedere, ar fi mai potrivit să spun „fosta" mea prietenă, deşi din alte motive expresia n-ar corespunde adevărului. Tommy însemnase un eveniment major în viaţa mea. Acum, Tommy însemna o criză în viaţa mea. O chema, fireşte, Thomasina, şi numele ei întreg, care mă izbise când l-am citit prima oară pe un program de teatru, era Thomasina Uhlmeister. Într-adevăr, la început am fost interesat numai de nume. Uhlmeister fusese un individ din lumea interlopă care se căsătorise cu Tommy (născută Forbes) când avea doar optsprezece ani, şi o părăsise la douăzeci. (Uhlmeister nu face parte din această povestire. N-a lăsat în urma lui decât numele.) Tommy avea acum treizeci şi patru de ani. Era

scoţiană. Vorbea ca o scoţiană, ba reuşise chiar şi să arate ca o scoţiană. Tatăl ei, întotdeauna invizibil, era farmacist în Fife. Ori de câte ori se referea la el, Tommy menţiona că e un „gentleman", ceea ce constituia, probabil, un scoţianism. Mama ei murise şi fratele mai mare fusese ucis pe front. Tommy a fost unul din cazurile de copii vrăjiţi de scenă. (Fostul ei soţ, Uhlmeister, fusese actor, şi pun rămăşag că un actor prost.) Tommy a început prin a fi dansatoare într-un mic oraş de provincie, dar n-a făcut nici un fel de carieră. Era o dansatoare ratată, o actriţă minoră ratată, o asistentă de scenografie ratată, o dactilografă fără plată ratată, o cabinieră ratată. Era genul de fată gata să facă orice, chiar şi fără plată, numai să trăiască în acea ţipătoare peşteră fermecată, să respire aerul acela îmbâcsit de parfumuri şi să se înhăiteze cu acel efemer şi strident caravanserai. Acum, când îşi pierduse tinereţea, câştiga o nimica toată predând de două ori pe săptămâna un curs de „artă dramatică" la un colegiu particular, undeva lingă King's Lynn.

Pe programul văzut de mine, Thomasina Uhlmeister figura ca asistentă de regie. Am întâlnit-o la o sindrofie dată după sfârşitul piesei. Era vorba despre o piesă sovietică tradusă în englezeşte şi pusă în scenă la un teatru mic, iar eu fusesem solicitat să lămuresc unele probleme dificile privind traducerea din limba rusă. Aşa încât am apărut la sindrofie înconjurat de o mică aură de prestigiu, şi acolo am dat peste Tommy cea cu gambe lungi. Avea ochi cenuşii. Am acordat întotdeauna mare importanţă ochilor. Cât de misterios expresive pot fi aceste două globuri umede! Pupila e neschimbătoare şi totuşi e considerată a fi fereastra sufletului. Iar culoarea ochilor, prin natura şi inerenţa sa, se deosebeşte de culoarea oricărei alte substanţe. Domnul Osmand avea ochi cenuşii, dar ochii lui erau duri şi pestriţi ca granitul de Aberdeen, în timp ce ochii lui Tommy erau limpezi şi goi ca un fuior de fum străveziu. Aveau o tentă transparentă, precum cerul fără nor. Puritatea pigmentaţiei, o fadă apoteoză a cenuşiului, era cu totul neobişnuită, o mostră de culoare venită direct de la Dumnezeu.

N-aş putea spune că m-am îndrăgostit de Tommy de îndată ce-am văzut-o, sau măcar că m-am îndrăgostit vreodată cu adevărat de ea. Acest lucru a devenit mai târziu un subiect de discuţie. I-am remarcat ochii, picioarele. Inima mea, în măsura în care mai aveam o inimă pentru asemenea poveşti, era cu totul închinată altei femei. Şi experienţele mele mai recente cu „fetele" fuseseră meschine şi de scurtă durată şi mă convinseseră că, într-adevăr, aşa cum ştiam eu de mult, nu puteam fi iubit. Adeseori mă gândisem că ar trebui să mă mulţumesc pe viaţă cu gândul că mă iubea Crystal. Îmi plăceau femeile şi reacţionam la apropierea lor. Dar de îndată ce relaţiile deveneau mai intime, începea să mi se facă scârbă de ele, şi femeile se speriau. Numai în cărţi temperamentele violente prezintă atracţie. (Ce-

i drept, nu-mi trădam violenţa, dar femeile o intuiau.) Nu reuşeam niciodată să folosesc un limbaj tandru. Totul se reducea la actul fiziologic, nu doream decât momentul posesiunii, şi apoi să mă descotorosesc cât mai repede de ele; şi cum nu aveam temperamentul necesar nici pentru aşa ceva, îmi inspiram mie însumi dezgust. Aşadar, practic, nu am avut parte de multe relaţii, şi un timp, înainte de Tommy, chiar de nici una.

Tommy, draga de ea, era deosebită nu numai prin numele ei, prin picioarele şi prin ochii luminoşi, cenuşii ca şi ceaţa. (Ceaţa este, poate, un termen de comparaţie mai potrivit decât fumul. Fumul sugerează şerpuiri şi mişcare, pe când ceaţa, deşi şi ea se poate deplasa, are o culoare de o mai calmă uniformitate; şi în ochii lui Tommy nu se desluşea nici măcar o umbră de albastru.) Tommy mai era deosebită şi prin eroica ei hotărâre de a mă iubi. Am dat a înţelege, puţin mai înainte, că felul meu de a fi dur şi colţos îndepărta femeile, dar explicaţia aceasta conţine ceva mai mult decât un strop de romantică autoapărare. Probabil că femeile se simţeau respinse mai curând de faţa mea decât de sufletul meu. Şi cât de importantă este această suprafaţă care-ţi sare în ochi, această placardă la care se uită lumea, fără să pătrundă,de obicei, dincolo de ea. Aveam o faţă lipsită de farmec. Nimic nu ar fi putut răscumpăra nasul acela al meu (decât, poate, o operaţie estetică). Aceasta înseamnă a recunoaşte un fapt foarte demoralizant, şi nu l-aş fi recunoscut dacă n-aş fi vrut să subliniez ceea ce am numit eroismul lui Tommy. Voi căuta să fiu drept în expunerea istorisirii, oricât de ingrat ar fi fost rolul meu în ea.

În mod mecanic, am căutat s-o atrag pe doamna Uhlmeister, fără să dau faptului prea mare importanţă şi, spre marea mea surprindere, a început să mă iubească, ba chiar a şi continuat. Am devenit amanţi. Ceea ce a fost un lucru bun. M-a făcut să am încredere în ea, şi această încredere a dezlănţuit un puhoi de dorinţă. A existat un scurt răstimp în care m-am simţit dacă nu vindecat, pentru că aşa ceva n-ar fi putut niciodată să se întâmple, măcar domolit, adăpostit. Aveam parte de tandreţe, de blândeţe, şi de o femeie sinceră în patul meu. Tommy a devenit o parte din viaţa mea. începuse s-o viziteze pe Crystal, l-a cunoscut pe Arthur; chiar şi soţii Impiatt o invitau din când în când, din curiozitate (până când am pus stop acestor relaţii). Şi apoi, la un moment dat, totul s-a spulberat în vânt din partea mea, fără vreun motiv special. Poate că eram prea puritan pentru a accepta multă vreme o relaţie extraconjugală. Tommy mi-a propus să ne căsătorim. Am râs. Nu mă puteam căsători din *cauza* surorii mele. Şi acesta era un aspect complicat, care se complicase şi mai îngrozitor de când se întâmplaseră două evenimente. Crystal trecuse de treizeci de ani, şi Arthur Fisch se îndrăgostise de ea. Crystal dorea să aibă un copil. (Şi Tommy de asemenea, dar la aceasta voi ajunge mai târziu.) Când

Crystal mi-a mărturisit acest lucru sau când mi-am dat seama (pentru că nu mi l-a spus niciodată în cuvinte) prin acea telepatie care există între noi, m-am îngrozit. Desigur, mă gândisem că Crystal s-ar putea mărita într-o bună zi. De ce nu? Ba chiar, când eram la Oxford, îi căutasem eu însumi o persoană potrivită. Dar mai târziu, când s-a pus problema, deşi îi repetam întruna că ar trebui să se mărite, ea citise adevărul în ochii mei; întotdeauna reuşise să-mi prindă unda gândurilor. Lucrul acesta nu avusese prea mare importanţă cât fusesem amândoi tineri, cu viaţa înaintea noastră. Dar acum, ideea că pentru Crystal exista o limită de timp mă umplea de spaimă şi de un dezgust iritat, şi genera o problemă de cu totul altă natură. Şi exact atunci, în chip cu totul nefericit, se ivise Arthur. De fapt, Crystal nu avusese niciodată vreun curtezan serios, şi era încă virgină. Era o fiinţă dulce, cu inima pură, dar nici pe departe atrăgătoare. Şi întotdeauna, întreaga ei viaţă, nu făcuse altceva decât să aibă grijă şi să aibă grijă şi să aibă grijă de mine.

— Eşti răcită.

— Nu-s răcită.

— Ba eşti. Ai răcit şi încerci să-mi ascunzi.

— Ce te face să crezi c-am răcit?

— Se vede de la o poştă. Obrajii îţi ard, ai nasul roşu, buzele inflamate. Şi te tot tamponezi pe furiş cu batista aia murdară.

— Nu-i murdară!

— N-o mai flutura în faţa mea. Doar ştii care-i regulă în caz de răceală. Niciodată nu vizitez oameni răciţi.

— Tu şi regulile tale tâmpite!

— Eşti răcită cobză. Plec acasă.

— Atunci pleacă, du-te!

Tommy locuia într-un cartier rătăcit între Fulham şi Chelsea, cu vagi apropieri de Putney şi nu departe de New King's Road, neblagoslovit de vecinătatea vreunei staţii de metrou, într-un mic apartament îngrijit, dintr-un mic imobil îngrijit, situat într-o piaţetă cu mici clădiri îngrijite, fiecare dintre ele cu miniaturale portaluri ornate, scări de lemn scârţiitoare şi subsoluri mirositoare, în care erau depozitate lăzile de gunoi. De obicei, veneam la ea pe jos de la Parson's Green. Soseam după ora şapte, uneori mult după şapte, pentru că înainte de vizită mai aveam ceva de făcut. Acesta era un alt capitol al rutinei mele. După ce ieşeam de la birou, mă duceam fie în Sloane Square, fie în Liverpool Street ca să iau o băutură la bufetul din staţia de metrou. În întreaga reţea a sistemului de metrouri, aceste două staţii erau singurele, din câte am putut eu să descopăr, care au baruri chiar pe peron. Ideea construirii unor baruri chiar pe peroanele staţiilor mă aţâţă. De fapt, întreaga reţea subterană mă impresiona şi

simţeam, într-un fel, că acesta e căminul meu natural. Aceste două baruri nu însemnau pentru mine doar locuri de trataţie tihnită după orele de birou, ci erau sursa unei emoţii obscure, fiind locuri de profundă comunicare cu Londra, cu izvoarele vieţii, cu cavernele resemnării la durere şi perisabilitate. Când îţi sorbeai acolo băutura între şase şi şapte seara, în mijlocul forfotei de călători de la orele de vârf, simţeai parcă pe umeri, asemenea unui jug ciudat de reconfortant, oboseala întregii Londre truditoare, acea oarbă istoveală descătuşată de după terminarea muncii, care, într-un anumit fel, îi consolează chiar şi pe cei blazaţi, chiar şi pe cei exaltaţi. Uruitul vagoanelor care veneau şi plecau, tălăzuirea călătorilor, sosirea lor, momentele de aşteptare, apoi dispariţia lor pe vecie se constituiau într-o frescă halucinantă şi cu adevărat simbolică: atât de multe mici momente de decizie, atât de multe mici finalităţi, continua destrămare a structurii, continua distrugere a celulelor, cea care transformă şi consumă vieţile oamenilor şi ale universurilor. Incertitudinea ordinei de sosire a metrourilor. Primejdia peroanelor. (Metrourile în chip de arme aducătoare de moarte.) Decizia luată într-un anumit moment (dar care moment anume?) de a lăsa jos paharul şi a te urca în următorul metrou. (Dar de ce în acela? Doar peste două minute va sosi un altul.) *Ah qu'ils sont beaux les trains manqués!*[9], iar eu eram chemat să ştiu acest lucru. Şi apoi, o dată urcat în metrou, acea senzaţie a vieţii proprii care-şi croieşte drum, cotiturile atente şi deliberate care se transmit atât de subtil trupului călătorului, aplecările şi virările în puncte de irevocabilă schimbare şi despărţire de drumuri. Trenul conştiinţei, momentul prezent, micul metrou luminat care străbate lungul tunel tenebros. Inevitabilitatea acestor lucruri şi, totuşi, infinita lor varietate: oribilele străfulgerări de lumină a zilei, binecuvântatele plonjoane îndărăt în întuneric; staţiile, fiecare dintre ele unică, iluminaţia sinistră de la Charing Cross, întunecimea misterioasă de la Regent's Park, paragina de la Mornington Crescent, melancolia futuristă de la Moorgate, monumentala structură metalică de la Liverpool Street, îngemănarea de *art nouveau* de la Gloucester Road, groapa barocă în care-i cufundată Barbican, subiect adecvat pentru Piranesi[10]. Iar vara, excursia la ţară pe care ţi-o oferă terasamentele înflorite ale liniei districtuale din direcţia vestică. Eu, însă, prefer tunelul întunecat. Ieşirea metroului la suprafaţă îţi evocă un vierme smuls din gaura lui. Cel mai mult îmi plăcea linia centrală. Douăzeci şi şapte de staţii pentru cinci pence. Într-adevăr, în schimbul unei monede de cinci pence poţi atinge câte staţii îţi doreşte inima. Uneori parcurgeam întregul traseu (îţi ia mai puţin de o oră) înainte de a mă decide să-mi iau băutura de seară la Liverpool Street sau la Sloane Square. Şi nu eram singurul. Mai erau şi alţi pasageri de cursă lungă, mai cu seamă iarna. Oameni fără căpătâi, singuratici, alcoolici,

drogaţi, disperaţi. Ne recunoşteam unii pe alţii. Era un loc care mi se potrivea, eram într-adevăr un cetăţean al lumii subterane. (M-am şi gândit să intitulez această poveste *Memoriile unui om din subterane* sau, pur şi simplu, *Linia centrală.)*

Astăzi, vineri, îmi luasem băutura la Sloane Square. Cele două staţii sunt foarte diferite, ba chiar opuse. Sloane Square are o înfăţişare simplă, luminoasă, modestă, modernă care te bine-dispune, în timp ce Liverpool Street e vastă, ameninţătoare şi metafizică. Şi barurile se deosebesc, în sensul că la Liverpool Street poţi sta realmente cu băutura pe peron, în timp ce la Sloane Square vezi metrourile pe o fereastră. Îmi luasem deci întăritoarele într-un colţişor intim, luminos, şi sosisem la Tommy la şapte şi jumătate. Tommy avea mai mult simţ al stilului decât Crystal şi apartamentul ei era confortabil şi drăguţ, într-o manieră de talmeş-balmeş. Avea un televizor, dar îl acoperise cu un şal de caşmir de îndată ce-am intrat eu. (Detest televiziunea. Am aflat că omul de mijloc îşi petrece azi doisprezece ani din viaţă privind la televizor. Nu-i de mirare că planeta se duce de râpă.) Tommy colecţiona copilăreşte „lucruri drăguţe", obiecte ieftine japoneze sau din Hong Kong, bibelouri victoriene, aşa-zise antichităţi de la dughenele de vechituri, vaze, farfurii, suluri de pergament, evantaie, figurine, statuete de animale, şi alte curiozităţi de neclasificat pe care nimeni altcineva nu le dorea. Tot ce era ieftin şi ţipător o atrăgea. (De aici pasiunea ei pentru teatru.) Apartamentul era supraîncărcat. (Dar strălucea de curăţenie.) Poate că, aşa cum se întâmpla cu multe femei nefericite, însuşi colindatul prăvăliilor devenise o pasiune. Cumpăra în permanenţă bijuterii ieftine, haine ieftine, dar niciodată un veşmânt serios care să arate a îmbrăcăminte, ci pur şi simplu un mişmaş de ţoale pe care le combină la întâmplare în multiple variaţii. Mâinile ei erau întotdeauna încărcate de inele. Nu cred că avea vreo rochie întreagă. În seara asta purta o fustă scoţiană galbenă, de prost gust, ciorapi colanţi verzi şi un pulover lung albastru închis, strâns cu un cordon de piele. La gât avea un colier de mărgele din sticlă neagră de care atârna un medalion. Era subţire şi graţioasă, dar în afara ochilor şi a picioarelor, nu era frumoasă. Avea ochi prelungi şi uşor migdalaţi, deosebiţi de ai lui Crystal, care erau mari şi rotunzi ca ochii de pisică. Picioarele îi erau lungi şi frumos modelate. Gambele unei femei pot fi perfecte: aşa erau ale lui Tommy. Dar nu i-am spus-o niciodată. Trebuia să-mi păstrez cât mai multe avantaje faţă de Tommy. Obrajii ei îşi pierduseră prospeţimea tinereţii şi erau uşor ciupiţi de vărsat. Ceea ce mi se părea atrăgător, deşi nu-i spusesem nici acest lucru vreodată. Părul îi era castaniu, cu reflexe cenuşii, şi-i atârna în bucle naturale, moi, bine pieptănate. Vorbea cu o precizie afectată şi o voce subţirică, cu uşor accent scoţian. Avea un nas mic şi mofturos şi o gură mică şi mofturoasă, trăsături care puteau exprima o mare doză de

îndărătnicie îmbufnată şi care deveneau foarte antipatice în asemenea momente.

— Ei bine, de ce nu pleci? Ce zaci acolo şi bei, deşi ai venit gata băut, după cum miroşi. Mă necăjeşti numai, dar fără hotărâri serioase, nu-i aşa? Suntem tot ca înainte, nu-i aşa, iubitule? Nu-i aşa?

— Nu. Nu cred.

— Nu preferi să rămâi aici, cu o femeie care te iubeşte, decât s-o porneşti prin ploaie şi furtună? Nu preferi? Ah, de-ai şti cum mă răneşti cu vorbele tale vag ameninţătoare; eşti crud ca un gangster, strici în mod deliberat toată plăcerea întâlnirilor noastre; zaci acolo şi bei şi stai bosumflat şi nu vrei pentru nimic în lume să-mi mai dai o zi din săptămâna. De ce nu ne putem întâlni şi miercurea?

— Ştii bine că nu ne putem întâlni miercurea.

— De ce nu? Pentru că aşa decretezi tu? Mi-e lehamite de toate decretările tale. Miercuri nu-i o zi? De ce nu ne putem întâlni şi miercurea?

— Miercurea e zi dată.

— Cui?

— Miercurea e o zi pentru mine însumi.

— Te simţi groaznic cu tine însuţi, pur şi simplu te găseşti deprimant. Nu-i aşa? Nu-i aşa?

— Îmi place amărăciunea şi deprimarea.

— Nu te cred. Eşti un mincinos patentat. Nu cred nici că lunea te vezi cu domnul Duncan. Şi nu mai cred nici că miercurea eşti singur. E o altă femeie la mijloc.

— Oh, Thomas, scumpo, nu înrăutăţi lucrurile dovedindu-te proastă şi vulgară şi, te rog, alungă-ţi de pe faţă expresia asta oribilă şi agresivă. Sunt atât de obosit!

— Obosit! Obosit! Şi eu sunt obosită.

— N-ai făcut toată ziua nimic altceva decât să baţi prăvăliile şi să cumperi tot felul de gunoaie.

— Mi-am scris cursul pentru luni.

— Ha, ha!

— Şi am făcut păpuşi de cârpa.

— Păpuşi de cârpa. Dumnezeule! Noi suntem păpuşi de cârpa.

— Foarte bine. Priveşti cu dispreţ tot ce fac eu. Şi eu privesc cu dispreţ tot ce faci tu.

— Habar n-ai ce fac.

— Şi e o altă femeie la mijloc. Laura Impiatt. Cu ea te întâlneşti miercurea. Cunosc eu femeile de genul ei, colecţionează bărbaţi, a pus ochii pe tine.

— Nu fi stupid de geloasă pe celelalte femei, îmi dă senzaţia că sexul vostru e realmente inferior.

— Nu sunt geloasă pe celelalte femei, nu vorbesc la modul general,

sunt geloasă pe o persoană anume.

— Ăsta nu-i un argument. După cum nu-i nici faptul că strigi.

— Mă enervezi deliberat ca să-mi zăpăceşti gândurile.

— Nu-i vina mea dacă tu gândeşti intuitiv în loc să gândeşti logic. Se pare că asta-i mândria femeilor.

— Dacă ne-am întâlni mai des ne-am certa mai puţin. Trebuie să te văd mai des. Am să vin la tine la birou.

— Dacă faci aşa ceva, nu mă mai vezi deloc.

— Când ai de gând să-ţi zugrăveşti apartamentul, aşa cum ai spus? Ai afirmat că un bărbat nu are niciodată preocupări mai inocente decât atunci când îşi zugrăveşte apartamentul.

— Tommy, nu putem continua în felul ăsta.

— Nu vreau să continui în felul ăsta. Vreau să mă mărit cu tine. Vreau un copil. Am treizeci s patru de ani.

— Ştiu că ai treizeci şi patru de ani. Mi-o repeţi întruna.

— Mi-ai mâncat ani din viaţă.

— Doar trei, draga mea.

— Mi-i datorezi.

— Nimeni nu datorează nimănui nimic pentru aşa ceva.

— Te-ai ţinut de ruine...

— Fii corectă. Tu te-ai ţinut de mine.

— Vreau un copil.

— Atunci du-te şi umple-ţi pântecele în altă parte.

— Vorbeşti grosolan şi vulgar, foloseşti un limbaj oribil numai ca să mă răneşti. Nu-i aşa? Nu-i aşa? Nu-i aşa?

— Încetează cu întrebările astea înnebunitoare şi lipsite de noimă.

— Cine ţipă acum?

— Pur şi simplu ocoleşti argumentele mele, nu vrei să asculţi nimic din ce nu-ţi convine.

— N-am remarcat să fi expus vreun argument până acum. Te iubesc. Nu vreau orice copil. Vreau copilul tău.

— Ei bine, eu nu vreau nici un copil şi nu vreau să mă căsătoresc. Oricum tu le doreşti pe amândouă, înseamnă că trebuie să ne despărţim.

— Nu ne putem despărţi.

— Dacă te-aş convinge că ne *putem* despărţi, lucrul ar fi ca şi făcut.

— Asta n-am să cred niciodată. Suntem, fiecare dintre noi, ultima şansă a celuilalt.

— Eu s-ar putea să fiu ultima ta şansă. Dar tu nu eşti aşa ceva pentru mine, slavă Domnului! Uite ce-i, Tommy, lasă-mă să plec. Hai s-o rupem frumos, fără vărsare de sânge.

— Nu mai eşti drăguţ cu mine...

— Cum aş putea fi drăguţ când sunt prins în capcană?

— Nu eşti prins în capcană mai mult decât oricare alt om. Am putea

să ne bucurăm împreună de libertate, dacă...

— Cine a vorbit de libertate?

— Tu; n-ai spus că eşti prins în capcană?

— Nu dau nici o ceapă degerată pe libertate; nici nu cred că există aşa ceva. Dar nu-mi place să fiu legat de mâini şi de picioare.

— La urma urmei, nici o căsnicie nu-i fericită, şi...

— Când eu fug de căsătorie, tu încerci să mă convingi să mă însor cu tine spunându-mi c-o să fie o căsnicie ratată!

— N-am spus aşa ceva. şi pentru mine n-ar fi o căsnicie nefericită, fiindcă eu te iubesc...

— Nu-mi trebuie iubirea ta, Tomkins, aşa că nu-mi produce nici o satisfacţie. Mă tem că judecata ta azi nu-i foarte limpede.

— Ce motiv ai să o rupi cu mine?

— Nici un motiv. La un moment dat iubirea poate seca. Asta-i una dintre marile erori ale vieţii omeneşti. Oricum, interesul meu pentru tine a fost strict fizic.

— Mincinos păcătos ce eşti! Şi apoi există un motiv. Crystal.

— Nu-i vorba de Crystal. Măsoară-ţi cuvintele, Tommy.

— Nu se mărită cu Arthur Fisch?

— Nu.

— Tu n-o laşi.

— Măsoară-ţi cuvintele! Vrei să mă vezi spărgându-ţi ceva din casă?

— Ai impresia că mă poţi înfrânge oricând prin violenţă, nu-i aşa? Ar trebui să-ţi fie ruşine. Am lipit vasul pe care mi l-ai spart. Poftim! Lucrurile pot fi reparate.

— Nu încerca să-mi moi inima, pentru că inima mea nu ţi-e accesibilă. Tu vorbeşti de parcă ne-ar sta în drum decât unul sau două obstacole şi, o dată înlăturate acestea, nimic n-ar mai putea umbri de-a pururi calea fericirii noastre. Dar greşeşti, Tommy, greşeşti! Dumnezeule, nu poţi vedea deosebirea dintre lucrurile esenţiale şi cele neesenţiale? Poate că nici o femeie nu reuşeşte s-o vadă!

— Şi acum, cine generalizează?

— Nu mă scoate din minţi. Pur şi simplu nu vreau să mă însor cu tine. nu mai vreau nici măcar să mă culc cu tine. Foarte puţine dintre lucrurile omeneşti sunt durabile şi legătura dintre noi şi-a trăit traiul. Nu mai e nimic de adăugat, nici motive secrete, nici măcar ceva ce-ar putea constitui un obiect de discuţie.

— Atunci de ce discutăm?

— Pentru că tu nu vrei să înfrunţi realitatea.

— Am să-ţi spun eu de ce discutăm. Pentru că suntem legaţi unul de celălalt. Nu mă poţi părăsi. Tot ce poţi face este să vorbeşti despre părăsire. Dacă ai putea să mă laşi, m-ai lăsa. Discuţia e un substitut, îţi îngăduie să pretinzi că mă laşi şi de fapt n-o faci. De ce nu înfrunţi tu realitatea?

— Dacă vrei să vezi cu adevărat ce înseamnă a fi părăsită...

— Foarte bine. Vrei să spui că vinerea viitoare n-ai să mai vii?

După aceste cuvinte se aşternu tăcerea, întreruptă doar de vântul aspru care zgâlţâia uşor ferestrele, speriat parcă să-şi arate întreaga tărie, şi de păcănitul picăturilor de ploaie în geam. Începusem, înainte că disputa dintre noi să o fi făcut imposibilă, o cină alcătuită din cotlete de miel şi varză de Bruxelles şi mult vin bun. Continuăm să bem vinul. Eu o învăţasem pe Tommy să bea. Stăteam la o măsuţă rotundă acoperită cu o faţă de masă franţuzească, drăguţă, din pânză roşie aprins, imprimată cu frunzuliţe verzi. Lămpile ardeau, cocoţate printre maldărele de obiecte amestecate. Aveai senzaţia că te afli într-o prăvălie de antichităţi. Mâna mică a lui Tommy, cu degetele încărcate de inele emailate şi argintate, începu să se târască pe masă către mâna mea. Întrebarea pusă de Tommy nu însemna decât o smucire a laţului. Situaţia dintre noi îşi avea propria structură mecanică disperată şi caracteristică. Multe dintre cele spuse de Tommy erau adevărate. Mă luase prin surprindere. După ce eu renunţasem la speranţa oricărei comunicări cu ea, scoţiana asta deşteaptă, cu glasul ei moale, izbutise să se insinueze mai departe. Căci era deşteaptă. Ştia să manevreze o discuţie, ţinea minte o sumă de lucruri; alături de ea trebuia să-ţi menţii spiritul mereu treaz, aproape că era o plăcere să te cerţi cu ea pe tema despărţirii. Există un miez de adevăr şi în afirmaţia că discuţia era un surogat al despărţirii, cel puţin în seara aceasta. Cu şcoala pe care o urmase, cu vocabularul ei bogat şi mintea-i ascuţită, Tommy ar fi putut să ajungă cineva, dacă teatrul nu i-ar fi retezat aripile. Era amabilă, inteligentă şi încerca să mă constrângă prin cuvinte şi nu prin lacrimi. Într-adevăr, ne înţelegeam unul pe celălalt, ceea ce e un lucru rar, şi acum că renunţasem la actul schimbului de iubire, continuam să gust actul schimbului de replici cu ea, experienţa neobişnuită a comunicării. Numai că aceasta nu ducea la nimic. Singurătatea structurală a făpturii mele mă chemă cu o autoritate neostoită, propria-mi durere mă chema îndărăt în intimitatea ei, mă chemau afară din această neînsemnată scenă de satisfacţii minore. Voiam să mă curăţ de tot balastul şi să termin odată. Devenise o inerţie lipsită de noimă. Şi totuşi: iată că tocmai în această seară, şi pentru că mă simţeam atât de obosit, nu puteam spune că nu voi veni vinerea viitoare. Asemenea performanţă era peste puterile mele.

— O să vin.

— Asta-i! Vezi? Îţi place numai hărţuiala. (I se simţea accentul scoţian în pronunţarea cuvântului „hărţuiala”.)

— Nu, nu-mi place. *Gândeşte-te* la cele ce ţi-am spus, te rog. Tommy. trebuie să ne despărţim. Şi n-are nici un rost să ne spunem că vom rămâne prieteni. Atâta vreme cât vom continua să ne vedem, tu vei

continua să mă iubeşti, şi acest lucru face situaţia disperată, mai ales dacă doreşti un copil. E nedrept faţă de tine.

— Spui asta ca să pretinzi că eşti altruist.

— Ce naiba importă cum sunt eu? Între noi doi lucrurile s-au terminat. Şi acum mă duc acasă.

— Nu poţi, încă nu-i zece.

— Dacă rămân aici, mă înfurii şi încep să sparg obiecte. Şi apoi tu eşti răcită.

— Nu sunt. Dacă-i aşa, pleacă. Te văd mâine... la Crystal... nu?

O dată pe lună, sâmbăta, Crystal o invita pe Tommy la ea, la ora şase, la o băutură.

— Poate. Vezi să n-o umpli şi pe Crystal de afurisitul ăsta de guturai al tău. Dacă constaţi mâine dimineaţă...

— Ah, tu nu faci altceva decât să emiţi dispoziţii şi să stabileşti reguli.

— Noapte bună.

Am pornit-o în jos pe scări, trăgându-mi fulgarinul în timp ce coboram. Afară se cernea o ploaie măruntă şi rece şi felinarele împroşcau pavajul ud cu pete mari de lumină. Am luat-o în direcţia nord. Mă simţeam deprimat şi alarmat. Şi a doua zi era sâmbătă. Eram mai legat de tânăra Thomas decât crezusem când am luat hotărârea s-o rup cu ea, din motive bine determinate. Mi-a trecut oare vreodată prin minte gândul de a mă însura cu Tommy, de a mă depozita în raft cu eticheta de soţ al lui Tommy, un echivalent al sinuciderii pe care n-o puteam săvârşi din cauza surorii mele Crystal? Nu. Viaţa nu se sfârşeşte nici chiar cu cea mai disperată dintre căsnicii, dimpotrivă, se prelungeşte sinistru: noi prilejuri de cruzime, o viaţă de crime. Nu eram chiar atât de rău. Pe de altă parte, legăturile care mă înlănţuiau de Crystal făceau de neconceput moartea prin căsătorie. Desigur că la începutul relaţiilor noastre o minţisem pe Tommy. Pavasem cărarea ce ducea spre pat cu o mulţime de semiadevăruri încurajatoare. Mă încâlcisem într-o situaţie falsă şi bănuiam că nu voi izbuti să mă descâlcesc decât atunci când, scos din minţi de suferinţa pe care mi-o pricinuia, voi folosi toporul. Eram foarte conştient că încă nu ajunsesem la stadiul folosirii toporului. Între timp însă, nu-mi puteam îngădui s-o compătimesc pe Tommy: e îngrozitoare această retragere a compătimirii, ca şi cum am refuza să-i plângem pe cei aflaţi pe patul de moarte. Dar mai aveam de aşteptat până să rup definitiv cu Thomasina Uhlmeister. Mai intervenea un factor. Din motive pe care le voi explica în curând, nu voiam să rup cu Tommy înainte de a-mi fi dat seama mai limpede de sentimentele nutrite de Crystal faţă de Arthur Fisch.

SÂMBĂTĂ

— HILARY, AM UITAT, FATA aceea indiană a venit aseară din nou.

— Cum era îmbrăcată?

— Un fel de jachetă lungă albastră, şi nişte pantaloni cu păuni pe ei.

Nu observasem păunii, dar, evident, era vorba de aceeaşi fată.

— A sunat la uşă?

— Nu. Nici data trecută n-a sunat, simplu se învârtea pe aici.

— Dar a spus că mă caută pe mine?

— Data trecută a spus, pentru că am întrebat-o dacă-i pot fi cu ceva de folos.

— Şi de data asta?

— I-am spus numai „Bună!" şi mi-a răspuns cu un zâmbet.

— Mister! Ai ţinut minte să cumperi lumânări?

— Dumnezeule, nu! Am uitat iar, îmi pare rău.

Era sâmbătă dimineaţa. Mă aflam în bucătărie, unde îmi călcam batistele. Pentru a evita supliciul relaţiilor sociale de la spălătoriile cu autoservire, îmi cumpărasem o maşină de spălat. Nu-i dădeam voie lui Christopher s-o folosească. Desigur că Crystal ar fi venit cu dragă inimă să-mi spele şi să facă curăţenie, dar, fireşte, eu nu-i dădeam voie. Apartamentul constituia infernul meu particular. Eram un tip moderat neglijent. Singurul lucru pe care-l călcam vreodată erau batistele. Batistele necălcate te pot împinge la nebunie, înainte de această activitate, răsfoisem un dicţionar al limbii daneze, în timp ce-mi băusem ceaiul cu pâine prăjită. (În zilele de lucru gustarea de dimineaţă se alcătuia din două ceşti de ceai. Pâinea prăjită era trataţia pe care mi-o ofeream la sfârşit de săptămână.) Şi înainte de ceai încercasem să mă rad, după ce, distrat, în timp ce mă gândeam la trecut, apăsasem cu forţă pe tubul cu cremă de bărbierit şi-l golisem tot în chiuvetă. După care am strâns tubul în palmă, făcându-l ghem. Era abia nouă treizeci. „Dumnezeule mare, ajută-mă să se facă odată ora deschiderii!"

Christopher îmi plătise ceva din chiria restantă, nu prea mult. doar atât cât să mai îmbunătăţească relaţiile dintre noi. Şedea acum cocoţat pe masa de bucătărie, bălăbănindu-şi picioarele şi periindu-şi părul lung. auriu, activitate din care se oprea din când în când pentru a extrage din perie ghemotoace de puf strălucitor, pe care le arunca,

grijuliu, pe podea, încă de când eram la orfelinat mă enerva periatul părului, dar acum nu spuneam nimic din cauza chiriei. După interludiul relatat mai sus, ne întoarserăm la genul de conversaţie pe care o purtăm de obicei în dimineţile de sâmbătă. Admirasem o *mandala* desenată de el şi i-am spus că ar fi trebuit să se facă pictor, în mod idiot, a luat spusele mele de bune şi mi-a răspuns că poate ar fi trebuit. I-am adăugat că n-avea în el destulă sârguinţă şi autodisciplină ca să realizeze ceva. Mi-a răspuns cu revoltătoare umilinţă că, într-adevăr, nu avea stofă de sfânt. I-am spus să-l lase naibii de sfânt, dar că niciodată n-o să poată realiza ceva ca lumea. Mi-a răspuns că-i foarte adevărat, n-o să realizeze altceva decât să trăiască, implicând prin cuvintele lui că eu nu reuşeam asemenea performanţă. Mi-a spus că eu sunt tipicul produs măcinat de anxietate al unei societăţi competitive şi că ar trebui să practic meditaţia ca să-mi calmez nervii. I-am răspuns că preferam să fiu anxios decât să mă îmbăt cu o grămadă de fetişuri orientale, false şi înşelătoare. A negat că ar fi fetişuri. I-am spus că dacă nu-i vorba de fetişisme, cum se face că nu era niciodată în stare să mi le explice în cuvinte clare.

— Pentru că-i ceva ce depăşeşte cuvintele.

— Prostii!

— Vreau să spun că e un soi de experimentare, nu un crez.

— O experimentare a ce?

— E un fel de „Spiritul e totul”.

— Fierul ăsta electric e spirit, şi batista asta, şi soba asta cu gaz sunt tot spirit?

— Da.

— Toate fac parte din acelaşi spirit?

— Da, în esenţă...

— Aşadar intelectul şi fizicul sunt unul şi acelaşi?

— Da, vezi tu...

— Şi deosebirea dintre un spirit şi altul e doar aparentă?

— Ei bine, da, şi...

— Aşadar nu există nimic altceva decât un spirit uriaş?

— Da, dar e...

— Şi vrei să-mi spui că asta nu e fetişism?

— Dar e altceva decât gândirea abstractă obişnuită...

— Te cred. Săptămâna trecută am auzit pe unul la radio afirmând că toate lucrurile din univers au fost determinate în prima sută de secunde după Marea Explozie[11]. Prin comparaţie cu tine, părea mult mai lucid.

— Ştiu că dezgropi concepţii...

— Nu există nimic altceva de dezgropat.

— Dar vezi tu, baza a tot ce există fiind pur spirituală, adică aşa trebuind să fie, într-un fel tu eşti în toate lucrurile chiar de la

începutul lor. Înţelegi, eu fac ca fierul ăsta de călcat să existe, vreau să spun că pentru un păianjen el arată cu totul altfel, nu-i aşa?

— Dar şi păianjenul e o creaţie a spiritului tău.

— Da, desigur, şi ceea ce vede păianjenul e tot o parte a spiritului meu şi în felul acesta îmi dau seama că, în realitate, eu nu exist ca eu însumi, eu sunt de fapt totul şi trebuie să încerc să simt totul în calitate de eu însumi...

— Nu văd de ce. Se socoteşte că aşa-i moral? Nu văd de ce n-ar fi moral să crezi într-o serie de lucruri distincte? De ce-i moral să reduci totul la tine însuţi? Eu gândeam că moralitatea presupune uitarea de tine însuţi, stabilirea cu grijă a distincţiilor şi respectarea existenţei altor oameni.

— Dar ceea ce spun eu duce la uitare de tine însuţi şi, în clipa în care înţelegi că tu eşti totul, atunci iubeşti totul şi, automat, devii bun...

— Dar chiar dacă am fi cu toţii gânduri în mintea lui Dumnezeu, sau cine o mai fi, ce te face apt să devii însuşi acest Dumnezeu?

— Şi ce mă opreşte? Vezi tu, Dumnezeu nu e o persoană uriaşă, înţelegi, nimic din el nu ţine de persoană, asta-i ideea.

— Dar noi suntem persoane.

— Nu, nu suntem, ăsta-i nonsens creştin. Personalitatea e o iluzie.

— Atâta timp cât ceilalţi oameni nu reprezintă structuri bine definite, nu pot avea nici drepturi bine definite. Nu-i de mirare că tu nu vrei să votezi. Dacă nimeni nu există, de ce să-ţi mai baţi capul?

— Vezi tu, creştinismul nu poate înţelege toate astea din cauza concepţiei de Dumnezeu-persoană. Este ideea cea mai antireligioasă care a existat vreodată. Ideea unui Dumnezeu care se uită de sus la tine te face să simţi că eşti un lucru de nimic, un păduche, când, de fapt, trebuie să simţi că tu eşti Dumnezeu, că eşti spiritul universal, înţelegi, lucrurile trebuie privite exact invers, ăsta-i principiul feminin, în timp ce creştinismul e o religie de orientare masculină; totul se învârteşte în jurul tatălui, noi cei din Occident, împreună cu Tatăl nostru din ceruri închipuim civilizaţia, vreau să spun... Cum te-ai împăcat tu cu tatăl tău, Hilary?

— Minunat. „Cinci stânjeni în adâncuri zace-al meu părinte; coralii se-mpletesc în recile lui oseminte.”[12]

— Ce era tatăl tău?

— Scafandru.

— *Scafandru?*

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă, calcând peste ruinele telefonului. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană.

Sosiseră Mick Ladderslow şi Jimbo Davis; amândoi cărau perne în braţe. Mick era un tip voinic cu părul roşcat şi ochi uriaşi, sticlind drogaţi. Se bucura de mare prestigiu pentru că odată ajunsese până în

Afganistan, unde se îmbolnăvise de gălbinare, aşa că fusese expediat îndărăt în Anglia pe spezele Majestăţii Sale.

A intrat în casă lipsindu-se de ceremonialul cuvintelor. Poate că a scos un mormăit. Jimbo era zvelt şi sinuos şi stingherit, având o expresie blândă de sfială pe sub gene lungi. Rareori vorbea în afara unor murmure de „da... da...” şi când se afla confruntat cu alte fiinţe umane se arcuia tot, îndoindu-şi puţin genunchii, ca expresie a unui soi de respect surprins. Acum, şoptindu-mi: „Da, da, Hilary, bună, da!” îmi luă mâna (întotdeauna proceda aşa) şi mi-o trase în jos, într-un fel intim, de parc-ar fi vrut să şi-o apese pe coapsă. S-ar fi zis că mai curând ne ţineam de mână decât că ne strângeam mâinile. Îl bănuiam că mă privea cu milă. La Jimbo, lucrul ăsta nu mă deranja. Cei doi băieţi şi pernele lor (presupun că doreau să-şi clădească un fel de cuib) dispărură împreună cu Christopher în camera acestuia, iar eu m-am întors la fierul de călcat.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era portarul, care m-a anunţat că toboganul crematoriului fusese deblocat cu mare cheltuială din partea administraţiei, şi că nici nu pot să-mi închipui ce gunoaie socotesc unii locatari indicat să arunce la crematoriu şi încă n-au aflat că sacii de plastic au fost inventaţi tocmai pentru a se evita ca toboganul să se astupe şi să pută din cauză că unii oameni care n-au mai mult bun simţ şi maniere decât porcii aruncă la crematoriu cojile de cartofi fără să catadicsească măcar a le înveli într-o bucată de ziar? Am răspuns în spiritul cuvenit la întrebarea lui retorică. Ciondăneala de sâmbătă dimineaţa cu portarul devenise mecanică şi intrase în rutină, dar în dimineaţa asta nici unul dintre noi nu prea punea suflet. M-am întors la călcatul batistelor, am isprăvit cu ele, după care am început să mătur anemic podeaua bucătăriei. Scândurile erau năclăite de grăsime şi ar fi trebuit spălate, ba chiar frecate. Am împrăştiat un pumn de firimituri de pâine pe suprafaţa unsuroasă. Când va fi sosit în sfârşit ora de deschidere, aveam s-o întind la cârciumă, poate că la barul din staţia Sloane Square (cel din Liverpool Street era închis în zilele nelucrătoare, dacă o să am chef să călătoresc cu metroul, sau la unul dintre localurile obişnuite, unde o să torc firul timpului de băut, apoi o să mănânc un sandviş, la o oră cam târzie, şi o să înfrunt ororile după-amiezei. Aş putea să-mi fac cumpărăturile săptămânale, câteva cutii de conserve şi nişte pâine tăiată felii. Vara, adeseori moţăiam în parc. Iarna o porneam cu metroul pe linia centrală, sau mă întorceam acasă, la pat şi la somn, până când cârciumile se redeschideau, lucru care-l oripila pe Christopher. Încerca o autentică oroare morală în faţa acestei deliberate irosiri de conştiinţă.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era o persoană străină, un tânăr slab cu păr lung,

zbârlit şi o mustaţă portocalie, îmbrăcat în nişte blugi decoloraţi. L-am întrebat:

— Îl cauţi pe Christopher?

— Cum?

— Îl cauţi pe Christopher?

— Ştiu eu?

Se voia spiritual.

— Atunci hotărăşte-te.

— Adică cum să mă hotărăsc? Oricum, cine-i Christopher?

— Chiriaşul meu.

— Şi despre ce discutăm noi doi?

— Bună ziua, am spus dând să trag uşa, numai că tânărul îşi înfipsese piciorul în ea.

— Un momenţel, un momenţel. Dumneata eşti domnul Burde?

— Da.

Altă persoană misterioasă care mă căuta.

— Ei, atunci gândeşte-te. Te las să ghiceşti cine sunt eu. Ghiceşte!

— Uite ce-i, nu-mi plac ghicitorile şi nu-mi plac oamenii care-şi înfig piciorul în uşa mea, e un obicei scârbos. Ori îmi spui ce vrei, ori o întinzi de aici.

— Vai, vai, ce limbaj urât! Gândeşte-te un pic. Ai sunat sau n-ai sunat ieri cerând să vină cineva să-ţi scoată telefonul?

— Ah... păi de ce n-ai spus aşa?

— Nu mi-ai dat prilejul. Ai luat-o cu Christopher de cum ai deschis uşa. Hello! Dumneata eşti Christopher?

Mecanicul de telefoane îl salută pe Christopher, care tocmai îşi făcuse apariţia, oferind, prin uşa deschisă, priveliştea lui Mick şi a lui Jimbo tolăniţi pe jos.

— Numele meu e Len.

— E mecanicul de telefoane, am explicat eu.

— Ei, ia să vedem care-i problema. Dumnezeule mare! Parc-ar fi trecut teroriştii pe aici! Ce masacru! Dar ce s-a întâmplat?

— Eu l-am smuls, am spus.

— Smuls! L-ai smuls, nu glumă! Un atac neprovocat asupra unui biet telefon lipsit de apărare, care-şi vedea de treaba lui şi nu făcea nimănui vreun rău. Cutia de legătură e crăpată toată, receptorul e ţăndări. Îţi dai seama că va trebui să plăteşti pentru asta? Nu-i proprietatea dumitale, ştii? Buna Mama Poşta vă dă numai cu împrumut jucăriile astea, vai, vai! Şi când te gândeşti la toţi nenorociţii care aşteaptă să li se instaleze telefon. Stricăciune cu bună ştiinţă, distrugerea unui aparat modern, în perfectă stare de funcţionare. Asta-i direct o crimă, simt că-mi vine rău. Crezi că mi-ai putea oferi o ceaşcă cu ceai?

M-am retras în dormitor. Mick şi Jimbo îşi părăsiseră şi ei cuibul.

Toţi patru intrară în bucătărie, de unde am auzit glasuri însufleţite şi clinchet de veselă. Fraternizaseră pe loc. Aici, cel puţin, nu mai existau categorii sociale. *Beatles*-ii, ca şi Empedocle, aruncaseră totul în aer. La vârsta lor, eu fusesem un solipsist feroce. M-am întins pe pat, întrebându-mă dacă merită să trag un pui de somn până când aveau să se deschidă cârciumile. Printr-o miraculoasă încetinire a ritmului de expandare a universului, încă nu se făcuse ora zece. Nu dădusem draperiile la o parte şi lampa de pe noptieră continua să ardă. Am stins-o. Am închis ochii şi un oribil film al întâmplărilor din trecut s-a declanşat automat. Am încercat, ca de obicei, să mă apăr gândindu-mă la Crystal, aşa cum unii oameni, în împrejurări similare, se gândesc la Fecioara Maria. Numai că, de astă dată, imaginea salvatoare nu mi-a mai apărut singură, ci însoţită de o alta. Arthur.

Se auzi soneria de la intrare. M-am sculat şi m-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era Laura Impiatt.

Un fapt neobişnuit, dar nu lipsit de precedent.

— Intră, Laura. Apartamentul e ticsit, dar mai e loc şi pentru tine.

Laura arăta mai energică şi mai excentrică decât oricând, cu părul cărunt revărsându-se pe spate şi pe umeri de sub o beretă trasă bine până peste urechi. De sub un voluminos palton cenuşiu, o fustă de *tweed* îi cădea până la glezne.

— Hei, Hilary, ce *frig* e afară, a venit *iarna*! O, ce *cald e* aici, ce *plăcut*!

— Vino înăuntru. Din păcate, singurul loc unde te pot primi e dormitorul meu. Băieţii au încărcat salonul cu mobilă, şi nu mai încape acolo nici o făptură omenească.

Laura m-a urmat în dormitorul cufundat în beznă. Am aprins lampa, am împins cu piciorul un maldăr de îmbrăcăminte sub pat, am tras cuvertura sifonată peste cearşafurile şi păturile sifonate. Nu mă simţeam stingherit. De ce? Pentru că aveam un suflet corupt? Sau din cauza unui soi de bunătate, decenţă, calm, căldură, care sălăşluiau în inima Laurei? Mi-am adus aminte de ideea lui Tommy că Laura vrea să „pună mâna pe mine”. Prostii!

— Hilary, n-am putea avea puţină lumină de zi? Există, ştii.

— Nu prea multă în acest loc. Am dat perdelele la o parte şi lumina cenuşie a curţii interioare s-a aşternut pe fereastră ca un voal, dar nu a pătruns în cameră. Plouă? am întrebat.

— Nu, e umed şi frig, dar senin. Stinge lampa aia, e sinistră. Pot să-mi pun paltonul aici? Cine sporovăieşte la bucătărie?

— Christopher, Mick, Jimbo şi Len, un mecanic de la telefoane.

— Cât de *tineri* sunt! Mă fac să mă simt străveche.

— „Flăcăii şi fecioarele de aur, ca şi electricienii, se vor preface în ţărână.”[13] Oricum, tu vei fi etern tânăra. Îmi place fusta asta învârtejita. Arăţi ca Natasa Rostova proaspăt întoarsă dintr-o plimbare

rapidă pe Nevski Prospekt.

— Ce prostuţ eşti, *dragă* Hilary.

— Plăcută reuniunea de joi seara.

— Găseşti? Clifford Larr mi s-a părut cam deprimant. Ne-am fi distrat mai bine dac-am fi fost numai între noi.

— Distrat? Ce înseamnă acest cuvânt?

— Hilary, doar n-ai de gând să te lansezi într-una din *chestiile* tale. Ştiu că vrei s-o fac pe mămica duioasă faţă de tine, dar te anunţ că n-am de gând.

— Vaaai!

— Da, asta vrei. Te înţeleg mai bine decât îţi închipui. Citesc în tine ca într-o carte deschisă. Tu duci o viaţă închistată într-o colivie de egoism. Te sperie orice este nou. Ar trebui să încerci din când în când să mai faci ceva şi pentru alţii, nu să aştepţi întruna că alţii să aibă grijă de tine.

— Şi totuşi, tu o să ai întotdeauna grijă de mine, nu-i aşa? Scoate-mă din mine însumi. Pur şi simplu, înşfacă şi trage!

Eu şedeam pe pat. Laura, îmbrăcată cu o bluză albă cu guler pe gât şi fusta cafenie până la glezne (era cam prea plină pentru această ţinută), şedea pe un scaun cu spătar înalt, genunchii ei îmbrăcaţi în *tweed* aflându-se doar la câţiva centimetri de genunchii mei. Faţa îi era neclară în lumina murdară, împâclită, dar îi vedeam ochii cafenii strălucind, poate chiar umeziţi de compătimire. De ce prin vorbăria mea stupidă, uşuratică, trezeam automat asemenea simţăminte în Laura? Aşa se întâmpla de fiecare dată. Câtă înfricoşătoare milă, câtă înfricoşătoare energie! Şi totuşi mă simţeam bine cu ea, ăsta era necazul, îmi inocula calm.

— Aş dori cu adevărat să-mi vorbeşti uneori despre tine, Hilary.

Laura îşi exprima adeseori această dorinţă.

— Am înţeles că citeşti în mine ca într-o carte deschisă.

— Da, dar nu pot să-ţi văd trecutul. De pildă, cum ai ajuns tu la cicatricea asta de pe bărbie? Sunt sigură că ţi-ar face bine să-mi povesteşti de ce e legată.

— Trecutul meu e plicticos. N-am păcate sau crime la activ. Doar egoismul pe care l-ai remarcat cu atâta amabilă dojană.

— Şi aş vrea să discutăm despre Tommy. O, dacă te-aş putea face să-ţi deschizi *sufletul*.

— În prezenţa ta vorbesc fără ascunzişuri.

— Tu nu faci nimic fără ascunzişuri. Foloseşti cuvintele ca un ascunziş. Te *ascunzi* mereu. Dar de cine? Oricum, eu n-am venit pentru tine. Am venit pentru pantomimă. Vreau să stau de vorbă cu Christopher. Mă întreb dacă l-am putea convinge să scrie un cântec pentru noi. Şi Freddie zicea că poate inventează vreo chestie mai senzaţională pentru final.

— Ca, de pildă, să dea foc teatrului. Excelent! (Un exemplu de „chestie senzaţională” inventată de Christopher la un *garden party:* fiecare musafir a trebuit să intre într-un sac mare de hârtie de ambalaj şi să stea acolo nemişcat până când avea să sune o trompetă, după care urma să rupă sacul şi să iasă afară. Nostimada a constat în faptul că nu exista nici o trompetă şi, după o lungă şi agonizantă tăcere, musafirii au început să reacţioneze în cele mai felurite chipuri. S-a produs multă fâstâceală şi enervare şi teatru improvizat, întâmplarea s-a soldat în modul cel mai de aşteptat când vântul a suflat sacii de hârtie pe şosea, împiedicând circulaţia, şi ne-am trezit cu poliţia pe cap.)

— Oricum, vreau să mai stau de vorbă cu băieţii despre problema drogurilor. Scriu un nou articol. Mă simt faţă de copiii ăştia ca un ofiţer de la poliţia de moravuri.

Se auzi soneria de la intrare. Lăsând-o pe Laura în dormitor, m-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era Tommy.

Tommy, într-un impermeabil roşu, cu o pălărie la culoare, cu zulufii ei lungi răvăşiţi de vânt şi transformaţi în cozi de şoricel, îşi deschise gura mică într-o adâncă implorare.

— O, Hilary, ştiu că n-ar fi trebuit să...

Exista o regulă strictă prin care vizitele la domiciliu erau absolut interzise. Şi Tommy îşi găsise să pice exact când Laura se afla în dormitorul meu, M-am simţit orbit de o furie exasperată, menită să te scoată din minţi. Am tras-o înăuntru şi amândoi ne-am împiedicat în firele atârnânde ale telefonului. Am îmbrâncit-o pe uşa salonului, m-am strecurat şi eu după ea şi am închis uşa. Aveam doar atâta spaţiu cât să stăm unul în faţa celuilalt, înghesuiţi în mobile. Umărul meu se lovi de muchea unei mese cocoţate pe o altă masă, şi se auzi un uşor pârâit. Am ţintuit-o pe Tommy cu spatele la uşă, înşfăcându-i ambele braţe şi împingând-o violent, strivindu-i carnea cu toată puterea şi şuierându-i:

— Ţi-am spus... că n-ai voie să vii... să nu vii niciodată în felul ăsta... ţi-am spus...

Gura mică a lui Tommy rămăsese deschisă şi ochii prelungi, inocenţi şi cenuşii, i se umplură instantaneu de lacrimi. Pălăria i se strâmbase din cauza apăsării capului pe tăblia uşii. Am împins-o mai mult, încleştându-i braţele, de parcă aş fi vrut s-o fac să treacă prin lemn sau s-o zdrobesc ca pe o gânganie. Îi scăpă un scâncet de durere. Continuăm să-i şuier:

— Ţi-am spus să nu vii niciodată aici, ţi-am spus...

Se auzi soneria de la intrare. Am eliberat-o pe Tommy din strânsoare şi m-am furişat afară din cameră, închizând-o acolo. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era fata indiană.

N-am şovăit nici o clipă. Cu o mâna mi-am luat fulgarinul din cui,

cu cealaltă am tras uşa de la intrare după mine. Nici măcar nu am aruncat o privire vizitatoarei mele. nici măcar n-am aşteptat liftul. Am trecut pe lângă ea, traversând palierul spre scări şi, din mers, am apucat-o imperios de mâneca jachetei. Am început să alerg pe scări în jos, ascultând lipăitul paşilor ei în urma mea. În mai puţin de un minut de când auzisem soneria ne şi aflam în stradă care, prin nu ştiu ce miracol, era inundată de lumina scânteietoare, albastră a unei ploi ţinute în frâu.

O pornisem prin partea nordică a grădinilor Kensington, în direcţia aleii ce înconjoară lacul. Mă întrebam în treacăt oare cât timp vor rămâne liniştite cele două femei în camerele lor, precum oamenii lui Christopher în sacii de hârtie, fără să afle fiecare de prezenţa celeilalte. Nu aruncasem încă nici o privire misterioasei mele urmăritoare. Cât timp traversasem şoseaua o ţinusem de mânecă şi nu de braţ. Nu se rostise nici un cuvânt între noi, mergeam în perfectă tăcere.

Soarele era invizibil, dar peste parc se lăsase o lumină difuză. Aleile asfaltate, ude de la ploaia de dimineaţă, irizau o strălucire albăstrie, în care jucau reflexe estompate. Văzduhul umed dădea contururilor o claritate vag mohorâtă. În dreapta, panorama roşiatică oferea privirii statuia ecvestră de bronz a lui Watts, obeliscul lui Speke. Un vânt rece mâna cirezi de frunze veştede, pe care le lipea apoi, flasc, de asfalt. Cea mai mare parte din pomi se dezgoliseră, doar câţiva stejari îşi păstraseră frunzişul fanat. Platanii, asemenea unor viţe gigantice, îşi fâlfâiau fructele pe cerul luminos plumburiu. Incitaţi de umiditatea electrică, câţiva câini goneau frenetic în depărtare.

Mă simţeam detaşat, extraordinar, de parcă o calmă damnaţiune pogorâse asupră-mi. Mi-am întors în sfârşit privirea spre fata indiană, şi ea s-a uitat la mine şi mi-a zâmbit. Astăzi purta un fulgarin negru şi pantaloni negri. O eşarfă albastră, udă leoarcă (probabil că umblase prin ploaie), care-i acoperise capul, îi lunecase acum pe umeri. Coada lungă era adăpostită sub fulgarin. Faţa şi părul îi erau umede. Trăsăturile, deşi mai neregulate, mai puţin spiritualizate decât îmi apăruseră la prima vedere, păstrau acel rafinament emaciat al rasei ei. Ochii foarte negri şi luminoşi exprimau oarecare emoţie. (Sigur că nu milă? Oare dorinţa de a plăcea?) Gura, cu buzele subţiri şi lungi, părea aproape abstractă în delicateţea ei, şi abia puţin mai pigmentată decât restul feţei, întregul chip era palid, palid, de cel mai palid măsliniu gălbui, acea paloare uniformă care face să pălească banalul roz şi alb al raselor mai grosolane.

În timp ce ne apropiam de aleea Serpentine am rostit:

— Ei?

Mi-a răspuns cu un nou surâs. Am continuat:

— Uite ce-i, dumneata ai provocat toate astea. Nu crezi că e momentul să-mi dai o explicaţie, domnişoară Mukerji, sau cum te-o fi chemând? Dumneata ai venit la mine, nu eu la dumneata. Dumneata m-ai căutat, nu? Eu mă numesc Hilary Burde.

— Da... ştiu.

Vocea ei a fost o mică surpriză. Mă aşteptam la accentul acela puţin peltic, de neconfundat, de neînlăturat, şi atât de fermecător. Dar rostirea ei era pur englezească, ba chiar, cum aveam să descopăr mai târziu, cu rezonanţe londoneze.

— Ei bine, ce doreşti?

Zâmbi, dezvăluind un şirag de dinţi strălucitori şi făcu un gest de neajutorare, înălţându-şi sprâncenele, de parcă întrebarea mea ar fi fost neaşteptată, complexă, dificilă,

— Nu vreau să fiu stăruitor, dar dacă dintre toţi bărbaţii din Londra m-ai căutat pe mine, presupun că trebuie să existe un motiv oarecare; poate că doreşti să te ajut cu ceva. Dar dacă nu-mi spui despre ce-i vorba, nu te pot ajuta cu nimic, nu-i aşa?

Mă întrebam dacă nu era cumva deranjată la minte, o nebună. Speculaţia era bizară.

— Am vrut pur şi simplu să te cunosc.

— Dar de ce? De ce tocmai pe mine? Cum de mi-ai aflat numele?

— Îl ştiam. Am vrut să te văd. Să-ţi vorbesc. Asta-i tot.

Am întrebat-o:

— Eşti o cocotă?

Întrebare cam brutală, dar răspunsurile ei vagi şi surâzătoare mă enervau. Sugestia mea părea să o întristeze.

— Nu, fireşte că nu.

— Mă rog, nu reuşesc să te descifrez. Doreşti bani?

— Nu, nu.

— Atunci *ce* vrei?

— Să te cunosc, repetă ea.

Trecusem de mică fântână cu doi urşi îmbrăţişaţi (care a încântat-o atât de mult pe Crystal când am adus-o odată aici) şi ajunsesem la misterioasa grădină de piatră de la capătul lacului, care îmi părea întotdeauna că face parte din alt oraş (Leningrad?) sau că ar fi o poartă mascată către un tărâm straniu (Acheron?). Urnele împrejmuiesc cinci bazine octogonale, şi un mic pavilion de piatră priveşte, printre contururile câtorva nimfe, către curba lacului dantelată de pomi. Vara fântânile ţâşnesc. Iarna locul arată plăcut abandonat. Am străbătut pavajul lunecos şi ne-am aşezat pe o bancă umedă. Câţiva porumbei şi câteva vrăbii se apropiară cu şovăielnică speranţă.

— Care ţi-e numele, domnişoară Mukerji? Nu mă aşteptam să mi-l spună, dar îmi răspunse pe loc:

— Alexandra Bissett.

— Alexandra Bissett? Nu, nu! Toate au o limită, nu se poate să arăţi cum arăţi şi să te cheme Alexandra Bissett.

— Tatăl meu a fost ofiţer englez. Mama era brahmană.

— Înţeleg. Deci eşti un fel de prinţesă. Unde te-ai născut?

— În Benares.

— Bine, domnişoară Bissett...

— Te rog, spune-mi...

— Alexandra?

— Nu, nimeni nu-mi spune aşa. Toţi mă strigă Biscuit.

— Biscuit?

— Da. Întâi îmi spuneau Bissett. Pe urmă Biscuit cu ciocolată. Pe urmă pur şi simplu Biscuit.

— Cine sunt „toţi”?

— Care „toţi”?

— Ai răspuns că toţi îţi spun „Biscuit”. Cine sunt toţi?

— Prietenii mei.

Glasul, manierele făceau imposibilă o clasificare. Nu sugera o persoană foarte educată, exista în ea un soi de simplitate stângace. Şi totuşi avea o spontaneitate demnă şi plină de încredere care era în sine un semn de cultură, în orice caz, nimic din chicoteala obraznică a târfelor amatoare. Zâmbea, vădit amuzată de nedumerirea mea.

— Biscuit, dar de ce m-ai ales pe mine? De ce tocmai eu?

— Te-am văzut în metrou. Să zicem.

— Da. să zicem. Şi să zicem că purtam de gât o placardă pe care îmi era scris numele. Şi să zicem că ai decis pe dată că sunt cel mai atrăgător bărbat din Londra. Ştiu că sunt un tip mare şi frumos - mă rog, mare sunt. Dar, nu, nu ţine. încearcă altă versiune.

— Te-am văzut la barul din Sloane Square.

— Poate că da. Dar de ce m-ai urmărit până acasă şi cum de mi-ai aflat numele? Biscuit... uite ce-i... pot să-ţi ţin mâna?

I-am strâns cu grijă mâna lungă şi delicată, atât de fragilă, încât ai fi zis că se sparge în încleştarea mea. Şi când i-am luat mâna, m-a străbătut un fior din vechea, nuda dorinţă bărbătească, dorinţă care fusese tot timpul prezentă, dar înăbuşită de uimire.

Râse încurcată. Dacă aş fi continuat s-o socotesc o cocotă interesantă, acest simplu râs mi-ar fi dovedit că greşesc. Îşi întoarse capul, răspunse strângerii mele cu o apăsare surprinzător de puternică a degetelor, apoi îşi retrase mâna, îndepărtându-se puţin de mine şi se ridică în picioare.

— Trebuie să plec.

— Biscuit! Nu se poate să pleci! Nici măcar nu mi-ai spus „Hilary”.

— Pot să-ţi spun aşa?

— Da, desigur. Dacă eu îţi spun Biscuit, tu trebuie să-mi spui Hilary.

E o regulă.

— Hilary...

— Bine. Şi acum vii cu mine să bem ceva, după care vom lua masa, iar tu ai să-mi elucidezi tot misterul.

— Nu, trebuie să plec. Trebuie să mă întorc.

— Să te întorci, unde? De ce? Trebuie să te duci la acei „toţi”?

— Nu înţeleg. Trebuie să plec. Iartă-mă. Da, te rog, iartă-mă.

În sfârşit, exprimarea ei avea o rezonanţă străină.

— N-am să te iert dacă pleci. Unde locuieşti? Unde te pot găsi? Când o să te revăd? O să te *revăd,* nu-i aşa? Biscuit, te rog...

— Da. Ne vom revedea. Da.

— Făgăduieşte-mi. Jură-mi. Jură-mi pe... Big Ben[14].

Râse.

— Jur pe Big Ben că o să ne revedem.

— Dă-mi adresa ta.

— Nu.

— Lasă-mă să-ţi dăruiesc ceva. Ceva care să dovedească mai târziu că n-a fost doar un vis. Ah, Dumnezeule, ce...

M-am ridicat şi eu, m-am aplecat şi am cules o piatră de pe pavajul ud. O piatră neagră, netedă, elipsoidală. I-am dat-o.

Părea mai pătrunsă de emoţie decât în orice alt moment al întâlnirii noastre.

— O, îţi mulţumesc, îţi mulţumesc mult...

— De fapt eu am nevoie de această dovadă, nu tu. Dă-mi voie să te conduc acolo unde mergi.

— Nu. Trebuie să rămâi aici. Eu plec.

— Dar cum am să te pot regăsi? Ai să vii din nou la mine, ai să vii acasă la mine?

— Da, am să vin.

— Din cauza lui Big Ben?

— Da, da.

— Când?

— Trebuie să plec. Rămâi aici.

Începu să se îndepărteze de mine, mergând întâi de-a-ndărătelea, apoi privind în urmă peste umăr, de parcă mă ţintuia locului cu ochii ei. A plecat ţinând piatra în mână, ferind-o de fluturarea poalelor fulgarinului negru. Dispăru în cele din urmă pe după pavilionul de piatră de la capătul grădinii, topindu-se înspre Bayswater Road. De îndată ce n-am mai văzut-o, am început să alerg. Ca o săgeată am cotit către gardul parcului. Dar, probabil că în aceeaşi secundă pornise şi ea să fugă. Nu i-am mai descoperit nici urmă printre pietonii care circulau în ambele direcţii pe trotuarele ude şi aglomerate. Timp de câteva minute m-am învârtit în sus şi-n jos, căutând-o, dar în zadar. Se evaporase.

Sâmbăta era ziua de vizită la Crystal. De obicei mă duceam devreme la ea, pe la şase şi jumătate. O dată pe lună, Tommy, sosind separat (nu avea voie să sosească împreună cu mine), venea la ea la o băutură, şi dispărea la semnul meu, pe care i-l făceam la şapte şi zece. Aşadar, ca să nu fie lipsită de vreun minut din preţioasa mea prezenţă, ea şosea întotdeauna prima. Tommy şi Crystal nu fuseseră croite de natură să se înţeleagă sau să se placă una pe cealaltă, dar cum amândouă erau fete bune şi mă iubeau, se străduiau să facă faţă, Amândouă erau posesive în ceea ce mă privea, dar, cu mult tact, îşi separaseră sferele de influenţă, aşa încât nu se ivise aproape nici un conflict. De fapt, întregul tact era de partea lui Tommy. Ea îşi dobândise mai recent poziţia şi avusese inteligenţa de a înţelege pe deplin natura relaţiilor mele cu Crystal. Tommy ştia foarte bine că un pas greşit în această direcţie ar fi echivalat cu sfârşitul ei. Şi nu făcea nici un pas greşit. Trebuie să arăt că lui Tommy îi povestisem câte ceva despre copilăria mea, dar numai în linii mari şi, pe cât mi-a stat în putinţă, fără nici o tentă emoţională. Fireşte, Crystal şi Tommy nu-şi făceau niciodată confidenţe. Amândouă s-ar fi temut prea tare de aşa ceva. Dar, după cum am spus, erau fete bune şi-şi arătau bunăvoinţă una alteia.

Mă aflam într-o dispoziţie ciudată. Întâmplările derutante din acea dimineaţă mă umpluseră de un soi de exaltare nervoasă. Laura îmi spusese că detestam orice lucru nou. Nu era întru totul adevărat. E drept că nu provocam eu schimbarea, dar, atunci când intervenea, era încă în stare să mă învioreze. Ce apariţie frumoasă şi stranie şi ce putea oare să însemne? Foarte rar se ivea câte ceva în viaţa mea, uneori un lucru de nimic, câte un fleac mult mai neînsemnat decât ce se petrecuse în această dimineaţă, dar care mă tulbura, dându-mi senzaţia unei posibile salvări. Oare orice semn nou trebuie să vestească ceva sinistru, orice vizitator neaşteptat trebuie să fie de la poliţia secretă? Nu mai existau surprize plăcute, nevinovate, care să-mi înfioreze carnea asta obosită şi coruptă? Poate, însă, şi era, fireşte, mai mult decât probabil, întreaga aventură se va dovedi a fi nici fermecătoare, nici ameninţătoare, ci pur şi simplu lipsită de noimă. Poate că gustasem deja ce era mai bun în Biscuit. Poate că îmi şi dăruise tot ce putea ea dărui. Şi acum, seara, pe măsură ce mă apropiam de North End Road, mintea începu să-mi fie absorbită de o adâncă îngrijorare legată de Crystal, iar strania imagine a fetei indiene se estompă.

Camera ocupată de Crystal era destul de spaţioasă şi ar fi putut să fie plăcută dacă ea s-ar fi priceput cât de puţin să o înfrumuseţeze. Era luminată de lampa din plafon, dar şi de o lampă mai discretă cu un abajur din pergament, pe care se desluşea o corabie pârlită, şi care era

aprinsă numai pentru musafiri. Mobila se alcătuia din masa de lemn, acoperită numai sâmbătă cu o faţă de masă, un bufet din lemn furniruit, lucios, pe care se înşira un convoi de elefanţi din abanos, patul îngust al lui Crystal. aşternut cu o cuvertură din satin verde, două fotolii cumpărate la o dugheană de vechituri, trei scaune cu spetează înaltă şi un covor subţire, întunecat şi ros, care părea să fi crescut din podea. Tapetul decolorat avea un desen pe care-ţi venea greu să crezi că o minte normală, ca să nu mai spunem una raţională, l-ar fi putut concepe. Mai exista şi un aparat de radio, dar televizor nu. Nu i-aş fi dat voie lui Crystal să-şi cumpere un televizor. Poate că ar mai fi învăţat câte ceva din emisiuni, dar preferam o ignoranţă cinstită decât un asemenea dascăl. Mai asociam televizorul şi cu orfelinatul, unde devenisem un maniac, interdicţia de a mă uita la televizor fiind folosită împotriva mea ca o pedeapsă mult mai eficientă decât bătaia.

Când am intrat, cele două femei se ridicară în picioare. Tommy părea foarte nervoasă şi doritoare să fie asigurată de mine prin vreun semn inefabil. Amândouă puteau citi starea mea de spirit, aşa cum câinii îşi ghicesc stăpânii, observând probabil gesturi imperceptibile de care eu eram inconştient.

— Ţi-am spus să nu vii, m-am adresat către Tommy. Eşti răcită.

— Nu sunt răcită, răspunse Tommy cu bravură. Tu ai pur şi simplu fobia guturaiurilor.

Era timid arogantă şi vag impertinentă pentru că-şi dăduse seama că regretăm purtarea mea de dimineaţă.

— Dacă Crystal se molipseşte de la tine o să-ţi pară rău.

— Nu cred că Tommy e răcită, interveni Crystal.

Amândouă îmi zâmbiră. Mi-am dezbrăcat fulgarinul şi m-am aşezat la masa care, în onoarea mea, fusese acoperită cu un milieu de dantelă albă. Mă simţeam ceva mai bine. Ori de câte ori veneam în preajma surorii mele încercam o senzaţie de înseninare, de uşurare a poverii. Se aşezară şi ele, iar Crystal turnă un al treilea pahar de vin pentru mine.

— Mai plouă?

— Da.

Ştiam că Tommy nu i-ar fi suflat un cuvânt lui Crystal despre cele petrecute în cursul dimineţii la mine acasă, despre felul cum o primisem, despre plecarea mea bruscă, despre cele ce s-or fi întâmplat după plecarea mea (şi care constituiau acum un nou subiect de anxietate pentru mine). O instruisem bine pe Tommy. Şi nici acum, cu mine de faţă, n-ar fi făcut cea mai mică aluzie. Existau atâtea subiecte pe care noi, cei trei, nu le puteam atinge şi pe care nici Tommy şi Crystal nu le putuseră discuta înainte, încât ai fi putut crede că conversaţia o să lâncezească. Totuşi, de fiecare dată vorbeam degajat între noi despre tot felul de fleacuri şi îmi imaginam că tot aşa

procedaseră Crystal şi Tommy în lipsa mea.

— Care-i pronosticul vremii?

— Ploaie şi frig.

— Magazinele au început să se pregătească pentru Crăciun.

— În Regent Street au început să atârne podoabele.

Detestam subiectul Crăciunului şi m-am scuturat de el.

— Arată-mi materialul pe care ţi l-a adus clienta cea nouă.

— Da. Tocmai i-l arătam lui Tommy.

Crystal scoase materialul dintr-o cutie de pe pat şi-l întinse pe masă. Modelul imprimeului era foarte înrudit cu cel al tapetului.

— Nu-i drăguţ?

— Foarte drăguţ.

Crystal îl împături la loc în cutie şi-l duse în bucătărioara, unde îşi ţinea lucrurile de croitorie într-o valiză.

Tommy şedea lângă mine, iar fusta ridicată peste genunchi îi dezvelea gambele lungi şi perfecte, (în mod absolut inconştient, în afară de Crystal, era femeia cea mai lipsită de cochetărie pe care o cunoscusem vreodată.) (Picioarele lui Crystal erau însă ca doi butuci). Îndată ce ieşi Crystal, Tommy începu să-şi suflece mâneca puloverului şi, uitându-se la mine cu subînţeles, dădu la iveală două vânătăi mari chiar deasupra cotului. M-am uitat la petele vinete şi apoi la faţa ei. A înţeles pe dată că greşise. Orice gest făcut pe ascuns sau orice aluzie la lucruri secrete era tabu. Pe de altă parte, eu eram într-adevăr gata să-mi regret purtarea, dar nu să mi se reamintească grosolan că greşisem. M-am încruntat. Tommy şi-a tras în grabă mânecă în jos. Crystal reintră în cameră.

— Ei bine, am rostit aproape imperceptibil, am făcut o mişcare din cap, semnalul de plecare pentru Tommy.

S-a ridicat grăbită, cu faţa rigidă, gata să izbucnească în lacrimi.

— Trebuie să plec. Îţi mulţumesc mult, Crystal.

Am urmărit-o pe Tommy în timp ce-şi îmbrăca impermeabilul. Se lupta din greu să-şi reţină lacrimile, dar până la urmă izbuti. Plânsul ar fi constituit o nouă crimă de neiertat.

— La revedere... spuse cu glas tremurat.

Am lăsat-o să se îndrepte spre uşă.

— Bună seara. Tommy dragă.

Uşurare. Mila precumpănise.

— Bună seara... Hilary... pe săptămâna viitoare... şi luni am să-ţi scriu, ca de obicei. Bună seara.

Fireşte, Crystal nu a comentat faptul că o expediasem pe Tommy cu o jumătate de oră mai devreme.

Acum rămăsesem faţă-n faţă cu ea.

Trebuie să precizez că nu exista nimic nefiresc în relaţiile mele cu Crystal. Dar pur şi simplu eu eram ea. Trebuia s-o ştiu acolo, ca pe

Dumnezeu. Şi prin „acolo” nu înţeleg neapărat în prezenţa mea. Simţeam nevoia s-o văd regulat, dar nu foarte des. Trebuia doar să-mi fie oricând la îndemână, într-un loc fixat şi controlat de mine. Trebuia să ştiu, în orice moment, unde se găseşte. Aveam nevoie de inocenţa ei sechestrată, aşa cum un om ar putea dori ca partea cea mai bună din el să se cristalizeze separat, într-o pură divinitate. Doream să rămână virgină? Da.

Toate acestea însă nu elucidau în nici un fel problema lui Arthur. Voiam ca sora mea să continue a fi pe veci ceea ce era pentru mine, dar, pe de altă parte, doream şi să fie fericită. Poate că mă mulţumisem cam prea mult timp cu formula că fericirea ei consta în a mă face fericit pe mine, în măsura în care mă mai puteam eu apropia de fericire, ceea ce nu însemna prea mult, după dezastrul de la Oxford. Fireşte, Crystal nu se măritase din cauza mea, deşi şi acest lucru putea fi oarecum escamotat de gândul că, prin natura ei, era tipul fetei bătrâne şi, cum nu fusese niciodată frumoasă, n-ar fi putut avea pretendenţi. De fapt avusese unul sau doi, un tip din nord şi un canadian la Londra, dar mie nu-mi plăcuseră şi Crystal nu-i luase niciodată în serios. Cu câţiva ani în urmă ajunsesem chiar la liniştitoarea concluzie că perioada periculoasă trecuse şi că Crystal depăşise vârsta măritişului. Dar după aceea, cum am arătat mai sus, am început să văd situaţia în altă lumină. Se întâmplaseră două lucruri care schimbaseră faţa lumii. Primul era faptul că Crystal îşi dorea un copil. Ceea ce m-a surprins, deşi nu ştiu cum a procedat ca să mă facă să înţeleg. Niciodată nu şi-a exprimat dorinţa în cuvinte, dar ajunsesem să fiu perfect conştient de ea. Celălalt era, desigur, Arthur.

Dacă Arthur ar fi fost fermecător, sau inaccesibil, situaţia s-ar fi prezentat mult mai simplu. Dar aşa cum stăteau lucrurile, Arthur nu era deloc ceea ce aş fi ales eu pentru ea (dar, la urma urmei, ce-aş fi ales eu, sau măcar aş fi ales vreodată pe cineva?), însă reprezenta o posibilitate. Nu era nici inteligent, nici impozant, nici bogat (dar cineva inteligent, impozant şi bogat n-ar fi iubit-o pe Crystal). Arthur era într-un fel un „nătăfleţ”. Nu prea avea şira spinării şi abia de-şi putea purta lui de grijă. Aşadar cum i-ar fi putut purta de grijă surorii mele? Nu eram chiar atât de cufundat în egoism încât să nu-mi dau seama că viaţa lui Crystal era mohorâtă. Într-un plan abstract aş fi vrut să plece, să se salveze, să nu împartă osânda cu mine, şi, totuşi, fireşte, nu doream şi nu puteam dori să plece. Dacă ar fi putut să fie brusc metamorfozată într-o soţie şi mamă fericită şi înstărită, trăind într-o casă mare la ţară, cu o grădină uriaşă şi şase câini (dorea un câine, dar eu nu i-am dat voie să-şi ia unul) aş fi fost nu mulţumit, dar resemnat că aşa a fost să fie şi, de asemenea, oarecum bucuros de noua ei fericire. Cel puţin astfel gândeam uneori, ştiind bine că nu există perspectiva unei asemenea schimbări. Intenţionasem să-i

transform viaţa, intenţionasem să-i îmbogăţesc mintea, dar dădusem greş, şi acesta era eşecul fundamental şi îngrozitor pentru care trebuia să fiu osândit. Presupun că reuşisem să o înalţ puţin din lumea caravanei mătuşii Bill, dar numai foarte puţin. Niciodată însă n-am instruit-o, aşa cum avusesem cândva de gând. Crystal îşi cunoştea Biblia, dar nu ştia cine a fost Tolstoi sau dacă Oliver Cromwell a trăit înainte ori după regina Elisabeta. Din acest punct de vedere, Arthur nu putea fi un reazim. Colecţia lui de lepădături, drogaţi şi delincvenţi pe care-i „ajută" (sau a căror victimă era) ducea direct la lumea în care era cât pe-aci să intru eu, când m-a salvat domnul Osmand. Aveam oroare de acea lume şi n-aş fi vrut ca duhoarea ei s-o împresoare vreodată pe Crystal. Şi, oricum, cine era Arthur? Un biet conţopist, fără talente şi fără perspective. Va fi Arthur destul de puternic ca s-o ocrotească pe Crystal? Arthur era un încurcă-lume. S-ar putea ca foarte curând să devină un fel de paria. Oare o alianţă cu el n-ar însemna până la urmă o reducere la confuzie şi sărăcie şi, prin aceasta, la suferinţă? Viaţa conjugală, dacă nu e bine organizată, e un iad. Şi nici unul dintre ei nu era în stare să se organizeze nici de doi bani. Deşi situaţia actuală a lui Crystal nu era prea atractivă, avea totuşi în ea un soi de puritate şi de claritate care, ştiam bine, constituiau un suport moral pentru ea; şi, ocrotită de mine, se simţea în deplină siguranţă. Va fi oare Crystal îndeajuns de puternică să subziste ca soţie a lui Arthur şi să devină (ah, Dumnezeule!) acea persoană total diferită care va fi soţia lui Arthur? Pe de altă parte (pe lângă toate astea), Arthur era un băiat foarte cumsecade şi o iubea, şi s-ar fi spus că şi ea începuse să-l iubească; numai că, de bună seamă, în ultimă instanţă totul depindea de mine.

Legătura mea cu Tommy începuse înainte ca Arthur să fi intrat în scenă, şi mă durea gândul că poate această complicaţie o încurajase într-un fel pe cealaltă. Din nefericire, cele două drame se petrecuseră în contratimp. Niciodată n-am izolat-o deliberat pe sora mea, am prezentat-o câtorva dintre puţinii mei prieteni, dar până acum nu se întâmplase ca vreun prieten de-al meu să devină într-adevăr şi prieten cu ea. Oricum, Arthur, cu oarecare neîncredere şi prudenţă, trebuie să recunosc (din pricină că se temea de mine), a început să se insinueze, şi drumul i-a fost înlesnit de faptul că pe atunci eu eram foarte prins de Tommy şi o vedeam mai rar pe Crystal. Un element pe care nu-l puteam sonda era *spaima* ce o cuprinsese poate pe Crystal din pricina aparentei mele părăsiri. Să fi creat oare această spaimă un gol, o nouă necesitate? Întrebarea, în faţa căreia mintea mea dădea îndărăt cu groază, nu mai avea acum decât o importanţă pur documentară. Dar lucrul capital era următorul: eu o pândeam pe Crystal cu îngrijorare pentru a descoperi vreun semn că ar dori să se mărite şi, desigur (deşi, firește, ea nu suflă o vorbă), Crystal mă pândea pe mine cu îngrijorare

pentru a descoperi dacă eu dau semne că aş dori să mă însor. Mai demult îi declarasem lui Crystal, în termenii cei mai categorici, că nu mă voi căsători niciodată. (Pe atunci nu mi-am dat seama, dar mai târziu am constatat că ea nu-mi oferise, în schimb, o asigurare asemănătoare.) Şi multă vreme mi s-a părut că aveam perfectă dreptate în ceea ce mă privea şi că existenţa mea de burlac devenise un fapt confirmat şi bine statornicit. După care mă îndrăgostisem de Tommy. Fireşte, nu eram realmente (şi total) îndrăgostit, dar eram captivat fizic, într-un fel pe care nu l-aş mai fi crezut posibil. Şi, cu toate că acum atracţia încetase, consecinţele dăinuiau. Crystal constatase că mai *puteam* iubi, aşa încât era de conceput că aş dori să mă şi căsătoresc. Poate gândea chiar că vreau să mă însor cu Tommy. Ştia că între mine şi Tommy existau unele frecuşuri şi avusese prilejul să le constate chiar şi înainte de această seară. Dar nu-i mărturisisem niciodată că *nu* aş dori să mă însor cu Tommy, şi mă abţinusem de a-i face asemenea declaraţie din motive bine determinate. Dacă ar fi simţit că mă împotrivesc măritişului ei, Crystal ar fi fost în stare să renunţe imediat la Arthur, chiar de-ar fi dorit cu disperare să-i devină soţie. A spune doar că „ar fi fost în stare" înseamnă a subestima adevărata situaţie. N-ar fi avut nici cea mai mică şovăială, ar fi renunţat la el cât ai clipi din ochi, ba chiar înainte ca pleoapa să înceapă a se mişca. Aşadar am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru a-mi ascunde gândurile, pentru a nu le formula măcar. Dar, în egală măsură, şi starea ei de spirit presupunea înţelegerea stării mele de spirit cu privire la o eventuală căsătorie cu Tommy. Crystal ştia că măritişul ei cu Arthur ar facilita căsătoria mea cu Tommy, presupunând că aş dori să mă însor cu ea, tot aşa cum căsătoria mea cu Tommy ar fi deschis drumul căsătoriei ei cu Arthur, presupunând că l-ar vrea de bărbat. Numai că eu nu aveam nici o intenţie să mă însor cu Tommy, dar mă feream să-i declar acest lucru, pentru că doream să hotărască singură în privinţa lui Arthur, fără a fi handicapată de temerile că eu voi rămâne abandonat. Marele pericol, însă, era posibilitatea unei catastrofale erori altruiste *à deux!* Adică s-ar fi putut ca fiecare dintre noi să procedeze împotriva propriei sale dorinţe doar ca să-l ajute pe celălalt să facă ceea ce el (sau ea) de fapt nu dorea deloc.

Inutil să spun că nimic din toate aceste gânduri nu a fost tradus în cuvinte în acea seară când stăteam la masă, după plecarea înlăcrimată a lui Tommy. Am turnat în paharul meu restul de vin rămas de la Tommy. Am deschis şi sticla pe care o adusesem, conform obiceiului, şi am aşezat-o în faţa radiatorului electric. După puţin timp, Crystal se duse să încălzească cina. pe care o puse apoi pe masă (ouă jumări, iahnie de fasole, urmate de compot de mere şi smântână), şi ne continuarăm conversaţia.

— Te simţi bine, dragule?

— Da, sunt bine. Şi tu?

— Da. Mă bucur atât de mult că vine Crăciunul.

— Eu nu. Şi nici nu cred că ar trebui să înceapă din noiembrie.

— Ei, totul îţi pare mai frumos când te gândeşti la Crăciun. Vreau atât de mult să văd ieslea din Regent Street.

— Ieslea din Regent Street?

— Da, decorul. Au făcut o iesle din lumini colorate. M-am gândit că poate vrei să mă duci s-o văd, cum am mai făcut odată, ţii minte?

— Da, şi după aceea am luat prânzul la un restaurant mare.

— O, mi-a plăcut atât de mult! Şi aveau o pâine neagră!

— Nu mai ţin minte pâinea.

— Da, era aproape neagră. A, voiam să-ţi spun, s-a deschis un nou magazin de hrană dietetică...

— Hrană dietetică?

— Şi e foarte drăguţ, şi are lucruri foarte bune, am cumpărat nişte zahăr special, cafeniu, şi o pâine specială despre care se spune că...

— Crystal, pentru numele lui Dumnezeu, nu te apuca să cumperi tot felul de alimente aiuristice. Mâncarea obişnuită e destul de bună pentru noi.

— Bine, scumpule...

— Magazinele astea n-au alt scop decât să vândă nişte prostii foarte costisitoare unor femei proaste...

— Îmi pare rău. N-o să mai...

— Ei, haide, dragă, nu m-am supărat. Mai bine povesteşte-mi despre noua ta clientă. Crezi c-o să-ţi mai ceară să-i faci şi alte lucruri?

Am discutat despre clientă. Această doamnă cunoştea o altă doamnă şi, dacă taiorul de cocteil avea să iasă bine, atunci va urma un torent întreg de doamne. Crystal mi-a povestit despre chilipirurile pe care le găsise când se dusese să cumpere căptuşeala, şi apoi despre ceva ce auzise la radio în legătură cu câinii. Eu i-am istorisit despre pantomima de la birou. Am mai vorbit şi despre ce urma să facem când ne vom duce în Regent Street. I-am amintit de fântână cu cei doi urşi care se îmbrăţişau, şi i-am făgăduit să ne mai ducem într-o zi s-o vedem. Nu i-am pomenit nimic de Biscuit. Istorisită ca o întâmplare, aventura ar fi părut prea bizară şi ar fi putut s-o sperie. Ar fi ştirbit stupiditatea voioasă a pălăvrăgelii prin care Crystal şi cu mine ne exprimăm dragostea. Dar aceasta fusese oricum ştirbită în această seară, pentru că simţeam din ce în ce mai intens că, în cele din urmă, va trebui să ridic problema lui Arthur. Nu-mi era limpede de ce anume trebuia s-o fac *acum,* dar, ca rezultat al tainicelor frământări mute care aveau loc în ambele noastre minţi, asta era situaţia, şi amândoi o ştiam în timp ce ne zâmbeam şi ne aduceam aminte de înfiorătoarele zile petrecute în vagonul mătuşii Bill. Despre Oxford, bineînţeles, nici

unul dintre noi nu pomenea vreun cuvânt.

Crystal purta o rochie sac din lână gri, cu o eşarfă verde legată la gât. Îi stătea mai bine decât majoritatea rochiilor ei. Părul portocaliu, des şi scămoşat, sugerând mai curând un material compact decât ceva alcătuit din şuviţe, era bine strâns pe după urechi, iar buza de jos cărnoasă, mult suptă, arăta proeminentă şi umedă. Ochii mari, aurii, părând şi mai mari îndărătul lentilelor groase, erau, desigur, tulburaţi de emoţie, dar înnebunitor de camuflaţi. Mâinile mici şi durdulii îi jucau pe faţa de masă, adunând firimiturile şi pulverizându-le între degete. Zgomotul circulaţiei răzbea în rafale din North End Road. Crystal se uita la mine întrebându-se dacă să-mi atingă mâna care se odihnea pe masă, lângă a ei. Mă cuprinsese supliciul enervării.

— Crystal!

— Da, Hilary...

Ne adresăm întotdeauna unul celuilalt fie prin epitete de răsfăţ, fie prin numele noastre, dar niciodată prin diminutive. Cred că pentru Crystal numele ei însemna foarte mult. Crystal Burde. Fusese un fel de talisman, o ciudată frumuseţe consolatoare în viaţa ei: o semnificativă frântura a unei splendori trecute sau viitoare. Simţeam că şi numele meu derivă dintr-al ei printr-un soi de lege lingvistică, şi ea era cea care îl înfrumuseţa.

— Crystal, eu... l-am văzut ieri pe Arthur la birou.

Era un lucru evident, din moment ce-l vedeam pe Arthur în fiecare zi a săptămânii.

— Ah, da.

— Ţii mult la Arthur, nu-i aşa?

— Da... da.

— Crystal, ţi-ar plăcea să te măriţi cu Arthur, nu-i aşa?

Nici o clipă nu avusesem de gând să pun această înspăimântătoare întrebare şi, mai ales, nu în forma asta.

Ochelarii rotunzi mă priviră, apoi se feriră în lături.

— Vorbeşti ca şi cum... ca şi cum...

— Ca şi cum m-aş aştepta ca răspunsul să fie da.

Nu-mi răspunse nimic şi după o pauză, străduindu-mă să rămân calm, am adăugat:

— Ei bine, mă aşteptam la un răspuns afirmativ. Am dreptate?

Mâna lui Crystal o atingea acum pe a mea, încheieturile degetelor ei îmi mângâiau dosul palmei, culcând firele de păr lung, negru. N-am schiţat nici un gest de răspuns. Crystal spuse:

— Ştii bine ca eu nu trăiesc decât pentru tine şi pentru fericirea ta.

— Foarte bine, şi eu nu trăiesc decât pentru tine şi pentru fericirea ta. Crystal, nu trebuie să ne hipnotizăm unul pe celălalt. Întâmplările se ivesc, timpurile se schimbă, şi până şi noi doi avem istoriile noastre separate. Ai putea fi fericită cu Arthur, ai putea avea un cămin

adevărat şi copii. Nu-i prea distractiv pentru tine să trăieşti aşa cum trăieşti.

— Distractiv? se miră Crystal retrăgându-şi mâna care mă mângâia. Distractiv? Crezi că umblu după distracţii? Viaţa mea aici... Nu reuşea să-şi găsească cuvintele. *Tu* ştii.

Ştiam.

— Vreau să te măriţi şi să fii fericită, am spus.

Să fi avut cuvintele mele o nuanţă de presiune? O să gândească oare că le-am rostit din pricina lui Tommy? Oh, *Dumnezeule!*

Mi-am spus în sinea mea că trebuie să las lucrurile aici. Vorbisem destul ca să-i ofer o portiţă deschisă, dacă avea de gând să treacă prin ea. Ah, de n-ar avea de gând! Mai bine să evit ca discuţia să ajungă la Tommy. Ar trebui acum să plec.

— La urma urmei, şi tu vrei să te căsătoreşti, continuă Crystal.

— Aşadar *tu* vrei?

— N-am spus aşa ceva...

— Ai spus „şi tu".

Crystal se închise în ea, privi fix la faţa de masă şi scoase un suspin în cascade.

— De acord. Da. Vreau să mă mărit, cred că vreau... să mă mărit cu Arthur... presupun...

Încercasem să-mi închipui că s-ar putea să-mi dea acest răspuns, sau crezusem că am încercat, totuşi şocul a fost foarte violent şi, pe dată, mi s-a impus necesitatea de a nu mă trăda.

— Înţeleg, am spus repede. E bine, bine...

— Dar în realitate n-o doresc, se grăbi să adauge Crystal, care mă urmărea atent. N-o doresc câtuşi de puţin dacă tu preferi, măcar un singur moment, ca vieţile noastre să se desfăşoare în continuare ca şi până acum. Tu ai vorbit de schimbări şi m-am gândit că poate... înţelegi... mă rog, eu ţin la Arthur, dar alături de tine Arthur nu înseamnă nimic. M-am gândit că poate tu preferi...

— Fă abstracţie de mine.

— Nu fi prost, cum aş putea să fiu vreodată fericită dacă n-aş fi sau n-aş proceda aşa cum doreşti tu?

— Orice ai face tu, ai fi şi ai proceda aşa cum doresc eu. Sunt atât de bucuros, realmente bucuros că, în cele din urmă, te-ai decis... în legătură cu Arthur.

Ne-am uitat unul la celălalt, amândoi îngroziţi.

— Nu m-am decis, răspunse Crystal şoptit.

— Ba da. Adună-ţi curajul, Crystal! Scrie-i dacă vrei, spune-i.

După o tăcere, adăugă:

— Şi, deci, te vei însura cu Tommy.

Rosti cuvintele ca o constatare şi nu ca o întrebare.

Era unghiul din care nu doream să fiu încolţit. I-am răspuns cu o

vioiciune simulată:

— Probabil. Poate că da, poate că nu. Ca şi tine, nici eu nu mă hotărăsc prea uşor.

Crystal oftă din nou, buza de jos îi tremură.

— Dumnezeule, am spus în cele din urmă, dac-aş putea citi în sufletul tău!

— De-aş putea şi eu să citesc în al tău!

Crystal îşi scoase ochelarii. Lacrimi uriaşe, strălucitoare, îi umpleau ochii şi picurau de pe obrajii ei rotofei pe faţa de masă. Am privit-o un moment. M-am văzut în închipuire îngenunchind pe podea, aşa cum făcusem de atâtea ori în copilăria noastră, şi schimonosindu-mă ca un drac în poala ei. Dar m-am stăpânit.

— Oh, Crystal, încetează, încetează, dragă, încetează!

LUNI

LUNI DE DIMINEAŢĂ IARNA SE instalase de-adevăratelea. Era o zi din acelea galbene, atât de caracteristic londoneze, nu propriu-zis ceţoasă, dar îmbibată din zori şi până în amurg de o aburealã uniformă, vătoasă, umedă, rece, murdar gălbuie. Duminică bătuse vântul, ultima zbatere a sălbaticului vânt de vest, înainte de a pleca să-şi vadă de treburi prin alte părţi. Luni însă, atmosfera era liniştită.

Duminică nu se produsese nici un eveniment notabil. L-am uimit pe Christopher petrecându-mi întreaga zi acasă. Am făcut-o cu gândul că s-ar putea să vină Biscuit. Dar n-a venit. (Or fi încuiat-o în casă acei „toţi”?) Venirea ei ar fi însemnat pentru mine o diversiune şi aveam nevoie de aşa ceva. Am zăcut pe pat, ceas după ceas, aşteptând-o (aşteptând ce?) şi gândindu-mă la Crystal. Lucrul cel mai de temut se întâmplase, aşa se părea. În sfârşit reieşise *destul* de limpede (sau nu?) că dorea într-un fel să se mărite cu Arthur. Şi dacă era aşa, cel puţin puteam exclude gândul înnebunitor că-mi sacrificam absurd propriile interese. Oare în toţi aceşti ani o ţinusem pe Crystal într-o colivie din care era bucuroasă să scape? Nu, nu aşa stăteau lucrurile. Când mi-a mărturisit că se simţise „fericită” fusese sinceră. Dar, în tot acest timp, a fost în stare să urzească şi alte planuri, cu o hotărâre impresionantă şi surprinzătoare. Se prea poate că am apărut în aceste pagini (de până acum - şi nu prevăd nici o remediere) un monstru de egoism, totuşi eram capabil să doresc fericirea lui Crystal ca o entitate separată de mine însumi. Ideea căsătoriei ei se implântase în mine ca un cuţit. Nu era vorba chiar de gelozie. Crystal îmi spusese: „alături de tine Arthur nu înseamnă nimic” - şi ştiam că e adevărat. Dar aveam o senzaţie de totală părăsire, de sfârşitul lumii, dispariţia, pentru totdeauna, a unei siguranţe absolute, a unui drept irevocabil de a fi ocrotit şi îndrăgit. Atâtea lucruri se vor schimba, nici nu îndrăzneam măcar să le enumăr, şi toate aceste schimbări nu aveau oare să mă sfâşie şi să mă lase zdrenţuit? Oare Crystal îşi dădea seama de toate implicaţiile măritişului ei? Poate că nu. Încercam să opun tuturor acestor gânduri disperate ideea fericirii lui Crystal. După ce plânsese, am continuat să discutăm şi am observat la ea (sau mi-am imaginat numai?) umbra unei plăceri, de parcă se minuna singură că putea concepe şi un alt mod de existenţă, în afară de nesfârşitul ciclu de zile de joi şi de

sâmbătă. Detestam acea plăcere, şi totuşi, dacă trebuia s-o presez să adopte asemenea cale, era mai bine să ştiu că nu acţionam sub impulsul unei păreri greşite, şi că-i ghicisem întocmai dorinţa. Doar dacă ceea ce observasem nu era o anticipare a fericirii ei, ci o anticipare a fericirii *mele* (cu Tommy)! Desigur că o indusesem deliberat în eroare în privinţa lui Tommy. Nu mai discutasem despre ea. Mă întrebam în ce măsură se lăsase Crystal influenţată de această idee falsă? Şi în ce măsură avea importanţă dacă se lăsase sau nu influenţată? Un timp, cât am zăcut acolo chinuit de gânduri, am avut impresia că Crystal voia într-adevăr să se mărite cu Arthur, oricât ar fi fost de pregătită să sacrifice totul dacă împrejurările s-ar fi schimbat câtuşi de puţin. Şi asta însemna oare că, la urma urmei, Crystal putea fi salvată şi transformată într-o femeie obişnuită? Numai, numai de-aş putea fi sigur că n-o făcea doar de dragul meu. Ultima şi cea mai bună consolare era că, de fapt, încă nu se întâmplase nimic. După-amiază am reuşit să dorm. Seara nu m-am văzut cu nimeni. Nu pentru c-aş fi preferat singurătatea, ci pur şi simplu pentru că nu aveam cu cine să mă văd.

Dimineaţa de luni, după cum am spus, s-a anunţat cu zori reci şi gălbejiţi. Am mers pe jos până în Gloucester Road şi am ajuns destul de devreme la birou. Spre surprinderea mea, când am ieşit din lift am văzut că doamna Witcher şi Reggie Farbottom mi-o luaseră înainte. Stăteau amândoi în uşa registraturii. De îndată ce-au dat cu ochii de mine, au scos un ţipăt uşor, apoi s-au pornit să chicotească şi au fugit înăuntru. Câţiva paşi mai încolo l-am întâlnit pe Arthur. Era foarte roşu la faţă şi a început să bâiguie ceva. Simţindu-mă foarte prost dispus, am trecut fără un cuvânt pe lângă el şi am intrat în biroul meu. Am văzut pe dată ce se întâmplase. în acelaşi timp, mi-am dat seama că trebuie să iau o hotărâre imediată şi nu lipsită de importanţă.

Camera fusese rearanjată. Biroul meu fusese scos din bovindou şi aşezat cu faţa la perete, în locul unde se aflase până atunci biroul lui Reggie Farbottom. Masa de lucru a Edithei Witcher fusese mutată pe covor, în arcada ferestrei, în locul biroului meu, iar biroul lui Reggie fusese plasat chiar în spatele ei, tot pe covor şi cu faţa la fereastră.

În spatele meu se declanşase o ostentativă cascadă de chicoteli. M-am întors spre ei. Arthur, roşu şi agitat, stătea în uşa dulapului său. Doamna Witcher şi Reggie se ambalaseră într-o mică luptă pe coridor care se sfârşi prin îmbrâncirea ei, de către Reggie, ca s-o facă să intre în cameră înaintea lui. Amândoi se prefăceau că leşină de râs.

— Hilary, ne-am gândit... stai *cuminte,* Reggie!... Ne-am gândit că va fi mult mai uşor pentru tine să fii mai aproape de Arthur... Oh, Reggie, nu mă mai face să râd în halul ăsta... fii serios!

— Sunt serios, răspunse Reggie. Ce poate fi mai serios decât să-l mutăm pe Hilary lângă Arthur?

— Reggie, te rog...

— Zău aşa, Hilary, continuă Reggie susţinând-o pe doamna Witcher care era gata să se prăbuşească şi care chiţcăia de veselie nervoasă, trebuie să facem cu rândul. Noi am socotit că aşa e drept. Ne simţeam frustraţi. Tu stai pe locul ăla de ani de zile, şi am socotit că acum e rândul Edithei. Şi, oricum, ea e o doamnă. Sau aşa ceva.

— Reggie!

— Am socotit că e o faptă dreaptă. Democraţie şi aşa mai departe. Nu-i nevoie să-ţi pui la inimă.

— Nu-şi pune la inimă! ţipă Edith afectat. Skinker, curierul, intră pe uşă.

— Aţi mutat biroul domnului Burde, strigă el.

— Adevărat grăişi, răspunse Reggie.

— Dar domnul Burde a stat întotdeauna aici, la fereastră.

— Un motiv în plus să se mute, spuse Reggie. Vechea ordine se schimbă făcând loc noii ordini. Aşa-i drept, nu, Hilary? N-ai nimic împotrivă, nu-i aşa, scumpule?

— Mie nu mi se pare drept, zise Skinker. Locul unde stă un om e locul lui. Şi-apoi asta-i camera domnului Burde, nu?

— E şi camera noastră, replică Reggie, şi noi suntem doi, iar el e unul, doi contra unu, pentru că Arthur al lui are o cameră personală, aşa că-i logic. Haide, Edith, încetează să te mai sufoci de râs, afirmă-ţi drepturile şi mută-ţi fundul pe scaunul ăsta; doar n-o fi atât de lipsit de obraz că să-l tragă de sub tine.

O împinse pe doamna Witcher spre fereastră, iar el se aşeză în spatele ei. răsucindu-şi scaunul ca să vadă ce am de gând să fac. Arthur şi Skinker se uitau şi ei la mine, aşteptând explozia.

Am ieşit din cameră, am intrat în dulapul lui Arthur şi m-am aşezat la biroul lui. Arthur m-a urmat. Skinker, plin de simpatie, a rămas în uşă, ţâţâind din limbă de indignare. Din biroul meu răzbeau încă râsete nervoase şi glasuri care se voiau auzite.

— Poftim, ăştia-s tigrii de mucava!

— Puteai să mă dobori cu-n deget?

— Ai avut dreptate, Reggie. Mârâie la un taur şi-l faci să leşine de frică.

— Vrei să ne aduci puţin ceai, îi ceru Arthur lui Skinker.

— Domnul Burde e viclean, nu? zise Skinker şi dispăru.

Arthur închise uşa.

— Hilary, n-ai de gând să... Am clătinat din cap.

— Mă rog, rosti Arthur cu îndoială, străduindu-se să citească ce se petrece în mine şi să găsească cuvintele potrivite, Sunt de acord că nu merită să te războieşti cu oameni de teapa asta. Şi presupun că e un lucru care trebuie bine gândit... vreau să spun că nu e... sau poate că tu crezi... sau ceva... vreau să spun...

Nu l-am ajutat să iasă din încurcătură.

Arthur s-a cocoţat pe birou, atingându-mi aproape umărul şi genunchii. Se simţea probabil uşurat că nu trebuise să mă secondeze într-o încăierare. Făcu un gest ca şi cum ar fi vrut să mă bată pe umăr, dar se răzgândi şi îşi flutură mâna spre rever.

— Oricum, le-ai luat piuitul, Hilary. Atitudinea ta era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat.

Îmi luasem şi mie piuitul. Oare hotărârea lui Crystal îmi sleise voinţa, sau acesta era pur şi simplu inevitabilul început al unui sfârşit pe care nu-l prevăzusem? Să fie începutul sfârşitului, pe linie profesională, pe linie de viaţă? De ce eram absolut incapabil să reacţionez? Mă temeam că aş fi în stare să-i omor? Nu. Rămăsesem mut nu dintr-o raţiune decentă sau chiar inteligibilă, ci din absenţa oricărei raţiuni. Poate că asta însemna prăbuşirea unui tiran, poate că aşa arată tiranii prăbuşiţi. Pentru un om disperat, orice dare înapoi poate atinge temelia adâncă a coşmarului, fiecare păcat reprezintă păcatul originar şi constituie, într-adevăr, o parte a acestuia, fiecare crimă este Crima cea Mare. O exaltare de ură nudă pusese stăpânire pe mine. Îl uram pe Arthur. Îi uram genunchii stupizi şi pantalonii ponosiţi, albaştri, burlăniţi, atât de vârâţi în nasul meu, încât puteam să-i miros. Îmi inspira oroare faptul că o capturase pe Crystal şi, ca într-o viziune, îmi dădeam seama că va trebui să mă port desăvârşit cu el. Ceea ce se întâmplase cu puţin timp în urmă în birou nu însemna nimic, era doar un simbol, un fals pretext al unei stări mai vechi şi mai profunde din univers. O străfulgerare, o rază de lumină, o poartă către salvare fusese obturată, era procesul de îngrădire pe care-l constituie fiecare pas pe calea ce duce către groapă şi bătaia finală a pendulei. Aveam parcă senzaţia că forma abstractă a unei suferinţe trecute sau *poate că viitoare* se lăsase cu răceală asupră-mi. în destinul uman, suferinţa şi păcatul sunt indisolubil legate. Simţeam din plin această indisolubilitate.

— Hilary, nu ţi-e bine?

Dulapul lui Arthur era mic, construit din scânduri ca o şură, cu pereţii nezugrăviţi pe dinăuntru. O fereastră înaltă dădea pe coridor. Avea lumină electrică, numai că Arthur n-o aprinsese, poate din pricină că nu îndrăznea să-mi expună faţa. M-am uitat în ochii blânzi şi îngrijoraţi ai lui Arthur. Viitorul meu cumnat îmi şi părea alt om. Oare el şi cu Crystal vor discuta despre mine cu milă şi îngrijorare?

Sosi Skinker cu ceaiul. Era un om cumsecade şi se gândise la ceva potrivit să mă consoleze:

— Domnul a spus să întoarcem şi obrazul celălalt.

Deci chestiunea fusese categorisită ca o palmă în obraz, acceptată cu umilinţă.

— Mulţumesc, i-am spus lui Skinker şi am luat ceaiul. Mulţumesc, i-

am spus şi lui Arthur, şi l-am bătut pe umăr.

M-am întors în birou cu ceaşca în mână şi m-am aşezat la masa mea de lucru.

Edith şi Reggie, care îmi aşteptaseră întoarcerea cu teamă, începură din nou să chicotească. A urmat o tăcere încărcată, în timp ce-mi beam ceaiul şi-mi aranjam hârtiile.

În cele din urmă, Reggie sparse tăcerea:

— Hilary, spune ceva.

— Ce-ai vrea să-ţi spun?

— Spune că nu eşti supărat.

— Nu sunt supărat, am răspuns. Şi nu eram.

Era luni seara. M-am introdus, cu cheia mea, în apartamentul din Lexham Gardens.

— Bună!

— Bună seara, dragă, răspunse Clifford Larr din bucătărie.

— Ce cald e aici!

Mi-am aruncat pardesiul în hol, pe o canapeluţă în dungi albe şi galbene ca lămâia şi am intrat în bucătăria unde Clifford (un bucătar de prima mână), încins cu un sorţ lung albastru, turna ulei într-o cratiţă.

— Ai avut o zi bună azi?

— S-a întâmplat ceva cumplit.

— Ce? Îşi înălţă ochii, cu viu interes.

— Doamna Witcher şi drăguţul ei mi-au mutat biroul de la fereastră şi l-au pus pe al ei în locul meu.

— Asta-i tot? Şi ţi-ai mutat biroul îndărăt?

— Nu.

— De ce nu?

— Poate ştii tu. Ce rost avea?

Clifford, cu sticla de ulei într-o mână, mă privi cu răceală.

— Şi acum vrei să te compătimesc. Vrei să apreciez o complexă suferinţă. Nu. Pur şi simplu te consider un neghiob. Ai mai pierdut o rundă în jocul vieţii. Acum n-ai să mai fii niciodată în stare să-ţi recapeţi locul, niciodată. Poţi să-i pui cruce.

— Ştiu. de ce mă mai zgândăreşti? N-am intenţionat să te fac să mă plângi.

— Nu-mi pot bate capul cu metafizica milei tale de tine însuţi.

— Cine-ţi cere să-ţi baţi capul, naiba să te ia?

— Ai scăzut în ochii mei, şi asta-i tot. Şi ai scăzut şi în mod obiectiv, te-ai împuţinat. Pentru că în urma acestei bătălii a rămas mult mai puţin din tine. Cineva a dat jos o felie din tine, doamna Witcher te-a redus, ţi-a supt sângele. Şi din moment ce ai lăsat-o, o s-o facă din nou. Ai să ajungi un om posomorât ale cărui suferinţe nu interesează

pe nimeni.

— După tine, am şi ajuns aşa.

— Şi hainele tale au un miros. Aş vrea să iei măsuri în privinţa asta.

— Vrei să-ţi sparg ceva din casă chiar înainte de cină?

— Ce repede te montezi!

— Mă jigneşti deliberat.

— Nu mai fi atât de plicticos. Îmi dau seama că în seara asta ai să mă plictiseşti.

Învârtea o lingură prin amestecul acela oribil, brun-uleios.

— Da? Atunci află că Crystal se va mărita cu Arthur Fisch.

Până acum nu-i spusesem încă nimic lui Clifford despre idila dintre cei doi.

Continuă să amestece. Faţa lui îşi schimbă expresia, contractându-se, apoi se relaxa treptat, până atinse un calm angelic.

— Nu-i nevoie să mergi chiar până acolo în încercarea de a mă amuza.

— Dar nu-i o glumă.

După o pauză, Clifford spuse:

— Nu se poate.

— Ce nu se poate?

— Căsătoria asta. Nu poate avea loc.

— De ce nu? Ai tu de gând s-o împiedici?

— Nu. Dar spune-mi adevărul. Glumeşti?

Rareori se întâmpla să construieşti o prietenie cu cineva care să fie tot atât de complex pe cât sunt gândurile tale despre acea persoană. Clifford Larr mă interesa enorm. Simţeam pentru el admiraţie, afecţiune. Dar relaţiile noastre, deşi de strânsă prietenie, aveau un caracter abstract. Acest lucru se datora în parte faptului că el organiza totul după voia lui, plăcându-i să se considere un personaj misterios, un fel de prinţ efemer. Prietenia mea cu Clifford Larr evoluase sub semnul unei vaste reticenţe. Se bizuia parcă pe un soi de legământ de tăcere. Oricum, se potrivea cu felul meu de a fi pasiv, lipsit de curiozitate, aparent insensibil. Vioara a doua, fireşte. Fără îndoială, discreţia era factorul pe care-l impunea Clifford oricui ar fi venit în preajma lui. Dacă avea să-şi reveleze vreodată tainele vieţii, şi uneori mă tachina cu posibilitatea unei atare revelaţii, aceasta va însemna o mare favoare acordată de el. În nici un caz nu prin întrebări puteai extrage ceva de la dânsul şi, într-adevăr, tonul rigid al comunicării impersonal-personale dintre mine şi Clifford făcea orice întrebare imposibilă. Purta întotdeauna, pe un lănţişor atârnat la gât, un talisman despre care Laura Impiatt îşi imaginase că ar fi o cruce. De fapt era un inel cu pecete. Câteodată, când eram împreună, Clifford îşi descheia cămaşa din pricina atmosferei sufocante a încălzirii centrale din apartamentul lui, şi inelul îi juca pe piept expus la vedere. Părea

chiar că ţine să-l arate. L-am privit, o dată l-am şi atins, dar niciodată nu l-am întrebat pe Clifford despre semnificaţia inelului. Ceea ce era în deplină concordanţă cu mitul relaţiilor noastre. Se statornicise între noi o inhibare a oricărei afecţiuni, o frânare a curiozităţii, o tăcere absolută în care eu, sub regia lui, jucam un rol cam nefiresc. O altă faţetă a acestei depline tăceri era taina opacă sub care, tot din dorinţa lui, se desfăşurau întrevederile noastre din serile de luni. Eu unul aş fi fost bucuros să se ştie că eram prieten cu Clifford Larr. Eram mândru de această prietenie care mi-ar fi ridicat mult acţiunile la birou. Clifford era un personaj important, un om cu mari perspective, admirat, dar şi temut pentru limba lui ascuţită; şi e întotdeauna măgulitor să fii intim cu cineva de care alţii se tem. Mă întrebam uneori dacă nu cumva Clifford se ruşina cu mine, dacă nu se ruşina că mă simpatizează şi dacă nu ăsta era motivul pentru care nu voia ca numele noastre să fie asociate. Până şi această posibilitate contribuia la crearea bizarei tensiuni dintre noi, care, în mod cert, lui îi dădea oarecare satisfacţie, altminteri s-ar fi scuturat de mine fără cel mai mic regret şi m-ar fi uitat pe dată. Faptul că mă puteam trezi în orice moment scuturat ca un gunoi şi uitat sporea la rândul lui tensiunea. Nimeni nu avea habar de întâlnirile noastre în afară de Crystal. Aceasta constituia încă o complicaţie, sau poate că încă o legătură. Trebuie să arăt că pe Clifford, care era exact de vârsta mea, îl cunoscusem în treacăt la Oxford. Ştia multe despre dezastrul meu de acolo. Dar nu povestise nimic nimănui de la birou. (Reuşisem să-mi induc în eroare colegii cu privire la trecutul meu.) Acest simplu fapt arăta că-mi purta oarecare interes. Când am fost angajat în slujbă, m-am îngrozit dând cu ochii de el şi am aşteptat, temător, declanşarea bârfelor. Dar n-a urmat nimic. Clifford nu suflase un cuvânt. Pe urmă, într-o zi, m-a invitat la un pahar. ÎI cunoşteam atât de puţin, încât m-am dus la acea întâlnire cu teama că va trebui să fac faţă unui soi de şantaj. Acesta a fost doar începutul ciudatei noastre prietenii, care ajunsese acum, probabil, să însemne mai mult pentru mine decât pentru el. Era, fără îndoială, cea mai inteligentă persoană pe care o cunoşteam îndeaproape şi, din acest punct de vedere, însemna o adevărată binecuvântare. A reuşit să însufleţească rămăşiţele vieţii mele intelectuale, întâmplarea cu Crystal a survenit pe neaşteptate.

Era vădit că, la Oxford, Clifford Larr mă observase mult mai mult decât îl observasem eu pe el. Nu numai din pricina catastrofei care pusese capăt vieţii mele de acolo (şi, din multe puncte de vedere, vieţii mele în general), ci din cauză că el era, după cum avea să-mi spună mai târziu, un amator de curiozităţi, iar eu eram o curiozitate. Poate că se discutase în colegii despre mine mai mult decât îmi dădusem seama. Ştiuse că am o soră de care mă simţeam foarte legat. Şi Clifford avusese o soră. Foarte deosebită de Crystal. Fusese o

distinsă matematiciană şi murise de cancer pe la douăzeci şi ceva de ani. După prima noastră întâlnire, a fost clar că eu şi Clifford ne vom revedea regulat (aranjamentul cu zilele de luni a fost singura parte a modului meu de viaţă pe care am reuşit să i-o impun şi lui Clifford). Odată şi-a exprimat dorinţa de a o cunoaşte pe Crystal, şi am luat-o cu mine o dată sau de două ori. Din când în când, Clifford m-a însoţit în vizitele pe care i le făceam lui Crystal. Crystal s-a îndrăgostit de el. M-am necăjit foarte rău şi am fost absolut uluit. Deşi nu exista motiv de uimire. În fond, pe cine altul mai întâlnise sărmana Crystal? După numărul de bărbaţi pe care-i cunoscuse, putea fi asemuită cu Miranda[15] pe insulă. Clifford era un obiect care-ţi lua ochii, frumos, inteligent, fermecător când voia să fie, şi înconjurat de acel nimb de melancolie şi mister care trezeşte întâi milă şi apoi dragostea femeilor. Mai mult, faţă de Crystal se purta minunat, cu o gingăşie şi un tact pe care nu le mai întâlnisem la el cu nici un alt prilej. Ba chiar şi arăta cu totul altfel, faţa lui era alta când se afla în preajma ei. Şi în prezenţa ei mima - sau poate că era o atitudine instinctivă - un fel de afecţiune respectuoasă faţă de mine, care a contribuit să-i câştige inima. O trata nu ca pe un egal aşa ceva n-ar fi fost cu putinţă -, dar cu mai multă deferentă decât oricare altul dintre prietenii mei (cu excepţia lui Arthur, desigur). Îi *explica o* serie de lucruri. Familia Impiatt, de pildă, o patrona pe Crystal. Erau amabili cu ea, dar n-o priveau niciodată ca pe o persoană individuală. Nu-i interesa. Pe Clifford însă. îl interesa. Şi sub aripa acestui interes, Crystal a înflorit şi l-a iubit.

De bună seamă, Crystal nu mi-a mărturisit niciodată că s-a îndrăgostit, dar lucrul era limpede şi ea ştia. La fel de limpede apărea şi faptul că era o dragoste fără speranţă. Clifford n-ar fi putut avea relaţii cu o persoană total lipsită de cultură. Dar Crystal îi inspirase un soi de căldură, poate că doar simplă milă. Sau poate că îi plăcea numai *noţiunea* de Crystal. Îl amuza să mă informeze că, pentru mine, sora mea însemna o fixaţie. Şi, în mod curios, îl fascina gândul că era virgină.

— E cu adevărat virgină? mă întreba cu satisfacţie, dorind să-i repet mereu această informaţie, asemenea unui copil care cere să i se repete aceeaşi poveste, E plăcut să te gândeşti că în zilele noastre mai poate exista o fată virgină.

Când şi-a dat seama de sentimentele lui Crystal, Clifford a făcut singurul lucru pe care presupun că-l putea face şi, fără îndoială, lucrul cel mai înţelept, anume, s-a retras cu desăvârşire.

— N-o să mai vină niciodată, nu-i aşa? m-a întrebat Crystal cu vocea aceea monotonă pe care o adoptă la durere.

— Nu, i-am răspuns.

Şi n-a mai venit, şi nici ea nu s-a mai dus în apartamentul lui, care îi apăruse ca un palat fermecat. S-a lăsat din nou tăcerea, s-a lăsat ca o

zăpadă peste acest improbabil moment de comunicare umană. Crystal nu mi-a mai vorbit niciodată despre Clifford. El îmi vorbea rareori de ea, deşi uneori mă întreba, în mod formal şi lipsit de curiozitate, ce mai face. Curmarea relaţiilor dintre ei mi-a provocat un sentiment de profundă uşurare.

Când a început prietenia mea - sau ce-o mai fi fost - cu Clifford Larr, mi-am imaginat că va fi o poveste oarecum dinamică - chiar dacă nu foarte dramatică - cu un început, un mijloc şi un sfârşit. Presupun că, fundamental, nu aveam încredere în capacitatea mea de a nu plictisi un om atât de cultivat ca Larr. El era *une âme damnée*[16]. Desigur, şi eu, la rândul meu, eram unul. Numai că eu eram un vulgar, stupid, accidental şi semiconştient *âme damnée,* pe când el era unul rafinat, elevat şi autofrământat. Dat fiind că, în mod manifest, nu împărtăşeam aceleaşi preferinţe, nu aş fi crezut că va dori să mă vadă în continuare. Şi totuşi a dorit-o, fără să dea însă impresia că prietenia noastră va depăşi vreodată un anumit punct pe care îl fixase el (şi pe care-l atinsesem relativ timpuriu). Nu exista dinamism în prietenia noastră, dar, în acelaşi timp, nu exista nici stabilitate. A-l cunoaşte pe Clifford era o plăcere, dar şi o suferinţă. Avea el grijă de acest lucru. În mod firesc, îl invidiam şi mă simţeam inferior, iar Clifford ştia exact cum să-mi intensifice complexele. Era bogat. Tatăl lui fusese un avocat de succes şi mai târziu judecător. Clifford crescuse într-o familie îndestulată, cărturărească. Era educat şi cultivat într-un fel în care eu n-aş fi putut fi, şi n-aş fi fost chiar dacă aş fi rămas la Oxford. Apartamentul lui Clifford era ca un muzeu, ca un templu, o Casă a Misterelor. Când se lăsa seara, deşi plin de lămpi, apartamentul era ciudat de întunecat. Ori de câte ori Clifford se simţea deprimat, ceea ce i se întâmpla des, se ducea şi-şi cumpăra un *objet d'art.* Casa îi era ticsită de scrinuri ornamentale, de cărţi şi carpete şi vase chinezeşti şi bronzuri şi altele. Avea o colecţie de gravuri italieneşti, o colecţie de miniaturi indiene (astea îmi plăceau) reprezentând prinţese în palate, în grădini, în bărci, discutând cu animalele, aşteptând iubiţi. A-i face o vizită lui Clifford era o metodă de educaţie, sau ar fi putut să fie, dacă eu aş fi acceptat să mă las educat. A renunţat curând să mă facă să ascult muzică sau să mă înveţe să joc şah. Oricum, eu ştiam mai multe limbi străine decât el şi nu-l lăsam niciodată să uite acest lucru.

Clifford continua să mă vadă, dar mă făcea să plătesc pentru această favoare. Adeseori avea momente de depresiune şi, regulat, vorbea despre sinucidere. Când era abătut, mă înţepa fără cruţare. La început, i-am făcut plăcerea de a-mi ieşi din fire. într-o zi, cuprins de un acces de furie, am spart un vas preţios din cristal de Boemia. A fost incredibil de mâhnit şi, pur şi simplu, a plâns peste cioburi. (Bănuiesc că posesivitatea e alimentată de multitudinile de posesiuni.) Mânia a urmat mai târziu. După aceea am devenit mai reţinut, deşi aveam

uneori certuri în urma cărora o zbugheam orbeşte din casă, din simpla neputinţă de a-i ţine piept. Maliţiozitatea lui era universală şi, când nu mă viza pe mine, mă amuză, îi plăcea să-i aducă pe oameni la automulţumire, pentru ca apoi să-i poată dispreţui (soţii Impiatt erau victime lesnicioase din acest punct de vedere).

Când dispreţuia întreaga omenire, dar mă excludea pe mine, mă simţeam privilegiat. Poate că aceasta era forma mea de automulţumire. După cum am mai spus, Clifford era uscat, subţire şi înalt. Avea un păr uşor ondulat, deschis la culoare, de felul care încărunţeşte fără ca măcar să observi. Ochii îi erau albaştri, înguşti şi apropiaţi, nasul drept şi ascuţit, iar gura subţire părea de obicei sarcastică. Dar când Clifford asculta muzică, sau se uita la un tablou, sau la Crystal, gura i se relaxa, buzele i se întredeschideau şi întreaga lui faţă căpăta un aer de senină blândeţe. Purta pantaloni scumpi, din catifea reiată, şi cămăşi fine, scumpe, în culori vii.

Stăteam la masă, mâncând un fel de tocană de viţel şi salată cu sos de ulei. (Am renunţat să-i mai cer să nu toarne untdelemn în salata mea.)

— Şi de ce, mă rog, nu va avea loc? am întrebat. Mă refeream la căsătoria lui Crystal cu Arthur. Bănuiesc că din cauza mea.

— De ce îţi imaginezi că tu eşti centrul universului?

— Nu al universului. Numai al acestei poveşti.

— Arthur e un nimic. Fii convins că Crystal are puţin gust.

— Îl subestimezi pe Arthur. Are multe calităţi.

— Spune-mi una.

— E bun la inimă.

— E slab. Lasă-te păgubaş, e prea târziu ca să-l reconstruieşti pe Arthur pentru plăcerea mea.

— Căsătoria l-ar putea transforma.

— Transformarea ţine de goana pasionată după obiectul dorit. Apollo capturând-o pe Daphne, în cazul de faţă nu-i vorba de aşa ceva.

— Nu văd cum poţi fi atât de sigur.

— Arthur zeificat prin dragoste?

— Oricine poate fi.

— Trebuie să admiţi că niciodată până acum nu te-am auzit rostind vreun cuvânt bun la adresa lui Arthur.

— Tu râzi de el. Tu râzi de toată lumea. Şi eu pur şi simplu am tăcut. N-ar fi trebuit, îl respect pe Arthur.

— Nimic nu-i mai important decât ca fiecare să râdă de fiecare.

— Nu cred că Arthur râde de cineva.

— Pentru că e prea timid. Nu posedă energia de a sesiza absurdul.

— Crystal vrea un copil.

Clifford nu răspunse nimic, dar înregistra, fastidios, enormitatea observaţiei mele. Schimbă farfuriile şi aduse sufleul de brânză.

Fusesem instruit să stau nemişcat.

— Presupun că dacă Crystal se mărită cu pisălogul ei, tu ai să te însori cu a ta?

— Nu.

Clifford detesta subiectul Tommy. Acum însă refuzam să înghit momeala. Căsătoria mea cu Tommy ar fi însemnat sfârşitul serilor noastre de luni.

— Ăsta-i cu totul alt lucru, am adăugat.

— Fiecare lucru este ceea ce este şi nimic nu-i cu totul alt lucru.

— Ai mai făcut această observaţie.

— De ce să nu faceţi o nuntă dublă?

— N-o să fie nici o nuntă.

— Aşadar eşti de acord cu mine în chestiunea Crystal şi Arthur?

— Da. N-o să se întâmple nimic.

— Atunci de ce-ai mai venit cu toată povestea asta? Doar ştii că să iriţi?

— Da.

— De ce?

— Ai spus că în seara asta am să te plictisesc. ai spus că...

— Vai, ce plicticos eşti! exclamă Clifford. Nu eşti decât un mocofan care a învăţat câteva artificii. Eşti acel gen de produs al claselor de jos care nu depăşesc nivelul de scoală primară. Băieţaşul premiant care era în frunte la examene. Mereu invidios, mereu anxios. Tu nu poţi exista decât excelând, decât ştiind cu un dram mai mult decât ceilalţi şi, de fapt, neînţelegând nimic. N-ai simţul umorului. De îndată ce nu mai sunt examene şi nu mai poţi excela, nu mai exişti.

— Nu-i mai bine să mă duc acasă şi să te scutesc de nonexistenţa mea?

— Fă cum vrei. Dacă ai şti să joci şah ne-am concentra pe joc şi nu am mai discuta. Dar, desigur, tu n-ai juca decât ceva la care ai putea învinge.

— Bineînţeles.

— Îţi ascunzi faţă de tine însuţi inferioritatea, dar nu şi faţă de alţii, împuindu-ţi capul cu cuvinte străine pe care nu le poţi pronunţa şi pe care n-ai să le foloseşti niciodată...

— Şi tu ai fi vrut să cunoşti limba rusă, aşa ai spus...

— Asta-i o conversaţie de grădiniţă de copii. Du-te acasă dacă vrei. în seara asta trebuie să-mi fac testamentul.

Şi asta era o remarcă rutinieră, un soi de moment critic în conversaţiile noastre.

— Nu uita să-mi laşi mie miniaturile indiene.

— Ţie nu-ţi plac decât tablourile narative. Şi numai muzica melodioasă. Cum ziceai că se spune la muzică în limba cehă?

— *Hutba.*

— *Hutba.* Asta-i ce-ţi place ţie. Trebuie să-mi fac testamentul. Altfel porcul ăla de văru-meu o să moştenească tot. *Non amo, ergo non ero*[17]. „E oare viaţa un mărăcine? Atunci viaţa n-are nici un preţ şi omul trebuie s-o smulgă. De-ndată ce se naşte, să-ncerce orice mijloc ca să stârpească răul. Ce-i musca pentr-un puşti ştrengar suntem noi în mâna Domnului.[18]" Nici măcar Wittgenstein n-a crezut că vom ajunge vreodată pe lună. Aşadar sunt o muscă fericită, fie c-am să trăiesc, fie c-am să mor, numai că moartea e preferabilă.

— Bine. Dar anunţă-mă când ai de gând să mori, ca să-mi găsesc pe altcineva pentru serile de luni.

— Mesia va schimba doar un singur lucru pe lume. Dacă eu eliberez locul, omenirea va fi mântuită. Hocus pocus! Da, trebuie să fac un testament. Aşadar Crystal îşi va da în dar virginitatea acelui vierme. Dar n-o să se întâmple. N-ai să laşi să se întâmple una ca asta, nu?

— N-am să las. Mai dă-mi puţin vin. Ai de gând să sugi singur toată sticla aia?

Turnă vinul.

— Şi zici că ţi-au mutat biroul de la fereastră şi tu i-ai lăsat? continuă Clifford pe un ton schimbat.

— Da.

— Bietul băieţaş premiant. Şi nu ţi s-a întâmplat nimic... bizar... în ultima vreme... dragule?

Am privit în ochii albaştri înguşti şi inteligenţi, în albastrul acela luminos şi rece. că mările scandinave în soare, îndărătul capului blond vedeam o fată indiană într-un sari diafan, stând pe o terasă şi privind lupta dintre două păsări. De la începutul serii, instinctul mă prevenise să nu pomenesc nimic despre Biscuit. Am hotărât să tac în continuare. Dar ce întrebare ciudată şi nimerită!

— Nu. Nimic.

— Şi... n-ai auzit nimic?

— Dacă n-am auzit nimic? Ce trebuia să aud? În legătură cu ce?

— N-ai auzit...

— Nu. Ce? Mă sperii. Ce trebuia să fi auzit? Îşi împinse scaunul îndărăt.

— Nimic... nimic. Mă simt îngrozitor. Nu pot să dorm. Hapurile nu mai au nici un efect. Nici nu le mai iau. Şi nu-mi ajută la nimic să număr oi şi picioare de oi. Altădată mă ajuta. Acum zac ore întregi cu ochii în tavan. Viaţa omenească e o scenă de groază. Sper că ţi-a plăcut sufleul ăsta de brânză. Nimic nu poate fi mai important decât faptul că Mozart a murit calic, poate numai faptul că Shakespeare a încetat să scrie. O scenă de *groază.* Mai bine te-ai întoarce acasă.

— Dar ce voiai să spui?

— Nimic. Ce nu poţi spune nu poţi spune şi nici măcar fluieră, aşa zicea bătrânul meu profesor de filosofie. Cară-te, dacă eşti bun.

— În regulă, am spus. Adio, în caz că te hotărăşti să te sinucizi în noaptea asta.

— Adio.

MARŢI

MĂ AFLAM ÎNTR-O SALĂ DE examen care era şi o staţie de metrou în acelaşi timp. Isprăvisem de câtva timp să transpun un fragment din Carlyle într-o impecabilă şi rodnică latină de Tacit. Satisfăcut de mine, îi priveam pe ceilalţi candidaţi care scriau cu disperare. Într-o doară, am întors formularul de teză. Pe dos erau o serie întreagă de întrebări pe care nu le observasem, şi nu mai aveam la dispoziţie decât douăzeci de minute în care să răspund. Am început să scriu cu înfrigurare, dar stiloul meu refuză să funcţioneze, nu ieşea nici un strop de cerneală din el, pur şi simplu făcea găuri în hârtia care se desfăşura peste pupitrul meu, dintr-un rulou mare. Încercând un cumplit sentiment de neajutorare, am început să fac ghemotoace de hârtie. „Nu trebuie să faci asta!" mi-a spus supraveghetorul care era Tommy, îmbrăcată într-o robă neagră şi o tichie pătrată, şi care stătea la catedră. Mă aflam într-un tribunal şi aruncăm cu ghemotoace de hârtie în judecător, care era Laura Impiatt cu o perucă albă. „A căzut, spunea, n-a răspuns la întrebări. Luaţi-l de aici." Mă aflam pe o motocicletă, gonind din ce în ce mai repede. Un om cu ochi albaştri, cocoţat în spatele meu, începu să mă strângă de gât. Am ţipat. Crystal zăcea moartă în iarbă de lângă şosea.

M-am trezit din acest coşmar tipic, uşurat că n-a fost decât un vis şi întristat că nu mai eram un student cu viaţa neprihănită. M-am dat jos din pat şi mi-am făcut un ceai. Pe urmă mi-am adus aminte că e marţi şi m-am dus să văd dacă sosise obişnuita scrisoare de la Tommy. Sosise. Tommy îşi petrecea zilele de luni şi marţi în King's Lynn, unde îşi câştigă pâinea cea de toate zilele învăţând pe nişte aşa-zişi profesori cum să decupeze frunze de toamnă sau cum să confecţioneze capete de cai din mucava, sau să construiască teatre de păpuşi din lăzi de ceai. Lunea îmi scria întotdeauna o scrisoare pe care o primeam marţea. Mai târziu, îşi luase obiceiul să-mi scrie şi în alte zile. Acest lucru trebuia să înceteze. Scrisorile ei nu-mi făceau nici o plăcere. În cel mai bun caz, le puteai parcurge rapid şi declară inofensive.

„Scumpul meu, sunt atât de nefericită. Îmi pare teribil de rău că am venit sâmbătă dimineaţa. Mă simţeam deznădăjduită şi am vrut să-ţi văd doar faţa. Răceala mi-a trecut, sper că nu te-am molipsit pe tine sau pe Crystal. Nu cred. Oricum, până vineri o să-mi treacă cu totul. Te iubesc

atât de mult. Am aşteptat un secol în camera aceea în care m-ai lăsat, tăcută ca un şoricel, numai că tu nu te-ai mai reîntors. Pe urmă am auzit-o pe Laura Impiatt stând de vorbă cu băieţii în bucătărie. Am încercat să mă strecor fără ca ea să mă vadă, dar m-a văzut. M-a întrebat: «De *unde ai mai răsărit şi tu? Ce i-ai făcut lui Hilary?». În ultimul timp e foarte agresivă faţă de mine. N-am ştiut ce să-i răspund. N-am mai rămas, pentru că ştiam că tu n-aveai nevoie de mine, şi apoi îmi stătea plânsul în gât. Tu nu-ţi dai seama că fac tot ce doreşti tu, de parcă ţi-aş fi sclavă. Din cauza ta duc o viaţă stupidă, o viaţă nedemnă de o fiinţă umană, şi doar am putea fi atât de fericiţi dacă tu ai dori-o. Nu se poate spune că ai fi mai fericit fără mine, pentru că eşti la pământ, eşti omul cel mai nefericit pe care l-am cunoscut vreodată. De ce nu te hotărăşti să-ţi oferi o variaţie şi să fii şi tu odată fericit? Dintr-un motiv ştiut numai de tine, nu-ţi îngădui să iubeşti, te ţii în frâu. Tu însuţi îţi eşti cel mai aprig duşman. Există în tine o furie împotriva tuturor bucuriilor simple omeneşti. Am putea fi atât de fericiţi, tu şi cu mine, dacă ne-am trăi viaţa împreuna şi am avea un copilaş; tu ai avea un scop pentru care să munceşti şi existenţa ta ar căpăta un sens. Nu pot crede că aştepţi o altă femeie. Tu mă iubeşti pe mine şi ne înţelegem unul pe celălalt, ceea ce e un lucru rar, chiar tu ai spus-o. Ah, iubitule, nu mă alunga, nu mă irosi, nu poţi s-o faci, ştii bine că sunt micuţa ta Thomas pe vecie...”*

Şi aşa mai departe, pe mai multe pagini. Am clasificat scrisoarea drept inofensivă şi am rupt-o. M-am îmbrăcat, mi-am băut ceaiul şi am plecat la birou. Liftul era defect, aşa că am coborât pe scări.

Dincolo de uşa rulantă a blocului, mă aştepta o atmosferă tăioasă, ploioasă, care mi-a năvălit în gât şi m-a făcut să gândesc că luasem şi eu afurisita de răceală de la Tommy. Dimineaţa era murdară şi gălbejită, felinarele, încă aprinse, iluminau afişe care anunţau o iminentă grevă a uzinelor electrice. Ce deprimantă fusese seară cu Clifford! Şi ce-o fi vrut să spună la urmă, când m-a întrebat dacă am auzit ceva? Clifford vorbea deseori înfrigurat, pitoresc, cu o retorică supraemfază, care îl ducea la pură romanţare. Cât despre scrisoarea de la Tommy, cu tabloul ei de viaţă fericită în sânul familiei şi înconjurat de copilaşi, mă făcea să-mi vină să vărs. în orice caz, nu folosise cuvântul scoţian pentru „copilaşi”, aşa cum făcea alteori. Ce coşmar îngrozitor avusesem în legătură cu Crystal. Ce m-aş face dacă Crystal ar muri ? Dar căsătoria cu Arthur era tot un fel de moarte. Oare îşi dădea într-adevăr seama de sentimentele ei? Ştia ce-ar însemna această căsătorie? Îşi imagina cumva că ar putea să se mărite cu Arthur şi să mă păstreze şi pe mine? Oare eroismul meu în toată această poveste nu era o stupiditate? N-ar trebui, pur şi simplu, aşa cum îi spusesem lui Clifford, să tăiem răul de la rădăcină?

Norul de gânduri negre care-mi împânzea capul fu brusc străpuns de

lumină şi risipit. Ce s-a întâmplat? O clipă mai înainte mă târam laolaltă cu mulţimea de momâi, scurmându-mi drumul prin burniţa îngheţată şi gălbinicioasă, inhalând un aer umed care mă tăia în măruntaie ca un cuţit; şi dintr-o dată totul s-a prefăcut în căldură şi lumină. Parc-aş fi fost atins cu o minge de aur într-o scenă de miracole. O zărisem pe celălalt trotuar pe Biscuit, mergând încet, paralel cu mine, cu capul uşor întors în direcţia mea. Purta o scurtă din diftină, cu o glugă ridicată pe cap, aşa încât e de mirare că am reuşit s-o recunosc. Nu ştiu ce forţă mi-a dirijat în chip fericit privirea către acea strălfulgerare de ochi negri şi pometi înalţi. M-a inundat o subită fericire, şi am avut un şoc de surpriză când mi-am dat seama că acea plăcută căldură era fericire, da, simţeam că era o fericire iraţională, nemotivată, nefondată, absolut momentană, firește, şi totuşi în mod cert fericire. Am mers mai departe, prefăcându-mă că n-am observat-o, întrebându-mă ce avea să facă şi dacă o să mă acosteze. După vreo douăzeci de paşi procedeul mi s-a părut idiot şi inutil. Am lăsat-o să mi-o ia puţin înainte, pe urmă am traversat, am pornit în urma ei şi am apucat-o de încheietura mâinii. Am avut senzaţia că ne cunoaştem de ani de zile. Am strâns cu putere încheietura fină, apoi i-am petrecut braţul pe sub al meu, ţinându-i mâna. Purta o mănuşă scurtă de lână, pe care i-am tras-o jos şi am vârât-o în buzunar, adăpostindu-i mână caldă şi uscată în palma mea rece şi umedă. Eu nu purtam decât foarte rar mănuşi, îi simţeam căldura trupului de-a lungul braţului şi al coapsei. Mergeam înainte în semiobscuritate şi în puhoiul de oameni de la ora de vârf. Nu am privit-o în faţă.

— Ei, Biscuit, iubito?

— Bună dimineaţa.

— Bună dimineaţa şi mai cum?

— Bună dimineaţa, Hilary.

— Astă seară luăm masa împreună.

Serile de marţi mi le petreceam cu Arthur, dar nici că-mi păsa.

— Nu pot, îmi pare rău.

— De ce nu? Nu te lasă ei?

— Nu pot.

— Biscuit, eşti *măritată?*

— Nu.

— N-ai verighetă? Nu, n-ai verighetă. Dar există vreun bărbat care-ţi guvernează viaţa?

— Nici un bărbat.

— Atunci de ce nu poţi? În fond, draga mea Biscuit, te porţi exact ca o femeie care atâta bărbaţii. N-am de gând să mai rabd să nu aflu totul despre tine şi pricina pentru care mă urmăreşti. E o chestiune foarte bizară, ştii. Locuieşti prin apropiere?

— Nu pot veni în seara asta.

Am ajuns la staţia de metrou şi continuam să-i ţin cu forţa mâna care se zbătea uşor, încercând să-mi scape, de îndată ce ajunsesem la intrare. Dădu să se elibereze de braţul meu, dar am tras-o îndărăt, zdrobindu-i încheieturile fragile ale degetelor între degetele mele. I-am cumpărat un bilet şi m-am scotocit în buzunare după abonamentul meu. Am coborât scările către peronul de est. Hotărâsem să nu-i dau drumul până când n-o să-mi spună cine e şi n-o să-mi elucideze micul ei mister.

— Te rog, Hilary... mă doare.

Am tras-o după mine de-a lungul peronului înţesat de o mulţime compactă, în mijlocul căreia ne simţeam izolaţi. Londonezii, care au văzut tot ce se poate vedea, poartă ochelari de cal. Am împins-o spre un perete, strecurând-o printre doi oameni ca printr-o crăpătură, şi am urmat-o, punându-mi mâinile pe zid, de o parte şi de alta a umerilor ei. Stăteam faţă-n faţă. Căldura - relativă - a staţiei făcea ca feţele noastre umede să strălucească - a mea roşie, a ei de un vag roz auriu. Mi-am atins o clipă obrazul de faldurile glugii care îi alunecase pe ceafă. Atmosfera peronului ticsit era pătrunsă de un miros de lână caldă şi udă, care se topea într-un vag miros de sudoare, care se topea în întunecosul miros de cauciuc al metroului. Un tren cu direcţia Putney Bridge sosi duduind şi mulţimea începu să tălăzuiască înainte.

— Biscuit, am şoptit în intimitatea aglomeraţiei, a duduitului şi a linii ude. Uite ce-i, Biscuit, nu face nimic dacă nu eşti liberă astă-seară. Dar eşti aici, acum, şi n-am de gând să te las să pleci. Eşti prizoniera mea şi nu-ţi dau drumul până nu-mi spui tot. M-ai vrăjit şi singurul lucru pe care-l pot face este să te înşfac şi să te ţin până ce scot de la tine tot adevărul. Te previn, dacă e nevoie, voi rezista ceasuri întregi.

Mă gândeam să o trag într-un tren de pe linia circulară şi s-o ţin acolo cu forţa până ce va vorbi. Nu-mi păsa de câte ori ne vom fi învârtit în cerc. Metroul de Putney Bridge plecase. Peronul se umplea iarăşi rapid. Se apropia un metrou de linie circulară.

— Vino, prizoniere!

Am tras-o după mine. Vagoanele erau ticsite până la uşi şi noi am fost printre ultimii pasageri care s-au urcat, înghesuindu-ne cu forţa în îngrămădeala ostilă de oameni striviţi dinăuntru. Am împins-o pe Biscuit în faţa mea şi, când am reuşit să mă inserez şi eu, în timp ce căutam un loc pentru ambele picioare pe podeaua supraaglomerată, am dat drumul o clipă braţului ei. Uşile începură să se închidă.

Deodată am văzut-o afară. Cu o iuţeală de ţipar se strecurase afară în timp ce eu păşeam înăuntru. Uşile se închiseră între noi. Mi-am apăsat faţa pe geamul uşii. La câţiva centimetri depărtare vedeam faţa ei şi buzele deschizându-i-se în cuvinte inaudibile în zăngănitul

metroului care se pusese acum în mişcare. Mâna ei gingaşă se înălţă într-un gest grăitor:

— Scuză-mă, îmi pare rău...

Porni să meargă pe lângă vagon şi-şi puse o mână pe geam. Am văzut palma cea mai palid cenuşie şi labirintul ei de linii, hieroglifele unui mister care încă nu se lăsa descifrat.

În toate serile de marţi, fie iarnă, fie vară, cinele oferite de Arthur aveau exact acelaşi meniu (lui Wittgenstein i-ar fi plăcut aşa ceva). Se alcătuia din conserve de limbă, cu pireu din fulgi de cartofi şi cu mazăre, apoi biscuiţi, brânză şi banane. Vinul îl aduceam eu.

Aceasta a fost ultima zi a vechii mele lumi (numai că în acea seară eu încă nu ştiam acest lucru). Şi eu, şi Arthur eram beţi (de astă dată adusesem două sticle de vin).

Arthur avea un apartament de două camere, deasupra unei brutării din Blythe Road. Găsesc mirosul de pâine înnebunitor. Dacă ţi-e foame, îţi face foamea de nesuportat. Dacă nu ţi-e foame îţi face greaţă. Câteodată avea un iz de drojdie fermentată, de parcă pâinea se prefăcea în bere. Arthur spunea că se obişnuise şi pretindea că nici nu-l mai simte. Apartamentul lui era mic, murdar şi neatrăgător. Existau în el o serie de relicve lăsate de persoană (acum defunctă) la care Arthur se referea numind-o „mămica" lui. Mămica îi lăsase lui Arthur un covor albastru-verziu cu un desen de triunghiuri vălurite, cafenii, un bufet cu marginile rotunde şi încrustaţii prelungi, în formă de evantai, de culoarea ciocolatei, paravanul din faţa sobei, din sticlă verzuie, cu o imagine a edificiului Empire State Building, un fotoliu brodat cu avioane învechite, o scoarţă portocalie, cu multe laturi, ca un diamant, care suporta greu competiţia cu covorul, şi două statuete verzulii închipuind două doamne, pe jumătate drapate, în atitudini sugestive, intitulate respectiv Aurora şi Amurgul. Toate aceste obiecte degajau un vechi parfum de trecută *joie de vivre*[19], care-mi stârneau o vagă milă, dar nici un dram de curiozitate. Tatăl lui Arthur (şi el decedat) fusese hamal de gară. Arthur era, la rândul lui, un alt exemplu de produs al forţei creatoare a sistemului examinatoriu.

Ne-am isprăvit cina (servită în farfuriile mămicii, pictate cu o căsuţă albă pe fundalul unui geometric răsărit de soare, bej) şi ne aflam (mai bine zis mă aflam) într-o agresivă stare de beţie, care te face să-ţi dai seama că totul a fost zadarnic. Arthur, care se ameţea foarte uşor (de obicei bea bere), avea o figură visătoare. Nu era niciodată agresiv, îşi scosese ochelarii şi-i legăna prosteşte încoace şi încolo, cu o mişcare de pendul. De fapt, eu băusem cea mai mare parte a celor două sticle de vin. Discutam confuz despre birou, despre pantomimă, şi acum despre „concepţia" religioasă a lui Christopher Cather.

— Cred şi eu, am spus. când consideri că lumea e doar o iluzie, nu-ţi

pasă de ceea ce faci. O doctrină foarte comodă.

— Dar nu spune creştinismul că...

— Fireşte, Christopher nu crede cu adevărat în toate astea, nimeni n-ar putea crede. Declară că, în realitate, oamenii răi există. Ceea ce nu-l împiedică să-şi impună propriul ego în dreapta şi-n stânga, ca şi noi toţi ceilalţi.

— Mă rog, nici eu nu cred că existăm în prea mare măsură, spuse Arthur.

— Vorbeşte în numele tău.

— Eu cred doar că trebuie să fim buni unii cu alţii. În rest totul e o harababură, şi dacă asta înţelege Christopher prin...

— Ah, nu te porni!

— Vreau să spun că mintea noastră e un întâmplător talmeş-balmeş de idei. în afara vieţii obişnuite nu mai există nimic altceva. Nu există nimic complet. Viaţa nu-i o piesă de teatru. Nici măcar o pantomimă.

— Nu există Ţara lui Niciodată[20]?

— În nici un caz. Ăsta-i lucrul important.

— Aşadar tu nu-l priveşti pe Peter Pan ca o realitate invadatoare?

— Nu, răspunse Arthur. Dimpotrivă. Reală e doar viaţa tihnită a familiei Darling.

— Şi atunci Peter ce e?

— Peter este... Peter este... Nu ştiu... Spiritul care a luat-o razna, ivindu-se doar ca un oaspete enervant care nu se poate împiedica să se arate, dar nici de intrat nu poate intra.

— Asta-i într-adevăr o idee fantezistă.

— Vreau să spun că nevoile spirituale sunt aiuristice atât timp cât nu sunt întrupate într-un mod de viaţă obişnuit. Sunt distructive, nu sunt decât duhuri de nebunie.

— Ce părere ai despre Wendy, prietena lui Peter Pan? Şi ea eşuează?

— Da. Wendy este sufletul omenesc în căutarea adevărului. Şi se rezumă la un compromis.

— Trăind pe jumătate într-o lume ireală?

— Da, asemeni celor mai mulţi dintre noi. E o înfrângere, dar o înfrângere onorabilă. Presupun că e lucrul cel mai bun pe care-l putem spera.

— Nu înţeleg de ce idilizezi viaţa tihnită a familiei Darling. Mie mi se pare destul de anostă.

— O, nu, ce poate fi mai minunat... un cămin... cu copii... şi...

— Cred că ne-am îmbătat, am spus curmându-i vorba. Oricum, eu unul sunt beat. Vreme de două minute am avut impresia că spui ceva interesant.

Din fericire, în acea clipă sună telefonul. Era un pensionar bătrân căruia tocmai îi murise papagalul, îl auzeam pe idiotul bătrân

scâncind la celălalt capăt al firului. Mi-am strâns lucrurile. Ştiam din experienţă că Arthur nu era niciodată în stare să pună capăt unei convorbiri telefonice. Acoperi receptorul cu palma şi mă imploră să mai rămân, dar mie mi-era silă până peste cap. Nu simţeam nevoia să mai aud ceva pe tema căminelor fericite şi a copilaşilor.

Afară, bătrâna şi smintita de climă englezească făcuse iar un viraj brusc. Norii se împrăştiaseră şi noaptea se limpezise, în ciuda haloului luminos al Londrei, câteva stele erau vizibile pe cerul uşor rumeniu. De multă vreme nu mai văzusem Calea lactee. Uriaşa roată a galaxiei, spuzeala strălucitoare a inumerabilelor stele, beznă adâncă, absolută, care ascunde alte şi alte galaxii! Arthur avea dreptate. Nu existăm în prea mare măsură. Şi totuşi suferim nebuneşte. Ceva există, un mortificat complex de resentimente şi anxietăţi şi durere, ceva pe jumătate strivit, ceva înghiţit, încă nedigerat şi care totuşi ţipă. M-am gândit o clipă să mă duc s-o văd pe Crystal. Dar era unul din lucrurile pe care nu le făceam niciodată. Trebuia să mă ţin de rutina mea. Şi apoi, probabil că la ora asta dormea. Dacă Crystal lua de bune spusele mele şi-l accepta fără întârziere pe Arthur? N-ar fi mai bine să pun capăt întregii poveşti printr-o simplă ridicare de deget? Am constatat că nu reuşeam să mă distrag gândindu-mă la Biscuit. Am încercat, dar fără nici o satisfacţie. Biscuit nu însemna decât o manifestare lipsită de noimă prin care Cosmosul se străduie să te irite, ca atunci când împungi o gânganie cu un pai. M-am îndreptat cu paşi foarte înceţi spre casă.

MIERCURI

ERA MIERCURI, CEA MAI IMPORtantă zi de până acum în această povestire, şi una dintre cele mai cruciale zile din existenţa mea. A început destul de enervant, printr-o ceartă cu Christopher Cather. Când m-am trezit, am găsit bucătăria ocupată de un băiat străin, al cărui păr lung era legat la spate cu un elastic. Probabil că petrecuse noaptea acolo. M-am dus în camera lui Christopher şi i-am spus că în bucătăria mea n-are ce căuta un băiat cu părul legat cu un elastic. Christopher mi-a răspuns că sunt ridicol de îngust la minte. I-am mai spus lui Christopher că nu sunt de acord să poarte un maiou atât de scurt, încât să ofere, la fiecare mişcare, priveliştea unei porţiuni de piele. Mi-a răspuns că maioul intrase la apă în maşina de spălat. I-am spus că-i interzisesem să folosească maşina de spălat. Mi-a răspuns că sunt un zgârciob meschin. I-am dat replica. Am plecat fără să mă bărbieresc şi trântind uşa. Liftul continua să fie deranjat. Greva uzinelor electrice era din nou pe afişe, gata să izbucnească în orice moment. Ploua. Tot timpul o căutam din ochi pe Biscuit, dar nici urmă de ea. Când am ajuns la birou intenţionam să mă rad (aveam acolo o trusă de bărbierit), dar am descoperit că n-am lame. Mă simţeam mâhnit şi neîngrijit. M-am aşezat, contemplând peretele mânjit de urmele pânzelor de păianjen şi sperând că dorinţa de a-i cere lui Crystal să renunţe la Arthur vă deveni în curând irezistibilă. Am mai strunit-o un timp. Mâine, Crystal o să-l vadă pe Arthur. N-ar trebui să stau de vorbă cu ea în seara asta?

Doamna Witcher şi Reggie intrară în birou râzând veseli. Organizaseră un lanţ de sărbători pentru a-şi prelungi triumful. Tommy mă sună la telefon (o acţiune cu stricteţe interzisă), drept pentru care am trântit receptorul în furcă. Arthur, de al cărui ajutor aveam nevoie, nu-şi făcuse încă apariţia, ceea ce era surprinzător. La ora unsprezece patruzeci şi cinci surveni cutremurătorul eveniment.

Reggie şi doamna Witcher trăncăneau, în mod normal, tot timpul. Presupun că mai şi lucrau din când în când. Eram atât de obişnuit cu cacofonia lor vulgară, încât era simplu pentru mine nici să nu-i aud. Uneori însă, mai ascultam. Redactasem un mic referat cu privire la situaţia unui curier ce fusese mutat la un alt departament, unde primise ceea ce se numeşte o indemnizaţie specială deoarece curăţase

nişte cuiburi de porumbei de pe acoperiş, şi care curier, reîntors la departamentul nostru, îşi rupsese un picior în timp ce înlătura alte cuiburi de porumbei, acţiune ce i se părea a face acum parte din îndatoririle lui de serviciu. Rezolvasem problema cu eleganţă şi acum mă odihneam o clipă rezemat de spetează, înainte de a trece la alt caz, întrebându-mă de ce nu s-o fi arătat Arthur şi ascultând într-o doară la vorbăria neîncetată a celorlalţi doi. Discutaseră despre pantomimă. Dar acum, evident, schimbaseră subiectul.

— Nu se spune contele Salisbury! Era vocea lui Edith, expertă în aristocraţie. Spui Lordul Salisbury, şi contele *de* Salisbury.

— Un duce e mai mare decât un conte?

— Sigur că da, prostule.

— Un conte e egal cu un marchiz?

— Femeia îşi menţine titlul. Când îşi schimbă numele, nu devine pur şi simplu doamna cutare.

— Ba cred că aşa ar trebui. Dar asta înseamnă că tatăl ei era conte?

— Hai să-l întrebăm pe domnul Ştie-tot. Hilary -Hilariii!

— Da?

— Când o femeie se numeşte Lady Nu-ştiu-cum de Nu-ştiu-ce, înseamnă că tatăl ei a fost conte, şi nu-i aşa că-şi păstrează titlul când se măritǎ, sau devine Nu-ştiu-cum de Altceva?

— Aşa cred, dar tu eşti specialistă în chestiile astea. Cred că dacă eşti fiica domnului conte de Aţă albă, ţi se spune Lady Joan Plătică şi când te măriţi cu domnul Haţmaţuchi devii Lady Joan Haţmaţuchi.

— Ce spiritual e Hilary! Şi un conte e egal cu un marchiz?

— Nu ştiu.

— Ar trebui să ştii, că doar ai fost la Oxford.

— N-am urmat decât un curs de secretari acolo.

— Hilary romanţează întotdeauna. Nu cred nici măcar că s-a apropiat vreodată de Oxford.

— Hilary a urmat universitatea hepaticilor la Scunthorpe.

— Hilary... Hilarii...

— Oricum, asta-i, înainte era Lady Kitty Mallow, şi apoi, când s-a măritat cu domnul Gunnar Jopling, a devenit Lady Kitty Jopling.

În momentul acela intră Skinker pe uşă.

— Ce-aţi păţit, domnu' Burde?

— Am scăpat cerneala.

Îmi ridică de pe jos călimara. Se vărsase puţină cerneală pe podea. M-am aplecat peste marginea biroului, privind la mica baltă neagră şi respirând anevoie. Cu mişcări foarte încete, am aşezat o foaie de sugativă peste pata de cerneală.

— Nu vă simţiţi bine, domnu' Burde? Vă e rău?

Am făcut cu mâna o mişcare smucită, pe care a înţeles-o, şi s-a conformat, A ieşit din cameră şi a închis uşa după el.

— Totuşi e cam lipsit, de gust să ţi se spună Lady Kitty, nu? îşi dădu Reggie cu părerea. Doar nu se poate să fi fost botezată Kitty.

Mi-am dres glasul.

— Da, Hilary, dragule? Ai făcut vreo observaţie?

Am simulat un acces de tuse ca să ascund faptul că nu puteam respira normal şi nici articula vreun cuvânt.

— Aţi vorbit ceva despre Jopling? am întrebat în cele din urmă.

— Da, Gunnar Jopling.

— Am mai auzit de el, spuse Reggie. Eu credeam că-i politician, dar nu se poate să fi fost.

— A fost şeful chestiei ăleia cu reforma monetară. Şi pe urmă a fost ceva pe la Naţiunile Unite. L-am văzut la televizor.

— Şi ce-i cu asta? am întrebat.

— Cum, n-ai auzit? E noul şef al departamentului. Vine în locul lui Templar-Spence.

— Templar-Spence a şi plecat, preciza Reggie. Dar Jopling nu-şi va lua postul în primire decât peste trei săptămâni.

— Şi Lady Kitty e soţia lui, deci presupun că taică-su o fi fost vreun conte sau aşa ceva.

— Câţi conţi există?

Un timp, m-am aplecat peste birou, prefăcându-mă că scriu. Pe urmă am ieşit pe tăcute din cameră, m-am dus la garderobă, mi-am îmbrăcat fulgarinul şi mi-am luat umbrela, am coborât şi am ieşit în Whitehall. Continua să plouă încet. Voiam să-l văd pe Clifford Larr. Nu-mi îngăduia niciodată să-i vorbesc la birou, şi se încrunta ori de câte ori ne întâlneam prin preajma clădirii. Dar de astă dată era vorba de o urgenţă. De obicei, la douăsprezece şi jumătate lua masa la bodega St. Stephen. Acum era douăsprezece şi zece. M-am plimbat agale, în sus şi-n jos, ascunzându-mă pe după umbrelă şi pândind uşa principală. Trecură vreo douăzeci şi cinci de minute. Treizeci de minute. Şi apoi apăru Clifford, în elegantul lui pardesiu de *tweed* şi pălăria de fetru moale. Dădea să-şi deschidă umbrela când mă zări, şi o închise la loc. Şovăi o clipă, apoi veni în direcţia mea. Cotirăm spre Trafalgar Square, mergând încet. Mi-am închis umbrela.

— Ai auzit, zise Clifford.

— Da.

— Ei bine, şi ce-ai vrea să fac eu?

— Vreau să-ţi vorbesc.

— Nu-i nimic de vorbit. Am la două o şedinţă şi trebuie să citesc o mulţime de materiale înainte. Ştii doar că nu ne putem întâlni aici.

— Vreau să-ţi vorbesc. Vino în parc.

— Bună ziua. Eu o iau în direcţia asta, tu în cealaltă.

— Vino în parc. Vrei să te înşfac de braţ şi să fac o scenă?

Am schimbat direcţia. Clifford şi-a deschis umbrela, fără îndoială că

să se camufleze. Eu o închisesem pe a mea şi ploaia aproape că se oprise. Am traversat în tăcere curtea Gărzilor Călare şi terenul de paradă, şi am intrat în parcul St. James, luând-o prin partea de nord a lacului. Ploaia încetase complet şi deasupra palatului Buckingham răsărise un petec luminos de cer palid albastru.

— Ce trebuie să fac? l-am întrebat pe Clifford.

— Nu văd de ce-ar trebui să faci ceva, răspunse Clifford pe sub umbrelă. Nici n-ai să-l vezi.

— O să-l întâlnesc pe scări.

— Şi-ţi închipui că o să te atace, c-o să te strângă de gât?

— Va trebui să-mi dau demisia.

— Nu fi idiot. Mă rog, fii. cum crezi. Acum mă întorc.

— Nu, te rog. *Te rog.* Abia acum am aflat. Nu ştiu ce să fac.

— Să accepţi ideea. O să te ignoreze. Sau, dacă deteşti acest lucru, dă-ţi demisia. Nu-i nici o problemă.

— Ce farsă fantastică! De ce să vină tocmai aici dintre toate locurile din lume? Am crezut că n-o să-l mai văd niciodată, mă rugam să nu-l mai văd. Speram să moară. Mă gândeam la el ca la un om mort.

— Un lucru pe cât de necaritabil, pe atât de nerealist. E un om de mare succes. Şi acum trebuie să...

— Vino măcar până la pod, Clifford. Te rog, vino până la pod. Simt că înnebunesc.

Am păşit pe podul de oţel şi ne-am oprit privind peste apă către Whitehall. Turlele de basm ale tribunalului se profilau în stânga conturului ferm al Noilor Birouri Administrative şi, dincolo de sălciile galbene de pe insulă, graţioasa faţadă de palat a Ministerului de Externe scânteia cenuşiu-verzuie. Un soare leşios ilumina orizontul înţesat de acoperişuri, conturate pe un fundal plumburiu, compact. La sud de râu continua să plouă, se puteau desluşi şfichiuiri strălucitoare de ploaie haşurând întunecimea densă a cerului, poleită de soarele ce-şi vedea de drumul lui.

— Crezi că ştie că sunt aici?

— N-aş crede. O să fie o surpriză plăcută pentru el să întâlnească o faţă familiară.

— Nu pot suporta, am spus. Dacă o să ne întâlnim o să... leşinăm amândoi de ură, sau aşa ceva.

— Nu văd de ce să nu vă spuneţi bună dimineaţa, ca doi oameni civilizaţi.

— Să ne spunem bună dimineaţa! Clifford, crezi că în afară de tine... mai ştie cineva de la birou despre mine şi Gunnar?

— Nu.

— N-ai să le spui, nu-i aşa?

— Bineînţeles că nu.

— Mi-e rău. Cred c-am să leşin, acum, aici.

— Ce cârpa eşti! Cât despre ură, nu văd de ce l-ai urî tu!

— Dacă nu înţelegi atâta lucru, atunci ai nevoie de o lecţie de psihologie.

— Ştiu că se presupune că-i urăşti pe cei cărora le-ai făcut un rău. Dar există o limită.

— În cazul ăsta nu există nici o limită.

— La urma urmei, au trecut aproape douăzeci de ani.

— Pentru mine nu. Pentru mine a fost ieri.

— Ştii bine că nu suport genul ăsta de dramatism. Am şi eu necazurile mele.

— S-a recăsătorit.

— De ce nu? El şi-a trăit mai departe viaţa, în timp ce tu te-ai îngropat aici, paralizat de milă de tine însuţi.

— Mă dispreţuieşti, nu? Ţi-e ruşine că-mi eşti prieten. Gândeşti c-ar fi degradant dacă s-ar afla la birou că eşti prieten cu mine. Ei bine, atunci întinde-o! Şi nu mă aştepta lunea viitoare.

— Foarte bine. N-am să te aştept. Bună ziua.

L-am privit îndepărtându-se, apoi mi-am tulburat voit privirile, aşa că silueta lui să se amestece cu cele ale oamenilor indiferenţi care ieşiseră, acum că ploaia stătuse, să se plimbe în lumina soarelui anemic. Am traversat podul şi am început să merg încet de cealaltă parte a lacului. Am ieşit pe strada Great George şi am luat-o în direcţia Whitehall spre capătul Parlamentului. Şi deodată m-am întâlnit nas în nas cu Arthur, care tocmai traversa venind dinspre staţie.

— Hilary! O, Hilary!

O privire aruncată lui Arthur mi-a spus tot. Era complet transformat. Şi-a scos tichia de lână de pe cap şi a fluturat-o. Strălucirea bucuriei îi ţâşnea din cap, din ochi, din nas, din gură. Radia ca un pom de Crăciun. Până şi părul reuşise să arate frumos.

— Hilary, Crystal zice că e de acord să se mărite cu mine. Am primit azi dimineaţă scrisoarea ei. N-am mai fost în stare de nimic. N-am putut să vin nici la birou... eram aşa de fericit... pur şi simplu m-am întins pe podea... mă rostogoleam de fericire... abia de mai puteam respira... Îmi venea să strig şi să cânt, dar eram sleit de atâta bucurie... pur şi simplu zăceam acolo de parcă eram lovit în moalele capului. Hilary, eşti şi tu de acord, nu? Vorbesc serios, n-ai nimic împotrivă? Crystal zicea că tu... Hilary, ce-i cu tine, eşti supărat? O, Doamne... eşti... arăţi aşa de...

— Nu, nu, am replicat. Sunt încântat de căsătoria voastră, absolut încântat, bineînţeles. Numai că deodată m-am simţit foarte rău. Cred c-o să mă duc acasă.

— Lasă-mă să vin cu tine. Ce ai? Arăţi ca un strigoi.

— Nu, nu. O simplă gripă. Mă duc să mă bag în pat. Mă bucur mult de tine şi de...

Am chemat un taxi.

Arthur arăta uluit. Pe urmă mi-a făcut semn cu mâna. Din taxiul oprit din cauza circulaţiei, l-am văzut ajungându-mă din urmă, şi apoi depăşindu-mă, distrat. Când s-a apropiat, cu zâmbetul lui smintit care atrăgea atenţia trecătorilor, începu deodată să ţopăie, fâlfâindu-şi braţele în aer. Oamenii îl priveau şi zâmbeau. Taxiul se puse în mişcare.

Acasă, l-am găsit pe băiatul cu părul legat cu elastic tot în bucătărie. L-am dat afară din casă. Christopher, supărat şi el o dată, mi-a spus în faţă ce sunt şi a plecat cu băiatul. Am intrat în dormitor şi, luându-mă la întrecere cu Arthur, m-am trântit pe podea.

JOI

— CÂNTĂ-MI UN CÂNTEC CU SEMnificaţie socială! ciripea Freddie Impiatt.

Era joi. La birou nu revenisem decât în această dimineaţă. Era totuşi preferabil să mă duc la birou decât să zac acasă întins pe podea. Din acelaşi motiv mă dusesem acum şi la familia Impiatt. Celor de la serviciu le spusesem că am o infecţie intestinală şi că mă simt foarte rău. Drept care m-au lăsat în pace. L-am convins şi pe Arthur să mă lase în pace. Dar îl auzeam cântând lângă mine, în dulapul lui. Şi acum cântă Freddie, ba chiar schiţa şi câţiva paşi de dans, pe covor, în timp ce turna băuturile. Pe fruntea lui lătăreaţă, ca de cauciuc, se încreţeau vălurele de autosatisfacţie şi plăcere. Ratase poantele câtorva glume, întrucât se prăpădea de râs pe parcursul povestirii. Laura, îmbrăcată într-o rochie cort, cu podoabe zornăitoare şi părul revărsat, mă urmărea stăruitor. Pentru ei îmi schimbasem boala, pretinzând că am o durere de dinţi, dar vedeam bine că nu mă cred. Sosi şi Clifford Larr. L-am privit pe furiş. Ochii lui trecură împietriţi peste mine. Mă întrebam dacă n-ar fi mai bine să plec imediat.

— Aud că până la urmă yenul japonez nu s-a devalorizat, spuse Clifford.

— Hilary, ce ai? întrebă Laura.

— Ţi-am spus, mă dor dinţii.

— Ba e vorba de Tommy.

— Nu-i vorba de Tommy. Dacă Tommy ar fi singurul meu necaz, aş cânta toată ziua în gura mare.

— Aşadar nu-i numai durerea de dinţi.

— Şi mai pretindem că am câştigat războiul, se auzi vocea lui Larr.

Am coborât cu toţii la cină.

— Îţi plac anghinarele, nu-i aşa, Hilary?

— Îţi oferă o ocupaţie. Ca şi jucăriile mecanice. Dar nu le consider o mâncare.

— Data viitoare îţi ofer fasole şi o lingură.

— Nu consider că mâncarea trebuie să fie o jucărie.

Toate schimburile astea de nonsensuri cu Laura decurgeau atât de automat pentru amândoi, încât puteam să le susţin în timp ce-i ascultam pe Freddie şi pe Clifford discutând criza monetară internaţională şi în timp ce-mi frământam mintea cu cele mai sinistre

gânduri. Mâncam un soi de carne redusă la un jeleu lipsit de personalitate şi mirosul puternic a usturoi. Mă întrebam dacă să mă duc după cină ca de obicei la Crystal ca să i-l iau pe Arthur de pe cap. Poate că nu. Nu mai avea nici un sens să-l iau pe Arthur. Şi totuşi trebuia să-i povestesc lui Crystal ce aflasem miercuri dimineaţa. Şi trebuia s-o *văd* pe Crystal şi să pretind că-i binecuvântez pripita hotărâre. Probabil că aştepta cu nerăbdare aşa ceva din parte-mi. Cu o seară înainte nu mă simţisem în stare să o vizitez. Şi totuşi era preferabil presupusul calm al rutinei imbecilizante. Perfect adevărat că-i spusesem lui Crystal: „Scrie-i!", dar acum îmi dădeam seama că, spunându-i acest lucru, îmi imaginasem că nu mă ia în serios. Oare se grăbise atât de tare de teamă că nu cumva să-mi schimb hotărârea? Sau era iar vorba de o stupidă şi îngrozitoare greşită înţelegere a faptelor? N-ar fi trebuit oare să opresc totul *de îndată?* Concomitent cu aceste gânduri, scene vii din trecutul meu îndepărtat porniră să-mi joace în faţa ochilor, cu o claritate plină de culoare care arunca în umbră toate preocupările momentului prezent. Cât e de straniu când, îndărătul unei măşti surâzătoare şi volubile se reconstituie, cu minuţiozitate, imagini şi crâmpeie de vechi discuţii, torturându-te. astfel că, în realitate, îndărătul măştii surâzătoare îţi vine să plângi, îţi vine să urli.

— Hilary, ce limbă străină mai ai de gând să înveţi?

— Sanscrită. Am cunoscut o încântătoare fată indiană care o să mi-o predea.

— Sunt geloasă! Nu înţeleg de ce vrei să înveţi o limbă moartă.

— Pentru că pe toate cele vii le cunoaşte, interveni Freddie.

— Nu, nu le cunosc pe toate. Nu ştiu chineza, nici japoneza, şi nici una dintre limbile indiene, ori africane, ori polineziene. Şi turca mea e destul de aproximativă. Finlandeza e săracă...

— Lui Hilary îi place să facă paradă.

— Am considerat întotdeauna că Turnul Babel e un mit sinistru, urmă Freddie. Cine poate iubi un Dumnezeu care, în mod deliberat, a zăpăcit omenirea în chip atât de meschin?

— Poţi să-l respecţi, interveni Clifford. A ştiut el ce face.

— Mă întreb dacă va putea exista vreodată o limbă cu adevărat internaţională, spuse Freddie.

— Există. Engleza.

— Hilary e un şovin!

— Ce părere ai despre esperanto? întrebă Laura. Hilary, cunoşti esperanto?

— Fireşte.

— Şi crezi că e...

— Cine poate suporta o limbă în care cuvântul pentru „mamă" este „micul tată"?

— Aşa e?

— În esperanto, mamă se spune *patrino*.

— Jos cu esperanto! strigă Laura.

— Ai dreptate că Dumnezeu a ştiut ce face, am spus adresându-mă lui Clifford. (Ţineam să comunic cu el, dar continua să nu mă vadă.) Dar nu trebuie să privim lucrurile cu prea mult cinism. Nimic nu umileşte mai mult mândria umană decât incapacitatea de a înţelege o limbă. E o perfectă imagine a limitării spirituale. Cel mai inteligent dintre oameni pare tâmpit când nu se poate exprima ca lumea într-o limbă străină.

— De asta vrei tu, Hilary, să cunoşti toate limbile de pe glob? întrebă Laura.

— Natural.

— Şi Dumnezeu a dorit să vadă cât de limitaţi suntem? întrebă Freddie.

— A vrut să ne arate că bunătatea e o limbă străină pe care n-o putem înţelege.

— Asta-i una dintre serile metafizice ale lui Hilary, comentă Freddie.

— Eu nu pricep cum de nu se amestecă în capul tău toate cuvintele din toate limbile alea pe care le cunoşti, zise Laura. În capul meu s-ar învălmăşi îngrozitor.

— O plăcintă de cuvinte.

Clifford rămăsese distant şi tăcut, cu faţa gravă, şi acum scormonea distrat desertul, un terci de ananas scăldat într-un soi de sos alcoolizat, greţos, cu miros pătrunzător. Deodată se întoarse către Freddie, întrebându-l:

— Ce părere ai de succesorul lui Templar-Spence?

— Ah, da, Gunnar Jopling. O bună alegere, nu? Presupun că într-o săptămână sau două începe lucrul.

— Nu pot să mănânc chestia asta, i-am spus Laurei. îmi face rău la dinţi. Poţi să-mi dai puţin whisky?

— Da, desigur. E suedez, de-l cheamă Gunnar? Ce nume frumos!

— Nu, e cât se poate de englez. Posibil să fi avut vreun străbunic suedez. Tot timpul a fost promovat din mare în mai mare. A început la trezorerie. Pe urmă a trecut la companiile aeriene. Pe urmă la Fondul Monetar Internaţional, şi de acolo la Naţiunile Unite. Un om extrem de capabil. Bănuiesc că o să ajungă în fruntea administraţiei civile.

— Parcă se vorbea la un moment dat că a intrat în viaţa politică? întrebă Laura.

— Cred că laburiştii s-au simţit foarte uşuraţi când a decis să renunţe. S-ar fi căţărat mult prea repede în vârf. E un om cu mari ambiţii. Cu totul altceva decât oaia aceea bătrână de Templar-Spence. O să facă o scuturătură în minister.

— Mie o să-mi placă? întrebă Laura.

— Ah, voi femeile nu vă gândiţi decât la interesul personal, zise Freddie. Auzi, ei o să-i placă?

— E căsătorit?

— Te şi gândeşti să pui laba pe el? Da, e căsătorit. Cu Lady Kitty Mallow.

— A, da, îmi aduc aminte. O debutantă în societate. Trebuie să fie mult mai tânără decât el. Şi colosal de bogată.

— Aud că şi-au cumpărat o casă în Cheyne Walk, urmă Freddie. Mi-a spus Duncan, când ne-am întâlnit la cabinetul ministerial.

— Probabil că înoată în bani. E a doua soţie, nu? Cu prima... parcă s-a întâmplat ceva?...

— Prima lui soţie a murit într-un accident, o lămuri Clifford.

— Ah, da. Şi fiul lor s-a sinucis.

— Asta s-a întâmplat mult mai târziu.

— Bietul de el. Probabil că de aici pornesc marile lui ambiţii. Când îl invităm la masă? Pare să fie un tip foarte interesant, încă nu mi-aţi spus dacă o să-mi placă.

— Nu l-am întâlnit decât la întruniri publice. E un individ atât de rezervat, încât e greu să-ţi faci o părere. Tu l-ai cunoscut mai îndeaproape, Clifford?

— L-am cunoscut din vedere în timpul studenţiei. Şi l-am văzut în plină acţiune la întruniri. Dar persoana pe care trebuie s-o consultaţi în această privinţă e Hilary. Hilary şi Jopling sunt vechi prieteni.

O rafală de exclamaţii. Am sorbit în grabă restul de whisky şi mi-am strâns picioarele, gata să mă ridic. Răutatea lui Clifford mă luase prin surprindere şi nu eram pregătit să răspund cu minciunile potrivite. Am văzut faţa Laurei îmbujorată de vin, încadrată de pletele de zână încărunţită, scăpărând de amuzată curiozitate.

— Hilary, ce misterios eşti, deci sunteţi prieteni, ce nostim! O cunoşti şi pe Lady Kitty?

— Hei, acum o să-l vedem pe Hilary la putere! exclamă Freddie, care nu părea prea încântat de neaşteptata veste.

— Hilary va fi invitat în Cheyne Walk.

— Hilary va pătrunde în secretele zeilor.

— Acum va trebui să ne dăm bine pe lângă Hilary.

— Nu suntem prieteni, am răspuns. Vreau să spun... că nu-l cunosc bine... nu l-am mai văzut de ani şi ani de zile... suntem doi străini... Nici nu cred că-şi mai aminteşte de mine.

— Haide, haide, Hilary, o cunoştinţă veche nu se uită uşor.

— Hilary e atât de modest!

— Prostii, Hilary! Hai, vorbeşte-ne despre el. Cum e în viaţa de toate zilele? Drăguţ?

— Ei, spune, e un om drăguţ? interveni Clifford cu o umbră de

zâmbet maliţios, în timp ce eu mă luptam în tăcere să răspund ceva.

— Da, foarte drăguţ, am bâiguit. Dar realmente nu-l cunosc, realmente. Vă rog, nu vă aşteptaţi...

— O cunoşti şi pe Lady Kitty?

— Nu... uite ce-i... nu l-am mai văzut de douăzeci de ani.

— Dar pe prima lui soţie ai cunoscut-o? întrebă Clifford cu un zâmbet mai accentuat.

— Nu... Laura, îmi pare teribil de rău, dar mă dor dinţii de-mi sar ochii din cap. Te superi dacă plec?

Laura mă conduse în salon, unde lămpile continuau să-şi împrăştie lumina aurie, focul pâlpâia şi plutea o stranie tăcere. Mă ţinea de mânecă şi mă privea stăruitor în ochi.

— Hai, dragă, mai ia o picătură de whisky. Ce-i graba asta pe tine? Arăţi foarte ciudat. Te dor într-adevăr dinţii?

— Da.

— Bea paharul ăsta. Dacă vrei, îţi mai dau puţin să iei cu tine acasă. Nici gând să te doară dinţii, mărturiseşte.

— Nu mă dor dinţii.

— Mincinos bătrân şi drag! Dar te dibuiesc eu întotdeauna. Tommy e la mijloc!

— Da.

— Povesteşte-mi, Hilary, te rog, povesteşte-mi...

— Nu-i vorba de Tommy. De Crystal e vorba. Se mărită cu Arthur Fisch.

— Aaa... şi atunci îţi spui că tu şi Tommy... Dragule, nu eşti obligat să te însori cu Tommy numai pentru că Crystal se mărită cu Arthur,

— Nu spune nimănui despre Crystal.

— Nu. Am să tac chitic, înţeleg, s-ar putea să se mai răzgândească. Ah, sunt alături de tine!

N-am să-i spun nici măcar lui Freddie. Dar va trebui să vin la tine să stăm de vorbă. Vin sâmbăta.

— Laura dragă, trebuie să plec.

— Da, acum înţeleg totul. Îmi dădeam eu seama că suferi. Doar ştii că citesc în tine ca într-o carte deschisă. Hillary, scumpule, îmi eşti tare drag!

Ridicându-se pe vârfuri, Laura îşi încolăci braţele în jurul gâtului meu şi îşi lipi obrazul fierbinte de obrazul meu. Podoabele zornăitoare mă înţepau prin cămaşă. Mă sărută în colţul gurii. Puţin whisky îi picură pe rochia vaporoasă.

Am mers foarte repede, călcând apăsat, ca un automat, şi am ieşit din Queen's Gate Terrace în Gloucester Road, apoi am străbătut Cromwell Road, dând în Earls Court Road şi am luat-o de-a lungul lui Old Brompton Road şi Lillie Road. Noaptea era aspră şi rece, nu ploua,

dar se lăsase un ger pişcător. Simţeam sub tălpi cum se cristaliza bruma pe trotuarele ude, alunecoase, sticloase. Când am trecut pe lângă gardul cimitirului Brompton, am simţit cum creşte chiciura în bezna dinăuntru, cum se mişcă, unduindu-şi degetele peste iarbă, peste morminte, o fantomă în vană căutare de alte fantome. Mergeam ca un automat, cu capul drept, braţele bălăbănindu-mi-se, sângele pompând în vene. Nu suportam să mă gândesc la discuţia la care tocmai participasem. Simţeam în inimă un bolovan care era ură, frică.

Am ajuns la Crystal mai devreme ca de obicei. Am intrat fără zgomot şi am urcat scările în vârful picioarelor, oprindu-mă la jumătatea drumului ca să trag *cu* urechea. De sus nu răzbea nici un zgomot. Pe sub uşă se filtra o dâră de lumină galbenă. Jalea şi mânia clocoteau în juru-mi, aşa cum stăteam acolo în plin întuneric, şi roiau pe lângă capul meu că un nor de atomi negri. Am urcat dintr-un salt ultimele câteva trepte şi am dat buzna în cameră.

Crystal şi Arthur erau aşezaţi la masă. Intrarea mea năvalnică mi-a permis să surprind esenţa scenei care avusese loc între ei. Şedeau la masă în tăcere, pe scaunele trase într-o parte, foarte aproape unul de altul, şi se priveau în ochi. Şi unul, şi celălalt îşi scoseseră ochelarii. Arthur îşi dezbrăcase surtucul. Amândoi îşi suflecaseră câte o mânecă şi îşi mângâiau reciproc braţele peste masă.

Acum se holbau la mine, cu obrajii roşii de vinovăţie şi fâstâceala, trăgându-şi în grabă mânecile în jos şi punându-şi ochelarii. Amândoi săriră în picioare.

M-am aşezat greoi pe cel de-al treilea scaun, hârşâindu-l cu zgomot pe podea. Băusem o cantitate considerabilă de whisky, şi mersul repede pe jos nu mă ajutase să-mi limpezesc mintea. Atomii, acum aurii, continuau să se învălmăşească în jurul meu. Arthur îşi îmbrăcă haina, apoi îşi luă pardesiul şi tichia de lână.

— Stai jos, i-am spus.

Se aşează şi la fel făcu şi Crystal. Mi-am turnat din vinul roşu de Burgundia, împrăştiind stropi pe masă.

— Hai să stăm la o bârfă, am spus.

— Ce ţi-au servit la masă? întrebă Arthur.

— Am uitat. N-am putut mânca.

— Noi am avut fileu de peşte cu cartofi prăjiţi şi plăcintă cu fructe, mă informă Arthur.

Îşi dădea seama că mă îmbătasem, dar nu era pentru prima oară că mă vedea în halul ăsta. Şi se simţea atât de fericit, încât nu-şi putea stăpâni zâmbetul acela smintit care-i schimonosea faţa, făcându-i-o aproape de nerecunoscut.

— Cum stai cu gripa, Hilary?

— Care gripă?

— Credeam...

— Duhnesc a usturoi, am zis.

— Nu simt.

— Îţi spun eu că duhnesc.

— E frig afară? întrebă Crystal.

— N-am observat.

Se lăsă tăcerea. Amândoi se uitau la mine, Crystal cu îngrijorare, Arthur cu o blândeţe binevoitoare, distrată şi fericită. Crystal îşi scoase din nou ochelarii şi se frecă la ochi. Se uita la mine cu ochii aceia frumoşi, aurii, dezgoliţi, de parcă acest lucru m-ar fi stimulat la o comunicare mai directă. Aştepta un semn de milă din parte-mi. Orice gest al meu ar fi fost bine venit. Dar nu i-am oferit nici unul.

I-am spus:

— Ghiceşte cine-i noul şef al departamentului nostru.

— Cine?

— Vechiul nostru prieten Gunnar Jopling.

Crystal respiră gâfâit. Apoi îşi puse încet ochelarii, gura i se întredeschise, buza de jos, cărnoasă şi umedă, începu să-i tremure şi un val de roşeaţă îi cuprinse brusc obrajii şi gâtul.

Arthur, care în clipa aceea nu se uita la ea, întrebă:

— Nu mai spune, îl cunoşti?

— L-am cunoscut pe vremuri. Bun! Plecăm. Vino, Arthur. Noapte bună, drăguţo.

— Aşteaptă, spuse Crystal. Hilary... te rog... aşteaptă. N-am putea...

Dorea să discute cu mine între patru ochi. Dar mă simţeam crud şi perfid. Nu i-am aruncat nici măcar o privire. M-am ridicat în picioare. Nu-mi dezbrăcasem fulgarinul. L-am ajutat pe Arthur să şi-l îmbrace pe-al lui, fredonând tare, într-un fel care zădărnicea orice conversaţie.

— Vrei, te rog, să mai rămâi, strigă Crystal, acoperindu-mi fredonatul.

— Îmi pare rău, trebuie să plec. Ne vedem sâmbătă.

Am apucat sticla cu vin roşu, intenţionând să-mi torn ce mai rămăsese în ea, dar mâna îmi tremură atât de tare, încât a trebuit s-o las din nou jos. I-am aruncat o privire lui Crystal. Articulă un uşor „Ah!”, dar eu l-am împins pe Arthur afară din cameră, fără să-i las timp să-şi ia la revedere, şi l-am urmat pe dată.

În stradă, am început iar să fredonez. Frigul îmi înţepa obrajii. Arthur se îndeletnici câteva minute, în timp ce mergeam, să-şi fixeze pe urechi clapele căciulitei lui de lână. Aşteptă politicos, fără să scoată un cuvânt, până când, ajunşi în Hammersmith Road, am încetat cu cântatul.

— Ce interesant că-l cunoşti pe Jopling! E un om drăguţ?

— Fermecător.

— Unde l-ai cunoscut?

— La universitate.

— O să fie plăcut pentru el să întâlnească la birou un cunoscut, comentă Arthur.

Era foarte sincer în cele spuse. Arthur gândea într-adevăr că un om ca Jopling s-ar fi putut simţi singur şi s-ar fi bucurat să întâlnească un camarad din tinereţe.

— Nu suntem prea intimi, nu ne-am mai văzut de un veac.

Fusese o tâmpenie din partea mea să-l includ pe Arthur în mica scenă petrecută, dar voisem să mă consolez oarecum provocându-i un şoc lui Crystal, şi apoi părăsind-o fără nici o explicaţie, în acelaşi timp, simţisem nevoia inexorabilă ca şi Crystal să ştie. Totdeauna, în toată viaţa mea, am îndurat mai uşor grozăviile dacă le cunoştea şi Crystal. Chiar atunci când nu mă putea ajuta cu nimic, durerea îmi era uşurată prin faptul că era împărtăşită şi de inima ei iubitoare. Simţeam acest lucru şi acum, în timp ce mă întrebam ce-o să se întâmple şi ce naiba trebuia să fac în legătură cu Gunnar Jopling.

— La colegiu mai curând îl iritam, pentru că eu umflam toate premiile. Presupun că atunci când ne vom întâlni, vom fi amândoi foarte politicoşi, dar rezervaţi. Apropo, Arthur, nu vreau să se ştie la birou că îl cunosc. Să rămână între noi doi.

— Desigur, n-am să suflu o vorbă.

Probabil că şi prin mintea lui Arthur trecuse gândul că, de la universitate încoace, Gunnar Jopling era cel care câştigase toate premiile posibile, iar eu nu mă alesesem cu nimic; sau poate că tactul lui bovin nu îngăduia ca un asemenea gând să devină conştient. Mintea lui Arthur tindea să inhibe din faşă orice gând discreditant.

Am traversat strada şi ne-am oprit sub un felinar.

— Ei bine, noapte bună.

— Hilary, e în ordine, nu-i aşa, cu mine şi cu Crystal? Nu te opui, nu? Dacă tu te-ai opune...

Era cât pe-aci să spun „Da, e splendid!”, dar mi-am înghiţit cuvintele, şi i-am reluat spusele:

— Ce-ai face dacă m-aş opune?

Arthur tăcu o clipă şi, pentru prima oară în acea seară, i-am privit faţa. Era roşie şi umedă şi arsă de ger.

— Nu ştiu, îmi răspunse.

Se uită la mine cu o privire blajină, care emana un soi de calm.

I-am privit şi eu ochii căprui, tulburaţi, umezi şi încordaţi în aerul îngheţat. Absurda căciuliţă de lână îi dădea o înfăţişare de străin, şi cu mustaţa lui pleoştită semăna cu un soldat francez din primul război mondial. Apoi păru dintr-odată să se îndepărteze. Ca o fantomă. Se mistui. Am izbucnit în râs şi, râzând întruna, am cotit pe Hammersmith Road. Se înfiripase o ceaţă străvezie şi felinarele se înşirau pe strada aproape pustie, fiecare dintre ele aureolat de un globular nimb de lumină.

VINERI

VINERI DIMINEAŢA, CÂND AM ajuns la birou, abia se luminase de ziuă. Peste noapte, pâcla înfăşurase întreaga Londră, dar nu o pâclă densă, groasă, ci ceva mai curând ca o ceaţă marină, cenuşie şi nu maronie, purtând suspendate în urzeala ei firoasă globule reci de apă care aşterneau peste paltoanele londonezilor matinali o pânză de păianjen din stropi minusculi; în căldura metrourilor şi a birourilor, paltoanele îmbibate se prefăceau într-un soi de budinci chiftite, aburinde. Mirosul de lână udă se infiltrase iarăşi peste tot, purtând în subtext vagi nuanţe de murdărie şi transpiraţie. Mi-am atârnat paltonul ud, mirositor, pe un umeraş de la garderobă, mi-am lăsat umbrela şi şapca, aflată la prima ei ieşire la aer în această iarnă, şi am intrat în biroul meu, ca de obicei cufundat în întuneric la această oră. Am aprins lumina, punând în acţiune cele două tuburi lungi de neon. După ce clipi de două ori, aprinzându-se şi stingându-se, lumina rece şi strălucitoare dezvălui privirilor mele încăperea.

Totul arăta schimbat. Primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost un covor care acoperea acum podeaua în întregime. Pe urmă am văzut că biroul meu fusese aşezat la loc, în arcada ferestrei. Biroul doamnei Witcher era plasat în spatele meu, iar al lui Reggie Farbottom lângă uşă, unde stătuse al meu în ultimele zile. Apăruse chiar şi alt tablou, o litografie înfăţişându-l pe Ducele de Wellington, agăţata lângă biroul lui Reggie. Încăperea arăta aproape intimă. Probabil datorită covorului.

— Ce părere aveţi, domnu' Burde? întrebă vocea lui Skinker în spatele meu.

M-am întors. Skinker şi Arthur stăteau pe coridor. Se vede că se ascunseseră în dulapul lui Arthur la sosirea mea, aşteptând să fie martori la surpriză. Lui Arthur îi sclipeau ochii. Am înţeles pe dată ce act de bravură săvârşise şi cât de mult îi însufleţise dragostea lui Crystal, ca să ajungă el în stare de aşa ceva.

Nu am zâmbit. Am spus doar atât:

— Nu o pot răbda pe doamna Witcher în spatele meu, nu vreau să mi se uite peste umăr. Vă rog să-i puneţi biroul unde a stat şi până acum.

Skinker şi Arthur se grăbiră să mute biroul doamnei Witcher şi să-l

împingă la perete.

— Bun. Acum e în ordine. Şi am zâmbit. (Asta pentru Skinker. Arthur îmi putea citi singur faţa.)

— Ne-am gândit c-o să fiţi mulţumit, zise Skinker.

— Sunt mulţumit.

— Abia aştept să văd ce mutre or să facă ăia doi când o să fie puşi faţă-n faţă cu un *fetty comply*[21].

— De unde ai luat covorul? l-am întrebat pe Arthur.

— M-am dus direct în pod. Nu ştiu dacă-i voie. Am găsit câteva camere ticsite cu tot felul de vechituri, covoare roase, scaune rupte şi câte şi mai câte. Tot acolo l-am găsit şi pe duce. Sper că n-o să am neplăceri.

Ideea „neplăcerilor" obseda viaţa de birou a lui Arthur. Îi făcea cinste că înfruntase acest pericol de dragul meu.

— Îţi mulţumesc. Arthur. Îţi mulţumesc, Skinker. Apreciez gestul.

Doamna Witcher îşi făcu apariţia. Toţi trei o privirăm în tăcere. Contemplă scena, apoi trecu pe lângă noi, îndreptându-se spre biroul ei,

— Sunteţi daţi naibii, nu? ne trânti peste umăr şi se aşeză.

Sosi şi Reggie.

— Hei, cine a mai făcut şi asta?

— Noi am făcut-o, am spus eu. Ai vreo obiecţie?

— Nemernic afurisit şi egoist, asta eşti, izbucni Reggie. Nemernic meschin şi egoist! Ce zici, Edith? Foarte bine, băieţaş, fă-ţi cheful.

Edith tăcu. Reggie se aşeză la birou. Câştigasem partida.

Am ieşit pe uşă cu aliaţii mei. Skinker se îndepărtă, rânjind satisfăcut. Eu am intrat în dulapul lui Arthur.

— Mulţumesc.

— Pentru nimic, Hilary. Sper că n-or să facă gălăgie în legătură cu covorul.

— Bineînţeles că nu.

— Spune-mi... aseară... n-ai...

— N-am spus ceea ce doreai tu să auzi. Am să-ţi spun acum. Fireşte că n-am nimic împotriva căsătoriei tale cu Crystal. Vă dau binecuvântarea mea, dacă asta are vreo valoare. Mie însumi n-am reuşit niciodată să-mi doresc noroc. Dar vouă vă doresc cu carul.

— Oh, slavă Domnului, exclamă Arthur. Adică, ştiam eu că tu n-ai să... dar e tare bine, *tare* bine să te aud rostind aceste cuvinte. Era singurul lucru de care aveam nevoie ca să...

— Ca să fii perfect fericit.

— Da.

— Atunci e în regulă. Totul e perfect.

M-am întors în birou, la masa mea de la fereastră. Chipul lui Big Ben, încă iluminat, mă privea prin ceaţă. Îi simţisem lipsa.

— Sper să guşti josnica ta răzbunare, spuse Edith.

— Nici măcar asta n-a putut s-o facă singur, o completă Reggie. Tot ce-a putut face a fost să scâncească până ce Arthur a luat iniţiativa.

Am început să studiez un dosar, în curând vor afla totul despre logodna lui Arthur. Vestea va fi salutată cu strigăte.

Brusc se stinseră toate luminile.

— Fir-ar ai naibii să fie ticăloşii ăia din uzine! răsună vocea lui Reggie în obscuritate.

De pretutindeni se auzeau zgomote de scaune împinse, oameni care ieşeau pe coridor, râsete.

— Sosesc lumânările! anunţă glasul lui Skinker.

Am rămas nemişcat, scrutând pe fereastră întunericul cenuşiu. Se stinsese şi Big Ben. M-am gândit la Biscuit. Cine era ea oare, şi aveam s-o mai revăd vreodată?

— E nostim cu lumânări, nu? întrebă Tommy.

Londra continua să fie cufundată în beznă. Tommy încercase să transforme evenimentul într-o mică sărbătoare, al cărei centru eram eu. Tăceam.

Salonul lui Tommy, încălzit acum de o sobiţă cu parafină, era destul de rece. În seara asta aşternuse o faţă de masă indiană, galbenă, stropită cu virgule cafenii. Ardeau şase lumânări, înfipte în sfeşnice moderne din ceramică. Cina era alcătuită din antricoate, salată şi o turtă de melasă pe care o preparase singură. Ştia că-mi plac turtele de melasă. Dar nu puteam mânca. Am băut puţin vin St. Emilion. Ea cumpărase vinul. Avea un gust prost, dar mi-am mai turnat. Mă întrebam dacă să-i povestesc totul lui Tommy. Ce legătură ar crea între noi asemenea confesiune!

Tommy îşi speculase la maximum aspectul ei victorian, în parte, acesta se datora zulufilor. Arăta obosită, ceea ce-i stătea bine. Lumină pâlpâitoare îi accentua obrajii scobiţi, profilaţi pe un fundal întunecat, dar îi estompa culoarea ochilor. Nasul mic şi gura mică erau încreţite de nedumerire, de grijă şi iubire. Purta, în această seară, o bluză de dantelă albă prinsă cu o broşa de agat în formă de cruce, o vestă lungă neagră şi o fustă de catifea neagră până la glezne, uşor ridicată, atât cât să dezvăluie o gambă delicată şi o încheietură fină, mulată de un ciorap alb ajurat, şi un papuc mic de catifea. Avea picior foarte mic. Mâinile împodobite cu inele de argint erau ocupate întruna să netezească nervos părul lung, dându-l spre spate, peste gulerul înalt al bluzei al cărei alb imaculat era celebrat de lumânări. În ciuda frământărilor mele, sesizam conştient toate aceste amănunte şi, în felul acela ciudat în care dorinţa carnală îşi impune prezenţa absorbantă indiferent de situaţii şi de împrejurări, o găseam pe Tommy foarte atrăgătoare în această seară. Pentru mine, valul

atracţiei ei cunoştea fluxuri şi refluxuri nedirijate de vreo lege. Când mă atrăgea, era o chestiune ce trebuia imediat rezolvată, ceva ce întrerupea temporar obişnuitele manifestări de tandreţe şi amabilitate. M-am gândit o clipă să-i prind mâna, peste faţa de masă galbenă, aşa cum ar fi dorit ea să fac, dar am renunţat. Aşa cum stăteau lucrurile, va trebui să mă descotorosesc de Tommy.

Acum se arăta cât se poate de răbdătoare şi ingenioasă, încerca totul, orice gen de conversaţie, orice gen de tăcere. Felia de turtă de melasă, muiată în smântâna de care se îmbiba încet, zăcea neatinsă pe farfuria mea. Am mai băut puţin vin şi am schiţat o grimasă. Nu-i spusesem lui Tommy încă nimic despre Crystal şi Arthur. Nu i-aş fi putut înfrunta bucuria.

— Vrei puţin whisky, iubitule?

— Nu.

— Ce cadou vrei să-ţi dau de Crăciun?

— Un revolver încărcat.

— Ce este... Hilary... dragostea mea... s-a întâmplat ceva? De astă dată nu-i vorba de mine.

— Îmi pare rău, Tomkins.

— Astăzi eşti ca şi mort, un cadavru.

— Aş dori să fiu mort.

— Nu vorbi cu păcat. Povesteşte-mi. Povesteşte-mi doar un pic. Povesteşte-mi alegoric.

— Eşti o fată nostimă. Câteodată îmi placi.

— Şi tu câteodată îmi placi. Povesteşte-mi.

— Nu pot, Tommy. Cu multă vreme în urmă am făcut un lucru foarte rău. Şi de atunci nu mai pot să-mi revin.

Era mai mult decât îi mărturisisem vreodată şi ea ştia acest lucru. I-am auzit respiraţia agitată, triumfătoare, şi am dat îndărăt.

— Continuă! Te rog. Ştii că te iubesc. Nu doresc decât să fiu una cu tine. Să fiu locul unde te afli tu - unde te relaxezi şi-ţi potoleşti durerea.

— Nu pot să-mi potolesc durerea, am răspuns. Păcatul şi durerea sunt contopite indisolubil. Numai Iisus Cristos le putea disocia.

— Atunci dă-mi voie să fiu Iisus Cristos. În fond... se spune... că putem fi...

— Nu, Tomkins, îmi pare rău, dar nu poţi fi. Tu nu poţi fi decât tu însăţi. Ai făcut o turtă de melasă şi-mi pare rău că n-o pot mânca. Sper că nu se strică.

— Turta de melasă ţine.

— Eşti fata scoţiană care ştie că turta de melasă ţine. Suferinţa mea e cosmică.

După o pauză, Tommy adăugă:

— Nu cumva te apreciezi la o scară prea mare? La urma urmei, nici

tu nu eşti decât tu însuţi, cu părul tău creţ, faţa pocită şi ciorapii trăsniţi...

— Asta-i gluma Laurei Impiatt.

— Ce-o vâri pe Laura în treaba asta?

— Nu ştiu. Nu pentru că ar avea vreo importanţă pentru mine.

— Despre Laura e vorba. Asta te frământa pe tine. Laura. Ce-ţi veni aşa deodată cu ea?

— Oh, Tommy, termină - mă duc acasă.

— Ce-ţi veni să vorbeşti de Laura?

— Nu ştiu. Mintea mea o ia razna. Desigur că mă apreciez la o scară prea mare. Cine sunt eu ca să am o suferinţă cosmică? Hai, Thomas, fii drăguţă cu mine.

— Îmi juri că nu e...

— Da, da, da. Tommy, trebuie să plec. Îmi pare foarte rău.

Tommy se ridică şi, dintr-o mişcare, se aruncă la picioarele mele, aşa cum obişnuia uneori. Se ghemui între genunchii mei, mâinile ei căutându-le pe ale mele, iar părul cu miros de şampon (vinerea şi-l spăla întotdeauna) revărsându-se peste poalele hainei mele.

— O, micuţă Thomas...

— Dragostea mea... iubirea mea... dă-mi voie să te ajut... te iubesc atât de mult...

— Nu înţeleg de ce. Tommy, trebuie să ne despărţim.

— Nu spune aşa ceva tocmai când reuşim să
comunicăm...

— Nu comunicăm. Tu trăieşti într-un soi de exaltare. Eu sunt rece ca un castravete.

— Mă doreşti.

— Nu.

Am împins-o cu brutalitate, înainte de a deveni prea evident că o doream. Căzu pe spate, apoi se aşeză pe podea. M-am ridicat în picioare.

— Te urăsc!

— Foarte bine, Thomson. Noapte bună.

— Nu pleca. Povesteşte-mi. Spune-mi ce-ai făcut. Povesteşte-mi în forma alegorică.

Am plecat. Străzile erau cufundate în beznă, cu excepţia, ici-colo, a unor luminiţe ca de licurici, purtate de trecătorii care-şi căutau drumul cu lanterne. Dar sus de tot era mare sindrofie. Uriaşul arc sclipitor al Căii Lactee îşi aprinsese toate luminile. Stelele erau atât de îngrămădite una în alta, încât alcătuiau un segment al unei verigi de aur. Şi totuşi nu-şi împărtăşeau lumină decât una alteia; s-ar fi zis că de noi nici nu se sinchiseau. Şi aici, jos, nici pic de strălucire. Dar eu îmi cunoşteam oraşul cu ochii închişi. Am pornit-o spre nord. Mi-a luat o jumătate de oră să ajung de la Tommy la apartamentul lui

Arthur. Când am sunat la uşa lui, era zece şi jumătate. Un moment mai târziu, eram cu el, în cămăruţa iluminată de o singură lumânare. Hotărâsem să-i destăinuiesc totul lui Arthur.

VINERI

VĂ VOI RELATA ACUM POVESTEA care se ascunde în miezul acestei poveşti şi a cărei dezvăluire a trebuit s-o amân până în momentul când, în succesiunea întâmplărilor de faţă, i-a venit rândul să fie scoasă la iveală. O voi povesti acum, în măsura în care poate fi povestită de mine, sincer şi aşa cum s-a petrecut în realitate, nu cum i-am istorisit-o lui Arthur, în acea seară de vineri. Când i-am înfăţişat-o lui Arthur, am omis unele lucruri, deşi nu foarte importante, şi, fără îndoială, am expus-o într-o lumină care mă avantaja, chiar dacă, redându-i faptele esenţiale, nu încăpea nici o scuză pentru mine. Şi i-am povestit-o cu discontinuităţi şi reveniri, făcând pauze în care Arthur îmi punea întrebări. Pe de altă parte, o serie de detalii i le-am completat mai târziu, în zilele următoare, când am reluat discuţia. I-am povestit lui Arthur pentru că (aşa cred acum) urma să se însoare cu Crystal, şi pentru că era un om blajin şi inofensiv, şi pentru că trebuia să povestesc cuiva totul, trebuia să smulg monstruozitatea asta din sfera zăvorâtă care alcătuia conştiinţa mea şi a lui Crystal. E ciudat să mă gândesc că în acea crucială zi de vară din trecut, la petrecerea pe care am dat-o în apartamentul meu de la colegiu, şi la care Crystal a strigat: „Asta-i cea mai fericită zi din viaţa mea”, Anne Jopling a fost de faţă. În acea zi Anne se aflase acolo, în cameră.

Pe Gunnar Jopling l-am întâlnit prima oară pe când eram student, iar el tânăr profesor, de altă specialitate (istoria) şi la alt colegiu universitar. Ţinea împreună cu îndrumătorul meu - un tip cumsecade pe care-l chema Eldridge - un curs despre „Literatura franceză şi Revoluţia”, curs pe care îl audiam şi eu. Avea loc marţea, în jurul unei mese lungi, acoperită cu postav verde, într-o sală cam întunecoasă din colegiul lui Gunnar. Era unul din cursurile acelea selecte, cu audienţă restrânsă, la care toţi cei prezenţi au o părere foarte bună despre ei înşişi pentru că se află acolo. Eu eram hotărât să ajung vedeta cursului. Mă bucuram deja de o remarcabilă reputaţie de lingvist poliglot.

Nu era prima oară când îl vedeam pe Gunnar. Întâia şi întâia dată îl

întâlnisem pe High Street. Se plimba, înveşmântat în robă, braţ la braţ cu Anne. Cineva mi-a spus: „Uite-l pe Gunnar Jopling”. „Şi cine-i fata asta drăguţă?” „Doamna Gunnar Jopling”. Gunnar se bucura de o faimă deosebită, aşa cum le este dat unor oameni, din raţiuni nu prea clare. Desigur, era inteligent, dar la Oxford mai existau o serie întreagă de tipi inteligenţi. Avea un fizic frapant, dar nici acesta nu putea fi socotit o excepţie. Era înalt de aproape doi metri (cu vreo trei centimetri mai înalt decât mine), un individ solid, zdravăn (fusese rugbist şi era încă un remarcabil boxer), cu un păr blond şi des pe care îl pieptăna lins, nişte ochi albaştri şi un ten neted şi strălucitor, albroz. Ochii lui erau de un albastru luminos ca un cer de vară. cu irisul pestriţ, ceea ce crea un efect ciudat. Avusese un bunic scandinav. Dar el era englez, acel tip foarte britanic, educat la scoală publică.

Îmi plăcea cursul lui, la care îmi demonstram cu strălucire capacităţile, dar din nefericire mai străluceau şi alţii. Alcătuiam un grup „briant”, cum ne plăcea să spunem. Gunnar era un tip mult mai pitoresc decât Eldridge; ţineam să-i fac o impresie bună şi am reuşit să i-o fac. Pe la jumătatea semestrului. Eldridge, un individ uscat dar omenos, mi-a şoptit că Gunnar i-a pus unele întrebări în legătură cu mine. Eldridge povestise câte ceva din antecedentele mele, ceea ce i-a stârnit probabil oarecare interes, cel puţin aşa puteam deduce din felul în care mă scrutau acum ochii lui albaştri pestriţi. Bănuiesc că, în general, eram privit ca un fel de curiozitate. Ceea ce nu era un lucru cu totul ieşit din comun. Doream să fac impresie bună oricărui profesor pe care-l respectam, îmi imaginam totdeauna că oricărui bătrân Damoetas i-ar face plăcere să-mi asculte cântecul. Mai târziu, am frecventat cursul lui Gunnar despre *Risorgimento* (cred că Gunnar i-a sugerat lui Eldridge să mă trimită). Uneori, după cursuri, stăteam de vorbă cu el; am mai discutat o dată sau de două ori când ne-am întâlnit pe stradă, dar nu m-a invitat niciodată la el acasă şi nici n-am râvnit la această onoare, deşi, desigur, m-ar fi măgulit. Când mi-am luat diploma, Gunnar mi-a trimis o carte poştală pe care stă scris, în caligrafia lui măruntă: „Mă bucur”. Ceva mai târziu, când am fost ales în consiliul profesoral al colegiului, Gunnar mi-a trimis un mesaj de bun-venit, conceput în termeni extrem de prietenoşi, care m-au făcut să înţeleg că avusese şi el un rol în alegerea mea.

Un colegiu la Oxford reprezintă o mică şi ciudată societate democratică. Cum membrii consiliului conduc colegiul, anumite personalităţi pot dobândi în sânul acestuia o certă importanţă. Ştiam bine (pentru că asemenea lucruri nu pot fi trecute sub tăcere) că se ridicaseră glasuri împotriva alegerii mele. Glasurile celor ce susţineau că eram un simplu lingvist, în sensul îngust al cuvântului. „Burde interpretează poezia numai din punct de vedere gramatical” era una dintre afirmaţiile lui Stitchworthy, duşmanul meu din colegiu, care,

după cum fusesem informat, se opusese cu înverşunare la alegerea mea. Dar se vede că buna părere a lui Gunnar avusese multă greutate. Când am aflat că fusesem ales. că lucrul pe care-l dorisem cel mai mult pe lume era acum al meu, am tremurat de bucurie, dar şi de frică. Cucerisem palmă cu palmă drumul pe care mă aflam, şi n-aş fi putut izbuti această performanţă dacă n-aş fi avut încredere în capacitatea mea de studiu. Cu toate acestea, ştiam prea bine că aveam încă multe de recuperat. Existau în formaţia mea largi zone de ignoranţă, goluri în care s-ar fi putut să mă prăvălesc, lacune pe care oameni ca Gunnar sau că Eldridge sau Clifford Larr le acoperiseră calm şi sistematic, în timpul anilor de scoală, fără să-şi dea măcar seama. Eram terorizat să nu comit cumva vreo memorabilă gafă publică. Şi, păşind în paradisul meu, mă simţeam, în taină, foarte vulnerabil la sarcasmele lui Stitchworthy şi ale prietenilor săi şi, respectiv, recunoscător pentru protecţia pe care mi-o conferea respectul lui Gunnar.

Am fost instalat în post. Studenţii mă luau pe încredere şi nu leşinau de râs, prăbuşindu-se pe sub bănci, la ideea de a fi instruiţi de mine. Colegii mei s-au dovedit a fi mai puţin formidabili (şi, în unele cazuri, mult mai puţin strălucitori) decât îmi imaginasem eu. Profesorii tineri râdeau de Stitchworthy numindu-l *Dame Stitch*[22]. Am început, timid, să-mi decorez apartamentul, copiindu-i din toată inima pe Gunnar şi pe alţii, despre care îmi imaginam că au bun-gust. Am început totodată să-mi făuresc proiectul de a o aduce pe Crystal la Oxford, de a o instala într-un cuibuşor elegant şi, eventual, de a-i alege ca soţ o persoană superioară. Făurisem chiar şi un plan pentru a-i desăvârşi instrucţiunea, care acum, în sfârşit, trebuia tratată cu seriozitate. În toată această perioadă, Crystal şi cu mine eram nebuni de fericire. Crystal se afla în nord, unde termina cursul de croitorie. (Mătuşa Bill, slavă Domnului, murise.) Se temea puţin, cred, de venirea la Oxford, că nu cumva „să mă facă de ruşine". N-o preocupa deloc ipotetica „partidă strălucită", cum de altfel nu mă preocupa cu adevărat nici pe mine. Ceea ce o încânta cel mai mult, în afară de succesul meu, era faptul că acum va putea şi ea să înveţe. Eu aveam să-i recomand ce cărţi să citească şi ea le va citi. Avea să muncească de dragul meu, avea să muncească pentru a deveni, de dragul meu, o soră mai valoroasă, mai utilă, mai reprezentativă.

Am început să mă simt ceva mai destins în noua ambianţă şi să achiziţionez un număr de aparenţe materiale de natură să-mi ofere protecţie. Mi-am cumpărat o maşină. Ceea ce a încântat-o extraordinar pe Crystal. Curând mă găseam în termeni amicali cu majoritatea colegilor mei, dar fără să-mi fi făcut adevăraţi prieteni. Eram încă stângaci, separatist, agresiv, susceptibil. Gunnar mă trata ca pe

protejatul lui, într-un fel care uneori mă irita, deşi el se purta cu invariabilă amabilitate. Îl admiram, aş fi vrut să fim prieteni, dar în acelaşi timp îl sfidam. Odată am fost la un pas să ne certăm de-a binelea din cauza lui Stitchworthy. Acesta, care era şi istoric, publicase într-o gazetă de specialitate un articol despre Cromwell, ce includea totodată o discuţie cu privire la Marvell şi o referire la *Epistolele* lui Horaţiu. Cita chiar un pasaj din Horaţiu şi, din comentariile lui, reieşea clar că-l interpretase anapoda. Când am detectat greşeala, aproape că nu-mi venea să cred în asemenea noroc. Am scris o notă scurtă şi usturătoare redacţiei, subliniind grosolana greşeală comisă de Stitchworthy, cu următoarea concluzie: „Gramaticienii se pricep sau nu să citească un poem aşa cum se cuvine, dar cei care ignoră gramatica nu-l citesc deloc". I-am arătat lui Gunnar mica mea capodoperă, aşteptându-mă să-l văd făcând haz. S-a dovedit, dimpotrivă, iritat, şi mi-a cerut să n-o public. După opinia lui, nota era scrisă pe un ton răuvoitor, şi nu se cuvenea, susţinea el, ca atât de curând după alegerea mea să atac un profesor mai tânăr din acelaşi colegiu, jubilând că l-am prins cu o greşeală. Suntem cu toţii supuşi greşelilor, mi-a adăugat el. Am socotit atitudinea lui absurdă şi ne-am despărţit furioşi. Am publicat nota. Gunnar m-a iertat. Stitchworthy, de bună seamă, nu m-a iertat niciodată. Dar pe Anne Jopling o cunoscusem înainte de toate acestea. Am întâlnit-o prima oară când mi-am vizitat noul apartament, în pragul mutării în el. Era o zi fierbinte şi radioasă de iulie; priveam pe fereastră, transportat, năuc de fericire, la eleganta curte pătrată a noului meu colegiu, când Gunnar şi Anne se iviră sub portal. Ea purta o rochie liliachie înflorată, dintr-un material diafan ca voalul, cu un cordon lat violet. Era foarte suplă, îşi ridică privirea spre fereastră, mă văzu şi îmi zâmbi, dovedindu-mi limpede că ştia cine sunt. Apoi îi şopti ceva lui Gunnar care îmi strigă:

— Ne dai voie să urcăm să-ţi vedem apartamentul?

Am răspuns:

— Da. desigur, cu plăcere.

— Bine, în câteva minute suntem sus.

Câteva clipe mai târziu, el şi Anne veniră cu o sticlă de şampanie şi trei pahare.

— Ne-am gândit să-ţi sărbătorim mutarea aici.

Îmi pierdusem graiul, de recunoştinţă şi bucurie. Era unul din acele momente de fericire totală care, probabil, se ivesc destul de rar în viaţa oricui, momentul în care bunăvoinţa ajunge să aureoleze o relaţie umană. Gunnar mă prezentă Annei, care-mi spuse că auzise multe despre mine şi că de mult dorea să mă cunoască.

Nu e uşor s-o descrii pe Anne. Faţa ei încă mi se pare cel mai atrăgător chip omenesc pe care l-am văzut vreodată, deşi, în general,

nu putea fi socotită o frumuseţe. Chipul ei radia o frumuseţe tainică, lăuntrică, intimă, pură ca roua dimineţii şi care, pentru mine, irupea la suprafaţă. Avea un păr castaniu-cenuşiu, tuns scurt şi drept. Fruntea îi era înaltă, faţa osoasă cu ochi albaştri-cenuşii uşor proeminenţi şi o gură sensibilă, mobilă, lung şi frumos conturată. Nu se farda deloc. Avea o piele fină, transparentă, care întotdeauna părea vag umezită. Ochii aveau o strălucire lichidă, luminoasă şi, efectiv, *scăpărau* de inteligenţă. A spune că Anne avea o faţă expresivă ar însemna să o descrii incomplet, deşi, desigur, faţa ei era expresivă. Era o faţă scânteietoare, iradiind interes, căldură umană, spirit şi curiozitate benignă, inteligenţă, în legătură cu orice. Şi iat-o scânteind asupră-mi, în timp ce beam şampanie în apartamentul meu golaş, în acea zi însorită de vară, trăncănind şi râzând în deplină fericire. Eram foarte tineri. Eu aveam douăzeci şi trei de ani, Gunnar douăzeci şi şapte. Anne, douăzeci şi cinci. Fuseseră colegi de facultate. Şi aveau un băieţaş de patru ani.

Le-am spus că speram să-i văd la petrecerea pe care urma să o dau săptămâna următoare, în vechiul meu apartament studenţesc - petrecere la care Crystal s-a simţit atât de fericită - şi mi-au făgăduit că vor veni. (Era prima petrecere pe care o dădeam în viaţa mea.) Într-adevăr au venit, şi amândoi s-au întrecut în a o copleşi pe Crystal cu bunăvoinţa lor, iar eu unul aş fi fost în stare să le sărut picioarele. Bănuiesc că la acea petrecere Crystal constituia un mic şi nostim subiect de discuţie. Aş spune că eu însumi constituiam un nostim subiect de discuţie.

Pe parcursul acelei lungi vacanţe, soţii Jopling, care nu părăsiseră Oxfordul, m-au invitat la cină. Invitaţia s-a repetat. Locuiau în partea de nord a oraşului, într-o casă mare, victoriană, neîngrijită, plină de obiecte frumoase, dar care nu arăta a muzeu. Familiile amândurora erau înstărite (de acest lucru mi-am dat seama atunci). Băieţaşul lor, Tristram, era vioi, drăguţ şi bine crescut. (Numai că mie nu-mi plac copiii.) Alcătuiau, evident, o pereche foarte fericită. Şi se purtau extrem de drăguţ cu mine. începea semestrul de toamnă, primul meu semestru ca preparator la colegiu, şi mă întâlneam foarte des cu Gunnar şi Anne, acasă la ei, în casele altora, la colegiu.

Ca student, firește, mă simţisem atras - în felul mecanic în care se lasă atraşi bărbaţii - de fetele din preajma mea. Nu făceam parte din nici un fel de grup, iar sporturile pe care le practicam erau exclusiv bărbăteşti. Ceilalţi colegi ai mei se pricepeau cu toţii mult mai bine să-şi facă prieteni de ambele sexe. Câteodată stăteam de vorbă cu fetele pe care le întâlneam în cadrul relaţiilor studenţeşti (una dintre ele, cu o gândire foarte ageră, urma cursurile lui Gunnar); dar fetele obişnuiau să chicotească pe socoteala mea şi, simţindu-mă pe dată

ofensat, mă retrăgeam. De câteva ori mi s-a întâmplat să invit pe câte una să luăm ceaiul împreună, dar îmi venea atât de greu să fac conversaţie şi mă simţeam atât de stângaci şi de încurcat, încât, de regulă, le plictiseam copios, ca şi ele pe mine. Şi nu le puteam cere să urce la mine în cameră fără să fi purtat în prealabil măcar o scurtă conversaţie plăcută. (Sau, cel puţin, aşa gândeam. Poate că era o părere greşită.). Studenţia mea a fost, aşadar, „feciorelnică", fără să încerc însă anxietăţile care-i muncesc adeseori pe cei ce n-au putut să se verifice din acest punct de vedere. Eram îngrijorat mai curând de examene. Eram absorbit. Asemenea unui cavaler pornit într-o sacră misiune, mă dedicam unui ţel unic, mă aflam sub legământ. Trebuia să mă salvez pe mine şi s-o salvez pe Crystal, să ne smulgem din văgăuna întunecoasă în care crescuserăm şi să răzbim afară la libertate. Şi trebuia să cuceresc acele anume avantaje inalienabile, necesare izbăvirii noastre. Trebuia să-mi dobândesc *siguranţa.* Până când nu izbuteam acest lucru, nimic altceva nu avea mare importanţă. În acea zi de iulie, stând la fereastra noului meu apartament, mă simţeam, în sfârşit, în siguranţă. O scosesem la capăt. Izbutisem.

A spune că mă simţeam liber să mă îndrăgostesc ar însemna să simplific prea mult lucrurile. Acesta era doar unul dintre aspectele chestiunii. Nişte ochelari de cal, care-mi îngustaseră câmpul vizual la un singur obiectiv, fuseseră acum înlăturaţi. Dintr-odată, vedeam mult mai multe faţete ale lumii. Mă relaxasem. Sau, cel puţin, încercam să mă relaxez. Nu-i uşor să birui deprinderea unei activităţi fără răgaz. Da, eram pregătit să mă îndrăgostesc. Dar nu m-am îndrăgostit de oricine s-ar fi nimerit, ci m-am îndrăgostit de Anne, şi aceasta în ciuda faptului că existau toate raţiunile din lume ca să n-o fac. M-am îndrăgostit de Anne fiindcă ochii ei strălucitori, blânzi şi inteligenţi au privit, din prima secundă, drept în adâncul sufletului meu şi, pentru întâia dată în viaţă, m-am simţit *cunoscut.* Desigur, mă cunoştea şi Crystal, dar, ca frate şi soră. Crystal şi cu mine eram atât de contopiţi, încât ar fi mai corect să spun că Crystal era eu. Nu exista nici un element de discriminare, de formulare a unei judecăţi separate. Anne, în schimb, întâlnise în mine un străin, mă privea ca pe un străin şi, în chip miraculos, mă înţelesese. Prezenţa ei mă relaxa, fiecare muşchi, fiecare atom din mine se calmă şi se destindea. Trăiam, vedeam, existam. Timpul, care până atunci fusese un ornic menit să măsoare scurgerea clipelor primejdioase ale imperioasei încercări la care fusesem supus, ale probei pe care nu trebuia s-o ratez, timpul deveni dintr-o dată tăcut şi imens. Toate acestea se întâmplaseră nu din pricină că aş fi avut, cel puţin în primele zile, vreo convorbire revelatoare. Pur şi simplu, prezenţa ei mă umplea de acea bucurie absolută şi calmă pe care, la început, nu o recunoscusem drept una dintre înfăţişările iubirii.

Abia spre începutul trimestrului de după vacanţa de Crăciun am izbutii să-mi dau seama că eram pentru prima oară îndrăgostit, că asta se întâmplase cu mine — mă îndrăgostisem ca un nebun de Anne Jopling. Când descoperi că te-ai îndrăgostit, dacă nu ţi se ridică împotrivă factori foarte puternici, reacţia automată este încântarea. Dar mie mi se ridicau împotrivă factori foarte puternici. Anne era soţia unui om la care ţineam, pe care-l respectam şi pe care-l socoteam binefăcătorul meu. Se bucura de o căsnicie fericită. Şi nu mă iubea. Dar cum n-aveam de gând s-o seduc sau s-o plictisesc cu revelarea extraordinarei mele trăiri, mă simţeam liber să mă bucur de ea în taină, să gust acea uluitoare lărgire a orizontului existenţei, acea mitică transformare pe care o aduce cu sine faptul de a te fi îndrăgostit. Fireşte, mă simţeam în acelaşi timp şi martir, străpuns şi ţintuit în cuie, mă zbăteam în chinuri de moarte. Străbăteam străzile Oxfordului năuc de durere şi de bucurie, fără să mă gândesc la vreun viitor şi fără să năzuiesc câtuşi de puţin la vreo prindere în mreje a fiinţei iubite. Până când, într-o zi, Anne m-a sărutat.

Desigur, nu era primul sărut. La Oxford, adulţii obişnuiesc mereu să se sărute, într-un fel care mă surprinsese şi mă şocase când am dobândit liber acces la această destul de ciudată societate. Oxfordul e un lăcaş hedonist. (Mi se spune că la Cambridge lucrurile se petrec cu totul altfel.) La dineuri, chiar şi la cocteiluri, oameni care abia se cunosc se îmbrăţişează şi se sărută. Anne m-a surprins teribil când, la cea de-a doua cină pe care o luăm în casa lor, m-a sărutat pe obraz. Pe atunci încă nu mă îndrăgostisem de ea, sau cel puţin nu eram conştient de acest fapt. Retrăiesc încă neaşteptata senzaţie de prospeţime pe care mi-a dat-o atingerea buzelor ei pe obrazul meu atunci, în acea noapte de vară, sub portalul casei lor mari, în urmă cu aproape douăzeci de ani. Dar, aşa cum am spus, acesta era genul de sărut pe care-l dădeau şi-l primeau în chip obişnuit toţi cei de la Oxford, şi care nu însemna absolut nimic.

Sărutul adevărat a avut loc în ziua de doi martie, în apartamentul meu; era în cea de-a şaptea săptămână a trimestrului de iarnă. Se statornicise obiceiul ca Anne să vină uneori pe la mine ca să-mi aducă diverse lucruri, obiecte casnice, clame de perdele, cârlige de tablouri, scrumiere, câte o perniţă. Făcea acelaşi lucru şi pentru alţii, îi plăcea să dea mici cadouri şi să-i ,,mămicească" pe tinerii profesori burlaci. Anne renunţase la cariera ei universitară (poate că în mod greşit? Ea şi Gunnar discutau adeseori această problemă.) îşi luase licenţa. Nu avea decât un copil, pe Tristram, dar sperau cu fervoare să mai vină şi alţii. Aşadar Anne avea din belşug timp liber şi energie creatoare. La acea vreme mă îndrăgostisem de ea până peste cap, de mai bine de o lună de zile. Reuşeam să-mi văd de obligaţiile mele didactice şi mă comportam destul de normal, dar renunţasem la viaţa de societate,

atâta câtă avusesem până atunci; mă simţeam dator să stau tot timpul acasă în speranţa că s-ar putea ca Anne să treacă pe la mine. Era o zi însorită, pe la unsprezece dimineaţa. Aveam un elev, dar i-am făcut vânt de îndată ce a apărut Anne. M-a mustrat că-mi expediasem elevul, îmi adusese sugative (mă plânsesem că, nu ştiu cum, n-aveam niciodată în casă sugativă). Adusese un teanc mare de foi de diferite culori. Deschise pachetul şi, râzând, răspândi foile în chip de evantai pe masa de lucru. I-am oferit un pahar de sherry, dar m-a refuzat, motivând că e prea devreme şi, oricum, venise în mare grabă şi trebuia să plece imediat. N-o mai văzusem de şase zile, timp în care nu ieşisem din casă decât ca să dau o fugă până la cantină. Acum când venise, era gata să şi plece. Stăteam amândoi în picioare, rezemaţi de consola căminului, ea admirându-şi evantaiul din foi de sugativă, eu privind-o. Făcuse nu ştiu ce glumă şi râdea. Apoi se întoarse spre mine şi râsul îi amuţi pe buze. Desigur, expresia feţei mele spunea limpede totul; măştile căzură. Bănuiesc că, torturat de ameninţarea plecării ei grăbite, renunţasem deliberat la orice disimulare. Se uită o clipă la faţa mea chinuită, apoi mă sărută pe gură.

În aceeaşi clipă m-a cuprins nebunia. Am strâns-o violent în braţe, am lipit-o de trupul meu şi am ţinut-o nemişcată într-un extaz de pasiune oarbă. Am ţinut-o, strângând-o cu furie, într-o tăcere încremenită, un timp care a părut fără sfârşit. întâi a rămas împietrită, pe urmă a început să se zbată.

I-am dat drumul încet. I-am privit faţa, cu desăvârşire şi pentru totdeauna schimbată. Eu eram încă în delirurile nebuniei.

— Te iubesc. Vino cu mine alături, vino dincolo, pe pat. Doar o clipă. Vreau să te strâng în braţe. N-am făcut niciodată dragoste, cu nici o femeie. Vino cu mine, te rog, te rog!

A fost minunat de directă faţă de mine. Mâna care mă îndepărta şi mă ţinea sub control continua să-mi împingă umărul.

— Hilary! Îmi pare rău. Termină cu astea! Spune-mi, e vorba numai de atât - vrei să constaţi... dacă poţi avea o femeie?

— Te iubesc, Anne. Te divinizez. Tot timpul nu mă gândesc decât la tine. N-am iubit pe nimeni în viaţa mea. Iubirea mea mă împinge la nebunie, la moarte, nu pot face nimic. Nu pleca, te rog, nu mă părăsi!

Am căzut în genunchi, cuprinzându-i picioarele, sărutându-i fusta, impermeabilul, lipindu-mi capul de coapsele ei.

— Hilary, ridică-te. *Ridică-te!*

Uşa se deschisese foarte încet, pe tăcute, şi Tristram se furişase în casă, ca o pisică. M-am ridicat.

Anne, cu faţa ca para focului, s-a răsucit în grabă, l-a luat pe Tristram de mână şi a dispărut cu el pe uşă.

Numai după ce a plecat am simţit, ca într-un fel de halucinaţie a memoriei, bătăile violente ale inimii ei lipite de inima mea. Am intrat

în dormitor, m-am trântit pe pat cu faţa în jos şi am zăcut acolo gemând şi muşcându-mi mâinile.

Trei zile mai târziu urma să iau masa la soţii Jopling. Cele trei zile au fost ca trei hăuri de iad, străbătute doar de câte o străfulgerare de sumbră bucurie. Fireşte, mi-am lămurit curând natura sărutului ei: mă sărutase dintr-un impuls de generozitate, iscată din fericirea vieţii ei împlinite, din afecţiunea întâmplătoare pe care oameni ca ea şi-o pot lesne îngădui faţă de oameni frustraţi, ca mine. Toată întâmplarea trebuia dată uitării. Sărutul ei era lipsit de orice semnificaţie. Numai că, probabil, Anne nu avea să mai vină pe la mine. Nu eram sigur nici clacă se cuvenea să mă duc la ei la masă. M-am dus totuşi, pentru că trebuia. Trebuia s-o văd. Şi când am văzut-o, toate explicaţiile mi s-au spulberat. Mai fuseseră invitaţi Eldridge şi un profesor italian care ţinea un curs la Oxford. Discuţiile s-au purtat în italiană. Anne vorbea italiana mai bine chiar decât Gunnar. S-a comportat faţă de mine ca de obicei, cu excepţia faptului că, pentru o clipă, când am sosit, ochii ei au exprimat cunoaşterea celor întâmplate. În chip misterios, aveam certitudinea că nu-i povestise nimic lui Gunnar. În cele trei zile de supliciu, nu mă întrebasem nici un moment dacă avea să-i povestească soţului ei sau nu. Uitasem cu totul de existenţa lui Gunnar. La plecare, Anne m-a sărutat pe obraz, ca de obicei. I-am strâns mâna cu putere, şi pe urmă am regretat, pentru că în felul ăsta nu mi-am putut da seama dacă şi ea a răspuns strângerii mele.

Şi după aceea a urmat infernul. Fireşte, mai devreme sau mai târziu, Anne avea să-i povestească totul lui Gunnar. Şi atunci nu mă vor mai invita niciodată la ei şi nici ia mine nu vor mai veni. Ce să mă fac? În acele zile nu-mi ofeream nici o altă preocupare serioasă în afara aceleia de a mă gândi la Anne. Continuăm să predau şi să mănânc, dar executam acţiunile acestea ca în transă; apoi, oricum, semestrul se apropia de sfârşit. Evităm prilejurile de a-l întâlni pe Gunnar la colegiu, deşi, ori de câte ori ne vedeam, se purta foarte amical şi firesc. Pe urmă am surprins o discuţie pe coridor cum că soţii Jopling urmau să plece în Italia de îndată ce avea să înceapă vacanţa. Viaţa mea de pustnic deveni şi mai retrasă. Semestrul se încheia şi eu zăceam în casă, incapabil să răspund măcar scrisorilor primite de la Crystal. Nu-mi îngăduiam să fac reflecţii, speculaţii, planuri. Pur şi simplu sufeream din pricina absenţei lui Anne, sufeream că o fiinţă sfâşiată de o cumplită durere fizică. Nu exista nimic altceva decât această durere; uneori mă încerca impulsul presant de a mă repezi până la ei, să văd dacă Anne era acolo. Zăceam în fotoliu, în camera mea, şi sufeream. Nici măcar nu aşteptam, sufeream şi atâta tot. Doream, dacă mai putea fi vorba de vreo dorinţă conturată, ca să se împlinească timpul şi să pot fi sigur că a plecat din Oxford. Şi apoi,

într-o dimineaţă - tot pe la ceasurile unsprezece - Anne a apărut pe neaşteptate la mine.

S-a apropiat şi, pe negândite, am cuprins-o în braţe. Nu eram în stare să scot un cuvânt. A rămas un moment nemişcată, apoi a început să-mi vorbească:

— Hilary, te rog. Ascultă ce vreau să-ţi spun, crede tot ce-ţi spun şi nu gândi că îndărătul vorbelor mele se mai ascunde altceva. Plecăm în Italia. Şi pur şi simplu nu am putut pleca în felul ăsta. Am crezut întâi că o să pot. Sunt îngrijorată din pricina ta. Am simţit că nu pot pleca fără să te văd. Aşa încât am venit să-ţi spun la revedere. Asta-i tot. Nu te chinui, oh, te rog, nu te chinui, nu! La revedere.

Şi o zbughi spre uşă. Am rămas pironit locului. Măcar de n-ar fi venit, de n-ar fi venit! Fără vizita ei aş fi izbutit să mă strunesc, mi-aş fi convertit iubirea în deznădejde, sub masca eliberatoare a aparenţelor. De n-ar fi venit, aş fi putut chiar da frâu liber credinţei că Anne îmi poartă totuşi oarecare interes, n-aş fi simţit iarăşi bătăile inimii ei, complice cu inima mea. Aşa cum s-au întâmplat însă lucrurile, am avut hrană sufletească mai mult decât suficientă pentru întreaga vacanţă. Ştiam că aveam s-o revăd, că aveam s-o strâng din nou în braţe. M-am lăsat cuprins de o subită beatitudine. Mi-a revenit chiar şi puterea de muncă. Crystal a sosit în vizită şi am plimbat-o cu maşina prin Cotswolds. Oricum însă, i-am scurtat vizita şi n-am reuşit să-i vorbesc despre proiectele de viitor. Fireşte, nu i-am pomenit un cuvânt în legătură cu Anne. Restul vacanţei l-am petrecut în casă, citind şi lucrând. Citeam poezie şi o gustam atât din punct de vedere gramatical, cât şi poetic. Mă desfătam cu limba rusă. Cochetam cu turca. Făceam progrese în maghiară, îmi pregăteam cursurile pentru semestrul viitor. Şi, de astă dată, aşteptam.

Soţii Jopling s-au întors chiar înainte de începerea semestrului. Am întâlnit-o pe Anne în curtea colegiului. Gunnar se afla pe lingă poartă şi discuta cu organistul colegiului, aşa încât nu ne putea auzi. (Îi plăcea să organizeze concerte.) Mi-a făcut un semn cu mâna, iar eu i-am spus lui Anne:

— Trebuie să fii a mea. Trebuie! Nu-mi pasă dacă mor după aceea, trebuie să te am şi te voi avea.

Gunnar se apropie de noi păşind prin iarbă.

— Bună, Hilary!

— Bună, v-aţi distrat bine în Italia?

— Minunat. Am fost în Calabria. Eram gata să cumpărăm o fermă acolo. Ce-ar fi să vii mâine seară la noi la masă? Ar fi grozav, nu-i aşa, Anne?

M-am dus la ei la cină. Mi-am lipit glezna, pe sub masă, de gleznă lui Anne. Ea şi-a retras piciorul. Trei zile mai târziu a venit la mine.

Era o după-amiază de miercuri, în cea de-a patra săptămână a

trimestrului de vară, când, în cele din urmă, mi-a cedat. La început a venit din milă, aşa mi-a spus, din teamă că nu cumva să comit un gest disperat. Cred că dacă nu i-aş fi mărturisit că sunt virgin şi că o doresc trupeşte, dacă i-aş fi vorbit tandru şi sentimental despre dragostea mea, ar fi fost în stare să-mi reziste. Aşa însă, ceea ce-i ceream începu să i se pară simplu şi uşor de dat, un lucru de care eu aveam nevoie şi pe care ea era în măsură să mi-l ofere, un lucru pe care, în generozitatea ei, avea - mai devreme sau mai târziu - să sfârşească prin a mi-l dărui. Ţinea să-mi demonstreze mie însumi că sunt în stare să fac dragoste cu o femeie, în realitate, nu m-am îndoit niciodată de capacităţile mele, dar era mai uşor pentru amândoi dacă o lăsam să privească lucrurile sub această lumină. O iubeam pe Anne din tot sufletul, dar o doream trupeşte, doream să o posed; o doream cu mai multă fervoare decât dorisem orice altceva pe acest pământ, şi acesta era rolul pe care şi-l asumase iubirea mea în ochii ei, aceasta era deghizarea sub care i se înfăţişase, nu fără legătură cu un soi de pseudo-inocenţă. Desigur, Anne înţelesese şi restul, şi nu m-ar fi acceptat dacă n-ar fi ştiut că întreaga mea făptură îi era robită. Dar, în primul rând, s-a izbit de presanta mea dorinţă fizică, nu de rest. Restul putea să mai aştepte. Ne prefăceam amândoi că acea mare iubire a mea nu există şi, în acelaşi timp, ştiam amândoi că era unicul fundament posibil al relaţiei noastre. Şi astfel ne amăgeam unul pe celălalt, în complicitate. De fapt. Anne, deşi încerca să ascundă acest lucru, ajunse curând să fie subjugată de mine fiziceşte. La început nici nu-mi venise a crede că lucrul este cu putinţă. Şi când m-am convins, ce senzaţie de cumplit triumf O atrăgeam ca un magnet, se simţea inexorabil împinsă spre mine. Zbura prin Oxford, zbura în apartamentul meu, muşcată de pintenul dorinţei, topită în plăcerea dăruirii de îndată ce-mi trecea pragul. Şi totuşi, continuam să-i vorbesc despre generozitatea ei şi despre gratitudinea mea.

După sacra împlinire din acea după-amiază de miercuri - când ne îmbrăcasem - am rămas o clipă mână în mână, năuciţi, de parcă fiecăruia dintre noi i-ar fi fost milă de celălalt, uluiţi amândoi de forţa ciclonului care ne smulsese parcă laolaltă şi ne aruncase pe un tărâm străin. Acum nu mai era vorba de un lucru simplu, dorit de unul şi oferit de celălalt. Creaserăm împreună un labirint, eram gata rătăciţi în el. Şi puteam întrezări virtuale suferinţe, suferinţele noastre şi ale altora.

După întoarcerea lui Anne din Italia şi după prima ei vizită, am întrerupt toate aranjamentele pentru Crystal. Dorinţa ei fusese să petreacă cea mai mare parte a trimestrului de vară într-o pensiune, la Oxford. I-am comunicat că nu e cu putinţă, că nu i-am găsit o locuinţă potrivită, aveam oricum prea mult de lucru, aşa încât totul trebuia să mai aştepte. Desigur, sora mea nu s-a plâns. Pregătisem aşadar

terenul, totul era gata pentru trecerea la acţiune. Dar ce fel de acţiune ar fi fost posibilă? Ce altceva puteam să fac decât să implor o femeie măritată să vină la mine în taină? Anne vizita o mulţime de lume, dar nu-i mai puţin adevărat că ori de câte ori străbătea curtea interioară a colegiului, zeci de priviri curioase o urmăreau unde se duce. După fiecare întâlnire ne despărţeam pătimaş, fără să ne facem însă nici un plan. Nu suportam nici măcar să vorbim despre vreun plan. La un moment dat, timp de o săptămână, Anne nu mi-a dat nici un semn de viaţă.

La sfârşitul intervalului am primit o scrisoare în care îmi cerea să nu ne mai întâlnim. N-am răspuns. Am continuat să stau acasă şi s-o aştept. A venit. Am făcut dragoste. Cuvintele acestea sună de parcă ar fi vorba de o relaţie în care inima nu are nici un amestec. Orice întâmplare poate fi expusă în moduri felurite; şi recunosc - pe bună dreptate - că povestea noastră se pretează unei relatări cinice: iată o tânără mamă şi soţie făcându-şi de cap pe ascuns, de conivenţă cu un desfrânat care-şi înşală cel mai bun prieten, şi aşa mai departe. Nu există scăpare de judecată şi osânda faptelor, luate ca atare. Nu caut în nici un caz să mă justific, vreau doar să încerc să o justific pe Anne. Totul era atât de complicat şi survenise nu deodată, ci printr-o înlănţuire de mişcări mărunte, fiecare aparent investită cu propria-i inevitabilitate şi cu propria-i semnificaţie. Eram tineri, prinşi în gheara fără de scăpare a pasiunii fizice. Am iubit-o total de la bun început. Anne însă a ajuns la această stare treptat. Mai întâi a fost milă. Milă s-a prefăcut, imperceptibil, în fascinaţie înrobitoare. Intuia în mine germenii violenţei şi se simţea atrasă de ea. I-am vorbit despre trecutul meu. I-am povestit lucruri pe care nu i le povestisem nici lui Crystal. Anne îmi vorbea despre trecutul ei. Reuşeam să comunic cu ea într-un mod miraculos şi total. Mă *înţelegea,* mă urmărea mai bine decât a făcut-o cineva vreodată, mai mult chiar decât dascălul meu, domnul Osmand. Era ca şi cum aş fi fost urmărit de ochiul însuşi al lui Dumnezeu. Anne îmi scălda sufletul rănit într-un balsam de rouă înviorătoare. Şi totuşi, în acelaşi timp, treceam amândoi prin chinurile iadului. Anne suferea cumplit. Îi vedeam faţa luminoasă schimbându-se, pierzându-şi vioiciunea, iar eu îmi încleştam dinţii de disperare şi furie împotriva soartei. Dacă n-ar fi fost căsătorită, dacă lucrurile ar fi stat altfel, dacă...

Mereu nu voia să mai vină. şi totuşi voia să vină, şi mereu, până la urmă, venea, îşi iubea soţul şi fiul, dar mă iubea şi pe mine şi mă dorea într-un fel cum (bănuiesc, ea nu mi-a spus asta niciodată) nu îşi dorise soţul nicicând. Amândoi ne-am chinuit groaznic în cursul acelor luni de mai şi de iunie, consolându-ne întruna unul pe celălalt, luând mereu hotărârea de a ne despărţi; dar nu ne puteam despărţi, şi plângeam.

Apoi, într-o bună zi, Anne a venit şi, după faţa ei, am ştiut pe dată ce s-a întâmplat. Gunnar aflase. Niciodată nu am putut descoperi cum, dar nu-i fusese prea greu să afle. Apoi i-a pus întrebări şi (aşa cum ne înţeleseserăm că va trebui să procedeze) Anne i-a mărturisit totul. Nu am vrut să ştiu cum a reacţionat Gunnar. Ea a plecat de la mine sfâşiată de o durere cum nu mai văzusem niciodată, o femeie moartă care-şi mai târa picioarele. A doua zi dimineaţă am primit un bilet de la Gunnar în care scria doar atât: „Te rog, las-o pe Anne în pace. Te rog". Apoi nimic, timp de câteva zile. Gunnar nu a mai apărut la colegiu. Trimestrul se încheiase. Eram ca turbat, iar în mine încolţiseră speranţe înfricoşătoare. Nici prin gând nu-mi trecea să renunţ la ea. De fapt, amândoi aşteptaserăm ca Gunnar să afle, aşa cum eu însumi, la început, aşteptasem capitularea lui Anne. tratând aceste realităţi ca pe nişte bariere de zid orb, dincolo de care toate lucrurile aveau, cu necesitate, să se schimbe, dar peste care era zadarnic să priveşti cu anticipaţie. Acum că această ultimă barieră fusese depăşită, ştiam că nu-mi rămânea decât să o conving pur şi simplu pe Anne să vină la mine, să vină la mine pentru totdeauna; să-şi rupă căsnicia şi să se mărite cu mine. Şi mai ştiam, cu tăria stăpânirii pe care o aveam în acel moment asupra făpturii ei, că era un lucru posibil. Prima mea mişcare trebuia să fie aceea de a o ameţi cu vorba; trebuia apoi să o ţin cu forţa, dacă avea să fie necesar, ca să pot fi un timp mai lung singur cu ea; timp mai lung, în sfârşit despuiaţi de minciună. Aşteptarea era acum plină de spaime, pentru că ştiam că fiecare ceas pe care-l petrecea alături de Gunnar slăbea puterea mea asupra ei. În cea de-a patra zi i-am telefonat şi i-am cerut să ne întâlnim în grădina St. John. Apartamentul meu de la colegiu nu mai prezenta siguranţă. Ne-am întâlnit, şi Anne a plâns fără oprire o oră întreagă. Eram ascunşi în ungherul cel mai sălbatic al parcului şi ea hohotea întruna. I-am mărturisit tot ce simţeam, tot ce aveam de gând să fac. Anne răspundea incoerent, pradă isteriei. Eram înnebunit de amărăciune. Nu izbuteam să fac nici un plan, nu izbuteam nici măcar să discut cu ea.

În cea de-a doua seară, pe la nouă, a intrat în apartamentul meu, cu o faţă albă ca varul, rigidă, tremurând toată, străbătută de fiori. I-am dat puţin whisky şi mi-am turnat şi mie o porţie zdravănă.

Mi-a spus:

— Pur şi simplu a trebuit să fug de acasă.

Asta aşteptasem.

— Te iau imediat de aici. Vino!

Am adunat la repezeală câteva lucruri şi le-am îngrămădit într-o valiză, apoi am coborât împreună scările şi ne-am aruncat amândoi în maşină. Mă năpădise o sudoare rece la gândul că s-ar putea ca în orice moment să se ivească Gunnar. Nu mă temeam de vreun eventual gest

de violenţă din partea lui, dar voiam să profit de acest prilej picat din cer şi s-o smulg de acolo pe Anne acum, când simţea nevoia să fugă. Tremuram atât de tare, încât abia am putut porni maşina. Anne şedea alături de mine, ca în transă, cu privirea pierdută în gol. În timp ce goneam prin Headington, în drum spre Londra, m-a întrebat:

— Unde mergem?

— La Londra...

— Nu, te rog, du-mă acasă.

— Nici gând. Fugim împreună de aici, pentru totdeauna. Acum eu sunt casa ta.

Începu să plângă. Înainte de a ne angaja pe autostradă, mi s-a adresat din nou:

— Hilary, te rog, opreşte! Trebuie să-ţi spun ceva.

— Nu mai trebuie să-mi spui nimic, iubito. Ne iubim. E prea târziu pentru regrete. Eşti a mea.

— Opreşte, te rog, trebuie să-ţi spun ceva. *Opreşte!*

Am încetinit şi am tras maşina la marginea şoselei, într-un loc de parcare. Era un amurg albastru de vară, pe cer zăboveau fâşii de lumină, dar pământul se învăluia în întuneric. M-am întors spre ea, în penumbră. Farurile maşinilor care treceau îi luminau când şi când faţa.

— Anne, dragostea mea, te iubesc. Nu mă părăsi. Acum ai venit la mine, nu mă părăsi! M-ai ucide.

Îmi înlănţui gâtul cu braţele într-un gest care exprima atâta încredere şi iubire absolută, încât, un moment, toate temerile mele se spulberaseră. Dar după o clipă se trase îndărăt şi-mi spuse:

— Hilary, n-are nici un rost.

— Gata, pornesc maşina. Am fugit împreună şi vom merge până la capăt. Eşti a mea!

— Nu, nu, ascultă-mă. Nu putem pleca. Sunt însărcinată.

I-am privit faţa ca varul, estompată de întunericul care se îngroşa. Nu-i puteam vedea ochii, dar după tremurul convulsiv al trupului ei ştiam că plânge.

— Atât de curând? am zis. Foarte bine, asta va constitui legătura definitivă dintre noi doi. Acum nu mă mai poţi părăsi. Eşti sigură?

Instinctiv, mă simţeam totuşi îngrozit.

— Da. Dar, Hilary, văd că n-ai înţeles...

— Cum... vrei să spui...

— Da. Nu-i copilul tău, e a lui Gunnar...

O răceală de gheaţă îmi crispa inima şi venele. Totuşi mi-am forţat vocea să sune dur şi ferm:

— Vrei să spui că s-ar putea să fie al lui?

— Este al lui. După date. Nu încape nici o îndoială. Ştiam că s-ar putea... dar mi-am impus să nu mă gândesc. De-abia acum am căpătat

certitudinea - îmi spuneam că nu-i cu putinţă... - şi, sincer, avusesem şi mai înainte de gând să te părăsesc... aveam de gând să te părăsesc de îndată ce Gunnar va afla, îmi spuneam că va trebui s-o fac... aşa încât... am lăsat lucrurile să se desfăşoare de la sine... şi speram să nu fie... şi nu m-am dus la doctor... oh, am fost atât de păcătoasă, atât de păcătoasă...

— Înţeleg, am spus. Intenţionai să mă părăseşti de îndată ce Gunnar avea să afle. Asta nu mi-ai spus-o niciodată.

— Nu intenţionam nimic. Ce puteam face? Nu-mi puteam da seama cum anume o să procedez. Sunt prinsă în capcană, îl iubesc pe Gunnar. Îl iubesc pe Tristram. E osânda mea că te iubesc şi pe tine. Nu ştii, nici măcar tu nu poţi să ştii cât am suferit eu în aceste ultime luni...

— S-ar zice că-mi porţi pică, am spus, menţinându-mi tonul dur şi rece.

— Într-un fel, da. Eram atât de fericită... înainte de a fi apărut tu în viaţa mea.

— Foarte rău. Şi eu eram fericit înainte de a fi apărut tu.

— Atunci e limpede... nu-i aşa?... trebuie să ne despărţim... oh, Dumnezeule... trebuie să încercăm amândoi să fim... aşa cum eram înainte... e atât de chinuitor... îmi pare rău, iubitule, îmi pare foarte rău, foarte rău... Fii bun, te rog, condu-mă acasă. Oh, Dumnezeule, te iubesc... dar totul e fără de speranţă...

Tremura şi gemea încetişor, scuturată de fiori. Am întrebat-o:

— Gunnar ştie ?

— Despre copil? Da.

Dacă măcar în această privinţă m-ar fi minţit! Dacă măcar mi-ar fi ascuns adevărul!

— Aşadar te socoteşte legată de el – din cauza afurisitului de prunc?

— Sunt legată de el.

— Ba nu, am răspuns eu. Nu cred că eşti. Aici te înşeli. Ai să vii cu mine, cu prunc cu tot. Oriunde vom merge acum, vom merge împreună, draga mea.

O furie înfricoşătoare şi o cruntă durere puseseră stăpânire pe trupul meu, dictându-mi mişcări violente, mecanice, precise. Am pornit din nou maşina, gonind în aceeaşi direcţie.

— Hilary, te rog, du-mă acasă, te rog, te rog, te rog!

N-am răspuns nimic. Am intrat pe autostradă.

— Hilary, te rog, nu goni cu asemenea viteză, vrei să ne ucizi pe amândoi... Hilary, nu cu atâta viteză... Hilary, Hilary... oh, te rog, te rog, du-mă acasă... ah, opreşte, opreşte, opreşte, nu goni aşa...!

Maşina traversă demarcaţia centrală cu o viteză de o sută de mile pe oră. Era o chestiune de pură întâmplare ce maşină anume, venind din culoarul opus, aveam să izbim. Ne-am ciocnit cu un Bentley condus de

un agent de bursă, care gonea cu aceeaşi viteză. Maşinile au fost complet zdrobite, alte şase automobile au suferit avarii serioase. Agentul de bursă a scăpat cu fracturi la ambele picioare. Nu au mai fost răniţi, afară de mine şi de Anne. Eu m-am ales cu numeroase contuzii, Anne a murit a doua zi la spital.

Niciodată nu m-am îndoit că m-am comportat ca un criminal. Am purtat cu mine această conştiinţă vinovată în toţi anii care au urmat. Dar povestea în sine, aşa cum am trăit-o, s-a alcătuit dintr-un complex de contradicţii şi de neînţelegeri şi de greşeli şi de paliative şi de aşteptări şi speranţe oarbe şi confuze. Cum am fi putut şti că astfel îşi croia implacabil drumul, şerpuind spre acest deznodământ? Eram profund îndrăgostit, purtam în mine acea iubire metafizică sumbră precisă, care-ţi pătrunde viaţa mai adânc decât orice altceva, justificându-se astfel prin sine însuşi. *On n'aime qu'une fois, la première...* Cred că acest lucru este adevărat în legătură cu acel Eros care-i Unul şi Singurul. Deşi, poate că acest Eros - Unul şi Singurul - nu este cel mai mare dintre zei. Şi Anne fusese profund îndrăgostită, dar iubirea ei era ca scoasă din minţi, înnebunită de totala zădărnicie a întregii poveşti, pe care ea, pesemne, o vedea; eu însă nu. Îşi iubea soţul; şi reuşeam să-mi aduc aminte, chiar şi în clipele culminante ale sinistrului meu triumf, cât de fericită fusese atunci când am întâlnit-o prima oară; şi îmi puteam da seama cât de distrusă arătase mai târziu, distrusă de mine, de cumplita mea iubire.

Cu timpul, pe măsură ce anii se scurgeau - pentru mine în aproape neîntreruptă meditaţie asupra evenimentelor din acea vară, - am ajuns să gândesc că supraestimasem poate forţa pasiunii ei. Poate să fi fost aşa. Chiar dacă n-ar fi descoperit că e însărcinată, s-ar fi hotărât oare cu adevărat să-l părăsească pe Gunnar şi să vină cu mine? Ce se petrecuse între ei după ce Gunnar a aflat adevărul? Nu ştiam şi nici nu doream să ştiu acest lucru. Pe de altă parte, dacă în seara aceea spusele ei nu m-ar fi scos din minţi, dacă pur şi simplu aş fi luat-o cu mine, e oare de conceput că am fi rămas împreună, nu m-ar fi forţat oare, prin lacrimile ei, să o duc înapoi la Gunnar şi la Tristram? Desigur, mă iubea, lucrul nu poate fi tăgăduit. Poate că era impresionată de forţa iubirii mele; şi asta e o sursă generatoare de iubire adevărată, la fel de bună ca oricare alta. Ah, dacă nu ar fi venit din nou la mine după acel prim sărut! Dacă nu mi-ar fi mărturisit că Gunnar ştia că e însărcinată! Această revelaţie a avut în acel moment o teribilă importanţă pentru mine. Dacă nu mi-ar fi mărturisit, totul mi-ar fi apărut problematic, aş fi văzut doar un obstacol, ceva cu care trebuia să mă lupt, şi nu m-aş fi precipitat cu ochii închişi în furie şi disperare. Sunt unii care susţin că astăzi lumea e pierdută pentru iubire. Nu-i adevărat. Am iubit-o pe Anne cu o concentrare a întregii

mele făpturi, pe care nu o întâlneşti decât o dată în viaţă. Dar cât aş fi dorit să nu o fi iubit deloc. Să nu o fi întâlnit niciodată. Căci lumea era într-adevăr pierdută, şi nu numai pentru mine, ci şi pentru Crystal.

Fireşte, mi-am dat demisia de la universitate. Şi Gunnar a făcut la fel. Pentru o scurtă perioadă, a intrat în viaţa politică, a candidat chiar pentru un loc de deputat pe listele Partidului Laburist, apoi a intrat în administraţia civilă şi a devenit cu timpul un om de notorietate şi succes. Eu am fost ani de zile bolnav (acest cuvânt descrie cel mai bine starea mea). Nu propriu-zis bolnav mintal. Nu m-am temut niciodată că o să înnebunesc. Eram pur şi simplu distrus, nimicit. Mi-am pierdut respectul de mine însumi şi, o dată cu el, posibilitatea de a-mi controla viaţa. Păcatul este amalgamat cu deznădejdea şi numai căinţa poate cristaliza păcatul în durere pură. Dar eu nu reuşeam să-mi purific suferinţa de resentimente. Mă căiam? Aceasta era întrebarea care m-a răscolit de-a lungul anilor. Poate oare o fiinţă pe jumătate zdrobită şi sângerândă să se căiască? Poate oare acest extraordinar de complex concept teologic să se aplece până la adevăratele orori ale naturii umane? Poate oare exista căinţă acolo unde nu există Dumnezeu? Poate oare suferinţa în sine să izbăvească? Pe mine nu m-a izbăvit, ci m-a făcut şi mai nevolnic. Eu, care strigasem atâta vreme după dreptate, simţeam acum nevoia să plătesc, numai că nu aveam cu ce plăti şi nu exista nimeni care să-mi primească plata. Ştiam că o ucisesem pe Anne (şi pe copilul ei nenăscut), la fel de sigur că şi cum aş fi tăiat-o cu o secure.

Întreaga chestiune a fost admirabil muşamalizată de Gunnar. (Nu-i de mirare că mai târziu a făcut carieră în înalta diplomaţie.) A răspândit pretutindeni versiunea că mă oferisem, din amabilitate, să o conduc pe Anne cu maşina mea la Londra. Mai târziu, numele meu a fost cu totul eliminat din relatarea întâmplării. M-am evaporat din Oxford ca şi cum nici n-aş fi existat vreodată. După multă vreme, am auzit pe cineva povestind că prima soţie a lui Gunnar Jopling îşi pierduse viaţa într-un accident, în propria ei maşină. Îmi imaginasem că aveam să port pe vecie atârnată de gât o placardă cu inscripţia *Ucigaş.* Dar oamenii au propriile lor necazuri şi sunt înclinaţi să uite. Nu suntem chiar atât de interesanţi pentru alţii. Până la urmă, însuşi Hitler va fi dat uitării.

Crystal, desigur, s-a comportat admirabil. Un timp m-am zbătut între viaţă şi moarte. Am supravieţuit totuşi şi m-am refăcut complet. Crystal a vegheat la căpătâiul meu săptămâni şi luni întregi. La început, nu i-am povestit totul, dar cu timpul nu i-am mai ascuns nimic. Ştia că viaţa se terminase pentru noi amândoi. Şi s-a comportat admirabil. Un an de zile nu am putut lucra deloc, nu din cauza vreunei invalidităţi fizice, ci din pricina depresiunii morale. Eram torturat de remuşcări în legătură cu Anne, mustrarea de cuget o

simţeam fizic, mă făcea să mă ghemuiesc de durere ore întregi. Problema responsabilităţii pentru trecut s-a transformat cu timpul într-o problemă a identităţii. Jeleam şi jeleam prăbuşirea speranţelor mele. Pierdusem Oxfordul, pierdusem învăţământul şi studiul, posibilităţile de afirmare şi pierdusem prilejul de a schimba viaţa lui Crystal, pierdusem fericirea ei.

M-am înapoiat în nord şi am locuit timp de un an împreună cu Crystal într-o singură cameră, în oraşul unde m-am născut. Oamenii care mă cunoscuseră şi mă invidiaseră veneau acum să contemple cu satisfacţie naufragiul isteţului, ambiţiosului, norocosului Hilary Burde. (Păcat că mătuşa Bill n-a asistat la asemenea spectacol. Ce i-ar mai fi plăcut!) Domnul Osmand părăsise oraşul. Speram să nu fi aflat nimic. O căiam pe Crystal. Ea mă compătimea pe mine. M-a întreţinut, angajându-se din nou la fabrica de ciocolată. Până în ziua de azi, mirosul de ciocolată îmi evocă oroarea acelor timpuri.

Desigur, ar fi fost posibil să-mi revin şi să pornesc din nou la cucerirea tuturor lucrurilor la care râvnisem şi pe care în largă măsură le dobândisem înainte de a o fi întâlnit pe Anne. Revenirea la Oxford ar fi fost, fireşte, imposibilă, dar mai existau şi alte universităţi unde m-aş fi putut stabili, aducând-o pe Crystal ca, într-un fel, să trăiesc viaţa după care jinduisem. Toate acestea ar fi fost posibile în sensul că altcineva, în împrejurări similare, ar fi putut să le realizeze. Dar eu nu puteam, în orice caz, n-am făcut-o. În chip paradoxal, dacă aş fi fost singur, aş fi supravieţuit mai uşor. Dar povara cea mai grea era gândul la Crystal, la suferinţa ei, la frustrarea ei, dezamăgirea ei; şi mâhnirea submina voinţa de a găsi un remediu. Nu voiam decât să mor, aceasta era starea mea de spirit. Dar nu m-aş fi sinucis, din cauza lui Crystal. Doream să mă ascund. După un an petrecut în nord, m-am stabilit la Londra, aşa cum procedează criminalii sau naufragiaţii vieţii, pentru că metropola le oferă cea mai bună ascunzătoare. Şi m-am ascuns. A venit şi Crystal, s-a ascuns şi ea cu mine. Am căpătat o slujbă de funcţionar la o firmă de închiriat maşini. Dar a trebuit să-mi dau demisia în clipa când mi s-a cerut să conduc o maşină, în urma accidentului, mi se luase definitiv permisul de conducere. După un timp, am obţinut un post modest ca agent de proprietăţi funciare; iar mai târziu, un altul într-un birou al administraţiei locale, în cele din urmă am ajuns să gravitez şi eu în sfera administraţiei civile, la acel nivel umil la care am rămas până astăzi, când încep să simt galopul vârstei.

Despre Gunnar îmi imaginasem că a ieşit pentru totdeauna din viaţa mea. Pe măsură însă ce devenea mai important şi se realiza mai deplin, am început să aud de el, să-l găsesc pomenit în ziare, dar, cu toate că amintirile mă împungeau ca nişte vârfuri de pumnal, ceea ce citeam reprezenta ştiri despre un străin. Gunnar era un om de talie

internaţională, o personalitate existând undeva între Bruxelles, Geneva, Washington şi New York, şi al cărui drum nu avea să se mai încrucişeze niciodată cu al meu. După accident nu l-am mai văzut decât o singură dată. A venit să mă viziteze la spital de îndată ce am fost în stare să vorbesc. (îmi fracturasem maxilarul şi, un timp, mi-a fost cu neputinţă să vorbesc.) A fost rece şi politicos şi mi-a cerut - de parcă ar fi fost un ofiţer de poliţie venit să investigheze o încălcare oarecare a legii - să-i povestesc cum s-a petrecut accidentul. I-am povestit; i-am relatat detaliile mecanice, viteza maşinii, felul în care s-a rostogolit, în urma şocului îmi pierdusem cunoştinţa, aşa încât nu am mai văzut-o pe Anne după momentul ciocnirii. Gunnar nu mi-a pus nici o altă întrebare. A plecat fără să trădeze vreun semn de emoţie, fără vreo observaţie sau vreo privire marcând continuarea unei legături între noi. Am replicat la atitudinea lui cu egală răceală. Mai târziu, am retrăit de nenumărate ori în minte această ultimă întâlnire a noastră şi mi-am repetat cuvintele pe care aş fi putut să i le spun: „Îmi pare rău. Iartă-mă”. Dar cum aş fi putut să rostesc asemenea cuvinte atât timp cât n-aveam nici un ajutor din partea lui? Dacă aş fi zărit la el măcar umbra unui fior de emoţie, cuvintele ar fi izbucnit din mine. Dar nu a existat nici emoţie, nici izbucnire. După un timp m-am gândit să-i scriu, dar nu i-am scris.

Tristram s-a sinucis la vârsta de şaisprezece ani.

SÂMBĂTĂ

ERA SÂMBĂTĂ DIMINEAŢA. O ZI rece, cu un cer coborât, traversat de turme migratorii de nori cafenii, cu un vânt muşcător şi câteva interludii de soare leşios, dezgolind o Londră udă şi noroioasă. Avusesem visuri rele, pe care în mare parte le uitasem, păstrând doar senzaţia atmosferei de groază. Oare şi păcatele noastre poartă sădită în însăşi structura lor calitatea uitării, aşa cum o au visele? Dar de unul dintre vise îmi aminteam totuşi. Mă găseam într-un loc liniştit, lângă o apă, unde fie că se săvârşise o crimă îngrozitoare în trecut, fie că urma să se săvârşească una în viitor. Faptul că nu cunoşteam care din două, făcea parte din oroarea visului.

În această dimineaţă regretam din inimă că îi povestisem totul lui Arthur. Când o făcusem, mă simţisem uşurat. Trăisem chiar o orgie de satisfacţie, îl trimisesem pe Arthur să cumpere nişte vin şi băusem mult. Şi acum, dimineaţa, mă simţeam mahmur, îngreţoşat, ameţit, scârbit de mine însumi. Am înghiţit trei aspirine cu o mare cantitate de apă. Nu mă supăra faptul că m-aş fi îndoit de discreţia lui Arthur sau regretul că aflase adevărul. Această cunoaştere, care, aflată în orice altă minte, ar fi fost insuportabilă, în mintea lui Arthur devenea inofensivă. Dar pur şi simplu mi se părea că greşisem profund reînviind întreaga grozăvie. Tot vomismentul acela de vorbărie infatuată, toate cuvintele acelea îmbătate de emoţie reînsufleţiseră odios trista poveste. Până şi apartamentul meu posomorât şi despuiat îi reverbera parcă oribila rezonanţă. Îmi despuiasem apartamentul, aşa cum îmi despuiasem şi viaţa, în încercarea zadarnică de a îndepărta din el tot ce mi-ar fi putut-o evoca pe Anne. Astăzi, deschizându-mi dicţionarul polonez, am găsit între file o floare presată, o violetă albă, pe care o descoperise Anne în grădina ei şi mi-o dăduse în acel răstimp fermecat şi nevinovat când eu o iubeam şi ea nu ştia încă.

Ziua a început cu o scrisoare de la Tommy.

„Iubitul meu drag, îmi pare rău că nu ţi-am putut fi de folos aseară şi, te rog, iartă-mă pentru ce-am spus despre Laura Impiatt. Sunt convinsă că era o stupiditate. Tu ştii cât de mult te iubesc, ştii că vreau să ne căsătorim, dar, mai presus de orice, vreau, să te despovărez de suferinţă şi sunt sigură că dacă ţi-ai împărtăşi necazurile cu mine te-ai simţi mult mai liniştit. Nu pot crede că ai săvârşit vreodată ceva cu adevărat rău, dar chiar şi aşa

simt că ai putea să-ţi acorzi iertarea. Sentimentul de vinovăţie nu ajută la nimic. Oricum, eu te iert, te iert în numele lui Dumnezeu. Vrei să primeşti această iertare din parte-mi ca un dar de Crăciun? Te iubesc atât de mult încât sunt în stare...” (şi aşa mai departe, şi aşa mai departe).

Am considerat mişcător din partea lui Tommy să-mi ofere iertarea lui Dumnezeu ca dar de Crăciun, mai cu seamă că nici nu ştia ce faptă săvârşisem, şi mi-am dat seama că era un noroc să fii iubit de o fată deşteaptă şi drăguţă ca ea, numai că mie nu-mi folosea la nimic şi aş fi vrut s-o dau dracului.

Greva electricităţii continua. În apartament era un frig de gheaţă. Purtam un pulovăr şi haina şi mă simţeam greoi şi încotoşmănat şi îngheţat. M-am fript încercând să aprind o spirtieră ca să pun ceainicul la fiert. Vecinul meu, domnul Pellow, bătu la uşă şi întrebă dacă nu aveam cumva o lumânare de prisos. I-am spus că nu aveam. Mai târziu l-am prins pe Christopher strecurându-se pe uşă cu o lumânare pentru domnul Pellow. I-am confiscat-o. Christopher m-a anunţat că Mick Ladderslow fusese arestat în legătură cu o campanie a tinerilor maoişti şi m-a întrebat dacă n-aş vrea să contribui şi eu cu ceva ca să poată fi eliberat pe cauţiune. N-am vrut. Christopher intră în camera lui şi începu să exerseze la *tabla.* I-am strigat să înceteze. Se întoarse în bucătărie şi îmi strică spirtiera, răsucindu-i prea tare rotiţa de reglaj. I-am spus că m-am săturat de el ca de mere acre şi că-l poftesc să se mute, dar nu mi-a acordat nici o atenţie, întrucât auzise în nenumărate rânduri asemenea vorbe de la mine. Sosi Jimbo Davis, cu înfăţişarea lui spiritualizată, şi cu un mănunchi de ramuri de brad. Îmi luă mâna într-un fel deosebit de compătimitor (sau îmi imaginam numai?) murmurând „Da, da...”. Se retrase cu Christopher în camera acestuia, de unde se auziră râsete, fără îndoială pe socoteala mea.

Sosi Laura Impiatt. Doream cu ardoare să scap de ea, dar nu am avut prezenţa de spirit de a inventa o minciună pe loc. („Ah, ce păcat, chiar în clipa asta plecăm la Hounslow!”) Deşi astăzi nu plouă, Laura purta o uriaşă pălărie de ploaie legată sub bărbie, un fulgarin matlasat şi pantaloni albaştri suflecaţi la glezne şi prinşi cu clipsuri de biciclist. Nu-şi scoase fulgarinul. Ne aşezarăm la masa din bucătărie, două figuri greoaie, îngheţate şi încotoşmănate, cu nasturi roşii. Voia o cafea, dar n-aveam cum să i-o fierb. Ne uitam mohorâţi unul la celălalt.

— Hilary, eşti în stare să suporţi căsătoria lui Crystal cu Arthur?

— Nu fi proastă, Laura, te rog, nu fi proastă.

— Ştiu ce legat eşti de Crystal.

— Vreau să se mărite cu Arthur.

— Atunci de ce erai joi seara înnebunit de durere?

— Nu eram, mă dureau dinţii. Arthur e un tip minunat.

— Arthur nu-i tocmai o achiziţie.

— Calicii nu-şi pot permite să facă mofturi. Şi Crystal nu-i tocmai un trandafir englezesc.

— Mă miră să te aud vorbind astfel despre Crystal.

— Pot şi eu să văd ceea ce sare în ochi, chiar când e vorba de sora mea. Are noroc că s-a ivit măcar un pretendent.

— Mă aşteptam din partea ta să fii ceva mai pretenţios.

— Cine sunt eu ca să pot fi pretenţios ?

— Dar nu-ţi *pasă*? Şi nu cred că te gândeşti serios să te însori cu Tommy?

— Cine spune că mă însor cu Tommy?

— Tu spuneai, joi seara.

— Spuneam tot ce-mi trăsnea prin minte, numai ca să-ţi închid gura.

— Ce drăguţ din partea ta! Ştii, Hilary, tu nu te preţuieşti la justa ta valoare. Ai mari calităţi şi le valorifici atât de puţin! Uneori s-ar zice că ţi-ai pierdut tot curajul, că ţi-ai pierdut tăria.

— Aşa e.

— Dar de ce? Hilary, mie trebuie să-mi povesteşti. O să-ţi facă bine să-ţi deschizi inima. Ştiu că este *ceva.* Hilary, dă-mi voie să te ajut. Eu ţin la tine, dragul meu, dă-mi voie să te ajut. Nu te irosi zadarnic. Ştiu că simţi nevoia unui cămin, şi o vei simţi cu atât mai mult dacă se mărită Crystal. Bizuie-te pe mine, foloseşte-mă. Căminul nostru din Queen's Gate Terrace ţi-e oricând deschis, ştii bine. Ar putea însemna mult mai mult pentru tine, numai dacă ai accepta să fii mai puţin rezervat faţă de noi. Noi n-avem copii. Şi Freddie ţine mult la tine.

— Laura, îmi vine să vărs.

— Oh, dragă, te cunosc atât de bine! Zău. Relaxează-te, eşti încordat tot, eşti încordat fiziceşte, uite, mâinile îţi sunt crispate.

— E îngrozitor de frig.

Laura îmi luase o mână şi o frământa cu entuziasm între mâinile ei. Dar şi mâinile ei erau atât de reci, încât gestul, chiar dacă mi-ar fi procurat cât de cât plăcere, nu mi-ar fi fost de nici un folos. Am închis ochii, lăsându-mă pradă disperării. Aş fi vrut să strig la Laura, s-o înspăimânt. Pe întunecimea blestemată a pleoapelor închise, faţa lui Anne apăru cu halucinantă claritate, proiectată parcă de o lanternă magică pe cerul noptatic al Londrei. Trebuie să-mi formulez cererea de demisie! Trebuie s-o scriu în dimineaţa asta. Trebuie să plec din minister înainte de sosirea lui. Acel „Îmi pare rău” pe care n-am fost în stare să i-l spun fusese rostit de multe ori de atunci încoace, numai că în van, pentru că nimeni nu-l mai auzise.

În acea clipă, lumina se aprinse brusc şi bucătăria săltă în plină strălucire. Din camera băieţilor răsunară urale. Mi-am retras mâna din încleştarea îngheţată a Laurei.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus să deschid. Era mecanicul de la telefoane. L-am privit prosteşte.

— Hei, şeful în persoană! Bună ziua.

— Dar telefonul... am bâiguit. L-ai scos doar, nu? Nu mai ai nimic de făcut. Am terminat cu el.

— Telefonul? Ce-i asta ? N-am venit în interes de serviciu.

— Cum?

— E o vizită de prietenie, omule. Sunt aici în calitate de Len, şi nu în serviciul Majestăţii Sale.

— Îl cauţi pe Christopher?

— Aşa a început totul.

— Cum ?

— Mi-ai spus „Îl cauţi pe Christopher". Astea au fost primele cuvinte pe care mi le-ai adresat data trecută.

— Pe el îl cauţi?

— Găsesc că e o întrebare lipsită de delicateţe.

Am strigat „Christopher!" şi am intrat în bucătărie, lăsând uşa de la intrare deschisă. Apăru Christopher. Laura îmi spuse:

— Vreau să vorbesc ceva cu Christopher. Freddie doreşte să scrie o melodie pentru *E mai târziu decât crezi.*

— E mai târziu decât crezi. Da, într-adevăr.

— Hei, bună Len, ce surpriză! Len şi cu mine suntem vechi prieteni.

— Zău, Laura?

Christopher, Len şi Laura umpleau bucătăria de larmă. Jimbo, aflat încă în camera lui Christopher, aranja ramurile verzi într-o vază. Prin uşa deschisă de la intrare am văzut-o pe Biscuit, îmbrăcată într-un *sari*, stând pe palier.

Am ieşit încet, trăgând uşa după mine.

Sari-ul era confecţionat dintr-o mătase simplă albastră cu reflexe purpurii şi tivit cu o bandă lată aurie. Purtase un palton peste el, dar şi-l scosese. Zăcea, îngrijit împăturit, lângă ea pe jos. Părul îi era adunat într-un coc complicat şi lucios, care-i atârna pe ceafă. Pieptănătura aceasta o făcea să pară mai matură. Iar *sari*-ul, în chip curios, îi dădea aerul că ar purta o uniformă, gata la datorie. Sub greutatea masivă a părului, faţa palidă arămie părea mai îngustă, ochii mai mari, reflectând în adâncurile lor albastrul purpuriu al minunatului *sari*.

— Bună ziua, fată a misterelor.

— Bună ziua, Hilary.

— Astăzi sunt Hilary pentru tine? De ce-ai fugit?

I-am prins uşor între degete încheietura mâinii. Senzaţia încheieturii osoase îmi devenise familiară. Am mângâiat-o, prinzându-i mâna micuţă în palma mea. Era o mână caldă şi umedă. Se zbătea în pumnul meu că un animal prins în capcană.

— Aici e prea multă lume, am spus, făcând un semn peste umăr în direcţia apartamentului.

— Îmi pare rău. Atunci vrei să vii cu mine? Vrei să mergem la o cafenea? Trebuie să-ţi dau ceva.

Felul cum rostise „la o cafenea” avea o rezonanţă ciudat de străină şi frază întreagă suna ridicol de nepotrivit.

M-am uitat la ea. Mâna ei îmi amintise de mâna lui Anne. Sau, mai curând, mâna ei îi amintise mâinii mele. Mâna mea nu ştia că Anne murise, că trecuseră douăzeci de ani, că eram un ucigaş. Probabil că Gunnar o văzuse pe Anne la spital, înainte de a fi murit. Ce se întâmplase oare cu faţa ei? O fi ţinut-o în braţe în timp ce-şi dădea sufletul ?

— Vrei să vii cu mine?

— Nu, am răspuns. Am de redactat o scrisoare importantă. Nu pot să mă joc de-a v-aţi ascunselea cu fete misterioase. Cară-te şi lasă-mă-n pace! Am şi-aşa destule necazuri pe cap, fără să mă las persecutat de-o afurisită de târfă.

Am intrat în casă trântind uşa. Laura şi băieţii făceau cafea.

Eram la Crystal. Îmi ţinea mâna. Se pare că azi era ziua în care mă ţineam cu femeile de mână. Acum regretam c-o expediasem pe Biscuit. Mi-ar fi plăcut să mă culc cu ea. Probabil că totul s-ar fi redus la acest lucru. Dar mi-ar fi distras gândurile. Mă întrebam dacă avea să mai vină vreodată. Era foarte frumoasă în *sari*. Şi, cel puţin, însemna o frântură de posibilă perspectivă. În prezent duceam mare lipsă de perspectivă.

Lumină electrică continuase să ardă toată ziua, cu o energie mult redusă, şi continua şi acum, deşi eram ameninţaţi cu noi întreruperi.

Luasem o cină uşoară şi băusem mult din sticla de vin spaniol. Mâncasem antricoate şi budincă de rinichi, varză de Bruxelles şi plăcintă cu carne. Faţa de masă din dantelă albă era aşternută şi din nou o stropisem cu vin. În fiecare săptămână, Crystal o spăla până ajungea albă ca zăpada.

— Mai vrei să vezi ieslea din Regent Street?

— Da, dragule. Ţi-ai trimis cererea de demisie?

— N-am scris-o încă.

— E musai să părăseşti serviciul?

— Fireşte.

— Nu-i nevoie să te întâlneşti cu el.

— Dar va fi acolo. Şi va şti că şi eu sunt acolo.

Cât de îngrozitor va fi pentru Gunnar, m-am gândit, să descopere că infestez ministerul, ca o formă inferioară de viaţă, un gândac scârbos.

— Singurul lucru pe care l-aş putea face ar fi să plec înainte de sosirea lui, să nu-i mai amintesc că exist.

Faţa pătrată şi grăsulie a lui Crystal era încreţită toată de grijă, supărare şi dragoste. Părul ei lânos, portocaliu, arăta încâlcit pentru că toată seara şi-l răsucise între degete. Purta ochelarii şi privea prin cameră cu ochii ei aurii, măriţi, urmărind procesiunea de elefanţi de abanos care mărşăluiau pe bufet şi ţinându-mi mâna în ambele ei mâini. Laura mi-o frământase, mâna lui Biscuit se zbătuse. Crystal mi-o ţinea ferm, strâns, aşa cum ai ţine mâna cuiva care urmează să fie împuşcat.

— Am să găsesc în scurt timp o altă slujbă, am spus. Şi dacă n-am să reuşesc, o să mă întreţineţi voi, tu şi Arthur. N-am să mor de foame.

— Crezi că ţi-ar fi de ajutor dacă aş rupe-o cu Arthur?

— Oh, nu fi idioată, Crystal. De-aş fi sigur că ai să fii fericită şi ocrotită, aş...

— Ce?

— A, nu, nu m-aş omorî sau altele de-alde astea. Şi nici n-aş emigra. Poate că m-aş însura cu Tommy.

— O să ne pierdem unul pe celălalt, spuse Crystal.

Îmi dădu drumul la mână şi se întoarse cu faţa spre mine. îşi scoase ochelarii şi mă privi cu ochii ei frumoşi, sinceri, neajutoraţi şi miopi.

— Nu spune aşa ceva, drăguţo. Ştii bine că nu ne putem pierde unul pe celălalt. Suntem unul şi acelaşi.

— Mă simt foarte speriată. Noaptea trecută am auzit nişte zgomote ciudate pe scări.

— O, prostii!

Crystal nu manifestase niciodată până atunci asemenea temeri. Sau probabil că le încercase, dar nu mă deranjase niciodată pe mine cu ele.

— Totul a devenit dintr-odată atât de înfricoşător! Oh, dacă nu s-ar fi întâmplat, dacă nu s-ar fi întors iar! Simt că trecutul o să ne distrugă, că o să vină ceva înfiorător din trecut şi o să ne înghită cu totul.

— Termină Crystal! Am să-mi iau o nouă slujbă, nimic altceva n-o să se întâmple.

— Simt că eşti în pericol. M-am rugat noaptea trecută pentru tine. Aş vrea să fi putut crede cu adevărat în Dumnezeu.

— Rugăciunile tale or să-l inventeze pe Dumnezeu. Va trebui să existe numai ca să le poată primi. O să te iau în Regent Street ca să-l vedem pe pruncul Iisus, şi vom merge la un restaurant, aşa cum am mai făcut altădată. O, Crystal, aş vrea atât de mult să fii fericită! Dacă aş şti că tu eşti fericită, pur şi simplu aş putea înceta să exist, chiar cu un suspin de bucurie.

— Cum pot fi fericită când tu suferi tot timpul, tot timpul din cauza *aceea,* care a venit acum după noi ca... un fel de demon al răzbunării.

— Să nu te mai aud vorbind aşa, Crystal. Prefer rugăciunile. Ştii ce

mi-a spus draga de Tommy în scrisoarea ei? Îmi scrie că mă iartă ea în numele lui Dumnezeu.

— I-ai povestit lui Tommy?

— Nu. Şi nici n-am s-o fac vreodată. Orice s-ar întâmpla. Dar, Crystal, ascultă-mă. încă nu ţi-am spus. I-am povestit totul lui Arthur.

— I-ai povestit lui Arthur?... Când?

— Azi-noapte.

— Totul?

— Da.

— O, Doamne!... exclamă Crystal. O, Doamne!

Ochii mari aurii se umplură de lacrimi. Eram îngrozit.

— Dar, Crystal, credeam că ai să mă aprobi, că ai să fii mulţumită... simţeam... că dacă te măriţi cu el... ar fi un gest frumos... şi apoi el e atât de... şi trebuia să spun cuiva... n-ai fi vrut să ştie?

— Nu. N-aş fi vrut să ştie. Aş fi vrut ca *nimeni* să nu ştie. Aş fi vrut ca acest lucru să *nu existe* ca ceva ce poate fi ştiut de oameni. Aş fi vrut să nu se fi întâmplat deloc. Şi unul din motivele pentru care ţineam la Arthur era că nu ştia...

— Dumnezeule! am strigat. Mă simţeam cuprins de exasperare. Va trebui oare să fiu pe veci tartorul sensibilităţii lui Crystal? Era stupid de vulnerabilă.

— Curaj, Crystal. Sunt lucruri care se întâmpla. Faptul că le ţii în tine nu le anulează. Nu ţi l-am stricat pe Arthur. Arthur trebuie să se maturizeze. Şi tu trebuie să te maturizezi. Există pe lume şi lucruri cumplite. Oricum, Arthur trebuia să ştie că se procopseşte cu un cumnat ucigaş.

— Şi ce-a spus?

Ce-a spus? Nu prea dădusem atenţie la ce-a spus Arthur, ba chiar, jumătate din timpul cât am vorbit, nici n-am fost măcar conştient de existenţa lui Arthur.

— N-are importanţă ce-a spus. A bâiguit ceva despre iertare. Hai, Crystal, încetează cu plânsul. Nu văd de ce-ar trebui să mai îndur şi blestematele tale de lacrimi pe lângă toate celelalte.

Crystal îşi şterse ochii cu dosul palmelor, apoi începu să se caute pe sub poala fustei după batista pe care o purta, asemenea fetiţelor mici, în elasticul pantalonaşilor.

— Aş vrea să mai pot crede încă în Iisus Cristos care o să ne mântuie de păcate.

— O să ni le spele cu sângele mielului. Îţi aminteşti de toate bazaconiile alea? Să speli păcatele în sângele cuiva. Ce imagini crâncene înghiţeam noi cu seninătate în copilărie. „Iarăşi şi iarăşi, precum valurile mării, se rostogoleşte sângele lui Iisus asupră-ne."

— E vorba de iubirea lui Iisus, nu de sângele lui.

— Ei bine, cum nu există Iisus, va trebui să mă mântuie iubirea ta,

Crystal. Aşa încât nu înceta să te rogi pentru mine.

LUNI

ERA LUNI DUPĂ-AMIAZĂ (S-AR zice că duminica nu se întâmpla niciodată nimic, doar un răstimp de aşteptare), se întuneca, adică înserarea gălbuie care persistase întreaga zi se topea acum într-o întunecime gălbuie. Faţa iluminată a lui Big Ben nu se stinsese deloc toată ziua. Stăteam la birou, privind la acest chip prietenos şi încercând să compun scrisoarea de demisie. Gândul de a porni în căutarea unei noi slujbe, şi încă rapid, întrucât nu aveam rezerve de bani, mă umplea de o deznădejde amestecată cu spaimă şi epuizare. Cineva (Reggie?) îmi şterpelise stiloul şi acum mă luptam cu un condei cu peniţă de metal, pe care-l cumpărasem la magazin, şi care, în intervalele când nu găurea hârtia, împroşca vesel cerneala. Duminica trecuse cum trecuse. Am fost la două cinematografe şi între ele m-am îmbătat. Am şi umblat foarte mult pe jos. Există mai multe feluri de a merge. Eu am practicat un mers special londonez, de o tristeţe metafizică, pe care-l mai folosisem şi înainte, numai că de astă dată l-am executat cu o intensitate de ritual, în ruseşte nu există un cuvânt general pentru „a merge”. Mersul trebuie diferenţiat între a merge pe jos sau cu un vehicul, apoi între mers pe jos ori cu un vehicul în mod obişnuit său neobişnuit, apoi între mers pe jos ori cu un vehicul obişnuit său neobişnuit perfectiv sau imperfectiv, fiecare implicând un alt verb. Felul de mers pe care l-am îngăduit în această duminică avea nevoie de un cuvânt special care să-i celebreze particularitatea conceptuală.

În ultima parte a dimineţii de luni, unul dintre protejaţii lui Arthur, care tocmai ieşise din închisoare şi sărbătorise evenimentul îmbătându-se, veni la birou ca să stoarcă nişte bani de la Arthur, pentru a se îmbăta şi mai rău. I-am dat o mână de ajutor bietului Arthur ca să-l scoată din clădire. Plecase cu el şi nu se mai întorsese; se vede că nu reuşise să se descotorosească de beţivan, sau poate că trebuise să-l escorteze până la un loc de refugiu mai nimerit. Portarul de jos, după ce încercase zadarnic să se împotrivească intrusului, îi raportase lui Freddie Impiatt, care se înfiinţase la mine, de parcă ar fi fost vina mea, şi-mi trăsese o muştruluială secondată de chicotelile doamnei Witcher şi ale lui Reggie Farbottom.

După pauză de prânz însă, s-a făcut simţită în birou o atitudine mult mai respectuoasă. Când am intrat, Reggie îi împărtăşea febril doamnei

Witcher o taină. Amândoi s-au holbat la mine în tăcere.

— Ia spune, Hilary, e adevărat că tu şi Jopling sunteţi vechi prieteni?

— Nu.

— Ei vezi, Reggie, ţi-am spus eu că e o scorneală.

— Dar îl cunoşti, nu-i aşa, mi s-a povestit că sunteţi vechi prieteni, că aţi fost colegi de şcoală.

— Nu se poate, susţinu Edith. Hilary e mult mai tânăr.

M-am aşezat în ungherul meu proteguitor, în strălucirea galbenă a bătrânului Big Ben. Iată ceva ce-o să-mi lipsească.

— Hilariii! Nu mai răspunzi când ţi se vorbeşte?

— Nu credeam că era necesar un răspuns.

— Totuşi îl cunoşti? La bar se spunea că-l cunoşti bine.

— L-am cunoscut vag pe vremuri. Nu ne-am mai întâlnit de ani de zile.

— Imaginează-ţi, Hilary să-l cunoască pe Jopling.

— Nu mă aşteptam ca Hilary să cunoască pe cineva.

— Acum va trebui să-i spunem „domnule Burde”.

— Domnule Burde, hei, domnu’ Burde!

Şi tot aşa înainte.

M-am hotărât să plec acasă devreme. Nu puteam scrie cererea de demisie şi nici altceva nu reuşisem să fac. Slujba era ca şi moartă pentru mine. Am decis să folosesc o metodă pe care o adoptasem şi altădată când mă simţisem deprimat, anume să mă urc într-un metrou de linie circulară şi să mă învârtesc în cerc până la ora deschiderii barurilor şi apoi să aterizez fie la Liverpool Street, fie la Sloane Square, în funcţie de care dintre ele îmi va fi mai aproape. Balanţa înclina în favoarea barului din Liverpool Street când mă urcam în direcţia vestică, şi a celui din Sloane Square când luam direcţia spre est, căci în prima variantă existau cincisprezece staţii între Liverpool Street şi Sloane Square, iar în cea de a doua, douăsprezece staţii. Am încercat să las întâmplarea să decidă în ce direcţie s-o iau. Factorul de neprevăzut îmi distrăgea puţin gândurile, deşi nu atâta cât ar fi făcut-o câteva ceasuri petrecute în pat cu Biscuit.

Intenţionam, fireşte, să mă duc seara la Clifford Larr, ca de obicei. El îmi cunoştea năbădăile şi se pricepea să le şi ignore. Nu credeam că izbucnirea mea din parc ar fi putut pune într-adevăr capăt prieteniei dintre noi. În fond, îşi şi luase o revanşă prin indiscreţiile comise în seara de joi şi speram că se declară satisfăcut, deşi s-ar fi putut să fie încă destul de furios că să refuze să mă vadă, sau pur şi simplu să nu fie acasă. Dar cu un asemenea om există întotdeauna şi probabilitatea de a fi gândit că mersese prea departe şi că totul se încheiase. Pe măsură ce ziua înainta, ideea posibilităţii unei rupturi cu Clifford începu să mă hăituiască pe cont propriu, o suferinţă distinctă,

perceptibilă printre toate celelalte, care-mi crea neputinţa de a mai judeca şi mă îndemna să o iau la fugă. Curând după ora patru, m-am ridicat şi m-am strecurat în tăcere din birou. Reggie şi Edith dezlegau cuvinte încrucişate. Arthur încă nu se întorsese. M-am dus la garderobă şi mi-am îmbrăcat paltonul şi şapca. Nu mă puteam hotărî să port pălărie moale sau gambetă. Şapca îmi oferea oarecare protecţie, cu toate că urechile îmi rămâneau, în chip semnalizator, descoperite, în nici un caz nu puteam coborî la nivelul tichiei de lână a lui Arthur. Am început să cobor scările, întotdeauna foloseam liftul la urcare şi scările la coborâre. Liftul îmi oferea riscurile relaţiilor şi vieţii de societate. Faptul că renunţasem să mai urc pe scări era o concesie făcută vârstei.

În concordanţă cu prevederile guvernamentale de economie, scările erau prost iluminate. Coborâsem două etaje şi mă aflam la cel de-al treilea când un domn corpolent, mai în vârstă, apăru pe palierul etajului de jos şi începu să urce tacticos, în direcţia mea, ţinându-se de balustradă. Trecurăm unul pe lângă altul. O clipă i-am zărit faţa. Am ajuns pe palier şi am cotit, urmând spirala scării. Un moment m-am rezemat de zid, apoi m-am aşezat pe treapta de sus a etajului următor.

Arthur tocmai urca.

— Hilary, ce s-a întâmplat? Nu ţi-e bine? Ţi s-a făcut rău?

— Pleacă! am spus.

— Hilary, pot să...

— Pleacă!

Ca să scap de Arthur, m-am ridicat şi am coborât în grabă restul treptelor, lăsându-l să se holbeze după mine. Am ieşit în stradă.

Chiar înainte de a ne fi încrucişat, am zărit o clipă fulgerarea ochilor albaştri. Altfel nu l-aş fi recunoscut. Chelise în bună parte şi se îngrăşase. Avea ţinuta şi mersul unui om în vârstă, mult mai în vârstă decât era de fapt. Chiar în acel crâmpei de secundă am putut vedea că arbora un aer de grandoare, aerul unei personalităţi publice. Poate că acest lucru contribuia să-l arate mai vârstnic. Dar mai cumplit decât faptul că-l văzusem eu era acela că mă văzuse el pe mine. Intenţionasem să nu mă mai aflu acolo la venirea lui Gunnar Jopling. Şi acum, mă văzuse. Dar mă recunoscuse oare, putuse să mă recunoască în cele câteva clipe? Desigur, eu nu mă schimbasem în aceeaşi măsură. Dar, pe de altă parte, fireşte că nu se aştepta să mă vadă acolo. Nu, nu se uitase la mine. Fără îndoială că trecuse preocupat, fără să vadă.

Acum reuşisem în sfârşit să ating un oarecare grad de inconştienţă în metroul de linie circulară, în direcţia Paddington. Revedeam iar şi iar incidentul în minte. Fusese atât de întuneric, şi am trecut amândoi repede unul pe lângă altul. Şi purtam şapcă, nu, nu era posibil să mă fi recunoscut. Şi totuşi trecusem unul pe lângă celălalt pe scări, trupurile

noastre fuseseră la mai puţin de un metru distanţă unul de altul. Aş fi putut să-i ating mâneca. Şedeam în vagon, cu faţa îngropată în mâini. O doamnă bătrână şi miloasă mă întrebă dacă mi s-a făcut rău şi, când văzu că nu-i răspund, îmi strecură o hârtie de o liră în buzunar. Am trăit o clipă sau două de gratitudine.

Ceasurile trecură şi sosi şi ora de deschidere. La ruleta liniei circulare, zarul căzu pe staţia Liverpool Street, ceea ce m-a bucurat şi, probabil, optasem şi eu, inconştient, pentru ea, când luasem metroul în direcţia Paddington. Staţia Liverpool Street are o teribilă măreţie ieftină şi fatală, de sfârşit al lumii, de parc-ar fi scoasă din Edgar Alan Poe. M-am îmbătat stând pe peron şi urmărind trenurile care veneau şi plecau. În cele din urmă m-am urcat şi eu într-unul şi m-am dus în Gloucester Road.

Se zărea o licărire de lumină pe fereastra din odaia de zi. Pătratul de sticlă de deasupra uşii era iluminat. Am intrat ca de obicei, cu cheia mea.

— Bună seara, Clifford.

— Bună.

Era în bucătărie şi toca ceapă.

— Mă aşteptai?

— Nu.

— Nu?

— Ai spus că n-ai să vii.

Am aruncat o privire pe uşa sufrageriei. Masa era aşternută pentru o singură persoană. În locul meu se afla tabla de şah. Am scos cuţite şi furculiţe şi un pahar şi unul din pătratele de rafia pe care le punea Clifford sub farfurii şi am aranjat un al doilea tacâm pe masa de mahon lustruit. Am mutat tabla de şah, cu toate problemele pe ea. M-am dus înapoi la bucătărie.

— Scuză-mă c-am fost atât de apucat.

— În ordine.

Zâmbi, dar nu mie, şi răsturnă ceapa tocată într-o cratiţă în care fierbea un amestec roşiatic.

Cel puţin aici lucrurile erau în ordine. M-am aşezat pe scaunul pe care-l ocupam de obicei când Clifford gătea. Mă bucura să-l văd. Simţeam nevoia să-i vorbesc.

— Pot să-mi iau o băutură?

— S-ar zice că ţi-ai şi luat.

Mi-am turnat un pahar.

— L-am văzut pe Gunnar azi după-masă.

Clifford păru interesat şi se întoarse spre mine, dar fără să-şi întrerupă operaţiile culinare.

— Zău? La minister? Şi te-a îmbrâncit în perete, turbat de furie?

— Nu cred că m-a recunoscut - am trecut unul pe lângă altul pe scări - nu cred... În fond nu ştie că sunt aici.

— Ba ştie.

— Ce?

— Freddie i-a spus.

— Ah, Dumnezeule! Şi lui Freddie i-ai spus tu. A fost un gest plin de consideraţie din partea ta, nu-i aşa? De unde ştii că i-a spus Freddie?

— Freddie a povestit întâmplător într-o şedinţă că i-a vorbit lui Gunnar despre tine şi că el a răspuns „mă bucur!". Hai, nu mai face mutra asta!

— Ah!... Tu l-ai văzut?

— Încă nu, dar îl voi vedea curând. De mâine îşi ia postul în primire.

— *Mâine*? Credeam c-o să mai dureze săptămâni.

— Ei bine, nu.

— Eu, fireşte, părăsesc slujba.

— De ce „fireşte"? întrebă Clifford, ştergându-şi mâinile într-un şervet de bucătărie din hârtie înflorată şi apoi turnându-şi şi el un pahar de sherry.

— E la mintea oricui. Nu pot să rămân aici şi să-l întâlnesc pe scări şi în uşă. N-aş putea suporta şi nu văd de ce ar trebui el să suporte aşa ceva. O elementară consideraţie faţă de el mă obligă să părăsesc de îndată slujba. Desigur că îţi dai şi tu seama.

— Nu, nu sunt sigur. Nu cred că ar trebui să fugi.

— Asta-i ceea ce am de gând să fac, să *fug*.

— Eu cred că ar trebui să stai pe loc, în slujbă, şi să vezi ce se întâmpla.

— Ca să te amuz pe tine?

— Mă rog, e drept că m-ar amuza, dar nu pentru asta, ci pentru binele tău.

— Pentru binele *meu*?

— Şi pentru al lui.

— Eşti nebun. Cred că-i vine să vomite la ideea că mă aflu în aceeaşi clădire. Ah, Doamne, aş vrea să nu-i fi povestit spurcatului de Freddie! Dacă Gunnar n-ar fi *ştiut,* ar fi fost într-un fel mai uşor, pur şi simplu m-aş fi evaporat şi...

— Sunt de acord cu tine. Şi recunosc că a fost o greşeală din partea mea să-i spun lui Impiatt, deşi înţelegi de ce am făcut-o. Faptul că ştie schimbă într-adevăr lucrurile. Şi anume, înseamnă că trebuie să rămâi pe loc.

— Nu văd de ce.

— Dacă Gunnar n-ar fi aflat de prezenţa ta aici sau n-ar fi avut nici un indiciu care să-l facă să se gândească la tine, treacă-meargă. Dar acum, când continuitatea existenţei tale i-a fost adusă la cunoştinţă, ar

fi o lipsă de bun-simţ din partea ta să te evaporezi.

— Lipsă de bun-simţ?

— Da. Dacă îţi iei tălpăşiţa după ce ia-i reamintit de tine, după acest mic şoc, s-ar putea ca tu să-ţi micşorezi suferinţa, dar i-o sporeşti pe a lui. Şi, ca să spun aşa, cred că ai datoria să-ţi sacrifici interesele tale pentru interesele lui.

— Ce dracu' vorbeşti?

— El e o gogoriţă pentru tine. Şi, fără îndoială, tu eşti o gogoriţă pentru el. Ai spus singur că, probabil, îi vine să vomite numai la gândul că te afli în aceeaşi clădire. Dar dacă te faci nevăzut, îi provoci greaţa fără să-i oferi şi leacul.

— Nu există nici un leac.

— S-ar putea să nu existe *leac,* dar cred că i-ar face bine să te vadă pe acolo din când în când, să se obişnuiască să te vadă şi să constate că, în fond, lumea nu începe şi nu se termină cu tine. Poate să-i facă plăcere şi să reflecteze un pic la diferenţa dintre poziţia lui în viaţă şi a ta. Asta ar putea să-l mai înveselească puţin.

— E macabru. Pe mine însă n-o să mă înveselească deloc.

— Ideea este că tu trebuie să te sacrifici. E un serviciu infim pe care i-l poţi face, şi cred că i-l datorezi, indiferent de simţămintele tale.

— Astea sunt argumente demenţiale.

— Situaţia însăşi e demenţială şi, după cum ai spus singur, interesantă pentru un spectator din afară. Ce-o să se întâmple? Cum o să se comporte fiecare dintre voi? Răspunsul cel mai plicticos, din păcate, este: „perfect". Dar dacă-i aşa, lucrul ăsta în sine o să aducă un mic bine pe lume.

— Pari foarte preocupat de binele lui.

— Nu. Sunt numai imparţial. După cum ştii, Gunnar nu mi-a plăcut niciodată prea mult. Se spunea că are farmec, dar eu nu i l-am putut descoperi. Mie mi se părea preţios şi infatuat. Nu, nu. Îţi ofer ceea ce socotesc eu că e un argument moral. Nu-ţi sugerez să încerci să vă vorbiţi unul altuia. Desigur, aşa ceva e cu neputinţă. Dar dacă aţi putea măcar să vă salutaţi din cap, afabil, pe scări, ar fi un lucru bun pentru el şi poate că şi pentru tine.

— Afabil! Cum am putea simţi afabilitate?

— Sigur că nu. Dar asta n-are importanţă. Tu trebuie pur şi simplu să fii acolo, să-l suporţi, să-l laşi să treacă pe lângă tine. Nu-ţi propun să rămâi o veşnicie. Dar cred că ar trebui să mai stai măcar şase luni.

— Nu, am răspuns. Nu.

Înţelegeam tăria argumentelor lui Clifford, dar în acelaşi timp îmi repugnau. Trebuia oare să „mă expun" lui Gunnar, ca unor raze dătătoare de moarte? Trebuia să rămân locului că să constitui un spectacol pentru el, să accept de aproape ura şi dispreţul lui tăcut? Pentru ca, în cele din urmă, să mă preling pe lângă ziduri şi să mă

ascund? Era în toate astea ceva odios şi înspăimântător. Dar poate că într-adevăr aveam datoria să o fac, poate că Clifford avea dreptate şi că era un mic serviciu pe care i-l puteam aduce lui Gunnar, pe care puteam şi eu într-adevăr să i-l ofer? Dar chiar de-ar fi aşa, eram pregătit să-i ofer ceva? Nu-l uram eu oare pentru răul pe care i-l făcusem? Nu ne surpase el viaţa, mie şi lui Crystal?

— Cum arată noua lui soţie? am întrebat, ca să abat conversaţia de la acel făgaş îngrozitor.

— Nu ştiu. Vreo nulitate foarte elegantă.

— Cultivată?

— Nu cred.

— Au copii?

— Nu.

— Crystal s-a hotărât definitiv să se mărite cu Arthur, am spus. Totul e aranjat. Ea a spus da. Arthur apoteozat. Arthur în toată majestatea lui...

— O, nu!... Clifford aruncă lingura din mână cu un zăngănit.

— Ba mi-e teamă că da.

— Nu se poate s-o laşi... o, nu, nu, nu... data trecută nu te-am luat în serios... trebuie s-o opreşti.

— Ce pot face? S-ar putea chiar să fie un lucru bun.

Clifford îşi scoase şorţul.

— Haidem!

— Ce? Unde?

— Mergem direct la ea să stăm de vorbă.

— La Crystal? Categoric, nu!

— Vreau s-o văd pe fata care va fi doamna Arthur Fisch.

— Nu, am spus. Regret. *Nu.*

— Mergem s-o vedem pe Crystal!

— Nu mergem. Clifford, nu fi sadic. Ştii bine ce simte Crystal pentru tine. Bănuiesc că nici nu îndrăzneşte măcar să se mai gândească la tine. De ce vrei să răstorni în ea totul acum, când a luat o hotărâre? Dumnezeule, nu-ţi dai seama că şi eu detest întreaga poveste? Dar vreau s-o văd la casa ei şi fericită.

— Şi crezi că va fi fericită dacă se mărită cu pisălogul ăla?

— Da. Probabil. Altfel n-aş lăsa-o. Arthur nu-i una dintre minunile naturii, dar e un băiat cumsecade şi o iubeşte.

— Aş vrea să le împiedic căsătoria, spuse Clifford.

— Abţine-te. Vorbesc serios. Fereşte-te. Nu te amesteca. Dacă Crystal te-ar revedea acum...

— De ce să aibă micul Arthur parte de o virgină? De ce să aibă parte de *această* virgină?

— Ce romantic eşti în privinţa virginităţii!

— Deoarece încă are o semnificaţie, în lumea asta putredă, rapace,

trândava, plină de scursori!

— Îmi promiţi că n-ai să te duci s-o vezi pe Crystal şi nici n-ai să-i scrii?

— Niciodată nu fac promisiuni. Cum aş putea să-mi angajez eul meu viitor?

— Dar n-ai s-o faci, nu-i aşa? Ştii bine că nu-i poţi oferi ceva în loc. Tot ce poţi face este doar să distrugi.

— Bine, bine, zise Clifford cu o bruscă prăbuşire de la entuziasm la apatie, trecere caracteristică pentru el. Oricum, e treaba ta. Mă gândeam numai la tine, şi dacă tu găseşti că e un lucru minunat, atunci fie şi aşa. Crystal e proprietatea ta până când va deveni proprietatea lui Arthur. E adevărat că nu am un plan constructiv. Dar, oricum, îndrăznesc să spun că nunta nu va avea loc.

Şi acum, aşa cum ne-ar invita draga noastră Laura, *à table, à table!*

Ne-am aşezat la masă. A servit întâi un fel de amestec de ouă cu legume. Pe urmă un fel de amestec de peşte cu fructe.

— Cum arăta Gunnar?

— Bătrân.

— Cu toţii am îmbătrânit, dragule, spuse Clifford.

Buzele i se relaxară.

MARŢI

ERA MARŢI DIMINEAŢA. SOSISEM foarte devreme la birou, luasem liftul şi mă repezisem direct la locul meu din arcada ferestrei. Afară era încă întuneric şi faţa lui Big Ben strălucea rotundă şi luminoasă de parcă luna din ceruri coborâse să facă o vizită printre turnurile din Westminster. Mă ghemuiam în colţul meu, ca un animal hăituit. Mi-ar fi plăcut să mă baricadez acolo.

Obişnuita scrisoare de marţi trimisă de Tommy sosise din King's Lynn. Avea un ton deosebit:

„Iubitule, ţi-am cerut de atâtea ori să te căsătoreşti cu mine, încât probabil că nici tu nu mai auzi cuvintele când ţi le repet. Încep să simt, din multiple raţiuni, că trebuie, să încheg aceste cuvinte într-o întrebare concretă, la care să primesc un răspuns concret. Altminteri îmi pierd respectul faţă de mine însămi. Trebuie să-mi clarific viitorul într-un fel sau altul. Ştiu că ai mari necazuri şi mai ştiu că ai nevoie de mine. Lucrurile devin presante. Dacă nu, ne legăm unul de celălalt, s-ar putea să fim zvârliţi care încotro. Prinde-te de mâna mea, în ploaie şi-n furtună, şi ţine te strâns de ea, iubitul meu, şi lasă-mă să-ţi fiu alături orice ar fi să se întâmple. Îţi sunt foarte aproape şi între noi există o reală comuniune. Recunoaşte acest lucru, recunoaşte că e o mare împlinire şi o salvare. Trebuie să le văd foarte curând, trebuie să discutăm ceva împreună. Nu pot aştepta până vineri, din anumite motive. Te rog. dă-mi voie să te văd miercuri. *Am să-ţi telefonez miercuri dimineaţa la birou.*

A ta devotată, Thomas"

Primul meu gând la citirea acestei exaltate epistole a fost că Tommy descoperise totul în legătură cu Gunnar şi Anne şi de aici dorinţa ei de a mă salva din furtună şi aşa mai departe. Totuşi, cum ar fi putut să afle? Începeam să sufăr de mania persecuţiei. Îi voi istorisi oare vreodată lui Tommy toată povestea? Nu. Iată un motiv în plus pentru care nu aveam să mă căsătoresc cu ea.

Şedeam în adăpostul oferit de fereastra mea şi priveam decorul care se lumina treptat. Se anunţa încă una din amarele zile galbene. Mă întrebam dacă să-mi dau sau nu urgent demisia. Cu o seară înainte mă lăsasem în chip curios constrâns de argumentele lui Clifford. Poate că într-adevăr trebuia să rămân pe loc şi să mă expun sau să mă înfăţişez vrăjmaşului. Era o idee bizară, dar nu lipsită de logică. Poate că nu trebuia să fug, ci să rabd, să las lucrurile în voia lor, să normalizez

situaţia prin simplul fapt de a ne întâlni întâmplător din când în când şi de a schiţa un semn de salut cu capul (dar o vom face oare?). Şi acest lucru va izbuti să reducă din groaza coşmarului, nu numai pentru el, dar şi pentru mine? Am reflectat la toate acestea după ce am părăsit, destul de beat, apartamentul lui Clifford.

Dar acum, dimineaţa, toate argumentele lui îmi păreau de o făţărnicie iezuită, ba chiar uşuratice, în orice caz însă, începeam să întrezăresc alte raţiuni mult mai profunde şi mai tragice, care pledau împotriva părăsirii slujbei.

Încercasem să mă conving singur că eram călit şi teafăr la minte şi complet vindecat. Dar, în realitate, ştiam, şi acum percepeam cu o intuiţie cumplită, care-mi străpungea inima şi măruntaiele, că vindecarea mea era foarte fragilă. Nu anticipam o depresiune nervoasă sau nebunia. Dar dacă ar fi să părăsesc Whitehall şi să încep să colind în căutarea unei slujbe, pe care n-aş găsi-o, în timp ce rezervele băneşti mi s-ar subţia văzând cu ochii, în ce condiţie m-aş afla? Îmi aduceam aminte, şi viziunea mi se părea hidos de apropiată, de acel an înfiorător petrecut în nordul ţării, „anul şocolatei", când am zăcut pe un pat de campanie în odaia lui Crystal, sub pretextul că mă refăceam după traumatismele fizice, dar, de fapt, mă luptam cu propria mea luciditate. Să presupunem că renunţ la slujbă şi ajung apoi, chiar şi vremelnic, incapabil să-mi câştig existenţa? Să presupunem că mă prăbuşesc iar în acea înspăimântătoare neagră deznădejde. Străfundurile minţii nu au noţiunea trecerii timpului. Totul, totul se afla încă *acolo,* în ele. Ar fi fost nevoie de mâna lui Dumnezeu ca să le purifice. Nici măcar Crystal nu era în stare să o facă. Să presupunem că nu mi-aş putea câştiga pâinea. Să presupunem că ar trebui să mă întreţină Crystal? Să *presupunem că ar trebui să mă întreţină Arthur?* Dar dacă rămâneam pe loc, chiar dacă un timp aş fi fost aproape incapabil să lucrez, aş fi putut măcar face faţă, aş fi putut s-o scot la capăt, fără ca cineva să observe şi păstrându-mă în siguranţă.

Reggie intră fluierând şi ronţăind bomboane de mentă.

— Helo, Hil! Ai întins-o devreme ieri, aşa-i? Credeai că n-o să observăm c-ai tras chiulu'? Te-ai dus la cinema?

Sosi şi Edith.

— Tocmai îi spuneam lui Hilary că am observat ieri c-a tras la fit.

— Aţi auzit? Doamna Frederickson a născut trei gemeni.

— Nu mai spune!

— A înghiţit mizeriile alea de hapuri pentru fertilitate.

Mi-am luat poziţia la birou, prefăcându-mă că lucrez. M-am prefăcut întreaga dimineaţă.

Am hotărât să mă duc devreme la masă, şi să-mi prelungesc pauza de prânz, în ciuda glumelor pe care acest lucru avea să le stârnească în

birou. Mersul pe jos era o terapie. Mi-am zis că aş putea merge până în partea de nord a cartierului Soho şi să iau acolo un sandviş într-una din cârciumile de pe Charlotte Street, unde obişnuiam în tinereţe să mă îmbăt.

Am ieşit, mi-am îmbrăcat paltonul şi şapca şi m-am îndreptat spre scări. Am şovăit. Să fie oare liftul mai sigur? Dar dacă m-aş fi pomenit cu Gunnar în lift? Să fi venit azi la birou? Am decis să înfrunt scările. Am început să cobor. Ajunsesem aproape la parter, când o doamnă care tocmai intrase în clădire traversă holul în grabă şi începu să urce repede scările. Nu era o funcţionară, în orice caz, nu una pe care s-o cunosc. Arăta foarte elegantă, un grad de eleganţă neobişnuit printre femeile din birouri. Era brunetă şi purta o căciulă de blană şi un mantou dintr-o blană scumpă, strâns pe talia subţire cu un cordon de metal, iar la gât, un fular de mătase viu colorat. Am văzut toate astea într-o clipită. A trecut pe lângă mine, lăsând în urmă o dâră de parfum, şi a dispărut pe palier, M-am oprit. Am întors capul. Certitudinea mea a fost imediată, dar trebuia să mi-o confirm. Am pornit îndărăt pe scări. Biroul lui Templar-Spence, şi deci acum al lui Gunnar, se găsea la primul etaj, la acel *piano nobile,* puţin mai departe de scară. Am ajuns la ultima treaptă ce dădea spre palierul spaţios, acoperit cu un covor. Doamna în mantoul de blană stătea la uşa biroului lui Gunnar, cu mâna pe clanţă, şi privea peste umăr. Am rămas locului o clipă şi ea m-a privit drept în ochi. Nu numai că ştia că mă întorsesem din drum şi o urmărisem. Dar *ştia şi cine sunt.*

M-am dat îndărăt cu repeziciune. Aproape că am ieşit alegând din clădire. Îmi spuneam întruna că, probabil, mă înşelasem. *Trebuie* să mă fi înşelat. Privirea aceea, în secunda cât poposise asupră-mi, fusese o privire de recunoaştere. Şi totuşi era absolut imposibil să ştie cine sunt. Fireşte, o iluzie născută din mânia persecuţiei, vechea mea boală de care mă temeam atât de tare. Mergeam în neştire. M-am pomenit la piciorul Turnului Poştei. Am băut whisky în diverse baruri. Nu puteam mânca nimic. Mă gândeam să nu mă mai întorc la birou. Dar pe la ora trei m-am întors. Trebuie să mă cramponez de ordine şi de rutină. Trebuie să stau la masa mea de lucru. Trebuie să încerc să lucrez. Nu trebuie să încep să umblu brambura prin Londra.

— Hei, Hilo, trei ore pentru masa de prânz, nu-i rău!

— Hilary arată de parcă ar fi dat pe gât un păhăruţ sau două.

— Hilary, Hilariii...!

M-am aşezat la birou, prefăcându-mă că lucrez. Ba chiar am citit de două ori un dosar, fără să pricep o iotă. Una dintre fetele de la registratură, Jenny Searle, a adus ceaiul, pentru că Skinker avea gripă. M-a întrebat dacă nu cumva mi-e rău. Arthur mi-a adus un teanc de dosare. Şi el m-a privit cu îngrijorare. N-a îndrăznit să mă atingă, dar

şi-a lăsat mâna pe vraful de hârtii cu un gest care, printr-un mister al limbajului semnelor omeneşti, exprima simpatie.

Simţeam încă în nări parfumul lui Lady Kitty, de parcă se impregnase în hainele mele când trecuse pe lângă mine. Am încercat să-i reconstitui faţa, dar nu puteam desluşi decât vag un păr negru şi ochi de culoare închisă. Albaştri închis? Căprui închis? Hotărâsem categoric că ceea ce crezusem că văd trebuie să fi fost o halucinaţie. Nu se putea să ştie cine sunt. Poate că simţise doar că cineva, vreun funcţionar impertinent, o urmărise pe scări. Poate că nici nu mă observase când am coborât. *Ea* nu avea nici un fel de legătură cu toată povestea. Cu toate că acum îmi venise ideea că Gunnar trebuie să-i fi povestit celei de-a doua soţii cum murise prima. Nu puteam îndura să mi-l închipui pe Gunnar vorbind, pe Gunnar gândind, pe Gunnar conştient, şi am încercat să învălui în mintea mea întregul subiect în ceaţă.

Se întunecase. Mă durea capul de la whisky. Desenam cercuri întretăiate pe sugativă şi ascultam la întâmplare interminabilă pălăvrăgeală a lui Reggie cu doamna Witcher. Cât o să mai dureze încă până ce întregul minister o să afle tot ce-am făcut? Avea să transpire până la urmă? E o mare deosebire între o dizgraţie ţinută în taină şi una publică!

Am auzit menţionându-se numele lui Gunnar şi am început să ascult mai atent. Doamna Witcher vorbea acum despre Lady Kitty.

— E fiica unui mic lord irlandez.

— Auzisem c-ar fi evreică, dintr-o familie de bancheri.

— Dinspre partea mamei. E pe jumătate evreică.

— Şi bani căcălău, îmi închipui.

— O, da şi viaţă pe picior mare. Auzi, o cameristă personală, şi nu orice fel de cameristă, ci una de culoare.

— O negresă cu turban? Nostim!

— Nu, o indiană, cred, oricum de culoare. Desigur că ea şi Jopling au călătorit în lung şi-n lat. Ce, Hilary, iar o ştergi? Parc-am juca uite popă, nu e popă.

Am ieşit pe uşă şi apoi din clădire. Mi-am ridicat gulerul paltonului împotriva vântului tăios şi umed şi am luat-o razna prin Whitehall. O cameristă personală de culoare! *Biscuit.*

Din moment ce era marţi, mă aflam, ca de obicei, la Arthur. Mâncaserăm limbă rece cu piure de fulgi de cartofi şi mazăre, şi brânză cu biscuiţi şi banane. Cel puţin Arthur mâncase, şi eu mă prefăcusem doar.

De când plecasem de la birou, mă urmăriseră o puzderie de gânduri. Unul dintre ele era hotărârea de a continua să fac totul cu deplină ordine, ca şi până acum. Trebuie să mă duc regulat la slujbă. Trebuie

să respect „zilele” mele. Nu trebuie să mă transform într-un zănatic care bate străzile Londrei şi-şi duce viaţa în metrouri. Mă gândisem, de asemenea, în chip înceţoşat şi disperat, la chestiunea Biscuit. Să fie de crezut că Biscuit era camerista doamnei Jopling, pusă să mă spioneze şi să raporteze despre mine? Am decis să hotărăsc că era o imposibilitate. Aveam şi aşa destule necazuri fără să mai plăsmuiesc şi un coşmar atât de straniu. Aşadar am pus capăt reflecţiilor printr-un act de voinţă. Alt lucru care se impunea cu necesitate era să-mi petrec seara cu Arthur, într-un mod cât mai demn şi mai raţional cu putinţă, prezervând ce mai rămăsese din autoritatea şi rangul meu. Relaţiile mele cu Arthur nu trebuie să degenereze în ostilitate făţişă sau într-un haos emoţional.

— Ce părere ai despre vinul ăsta, Arthur?

— Cum?

— Ce părere ai despre vinul ăsta?

— E bun, da, bun.

— E un vin fiert ieftin, desigur, dar amestecurile astea franţuzeşti sunt destul de bune dacă le laşi să respire un pic.

— E... da... nu e vinul pe care-l bem la Crystal, nu?

— Nu, ăla e un vin spaniol.

— Hilary, ai ceva împotrivă să fixăm data?

— Ce dată?

— Data pentru mine şi Crystal... data cununiei.

M-am uitat la paravanul care reproducea Empire State Building şi la tot praful care reuşise să se adune pe suprafaţa verticală.

— Când...?

— Am fost la ofiţerul stării civile şi... sper să fii de acord... poate avea loc foarte curând... adică într-o săptămână sau cam aşa ceva...

— Într-o săptămână sau cam aşa ceva?

Mi-a răsunat în urechi vocea lui Clifford Larr spunând: „Nunta nu va avea loc”. Oare îşi va ţine Clifford promisiunea, smulsă pe jumătate, de a nu interveni?

— Da... dacă tu n-ai nimic împotrivă, aş prefera să o facem cât mai repede.

— O vezi mai des acum pe Crystal?

— Nu, nu, mă duc la ea tot ca de obicei.

Bieţii copii. Asta se întâmpla din cauza mea. Se temeau să schimbe ceva, să facă vreo modificare de program fără permisiunea mea. Şi totuşi, după această vizită la ofiţerul stării civile, „într-o săptămână sau cam aşa ceva” lumea se va schimba cu totul pentru mine. Aşa cum spusese Clifford, Crystal era proprietatea mea, până când va deveni proprietatea lui Arthur. Nu s-ar cuveni să le dau deplină libertate, să-i spun acum lui Arthur că poate să o vadă mai des pe Crystal, că trebuie s-o ocrotească? Ce-o fi făcând Crystal în general în timpul cât eu sunt

ocupat cu atâtea altele? Nu m-am gândit niciodată. Ba chiar şi acum, nu speram în taină că Clifford o să facă ceva pentru a o împiedica să se mărite cu Arthur? Probabil că ar fi reuşit printr-o simplă vizită. Aşadar, să fie Crystal cât mai mult timp singură, să aştepte! Oh, cum putea Arthur să mă chinuiască cu această decizie îngrozitoare, când existau atâtea alte lucruri care să-mi facă viaţa imposibilă?

— Nu vreţi să vă cununaţi la biserică?

— Ia mai mult timp şi...

— Sunteţi tare grăbiţi amândoi.

— Nu. Vreau să spun...

— Nu fixa încă nimic, am răspuns. Am să stau de vorbă cu Crystal.

O clipă, faţa lui Arthur luă o expresie dezamăgită, vexată, aproape ursuză.

— Bine.

Urmă un răstimp de tăcere, în care Arthur îşi ciuguli îmbufnat mustaţa, apoi îşi lustrui lentilele ochelarilor cu faţa de masă, eu îndeletnicindu-mă să strivesc bucăţelele de brânză şi să le împrăştii în jur. La un moment dat mi se adresă:

— Te superi dacă îţi vorbesc despre cealaltă chestiune?

— Care cealaltă chestiune?

— Jopling.

— Ah, asta. Dacă ţii... Eu credeam că i-am pus punct.

— Ce ai de gând să faci?

— Nimic.

— Ce ai făcut *atunci* - vreau să spun după ce-ai ieşit din spital - i-ai scria sau ai încercat ceva?

— Nu.

— N-ai făcut absolut nimic ca să...?

— Desigur că nu. După ce ai săvârşit un lucru ca ăsta, nu mai e nimic de spus.

— Nu cred că sunt de aceeaşi părere, răspunse Arthur. Poate că îmbufnarea îl făcea uşor impertinent. Cred că ai fi putut să-i scrii. Eu aşa aş fi procedat, adăugă el.

— „Dragul meu Gunnar, trebuie să-mi cer scuze...”

— Asta doar pentru continuarea relaţiilor, ca să poţi face posibilă un soi de împăcare... sau ceva de genul ăsta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, foloseşte-ţi imaginaţia! „Continuarea relaţiilor” e tocmai lucrul cu desăvârşire exclus. Trebuie să existe o oarecare cuviinţă şi un dram de bun-simţ.

— Şi acum, cred că ar trebui să te duci la el...

— Să mă duc la el?

— Şi să spui: „Iartă-mă, după toţi aceşti ani, şi aş dori să-ţi spun cât de rău îmi pare...” sau ceva de genul ăsta.

— „Iartă-mă, după toţi aceşti ani”... ar fi tare mulţumit, nu crezi?

— S-ar putea să fie, răspunse Arthur. În fond, nu eşti unicul om de pe lume. A tot avut timp, douăzeci de ani, să se gândească la asta. S-ar putea să-i facă plăcere să-ţi aducă la cunoştinţă... că te-a iertat.

— Vocabularul tău mă dă gata. Presupune că nu m-a iertat, presupune că vrea să mă omoare?

— S-ar putea să-i facă bine constatarea că nu doreşte aşa ceva.

— Mă faci să-mi vină să vărs.

— Îmi pare rău. Nu mă exprim bine. Dar singura măsură care merita luată într-un caz ca ăsta trebuie să fie una extremă, şi apoi nu-i numai o chestiune între tine şi el, ca şi cum ar fi o simplă ceartă, ci există un anume fond îndărătul ei... nu mă refer la dumnezeire sau ceva de genul ăsta, ci la destinul nostru general uman, la locul ocupat de noi...

— Cât de elocvent şi de clar eşti!...

— Mă gândesc la posibilităţile de reconciliere, la cele generale, de felul: „e mai bine să ierţi decât să urăşti". Chiar numai câteva cuvinte schimbate între voi ar modifica totul...

— Încetează cu gogomăniile, dragă Arthur. Uite, s-a făcut timpul să plec.

— Toarnă afară. Vrei să-ţi dau umbrela mea?

— Nu.

— Ştii, Hilary, cred că am văzut-o azi pe Lady Kitty Jopling la minister.

— Zău?

— Ea trebuie să fi fost, purta un mantou de vizon, cel puţin cred că era vizon. Cobora scările şi aproape că ne-am ciocnit. Şi, Dumnezeule, ce parfum, ca să vorbim despre pumnalele în inimă!

— Noapte bună, Arthur.

MIERCURI

ERA MIERCURI. PLOAIA CARE ÎNcepuse cu o noapte înainte continua de zor, căzând în linii drepte, paralele, o perdea de întuneric peste întuneric, în timp ce minutele se târau ca melcul către ora de prânz. Pe la ora zece mă sunase Tommy. Începuse să mă întrebe dacă mă putea vedea în acea seară. Am trântit telefonul în furcă fără să-i răspund. Am încercat să lucrez ceva şi chiar am reuşit. Simpla trecere a timpului, de când aflasem vestea reîntoarcerii lui Gunnar în viaţa mea, îmi făcuse un oarecare bine. Supravieţuisem o săptămână. Nu se întâmplase nimic înspăimântător, ci doar câteva mici lucruri ciudate. Lucrând în colţul meu, mă simţeam în siguranţă. Acum mi-era limpede c-ar fi fost o idioţenie să-mi dau demisia. Aveam s-o scot eu într-un fel la capăt, cu condiţia să mă dau la fund şi să mă ţin de rutina mea. Ideea că Biscuit ar fi fost cameristă lui Lady Kitty începuse să mi se pară ireală, fantezia unei minţi bolnave. Nu exista nici o dovadă în acest sens. Biscuit putea fi oricine. Putea fi, şi fără îndoială că asta era, o târfă care agăţa bărbaţi singuratici, sperând să stoarcă bani de la ei. Probabil că locuia prin apropiere. Multe femei uşoare locuiau în cartierul meu. Cât despre Lady Kitty, după toate probabilităţile, nu aveam s-o mai revăd niciodată. Soţiile demnitarilor nu prea frecventează birourile ministeriale. Şi cum această sursă de griji slăbise oarecum, am început să mă gândesc mai mult la Crystal. Am hotărât să mă duc - pentru prima oară - să o vizitez în această seară de miercuri. Şi dacă am să mă conving că într-adevăr doreşte să se mărite cu Arthur, voi renunţa la orice amânare. Oh, Dumnezeule!

La acest punct al reflecţiilor mele, intră în birou Tommy. Mai curând ţâşni în birou sau inundă biroul. S-a dezlănţuit deodată o rafală neagră, şi m-am trezit cu Tommy într-un impermeabil ud leoarcă, aplecându-se peste biroul meu şi picurând stropi de ploaie peste hârtiile mele. Îşi scosese pălăria şi părul îi atârna pe gât în şuviţe încolăcite, groase şi ude, ca nişte şerpi morţi. Efectul de meduză era intensificat de lumina crudă a neonului, care-i reliefa faţa ciupită de vărsat, roşie, vioaie, aţâţată, udă de ploaie.

Pe loc am înţepenit de uimire şi aproape că mi-am pierdut şirul vorbelor. I-am vorbit cu un glas scăzut, şuierător, ceva mai ridicat decât o şoaptă.

— Ţi-am spus că n-ai voie să faci aşa ceva, niciodată!

— N-ai vrut să vorbeşti cu mine la telefon, mi-ai trântit receptorul...

Vocea lui Tommy era mult mai puţin scăzută decât a mea.

— Se anunţă veselie! comentă doamna Witcher.

— Ieşi afară! Pleacă! Ieşi afară!

— Nu. Trebuie să-ţi vorbesc. Trebuie să-ţi spun ceva. Plec numai dacă vii şi tu.

— Du-te. *Du-te!*

— Vrei să încep să ţip?

M-am ridicat şi am ieşit în grabă cu ea pe uşă, conştient de feţele încântate ale lui Reggie şi Edith Witcher.

Am început să cobor scările. Tommy venea lângă mine.

— Ţi-am spus că n-ai voie să vii la birou. Nu pot şi nu vreau să dau loc la asemenea scene în biroul unde lucrez.

— M-am săturat să-mi tot trânteşti telefonul de câte ori te sun.

— Ţi-am spus să nu mă suni!

În scrisoarea mea te-am anunţat că o să-ţi telefonez în dimineaţa asta.

— Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie de ce-ai scris în scrisoarea ta. Te conduc până la uşă, ieşi şi nu mai intri.

— Vino şi tu o clipă cu mine să vorbim.

— Nu vreau să vorbesc cu tine. N-am să mă las şantajat de o gâscă sentimentală. Sau faci ce-ţi spun, sau te duci dracului!

Cineva trecu pe lângă noi pe scară. Cineva îmbrăcat astăzi într-un elegant demi de *tweed* şi o pălărie albă din piele de căprioară. Adierea parfumului familiar pluti ca un fuior de ceaţă care se destramă. Vorbisem cu glas înăbuşit, dar cuvintele mele trebuie să fi fost totuşi foarte audibile. Tommy îmi spunea ceva. Am ajuns la parter şi am ieşit în stradă.

Plouă cu găleata.

— Oh, Hilary, iubitule, te uzi tot... te rog, iartă-mă... te rog, acceptă să ne vedem diseară... nu se poate să mă laşi aşa, am să plâng toată ziua ca o nebună... îmi pare atât de rău că te-am supărat... dar trebuia să te văd, trebuia să... te rog, spune-mi că ne vedem diseară.

Numai ca să scap de ea şi pentru că ploua atât de tare, am răspuns:

— Bine. Vino la opt la mine acasă.

M-am întors înăuntru. Hainele îmi şiroiau. Eram muiat până la piele.

Un handicap pur fizic poate să aibă un profund efect mintal. Lucrul acesta este evident în cazurile de mare anvergură, dar apare la fel de marcat, şi chiar mai insidios, în cele mici. Pur şi simplu pentru că m-am lăsat atât de udat de ploaie şi mi-a fost atât de rece la ora unsprezece a.m., am luat o hotărâre capitală la ora unsprezece p.m.,

pe care altminteri cu siguranţă că n-aş fi luat-o.

După ce-a dispărut Tommy, am reintrat în clădire şi apoi în birou, unde Edith şi Reggie aşteptau foarte înveseliţi reîntoarcerea mea. Au început să-mi arunce previzibilele bancuri, dar le-am închis gura cu o ferocitate care le-a îngheţat şi hlizelile. A fost cu neputinţă să-mi usuc hainele şi mă simţeam pătruns de frig şi într-un hal atât de jalnic, încât pe la prânz m-am decis să mă duc acasă să mă schimb. Aveam de gând să mă reîntorc după-amiază, dar nu m-am mai întors. Am ajuns acasă, mi-am scos hainele şi am făcut o baie fierbinte. (Christopher era plecat să facă curăţenie în nu ştiu ce apartamente.) M-am vârât în pat cu o sticlă de apă fierbinte, dar pur şi simplu nu izbuteam să mă încălzesc. Am zăcut cuprins de frisoane. Nu deliram propriu-zis, dar mintea mi-era bântuită de tot felul de fantasmagorii apăsătoare şi lugubre. Mă întrebam dacă Gunnar are de gând să mă omoare, îmi imaginam asemenea lucru întrupându-se. Mă obseda ideea deprimantă că Lady Kitty mă auzise răţoindu-mă vulgar la o femeie. N-aveam nici un motiv să cred că Lady Kitty ştia cine sunt, dar acest lucru nu mă împiedica să cred totuşi. Nu aveam imaginea lui Lady Kitty, nici nu-i văzusem vreodată faţa ca lumea, totuşi chipul ei mi se nălucea întruna, din ce în ce mai mare, ca o figură mitologică. Reflectam asupra misterului lui Biscuit, şi începusem să mă văd victima unui monstruos complot, urzit de Gunnar ca să mă ucidă, făcând apoi ca totul să pară un accident.

Pe la ora cinci se întoarse Christopher şi, văzând lumina aprinsă la mine (încercam să citesc *Pan Tadeus,* dar nu-mi puteam concentra atenţia pe pagină), bătu la uşă. Intră fluturând o hârtie de cinci lire, contribuţie la nota mereu crescândă a chiriei pe care mi-o datora.

— Hilary, ia te uită, frumoasa chirie! Ce ai, eşti bolnav?

— Cred că fac gripă. Bântuie în toate birourile. Mă dor mădularele. Simt că am temperatură.

Christopher se retrase puţin de lângă mine.

— Îmi pare rău. Ai nevoie de ceva?

— Nu. Mulţumesc pentru chirie.

— Nu vrei să-ţi fac un ceai sau să-ţi dau puţin whisky, ori altceva?

— Nu. Doar s-o întinzi, dacă vrei să fii drăguţ.

Christopher semăna mai mult ca oricând cu o felină, frumos, mlădios şi tânăr, faţa palidă strălucindu-i de sănătate, albastrul pal al ochilor sclipind de inteligenţă şi de *joie de vivre.* Mă uitam la el cu dezgust.

— Apropo, l-am scos pe Mick de la gherlă. Vine aici în seara asta.

— A fost achitat? Foarte rău.

— Nu, nu, a ieşit pe cauţiune.

— Pleacă, te rog. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, trage-ţi în jos maioul ăla!

ÎI auzeam pe Christopher în bucătărie, cântând de zor: *„Cine să fie, pasăre de apă, irosit, irosit, irosit? Trist mai sunt, pasăre de apă, părăsit, părăsit, părăsit!”*.

— Taci odată! Tăcere.

Mai târziu, sosiră Mick şi Jimbo; şi mai târziu, se auzi sunetul de *tabla* răsunând discret din camera lui Christopher. Christopher îi deschise uşa lui Tommy, când sosi la ora opt.

— A venit doamna Uhlmeister, mă anunţă.

Evident, numele lui Tommy avea şi pentru Christopher un soi de semnificaţie comică sau rituală.

Ajunsesem să-mi fie atât de milă de mine însumi, încât am fost încântat s-o văd pe Tommy. La urma urmei, o femeie e o femeie şi treaba ei e să fie zână bună care te cocoloşeşte. Tommy m-a cocoloşit,

— Vai, iubitule, eşti bolnav?

— Da.

— Ai febră? Îmi pipăi fruntea. Ai un termometru în casă?

— Nu.

— Eşti rece ca gheaţa. Îmi pipăi picioarele sub pijama. Şi încălzitoarea-i rece.

— Dacă vorbeşti de sticla mea cu apă fierbinte, n-ai decât s-o împrospătezi.

Tommy se foi aferată, puse ceainicul la fiert, găsi o altă sticlă pe care o umplu cu apă clocotită, aşeză ambele sticle în pat, în locuri potrivite, mai descoperi o pătură şi o pernă şi îmi prepară o minunată băutură fierbinte din whisky şi lămâie. Se aşeză lângă mine pe pat, aproape îmbrăţişându-mă, şi sorbind din când în când câte o înghiţitură din paharul meu.

— Nu fi idioată, Thomas, ai să te molipseşti de gripa mea sau ce-o mai fi.

— Vreau gripa ta. Te vreau pe tine. Îţi iubesc viruşii şi tot ce-i al tău. Mă sărută pe gură.

— E o neghiobie, Tomkins. Şi ce băutură grozavă ai făcut!

— Te-ai mai încălzit?

— Un pic. Încă mai simt...

— Las’ că te încălzesc eu cum trebuie.

Cât ai clipi începu să se dezbrace, întâi zburară pantofii. Mărgelele albastre italieneşti clincăniră aruncate pe masă. Un pulover cafeniu norvegian căzu pe podea, urmat de o fustă din *tweed* albastru, apoi de o prudentă flanea de lână şi de un sutien. Pantalonaşi lungi din lână roşie li se adăugară în zbor, şi apoi, dezbrăcaţi cu mai multă grijă, ciorapi colanţi albaştri. Şi apoi Tommy se strecură lângă mine, trupul ei mic, cald, viguros şi radios frecându-se de al meu, mâinile ei luptându-se cu nasturii pijamalei mele şi explorându-mi pădurea de pe piept, minunatele ei gambe lungi lipindu-se de picioarele mele.

Am râs. Pe urmă am făcut dragoste. Şi în bucuria transportantă a dragostei se părea că am găsit o brusc sorocită eliberare din toate spaimele care mă obsedaseră. Pentru un scurt răgaz, lumea devenise miraculos de simplă şi de frumoasă, imediat prezentă şi satisfăcătoare. Şi totul părea real, de parcă mă smulsesem dintr-un vis îngrozitor şi păşisem în realitatea pură şi simplă. După aceea am zăcut un timp lung în tăcere, Tommy cu capul pe pieptul meu, buzele mişcându-i-se într-un extaz de afecţiune, coapsele şi gambele ei îmbrăţişând picioarele mele. Mă simţeam ameţit şi încălzit şi, dacă nu chiar fericit, oricum în stare să concep imaginea fericirii, de obicei absentă pentru mine, existentă doar ca un freamăt foarte îndepărtat.

— Vezi, spuse Tommy în cele din urmă.

— Ce să văd, micuţă Tomkins?

— Că mă iubeşti.

— Te-am lăsat să mă violezi, asta-i tot. N-am fost îndeajuns de puternic ca să opun rezistenţă.

— Hilary, legătura noastră funcţionează bine, funcţionează. Nu e numai fizică. Nu accept afirmaţiile tale că ar fi doar o legătură fizică. Cu un om ca tine n-ar putea fi. Tu eşti tot numai spirit, n-ai putea face dragoste cum faci, dacă nu m-ai iubi.

— Crezi? Îţi subestimezi farmecele.

— Ştii bine ce vreau să spun, Hilary, hai să ne căsătorim. De ce să nu optezi pentru fericire? Eu pot să te fac fericit. Şi tu n-ai fost fericit. Nu ştiu de ce, dar n-ai fost, poate că niciodată n-ai fost cu adevărat fericit. Dă-mi voie să te iubesc şi să am grijă de tine pe vecie. Hai să ne facem un cămin, o casă adevărată. Aş putea s-o fac atât de plăcută! Aş vrea să-mi închin toată viaţa în slujba fericirii tale. S-ar putea să nu-mi fie uşor, dar aş putea să învăţ, am să învăţ. Şi tu ai să-mi povesteşti, nu-i aşa, despre lucrul acela care s-a întâmplat cu mult în urmă.

Am împins-o uşor de lângă mine, dezlipindu-i picioarele dezmierdătoare.

— Parcă ziceai că vrei să mă întrebi ceva sau să-mi spui ceva. De asta ai scris toate chestiile alea în scrisoarea ta şi mi-ai telefonat la birou şi ai venit acolo, deşi ţi-era interzis, şi n-ai putut aştepta până vineri. Despre ce-i vorba?

— Ei bine... era ceva, dar acum nu mai are importanţă. Vreau să spun că era un fleac, acum numai tu ai importanţă.

— Aşadar era un pretext?

— Mă rog, da... nu are importanţă.

— Eşti o fată foarte rea.

După o tăcere, Tommy întrebă:

— Crystal o să se mărite până la urmă cu Arthur?

Era tipic, pentru felul în care îmi organizam eu treburile, faptul că

nimeni nu o informase încă pe Tommy despre acest lucru. Am reflectat o clipă şi am răspuns:

— Da.

— O!

Suspinul de uşurare, tremurul de bucurie din glas! Mi-am amintit de cuvintele lui Clifford: „Dacă Crystal se mărită cu pisălogul ei, presupun că tu ai să te însori cu a ta”.

Numai că Tommy nu era pisăloagă. Judecând obiectiv, era o fată minunată şi deşteaptă foc. Se putea însă concepe că ar reuşi să mă facă fericit? Dacă m-aş fi căsătorit cu Tommy ar fi însemnat să-mi pierd cu totul viaţa mea, aşa cum era ea acum. Dar ce valoare avea viaţa mea, aşa cum era ea acum? Nici una. Era o viaţă obscură, posomorâtă, speriată, o viaţa care se transformă treptat într-un coşmar. Ar putea Tommy să mă *salveze* din această criză? Să presupunem că mi-aş părăsi slujba. Dacă o voi avea pe Tommy în grija mea va trebui să-mi găsesc de îndată o altă slujbă şi voi avea şi motiv s-o fac. Va trebui să câştig bani ca să cumpăr cratiţe pentru micul nostru „cămin”. S-ar *putea* să fie şi aşa? Mă voi simţi vreodată în stare să-i povestesc lui Tommy despre trecut, să-i povestesc despre Anne în maşină? Lui Arthur i-am povestit. Dar a-i povesti ei însemna cu totul altceva. Fără îndoială că dacă eu mă însuram cu Tommy, lui Crystal i-ar fi venit mult mai uşor să se mărite cu Arthur şi căsnicia lor ar fi fost poate mult mai fericită. Şi cum am fi arătat toţi patru? La început ideea mi s-a părut absolut respingătoare - şi totuşi - n-am fi putut oare să ne bucurăm amândoi de viaţă, şi încă mai din plin? Trebuia să-i dau drumul lui Crystal să plece, şi ea trebuia să-mi dea mie drumul. În fond, erau lucruri inevitabile.

— La ce te gândeşti, dragostea mea, iubitul meu?

— La tine. Mă întrebam dacă ai putea să mă faci fericit. Va fi teribil de greu.

— Dar eu sunt teribil de deşteaptă şi te iubesc teribil de mult.

— Hai să mai tragem o duşcă din delicioasa băutură de whisky cu lămâie.

În acea noapte, la ora unsprezece, m-am logodit cu Thomasina Uhlmeister.

JOI

— ÎN SĂNĂTATEA LUI TOMMY ŞI a lui Hilary!

— Pentru Tommy şi Hilary, fie în veci fericiţi! Ura!

Era joi seara şi ne aflam la cină la familia Impiatt. Pluralul se referă la Tommy şi la mine. Cum de se împrăştiase atât de repede vestea, nu prea ştiam şi nici nu voiam să descopăr. Fără îndoială, Tommy a fost ultrafericită să anunţe pe dată „logodna" noastră, deşi nu mi-era clar dacă o făcuse deliberat. Cineva telefonase cuiva. Posibil ca Laura să-i fi telefonat lui Tommy. Posibil că Tommy să-i fi telefonat Laurei. Poate că Laura să fi aflat ceva de la Christopher. Christopher n-avea nevoie să asculte la uşă ca să-şi formeze o idee. Oricum, aşa stăteau lucrurile, o pereche logodită oficial, luând masa *à quatre* cu soţii Impiatt, şi toastându-şi succesul cu şampanie.

Nu o lăsasem pe Tommy să înnopteze la mine. Am expediat-o pe la douăsprezece. Joi dimineaţa m-am simţit restabilit, aşa că, probabil, nu fusese vorba de o gripă. Mă durea capul, dar am presupus că de la whisky. Spiritualiceşte nu mă simţeam chiar atât de bine. M-am dus la birou, am lucrat. Am menţinut regimul de teroare în cameră, şi prin aceasta am dobândit linişte, dacă nu chiar pace. Regretam din inimă cele întâmplate. Nu exagerez spunând că eram îngrozit de mine însumi. Pe de altă parte, nu regretăm îndeajuns încât să am forţa de a răsturna lucrurile. Neprevăzând o imediată dezvăluire a situaţiei, hotărâsem s-o las în voia soartei. Nu mă socoteam propriu-zis angajat. Oricum însă. eram impresionat de faptul că, în mod cert, considerasem căsătoria posibilă, ba chiar, dintr-un motiv sau altul pe care acum nu mi-l puteam aminti prea bine, întâmpinasem ideea cu bucurie. Îmi aminteam că fusese vorba parcă despre fericire. Şi cu toate că nu izbuteam să-mi reconstitui raţionamentul din seara precedentă, e cert că *raţionasem* şi nu eram absolut convins că argumentele mele de azi erau preferabile celor de ieri. Când am ajuns la familia Impiatt şi am constatat că secretul fusese dat în vileag şi că (surpriză, surpriză!) Laura o invitase şi pe Tommy în noua ei calitate de logodnică a mea, am rămas înmărmurit. Desigur că m-am pretat la joc - nu exista alternativă - dar nici nu m-am uitat la Tommy, care-mi arunca întruna priviri ba încântate, ba jalnice, umile şi apologetice. Bucuria o transformase pe Tommy aşa cum îl transformase şi pe

Arthur. Arăta aproape frumoasă. Purta o rochie de stofă, lungă până la glezne, în pătrate albastre şi verzi, cu guler înalt, şi un lanţ cu medalion din imitaţie de aur. (Medalionul conţinea câteva fire din părul meu. pe care mi le smulsese cu o seară înainte.) Zulufii ca nişte codiţe de şoricel fuseseră convinşi să se descâlcească într-un val de bucle mai arătoase. Faţa cu urme de vărsat strălucea de sănătate şi triumf. Gura mică, rujată, şi nasul mic se lansau către lumea cea nouă, pline de mobilitate şi de vioiciune. Ochii cenuşii-fumurii, puri şi transparenţi, erau enormi şi umezi de deferentă, umilinţă şi beatitudine. Stând lângă mine la masă, îşi lipi piciorul de al meu. Am lovit-o în joacă cu pantoful peste gleznă, începu să chicotească şi lacrimi de fericire curată i se prelinseră pe obraji.

Laura vorbea:

— Tommy şi cu mine trebuie să ne facem împreună cumpărăturile de Crăciun. Ia să vedem, câte zile de cumpărături mai avem până la Crăciun? Trebuie să cumpărăm împreună darurile de nuntă. Vrei să faci nuntă cu rochie de mireasă, Hilary?

— Nu vorbi nerozii, Laura.

— Ce ţi-ar plăcea ca dar de nuntă?

— Un bilet de o singură persoană, fără retur, pentru Australia.

— Ei, Hilary, acum nu ne mai scapi tu, nu-i aşa, Tommy? Bărbaţii sunt întotdeauna speriaţi de căsătorie, îmi amintesc ce înspăimântat era Freddie. Pur şi simplu a trebuit să-l pun în cătuşe.

— Prostii, dragă, tu erai cea gata s-o iei la goană.

— Vă veţi căsători în aceeaşi zi cu Arthur şi Crystal? De bună seamă că promisiunea Laurei de a nu-i spune nimic lui Freddie despre Arthur şi Crystal pălise, poate sub influenţa noutăţii despre logodna mea cu Tommy. E foarte nostim, o nuntă dublă. Mă lăsaţi pe mine să organizez totul?

— Categoric, nu. Nici măcar nu i-am anunţat încă pe Arthur şi pe Crystal - şi apoi s-ar putea ca nici să nu... mă rog, încă nu-i nimic definitiv.

— Ei, haide, haide! Cred că ar fi drăguţ să aranjăm nunţile în ianuarie. S-ar putea să ningă şi miresele ar purta pălării de blană.

— Şi o să organizăm un banchet la birou! exclamă Freddie. Nu se întâmpla des să se căsătorească doi funcţionari în aceeaşi zi. Am putea chiar aranja să coincidă cu pantomima.

— Şi am putea introduce în pantomima un cântec în legătură cu nunta. Am să-i cer lui Christopher.

— E o idee fantastică!

— Nici să nu vă treacă prin minte asemenea idee. Apropo, Freddie, cum merge pantomima?

Doream să schimb subiectul. Piciorul lui Tommy pornise iar la atac pe sub masă.

— Totul se desfăşoară perfect, în afară de faptul că încă n-am găsit pe nimeni pentru rolul lui Peter. Fata aia drăguţă, Jenny Searle, de la registratură, e bună pentru rolul lui Wendy. Dar nu ştim de unde să scoatem un Peter.

— Ce-ar fi să-l joace Tommy pe Peter? Spuse Laura.

Propunerea fu discutată cu mare însufleţire. Se părea că nu există nici un argument care să pledeze contra. Tommy era actriţă, era dansatoare. Era îndeajuns de zveltă şi de slabă pentru acest rol şi nici prea înaltă. Fireşte, era o persoană din afară, dar, explică Freddie, existau precedente. Cu doi ani în urmă, când montaseră *Aladdin,* fratele mai mic al doamnei Frederickson îl interpretase pe duhul lămpii. Şi apoi, dacă până atunci eu şi cu Tommy vom fi unul, nici nu mai putea fi considerată, propriu-zis, o persoană străină.

Şi tot aşa mai departe, Tommy era atât de încântată şi de fericită şi băuse atâta şampanie, încât pur şi simplu îşi pierduse graiul.

Când m-am ridicat să plec, la ora mea obişnuită şi timpurie (joia, în mod normal, mă duceam să-l iau pe Arthur de la Crystal), Tommy se ridică, fireşte, şi ea. Se duse sus să-şi ia paltonul, şi Freddie o urmă ca să-i dea o copie după scenariul pantomimei, să-l răsfoiască. Am rămas o clipă singur cu Laura. Ne aflam în salon, unde luaserăm cafeaua.

— Laura, cere-i lui Freddie să nu povestească încă la birou...

Laura purta iar unul dintre corturile ei, un veşmânt voluminos din mătase portocalie, care scotea un foşnet formidabil. Cu pletele cărunte şi cu roba de culoarea şofranului, arăta ca o preoteasă budistă bezmetică, întreaga seară fusese excepţional de veselă. Acum însă, dintr-odată. faţa exaltată i se crispă, îşi muşcă buza de jos şi, într-o clipă, ochii i se umplură de lacrimi. Se afla chiar lângă mine. Fără să mă privească, îmi prinse mâna şi mi-o strânse cu putere. Mi-o ţinu aşa un moment, apoi şi-o lipi de coapsă, după care îi dădu drumul. Am simţit atingerea mătăsii lunecoase şi a cărnii ei calde, durdulii.

— Oh, Laura!...

Îşi scutură capul şi îşi şterse lacrimile cu încheieturile degetelor, după care se întoarse şi îşi turnă puţin coniac. Freddie şi Tommy coborau scările, râzând.

Eram uluit. Nu ştiam ce să cred. Nu era posibil ca Laura să fie îndrăgostită de mine. Poate că pur şi simplu fusese cuprinsă de o bruscă invidie stârnită de tinereţea lui Tommy. Tommy cu farmecul zvelteţii ei, Tommy în calitate de logodnică, Tommy în calitate de Peter Pan. Şi totuşi Tommy nu era mult, mult mai tânără decât Laura, şi apoi n-o propusese chiar Laura pentru rolul lui Peter Pan? Să fi fost doar un elan de generozitate, sau poate actul unei femei care doreşte subit să-şi apese singură locul dureros? Toate acestea îmi trecură într-o secundă prin minte. Intră Freddie.

— Freddie, dragă, nu le spune încă la birou. Or să mă sfâşie în

bucăţi cu zeflemelile lor.

Un minut mai târziu, mă aflam cu Tommy în stradă. Ploua slab, sau mai curând se lăsase un fel de ceaţă umedă, gălbinicioasă, preludiul pielei.

— Iubitule, nu eşti supărat pe mine? N-am făcut-o dinadins, crede-mă... ştii, Laura...

— Bine, bine.

— Iubitule, mai suntem... logodiţi... nu-i aşa?

— Oh, lasă-mă în pace! Nici nu pot să-ţi spun cât mi-a displăcut seara asta. Nu vreau să-i mai văd în viaţa mea pe soţii Impiatt. Îi urăsc!

— Dar, iubitule, suntem încă...?

— Mă duc la Crystal, noapte bună.

— Lasă-mă să vin cu tine. Am putea să le spunem.

— Nu.

— Ai să le spui tu?

— Nu ştiu. Nu mă mai tracasa, te rog, Tommy. Am şi aşa destule supărări.

— Dar, iubitule, o să ne căsătorim, nu-i aşa, cum mi-ai făgăduit ieri, o să ne…?

— Nu ştiu. Poate. Cum vrei să ştiu ce-o să se întâmple în viitor?

— Mâine ai să vii la mine, ca de obicei, da?

— Da, da. Noapte bună.

M-am îndepărtat grăbit. Când am ajuns la staţia Gloucester Road, am chemat-o la telefon pe Crystal ca să-i spun că am făcut o gripă şi nu pot veni.

VINERI

ERA VINERI DUPĂ-MASĂ, APROAPE de ora de terminare a programului, întreaga zi menţinusem cu succes aparenţele. Ba reuşisem chiar şi să lucrez un pic. Arthur venise îngrijorat să se intereseze de gripa mea; l-am asigurat că mă simt mai bine, la care mi-a răspuns că nu se vede deloc, dimpotrivă, arăt foarte rău. M-a sfătuit să mă duc acasă şi să mă vâr în pat. Mi-am dat seama că Arthur ar fi vrut să mai discute cu mine, dar nu l-am încurajat, iar el era destul de bine instruit încât să ştie că nu trebuie să mă preseze, drept care s-a retras în dulapul lui. Cât despre Reggie şi doamna Witcher, ignoram toate remarcele pe care mi le adresau, sau le răspundeam cu o brutalitate agresivă. La început au chicotit, pe urmă s-au plictisit şi m-au lăsat în pace.

După pauza de prânz, m-a sunat Freddie Impiatt, în cea mai bună dispoziţie posibilă, ca să-mi spună că se consultase cu comitetul de organizare a pantomimei şi că fuseseră cu toţii de acord că Tommy să-l joace pe Peter, aşadar mă ruga să-i transmit eu vestea cea bună. I-am promis că-i voi transmite. În ciuda grozăviilor petrecute cu o seară înainte, încercam încă, în ceea ce o privea pe Tommy, să mă încred în intuiţia care mă îndemnase s-o accept, intuiţie care acum mă părăsise cu totul. Poate că ar fi fost o idee bună să mă însor cu Tommy. Poate că aş fi fost „fericit”, orice o mai fi însemnând şi asta. Noţiunea de fericire, pe care reuşisem să o concep, un scurt răstimp, în acea miercuri seară se spulberase din nou. Poate că în seara de miercuri nu trăisem altceva decât împlinirea dorinţei sexuale, şi nici o altă revelaţie oricât de firavă. Mă întrebam dacă revederea cu Tommy, în seara asta, o să-mi clarifice mintea. Dacă o să stau pur şi simplu să mă uit la Tommy, voi izbuti oare să citesc răspunsul? Mă simţeam foarte abătut şi foarte ostenit. Durerea de cap îmi revenise. Să fi fost de la şampanie sau poate că, într-adevăr, mă molipsisem de gripă?

Când ceasul îmi indică ora cinci şi jumătate, m-am ridicat şi mi-am strâns lucrurile de pe birou. Ceaţa era prea groasă ca să-l pot vedea pe Big Ben. Edith şi Reggie plecaseră. Îmi spuseseră „bună seara” şi le-am răspuns „bună seara”. N-avea nici un rost să-mi fac duşmani inutili, chiar dacă eram furios pe întregul univers de-mi venea să urlu. Mi-am îmbrăcat paltonul şi şapca şi mi-am propus să mă duc la barul din Sloane Square şi să zac acolo până va veni momentul să plec la

Tommy. Ştiam sigur că Tommy o să mă irite. Va fi o seară păcătoasă. Am început să cobor, cu paşi târşiţi, scările. Când am ajuns pe treptele ultimului etaj, l-am văzut în hol pe Gunnar discutând cu Clifford Larr. Făcuse probabil o glumă şi râdea în felul lui caracteristic, scuturându-se şi articulând sunete nedesluşite. Era îmbrăcat cu paltonul, fie că intrase, fie că pleca; mai curând cred că pleca. Am îngheţat. Clifford mă văzuse, dar, fără să se trădeze cu nimic, îi răspundea afabil. Am dat să mă retrag în grabă, urcând scările de-a-ndăratelea. În clipa aceea Gunnar se întoarse. Nu mai exista nici o scăpare. Am coborât cu pas iute ultimele trepte şi am traversat holul îndreptându-mă spre uşa care dădea în stradă. Gunnar şi Clifford mă urmăriră din ochi, în tăcere. Când am trecut pe lângă ei, mi-am înclinat uşor capul, într-un fel de salut, fără să le arunc vreo privire. Am ajuns la uşă atât de precipitat, încât am alunecat, izbindu-mă cu umărul de zid. Am ieşit împleticindu-mă pe treptele de afară.

Ceaţa se înstăpânise pe întregul văzduh. Mulţimile de la orele de vârf se înghesuiau de-a valma, înfofolite în paltoane, cu capetele în jos. mâinile în buzunare, îmbulzindu-se gheboşate şi amorfe. Oamenii îşi încetineau precaut paşii, părând să meargă pe vârfuri. Vapori de ceaţă umedă, care nu îngăduiau o vizibilitate mai mare de zece metri, se destrămau în scamă gălbuie în jurul felinarelor, îngroşându-se în mase compacte cafenii în spaţiile dintre ele. Aerul rece, încărcat de funingine sulfuroasă, pătrundea în plămâni cu fiecare răsuflare, chinuindu-ţi gâtlejul şi înfrigurându-ţi trupul. Marea afluenţă de maşini, cu farurile inutil aprinse, neluminând altceva decât pâclă, se târau una după alta, într-un convoi lent, prudent. Sus, deasupra unei pături pufoase, opace, întunericul plana greu deasupra întregii scene.

Aveam senzaţia că-mi plesneşte pieptul de mânie şi turbare. Inhalam furios crâmpeie de ceaţă, care mă făceau să tuşesc. Mă simţeam umilit, înfrânt, strivit. Mă gândeam să mă întorc şi să-l înfrunt pe Gunnar şi să... ce? Fugisem pe lângă el ca un câine care se aşteaptă la o lovitură de picior. Mă împiedicasem ruşinos la uşă. Nu îndrăznisem să-l privesc în faţă. Şi totuşi, atât cât l-am putut zări pe scară, îl văzusem mult mai clar decât ultima oară. Devenise într-adevăr mai corpolent, dar impresia de bătrâneţe pe care o avusesem data trecută îmi părea acum falsă. Părul blond, acum blond cărunt, i se înfoia în jurul unui petic de chelie. Faţa care fusese netedă şi trandafirie era acum arămie şi aspră. Dar în ciuda spatelui uşor adus, impresia de energie, de vitalitate robustă, chiar de forţă fizică era la fel de pregnantă ca şi înainte.

Mergeam de zor într-un tumult de furie şi nehotărâre. Spumega în mine un val de ură curată faţă de Gunnar, dorinţa de a-i stâlci faţa în lovituri. Şi, în acelaşi timp, aş fi vrut să mă întorc şi... nu să-l lovesc... să-i vorbesc... să-i spulber impresia de javră fricoasă pe care i-o

lăsasem. La un moment dat, m-am oprit chiar locului, şi am rămas nemişcat în mijlocul puhoiului mânat lent spre casă, întrebându-mă dacă n-ar fi mai bine să mă întorc. Dar dacă nu mai era în hol? Dacă se dusese în biroul lui? Şi dacă aş urca treptele, i-aş bate la uşă şi aş intra şi... simţeam că mi se taie picioarele de emoţie. Ştiam că nu sunt în stare s-o fac. Am pornit încet înainte, devorându-mi mizeria şi ruşinea.

Ajunsesem la capătul Whitehall-ului şi aşteptam laolaltă cu o masă compactă de pietoni ca semaforul să-şi schimbe culoarea şi să putem traversa spre staţia de metrou Westminster. Sus, deasupra noastră, un abur roşiatic indica faţa iluminată a lui Big Ben. Stăteam pe loc, cu mâinile atârnânde, presat de semenii mei muritori, un mecanism chinuit. Şi atunci, exact când luminile semaforului dădeau să se schimbe, o femeie care se aflase puţin mai în spate făcu un pas înainte şi veni chiar lângă mine. Mânecile ni se atinseră. Era Biscuit.

Purta scurta ei de diftină albastru închis, cu gluga căzută pe spate. I-am prins fulgerarea ochilor negri, în timp ce stătea lângă mine. Evitarăm să ne uităm unul la celălalt. Culorile semaforului se schimbară, şi traversarăm strada unul lângă altul, în mijlocul convoiului târâtor. Când ajunserăm pe celălalt trotuar, mi-am încetinit pasul; ea continua să meargă lângă mine, dar nici unul dintre noi nu-i aruncă celuilalt vreo privire, în preajma intrării în staţie, i-am spus:

— Te rog să-i prezinţi omagiile mele lui Lady Kitty şi să-i spui că mă pot lipsi de atenţiile iscoadelor ei.

Ajunseserăm la intrarea puternic iluminată a staţiei de metrou şi am dat să-mi croiesc drum înăuntru prin mulţime. Biscuit mă apucă de mânecă.

— Te rog. Vino cu mine pe pod.

M-am întors şi am pornit împreună, detaşându-ne puţin de mulţime, către cheiul Tamisei, apoi trecurăm drumul spre podul Westminster. Am înaintat în tăcere până pe la mijlocul podului, şi ne-am oprit. Câţiva oameni treceau încoace şi-ncolo, dar pe pod domnea o ciudată singurătate, de parcă ne-am fi aflat pe plaiurile din Hampstead. Aici, pâcla se învălătucise într-un sul de voal maroniu închis, învolburat într-o parte de lumina unui felinar. Linia de lumini strălucitoare de pe terasa Camerei Comunelor se zărea foarte estompat, o zimţuire abia perceptibilă pe suprafaţa întunericului. Ca şi obrazul de lună plină al lui Big Ben, deasupra, în depărtare. Vătuit de aerul dens, mugetul sirenelor de ceaţă răzbătea de departe, din josul fluviului, un sunet găunos, umed, trist. M-am întors cu faţa spre Biscuit. Se uita în sus, la mine, pe sub marginea întunecată a glugii de diftină, şi faţa ei îngustă arăta udă şi febrilă. Părul îi era umezit de ceaţa care-i perlase tenebrele cu stropi mărunţi, cenuşii. Coada groasă îi dispăruse în interiorul scurtei. Îşi ţinea mâinile în buzunare şi capul zvârlit pe

spate. Mi-am petrecut braţele în jurul umerilor uzi şi am sărutat-o pe gura ei lungă, modelată, distinsă, aristocratică, ariană. Buzele îi erau foarte reci şi aveau gust de ceaţă, poate că de mare.

— Ei bine, micuţă prinţesă...

Continua să se uite la mine cu o privire febrilă, şi o vie curiozitate. Pe urmă îşi scoase mâinile din buzunar şi mă prinse de clapele buzunarelor paltonului. Am sărutat-o din nou.

— Ei, Biscuit, fetiţo... hai să mergem undeva şi să ne iubim. Mă urmăreşti de destulă vreme. Meriţi să-ţi capeţi răsplata.

Se pare că era săptămâna mea de amor. Lucru neobişnuit.

— Cum ai aflat? mă întrebă.

— Ce? A, că eşti camerista lui Lady Kitty? *Eşti* într-adevăr camerista lui Lady Kitty?

— Da.

— Pură întâmplare. N-are importanţă. Să nu mai vorbim despre asta. Hai să mergem la mine acasă şi să ne iubim.

Râse:

— Ai haz.

— Şi tu ai mult haz, aşa cum eşti mereu pe urmele mele, domnişoară Alexandra Bisset. Ce grad a avut tatăl tău?

— Colonel.

— Nu te cred. A fost căsătorit cu mama ta?

Feţişoara distinsă a lui Biscuit se contractă într-o uşoară încruntare înainte de a-mi răspunde:

— Nu.

— Scuză-mă, asta nu-i treaba mea. De altfel nici părinţii mei n-au fost căsătoriţi. Sper că nu crezi... Biscuit, rosteşte-mi numele, te rog.

— Numele? Hilary.

— Aşa. Hilary şi atât. Prostul bătrân de Hilary. Nimeni nu se sinchiseşte de el. Îl ierţi, nu-i aşa? Hai să fim prieteni, vrei?

— Da, da, răspunse Biscuit cu ciudata ei însufleţire, cu ciudatul ei entuziasm, să fim prieteni! O, Hilary, îmi pare atât de rău...

— De ce-ţi pare rău, Biscuiţelul meu?

— Îmi pare rău... aş vrea... uite... am ceva pentru tine...

— Aşa mi-ai spus şi data trecută, când ai vrut să mă ademeneşti într-o ticăloasă de cafenea. Ce ai?

— O scrisoare.

— O *scrisoare*? Brusc am simţit atingerea rece a pielei, amărăciunea, întunecimea ei. De la... cine?...

— De la Lady Kitty.

— O scrisoare... pentru mine... de la Lady Kitty?

— Da. Uite-o. Asta-i. N-o pierde.

Îmi vârî în mână un plic alb. Degetele mele ude îl strânseră. M-am dat un pas îndărăt.

— În legătură cu ce? De ce naiba îmi scrie mie Lady Kitty? Ştii?

— Nu, răspunse Biscuit. Apoi adăugă: Bineînţeles că nu ştiu, eu nu sunt decât mesagerul.

M-am uitat în jos la Biscuit, şi faţa ei îngustă, frumoasă, însufleţită, păru să împietrească, să se îndepărteze, să devină o faţă străină. Mânia, spaima, o *groază* aproape superstiţioasă puseră stăpânire pe mine.

— Bine, mesagerule, atunci e mai bine să pleci. Ţi-ai împlinit datoria. Du-te!

— Dar eu...

— Du-te. *Du-te!*

Biscuit se răsuci pe călcâie şi dispăru în ceaţă. Am rămas acolo, singur în mijlocul podului, ţinând în mână scrisoarea lui Lady Kitty. După un timp, am vârât plicul în buzunar şi am pornit îndărăt către staţia Westminster. Zece minute mai târziu mă găseam în barul de pe peronul staţiei Sloane Square.

Beam gin şi citeam scrisoarea trimisă de Lady Kitty. Oamenii veneau şi plecau din bar, în jurul meu domnea un constant murmur de discuţii şi un intermitent uruit de metrouri. Am citit de câteva ori, cu atenţie, scrisoarea lui Lady Kitty.

„Dragă domnule Burde,

Sper că mă vei scuza că-ţi. scriu în felul ăsta, picând din senin. N-aş face acest lucru dacă nu m-aş simţi îndemnată de un motiv foarte serios. Trebuie să-ţi spun din capul locului că soţul meu mi-a povestit, desigur, tot ce s-a întâmplat la Oxford; în legătură cu dumneata şi cu prima doamnă Jopling. S-ar putea să-ţi pară ciudat că-ţi scriu, mai cu seamă că ceea ce am a-ţi spune nu-i uşor de spus. Pentru soţul meu trecutul continuă să fie ceva îngrozitor şi i-a lăsat o amărăciune care nu poate fi domolită. Se pare că nu se poate face nimic în legătură cu acest lucru. (Şi noi cu toţii am încercat.) Acum, în chip atât de surprinzător, încât pare a fi pur şi simplu mâna providenţei, am aflat că lucraţi în acelaşi departament. Cred că el nu-ţi va vorbi niciodată. Resentimentul şi mândria lui sunt foarte mari,, după cum îţi poţi imagina. Dar aş dori să i te adresezi dumneata. Cred că s-ar simţi bine să discute cu dumneata despre trecut, şi mai cred că dacă aţi putea începe amândoi să discutaţi în linişte despre acest lucru i-ar fi de mare folos soţului meu. O singură dată măcar dacă v-aţi întâlni şi aţi discuta despre trecut, l-ar ajuta mult. Mă întreb dacă poţi înţelege ce vreau să spun. Psihanaliştii nu-i sunt de folos, dar dumneata ai putea să-l ajuţi, şi numai dumneata. Nu vreau să spun că trecutul l-a dezechilibrat, asta în nici un caz. E un om sănătos, plin de succes, vibrând de energie, un om care se poate bucura de viaţă. Dar există în permanenţă această umbră care nu poate fi risipită. Nu cred că ar putea fi vreodată risipită cu totul, dar o simplă discuţie cu dumneata ar contribui să-i domolească o anume

mânie împotriva lumii întregi, ba chiar o dorinţă de răzbunare, care-l macină întruna că o nesfârşită durere de dinţi. Dacă ar putea vedea în dumneata o persoană reală, care s-a maturizat şi care poate că a suferii la rândul său! Ştiu că îţi cer foarte mult, şi că ai prefera poate să nu vorbeşti despre toate aceste lucruri, sau să nu ţi se ceară să te gândeşti măcar la ele. Totuşi îţi cer această favoare, ca pe ceva foarte important ce cred că ai putea face ca să-l ajuţi pe soţul meu. Şi nădăjduiesc că poate ai dori să-l ajuţi. De mare importanţă este faptul că el nu ştie că-ţi scriu. Demersul meu trebuie să rămână o taină, nu trebuie să afle vreodată că eu ţi-am cerut să te apropii de el, îţi dai seama că dacă ar afla, valoarea acţiunii dumitale ar fi mult diminuată. Aşadar, te rog ca, indiferent ce s-ar întâmpla, să păstrezi totul pentru dumneata. De asemenea, deşi îţi scriu pe hârtie de corespondenţă cu numele meu, te rog să nu-mi scrii şi să nu-mi telefonezi la Cheyne Walk. Îţi trimit această scrisoare prin camerista mea. Te rog să fii atât de bun să-i comunici ei dacă eşti sau nu de acord cu cele ce-ţi cer. Cred că-i foarte simplu să te duci la biroul soţului meu şi să ceri să-i vorbeşti. Te rog, scuză-mă că-ţi scriu şi că-ţi solicit această mare favoare,

A dumitale, cu sinceritate,
Katharine Jopling”

„P.S. Am recitit scrisoarea şi simt că există mult mai multe de spus, lucruri pe care nu le poţi transpune cu uşurinţă într-o scrisoare, şi pe care ar trebui să le cunoşti înainte de a-l vedea pe soţul meu. Dacă ai fi atât de bun să-mi acorzi o scurtă întrevedere, aş putea să ţi le explic. După câte ştiu, îţi place parcul, aşa încât ţi-aş sugera să ne întâlnim lunea viitoare, la ora opt dimineaţa, pe aleea Serpentine, lângă pod, pe partea dinspre dumneata. Te rog, comunică-i cameristei mele dacă vrei să vii. Dacă preferi să nu vii, am să te înţeleg perfect. Te rog, distruge această scrisoare.”

Comunicarea m-a transpus într-o stare de asemenea sălbatică emoţie, încât aproape că-mi pierdusem respiraţia. Sângele îmi năvălise în obraji, iar inima îmi bătea cu atâta violenţă, încât a trebuit s-o apăs cu mâna, de teamă să nu-mi facă vreun pocinog. Zgomotul metrourilor, trăncăneala oamenilor alcătuiau o larmă unduitoare în mijlocul căreia plutea mintea mea, buimacă dar distinctă. Zăceam acolo, orbit de emoţie, singur, fascinat de durere şi teamă şi de încă ceva care mă făcea să-mi vină să plâng, ceva care îmi muia formidabil inima. Şi, în acelaşi timp, eram în stare să observ că Lady Kitty nu ortografia foarte corect, şi mă întreb dacă îşi dădea seama că, în acest anotimp, la ora opt dimineaţa era încă întuneric în parc.

Scrisoarea purta o dată din săptămâna trecută şi, probabil, era ceea ce încercase Biscuit să-mi dea sâmbăta trecută. Era scrisă foarte îngrijit, fără îndoială ca rezultat al mai multor ciorne. Lady Kitty

acţionase prompt şi totuşi foarte prudent. Pe urmă mi-am dat seama că Biscuit trebuia să-i ducă îndărăt un mesaj, numai că eu o alungasem. Acest lucru mă necăjea foarte tare. Căci, de bună seamă, nu trebuia să dau dovadă de nici o îndoială sau şovăială. Fireşte că voi face tot ce va dori Lady Kitty. Am s-o văd pe ea, am să-l văd pe Gunnar, am să iau eu iniţiativa de care zicea ea că n-o s-o ia niciodată Gunnar. Trebuie să fac acest lucru şi să mă încred în aprecierea ei că va fi mai curând bine decât rău. Dacă avea dreptate sau nu, asta era o altă chestiune. Nu eu eram cel chemat să fac speculaţii pe această temă. Eu trebuia doar să execut ceea ce îmi cerea scrisoarea. Cât despre faptul că nu-i dădusem răspunsul pe loc prin Biscuit, trebuia să sper că nu va interpreta acest lucru ca pe o lipsă de hotărâre din partemi. Desigur, nu putea fi vorba de o comunicare directă din partea mea cu casa din Cheyne Walk. Dar fără îndoială că Biscuit va reveni după răspuns, îmi dădeam seama, cu un amestec de alarmă şi uşurare îngrozită, că eram confruntat cu o organizare de o eficienţă aproape militărească. Nu încăpea nici o îndoială - şi realizând acest lucru, miam lăsat capul să se izbească de perete într-un acces de înspăimântată şi admirativă uimire -, că Biscuit fusese trimisă să mă observe, să raporteze despre mine, să constate dacă eram genul de persoană căreia i se putea acorda încrederea de a primi scrisoarea atât de preţioasă - Dumnezeule! - a lui Lady Kitty. Da, Biscuit avea să se întoarcă pentru a-mi afla răspunsul, pentru a afla dacă voi vorbi cu Gunnar şi dacă voi veni luni la ora opt dimineaţa pe aleea Serpentine.

Întreaga panoramă care se desfăşura acum în faţa ochilor mei uluiţi era atât de extraordinară, încât gâfâiam de emoţie în timp ce o analizăm. Să-mi închipui numai, şi acesta era cel mai mic dintre şocuri, aceste două femei discutând despre mine! Probabil că, într-un anumit sens, raportul lui Biscuit fusese favorabil, dar bazat pe ce dovezi şi exprimat în cel fel de termeni? Lady Kitty n-ar fi trimis oricui asemenea scrisoare primejdioasă şi *curajoasă.* Ce fantastic din partea ei să-mi scrie mie! Şi ce naiba putea ea gândi despre mine, ce imagine a mea se găsea în mintea ei? Acum îmi dădeam seama că, hrănit de concepţia mea imbecilă că aproape nici nu existam, nu-mi putusem imagina că ea ar fi în stare vreodată să-mi acorde măcar un gând. Când am aflat că Gunnar se recăsătorise, ar fi trebuit să-mi închipui că-i povestise soţiei lui despre trecut. Numai că nu mă gândisem la asta.

Nu puteam concepe că în toţi aceşti ani ar fi putut exista în mintea lui Gunnar sau a noii sale soţii o noţiune despre *mine.* Şi, desigur, în felul ăsta mă autoprotejasem. Ce monstru dăinuise pentru ei în toţi aceşti ani, o imagine despre care eu nu ştiam nimic şi care era totuşi parte din mine?

Era bizar, aproape frivol, că mă gândisem în primul rând la cele

două femei. Dar gândul nu a ţinut mult. Lucrul important era Gunnar. Şi în timp ce reciteam scrisoarea pentru a patra oară, imaginaţia începu să-mi fie stârnită, şi foarte neplăcut stârnită. „Amărăciune... resentiment... mânie... răzbunare...” Adevărul este că nu mi-l imaginasem pe Gunnar *rumegându-şi* mânia. Îl vedeam urându-mă, dar îmi figuram ura lui ca pe o entitate curată, igienică, distinctă şi totuşi esenţialmente consumată, ca un pumnal ascuţit pus deoparte, pentru totdeauna, într-un sertar. Nu gândeam că asemenea simţăminte se pot ofili sau se mistuie până la urmă. Dar nu le număram printre lucrurile vii, continue, în funcţiune, schimbătoare, ale acestei lumi, în parte, poate, pentru că nu concepeam că-l voi mai întâlni vreodată pe Gunnar.

În măsura în care privea viaţa mea, totul luase sfârşit. Dar dacă în toţi aceşti ani ura lui Gunnar dospise, crescuse? Dacă mintea lui urzise planuri de răzbunare, dacă voise să mă ucidă, şi dacă mai voia încă? Ce valoare mai putea avea mişcătoarea idee a lui Lady Kitty cu privire la o convorbire calmă, în faţa unei asemenea grozăvii?

Şi totuşi îmi scrisese, cerându-mi ajutorul. Scrisoarea ei mă buimăcea, deoarece îmi contura pentru prima oară o autentică imagine vie a adevăratului Gunnar şi-mi vorbea totodată de reconciliere şi tămăduire, ca şi cum ar fi fost cel puţin vrednice de încercat. Trebuia să am încredere în ea. Probabil că avea ea motive serioase să creadă în posibilitatea unei convorbiri calme. Dacă Gunnar n-ar fi nutrit altceva faţă de mine decât o furie turbată, Lady Kitty n-ar fi făcut o asemenea sugestie, decât dacă era o femeie foarte proastă. Dar poate că era o femeie foarte proastă? Trebuia să iau şi această ipoteză în consideraţie. Oricum, era foarte important să o întâlnesc înainte de a decide cum anume să-l abordez pe Gunnar. Poate că cel mai înţelept mijloc ar fi fost să-i scriu. În acest caz, dacă n-ar dori să mă vadă, nu s-ar crea aspecte dramatice. N-ar avea decât să nu-mi răspundă la scrisoare.

Dar atunci - şi aici, imaginaţia mea începea să gonească frenetic - atunci ce s-ar întâmpla cu mine? Cum m-aş simţi eu pe măsură ce ar trece orele şi zilele şi Gunnar nu mi-ar răspunde? Sau dacă mi-ar trimite pur şi simplu răspunsul formal că nu doreşte să mă vadă? Apreciam dimensiunile aşa-zisei prefaceri spirituale pe care o trăisem de când deschisesem această fatală scrisoare. Ce peisaj cu totul nou aveam acum în faţă! Nici o secundă până atunci nu mă putusem gândi la posibilitatea unei împăcări cu Gunnar, nici măcar la acel grad de reconciliere pe care l-ar implica o simplă discuţie. Aşa ceva nu intra în raza accesibilităţilor mele. Nici măcar Dumnezeu nu ar fi putut înfăptui asemenea minune. Şi putea oare Lady Kitty să înfăptuiască ceea ce nu putea Dumnezeu? Desigur, Lady Kitty avea faţă de Dumnezeu avantajul de a exista, de a sta în camera ei de la Cheyne

Walk şi a scrie această misivă şi a o înmâna cameristei ei... Dar oricât de uimitoare i-ar fi fost înfăptuirile ei virtuale, ceea ce realizase până acum era deopotrivă de remarcabil. Îmi modificase cu totul starea de spirit. Acum, faptul de a-i vorbi din nou lui Gunnar şi de a mă afla oarecum în termeni paşnici cu el mi se părea un lucru de conceput. Şi acum, că puteam concepe asemenea lucru, îl şi doream, mi-era necesar, cu o disperare care constituia un element nou în viaţa mea. Dacă s-ar putea întâmpla...

Ce teribil era să doreşti subit acest lucru aproape imposibil, să-ţi dai seama că s-ar putea să se întâmple, şi că totuşi s-ar putea să nu se întâmple niciodată. Iată o nouă suferinţă pe care osândiţii din infern nu şi-au imaginat-o; era ca şi cum Iisus ar fi deschis o ferestruică a iadului, şi-ar fi arătat o clipă chipul, şi apoi ar fi închis-o din nou.

Această idee, această întrezărire a unei torturi cu totul noi, mi-a reîntors brusc gândurile spre mine însumi. Desigur că nici un moment nu se îndepărtaseră prea mult, dar acum se reactivară toate vechile, familiarele mele instincte solipsiste, autoprotective, respingând orice posibilitate de schimbare şi deci de eşec. Ideea că Gunnar ar dori să mă ucidă nu mă speria mai mult decât aceea că m-ar ignora, şi că pur şi simplu ar refuza să răspundă apelului meu. În fond, încă nu se întâmplase nimic, nici nu era nevoie să se întâmple ceva care să-mi schimbe cursul vieţii. N-aveam decât să-i răspund „nu" lui Lady Kitty. Ar fi fost un „nu" destul de rezonabil. S-ar putea că „nu" să fie nu numai răspunsul cel mai prudent, dar şi cel mai just. Aş putea să spun „nu" şi să rămân în siguranţă. Şi totuşi... cum aş putea să nu mă găsesc luni dimineaţa pe aleea Serpentine, acolo unde, în imaginaţia mea înfrigurată, mă şi vedeam aşteptând?

M-am ridicat, în fâstâceala agitaţiei mele, şi am ieşit împleticindu-mă din bar pe peron, ţinând încă în mână scrisoarea despăturită. Un metrou cu direcţia Hanslow tocmai intra uruind în staţie, într-o asurzitoare culminaţie de larmă seacă. Fără să-mi dau seama ce fac, am început să mă îndrept spre scara rulantă.

— Hilary!

Faţa lui Biscuit s-a materializat dintr-odată înaintea mea. M-am ciocnit de ea, apoi am înşfăcat-o de jachetă şi am tras-o îndărăt lângă mine, la perete. Mulţimea de pe peron a tălăzuit înainte, oamenii din vagoane s-au scurs în şuvoi spre ieşire. Biscuit şi cu mine ne rezemam cu spatele de reclame.

— Ei, Biscuit, ne-am întâlnit din nou. Ce cauţi aici?

— Te-am urmărit.

— Urmărit? Vrei să spui că de la...?

— Da, de la pod. Voiam să mă întorc cu răspunsul. Mi s-a cerut să-l aduc astă seară. Mi-am zis că-i mai bine să aştept până citeşti scrisoarea. După aceea puteam să-ţi cer răspunsul.

— Dumnezeule! Şi de când aştepţi?

— Nu de prea mult. Doar o oră şi jumătate.

— De-o oră şi jumătate? Am stat aici înăuntru o oră şi jumătate?

— Te-am urmărit pe fereastră. N-aş fi vrut să te întrerup în timp ce meditai.

— Meditam? Asta se cheamă meditaţie? Tocmai mă întrebam ce-o fi fost.

— Mesajul...

— Ah, da, mesajul. Apropo, ce mesaj?

— Dacă vei face ce ţi-a cerut Lady Kitty şi dacă vrei s-o întâlneşti luni.

— Credeam că nu ştii ce conţine scrisoarea.

— Nu ştiu. întreb numai ce mi s-a spus să întreb.

— Eşti o fată isteaţă. Aş fi vrut să fii camerista mea. Răspunsul este da şi da.

— Da şi da?

— Da, voi face ce mi-a cerut, şi da, o voi întâlni luni.

— Mulţumesc. Atunci... noapte bună... Hilary.

Am privit în jos la faţa lui Biscuit. Ea se uita în sus la mine. Jacheta de diftină i se uscase (oare într-adevăr aşteptase, pe peronul rece, în tot acest timp?), ochii îi erau mari şi strălucitori, dar eu nu le-am pus nici o întrebare. Faţa ei îngustă arăta obosită, în scurta aceea grosolană, fără formă, părea o refugiată. Am sărutat-o uşor pe obraz.

— Du-te. Cum ajungi de aici în Cheyne Walk?

— Pe jos. Nu e departe.

— Atunci, noapte bună.

S-a întors şi a pornit cu paşi rari, fără să se uite îndărăt. A păşit pe scara rulantă şi s-a lăsat purtată în sus, până am pierdut-o din ochi. Am mai aşteptat un timp, lăsând-o să se avânte în călătoria ei spre Cheyne Walk, unde avea să dea raportul, într-un budoar strălucitor, intim, de neimaginat, stăpânei ei de neimaginat. Pe urmă am urcat şi eu şi am ieşit în Sloane Square. Aerul nopţii şfichiuia cu o răceală care făcea să ţi se retragă sângele din vine. Mi-am vârât mâinile adânc în buzunare. Ceaţa se mai subţiase. Am rămas un timp nemişcat, apoi am pornit-o în direcţia King's Arms.

Deodată mi-am amintit de Tommy. Mi-am consultat ceasul. Veghea lui Biscuit durase aproape două ore. Tommy mă aştepta de mai bine de o oră. Am intrat într-o cabină telefonică lingă Royal Court Theatre şi am format numărul ei.

— Tommy...

— Oh, iubitule... iubitule... Slavă Domnului! Nu puteam înţelege ce s-a întâmplat... mă gândeam că te-o fi călcat vreo maşină, mă temeam c-ai fost omorât... eram atât de îngrijorată... Slavă Domnului, slavă Domnului!

— Tommy, îmi pare foarte rău...

— Nu face nimic, sunt atât de fericită că-ţi aud glasul, Doamne, ce uşurată mă simt... ce nu mi-a trecut prin cap...

— Îmi pare rău, scumpo.

— Vii acum?

— Nu, nu pot...

Urmă o tăcere.

— Tommy, îmi pare rău, nu-i ce crezi tu... vreau să spun că nu sunt cu altcineva. Sunt într-o cabină telefonică în Sloane Square şi de aici mă duc direct acasă. Am băut un pahar sau două mai mult, şi nu mi-am dat seama cum a trecut timpul. Cred c-ar fi mai bine... să mă duc acum acasă... Te rog, iartă-mă...

După o nouă tăcere, mi-a răspuns;

— Bine, iubitule... sunt foarte dezamăgită că nu te pot vedea... mi-era atât de dor de tine. Mâine... vrei să ne vedem?

— Da, da, mâine... mâine dimineaţă dacă vrei... vino la mine acasă pe la unsprezece... o să facem o plimbare.

— O, ce bine, îţi mulţumesc, sunt aşa de bucuroasă! Nu te îngrijora de mine, totul e în ordine, o să dorm bine. Sper că n-ai vreo supărare... ai să-mi povesteşti, nu-i aşa?

— Da, da.

— Noapte bună, iubitul meu.

— La fel şi ţie, Tommy, somn plăcut, noapte bună.

Şi într-adevăr am avut o noapte bună. Ultimul gând care mi s-a înfiripat înainte de a adormi a fost că acum, în sfârşit, Lady Kitty luase totul asupră-i, ea va rezolva totul... în cel mai fericit chip posibil. Lady Kitty... va... aranja... totul...

SÂMBĂTĂ

ERA A DOUA ZI DIMINEAŢA ŞI Tommy şi cu mine ne aflam pe malul lacului denumit Round Pond. Tommy era fericită. Ştia, dintr-o veche legendă, că acesta e un loc al împăcărilor.

Mai devreme, în această dimineaţă, veniseră Mick şi Jimbo să-i facă obişnuita vizită lui Christopher. Jimbo îmi adusese în dar o plantă într-un ghiveci, un produs vegetal amărât şi resemnat, care părea să nu fi auzit în viaţa lui de existenţa florilor. Totuşi, am fost mişcat. Să fi ştiut oare Jimbo, în blândeţea compătimitoare a inimii lui de velş duios, că în curând urma să înfrunt flăcările iadului? Mi-a dat planta, cu un gest grăbit şi timid, temându-se parcă să nu-şi trădeze mila. Mai târziu a sosit şi mecanicul de la telefoane şi, după el, băiatul cu părul negru legat cu o bandă de elastic. Era o contravenţie la regula impusă de mine: nu mai mult de trei vizitatori o dată, dar am închis ochii de dragul plantei pe care mi-o adusese Jimbo. Mecanicul de la telefoane venise cu o chitară şi, după un timp, se auzi un sunet de coarde ciupite, tam-tamul de *tabla* şi frânturi de melodii cântate din gură, în surdină. Poate că păsările de apă renăşteau la viaţă. Nu i-am tulburat. Când a sosit Tommy, am luat-o pe dată în oraş. Nu voiam s-o las să intre în apartament.

Ne-am plimbat pe aleea panoramică din faţa statuii ecvestre de bronz a lui Watts şi am ajuns la Round Pond, acest centru de divertismente însufleţite şi nevinovate, acest loc poate misterios şi sacru, buricul Londrei. Vremea, asemenea unui actor care-şi schimbă rapid deghizările, desfăşura azi un nou spectacol. Pâcla se risipise şi făcuse loc unei lumini vii, galben-roşcate, cu nori străpunşi de soare, împrumutând culori strălucitoare dar stranii tuturor obiectelor vizibile: faţada calmă şi mohorâtă a palatului Kensington, suprafaţa de tablă ondulată a lacului, penele irizate ale raţelor, pânzele albe ale modelelor de iahturi, maieurile roşii ale copiilor, fulgarinul albastru al lui Tommy, ochii cenuşii ai lui Tommy. Tommy îmi ţinea mâna, şi eu o lăsam, pentru că mă simţeam ca un copil. Nu încercam, azi, nici o undă de dorinţă bărbătească.

Câţiva băieţi înălţau zmeie, alergând, încercând să convingă acele ciudate forme de păsări să-şi ia zborul, să se ridice misterios în văzduh, să zvâcnească, să fie frânate, să se înalţe iar, să plutească, să

se avânte, până ce aveau să se prefacă în pete lipsite de culoare topite în tării, pentru ca să se dizolve apoi în cerul galben, ţesut, probabil, din fuioare de ceaţă. Câinii aţâţaţi, cu boturi pătate, sensibile, se zbenguiau prin iarba de un verde orbitor, nebuni de bucurie canină. Jivine mari şi mici alergau şi se învârtejeau într-un extaz de mişcare, oprindu-se brusc, din când în când, pentru a executa acele intime ritualuri francmasonice prin care câinii de toate rasele - alsacieni, buldogi, foxterrieri, ciuaua, pechinezi - se recunosc unii pe alţii drept câini.

Admiram viteza iscusită a modelelor de iahturi, şi pe proprietarii lor făcând înconjurul lacului, cu o demnă concentrare, pentru a-şi prinde ambarcaţiunile pe malul celălalt, unde se îndreptau pânzele şi le lansau din nou. Urmăream raţele scufundătoare scufundându-se, lebedele unduindu-se şi gâştele canadiene plutind în alai gângurind uşor de emoţie când se apropiau de vreun copil care le arunca firimituri de pâine. Priveam un bătrân care hrănea vrăbiile, şi păsărelele care se roteau ca nişte mici elicoptere frenetice în jurul degetelor lui. Zăream frumoasele labe ale lişiţelor prin apa verde cristalină. Tommy râdea de fericire şi îmi strângea braţul. Râdeam şi eu. Ne aşezarăm pe o bancă umedă. Un câine ciobănesc alergă la noi şi îşi vârî botul cald şi puternic în mâna lui Tommy.

Mă simţeam extraordinar de bine. Eram bun cu Tommy pentru că nu-mi puteam îngădui să mă cert cu ea tocmai acum, nu puteam să-mi cheltuiesc energia pentru nişte neînsemnate ciocniri de opinii, pentru nişte fleacuri lipsite de importanţă ca, de pildă, dacă aveam să ne căsătorim sau nu. Ideea acestei căsătorii devenise acum total lipsită de substanţă şi ireală. Cumplita lumină proiectată de scrisoarea primită de la Lady Kitty îmi revelase o lume nouă, sau poate că era o lume veche, o lume primară, în orice caz o lume care nu auzise niciodată de Thomasina Uhlmeister sau de bărbatul care zăcuse în pat cu ea în noaptea de miercuri.

În drum spre Round Pond, ocolisem cu Tommy pe la podul de lângă aleea Serpentine şi inspectasem locul unde urma să mă întâlnesc luni dimineaţa cu Lady Kitty. Desigur că eram speriat de această întâlnire, dar, pe de altă parte, mă simţeam, în chip straniu, invadat de un calm adânc, acel calm încrezător care mă însoţise noaptea trecută în somn. Mă aflam acum într-o situaţie interimară, în care îmi fusese luată orice putere de a acţiona. Eram paralizat, în aşteptare, ca o muscă înţepată de un păianjen, numai că eu eram o muscă resemnată, rece, lipsită aproape de orice anxietate, până-ntr-atât mă încredinţasem, trup şi suflet, acestei forţe noi care pătrunsese subit în viaţa mea. Fusesem recrutat, mă aflam sub ordin. Mai târziu, fireşte, va trebui să raţionez, să înfrunt primejdii, să parcurg riscuri, să decid şi să aleg. Dar în acest interval binecuvântat dintre acum şi luni, nu puteam face absolut

nimic decât să-mi încrucişez braţele şi să aştept. Poate doar să mă rog, dar nici măcar să nădăjduiesc, nici măcar să fac speculaţii, ci pur şi simplu să aştept. Aproape că-mi doream ca răstimpul să fi fost mai lung. Mă simţeam liniştit, viguros şi, într-un chip obscur, îngrozitor de schimbat. Luminoasa mea seninătate paralizată i se comunica şi lui Tommy. Ea o interpretă drept o vitează resemnare în faţa ideii de a-i deveni soţ (interpretare plauzibilă, deşi falsă) şi, cu tactul ei inteligent, se abţinea să facă vreo presiune asupră-mi. Fiecare dintre noi, în felul său zănatic, era aproape fericit, gata să se bucure de zmeie, de bărci, de câini, de păsări.

— Câinii ciobăneşti sunt atât de inteligenţi!

— Da, Tomkins?

— Şi iubesc omul mai mult decât orice alt câine.

— Şi ăsta-i un semn de inteligenţă?

— Câinii ăştia comunică, înţeleg.

— Crezi, Thomas?

— În Scoţia, poţi vedea un câine ciobănesc de o parte a unui deal, adunând oile, în timp ce ciobanul, de cealaltă parte, la un kilometru depărtare, îl îndrumă prin fluierături.

— Asta poţi vedea în Scoţia, Thomasina?

— Îţi râzi de mine, Hilary! Nu-i aşa că-şi râde de mine, măi, ciobănescule?

Era sâmbătă seara şi tocmai ajunsesem la Crystal. Amurgul adusese iar o ceaţă uşoară cafenie, care adulmecă văzduhul, nu atât de compactă ca aceea din ajun, dar estompând vag luminile şi contururile, mirosind a funingine şi a ars, dar nu neplăcut. Mi-am scuturat paltonul şi l-am aşezat pe pat. Mica ei sobă electrică arsese toată ziua, aşa încât camera era încălzită. Maşina de cusut stătea la locul ei obişnuit, pe podea, ca un câine cuminte. Masa era pusă, faţa de masă din dantelă din nou imaculată.

— Eşti bine, iubito?

— Da, da... şi tu?

— Grozav. Ce-avem de mâncare?

— Cârnaţi cu cartofi piure şi fasole, plăcinte cu mure şi cu mere şi budincă cu lapte.

— Bun!

Am deschis sticla de vin spaniol. Dispoziţia mea fermecată de la Round Pond suferise o uşoară alterare sub provocarea mohorâtă a după-amiezii. Spaima pură care mă sfârtecase în barul din staţia Sloane Square revenise, înfăţişându-mi posibila tortură a speranţei frustrate, însăşi ideea de speranţă apărea cumplită. Ce anume puteam spera? În cursul dimineţii mă complăcusem în nepăsare, imaginându-mi că Lady Kitty o să-mi comunice ce trebuie să fac şi o să ia măsuri

ca totul să iasă bine. Acum, această idee mi se părea ridicolă. Lady Kitty juca orbeşte, şi calul de bătaie eram eu. Sau, cel puţin, asta îşi propunea să facă. în timpul după-amiezii (zăcând în pat, singur) mă gândisem la Gunnar. La casa lui din Oxford. La Tristram. La ciocnirea celor două maşini. La admirabila bunătate pe care mi-o arătase Gunnar. La ziua când el şi Anne îmi aduseseră şampanie. La vizita pe care mi-o făcuse la spital. La lucruri care nu trebuie gândite.

Am încercat să-mi abat gândurile întrebându-mă dacă aveam să mă însor cu Tommy - şi, în caz că da, dacă trebuia s-o înştiinţez pe Crystal în această seară. Îmi spuneam, în chip resemnat, abulic, că s-ar putea să mă însor cu Tommy. într-un fel o iubeam. Clipele petrecute împreună la Round Pond fuseseră pentru mine clipele unui fel de dragoste. Şi iubirea ei absolută pentru mine era poate un dar care nu trebuia azvârlit. Aşa cum iubirea absolută a lui Arthur pentru Crystal era un dar care nu trebuia azvârlit. Aşa se încheagă unele căsătorii, şi nu dintre cele mai nefericite. Poate că dacă m-aş căsători cu mica Tommy şi aş lăsa-o să-mi oblojească sufletul, într-o bună zi aş ajunge să cunosc şi eu oarecare mulţumire. Aşa gândeam, în timp ce străbăteam ceaţa subţire în drum spre North Road, trist şi obosit, distras un timp de la spaimele după-amiezii şi de la teama cu care aşteptam dimineaţa de luni; hotărâsem, în sfârşit, să vorbesc cu Crystal despre Tommy şi despre căsătoria noastră posibilă, probabilă. Poate că Crystal aştepta acest lucru, poate că o să-i ia o povară de pe suflet şi o s-o facă mai fericită în opţiunea ei; şi dacă-i aşa, numai pentru asta şi merita să-i spun. Dar cât de mult mă întrista totul! Oricum, pentru mine nu avea mare importanţă ce urma să fac cu persoana mea.

Mi-am turnat un pahar din vinul roşu încă rece. Pe urmă am văzut că Crystal plângea. Câte o lacrimă mare i se prelingea din fiecare ochi, şi cum pârâiaşele nu-şi puteau face drum peste curba obrajilor rotofei, lunecau pe lângă urechi. Urmară alte două lacrimi grase.

— Oh, iubito, ce s-a întâmplat?

Crystal îşi şterse repede lacrimile, intră în chicinetă şi puse cartofii la încălzit. Am urmat-o, îngrozit. Timp de o clipă, pe faţa ei se aşternu o expresie de aprigă suferinţă şi neajutorare.

— Crystal, ce s-a întâmplat? Ce este, fetiţa mea dragă?

— Nimic. Totul e în perfectă ordine. Îmi pare rău că m-am prostit în halul ăsta.

— Dar ce s-a întâmplat? Povesteşte-mi. Haide să intrăm în cameră şi povesteşte-mi tot.

— Nu te aşeza pe paltonul tău ud, dragule.

— *Povesteşte-mi!*

— Doar... că am rupt-o cu Arthur.

— Oh, Dumnezeule...

Şedeam la masă, uitându-ne unul la celălalt. Crystal îşi scoase ochelarii. Lacrimile continuau să ţâşnească din ochii aurii şi încercau să i se prelingă pe obraji, dar ea şi le ştergea.

M-am întrebat care-o fi fost cauza. M-am gândit la Clifford Larr. Oare într-o tainică fisură păcătoasă a sufletului meu nu sperasem să se întâmple întocmai aşa? Clifford hotărâse, arbitrar, cinic, să împiedice căsătoria. Gândise că va izbuti aceasta doar printr-o mişcare a degetului mic, şi iată că avusese dreptate, încercam un sentiment de deprimare, de dezgust, de furie. Mă întrebam dacă să spun ce gândesc sau să păstrez tăcerea. Dar trebuia să ştiu, furia mă îneca. Am spus:

— Inimioara mea, Clifford a făcut asta? Ţi-a scris, te-a vizitat?

— Nu, nu... n-are nici o legătură cu el.

— Nu ţi-a scris, n-a venit la tine, nu ţi-a telefonat?

— Nu, nu, nu!

Mă întrebam dacă nu minte.

— Atunci de ce? Am înţeles că te hotărâseşi, că doreai să te măriţi, că vei fi fericită.

— Nu. Doar pentru că... îmi pare atât de rău... îmi dau seama că sunt proastă şi îngrozitoare... pur şi simplu am simţit că nu merge.

— Dar *de ce,* de ce te-ai răzgândit, s-a *întâmplat* ceva care să te facă să te răzgândeşti?

— Nu, nimic, numai gândurile mele.

— Te-ai certat cumva cu Arthur?

— Nu, nu ne-am certat niciodată.

— Dar ce anume din gândurile tale, şi de ce?

— Te rog, nu fi supărat.

— Nu sunt. I-ai spus lui Arthur?

— Da, i-am scris o scrisoare. Ştii, nici un moment n-am fost cu adevărat convinsă că fac bine... sunt atâtea lucruri...

— Nu cumva din cauza mea, n-ai rupt cu el din pricina mea, pentru că n-ai vrut să mă laşi singur?

Dumnezeule, trebuia oare acum să-i mai spun despre Tommy? Ce trebuia să fac?

— Nu, nu, nici vorbă de asta. E numai... e din cauza mea... nu mă pot mărita, e prea târziu... sunt deja o fată bătrână... sunt o fată bătrână fericită...

Acum lacrimile se împrăştiaseră peste tot, scăldându-i obrajii.

Mi-am împins scaunul lângă al ei şi am înconjurat-o cu braţele.

— O, Crystal, fetiţa mea, dragostea mea.

Îşi lăsase capul pe umărul meu, şi-i mângâiam părul cârlionţat, caraghios.

— Tu spuneai întotdeauna că suntem doi copii pierduţi în pădure.

— O, Doamne, da. Cât de pierduţi şi în ce pădure! Vai, Crystal, doresc atât de mult să fii fericită, de-ai şti cum mă condamn singur, ţi-

am distrus viaţa, ştiu că am făcut-o...

— Ba nu, n-ai făcut-o, eu te iubesc, şi dacă-ţi pot fi de ajutor şi să fiu cu tine din când în când, atunci sunt perfect fericită.

— „Iarăşi şi iarăşi, precum valurile mării, se rostogoleşte iubirea lui Crystal asupră-mi."

Mai târziu ne-am liniştit amândoi, am mâncat cârnaţi cu piure de cartofi şi mi-am îngăduit să încerc un ruşinos şi profund sentiment de uşurare, pricinuit de hotărârea lui Crystal. Nu am discutat nici despre Arthur, nici despre Gunnar sau Tommy şi, desigur, n-am suflat o vorbă despre Lady Kitty.

Ne-am amintit de zilele din trecut, de vagonul mătuşii Bill şi despre Crăciunurile din copilărie. Şi i-am promis din nou lui Crystal să o duc să vadă decorul din Regent Street.

Ajuns acasă, am urcat cu liftul, care fusese reparat. Era devreme. O părăsisem pe Crystal înainte de ora zece. Se liniştise complet şi, în felul ei curios, arăta aproape radioasă. Lacrimile dăduseră strălucire chipului ei drag. Şi dragostea ei pentru mine îi lumina faţa, aşa ca în tot timpul acestor lungi ani. Mă întrebam şi mă tot întrebam ce o făcuse să dea înapoi. La urma urmei, poate sentimentul că, pentru a fi fericită, nu putea iubi pe nimeni altcineva în afară de mine. Să fi fost oare acea instinctivă identificare a ei cu mine, presentimentul patimilor mele, şi dorinţa ei de a înlătura totul din cale, astfel încât să mă poată ajuta în încercarea ce mă aştepta? Simţise, probabil, că, o dată cu reîntoarcerea lui Gunnar, mă pândeau pericole. Şi din moment ce eu aveam necazuri, cum se mai putea gândi ea la Arthur? Sau, mai curând, simţindu-mă în pericol, descoperise cât de puţin însemna Arthur pentru ea?

În lumina lugubră leşinată a palierului, am văzut pe cineva stând în faţa uşii apartamentului meu. Am simţit cum mi se prăbuşeşte inima în mine. Era Arthur.

— Bună, Arthur! Nu-i nimeni acasă?

— N-am sunat la uşă. Ştiam că eşti cu... ea.

— Şi de ce n-ai sunat, nătângule? De ce să stai în picioare pe palier?

— N-am vrut să deranjez...

Am deschis uşa şi am intrat în casă. Christopher se ivi din camera lui, arătând superb într-un halat de casă nou, brodat cu dragoni.

— A, Hilary, Laura a fost pe aici şi... bună Arthur!

Slavă Domnului că scăpasem măcar de Laura.

— Ai cumpărat lumânările alea?

— Doamne, Dumnezeule! Din nou am uitat, iartă-mă. Pot să-ţi prepar puţină...?

— Nu. Fă-te dispărut. Şi nu începe iar cu afurisita aia de muzică.

Am intrat în dormitor şi Arthur m-a urmat. Ne-am aşezat amândoi

pe pat. Arthur începu să plângă.

— O, Arthur, încetează, am avut o zi îngrozitoare...

— Ţi-a spus?

— Da.

— Crezi că o să se răzgândească?

— De unde vrei să ştiu? Nu, n-aş crede.

Şi văzându-l cum şedea acolo, cu faţa lui prostească roşie şi udă de lacrimi, mi-era foarte milă de el dar, în acelaşi timp, ziceam în sinea mea slavă Domnului că n-o să am asemenea cumnat.

— Scuză-mă, n-ai o batistă? N-o găsesc pe-a mea.

— Ţine.

— Dacă măcar aş şti *de ce.* Dac-ar fi ceva ce-aş putea *schimba,* aş face orice. Aş încerca să fiu cu totul alt om...

— Aşa ceva nu-i posibil. Schimbarea este imposibilă. Când eşti respins, nu-ţi ajută la nimic dacă-ţi schimbi pălăria.

— Crezi că-i altcineva la mijloc?

Faţa frumoasă, sardonică, a lui Clifford Larr mi se ivi din nou în faţa ochilor. Nu, era un lucru imposibil. Am răspuns:

— Nu.

— Mi-a scris o scrisoare atât de ciudată, vrei s-o vezi?

Îmi vârî în mână o foaie de hârtie pe care se întindea strâmb scrisul de şcolăriţă al surorii mele, în rânduri cu mari spaţii între ele.

„Dragă Arthur, nu se poate, nu pot să mă mărit cu tine, nare nici un sens, eu n-am nici un sens, sunt o persoană care nu se poate căsători, există lucruri, în viaţa mea care fac să nu fie posibil, îmi pare foarte rău. Te rog, nu mai veni la mine, îmi pare rău, dar de dragu meu şi de dragu tău nu mai veni, acum trebuie să fiu singură, îmi pare foarte rău. Cu gânduri afectoase

a ta,

Crystal."

M-a trecut un fior în faţa acestei misive: nu fusesem îndeajuns de iute ca să-l împiedic pe imbecilul de Arthur să mi-o arate. Ce scrisorică bizară! Dar în realitate nu există nici un mister. Fusesem un prost când am crezut că Crystal o să se mărite. Slavă Domnului că trecuse această spaimă. Eram extrem de iritat pe Arthur pentru supărările pe care mi le pricinuise, şi ei, şi mie.

— Ce trebuie să fac ca să mă schimb?... îi dădea Arthur de zor.

— Să-ţi razi mustaţa.

— Crezi într-adevăr...?

— Hai, vino-ţi în fire, Arthur, şi încetează cu plânsul. Cu toţii avem motive să plângem. Nu crezi că eu aş putea îneca universul în lacrimile mele dacă mi-aş da drumul la durere? Nu-i vina ta. Crystal e o ţăcănită. Ai noroc c-ai scăpat. Pentru numele lui Dumnezeu, caută-ţi

o târfă sănătoasă, şi cumpără-ţi o maşină de spălat rufe şi un papagal.

Brusc se stinseră luminile. L-am împins spre uşă pe Arthur, care încă se mai smiorcăia. Am aşteptat o clipă şi l-am auzit căzând pe scările cufundate în beznă. M-am dus la culcare.

LUNI

ERA LUNI DIMINEAŢA. ÎN CURSUL zilei de duminică, starea mea de spirit s-a schimbat iarăşi faţă de cea de sâmbătă. Duminică m-am simţit pur şi simplu bolnav de anxietate şi frică, de parcă mă aflam în preajma unui examen. Silueta lui Lady Kitty, schiţată în dimensiuni uriaşe, ba chiar şi cea a lui Gunnar, pluteau sinistre, nedesluşite, de parcă dindărătul lor se proiecta asupră-mi o lumină înfiorătoare. Doream cu intensitate să văd trecută dimineaţa de luni, fără să se fi întâmplat vreo catastrofă şi, în acelaşi timp, nu-mi puteam imagina cum vor arăta lucrurile după ce dimineaţa va fi trecut. Aşteptam, cu o spaimă vagă, să fiu judecat şi găsit vinovat, ba chiar mă temeam că voi fi atras într-o capcană. Anticipăm un soi de calamitate, care avea să mă facă, pur şi simplu, să-mi pierd minţile. Nu vedeam cum aş putea să mă port ca o fiinţă raţională, fără să mă înăbuş sau să leşin. Desigur, mi-era teamă că o să mă trezesc prea târziu luni dimineaţa şi o să pierd întâlnirea cu Lady Kitty, şi că n-o să reuşesc s-o mai văd niciodată, niciodată. Duminică am fost la trei filme, dar nu mi-am putut aminti absolut nimic din ce-am văzut. Luni m-am trezit la cinci dimineaţa. La şapte mă plimbam prin parc. Acum se făcuse opt fără cinci.

Soarele tocmai răsărea, sau poate că şi răsărise, dar nu schimbase prea mult ambianţa. Parcul era încă învăluit într-o palidă lumină crepusculară, iar felinarele ardeau pe şoseaua care traversa podul. Era o dimineaţă friguroasă şi liniştită, iar ceaţa fumurie care se ridica de pe lac îşi desfăşura vălurile peste şoseaua întunecoasă. Făcusem de vreo douăsprezece ori înconjurul zonei din capătul de nord al podului. Pornisem spre apus, pe cărarea din spatele arsenalului, până la Rotten Row, apoi coborâsem până la apă pe partea estică, apoi îndărăt, străbătând parcul de maşini, iarăşi pe pod, şi pe urmă din nou spre arsenal. Locurile nu erau chiar pustii. Treceau câteva maşini şi, din când în când, se nălucea din ceaţă silueta câte unui trecător, care se zgâia la mine şi mergea mai departe.

Mi-era rău de îngrijorare şi de spaimă şi simţeam că aş fi gata să vomit în canal. Regretam teribil că distrusesem scrisoarea lui Lady Kitty, pentru că acum eram asaltat de îndoieli cu privire la ora şi locul întâlnirii. Poate că nu era pentru astăzi, poate că nu aici. Poate că, oricum, totul nu era decât un vis. Nu o să vină nimeni, n-am s-o mai

văd niciodată pe Biscuit, n-am să mai aud niciodată despre Lady Kitty. Se lăsase un frig tăios. Mă îmbrăcasem fără mare grijă, îngăduindu-mi doar un palton şi un fular, dar fără şapcă şi mânuşi. Omiterea şepcii fusese, neîndoielnic, o greşeală. Ceaţa rece mă pătrunsese în întregime şi-mi aşternuse o peliculă de stropi pe palton, pe faţă, pe păr. Până şi mâinile, vârâte în buzunare, îmi erau ude şi îngheţate. Îmi dădeam seama că trebuie să arăt groaznic, cu nasul roşu, ud leoarcă, îngheţat. Am încercat să-mi încălzesc nasul în mâini. Cu neputinţă. Nu aveam batistă. Respiraţia mea iute pompa nori de aburi din nările picurânde. Mi-am scos fularul, şi aproape că puteam să-l storc de apă. După aceea mi s-a părut prea ud ca să-l mai pun la gât, şi l-am ţinut, neajutorat, în mână.

Era opt şi cinci şi ceaţa se îngroşase puternic. Tocmai alergasem din nou de la arsenal, prin parcul de maşini, până la apă. Câteva raţe înfoiate şi îngheţate pluteau pe lângă mal. Dincolo de apă, zid de ceaţă. O tăcere înfiorătoare amortiza zgomotele, din ce în ce mai frecvente, ale maşinilor invizibile care treceau. Începusem să mă întreb dacă nu cumva Lady Kitty venise şi, nevăzându-mă, plecase, în timp ce eu mă învârteam cu disperare în cerc. Am hotărât că e preferabil să stau un timp neclintit, în locul care părea cel mai indicat, adică lângă lac, în partea de est a podului. Am aşteptat, m-am uitat, am ascultat. Nimeni, nimic. Era aproape opt şi zece. Nu puteam suporta nemişcarea şi, gâfâind de îngrijorare, am pornit iar să bat drumul către şosea. Când m-am apropiat din nou de Rotten Row, acolo unde coteşte şi o ia de-a lungul marginii de nord a aleii Serpentine, din ceaţă s-au materializat doi călăreţi. Caii, care mergeau la trap, îşi încetiniră pasul pe măsură ce se apropiau. M-am oprit ca să-i las să cotească şi să treacă pe lângă mine. Am zărit două perechi de cizme foarte lustruite şi am dedus că cei doi călăreţi erau femei. Apoi caii se opriră brusc lângă mine, şi una dintre femei descălecă. Era Biscuit.

Am rămas locului, paralizat de alarmă şi de o senzaţie de gravă frustrare, pe care nu am putut-o interpreta pe moment. Am aşteptat ca Biscuit să-mi vorbească, dar n-a făcut-o. Biscuit era desăvârşit echipată în chip de valet de lux. Părul îi era adunat cu grijă sub o şepcuţă de catifea. Am zărit în mâna ei chiar şi o cravaşa cu mâner de argint. Am desluşit pielea strălucitoare a hăţurilor şi nările fumegânde ale unui cal mare, roib. Am văzut faţa lui Biscuit, lipsită de orice expresie, distantă, faţa unui servitor. Se şi întorsese dinspre mine şi ţinea frâul celuilalt cal, de pe care descăleca cel de-al doilea călăreţ. După care Biscuit se retrase, conducând ambii cai. Se pierdu în ceaţă, în faţa mea se afla Lady Kitty.

Îşi scoase pălăria. I-am privit elegantul costum de călărie şi faţa bine fardată. Era o faţă puternică, cu un nas cam prea lung, ochi de culoare

închisă şi o cascadă de păr negru. Parfumul, părând absurd şi deplasat aici, se războia cu aerul rece. începu să vorbească:

— Ce amabil din partea dumitale că ai venit, domnule Burde. Îţi apreciez mult gestul.

Vorbea de parcă întâmpina un oaspete de vază în salonul ei. Avea acel fel de a vorbi al femeilor din înalta societate, pe care-l detestam.

Un val de emoţie îmi năvăli în gură, în cap. Furie. Am simţit subit că fusesem înşelat în chip monstruos, că întreaga situaţie era o insultă, o farsă menită să mă umilească. Sosirea călare, mascarada cu Biscuit, vocea dezgustătoare a acestei femei, stupida grandoare a întregii scene. Pantalonii de călărie de o desăvârşită croială, blestematele de cizme lustruite! Elegantele mănuşi de piele pe care şi le scotea acum Lady Kitty! Presupun că am simţit în acele clipe (acest lucru l-am perceput însă mai târziu) ura primară a omului sărac faţă de nobilul călare. Nu era faptul că mi-aş fi dorit vreodată un cal, nici măcar în copilărie. Crystal şi cu mine nici nu auzisem măcar de copiii privilegiaţi care aveau ponei. Niciodată nu m-aş fi conceput călărind. Dar acum, această femeie bogată cu caii ei şi Biscuit în chip de servitoare îmi stârniseră brusc o ostilitate care-mi lua graiul.

Cum nu rosteam nici un cuvânt, Lady Kitty adăugă:

— Domnule Burde, scuză-mă că... Crezi că ne-am putea aşeza undeva ca să stăm de vorbă?

Am răspuns cu glas încleiat:

— Nu, nu pot...

Îmi tăie vorba cu repeziciune:

— Îmi pare rău, înţeleg, a fost o stupiditate din partea mea să-ţi cer...

— Nu, nu înţelegeţi. N-am nimic împotrivă să stau de vorbă cu dumneavoastră. Numai că toată această... Nu pot... Uitaţi-vă ce e, îmi pare rău, aş putea discuta cu o singură femeie, dar nu pot discuta cu două femei şi doi cai.

Lady Kitty şovăi o clipă. Se întoarse să se uite în jur. Nu se vedea nici urmă de Biscuit sau de animale.

Am continuat, abia dându-mi seama de ceea ce spuneam:

— Nu pot sta azi de vorbă cu dumneavoastră, totul e ratat. Dacă vreţi să veniţi aici mâine la aceeaşi oră, singură şi pe jos, atunci vom putea discuta. Repet, eu...

M-am răsucit abrupt pe călcâie şi m-am îndreptat spre pod. Când am ajuns pe la mijlocul podului, am început să alerg.

Mai târziu, la birou (am hotărât să mă duc mai bine la birou decât s-o pornesc hai-hui pe linia metroului circular) mă străduiam, fără să reuşesc, să mă înţeleg pe mine însumi. Stăteam la masa de lucru, cu capul în mâini, holbându-mă la faţa iluminată a lui Big Ben, abia

vizibilă. Reggie şi doamna Witcher încercaseră să-mi atragă atenţia făcând bancuri în legătură cu faptul că-mi băgasem prietena în pantomimă şi, văzând că nu răspund, deveniră din ce în ce mai sarcastici. Doamna Witcher mă anunţă că dacă nu sunt în stare să răspund civilizat la unele observaţii prieteneşti, ar trebui să mă duc să consult un medic. Am răspuns într-o doară „pardon", şi m-au lăsat în pace.

Nu izbuteam să concep cum de putusem fi atât de agresiv şi de grosolan faţă de Lady Kitty, când ea avusese fantastica amabilitate de a dori să-mi vorbească. După ce că manifestase condescendenţa de a se adresa unui criminal de teapa mea? Ar fi trebuit să mă arăt umil şi recunoscător, chiar slugarnic. Ar fi trebuit să ascult cu capul plecat orice ar fi găsit ea de cuviinţă să-mi spună. Cine eram eu, după tot ceea ce-i făcusem soţului ei, ca să mă las cuprins de istericalele unei stupide mândrii rănite şi s-o expediez, cerându-i să vină a doua zi într-o ţinută care să-mi convină mie? Probabil că fusesem cuprins de o criză de nebunie. Bineînţeles că nu avea să revină. N-am s-o mai văd niciodată.

Nu-mi puteam aminti adresa reşedinţei din Cheyne Walk şi nu notasem numărul de telefon. Mă întrebam dacă, descoperindu-le, aş putea să mă reped până acolo, să cer să o văd pe Lady Kitty şi să-mi cer iertare. O clipă m-am gândit chiar să cobor la Gunnar. Ideea că el se găsea, probabil, chiar în acest moment, aşezat în biroul de la primul etaj, că i-aş putea vorbi doar formând numărul care se găsea pe lista de telefoane din faţa mea, că l-aş putea vedea doar coborând trei etaje şi deschizând o uşă, mă înnebunea. Stăteam acolo, cu spatele spre încăpere, încercând să-mi potolesc respiraţia agitată, cu inima bătând să-mi spargă pieptul, cu capul în vârtej.

În pauza de prânz am pornit-o pe malul Tamisei, complet ameţit. Ceaţa se mai destrămase. Pe undeva se afla şi soarele. Am mers până la podul Blackfriars şi îndărăt, apoi m-a întors din nou spre pod. Nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mănânc ceva. Nu puteam face nimic altceva cu viaţa mea decât să aştept în cea mai cumplită înfrigurare să se facă mâine dimineaţă, şi apoi, când ea nu avea să se arate, să decid care naiba urmează să fie pasul următor. M-am întors la birou şi mi-am reluat starea ursuză şi zgâitul la Big Ben. Arthur, slavă Domnului, s-a ferit din calea mea. Pe la patru, mi-am adus aminte că era luni şi că Clifford Larr mă aştepta la masa de seară. Simţeam că n-aş putea da ochii cu Clifford, deşi presupuneam că ar fi trebuit să-l văd, ca să descopăr dacă avusese vreun rol în desfacerea logodnei lui Crystal şi, dacă da, să iau vreo măsură (care anume?) în această privinţă. Dar mă simţeam incapabil să fac ceea ce ar fi trebuit. Nu eram decât un mecanism de aşteptare. I-am trimis lui Clifford un bilet (lucru asupra căruia îmi atrăsese atenţia să nu-l fac niciodată) prin Skinker, care se

însănătoşise, scriindu-i că am o răceală violentă şi că nu voi putea veni în acea seară. M-am dus devreme acasă şi am petrecut ceasuri întregi de chin, întins pe pat. Marţi, la ora şase dimineaţa, mă aflam din nou în parc.

MARŢI

ERA MARŢI DIMINEAŢĂ. ORA OPT. O dimineaţă friguroasă, noroasă, fără ploaie, dar învăluită într-o lumină de amurg posomorât, şi cu foarte puţină ceaţă. Stăteam lângă locul unde coteşte Rotten Row, între apă şi fâşia de nisip, chiar pe marginea parcului de maşini. Eram zăpăcit de foame, de emoţie, de nesomn. Mi-era foarte frig şi doream ca acest calvar să se sfârşească odată. Hotărâsem să aştept până la opt şi jumătate, şi apoi să plec acasă. Opt şi un minut. Când am ridicat din nou ochii, am văzut o siluetă venind spre mine pe aleea gudronată. O femeie împingând o bicicletă.

— Sper că n-ai nimic împotriva bicicletei, îmi spuse Lady Kitty zâmbind.

Dintr-odată, totul îmi păru schimbat. Ca şi cum un capac uriaş, apăsat cu forţa peste lume, fusese brusc ridicat. Puteam respira, puteam gândi, puteam vorbi.

Am spus, scoţându-mi şapca:

— Regret foarte mult că m-am comportat atât de nesăbuit ieri dimineaţă. Nu-mi pot da seama ce m-a apucat, probabil că aţi gândit despre mine că sunt un om îngrozitor, îmi cer scuze.

— Deloc, eu trebuie să-mi cer scuze. M-am mai gândit după aceea la ce s-a întâmplat şi am înţeles ce fel de... vreau să spun că-mi pare rău, eu trebuie să-mi cer scuze...

— Ba eu...

— Ei, hai să nu ne certăm. Uite, numai să las undeva maşinăria asta... să vedem unde pot s-o pun, aici, rezemată de bare. E un frig îngrozitor, nu?

— Îmi pare atât de rău că...

— Nu, nu, eu am ales ora şi acest loc pitoresc. Ei, şi acum unde ne putem aşeza? Am atât de multe să-ţi spun.

— Să traversăm podul, am propus.

Am pornit pe pod. Lumina zilei dezvăluia acum plutirea lentă, uniformă a norilor pântecoşi, cenuşii, deasupra lacului. Era extraordinar să merg alături de ea. Aveam impresia că sunt un erou de roman. Totul părea atât de straniu. Mă uitam tot timpul în jur cu uimire. Lady Kitty era destul de înaltă, îmi ajungea până la umăr. Astăzi purta un fel de pelerină de *tweed* şi o pălărie asortată, îşi

scosese pălăria, lăsând la vedere ondulele bogate ale părului revărsat, lucios, de un castaniu foarte închis. Ochii (cum am putut observa puţin mai târziu) erau de culoarea ardeziei, un albastru-cenuşiu foarte închis, pestriţ; acel albastru-cenuşiu în care elementul cenuşiu pare a fi fost produs prin injectarea de negru. Şi apoi venea nasul dominator, puţin prea lung, şi o gură fermă, frumos desenată. Nu era o faţă de femeie nebună. Totuşi ar fi fost prematur să-i pot aprecia nebunia.

— O să plouă?

Rosti întrebarea ca şi cum ar fi fost de mare importanţă, iar eu aş fi cunoscut răspunsul cu certitudine.

— Nu, să sperăm că nu.

— Foarte drăguţ din partea dumitale că ai venit. Sper că nu te supără taina în care a fost învăluită toată chestiunea.

— Deloc. Trebuie să mărturisesc că, la început, am fost cu totul indus în eroare de Biscuit.

Voiam s-o aud vorbind despre „Biscuit” şi nu despre „camerista mea”.

— Lui Biscuit i-a plăcut. A însemnat o variaţie în monotonia misiunii ei de a avea grijă de mine.

— Vineri am făcut-o să aştepte o eternitate.

— Da, mi-a spus. Dar i-a plăcut.

Mistere, mistere... cum o fi fost când Biscuit i-a povestit stăpânii ei despre aşteptarea pe peronul staţiei Sloane Square, când m-a pândit prin fereastra barului în timp ce citeam şi reciteam fatala scrisoare?

Ajunsesem la obiectivul meu, statuia lui Peter Pan. Lady Kitty păşi supusă lângă mine, evident gata să meargă oricât, până ce voi fi găsit nimerit să ne aşezăm. Am măturat cu mănuşa bruma de pe una din bănci. Norii învolburaţi se mai subţiaseră, apa lacului era neclintită, acoperită de o perdea de voal care abia de ajungea până la malul celălalt. Nu se vedea ţipenie de om, nici măcar vreo raţă.

— Ei bine? am spus.

Îmi dădusem seama că era o femeie care mergea direct la obiect, sau cel puţin aşa reuşea să pară. Şi totuşi, întreaga poveste putea fi, în bună măsură, o manifestare de pur cretinism. Dovadă, inutila paradă de ieri. Dovadă, poate, întregul plan.

— Ei bine, începu ea preluându-mi vorba. Ascultă-mă, nu ştiu dacă pot explica lucrurile limpede, în orice caz, nu le-am putut scrie. Nu prea sunt pricepută la scris. De fapt, nu am mai multe de spus decât cele scrise în scrisoare, acolo era esenţa. Numai că... amănuntele situaţiei... sunt atât de importante. Vreau să spun... ale situaţiei în care se găseşte Gunnar.

Am tresărit la auzul numelui. Oricum, era mai bine să-i spună aşa decât „soţul meu”. Am răspuns: „Da?”.

— Înţelegi? Dă-mi voie să-mi pun ideile în ordine. E un lucru

extraordinar, nu-i aşa, că noi doi stăm de vorbă?

Se uită la mine ca şi cum aştepta un răspuns.

— Da, am zis, şi s-ar putea să fie o imprudenţă.

Şedea pe bancă, întoarsă spre mine. Mă uitam când la ea, când la apă.

Îmi părea rău de remarca pe care o făcusem. Era prea devreme ca să-i insult curajul, infiltrând o notă de teamă. De altfel, ce voisem să spun? Voisem să spun multe, însăşi prezenţa mea alături de ea era un sacrilegiu. Oricum, nu mi-am exprimat acest gând. Am continuat:

— S-ar putea ca, vorbindu-i, să nu-l ajut pe Gunnar. S-ar putea doar să-l irit.

Era o formă rezervată de a spune ce gândeam.

— Şi s-ar putea să fie extrem de deprimant şi pentru dumneata. Ştiu. De asta consider că-i foarte frumos din partea dumitale că ai venit.

Ochii de ardezie străluceau de curiozitate şi însufleţire. Da, s-ar putea să fie o gâsculiţă. Găsise drama extrem de interesantă. Poate că era o variaţie de la monotonia de a se lăsa îngrijită de Biscuit.

— Faceţi abstracţie de mine. Dacă îi poate fi de folos lui Gunnar...

Repetarea ideii mi s-a părut ridicolă. Ce căutam eu acolo, discutând cu soţia lui Gunnar despre ce i-ar putea fi de folos lui Gunnar?

— Spuneţi mai departe, am îndemnat-o. Voiaţi să staţi de vorbă cu mine. Vă rog.

— Da, da. Trebuie să încerc să-ţi vorbesc despre Gunnar. Nu-i uşor. N-ai nimic împotrivă să-ţi vorbesc despre... lucrul acela?

— Vorbiţi despre orice lucru doriţi.

— Îmi vine greu să mă exprim, să-ţi descriu cât de obsedat este el.

— În legătură cu...

— Da. Tot timpul se gândeşte la asta şi, într-un fel, îl handicapează. Nimeni n-ar crede, dar aşa este. Desigur că a încercat să găsească o soluţie.

Când a fost în America, a încercat psihanaliza. A fost chiar şi la un preot. Să visezi tot timpul la răzbunare...

— Răzbunare?

— Asta-i numai o parte. Şi să mocneşti tot timpul de ură, să te laşi chinuit de fel de fel de întrebări; cum s-a întâmplat şi de ce s-a întâmplat? Să fii atât de ancorat în anumite întâmplări din trecut e un fel de boală. Desigur, nu i-a afectat viaţa cotidiană, mă refer la munca lui. S-a refugiat în muncă, în ambiţia lui. Dar l-a separat de ceilalţi oameni. Pe urmă ne-am căsătorit şi...

— De bună seamă că dumneavoastră sunteţi în măsură să-l tămăduiţi.

Exista o notă de urâcioasa amărăciune în această întrerupere. Se luptau în mine valuri uriaşe de emoţie şi mă concentram pe nevoia de

a-mi păstra o înfăţişare calmă, aţintindu-mi privirile pe o salcie înceţoşată sau pe un pescăruş cocoţat pe un felinar.

— Am crezut că pot... i-am fost de ajutor. Dar nu-l pot vindeca... nu există decât o singură persoană care l-ar putea vindeca... aşa cred...

Nu puteam rosti nici un cuvânt. Am închis ochii.

— S-ar putea să greşesc, continuă ea. Dar eu aşa cred. Vezi, el e obsedat de dumneata, întotdeauna a ştiut unde te găseşti. Ştia că lucrezi în acest minister. A urmărit întotdeauna pe statele administraţiei civile unde te afli.

Aceasta era o noutate cutremurătoare.

— Dar nu s-a gândit niciodată să încerce să mă vadă?

— O, nu. Urmărirea făcea parte din fantezia lui de răzbunare.

— Făcea parte din... înţeleg... Şi această încercare de tămăduire la care vă gândiţi... s-ar putea să fie cam drastică.

— Nu, la el totul nu-i decât o fantezie. S-ar putea, într-adevăr, *s-ar putea* să dorească să stea de vorbă cu dumneata. M-am gândit şi înainte la acest lucru, fireşte...

— V-aţi gândit?

— Dar existau o sumedenie de obstacole, părea o imposibilitate. El are o mândrie colosală. Nu-i puteam sugera aşa ceva, înţelegi, şi nu i-am sugerat. De asta... Şi apoi, deodată, ca şi cum ar fi intervenit mâna sorţii, te-ai ivit chiar în drumul lui. Şi nici atunci nu am putut face nimic până când nu te-a văzut, până când nu a dat literalmente cu ochii de dumneata.

Am căzut pe gânduri.

— Bine, dar el nu m-a văzut până... acum o săptămână... şi dumneavoastră aţi pus-o pe Biscuit pe urmele mele cu mult înainte.

— Nu. Prima oară te-a văzut acum o lună. La minister. Dumneata nu l-ai observat.

— Oh, Dumnezeule!

— A venit, acasă tremurând tot. Nu l-am presat să vorbească prea mult şi nu a vorbit. Dar era deosebit de important că te *văzuse*. Înţelegi, părea un lucru absolut providenţial. Aşa cum stau lucrurile acum, sunteţi obligaţi să vă întâlniţi din când în când, ceea ce înlesneşte oarecum posibilitatea unei discuţii. Numai că el nu o să facă nici cel mai mic pas, de asta sunt sigură. Dumneata va trebui să iei iniţiativa. N-ai idee ce se petrece în mintea lui. N-ai idee ce înseamnă pentru mine să te văd, să vorbesc realmente cu dumneata, în ziua aceea când te-am întâlnit la minister, am crezut c-o să leşin. Am ştiut că eşti dumneata pentru că Biscuit mi te-a descris exact, şi după felul cum te-ai comportat. Când ai venit pe scări după mine mi s-au tăiat picioarele.

— Dar... de ce?

— Nu înţelegi. Ani de zile ai fost pentru noi amândoi un mit uriaş,

existai pe undeva, îndărătul a tot ce se întâmpla. Ai fost ca un fel de destin... sau un soi de zeitate crâncenă... în vieţile noastre... sau o fantomă înfiorătoare care trebuia răpusă, numai că se părea că nu va putea fi.

— O obstrucţie.

— O imensă obstrucţie. Nu numai pentru el, dar şi pentru mine. Nu vreau ca soţul meu să fie încătuşat de ceva din trecut. Vreau să trăiască în întregime în prezent, alături de mine.

Pasiunea ei stăpânită, aerul de candoare imperioasă, natura devastantă a revelaţiilor ei îmi copleşeau mintea. Mă străduiam cu disperare să-mi păstrez controlul şi să susţin un simulacru de conversaţie, fără să mă prăbuşesc. Am răspuns cu toată răceala de care eram în stare:

— Eu m-am gândit întruna la el în toţi aceşti ani. Dar nu mi-aş fi închipuit că şi el se gândeşte la mine.

— Ei, asta-i o stupiditate. Cum de te-ai putut măcar îndoi? Ţi-ai imaginat că eşti unica persoană implicată? S-a gândit la dumneata. S-a gândit la *ea*.

A urmat un răstimp de tăcere pe parcursul căruia nici unul dintre noi n-a putut scoate o vorbă. O clipă am avut impresia că e gata să izbucnească în lacrimi. Apoi îşi reveni şi continuă cu aerul acela curajos şi însufleţitor care sugera că, în sfârşit, a sosit momentul adevărului:

— Desigur că ideea de a te căuta a pornit din egoismul meu. Mă gândesc la mine şi la Gunnar, nu la dumneata. Dumneata eşti numai un fel de...

— Instrument.

— Da. Vreau ca Gunnar să fie în stare să te privească în faţă şi să vadă că nu eşti decât...

— Un funcţionăraş în departamentul lui.

— Nu, nu. Că nu eşti decât o fiinţă omenească, un om obişnuit, nu un soi de stafie sau de demon...

— Un om obişnuit, nefericit şi ratat. Da, într-adevăr. Dar spuneţi-mi, chiar de-ar fi să-l abordez într-un fel pe Gunnar, ce va face să credeţi că mi-ar vorbi din moment ce simte faţă de mine ceea ce aţi afirmat că simte? Răspunsul lui n-o să fie doar un acces de furie? Nu mă gândesc la un asalt fizic, deşi cred că şi aşa ceva ar fi cu putinţă... dar mă urăşte şi mă detestă, aşa încât la ce i-ar sluji să discute cu mine?

— I-ar sluji pentru că doreşte s-o facă. Fireşte că n-o spune. Dar doreşte teribil. Noi am încetat să mai discutăm despre asta, dar eu ştiu ce ştiu. Numai că trebuie să fii prudent şi ingenios.

— Cred că asemenea lucru cere mai multă prudenţă şi ingeniozitate decât posed eu. După ce m-a văzut... la birou... când eu nu l-am

observat... a pomenit ceva de vreo discuţie cu mine?

— Nu, nu, nu, desigur că nu, n-a făcut decât să-şi încleşteze dinţii, a fost imposibil până şi... nici n-ai idee. Dar are nevoie de dumneata. De asta, până la sfârşit, totul o să iasă bine, sunt convinsă. Numai că a fost necesar ca eu să am... destulă tărie… ca să intru în legătură cu dumneata.

— Aveţi multă tărie. Socotiţi că are nevoie de mine. Poate că eu am şi mai multă nevoie de el decât are el de mine.

— M-am gândit şi la asta, răspunse ea. Fireşte că am întreprins această acţiune de dragul lui Gunnar şi al meu. Dar m-am gândit puţin... şi la situaţia dumitale.

— Frumos din partea dumneavoastră.

— Ştiu că sună puţin impertinent...

— Nu, n-am vorbit cu ironie. Şi când am spus „tărie” m-am gândit la curaj. Şi gândesc că sunteţi foarte bună.

— Spui că şi dumneata te-ai gândit la el... şi la tot ce s-a...

— Nu m-am gândit la nimic altceva de atunci încoace. Nu-i o exagerare. În toţi aceşti ani am trăit şi am respirat numai cu acest gând.

— Şi ai avut un sentiment de vinovăţie?

— Da.

— Şi ai fost nefericit?

— Da.

— Şi simţi că ţi-e viaţa distrusă?

— Da.

— Atunci şi dumneata ai nevoie de ajutor.

— Desigur. Dar mie cine mi-l poate da?

— Gunnar. Şi până şi această discuţie cu mine. O, ce bine îmi pare că te-am întâlnit şi nu m-am rezumat numai la acea scrisoare! La început, mai înainte de a fi redactat scrisoarea, mi-am spus că am să-ţi cer pur şi simplu să-l vezi, aşa cum am şi scris, şi mi-am propus să-ţi las dumitale întreaga iniţiativă, fără ca eu să mai intervin. Numai că scrisoarea, după ce am conceput-o, mi s-a părut atât de sărăcăcioasă, explica atât de puţin... încât am simţit că trebuie să te văd... şi mă bucur mult că am făcut-o.

Şedea foarte dreaptă, cu pelerina împinsă spre spate, picior peste picior, rochia albastră de lână fiindu-i bine trasă peste genunchi. Părul brun, strălucitor, îi cădea într-un savant vârtej de bucle până pe umeri. Se uita la mine dar eu nu voiam să întâlnesc ochii aceia întunecaţi, şi nu voiam ca faţa mea să-i vorbească. Am privit în jos, inspectând o gleznă îmbrăcată în nailon, şi un pantof cu toc înalt, elegant şi foarte bine lustruit, dar acum cam pătat de noroi.

— Vă mulţumesc. Sunteţi plină de proiecte minunate. Numai că mă îndoiesc că vreunul dintre ele va avea succes.

— Vrei să spui că n-ai de gând să-l vezi pe Gunnar?

Prea multe se întâmplau deodată, de parcă destinul, care ani de zile nu lăsase să se întâmple nimic, stocase evenimentele vieţii mele. Nu dorisem toată această răsturnare, toate aceste hotărâri. Nu dorisem să fiu „folosit" şi „ajutat" de această femeie puternică, băgăreaţă, ridicol de elegant îmbrăcată. Am întrebat-o:

— Unde îşi închipuie Gunnar că vă aflaţi acum? Oamenii nu prea pleacă de acasă să se plimbe la ora opt dimineaţa.

— Gunnar e la Bruxelles, Dar chiar dacă n-ar fi fost... foarte des mă plimb călare cu Biscuit, la ore matinale. De asta venisem pe cal, nu ca să te impresionez.

Sinceritatea ei, străduania însufleţită de a spune tot adevărul erau irezistibil de emoţionante, şi te făceau să roşeşti. Ştiam bine că ar fi trebuit să mă comport altfel. Ar fi trebuit să binevoiesc a simţi şi a exprima gratitudine. Dar nu puteam. Eram măcinat de un soi de teroare exasperată şi voiam să plec. Nu suportam această bruscă extragere la suprafaţă a unor lucruri care zăcuseră atâta vreme îngropate. Şi ştiam că mai târziu aveam să detest această discuţie şi că o să găsesc în ea nesfârşite pricini de remuşcare.

— Cred că ne-am spus destule.

— Dar ai să-l vezi pe Gunnar?

— Da, cred că da. Dar acum simt nevoia să mă mai gândesc...

— Trebuie să ne ajuţi. Nu mai poţi da înapoi, acum după ce am vorbit atâtea, după ce ţi-am spus lucruri pe care nu le-am spus nimănui niciodată. Numai dumneata ne poţi ajuta. Şi-mi dau seama acum că numai noi te putem ajuta pe dumneata. Adică Gunnar. De ce să fii nefericit? Aşa cum stau lucrurile acum, se creează un cerc vicios. Pe de o parte suferi îngrozitor, şi pe de altă parte nu rezolvi nimic, nu iei absolut nici o măsură. Nu vrei să-ţi schimbi viaţa?

— Nu sunt sigur. S-ar putea ca schimbarea să fie în rău. înţeleg că Gunnar s-ar simţi mai bine după ce mi-ar vorbi. Dar mă îndoiesc că şi eu m-aş simţi mai bine după ce i-aş vorbi lui. Gunnar nu mă poate „ierta", nici Dumnezeu nu cred că m-ar putea ierta; ce s-a întâmplat s-a întâmplat. Nu vreau să par dramatic. Dar nu există vreun mecanism psihologic sau spiritual care să-mi poată îndepărta necazurile. Faptul că Gunnar s-ar simţi puţin mai bine nu mi-ar ajuta mie, nici măcar, dacă înţelegeţi ce vreau să spun, nu m-ar însenina. Şi faptul de a-l vedea n-ar face decât să răscolească totul, să scormonească spuza. Moartea, asta ar fi unică soluţie. Nu mă gândesc la sinucidere, înţelegeţi?

— O!... înţeleg... dar nu... nu trebuie să gândeşti aşa, nu trebuie să *gândeşti* aşa.

— Sunteţi foarte bună. Da, bănuiesc că o să discut cu Gunnar, sau cel puţin o să încerc. Propriile mele sentimente nu contează, nici într-

un fel, nici în altul. De fapt, nu cred că s-ar putea înrăutăţi. Oricum, nu contează, nu eu sunt cel care trebuie să profite din treaba asta. Şi acum, îmi pare rău, dar trebuie să vă părăsesc, e ora de birou. Vă mulţumesc că mi-aţi vorbit.

— El nu trebuie să afle niciodată...

— Bineînţeles.

Ne-am ridicat în picioare, în spatele ei, pe piedestalul ud împodobit cu jivine şi cu zâne, lustruit şi sfinţit de atingerile mâinilor copiilor, trona, acolo unde nu putea fi ajuns, statuia băiatului sinistru, ce părea să asculte.

— Cine era femeia cu care te-am văzut la minister? întrebă Lady Kitty.

— Logodnica mea. Acum trebuie să plec. Îmi pare rău. Mă bucur că v-am întâlnit şi... vă sunt foarte recunoscător. Eu trebuie s-o pornesc repede pe partea asta a parcului. Deci, mă despart aici de dumneavoastră.

Presupunerea că nu ne vom mai întâlni plutea între noi, dar nici unul, nici celălalt nu-i puteam da glas.

Aveam de gând să-i spun la revedere. Şi în loc de aceasta, am întrebat-o grăbit:

— Pot să vă scriu despre ce se întâmplă?

— Da, o s-o trimit pe Biscuit.

— Vă mulţumesc.

M-am întors brusc, am pornit-o cu pas grăbit, apoi am început să alerg prin iarba udă în direcţia Kensington High Street.

„Scumpul meu Hilary, asta-i scrisoarea mea obişnuită de marţi, dar cât de diferită e acum, când vom fi soţ şi soţie. Înainte era atât de chinuitor pentru mine să-ţi scriu, mă simţeam întotdeauna posacă şi inoportună. Dragostea mea pentru tine, care în sufletul meu e atât de pură şi de curată, devenea ceva noroios şi respingător când încercam să ţi-o transmit. N-o puteam transmite *şi acest lucru era îngrozitor, ca un blestem dintr-un basm. De atâtea ori am simţit că dragostea mea te irită. Când iubeşti cu adevărat pe cineva, nu te poţi împiedica să simţi că-i faci bine iubindu-l. Şi totuşi eu ştiam că între noi lucrurile erau încurcate, aşa Încât iubirea mea nu-ţi putea fi un sprijin. Acum însă toate s-au schimbat. Ne-am uitat unul în ochii celuilalt şi ne-am cunoscut. Am simţit în acea noapte de miercuri că, în sfârşit, s-a statornicit între noi comunicarea directă, neîndoielnică. Era ceva atât de deosebit faţă de începuturile legăturii noastre, când mă doreai doar. Pe atunci amândoi eram cu totul altfel. Te ascundeai de mine, te ascundeai de tine însuţi. Acum m-ai regăsit şi te-ai regăsit şi pe tine. Am înţeles, miercuri, că acum totul e bine şi că tot ce fusese încâlcit, în sfârşit s-a descâlcit. Aproape că-mi pare bine că nu ai venit vineri, pentru că sâmbăta a fost atât de perfectă, şi a pecetluit totul. M-am simţit atât de*

fericită acolo, lângă Round Pond. Niciodată în viaţa mea nu am văzut *lucrurile din jur cu atâta claritate - câinii, vaporaşele, toate existau datorită ţie, lumea există datorită ţie. Tu mă faci să văd şi să fiu. O, Hilary, o să mă port atât de bine, ai să vezi. N-am să crâcnesc niciodată, în legătură cu nimic. Tu ai să hotărăşti data căsătoriei noastre - numai să fie cât mai curând - poate chiar în ziua cununiei lui Crystal cu Arthur? Sunt fericită şi de fericirea ei - vom alcătui un cvartet atât de vesel! Am să-ţi telefonez miercuri dimineaţa la birou (vezi ce curajoasă sunt!) şi am să-ţi cer să ne întâlnim miercuri seară. Şi tu ai să fii bun cu mine - nu-i aşa c-ai să fii bun cu mine? - acum când îţi sunt soţie. Sunt micuţa ta Tommy inofensivă. Trebuie să mă iubeşti şi să ai grijă de mine, pentru că sunt întru totul a ta. Dumnezeu să te binecuvânteze şi să mi te ţină. Îţi trimit toată dragostea mea, iubitul meu.*

A ta, acum şi pe vecie,
Tommy."

„Tommy, draga mea, dulcea ta scrisoare mi-a parvenit abia astă-seară. Dimineaţă a trebuit să plec foarte devreme, înainte de a fi sosit poşta. Tommy, nu-mi telefona mâine. Îţi voi lăsa scrisoarea asta chiar în această seară. Tommy, nu mă pot căsători cu tine. Nu cred că ai gândit cu adevărat vreodată că am s-o fac. Scrisoarea ta sună ca un fluierat în beznă. Dumnezeule, cât de rău îmi pare! Ceea ce s-a întâmplat miercuri între noi n-a fost adevărat. Nici ceea ce s-a întâmplat sâmbăta n-a fost adevărat. Nu făceam, decât să trăiesc o minciună. Nu-ţi pot explica. Nimic nu e din vina ta. Adevărat este numai ceea ce ţi-am spus înainte, ceea ce ţi-am repetat luni la rând, anume că legătura noastră n-are nici un sens. Aşa cum afirmi şi tu atât de inteligent, dragostea ta devine cu totul altceva când ajunge la mine, şi e un lucru pe care nu-l doresc. Faptul că te vizitez înseamnă pur şi simplu că-ţi exploatez bunătatea. Desigur că tu vrei să fii exploatată, dar nu asta are importanţă. Lucrurile stau foarte rău pentru mine. *Nu-ţi pot spune cât mă dispreţuiesc pentru că te las să mă consolezi. Tommy, situaţia asta trebuie să înceteze. Simt cum se apropie o criză în viaţa mea şi va trebui s-o înfrunt singur. Tu nu-mi poţi fi de nici un ajutor. Nu mai mult decât un nesfârşit şir de ceşti de ceai. În aceste momente trebuie să fiu singur. Tommy, e necesar să-ţi spun adevărul: nu voi putea niciodată să mă căsătoresc cu tine. Sunt un singuratic blestemat. şi tu nu eşti persoana care m-ar putea izbăvi. Tu, n-ai putea decât să-mi împiedici această izbăvire, prin faptul că mă împiedici să fiu serios. De aceea căsătoria noastră, dacă ar fi putut fi măcar vreodată concepută, ar fi însemnat sfârşitul meu. Aş fi murit în sufletul meu şi te-aş fi urât pentru asta. Te rog, crede-mă şi iartă-mă. Nu încerca să mă vezi, n-ai face decât să înrăutăţeşti lucrurile pentru amândoi. Te rog, nu încerca să te mai apropii de mine. Acceptă o ruptură făţişă şi caută să găseşti ceva mai bun în altă parte. Sper că vei fi fericită şi că, departe de mine, vei avea mult*

mai multe şanse. Apropo, Crystal a rupt logodna cu Arthur. Dar una cu alta n-are nici o legătură. Iartă-mă şi, pentru numele lui Dumnezeu, ţine-te departe de mine,

H.

Am scris această misivă marţi seara, apoi m-am dus la casa lui Tommy şi am vârât-o în cutia ei poştală. Contramandasem deja întâlnirea mea din acea seară cu Arthur. Nu i-am oferit nici o explicaţie. Am citit în ochii lui trişti că-şi imagina a fi o consecinţă a rupturii cu Crystal. Dar n-a pus nici o întrebare. N-a întrebat nimic nici de marţea viitoare. Bietul Arthur! Am petrecut cea de-a doua jumătate a serii hoinărind prin Londra şi colindând diverse baruri. Am ajuns până la catedrala St. Paul şi apoi îndărăt. Am venit acasă târziu şi m-am culcat. Am dormit bine.

În timp ce străbăteam străzile prin noaptea rece şi galbenă, aproape că nici nu m-am gândit la Tommy. Îi scrisesem misiva într-un acces de aprigă certitudine, după ce citisem scrisoarea ei. În timpul zilei, cât stătusem la biroul meu privind la Big Ben şi chiar lucrând un pic, Tommy încetase să mai existe pentru mine, se dizolvase. O jumătate de oră petrecută cu Lady Kitty dovedise cât de efemeră era puterea pe care o avea Tommy asupră-mi. Deci Tommy trebuia să dispară. Nu exista nici un element de cruzime sau de vulgaritate în acest fapt. Nu era vorba de a o elimina pe Tommy ca să mă pot gândi la Lady Kitty. Socoteam foarte probabil să nu o mai revăd niciodată pe Lady Kitty. (Deşi era de mare importanţă pentru mine faptul că obţinusem permisiunea de a-i scrie.) Dar mesajul purtat de Lady Kitty ţinea de profunda esenţă a vieţii mele, cu care biata Tommy nu avea nici un fel de legătură. Acum mi se încredinţase o misiune, eram asemenea unui cavaler pornit în marea căutare. Aveam nevoie de neprihănirea mea, de singurătatea mea; şi îmi dădeam seama, cu o uimire încurajatoare, că fusesem parcă *păstrat* pentru acest prilej. Nu puteam destăinui nimănui ceea ce aveam de făcut şi, din fericire, nu exista nimeni care să aibă dreptul de a cunoaşte acest lucru, nimeni care să aibă vreun drept asupra spiritului meu şi a timpului meu. Lui Crystal poate că aveam să-i povestesc mai târziu. Nimic altceva nu avea importanţă. Dar semi-falsitatea relaţiei mele cu Tommy trebuia să înceteze. Aşa cum îi mărturisisem, dorinţa mea anterioară de a isprăvi cu ea fusese dorinţa cea adevărată. Şi acum, slavă Domnului, Lady Kitty îmi oferise justificarea necesară pentru a o traduce în realitate, în propria mea realitate, în propria mea situaţie, în centrul meu de unde mă voi simţi în stare să trec la acţiune.

Dar ce anume aveam de gând să fac şi care vor fi, pentru mine, urmările? Desigur, în ciuda răspunsurilor evazive date lui Lady Kitty, nu încăpea nici urmă de îndoială că va trebui să acţionez întocmai

cum îmi ceruse ea. Dar cum o să fie? Şi dacă va fi cumplit? Şi dacă se va termina cu o teribilă izbucnire a urii şi mâniei lui Gunnar? Starea mea nu era chiar atât de precară cum ar părea, încă mai aveam multe de pierdut. Nu-l văzusem niciodată pe Gunnar fără mască, nu-i *văzusem* oroarea pe care i-o inspiram, oroarea de care nu putea scăpa şi care-l făcea să-şi rumege răzbunarea. Ce soi de Gorgonă aveam să dezvălui acum prin intervenţia mea, o Gorgonă care o să mă umple de groază şi o să mă azvârle, în sfârşit, în ghearele nebuniei? Şi totuşi trebuia să intervin. Nu exista în mine nici urmă de nehotărâre. Şi, în timp ce mă gândeam la ceea ce trebuia să fac, oscilam între teamă şi speranţa nebună şi chinuitoare că s-ar putea ca totul să iasă bine. Fireşte, trecutul nu mai putea fi dezlegat. Şi totuşi, s-ar putea să survină o adâncă schimbare. Cât de adâncă putea fi această schimbare simţeam în mine, din ce în ce mai puternic, pe măsură ce ziua înainta, de parcă Lady Kitty zdruncinase, şi frânsese ceva înlăuntrul meu, şi acum mă străduiam să încheg frânturile într-o formă nouă şi să le confer un nou aspect. Lady Kitty vorbise de tămăduire, de tămăduirea lui Gunnar, nu de a mea, deşi, în bunătatea ei, se gândea şi la mine. Se arătase practică şi nu trufaşă. Tot restul îmi revenea mie: să dau acelei zguduiri practice, începută de ea, sensul ei spiritual. De ce să se împrăştie zadarnic sângele lui Crist pe firmament? Aş putea să mă caţăr afară din văgăuna în care singur alesesem să trăiesc, şi în care o încarcerasem şi pe Crystal, Aş putea să mă caţăr afară şi să văd din nou faţa luminii.

Devenisem o stupidă magmă coagulată, alcătuită din inseparabilă vină şi durere. Şi cât de vane fuseseră toate suferinţele mele! De-aş putea doar să disociez acest oribil aliaj de păcat şi durere, de-aş putea, doar pentru un scurt răstimp, chiar şi pentru o clipă, să trăiesc suferinţa pură, fără povara resentimentului şi a autodegradării la care mă osândisem în chip deliberat, atunci ar fi loc şi pentru un miracol. Şi, în timp ce umblam şi tot umblam prin Londra, mai reflectam la ireversibilitatea celor întâmplate. Revedeam faţa lui Anne, aşa cum o văzusem în acea seară în maşină, neglorificată, neaureolată de nimbul a ceea ce păruse a fi cândva eroismul nostru, ci tulburată, vinovată, speriată. Dacă nu aş fi ucis-o, ar fi rămas cu Gunnar. Oare într-adevăr am ucis-o din această pricină sau totul n-a fost decât haos şi accident? Şi avea vreo importanţă dacă niciodată, probabil, nu voi fi în stare să răspund la această întrebare?

MIERCURI

MIERCURI DIMINEAŢA M-AM TREzit epuizat şi înspăimântat. Energia exaltată se evaporase. Ce motiv avusesem să fiu atât de frenetic? Totuşi îmi rămăsese o senzaţie de hotărâre, valabilă în ambele sensuri, îmi ziceam că, în sfârşit, aveam şi eu o menire. De când se petrecuse catastrofa, mă declarasem un om lipsit de orice rost. Mi-am reamintit cu moderată părere de rău de brutala şi, ceea ce considerasem inspirata mea scrisoare către Tommy. Ce-mi venise s-o numesc faţă de Lady Kitty logodnica mea dintr-un soi de instinct de iritare auto-distructivă? Oare mă descotorosisem într-adevăr de micuţa Tommy cu ochi cenuşii şi picioare lungi, o extirpasem din viaţa mea? Decretasem că am nevoie de singurătate, dar chiar dacă singurătatea avea să fie de lungă durată, misiunea pentru care era esenţială s-ar putea dovedi foarte scurtă. Oare o eră nouă, care începea astfel, cu violenţa mea faţă de Tommy, ar putea deveni un răstimp de fericire? Şi oare, în ceea ce o privea pe Tommy, eram într-adevăr acoperit de ideea *adevărului?* Să fi fost Tommy într-adevăr o minciună care se cerea tăgăduită, un obstacol pe care, în noua mea menire, avea datoria să-l ocolesc? În obscuritatea dimineţii, în timp ce mă îmbrăcam, toate astea nu-mi apăreau deosebit de clare.

Clar era numai faptul că *trebuia* să-i scriu lui Lady Kitty. Slavă cerului că avusesem prezenţa de spirit să-i cer permisiunea de a-i scrie. Cel puţin acest lucru mi se înfăţişa, în mijlocul tuturor spaimelor, drept o operaţie umană şi consolatoare. Nu m-am pus singur la încercare cu ideea de a o mai revedea. Dar doream din tot sufletul şi, într-un fel, simţeam că merit *uşurarea* de a-i scrie şi de a mă justifica înainte de a decide ce plan de campanie să adopt în privinţa lui Gunnar. Încercam un fel de stranie linişte, de parcă m-aş fi aflat în „retragere", într-o *pauză,* pauza dintre primirea instrucţiunilor lui Lady Kitty şi imprevizibilă scenă a bătăliei dintre mine şi Gunnar. Zguduirea pe care o suferisem, adâncurile pe care le scormonisem în fisura ce urmase şocului îmi dădeau destul de lucru în clipa de faţă. Simţeam nevoia să meditez, să poposesc un timp asupra celor întâmplate, înainte de a mă avânta spre cele ce aveau să vină. Doream foarte mult acum să reflectez şi să aştept şi, între timp, să alcătuiesc şi să scriu pe îndelete scrisoarea încuviinţată.

În această dimineaţă, metroul era şi mai aglomerat ca de obicei.

Mersesem pe jos până în Gloucester Road, trecând pe lângă, de aici înainte, veneratul loc unde o întâlnisem pe Lady Kitty prima oară şi o respinsesem. Zorii, care debutaseră cu un strălucitor galben pal de primulă, întrezărit printre trunchiurile despuiate ale copacilor din parc, începuseră să se înnegureze când am ajuns la staţie. În metrou, striviţi corp la corp, căscam şi ne legănam, răsuflând fiecare în faţa lipsită de expresie a celuilalt, ca nişte figuri de ceară ambalate pentru a fi expediate în iad. Ca de obicei, mă feream grijuliu de oamenii răciţi. Respirăm nervos, conştient, simţind la fiecare răsuflare presiunea elastică a trupurilor calde şi nedorite ale semenilor mei pasageri. Reggie Farbottom preamărea adeseori plăcerea de a te simţi înghesuit într-o dactilografă pieptoasă. Eu aveam însă oroare de aşa ceva. În aceasta insipidă promiscuitate, formele şi feţele feminine nu puteau fi decât oribile. Chipurile obosite şi puternic fardate ale fetelor vârâte în mine, mirosind a cosmetice ieftine şi exprimând goliciunea tinereţii lipsite de bucuriile ei, nu făceau decât să proclame mizeria rasei umane, jalnicele ei limite, absoluta ei neputinţă de a sesiza realul. Sau erau cumva aceste suprafeţe serbede oglinzile propriei mele mediocrităţi? O vedeam pe Tommy, în rochia ei de casă, bându-şi cafeaua. În această dimineaţă s-a zis cu păpuşile de cârpa! S-a zis cu cvartetele vesele.

Ziua era sumbră, cu un frig umed care-şi amuşina drumul prin haine, în mâneci, de-a lungul cefei. Căldura holului, când am intrat pe uşă, mi-a părut bine venită. Astăzi, slavă Domnului, nu aveam întreruperi de lumină, greva părea să fi luat sfârşit. Liftul însă era defect, ceea ce nu constituia un lucru prea neobişnuit. Am început să urc scările. Hotărâsem că cea mai bună metodă de a mă despovăra de obsedantele mele anxietăţi era să-mi petrec dimineaţa redactând încuviinţata scrisoare către Lady Kitty. În urma extraordinarei noastre întâlniri lângă statuia băiatului sinistru, rămăseseră atâtea lucruri doar presupuse, subînţelese, neexprimate. Oare izbutise într-adevăr să mă *înţeleagă?* Până ce nu mă explicam în întregime în faţa ei, până ce nu mă expuneam total, nu mă simţeam capabil să acţionez. Şi câtă consolare în acest lucru! Dincolo de el, nu exista nimic decât spaimă şi hazard.

Când am ajuns la capătul primului etaj, aproape că m-am izbit de Gunnar, care dădea să coboare. Într-o clipă am sesizat cum s-a ferit în lături când m-a recunoscut, cum a dat înapoi, cum m-a ocolit. Privirile ni s-au întâlnit cu o bruscă ferocitate. Era ca o violentă ciocnire de arme. A continuat să coboare.

Ideea „pauzei" fusese anulată. Am rămas locului, în plin şoc şi în perfectă nehotărâre. Apoi m-a inundat un val de tărie, prea dură pentru a putea fi numită speranţă, şi totuşi colorată de aceasta, semănând mai curând a teroare imperativă. Am încleştat balustrada

scării, m-am răsucit pe călcâie şi am rostit: „Gunnar”.

N-am spus numele cu voce tare, ci încet dar distinct, asemenea cuiva care se adresează unei fantome sau vorbeşte la întâmplare, dar pasionat, unui mort.

Eram singuri pe scară, eu sus, el la jumătate de drum în jos. Impulsul „feririi” de mine îi grăbise pasul, şi mă aşteptam ca într-o clipă să fie jos. Dar l-am văzut ezitând, oprindu-se şi răsucindu-se încet. Ne-am uitat unul la celălalt.

Gunnar se încrunta într-un fel care nu putea exprima decât enervare. Apoi începu să urce îndărăt scările, cu încetineală. Am aşteptat încordat până s-a apropiat de mine. M-am lipit de perete. A trecut pe lângă mine fără să-mi arunce vreo privire, şi a luat-o de-a lungul coridorului, spre biroul lui. Am încercat un moment de groază, până mi-am dat seama clar că însemna o invitaţie să-l urmez.

A intrat în birou lăsând uşa deschisă. Păşind tiptil, de parcă urmăream o pradă, am venit după el pe coridor şi am pătruns în birou, închizând uşa după mine.

La acest nivel, încăperile aveau ferestre duble, astfel încât zgomotul circulaţiei din Whitehall era redus la un simplu zumzet, doar ceva mai audibil decât însăşi tăcerea. O ploaie uşoară, care ciocănea cu vlăguită insistenţă în geam, era singurul sunet care se auzea ceva mai tare, mai aproape. Încăperea pătrată, spaţioasă şi elegantă, era cufundată în întuneric, cu excepţia unei lămpi cu abajur verde care ardea pe birou, aruncând o pată de lumină asupra unor hârtii. Gunnar şedea în fotoliu şi aştepta. *Aşteptarea* lui era la fel de perceptibilă pentru mine ca şi răpăiala ploii în geam, ca şi biroul imens, ca şi silueta lui gheboşata în fotoliu. Şi era înspăimântătoare. M-am apropiat de birou şi m-am oprit în faţa lui. Aş fi vrut să-mi vadă faţa, dar singurele moduri în care aş fi putut realiza acest lucru ar fi fost sau să mă aşez, sau să îngenunchez, sau să mişc lampa. Am rostit din nou: „Gunnar”.

De astă dată numele lui a avut alt răsunet, nu a mai fost strigat la întâmplare, în gol, ci sub imperiul unei nevoi imediate şi, totodată, cu un fel de uimire, ca atunci când întâlneşti pe neaşteptate un prieten într-un loc foarte îndepărtat. Dar a fost rostit tot ca o chemare ce nu cutează să fie o somare.

Gunnar schiţă o mişcare foarte slabă pe care am interpretat-o ca un ordin de a mă aşeza. Mi-am tras un scaun de cealaltă parte a biroului şi m-am aşezat. Am mişcat şi lampa, astfel încât să ne lumineze chipurile. I-am aruncat o privire lui Gunnar, şi i-am văzut faţa pe jumătate iluminată, încruntată, feroce.

În clipa aceea, cineva bătu la uşă şi, fără să mai aştepte răspunsul, intră. Întorcându-mi ochii orbiţi de lumină, l-am recunoscut după ţinută, în semiobscuritate, pe Clifford Larr.

M-am ridicat. Clifford rămăsese împietrit, cu mâna pe mânerul uşii.

Gunnar nu se clintise. O frântură de secundă am reflectat. Pe urmă am făcut unicul lucru care părea posibil. M-am îndreptat spre uşă, trecând pe lângă Clifford care s-a dat în lături, şi am ieşit în coridor, trăgând uşa după mine.

Coridorul grandios, puternic iluminat, era pustiu. Părea unul din culoarele acelea nesfârşite, văzute în vis, iar eu o minusculă siluetă ameninţată, în mişcare. Am ajuns la scări, am şovăit, apoi am început să cobor încet, ţinându-mă strâns de balustradă, picioarele, mele păşind cu greutate. Am ajuns în hol, l-am traversat şi am ieşit în stradă.

Cădea o ploaie subţire, ploaia care răpăise discret, în fereastra lui Gunnar în acele imens de lungi clipe cât mă aflasem în biroul lui şi ceva se întâmplase. Ce anume se întâmplase încă nu ştiam sigur, dar în timp ce mergeam înainte, începeam să descifrez acel ceva în omenire, să-l văd sub chipul maşinilor şi autobuzelor care treceau. Am străbătut curtea Casei Gărzilor şi am început să mă îndrept spre parc, traversând vastul teren de paradă, pustiu şi bătut de ploaie. Am ajuns la monumentul bătăliilor. *Mons. Retragerea din Mons. Landrecies. Marne. 1914. Aisne 1914. Ypres 1914. Langemarck 1914. Givenchy 1914.* Am intrat în parcul St. James şi am luat-o pe dreapta lacului, spre pod. Am urcat pe pod şi m-am oprit în mijlocul lui. Turnurile îndepărtate din Whitehall erau invizibile în ploaia sumbră, dar dincolo de întinderea plumburie a apei întemniţate între maluri puteam desluşi Ministerul de Externe cu şirul lui de lumini. Mi-am scos şapca şi am lăsat ploaia să-mi atingă uşor faţa, fruntea, pleoapele. Am privit în jos, spre suprafaţa mai apropiată a lacului, care în vecinătatea podului lua reflexe de un verde metalic, şi am văzut câteva raţe înfoiate, negre şi albe, muindu-şi capetele cu ochi lucioşi în apa vălurită, scufundându-se brusc şi apoi săltând din nou la suprafaţă, frumos lunecoase, perfecte, nou-fabricate de ingenioasă natură, bucurându-se de ploaie, bucurându-se că există. Am urmărit raţele, văzându-le cu o claritate ce părea un nou mod de percepţie, de parcă o cataractă fusese îndepărtată de pe globii ochilor mei. Am respirat încet şi adânc şi am continuat să privesc raţele.

— Helo, ştiam că te găsesc aici.

Lângă mine se afla Clifford Larr. Sosirea lui mă irită îngrozitor.

— Portarul mi-a spus că ai ieşit din clădire, într-un soi de transă. N-am răspuns nimic.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că sunt devorat de curiozitate. Haide, revino-ţi în fire, ieşi din transă. Explică-mi sensul acelei absolut fascinante scene pe care tocmai am întrerupt-o.

— Gunnar... ţi-a spus... ceva?

— Fireşte că nu. A început pe dată să discute probleme profesionale, cu perfectă stăpânire de sine. Dar aş fi vrut să-i simt pulsul. Lasă-mă să

ţi-l iau pe al tău.

Am scuturat mina lui Clifford de pe braţul meu şi am pornit să cobor de pe pod. Clifford mergea lângă mine, hlizindu-se cu râsul lui nervos şi enervant.

— Asta a fost scena marii împăcări?

Clifford zâmbea, dar venise fără umbrelă şi era limpede că regretă această omisiune şi se temea că i se udă frumoasa pălărie de fetru moale. Şi-o scoase de pe cap, o clipă îi acordă întreaga lui atenţie, încetă să zâmbească, o scutură de stropi, şi-o aşeză la loc pe creştet şi începu din nou să rânjească. Eu eram cu capul descoperit, îmi ţineam şapca în mână, iar părul ud mi se lipea de faţă şi de ceafă.

— Nu.

Nu, nu fusese scena marii împăcări. Fusese ceva misterios, ambiguu, menit să ducă la speranţă sau la spaimă, nu ştiam. Dar, într-un fel, fusese o formidabilă comunicare, momentul în care trăsnetul a spintecat stânca, cutremurul a răscolit măruntaiele rocilor, iar munţii au fost despicaţi în două. Nimic din toate acestea nu-i puteam explica lui Clifford. Am făcut un gest prin care-i dădeam a înţelege să mă lase în pace, şi m-am aşezat pe un scaun ud leoarcă de pe malul lacului. Parcul spălat de ploaie părea pustiu, cu excepţia celor două siluete ale noastre. Câteva raţe sălbatice, scânteietoare, se apropiară şi ne priviră cu ochi de mărgele.

Clifford îşi uscă scaunul cu batista, apoi se aşeză lângă mine.

— Atunci ce-a fost? Trebuie să-mi povesteşti. Ceva s-a întâmplat, trebuie să se fi întâmplat. Mor de curiozitate.

— Între Gunnar şi mine nu s-a întâmplat nimic. Execut ceea ce mi-a cerut ea să fac,

— *Ea?*

— Lady Kitty.

— Dumnezeule mare!... Clifford, holbându-se la mine, scoase câteva fluierături. Aşadar ai vorbit cu ea?

— Am întâlnit-o o singură dată, la solicitarea ei. Mi-a cerut să-l văd pe Gunnar. Asta-i tot.

— Asta-i tot! Şi de ce? Mă rog... bănuiesc că pentru a calma nervii tuturor celor interesaţi. Dar aşa va fi? E posibil oare? Mă rog, orice e posibil. Dar ce tupeu, la ea mă refer. Vai de mine, dacă stai să te gândeşti, e curată neruşinare!

— Oricum, aş fi vrut să stau de vorbă cu el, am spus, numai că fără ea n-aş fi îndrăznit. Gunnar nu ştie de intervenţia ei.

Detestam tonul şi limbajul lui Clifford. Aş fi vrut să plece şi să mă lase singur cu marile mele gânduri. De asemenea, simţeam, în chip neplăcut, că n-ar fi trebuit să-i pomenesc de Lady Kitty. Dar voiam să-i zădărnicesc ironia, să-i întâmpin persiflarea cu simplitatea directă a adevărului.

— Ce şarlatancă!

— Ai cunoscut-o?

— Da, am întâlnit-o de două ori, la recepţii.

— Şi ce impresie ţi-a făcut?

— O cochetă insinuantă. Nu vreau să spun că se pretează la lucruri nepermise. Sunt convins că e întruchiparea regulilor de bună-cuviinţă, în sensul cel mai strict, în fond, e destul de deşteaptă ca să ştie de care parte se află interesele ei. Dar face parte dintre femeile acelea care nu se pot împiedica să-şi fluture genele în faţa oricărui biped în pantaloni, o frivolă care ţi se bagă în suflet. A flirtat cu primul-ministru. Bănuiesc c-a flirtat şi cu tine.

— Nu.

Cum aş fi putut să-i descriu blândeţea sobră, serioasă, miloasă a purtării ei faţă de mine? N-aveam intenţia nici măcar să încerc.

— Mă rog, văd că ţi-a dobândit loialitatea. Şi deci, supus ordinelor ei, te-ai dus să-l vezi pe prietenul nostru Gunnar. Şi ce s-a întâmplat?

— Nimic. Tocmai intrasem la el. Ai venit prea devreme.

— Vai, vai! Ce rău îmi pare... am întrerupt mişcătoarea scenă? Ce ţi-a spus?

— Ţi-am zis doar că nimic.

— O să vă împăcaţi, prevăd totul, O să fie foarte impresionant şi foarte edificator. El o să te ierte. O să plângeţi unul pe umărul celuilalt şi o să deveniţi prieteni duioşi pe vecie. O să cinezi în fiecare miercuri la Cheyne Walk şi o să iei dejunul cu Gunnar în fiecare vineri la clubul lui. Or să te arate prietenilor lor ca pe monstrul pocăit - pentru că întreaga poveste va fi făcut ocolul societăţii - o să aibă Lady Kitty grijă de aşa ceva.

— Pleacă, te rog, am spus.

— Ai să legi o minunată prietenie cu Gunnar, el o să strălucească în mărinimie, iar tu vei avea plăcerea de a te şti iertat, şi ai să surâzi cu surâsul înjosirii şi amândoi o să vă bucuraţi ca nebunii. Ce legătură şi ce robie! O să te cumpere, de fapt Lady Kitty te-a şi cumpărat pentru el. Probabil că a rămas surprinsă când a văzut cât de ieftin eşti. Ia spune, eşti furios pe mine?

— Clifford, fii bun şi pleacă de aici. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu repeta nimănui un cuvânt din cele ce ţi-am povestit.

— Nu-ţi face griji. De altfel, n-am să mai bântui multă vreme pe aici.

— Ce vrei să spui?

— O să mor.

— Ah, asta-i! Atunci întinde-o şi înghite pilulele alea de dormit. Dar lasă-mă în pace, vrei?

Clifford se ridică şi se pierdu în umbră. L-am dat uitării. Raţele înfoiate se întorseseră. Arătau mai minunate ca oricând.

Era miercuri seară. Petrecusem mai mult timp ca de obicei la barul din staţia Liverpool Street şi eram destul de beat. Urcasem în lift cu domnul Pellow, care s-a apucat să-mi istorisească o poveste lungă despre cum îşi găsise altă slujbă în învăţământ, dar nu mărturisise faptul că fusese suspendat din prima şcoală şi cum toată tărăşenia fusese dată în vileag, şi ce spusese directorul, şi ce spusese profesorul de istorie, şi ce necăjiţi au fost elevii când au auzit că pleacă, deşi nu predase acolo decât trei zile. Povestea s-a lungit şi am intrat la el în apartament ca să-i aud sfârşitul, şi i-am băut whisky-ul, şi l-am compătimit, gândindu-mă tot timpul la Gunnar şi la ce-ar mai trebui sau n-ar mai trebui să fac. Cumplitele mele anxietăţi chinuitoare îmi reveniseră.

Când am intrat în apartamentul meu, mi-am dat seama imediat că se găseşte o femeie înăuntru. Se auzeau zgomote din camera lui Christopher, zgomotul de neconfundat al tusei unei femei. O clipă, m-am întrebat, cuprins de un spasm, dacă cumva e Lady Kitty. Imposibil. Biscuit? Mai curând Tommy. Dădeam să mă strecor îndărăt pe uşă. când Laura Impiatt erupse în hol şi mă apuca de braţ.

— Nu, n-ai să pleci! Laşule! Nu-i de *mirare* că te apasă conştiinţa. *Te aştept* de-un veac. Christopher a fost *atât de drăguţ!* Mi-a *cântat.*

— Las' să-ţi cânte mai departe, am spus.

M-am îndreptat spre bucătărie, azvârlindu-mi din mers paltonul ud. Laura, cloncănind, îl culese de pe jos, îl atârnă într-un cui, şi veni după mine. Christopher, într-un halat lung indian, cu mărgele de lemn, un zâmbet îndepărtat, şi părul lung şi blond periat cu grijă, începu să schiţeze un dans ritmat, în hol, întinzându-şi braţele şi fredonând.

În bucătărie, urmărit de privirile Laurei, am aprins plita electrică, am scos din dulap o conservă de fasole şi o conservă de roşii, le-am deschis pe amândouă şi le-am turnat într-o cratiţă pe care am aşezat-o la încălzit, am extras o felie dintr-un pachet de pâine gata tăiată, şi am pus-o la prăjit, am scos untul din frigider şi am început să pun masa pentru o singură persoană.

— Nu-ţi ofer fasole, Laura, ştiu că dispreţuieşti asemenea mâncăruri.

— Hilary, mă fascinezi.

— Da? Bine.

Am amestecat fasolea, am întors felia de pâine pe prăjitor.

Afară, Christopher cânta sau mai curând fornăia în maniera neglijentă, semiinteligibilă, sub-americană a cântăreţilor pop:

„Fii pasărea mea, pasăre de apă, dragă, dragă, dragă!”.

Era una din zilele de strălucitoare tinereţe ale Laurei. Ochii scânteietori îi erau voalaţi şi îmbătaţi, buzele umede gata să se încaiere, de parcă se pregătea să sară pe o estradă şi să pledeze o

cauză. Purta o rochie de catifea neagră, bine croită, şi îşi legase părul la ceafă cu o panglică de catifea neagră, lăsându-l să-i joace pe spate ca o coadă de ponei, închise uşa bucătăriei şi se aşeză.

— Cinez acasă şi, oricum, e mult prea devreme pentru cină. Numai proletarii şi Hilarii iau masa la această oră.

— Hilary e un proletar, slavă Domnului. Cine-ţi vine la masă?

— Familia Templar-Spence şi unul din ştabii lui Freddie.

„Cum să ne despărţim, iubito, cum poţi pleca, să nu ne părăsim, iubito, nu mă lăsa, şi-ţi spun aşa, pasăre de apă..."

Mi-am întins unt pe felia de pâine prăjită şi am turnat pe deasupra fasolea cu roşii. Detest să mănânc de faţă cu un martor, dar eram leşinat de foame, deoarece la prânz fusesem prea agitat ca să mai pot lua ceva în gură. Am scos cu lingura nişte muştar din borcan, mi-am mai uns o felie de pâine cu unt şi m-am aşezat să-mi devorez festinul. Laura m-a urmărit în tăcere până am terminat. N-a durat mai mult de un minut.

— Ce le serveşti la dineul tău?

— Somon afumat. Crochete cu carne. Sufleu cu chitre.

— Şi de ce nu eşti acasă la bucătărie?

— Totul e pregătit în afară de sufleu, pe care-l fac în ultimul minut. Am fost la un cocteil. Erau şi soţii Jopling acolo.

— Se pare că-şi petrec tot timpul la cocteiluri.

— Sunt oameni cu totul deosebiţi, da, deosebiţi, amândoi mi-s tare dragi.

— Ce drăguţ!

„Când pasărea de apă a plecat în zbor, zbor, zbor, am rămas cu-al meu dor, dor, dor."

— Tu ai cunoscut-o? întrebă Laura.

— Nu.

— E minunată. Dar ascultă-mă, Hilary, am venit aici din partea lui Tommy.

— A lui Tommy?

„Pasăre micuţă, pasăre de apă, mor, mor, mor."

— Da, i-am telefonat şi a început să plângă şi să plângă, şi mi-a povestit *totul,* şi i-am promis să vin să stau de vorbă cu tine.

— Ce frumos din partea ta.

— Hilary, cred c-ar trebui să te mai gândeşti.

— Ca pasărea de apă.

— S-ar putea că Tommy să nu fie femeia visurilor tale, dar te iubeşte mult şi ţi-ar prinde bine să te însori.

— Zise ea.

— Dacă nu bagi de seamă, ai să îmbătrâneşti şi-ai să te acreşti, aşa cum se întâmpla cu holteii.

— Am şi îmbătrânit şi m-am şi acrit. Laura, te rog, lasă-mă să-mi

aranjez singur viaţa, vrei? Sunt un adult matur, ştii.

— Apropo, asta înseamnă că nenoroceşti pantomima.

— Dă-o naibii de pantomimă!

— De fapt, niciodată n-am reuşit să mi te închipui căsătorit cu Tommy.

— Grozav ambasador mai eşti!

„Nu-i uşor să afli iubirea adevărată, poţi căuta oricât fără s-o găseşti vreodată."

— Poate că tu eşti într-adevăr un burlac înnăscut.

— Nu crezi c-ar fi timpul să te duci acasă să scoţi tacâmurile de peşte?

— Sunt scoase. Hilary... ştii, sunt momente în viaţă când simţi deodată că s-a produs o schimbare şi cineva pe care l-ai cunoscut dintotdeauna îţi devine brusc mult mai apropiat.

— Laura, eşti beată.

„Iubirea noastră a fost nebună, a fost un supliciu, iar tu o numeşti capriciu."

— Hilary, ştiu că tu gândeşti despre mine că duc o viaţă mondenă găunoasă, da, aşa gândeşti. Dar adevărul e că, deşi am o sumedenie de dragi cunoştinţe, prieteni adevăraţi nu am şi *simt nevoia* de prieteni. Noi doi ne cunoaştem bine, dar niciodată nu am stat cu adevărat *de vorbă,* niciodată n-am încercat şi, pe măsură ce îmbătrâneşti, acest lucru devine foarte important...

Mâna Laurei se întinse peste masă şi încleşta mâna mea. M-am uitat la degetele dolofane, roşii, ridate, marcate de vârstă, la verigheta îngropată în carne. Mi-am ridicat apoi privirea spre faţa rumenă şi animată a Laurei, spre ochii ei căprui, distanţaţi, hipnotizanţi.

— Hilary, ascultă. Am nevoie de un prieten. Am nevoie de ajutor. Am nevoie de *tine.* De tine ca prietenul meu drag, tainic şi apropiat. Trebuie să am unul. Nu te speria. Vreau să te întreb ceva. Trebuie *neapărat* să-ţi spun ceva, numai că nu-ţi pot spune acum...

„Aşteaptă, pasăre de apă, da da da. Haide, pasăre micuţă, nu mă lăsa - sa - sa!"

— Taci odată din gură, Christopher, pentru numele lui Dumnezeu, încetează cu mieunatul ăsta afurisit!

— Scuză-mă, Hilary...

— Laura, eu...

Se auzi soneria de la uşa de intrare. Cu un suspin de uşurare, mi-am retras mâna din încleştarea fermă şi caldă a Laurei şi m-am ridicat. Christopher dansase deja până la uşă şi o deschisese în faţa lui Jimbo, care intră cu un buchet mare de crizanteme albe. Jimbo era fără pălărie şi muiat până la piele. Nu auzisem ploaia. Acum o auzeam.

— Laura... paltonul tău... plouă cu găleata... ai nevoie de o umbrelă... uite. Ia-o pe a mea.

— Mulţumesc. Venise după mine în hol şi acum mă lăsa să-i ţin paltonul. Poţi să-ţi iei mâine umbrela înapoi.

— Mâine?

— E joi. Ziua când ne vizitezi. Ce, ai uitat? Bună seara, Jimbo. Bună seara, Christopher, mai vin eu pentru cântece. Hilary, vrei să mă conduci puţin?

Am ieşit împreună cu ea, închizând uşa, şi am condus-o la lift. Laura purta un demi voluminos din păr de cămilă. Mânecile, umede şi aburinde, se înfăşurară deodată în jurul gâtului meu. Laura îmi suspină în gură şi mă sărută pe buze. Apoi mă îmbrânci şi, întorcându-mi spatele, chemă liftul. M-am reîntors în casă.

Christopher şi Jimbo, îngenuncheaţi în hol, aranjau crizantemele într-o vază mare. Christopher se uită în sus la mine cu o expresie întrebătoare, plină de interes. Am intrat în camera mea, am închis uşa, am stins lumina şi m-am întins pe pat.

Nu scrisesem misiva către Lady Kitty. Întâlnirea cu Gunnar o îndepărtase, pentru moment, din mintea mea. Nu-mi puteam da seama dacă următoarea mişcare trebuia să pornească de la mine sau de la el. Dar poate că nu va fi nici o mişcare, poate că asta fusese tot. Poate că se făcuse tot ce trebuia să se facă, se finalizase, se săvârşise în acea scurtă scenă în care el aşteptase, uitându-se la mine, iar eu îi rostisem numele. Asta să fi fost împăcarea, o întâlnire de priviri, rostirea unui nume? Oare mai multă vorbărie n-ar strica efectul acestui lucru împlinit? Sentimentul de uşurare, bucuria vizionară pe care o resimţisem în această dimineaţă cu raţele din parcul St. James, îmi păruse chezăşia faptului că se întâmplase ceva bun. Mai târziu însă, optimismul meu începuse să mi se pară absurd, iar scena care-l generase îmi apărea ambiguă şi anemică. Gunnar nu făcuse decât să mă privească ţintă. Poate că mă chemase în biroul lui cu o intenţie răuvoitoare. Omul ăsta mocnise în el ani şi ani de zile răzbunarea! Nu ştiam ce-ar fi fost în stare să facă. Poate că n-ar fi făcut nimic.

Şi apoi, asemenea lunii care se înalţă, se ivi imaginea lui Lady Kitty. La urma urmei, toate astea erau lucrătura ei, spectacolul ei. Nu pentru profitul meu fusesem pus în mişcare. Eu, satisfacţiile mele, uşurările mele, dezlegările mele de păcate nu aveau absolut nici o importanţă în acest joc. Importantă era starea de spirit a lui Gunnar, „tămăduirea" lui, şi asupra acestora *ea* trebuia să se pronunţe. Acest punct de vedere, destul de evident în clipa când mi-a încolţit, îmi inspira o nouă îngrijorare, dar şi un soi de calm interimar, precum şi intenţia reînnoită de a-i scrie. Dar nu încă. Acum trebuie să mă repauzez, mi-am spus, măcar o zi sau două. Am făcut destul pentru moment. Şi dacă Gunnar se hotărăşte să-mi dea vreun semn, atunci va trebui să i-l întâmpin. Dacă nu, va trebui să aştept instrucţiuni de la Lady Kitty şi, între timp, să-i scriu şi să-i povestesc numeroasele, numeroasele

lucruri pe care ştiam că am a i le spune. Aveam o senzaţie pe care, în mod deliberat, o lăsam să plutească în vag, senzaţia unei ameliorări, a unei noi forţe de a defini şi înfrunta grozăvii care zăcuseră de atâta amar de vreme îngropate în mintea mea, fără să cutez să le răscolesc. Da, perspectiva unei pauze era reconfortantă, ca şi sentimentul că din nou mă lăsam în voia hotărârilor lui Lady Kitty.

La Laura nu mă gândeam. M-am gândit la Tommy, dar ca la o problemă de interes istoric, separată de mine prin eoni de timp, prin matriţele teoriei şi cercetărilor. „Nu-i uşor să afli iubirea adevărată, poţi căuta oricât fără s-o găseşti vreodată.” Posibil, dar acum eram închinat unor ţeluri mai înalte. Poate că, pentru mine, iubirea a fost întotdeauna un *ignis fatuus*[23]. Mă simţeam neputincios şi sleit. M-am vârât sub pătură fără să mă mai dezbrac. Continua să plouă. Am adormit şi am visat că Tommy, sau poate altă femeie, sub chipul unei păsări de apă, cu ochi frumoşi, se zbătea se zbătea se zbătea la fereastră, încercând să pătrundă înăuntru.

JOI

JOI SEARA NU AM MAI TRECUT pe acasă, pentru a-mi schimba hainele, ca de obicei, ci am rămas în barul din Sloane Square până a sosit timpul să mă duc în Queen's Gate Terrace. Acum începusem să mă gândesc la Laura Impiatt şi la lucrul acela pe care voia „neapărat" să mi-l spună. Să fi vrut să-mi declare că se îndrăgostise de mine? Altădată, asemenea idee m-ar fi amuzat, ba chiar m-ar fi mişcat, convins fiind că n-ar fi putut avea nici o consecinţă dramatică. Laura era întotdeauna pornită pe fapte măreţe. Acum însă, o asemenea complicaţie suplimentară n-ar fi fost deloc bine venită. Era un moment în care trebuia să mă feresc de femei. Şi mi-am adus aminte cu o strângere de inimă de oribilă impresie pe care trebuie să i-o fi făcut lui Lady Kitty cearta dintre mine şi Tommy, surprinsă pe scările ministerului. Ce-ar gândi Lady Kitty despre mine dacă ar avea măcar o umbră de bănuială că flirtez cu soţia lui Freddie? Îmi venea rău numai la asemenea gând. Era extrem de important ca Lady Kitty să vadă în mine, cel puţin în ce priveşte prezentul, un om curat. Îmi mai dădeam seama că, uzând de mult tact, trebuia s-o fac să afle că rupsesem legătura cu Tommy. Ce idioţenie din partea mea să-i spun că Tommy mi-era logodnică. Nici măcar nu era adevărat.

Mai târziu, tot reflectând la Laura, mi s-a năzărit încă o posibilitate. Dacă descoperise cumva Laura ceva în legătură cu trecutul meu, cu întreaga întâmplare? Nu prea părea plauzibil, cel puţin din remarcele ei, totuşi se putea să fi aflat unele lucruri. Spusese că vrea să mă întrebe ceva. În orice caz, mai devreme sau mai târziu, o fiinţă atât de devorată de curiozitate avea să miroasă că exista ceva putred în legătură cu mine şi familia Jopling. Deci o raţiune în plus de a mă ţine cât mai departe de Laura. Şi totuşi doream s-o văd ca să aflu ce voia să mă întrebe şi ce trebuia neapărat să-mi spună.

La birou avusesem o zi curioasă. Vremea continua să fie rece, câinoasa; se lăsase puţină ceaţă, căzuse o ploaie fină, care încă se cernea. Am stat nemişcat la masa de lucru, văzându-mi de treburi, întrebându-mă, ori de câte ori apărea curierul, dacă nu cumva îmi aduce vreo notă pe care să văd scrisul acela mărunt, în care mi se ceruse ultima oară: *„Te rog, las-o în pace pe Anne. Te rog"*. Dar nu mi s-a înmânat nici o notă. Contrar obiceiului meu, am luat prânzul la

cantina ministerului. Pe scări l-am întâlnit pe Clifford Larr, care m-a ignorat mai ostentativ ca oricând. Tommy m-a sunat de trei ori, şi de fiecare dată i-am trântit receptorul în furcă.

Acum, ud şi dârdâind de frig, mă apropiam de uşa familiei Impiatt. Laura îmi umflase cu o seară înainte umbrelă, aşa că eram muiat din cap până-n picioare. Muncit de gânduri, străbătusem pe jos tot drumul din Sloane Square, fără să-mi dau seama, decât când a fost prea târziu, că ploaia se înteţise într-un adevărat potop. Şapca devenise un burete îmbibat pe capul meu, paltonul îmi atârna greu de atâta apă, şi o umezeală pătrunzătoare, lipicioasă şi rău prevestitoare mi se răspândise pe umeri şi pe spate. Aşteptam cu nerăbdare focul vesel din salonul casei Impiatt şi o stacană mare de gin.

Freddie îmi deschise uşa şi mă întâmpina minunându-se pe drept cuvânt de înfăţişarea mea de naufragiat. Era cât pe-aci să fac o remarcă hazlie în legătură cu nevastă-sa care-mi sfeterisise umbrela, când mi-a trăsnit prin minte că poate Freddie nu era încunoştiinţat de toate vizitele pe care mi le făcea Laura. Gândul mi-era neplăcut. Mi-am zărit umbrela în suportul din hol, şi mi-am spus că o s-o iau binişor de-acolo la plecare. Discutam cu Freddie, care-mi atârna paltonul ud leoarcă pe un umeraş, când am auzit din salon o tunătoare voce bărbătească, urmată de un glas de femeie şi, cu o paralizantă crispare de groază, mi-am dat seama că ceilalţi oaspeţi erau Gunnar şi Lady Kitty.

M-am aşezat pe un scaun în hol, ca să-mi recapăt răsuflarea, pretinzând că-mi storc manşetele pantalonilor. Primul meu gând a fost să plec imediat, sub un pretext oarecare. Dar nimic n-ar fi fost mai bine calculat pentru a orienta via curiozitate a Laurei pe urma cea bună. Ştia Gunnar că vin şi eu? Cum trebuia să-l salut? Cum se vor comporta ei? Va fi posibilă disimularea? Pe urmă, cu un şoc care m-a cutremurat, mi-am adus aminte, exact la timp, că se presupunea că nu o mai văzusem niciodată pe Lady Kitty.

— Intră, spuse Freddie. Vino să te coci la foc.

M-am ridicat încet şi l-am urmat în salonul puternic iluminat, conştient că arăt ca un şobolan înecat, şi nu numai că nu-mi schimbasem hainele, dar şi dormisem noaptea trecută în ele.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost faţa Laurei, strălucind, după cum mi s-a părut, de o complice cunoaştere.

Laura era toată păr revărsat şi rochie revărsată. Purta un veşmânt asemănător celui în care-mi apăruse Christopher cu o seară înainte, şi o puzderie de podoabe zornăitoare, făcute parcă din oţel polisat. Când se apropie de mine cu braţele întinse, am văzut peste umărul ei feţele brusc împietrite ale celorlalţi doi oaspeţi. Era evident că Laura plănuise o surpriză pentru toţi cei interesaţi.

— Hilary! Ce plăcere! Mă sărută pe obraz cu ostentativă

posesivitate. După câte ştiu, tu şi domnul Jopling sunteţi vechi prieteni. L-aţi cunoscut pe Hilary Burde?

Întrebarea din urmă îi era adresată lui Lady Kitty, care făcu un gest vag şi scutură din cap.

— Hilary Burde. Lady Kitty Jopling. Bănuiesc că voi doi v-aţi întâlnit la birou?

Această întrebare - altă încuietoare - îi era adresată lui Gunnar.

— Ne-am salutat doar în treacăt, am răspuns eu. E mult de când nu ne-am văzut.

Am rostit aceste cuvinte adecvate absolut pe negândite.

Îmi simţeam faţa încinsă, luând foc. Intrând în salon, am găsit timp să sper că Gunnar n-o să observe tulburarea soţiei sale. Dar nu exista pricină de îngrijorare. Lady Kitty îşi şi revenise, poate puţin prea repede dacă ar fi fost să-ţi spui că fusese confruntată pe neaşteptate cu faimosul duşman al soţului ei. Reacţia ei ar fi trebuit să fie inversă, întâi o amabilă indiferenţă, pe urmă uluire. Oricum, agitaţia lui Gunnar era destul de puternică pentru a exclude orice posibilitate de a observa comportamentul soţiei sale.

Constituţia robustă a lui Gunnar lunecase spre îngrăşare, dar statura lui încă îi domina pe toţi, atingând peste un metru optzeci şi cinci, uşoara gârbovire a umerilor făcându-l să pară cam de înălţimea mea. Ceea ce-l deosebea însă total de imaginea lui din trecut era buhăiala feţei, obrajii puhavi, acoperiţi de o roşeaţă care nu era cea a tinereţii, şi fruntea îngroşată şi brăzdată de câteva riduri. Părul blond căpătase o nuanţă cenuşiu-nisipie şi se rărise, sugerând chelirea, deşi se mai găsea încă în destulă cantitate, iar ochii albaştri pestriţi, între pleoapele obosite şi pătate, rămăseseră limpezi şi luminoşi, evocându-l pe atletul iscusit şi atrăgător pe care-l iubise Anne. Era straniu cum în acea clipă ţâşnise între noi numele ei, ca o fulgerare, ca o manifestare fizică. Răsunase, şi personalităţile noastre din trecut reapăruseră ca două năluci, iar năluca ei era alături de noi. Poate numai pentru că reuşisem să văd ochii lui Gunnar. Dar mi-o evocase cu atâta intensitate pe Anne, încât aveam senzaţia că scena reală se întunecase şi că nu mai exista nimic între noi decât flacăra prezenţei ei, faţa ei radioasă, frumoasă şi tânăra. Am spus „între noi” pentru că ştiam cu siguranţă că şi Gunnar se gândea, în aceeaşi clipă, la Anne.

Toate aceste închipuiri au durat doar un moment sau două, timp în care nu am privit-o pe Lady Kitty. Laura se năpusti din nou pe mine. Freddie venea din urmă, exclamând:

— Hilary e complet muiat.

— Aşa e! strigă Laura. A umblat din nou prin ploaie, răul de el! Ia uitaţi-vă la pantalonii lui, uitaţi-vă la spatele hainei înnegrit de umezeală, Doamne, puneţi numai mâna! Şi începu să-mi pipăie spatele, de parcă-i invita şi pe ceilalţi să facă la fel. Hilary, scoate-ţi

imediat haina! Freddie, dă-i o haină de-a ta. Hilary, nu te opune! Nu fi obraznic, că-ţi scoatem şi pantalonii! Aşază-te aici, cu spatele la foc. Ia uitaţi-vă, ies *aburi* din el.

Decât să mă pretez la ciondăneala jucăuşă pe care, fără îndoială, o aştepta Laura, am preferat să execut tot ce-mi cerea şi m-am aşezat pe jos, cu spatele la foc. Vesta şi cămaşa mi se lipiseră umede de umerii din care, într-adevăr, ieşeau aburi. Picături reci de apă se prelingeau din părul striat de ploaie şi-mi lunecau pe şira spinării. Mi-am dat seama cu *groază* că sub cei doi năsturaşi statutari de la gât, cămaşa mea nu mai deţinea nici un nasture, în schimb avea o vizibilă ruptură, pe care oricât o îndesam în jos, nu reuşeam să o ascund în pantaloni.

Freddie ieşise din cameră. Laura se foia în jurul meu, alintându-mă şi strigându-mă „Hilo", un diminutiv pe care nu-l mai folosise niciodată până atunci şi care, chiar şi la birou era, slavă cerului, foarte rar utilizat de colegii mei. Lady Kitty se mutase mai la o parte şi se aşezase în dreapta mea, pe un scaun depărtat de foc. Purta o rochie de seară din mătase verde, bogat brodată cu alb. Nasul lung şi buzele prelungi, pline, acum puţin botoase. dădeau feţei ei o încordare de animal, acea *„scăpărare"* enervantă pe care o are chipul unei vulpi. Gunnar, aflat în faţa mea, se rezemase de nişte rafturi cu cărţi şi se uita fix nu tocmai la chipul meu, ci la mine tot, cu ochii transformaţi aproape în două dreptunghiuri albastre din cauza unei încruntări intense şi supărătoare. Laura încetă să-mi mai pipăie părul şi, exclamând: „Trebuie să aduc un prosop", ieşi din încăpere.

Când ramaserăm doar în trei, clipa de oprire a respiraţiei fu perceptibilă, aproape audibilă. Pentru a slăbi tensiunea, am început să-mi schimb poziţia, am îngenuncheat, apoi mi-am încrucişat picioarele, cercetându-mi manşetele pantalonilor. Simţeam dorinţa chinuitoare de a articula un sunet, eventual un geamăt uşor, din moment ce nu mă puteam gândi la nici un cuvânt posibil. Şi aş mai fi vrut să mă întorc către Lady Kitty, a cărei privire o simţeam arzându-mi obrazul drept, dar mi-am ţinut cu hotărâre faţa îndreptată spre Gunnar.

Gunnar continua să mă fixeze cu aceeaşi ferocitate intensă, îngrozită, care părea totuşi să nu mă vadă. Ţinea în mână o cupă de sherry, acum aproape goală. Şi, în timp ce mă privea, aplecă paharul, răsturnând restul de vin pe covor şi, apropiind cealaltă mână. frânse cupa în două, de la picior.

M-am ridicat în picioare. La fel făcu şi Lady Kitty. Cu o rapidă învolburare de mătăsuri verzi, veni între noi doi. Aşeză paharul ei lângă Gunnar, pe raftul de cărţi. Luă cu gingăşie din mâinile lui cele două jumătăţi de cupă spartă, şi se reaşeză, lăsându-le să cadă printre faldurile rochiei cu un gest deliberat graţios. Când Freddie reveni în cameră, Lady Kitty tocmai culegea bucăţile de sticlă de pe covor.

— Îmi pare teribil de rău, mi-am spart paharul.

Freddie o rugă să nu se necăjească şi-mi oferi o voluminoasă haină de-a lui. Sosi şi Laura strigând *„À table!”,* ţipă când dădu cu ochii de înfăţişarea mea grotescă, şi se repezi la mine gata să-mi frece părul cu prosopul, numai că i l-am smuls la timp din mină. La ordinul Laurei, Lady Kitty trecu pe lângă mine fără să-mi arunce vreo privire, îndreptându-se spre hol, Laura porni după ea. Freddie îi spunea lui Gunnar:

— Joia e ziua în care ne vizitează Hilary. Şi pe vremea când l-aţi cunoscut dumneavoastră avea Hilary „zilele” lui?

Gunnar care. evident, nu avea idee de ceea ce fusese întrebat, răspunse:

— A, da.

Când ieşi pe uşă, ochii noştri, irezistibil atraşi, se întâlniră o frântură de secundă. Faţa lui Gunnar se contractă; îşi întoarse brusc capul. Eu am ieşit ultimul din încăpere.

Când am intrat în hol, unde ceilalţi se opriseră discutând, clapa deschizăturii pentru scrisori, de la uşa din faţă, fu brusc împinsă, şi un plic zbură înăuntru, aterizând cu un zgomot sec pe rogojină de la intrare. Laura îl ridică de jos.

— Hilary, e pentru tine. Dumnezeule, e de la ea!

Îmi vâri plicul în mână. şi mi-am văzut numele sens în caligrafia lui Tommy.

— Nu te formaliza, dragă, citeşte-ţi scrisoarea!

Sufrageria familiei Impiatt era la subsol, lângă bucătărie. Freddie îl şi conducea pe Gunnar în jos pe scări. Laura îi urmă, deschizându-i uşa lui Lady Kitty. Am desfăcut scrisoarea lui Tommy.

„Oh, iubitul meu, nu pot suporta, mor de durere. Te rog, te rog, acceptă să mă vezi. Te voi aştepta în seara asta acasă la tine.

— Trebuie să-mi iau poşeta. Am lăsat-o în salon, se auzi vocea lui Lady Kitty. Mi-am înălţat capul şi am privit drept în ochii de ardezie, strălucitori. Foşnetul mătăsos al rochiei trecu pe lângă mine; Lady Kitty intră în salon, îşi luă poşeta şi apăru iar. Când trecu a doua oară pe lângă mine, murmură:

— Biscuit va veni sâmbăta dimineaţa.

Am urmat-o pe scări, spre masa de cină (supă de crevete, *boeuf Stroganoff şi crêpes Suzette).*

VINERI

„Stimată Lady Kitty,

Nădăjduiesc că veţi considera că am procedat bine. Presupun că Gunnar v-a povestit că l-am acostat miercuri. Intenţionam să mai aştept, dar l-am întâlnit pe scări şi, deodată, am simţit că nu pot suporta să trec pe lângă el fără un cuvânt. Am intrat în biroul lui, dar nu am avut timp să discutăm, pentru că a venit cineva. Pentru a fi mai exact, i-am rostit de două ori numele: o dată pe scări, o dată în birou. El n-a spus nimic. Îmi dau seama că nu am dreptul să pun întrebări, dar aş dori mult să ştiu cum a reacţionat la această întâlnire. În acele momente eu am simţit că se întâmpla un lucru bun, că se duceau un soi de tratative. Acum însă, această idee îmi pare absurdă. Şi nu numai din cauza incidentului cu paharul de sherry, pe care l-aţi curmat prin intervenţia dumneavoastră. Discuţiile de la masă, oribilele noastre juxtapuneri, felul în care sesizam starea de spirit a lui Gunnar fac să apară drept imposibilă o pace între noi. Nu poţi înceta brusc să urăşti pe cineva, oamenii nu iartă, e o imposibilitate. Nu pot să vă spun cât de limpede mi-a apărut lucrul ăsta la acel dineu care a fost un adevărat supliciu, deşi sunt convins că domnul şi doamna Impiatt nu au observat nimic. Sunt sigur că înţelegeţi. Am simţit atunci şi simt şi acum că totul e lipsit de speranţă şi mă întreb dacă cel mai bun lucru pe care l-aş putea face nu ar fi să dispar. În orice caz, voi avea grijă să nu mai fiţi niciodată stingherită de prezenţa mea ca oaspete într-un salon. V-aţi dat seama, sunt. încredinţat, că nu am avut idee de întâlnirea noastră acolo. În orice caz, pentru că v-am vorbit de dispariţia mea, daţi-mi voie. să vă asigur că aceasta nu se va produce imediat. Înţeleg însă că va sosi momentul când va trebui să dispar şi de atunci încolo nu veţi mai auzi nimic despre mine. Dar, între timp, recunosc că e de datoria mea să mă menţin pe poziţie şi să încerc tot ce-mi stă în putinţă să fac. Dacă încercările mele îl pot ajuta câtuşi de puţin pe Gunnar, slăbind tensiunea în care trăieşte sau domolindu-i suferinţa, atunci am obligaţia să perseverez, şi o voi face. şi daţi-mi voie să adaug: doresc să fac şi voi face orice îmi veţi cere dumneavoastră.

Îmi îngăduiţi să vă vorbesc un moment şi despre mine! Ar fi o mare alinare. Este unicul context în care pot vorbi, şi dumneavoastră sunteţi unica persoană căreia îi pot vorbi. Am purtat grozăvia asta în mine, în tăcere şi în singurătate, atâta amar de ani, şi totuşi povara nu a devenit mai uşoară. Nici nu sunt sigur ce nume poartă povara. Mi ar fi de mare

ajutor să o pot defini, dar cuvintele se dau bătute. Culpabilitate, păcat, suferinţă, căinţă, remuşcare? Nu căinţă, deoarece căinţa ar fi schimbat lucrurile, ori tocmai imuabilitatea lor este cea care distruge viaţa şi exclude orice bucurie. Iertaţi-mi acest exerciţiu de autocompătimire, care poate să pară odios de deplasat. Ce pretenţii pot avea eu, ce altceva pot spera să fiu decât un simplu instrument? Şi totuşi, pe măsură ce reflectez, şi mai ales după oroarea întâlnirii cu Gunnar la acel dineu, simt că e necesar, pentru ca lucrurile să aibă un sens, să mă gândesc şi la nevoile mele, trebuie să existe şi acestea, acceptate ca parte a motivaţiei mele. Acceptate: dar de cine? Nu-i pot cere lui Gunnar să le accepte, să înţeleagă că lucrul care s-ar putea să-i facă lui bine mi-ar putea face şi mie bine. Ar însemna să mă aştept la prea mult dacă aş spera că mila lui faţă de mine să ne tămăduiască pe amândoi. Într-un fel, nici nu mă pot aştepta să ştie măcar că am suferit şi eu - că sufăr şi voi suferi. Aşadar, presupun că singura persoană căreia îi pot adresa această pledoarie poate fi sau Dumnezeu, sau dumneavoastră. Deci, dumneavoastră. Vă rog să mă iertaţi. Încerc deja o infinitezimală uşurare numai prin faptul de a vă putea spune că pentru mine totul este încă viu, de parcă s-ar fi întâmplat ieri, şi că întâmplarea mi-a ruinat viaţa până în ultimele ei fibre. Ar putea să pară o «laşitate» faptul că m-am lăsat pradă unei atare devastări şi că acum impun respingătoarea ei privelişte ochilor persoanei care ar fi trebuit să fie cel mai mult cruţată. Şi totuşi oamenilor li se întâmplă asemenea lucruri, vieţile se lasă astfel năruite, pângărite, întunecate şi irevocabil ratate, oamenii pornesc pe căi greşite şi persistă în acestea, şi cei care săvârşesc o singură greşeală dau cu piciorul şi în tot restul, din furie sau chiar din pică. Numai graţioasa dumneavoastră amabilitate faţă de mine faptul că m-aţi luat în consideraţie şi, aş îndrăzni să spun, faptul că aţi avut nevoie *de mine, a creat un spaţiu care să îngăduie ca acest adevăr lugubru să fie în sfârşit scos la lumină. O clipă, o să cadă* lumina *şi pe o rană urâtă şi obscenă. Şi pentru aceasta, orice s-ar întâmpla, vă voi purta gratitudine, iar prin aceasta, orice s-ar întâmpla, mă voi simţi ajutat.*

Îndrăznesc să vă spun toate aceste lucruri datorită extraordinarului prilej pe care mi l-aţi oferit, pare-se cu bună ştiinţă, şi pentru că întâlnirea noastră va fi, în mod necesar, absolut efemeră, atât de efemeră încât aproape că nici nu va fi existat ca o întâlnire între doi oameni, deşi există într-o colosală măsură ca eveniment. *E limpede că între mine şi Gunnar nu va putea avea loc niciodată o «prietenie». S-au întâmplat atâtea în mintea mea, de atunci, din acea dimineaţă când am discutat în parc. Cred că la început mi-am imaginat că ar fi posibilă o «relaţie» între mine şi Gunnar. Acum ştiu că nu e cu, putinţă. Voi face tot ce veţi dori dumneavoastră, voi face tot ce este necesar, şi apoi o să mă volatilizez. Asemenea unei comete. Acum, privind situaţia prin optica mea mai recentă şi mai clară, cred că pot face foarte puţin pentru Gunnar, deşi ceva tot se poate realiza. (Şi, vai, foarte puţin poate face Gunnar pentru mine.) În*

mod cert, nu mă aştept ca dumneavoastră să vă amintiţi de mine cu gratitudine, în curând voi fi plecat. Numai că în viaţa mea s-a întâmplat un eveniment pe care bunătatea şi curajul dumneavoastră l-au făcut să existe. Şi îmi voi aminti întotdeauna de amabilitatea dumneavoastră faţă de mine; chiar dacă nu există nimic altceva care nu pot lua cu mine, voi lua imaginea acestei amabilităţi, care va constitui pentru mine un bun de preţ, în anii lungi ce vor să vină; şi poate că, până la urmă, cine ştie?, grozăvia, cumplită durere, se vor mai îmblânzi.

Vreau să vă mai spun ceva, pentru că, în timp ce scriu toate acestea, simt că nu trebuie să vă ascund nimic. Am rupt logodna mea cu doamna Uhlmeister. De fapt, n-am fost niciodată cu adevărat logodit cu ea. S-ar putea nici să nu vă mai amintiţi de această chestiune, dar am ţinut să v-o menţionez întrucât domnul şi doamna Impiatt au făcut mult haz în timpul mesei pe tema asta.

Vă rog să-mi iertaţi scrisoarea de faţă. Va fi, sunt sigur, singura scrisoare pe care vă voi scri-o vreodată. Uşurarea pe care mi-a pricinuit-o această destăinuire a fost imensă, cosmică. Aţi şi reuşit să faceţi enorm pentru mine. A vă împlini voia, a vă fi de folos dumneavoastră şi lui Gunnar este unica dorinţă a unui om sortit să dispară. Acceptaţi, vă rog, gratitudinea mea, omagiul meu. Voi aştepta instrucţiunile dumneavoastră în legătură cu ceea ce urmează să fac în continuare, şi voi face tot ce-mi veţi spune. Sper din toată inima că Gunnar va accepta să mă mai vadă sau că, în orice caz, nu a decis să nu mă mai vadă. Fireşte, nu aştept nici un fel de comunicare din partea lui. Dacă socotiţi potrivit, voi încerca să mă apropii din nou de el la birou, dacă nu, îi voi scrie. Dorinţele dumneavoastră sunt ca nişte rugăciuni în lumina cărora aproape că izbutesc să mă rog şi eu.

Al dumneavoastră, cu toată sinceritatea,
Hilary Surde."

Era ora trei dimineaţa şi mă aflam într-o cameră îngheţată dintr-un mic hotel de lângă Paddington. O stare de exaltare pusese stăpânire pe mine. Inima îmi bătea cu atâta putere, încât trebuia, din când în când, să o apăs cu ambele mâini ca s-o împiedic să erupă prin carne. Sângele îmi fierbea, capul mi se învârtejea. Hotărâsem, mă rog, dacă asta putea fi numită o hotărâre, să nu mă duc acasă, pentru a evita confruntarea cu Tommy. Am plecat devreme de la Impiatt şi i-am telefonat lui Crystal, din Gloucester Road, spunându-i să nu mă aştepte. Nu i-am explicat de ce nu pot veni, şi ea nu m-a întrebat. Glasul ei la telefon avea un ecou trist, un ecou de singurătate, deşi nu mi-a spus decât vorbe drăgăstoase. Am luat un metrou de linie circulară până la Paddington şi am intrat la întâmplare într-unul din hotelurile ieftine din Sussex Gardens. Am cerut la recepţie nişte hârtie de scris, şi apoi m-am instalat în camera mea. compunând.

Am rescris de câteva ori scrisoarea de mai sus, cred că de vreo cinci ori, făcând adaosuri şi mărunte schimbări de cuvinte. Am scris repede, inspiraţia nu-mi lipsea. Prima ciornă a avut o puzderie de două puncte şi punct şi virgulă, pe care le-am eliminat în ciorna numărul doi, în favoarea liniuţelor de pauză, pentru ca apoi, în ciornele următoare, să prefac majoritatea păunelor în virgule şi să reinstaurez în câteva locuri cele două puncte. Am observat (nu eram propriu-zis beat, dar aveam simptome de beţie.) că în ciorna numărul unu aproape că nici nu vorbeam de Gunnar. Mă simţeam divin de obsedat, dar şi profund nelămurit de ceea ce mi se cerea să fac şi de ţelul întregii agitaţii. S-ar fi zis că nu mai exista nimeni în univers în afară de mine şi de Kitty. (De câteva zile, îi spuneam în gândurile mele „Kitty”.) Ceva teribil se întâmplase, ieri, cu ani în urmă, înainte de începutul lumii, dar ce anume? Ceva se cerea făcut, o mare încercare, o misiune ce trebuia împlinită, dar ce? Tot ce ştiam era că ea mi-o poruncise. Iar eu trebuia să-i împlinesc voia şi apoi să mor. Eram un om sortit, să piară, şi prin pieire să-şi înfăptuiască menirea: să slujesc şi apoi să dispar în singurătate.

Încă înainte de ora unu mi-a devenit limpede că eram îndrăgostit de Kitty şi că scrisoarea mea era o scrisoare de dragoste. Presupun că mă îndrăgostisem mai de mult de ea. Niciodată nu poţi situa în timp începuturile unei iubiri. Incluzând şi seara de azi, o întâlnisem de cinci ori: de două ori la birou, o dată în parc când venise cu caii, o dată în parc singură, şi acum în casa Impiatt. Presupun că nu m-am putut îndrăgosti de ea la prima vedere, şi totuşi, când am stat de vorbă la statuia lui Peter Pan, veneraţia mea pentru ea, adoraţia mea aveau deja trecut. A-i scrie a fost ca şi cum aş fi scris unui vechi prieten. „Te rog să-mi ierţi scrisoare de faţă, draga mea”, scrisesem, fără să-mi dau seama, în ciorna numărul unu. „Iubita mea.” Desigur că epistola mea deborda de autocompătimire, era plină de absurdităţi, chiar de fraze pompoase: „unica dorinţă a unui om sortit să dispară”, şi aşa mai departe. Dar oricât de lipsite de demnitate ar fi fost, elocvenţa era necesară, autorevelarea esenţială. Scrisoarea aceasta constituia unica şansă care mi se putea oferi vreodată pentru a exprima toate aceste sentimente.

Eram oare sortit să dispar? Era aceasta singura scrisoare pe care aveam să i-o scriu lui Kitty? Asemenea întrebări priveau un viitor care, în dispoziţia mea de la ora trei dimineaţa, mi se părea inimaginabil de îndepărtat. Aveam conştiinţa profund şi fericit uşurată de faptul că mă supuneam întru totul voinţei ei. Ea avea să hotărască tot ce va urma. Deja hotărâse să o trimită pe Biscuit sâmbătă dimineaţă la mine, şi înainte de acest viitor îndepărtat al dimineţii de sâmbăta exista întreaga minunată zi de vineri, în care voi trăi în slujba ei. Şi poate că Biscuit o să-mi aducă o altă preţioasă scrisoare de la

stăpâna ei. Lumină proiectată de acest gând estompa contururile acelei perioade foarte îndepărtate când va fi inevitabil pentru mine să dispar.

Pe la trei şi jumătate m-am vârât în pat, şi gândul la Kitty aşternea o perdea de linişte peste mintea mea plină de vise. Era atât de bună cu mine, o, cât era de bună!

Dimineaţa (vineri) mi-am luat micul dejun în gara centrală Paddington, la bufetul de pe peronul unu. Am mâncat pâine prăjită cu marmeladă la o masă aşezată afară, pe peron, lângă cel mai impresionant monument londonez închinat războiului, reprezentând un soldat din primul război mondial, în echipament de tranşee, cu raniţă şi mantaua pe umeri, stând într-o atitudine calmă şi citind o scrisoare de acasă. Am zăbovit un timp pe peron şi am urmărit plecarea trenului de 7.30 în direcţia Exeter St. David's, Plymouth şi Penzance, a trenului de 7.40 în direcţia Bath, Bristol Temple Meads şi Weston-Super-Mare, a trenului de 8 în direcţia Cheltenham Spa, Swansea şi Fishguard Harbour, şi a celui de 8.05 în direcţia Reading, Oxford şi Worcester Shrub Hill. Mă simţeam acum mai puţin exaltat şi mult mai înfricoşat: nu înfricoşat de ceva ce s-ar fi putut întâmpla pe lume, ci de propria mea stare de spirit, de brusca perspectivă a unui nou gen de suferinţă. Cum puteam *iubi* atât de mult o fiinţă pe care nu aveam s-o pot vedea sau cunoaşte mai bine, persoana care, dintre toate, era cea mai departe de mine, de care eram, în mod ineluctabil, separat? Oare ce cruntă suferinţă, încă neîncercată, încă nerevelată, avea să implice şi acest lucru? Să fi fost pedeapsa, expierea, sfârşitul, groapa neagră în care mi-era dat în cele din urmă să pier? Şi totuşi, chiar în acele momente, ştiam că, pentru mine însumi, n-am să pot dispărea. Îmi voi purta crucea neabătut, zi de zi, săptămâna de săptămână, an de an, şi nu mă voi lăsa frânt, şi nimeni nu mă va auzi gemând. Asta era partea cea mai rea. Şi, împletit cu acest rău, se ivea miracolul iubirii, cu toate duioşiile şi viziunile sale de bucurie pură.

Încercam cu disperare să-mi ţin spaimele într-o stare cât mai vagă. şi la aceasta mă ajuta gândul că azi era vineri, iar mâine, sâmbăta, va veni Biscuit. Chiar şi în acest fapt încercam să instalez calmanta schemă a rutinei. Se cuvenea să-i dau lui Biscuit scrisoarea pe care o alcătuisem peste noapte? Undeva, în afara imenselor galerii boltite ale gării, lumina zilei încerca să-şi facă loc, dar înăuntru plutea o întunecime galbenă, străpunsă de lumina electrică şi de un miros de sulf. Pe măsură ce inevitabilele trenuri plecau unul după altul, reciteam şi cugetam cu grijă la ultima formă a scrisorii. Trebuia s-o trimit, ar fi trebuit s-o rescriu, n-ar fi trebuit oare s-o temperez? Pentru mine, cel puţin, era absolut vizibilă starea de extaz, braţele pline de dor întinse într-un elan nestăvilit. Era necesar să descriu în

termeni atât de plastici viaţa mea ruinată? Şi puteam să-i declar lui Kitty, chiar atât de făţiş, că o rupsesem cu Tommy? Nu era un lucru lipsit de demnitate, gratuit, josnic, manifest indiscret şi grosolan? Ce importanţă avea dacă Kitty credea sau nu despre mine că sunt logodit? Fireşte că avea o importanţă covârşitoare, dar ce importanţă avea această importanţă? De ce-ar interesa-o pe Kitty o asemenea sordidă informaţie? N-o să-i facă o impresie proastă graba mea de a-mi sublinia solitudinea, de a mă scutura ostentativ de Tommy? Totuşi bancurile stupide ale celor doi Impiatt, în timpul dineului, făceau ca asemenea destăinuire să fie esenţială. Nu suportam gândul de a o lăsa pe Kitty să mă creadă prins într-o vulgară ciorovăială de îndrăgostiţi, încă nerezolvată. Mai bine adevărul penibil decât aşa ceva. Trebuia să-i aduc la cunoştinţă că-mi redobândisem puritatea singurătăţii. Am hotărât să las acest lucru cum era, să las întreaga scrisoare cum era. O scrisesem într-o stare de nebunie inspirată. S-o primească Kitty aşa cum arăta şi, în înţelepciunea şi îndurarea ei, s-o interpreteze cum va voi.

Dineul din casa Impiatt fusese cu adevărat un supliciu. Freddie se pornise pe dată să-i vorbească lui Gunnar despre pantomimă. Apoi îşi dăduse seama, încurcat, că făcuse o gafă, date fiind recentele mele non-relaţii cu Tommy. încercă să schimbe subiectul, dar Laura îl reluă, cu intenţia manifestă de a mă tachina în legătură cu Tommy, pe care o numea „tânăra" mea, dând a înţelege că orice răceală dintre noi era, desigur, trecătoare şi că Tommy avea să joace în pantomimă, aşa cum se stabilise. „Hilary a stăruit s-o introducă pe tânăra lui în pantomimă" „Nu-i adevărat!" "Hilary e cel mai mare mincinos, dar desigur că dumneavoastră îl cunoaşteţi de-o viaţă" „Nu-l putem lăsa pe Hilary să se certe cu vedeta noastră, nu-i aşa, Freddie?" Soţii Impiatt nu puteau renunţa la obiceiul de a mă folosi ca ţintă a glumelor lor naive, iar eu nu reuşeam să ies din rolul meu de clovn, oricât de sfâşietor era acest rol de faţă cu asemenea public. „Pe ce puneţi pariu că Hilary poartă iar ciorapii lui trăsniţi? Hilary, ia arată-ţi ciorapii!" Şi tot aşa, Hilary în sus, Hilary în jos, până când am simţit că-mi ard obrajii şi-mi clocoteşte sângele de stingherealã şi supărare şi mânie.

Acum, când reflectam retroactiv la toate astea, îmi dădeam seama că purtarea Laurei fusese iritantă până la limita bizareriei. Era stânjenită, aţâţată, bea şi râdea mai mult ca de obicei şi părea deosebit de preocupată să-şi bată joc de mine în faţa musafirilor ei. În mod cert, făcea tot ce putea ca să mă înfăţişeze drept un bărbat cu o legătură veche, bine statornicită. „Las' că ştim noi cum sunt ciondănelile tale cu Tommy şi cât durează!" Era un lucru deosebit de exasperant şi de crud, şi nu mă simţeam în stare să dau vreun răspuns. Laura era într-o dispoziţie foarte maliţioasă, pe care nu o puteam

tălmăci. Poate că, la urma urmei, era puţin îndrăgostită de mine? O femeie posesivă, care avertiza altă femeie să nu încalce teritoriul ei, oricât de improbabil ar fi fost ca cealaltă să-i devină rivală? Se putea ca procesul să fi fost aproape automat. În orice caz, era imposibil ca Laura să nu vadă în Kitty o adversară foarte bine dotată, care ar fi putut râvni la mica ei lume. Să fi vrut oare s-o informeze pe Kitty că, în ciuda aparenţelor, eu nu eram un holtei singuratic, uşor accesibil, ci, în măsura în care puteam aparţine şi altcuiva în afară de Tommy, îi aparţineam ei? Sau poate că ciudata stare de spirit a Laurei izvora din cunoaşterea relaţiilor mele din trecut cu Gunnar? Ideea că Kitty s-ar putea împrieteni cu Laura îmi venise subit, în timp ce consumam *boeuf Stroganoff,* şi am simţit că îmbucătura îmi rămâne în gât. Dacă Kitty începe să-i facă mărturisiri Laurei? De ce nu? Gândul că Kitty ar putea să-şi făurească o imagine despre mine prin intermediul Laurei mă îmbolnăvea. Nu pentru că, în realitate, Laura m-ar fi dispreţuit sau ar fi avut o părere proastă despre mine; dar, în mod inevitabil, avea să-mi traseze un portret absurd. Kitty a fost cea care (văzând oare chinul meu?) a dat o turnură mai generală subiectului pantomimei. Gunnar, care sau devenise pompos, de când ajunsese mare personalitate, sau era aşa numai acum, din nervozitate, îi ţinu lui Freddie o prelegere, în sensul că Peter Pan era o alegorie despre părinţii care refuză să se maturizeze, dar ceea ce îi conferea caracterul sinistru era învestirea copilăriei cu spiritualitate.

— Fragmentarea spiritului este problema celor de vârsta noastră, îl informase Gunnar pe Freddie. Peter personifică o spiritualitate irevocabil prinsă în copilărie şi care, totuşi, nu poate renunţa la revendicările ei. Peter este, esenţialmente, o făptură de pe alte tărâmuri, apoteoza unei spiritualităţi imature.

Gunnar se adresa lui Freddie şi, uneori, Laurei. Pe mine mă ignora pe cât putea. Eram aşezat între Laura şi Kitty, Nu ştiam ce să fac cu ochii, cu mâinile, cu picioarele. Mă durea capul de cât mă feream să mă uit la Gunnar. Laura, tot glumind, îşi lăsase nu o dată mâna pe genunchii mei. Mătasea verde se afla la câţiva centimetri depărtare.

Şi acum stăteam pe peronul unu al gării Paddington, urmărind cum pleacă trenul de 9.05 în direcţia Birmingham New Street şi gândindu-mă - era şi timpul - la Gunnar, şi în vreme ce mă gândeam la el am simţit cum spiritul meu hoinar se linişteşte, asemenea condamnatului care, după nenumărate apeluri şi speranţe, ajunge, în sfârşit, să-şi privească sentinţa ca pe o realitate. De astă dată nu era loc de visare. În acest context mai sobru, „sentimentele" mele pentru Kitty deveneau într-adevăr „simple" sentimente, şi ştiam că puteam fi sever faţă de ele. Existau doar ca ceva frumos, însă total nesemnificativ, ca o floare pe care o zăreşti în drum spre spânzurătoare. Şi nici nu era nevoie să mă amăgesc că misiunea mea, în ceea ce-l privea, era sugerată şi

impusă de Kitty. Până şi acest lucru măgulitor trebuia să-mi fie negat. Viaţa, sau adevărul, ceva dur şi profund care nu putea fi ocolit, îmi sugera şi-mi impunea misiunea. Şi unica speranţă care există pentru mine era una pe care n-o puteam nutri, ba poate chiar nici concepe, şi care nu putea fi decât un produs secundar al strădaniei mele, speranţa - formulată în termeni atât de melodramatici în scrisoarea către Kitty - că s-ar putea ca, ajutându-l pe Gunnar, să mă ajut pe mine însumi.

Dar puteam să-l ajut pe Gunnar? Şi cum trebuia să procedez? Problema fundamentală era cea care-l privea pe el, sau cea care mă privea pe mine? La originea tuturor acestor fapte stătea ceva ce făcusem eu. Dar ce făcusem? Mă pedepsisem oare pentru că fusesem atât de crâncen pedepsit de soartă? Fusesem cumplit de ghinionist. Dacă Anne ar fi ieşit în acea seară din maşina şi s-ar fi întors acasă la soţul ei... Ceea ce ar fi putut să apară acum, privit retrospectiv, un păcat mărunt devenise un păcat monumental numai prin ceea ce, luat în sens strict, părea a fi fost un accident. Moartea este cel mai cumplit dintre *fapte.* Acest fapt se afla între mine şi Gunnar, otrăvind viaţa mea cu sentimentul de vină şi pe a lui cu cel de ură. Şi nimic nu putea şterge acest fapt. Timpul se dovedise ineficient. Făcuse timpul ceva pentru mine, mă preschimbase oare în alt om? Eram încă şi aveam să fiu de-a pururi persoana care...? Până şi un tribunal îţi redă până la urmă libertatea.

Ca să nu uit niciodată fapta mea era ceva pentru care ar fi trebuit aproape să mă rog. Începusem oare s-o uit? În toţi anii care trecuseră n-o putusem uita pe Anne. Chipul ei, buzele umede, ochii luminoşi se iveau şi acum în faţa mea pe perdeaua pâcloasa a aerului sulfuros. „Oh, Anne, o, iubita mea, nu te-am uitat, inima mea bate în clipa asta pentru tine, mâinile îmi tremură şi se întind gata să te îmbrăţişeze." Dar faptul în sine... uitasem oare vreo clipă că am omorât-o, nu făcusem din *asta* ceva imens şi negru în care mă înfăşurasem, pe măsură ce treceau anii, împreună cu jalea şi cu vina mea; povara despre care îi scrisesem lui Kitty că nu-i pot găsi un nume. Şi această înfăşurare trebuia acum desfăşurată, pentru binele lui Gunnar? Şi el se înfăşurase în acelaşi lucru, împreună cu jalea, cu ura, cu sterilele lui visuri de răzbunare.

Anne nu făcuse niciodată cu adevărat parte din viaţa mea. Dar viaţa lui Gunnar fusese sfârtecată, şi acest lucru îl săvârşisem eu, năvălind din afară, un invadator crud şi necruţător. Dacă ar exista un Dumnezeu şi ne-am afla vreodată împreună în prezenţa lui, contemplând fără pic de falsitate ceea ce s-a săvârşit, şi apoi ne-am privi unul pe celălalt, atunci nu s-ar putea petrece un miracol? „Asta e ceea ce am făcut." „Ştiu." Dar nu va exista o asemenea scenă, nu existau decât două „psihe"-uri încărcate, semiconştiente, luptându-se unul cu celălalt în beznă. Va fi vreodată posibil să se clarifice ceva, va

fi vreodată posibil să se *facă* ceva, aici? Oare sentimentele mele pentru Kitty, oricare ar fi fost ele, nu mă amăgiseră cu o efemeră viziune a unui nou paradis, a unei noi vieţi pământene? Înveninasem viaţa mea şi pe cea a surorii mele cu un sentiment de culpabilitate care, în sine, era un păcat. Putea acesta să fie smuls? Ideea iertării, absolvirii, împăcării părea, în acest caz, prea eterică, prea firavă faţă de ceea ce ar fi fost nevoie. Dacă Gunnar şi cu mine am putea fi măcar pentru o clipă simpli, sinceri, împreună... Dar asta era calea speranţei, şi nu trebuia să-mi îngădui nici o speranţă, exista numai o misiune, numai adevărul însuşi, dacă l-aş putea doar discerne, dacă m-aş putea ţine de el.

Am luat metroul de linie circulară internă până la Westminster şi m-am dus la birou.

SÂMBĂTĂ

— GĂSESC CĂ A FOST ABSOLUT oribil din partea ta, spuse Christopher.

Era sâmbătă dimineaţa, pe la ora nouă. Vremea se schimbase. Era o zi geroasă, senină, însorită. Mă bărbieream. Îmi petrecusem noaptea de vineri la acelaşi hotel, şi mă întorsesem numai sâmbăta, ca să o pot primi pe Biscuit. N-aş fi putut răbda o întâlnire cu Tommy. Sau, mai bine zis, în actuala mea stare de spirit Tommy pur şi simplu nu exista, în viaţa mea se dezlănţuise un uragan care o măturase pe sărmana Tommy. Am presupus că nu se va mai arăta la birou, şi nu se arătase. Mă chemase o dată la telefon, dar lăsasem receptorul în furcă fără să-i răspund. Şi mă întorsesem la mine ca să întâmpin un neaşteptat baraj de critică morală din partea lui Christopher.

— A stat aici joi de la nouă şi jumătate seara până la unu noaptea, şi ieri a venit la şase şi te-a aşteptat până la două noaptea. A zăcut pe patul tău şi a plâns. În viaţa mea n-am văzut o femeie să plângă în halul ăsta.

— Te compătimesc, am spus, răzuindu-mi obrazul cu lama.

— Cum te poţi purta aşa cu o biată femeie? Şi doar săptămâna trecută erai în pat cu ea.

— Tu n-ai părăsit niciodată pe nimeni? Lacrimile trebuie să curgă.

— Lacrimile trebuie să curgă, dar măcar fă-o în mod onest, nu să te evaporezi când ştii că stă şi te aşteaptă.

— Am procedat onest. I-am spus de o sută de ori că legătura noastră n-are nici un rost. I-am scris şi o scrisoare lungă pe tema asta. E vina mea dacă se cramponează şi o apucă istericalele?

— Da, e vina ta. Ar fi trebuit să-i vezi lacrimile alea, nu să fugi de ele. Lacrimile ei sunt un fapt. Şi tu le-ai pricinuit.

Încă un fapt. Numai că ăsta nu mă interesa. N-aveam nici cea mai mică intenţie să mă simt vinovat din cauza lui Tommy.

— Cu toţii suntem nişte păcătoşi. Ne rănim unii pe alţii prin simpla noastră existenţă.

— Sigur, asta-i, blamează-l pe Dumnezeu, sau cosmosul, sau altceva. I-ai promis că te însori cu ea.

— A visat. Femeia care mă pierde pe mine ar trebui felicitată.

— Nu încape nici o îndoială c-ar trebui felicitată. Dar oricum, toate lacrimile acelea m-au secat la inimă. Parc-am văzut dintr-odată toată tristeţea lumii: oameni rămaşi pe drumuri, sau înfometaţi, înnebuniţi,

sau zăcând pe trotuar în faţa gării Charing Cross...

— Uite ce-i, Tommy nu zace pe trotuar în faţa gării Charing Cross.

— Ştiu, păcătuim cu toţii, şi tot timpul îi facem pe alţii să sufere, dar putem evita măcar să fim cinici şi blestemat de cruzi. Te-a aşteptat, nu putea *crede* că n-ai să vii...

— E cu atât mai nebună.

— A stat aici aşteptându-te ca un copil şi când a văzut că nu vii s-a temut că te-a călcat o maşină. Dumnezeule!

— N-am avut norocul ăsta.

— Ai un noroc orb că te iubeşte fata asta drăguţă, tu nu meriţi iubire.

— Mie-mi spui?

— De fapt nimeni nu merită. Desigur, or fi existând încurcături, dar a fost atât de crud din partea ta s-o laşi să aştepte, când ştiai bine că e aici...

— Nu ştiam...

— Nici nu te-ai gândit la ea. Necazul cu tine e că eşti un snob, te-ai prins şi tu în cursa de alergări a şobolanilor. Nu ştii ce să mai faci ca să scapi de rădăcinile tale proletare, te urăşti pe tine însuţi şi de asta nu poţi iubi pe nimeni altcineva.

— Oh, taci odată, vrei?

— Sărmana fată...

— Ei bine, de ce n-ai consolat-o tu?

— Spui un lucru foarte urât.

— Dacă vrei să rămâi în casa asta, trebuie să înveţi să-ţi ţii gura. M-am săturat să ascult predici de la o târâtură cu mâncărime de limbă, care nu-i în stare să facă altceva decât să fumeze marijuana.

— Măcar eu nu am renunţat la încercarea de a fi bun. Tu ai renunţat. Pur şi simplu calci oamenii în picioare. Eşti un distrugător, un criminal...

Am lăsat din mână aparatul de ras. Christopher, încă în pijama, stătea în uşa sălii de baie, cu părul lui auriu într-o pufoasă încâlceala şi ochii albaştri scânteind pătimaş. Mi-am încleştat pumnul drept şi cu mâna stânga am înşfăcat umărul lui Christopher, înfigându-i violent unghiile în carne. A rămas perfect nemişcat. Faţa i s-a relaxat într-o subită expresie de blândeţe. L-am lăsat să se îndepărteze, am luat paharul de pe poliţa chiuvetei şi l-am aruncat după el, în hol, unde s-a făcut ţăndări. Christopher a continuat un moment să se uite la mine cu blândeţe; pe urmă s-a întors şi a început să culeagă cioburile de sticlă şi să le arunce într-un coş de gunoi.

M-am aplecat asupra chiuvetei, închizând ochii. Eram înspăimântat. Mi-era teamă că n-o să vină Biscuit, mi-era teamă că o să-mi aducă un mesaj care să pună capăt misiunii mele, mi-era teamă de mine însumi, de imposibilitatea a ceea ce voiam să fac, de grozăviile ce mă aşteptau

la cel mai mic pas greşit. Acum se terminase cu seninătatea, cu exaltarea, cu speranţa, şi nu mai rămăsese decât frica. Şi cuvintele lui Christopher, înfăţişând fapte, acuzându-mă de crimă! Şi dorinţa mea violentă de a-l lovi, de a-l răni, de a-l strivi sub tălpi. Şi Gunnar frângând în mâini paharul. Şi lacrimile femeilor.

— Îmi pare rău, Hilary... îmi pare rău... n-ar fi trebuit... îmi pare râu.

— Şi mie îmi pare rău, am spus. Mai bine strânge cu o perie cioburile alea, să nu te tai la mâini.

Am intrat în dormitor, mi-am *pus* cravata şi m-am uitat în oglindă. Aveam o privire fixă ca de nebun. M-am întins pe pat şi m-am gândit la coapsele lui Kitty, înveşmântate în mătase verde, şi aflate doar la câţiva centimetri de mine, la masa de la Impiatt. Mintea îmi galopa şi îmi clocotea, iar eu *zăceam* rigid, cu pumnii încleştaţi de forţa oarbei violenţe lăuntrice. Timpul trecea. Se auzi soneria de la intrare.

Mă aflam în parc cu Biscuit. Când a sunat, am ieşit pe dată. I-am spus: „Aşteaptă până ajungem în parc". Am intrat pe poartă de lângă şosea şi am luat-o la stânga, trecând peste iarbă, în direcţia Speke. Soarele strălucea pe un cer de un albastru sclipitor, iar pe braţele neclintite ale copacilor golaşi se adunase promoroaca deasă, cristalină, firoasă. Fumul unui foc de frunze se înălţa drept şi nemişcat ca o coloană. Nu plutea nici o adiere de vânt. Era un ger arzător.

Am dus-o pe Biscuit peste iarbă, către nicăieri, în mijlocul unui spaţiu cuprins între arbori uriaşi, apoi m-am întors şi am privit-o în faţă. Mă temeam că era purtătoarea unui mesaj fatal, într-un fel, un adio. Mi-am pipăit în buzunar plicul lunguieţ al scrisorii adresate lui Lady Kitty, care s-ar fi putut acum să nu-şi mai aibă locul.

— Ei, Biscuit?

Biscuit purta pantaloni albaştri de *tweed,* cizme negre cu şireturi şi scurta şleampătă din diftină albastră, coada fiindu-i vârâta pe sub guler. Aerul tăios aprinsese pe obrajii ei palid-aurii o roşcată întunecată, iar pometii îi ieşeau în evidenţă că două pete de culoare. O clipă, ochii ei imenşi şi negri mă priviră cu o intensitate lipsită de licărul zâmbetului, aproape ostilă. După aceea scoase din buzunar un plic şi mi-l întinse în tăcere, cu o mâna înmănuşată.

Nu mi-am putut masca emoţia. Nu aveam mănuşi şi mâinile mele roşii şi umede, muşcate până la os de aerul rece, şi tremurând de nerăbdare, se munciră cu stângăcie să deschidă plicul. În cele din urmă am reuşit. Conţinea un bilet foarte scurt:

„Menţine-te pe poziţie şi nu-ţi face griji. Poţi să mă vizitezi în Cheyne Walk astă-seară la şase? Voi fi singură.

K.J."

Totul era atât de neaşteptat şi de desăvârşit, de minunat, depăşind orice vis, luminându-mi viitorul cu bucurie, încât o clipă pur şi simplu n-am ştiut ce să fac de fericire. Aş fi vrut să strig, să mă rostogolesc în iarbă, să mă răsucesc ca un titirez. Nu doream ca Biscuit să-mi vadă faţa, aşa că m-am întors brusc şi am început să merg în direcţia aleii Serpentine. Iarba era presărată din gros cu promoroaca depusă într-o elaborată pânza de păianjen din fibre sticloase, întreţesute, care se înfundau sub paşii noştri cu un uşor pârâit sec.

Zgomotul îndepărtat al circulaţiei se auzea ca un murmur înăbuşit. Sub albastrul neştirbit al cerului, sub penajul translucid al copacilor înghirlandaţi de chiciură, o grea tăcere iernatică se aşternuse peste întreaga scenă; auzeam paşii uşori ai lui Biscuit, care venea după mine.

M-am oprit, am lăsat-o să mă ajungă din urmă, şi ne-am aflat iar faţă-n faţă.

— Biscuit...

— Da?

— Spune-i lui Lady Kitty că voi veni astă-seară.

— Da.

— Şi... vrei să-i dai şi asta?

Am scos din buzunar scrisoarea voluminoasă şi i-am înmânat-o. Aruncându-mi o privire lipsită de expresie, Biscuit o luă.

— Biscottina.

— Da.

— Ia priveşte la urmele paşilor noştri în promoroacă.

Ne-am uitat îndărăt, la cele două şiruri de urme, absurd de zigzagate, care se întindeau în urma noastră pe iarba argintată de ger, lăsate de tălpile mele mari şi de tălpile fine ale lui Biscuit.

— Biscottineta.

— Da?

— Ştii să joci capra?

— Da!

Îşi descheie jacheta. M-am îndepărtat cu câţiva paşi şi m-am aplecat, ca să fac capra. O clipă mai târziu, am auzit cranţ-cranţul paşilor ei alergând peste iarbă şi, cu cea mai uşoară atingere a degetelor pe spatele meu, săltă graţios peste mine şi ateriză pe vârfuri, picioarele ei crestând în iarba îngheţată o linie de mici scobituri. Se aplecă şi ea pentru mine. Am alergat şi am trecut peste spatele ei cu o săritură uşoară, atingându-i stofa scurtei cu mângâierea în zbor a unei singure mâini. În acea dimineaţă, se părea că, în parc, gravitaţia fusese anihilată. Am alergat înainte şi m-am aplecat din nou. Inhalam, o dată cu aerul rece, speranţă şi fericire. Biletul lui Kitty mă transpusese într-o lume lipsită de griji.

Cuvintele ei nici c-ar fi putut să fie mai reconfortante şi mai aveau

minunatul efect de a crea un nou *interimat.* Se părea că în aceste zile trăiam numai stări interimare. Până diseară nu mai aveam de ce să mă tem, nu aveam hotărâri de luat, nu aveam altceva de făcut decât să mă bucur. Perspectiva de a o vedea pe Kitty la ora şase prefăcea universul într-un glorios amalgam de bucurii simple. Nu-i de mirare că zburam ca o pasăre. Mai mult, nu era vorba numai de egoistă desfătare personală la gândul că voi fi împreună cu Kitty, ci de un fel de beatitudine spirituală, o explozie de încredere, întregul plan avea să dea roade. Voi face tot ce-mi va cere Kitty, îi voi fi de ajutor lui Gunnar, îmi voi fi de ajutor mie, va avea loc o reconciliere şi vor curge lacrimi de uşurare. Voi izbuti în cele din urmă să-mi schimb viaţa şi să trăiesc şi eu ca un om obişnuit. O s-o instruiesc pe Crystal şi o s-o iau la Veneţia şi o s-o fac să râdă de fericire. Voi fi în stare, în cele din urmă, să fac toate lucrurile care îmi păruseră imposibile. Totul va ieşi bine, şi totul se va sfârşi cu bine şi toate lucrurile vor fi bune. Mai straniu era faptul că această măreaţă speranţă coexista, fără să-şi piardă un dram din intensitate, cu toate vechile mele spaime realiste, cu temerea să nu fac cumva vreun pas greşit, cu frică de mânia lui Gunnar şi de răzbunarea lui Gunnar; ba chiar, lucru şi mai straniu, coexista cu avertizarea bunului meu simţ că, în realitate, Kitty nu era o sfântă sau o profetă, ci o femeie obişnuită şi posibil chiar prostuţă, căreia îi plăceau misterele şi ţinea să-şi exercite puterea. Acestea sunt remarcabilele facultăţi ale spiritului uman, aceasta era starea mea de spirit în acea dimineaţă în parc, a spiritului meu în care dospea fericirea.

Jocul de-a capra ne adusese aproape de aleea Serpentine, unde ne opririm cu răsuflarea tăiată, râzând. Am luat-o pe Biscuit în braţe şi am strâns-o aşa cum un copil strânge la piept un alt copil, simţindu-i, prin .jacheta umflată, întreaga fragilitate a trupului zvelt.

Chiciura, care înflorise atât de misterios peste noapte, se aninase pe ramurile copacilor, pe barele de oţel, pe spetezele scaunelor. Părea crescută organic pe aceste suprafeţe terestre, de parcă, în timpul ceasurilor de întuneric, porii lumii asudaseră, emanând acele pene cristaline, complicate, minuţios desenate, care, deşi friabile, se căţăraseră pe crenguţele cele mai înalte ale arborilor încremeniţi, împletind o dantelă de argint pe fundalul cerului atât de albastru, încât prin contrast părea aproape indigo, aproape plumburiu scânteietor.

Ieşiserăm într-un spaţiu deschis, lângă apă. Nu la statuia lui Peter Pan, paşii mei nebunatici avuseseră totuşi grijă să evite acest loc. Eram lângă celălalt golf al lacului, cel mai apropiat de pod. Apa îngheţase pe la margini şi pudra deasă a brumei presărate peste gheaţă era ciupită toată de picioruşele păsărilor de apă. Câteva raţe, în şir indian, păşeau pe gheaţă, menţinându-şi cu greutate echilibrul. Am

ajuns la o bancă, am curăţat-o de brumă cu mâneca paltonului, ne-am aşezat, mi-am întins braţul pe spetează dislocând o mică bordură de promoroacă solidă şi am tras-o pe Biscuit atât de aproape de mine, încât îi simţeam căldura trupului prin stofele celor două paltoane umede.

— Ei bine, Lady Alexandra Bisset, cum ne simţim azi, Lady Alexandra?

— Bine, Hilary. E o zi atât de frumoasă.

— E una din zilele grandioase. Ia spune-mi, Alexandra, tatăl tău a fost într-adevăr colonel englez?

Biscuit mă împinse puţin, astfel încât să mă poată privi în faţă. Îi contemplam ochii de un negru cu reflexe roşiatice, buzele prelungi, subţiri, rafinate, viclene.

— Nu.

— Era simplu soldat?

— Nu.

— Mama ta era brahmană?

— Nu.

— Te-ai născut în Benares?

— Nu.

— Te-ai născut în India?

— Nu.

— Eşti o mincinoasă şi jumătate?

— Mi-ar părea tare rău să aflu că nici măcar nu te cheamă Alexandra Bisset.

— O, ba da, ba da, se grăbi ea să mă asigure. Numele meu este Alexandra Bisset. Am fost botezată după prinţesa Alexandra.

— Aşa că, chiar dacă nu eşti o prinţesă, ai fost botezată după o prinţesă. Eram convins că nu eşti din India.

— De ce?

— Din cauza accentului. Eşti o fetiţă din periferia Londrei. Te-ai născut, ia să vedem... în Stepney?

— În cartierul docurilor de est pentru India.

— Nu la Benares.

— Nu la Benares.

— Dragul meu Biscuiţel londonez.

I-am sărutat gura subţire şi inteligentă. A avut o zvâcnire de răspuns, dar n-a încercat să-mi reţină buzele. Era foarte frig. Mi-am spus: „Iată că o sărut pe camerista lui Lady Kitty, şi nu pentru prima oară”. Lucrul mi s-a părut potrivit. Cum n-aveam s-o sărut niciodată pe Lady Kitty, puteam s-o sărut măcar pe camerista ei. La urma urmei, şi eu aparţineam tagmei servitorilor. Şi constatarea nici măcar nu mă întrista. În interimatul pur al zilei de azi, nimic nu m-ar fi putut întrista.

— Mama ta era englezoaică?

— Da.

— Dar ai avut un tată indian. Cine era?

— Nu ştiu.

— Şi tatăl meu a rămas un mister.

— Cred că a avut o scurtă legătură cu mama. Ea zice că era pachistanez, dar pentru ea toţi sunt pachistanezi.

— Biscuit-cu-ciocolată. Dă-mi mâinile. Biscuit îşi scoase mănuşile şi acum, mâinile ei mici, calde, osoase, erau îngropate în mânecile paltonului meu, şi-mi strângeau încheieturile.

— Şi mama ta?

— A murit. A fost chelneriţă.

— Şi cum a ajuns Lady Kitty la tine?

— Făceam curăţenie cu ziua prin case, şi am venit şi în casa lor pe când era domnişoară. Aveam pe atunci cincisprezece ani. M-a găsit drăguţă şi m-a vrut.

— Te-a văzut, te-a vrut şi te-a căpătat.

— I-am fost dăruită de părinţii ei în chip de cadou de Crăciun.

— *Draga de* Biscuit!

— Ca să fiu micuţa ei slujnică. I-am fost dăruită ca o jucărie, ceva cu care să se joace.

— O tovarăşă de joacă.

— Un obiect de joacă.

Vorbea fără nici o ironie, fără amărăciune, fără intenţie de glumă, în felul acela curios, obiectiv, deschis şi sincer care acum îmi era atât de cunoscut şi în care relata, în mod egal, şi adevărurile, şi minciunile. Vocea ei avea într-adevăr nazalizarea caracteristică suburbiilor din estul Londrei, dar felul de a vorbi păstra ceva dintr-o veche simplitate, sau poate că vorbirea îi fusese mutilată, golită de sevă, prin faptul că trăise atâţia ani printre oameni educaţi, fără a face parte dintre ei.

— Dar, Biscuitina, nu-ţi pare rău, nu eşti nefericită? Probabil că îi eşti foarte devotată...

— Sigur că îi sunt devotată, răspunse Biscuit, cu aceeaşi voce egală, ciudat de autoritară, şi îşi retrase mâinile din mânecile mele. Face din mine tot ce vrea.

— Presupun că asta face cu majoritatea oamenilor.

— Dar într-o zi am să plec.

— Cum aşa?

— O să întâlnesc un bărbat care o să mă ia cu el.

— Sărmana Biscuit. Şi în toţi aceşti ani ţi-ai aşteptat prinţul, biată prinţesă dezmoştenită?

Erau cuvinte crude şi mi-am dat seama de îndată ce le-am rostit. Şi totuşi, enigmatica ei demnitate nu-ţi stârnea milă. Deodată mi-a fulgerat prin minte un gând pe care l-am exprimat cu glas tare:

— Nu eu... iubită Biscuit... nu pot fi eu acela.

— Ştiu. Se ridică în picioare. Eşti îndrăgostit de ea. Întotdeauna se întâmpla aşa.

Se îndreptă spre pod. Am urmat-o şi am prins-o de mâneca scurtei.

— Biscuit, nu urâţi lucrurile.

— Care lucruri?

— Nu... Nu... E o zi atât de încântătoare!

Un cvartet de gâşte canadiene se învârtejeau pe sub pod împroşcând apa cu fâlfâiri agitate.

— Biscuit, ţi-a vorbit Lady Kitty despre mine? Ţi-a spus de ce vrea să-mi vorbească? Poate că nu e deloc… ceea ce îţi închipui tu. Ţi-a povestit ceva?

— Nu. Urmărirăm gâştele care-şi muiau aferate aripile. Eu nu-mi închipui nimic. Şi ea nu mi-a spus nimic. De ce-ar fi făcut-o? Eu nu-s decât o servitoare.

— Un obiect de joacă. O jucărie. Hai, Biscuit! S-ar putea să nu fiu eu prinţul, dar te iubesc! Mi-eşti dragă. Asta îţi poate fi de vreun folos?

Zâmbi, întâi gâştelor, apoi mie:

— Nu.

Era ora şase fix. Nu mă mai întorsesem acasă pentru că mă temeam de o invazie a lui Tommy. Ar fi trebuit să mă rad încă o dată, dar la şase seara tot nu mai conta. Mă plimbasem pe cheiul Tamisei de la ora cinci şi mi-era rău, eram aproape leşinat de îngrijorare. Se lăsase o seară senină şi rece, şi deasupra fluviului licăreau câteva stele. Mădularele îmi erau agitate, pulsau străbătute de fiori reci, iar eu mă simţeam cotropit de nelinişte şi nervozitate din cauza spaimei. Rezistasem tentaţiei de a face o haltă la King's Head. La prânz nu mâncasem practic nimic. Dar nu era momentul potrivit să caut inspiraţie în alcool. Trebuia să fiu neprihănit şi sobru. Drept care arătam ca un milog dârdâind de frig şi de foame. Dinţii îmi clănţăneau. Am împins poarta de fier, m-am îndreptat spre uşă şi am sunat. Biscuit a deschis uşa şi un val de aer cald a năvălit afară. Biscuit nu purta şorţ alb şi bonetă albă scrobită, cu panglici pe spate, dar apariţia ei avu acelaşi efect ca şi cum ar fi purtat. Mi-a aruncat o privire rece.

— Vă rog să poftiţi înăuntru. Doamna este sus.

— Lasă-te de astea, Biscuit!

— Vă rog să vă lăsaţi paltonul aici. Doamna este sus.

— Bine, atunci spune-i doamnei să vină jos. Nu am de gând să intru.

Biscuit s-a îndreptat spre scară cu o faţă lipsită de expresie, lăsându-mă în prag. După o clipă de ezitare, am tras uşa după mine, fără să o închid, am pornit îndărăt pe aleea din faţa casei, am ieşit pe poartă şi am început să aştept pe trotuar. Am privit la ferestrele de la primul

etaj, cu perdelele bine trase, pe sub care se cernea o dâră îngustă de lumină aurie.

Atitudinea mea fusese mai dinainte gândită. Nu puteam intra în casa lui Gunnar. Prezenţa mea în această casă, fără ştirea lui, ar fi fost un ultragiu. Şi cum aş fi putut sta de vorbă cu Kitty, aşteptându-mă din moment în moment să aud cheia lui Gunnar în uşă? Dacă aş fi intrat în această casă, aş fi fost încontinuu stăpânit de frică, bănuind prezenţa lui Gunnar prin firide tainice sau îndărătul paravanelor. Raţional, nu-mi puteam imagina că păşisem într-un soi de capcană. Dar pur şi simplu nu voiam să-i încalc teritoriul. Şi nu voiam să o văd pe soţia lui în ambianţa căminului conjugal. Mai bine blestematul de maidan ca decor al conversaţiei, sau ce-o mai fi, pe care urma s-o purtăm.

Am aşteptat un timp ce mi s-a părut îndelungat. Apoi Kitty se strecură pe uşă şi o trase după ea. Purta superbul mantou de blană, strâns în talie cu un cordon de metal, şi un fular pe cap. Coborî cu paşi repezi aleea, zâmbind, de parcă refuzul meu de a intra ar fi fost lucrul cel mai firesc de pe lume.

— Ce drăguţ din partea dumitale că ai venit.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră că m-aţi chemat.

— Ne plimbăm de-a lungul cheiului?

— Da, dacă doriţi.

— Nu trebuia să te temi să intri. Gunnar ia masa la club.

— Prefer să vă vorbesc afară.

— Te înţeleg.

Am străbătut grădina, am traversat şoseaua şi ne-am apropiat de parapetul cheiului. Nivelul apei era crescut, valurile umflate la cotitură, iar undele negre plescăiau alene, chiar sub parapet, răsucindu-şi meditativ cursul către mare.

Nu voiam să rămân în apropierea casei, şi am înaintat în tăcere, până am ajuns la debarcaderul de lemn care se întindea peste fluviu; vreo două şalupe legate săltau pe lângă el. Pe la mijlocul debarcaderului ardea un felinar. Am trecut de el şi am pătruns în partea întunecată. Eram acum înconjuraţi din toate părţile de apă, o auzeam lipăind chiar sub picioarele noastre, izbindu-se uşor de stâlpii debarcaderului.

— Locuiţi într-o foarte plăcută zonă a Londrei, am spus.

Dârdâitul şi clănţănitul îmi trecuseră. Mă simţeam perfect calm, chiar încălzit. Femeia de lângă mine emitea un fluid de bucurie pură care-mi răspândea în trup căldură şi bunăstare. Mă puteam uita la ea, la fascinantul mantou moale, cu gulerul ridicat, la talia subţire, la felul în care fularul înfăşurat pe cap făcea ca faţa să-i arate mai îngustă, ca de şoim. Îi simţeam parfumul. Respiraţiile noastre aburite se amestecau, pompând aerul nopţii.

Îmi răspunse, ţinându-şi mâinile în buzunare:

— Da, e o zonă încântătoare, nu-i aşa? În copilărie am locuit în Chelsea.

Atunci când râvnise să aibă o mică slujnică indiană, şi o primise ca dar de Crăciun de la părinţi.

Am rămas tăcuţi o bucată de timp, fără a ne simţi stingheriţi, privindu-ne unul pe celălalt. Reuşeam cu greu să-i desluşesc faţa în întuneric, nasul lung, licărirea pupilelor. Am întrebat-o:

— Ce face Gunnar? Vrea să mă vadă?

— Tocmai asta-i problema, răspunse Kitty. Despre asta voiam să-ţi vorbesc. O spuse ca şi cum ar fi existat între noi sute de alte subiecte de conversaţie. Gunnar e turbat.

— Dumnezeule!

Mă aşteptam să-mi declare că totul a fost inutil, după care urmă să-mi spună adio.

— E absolut turbat. Tot timpul se gândeşte numai la dumneata.

— Vrea să mă ucidă?

— Uneori.

M-am întrebat ce-ar fi dacă m-aş oferi mâniei lui Gunnar, ca un iepure care sare singur în foc? Oare asta dorea Kitty? Era mulţumită că Gunnar voia să mă ucidă? Femeile pot avea asemenea gusturi.

I-am răspuns cu răceală:

— Trebuie deci să deduc că întâlnirea din biroul lui a fost un eşec? Bănuiesc că v-a vorbit despre ea?

— Da, desigur. Dar e turbat, e total zăpăcit şi obsedat, nu ştie singur ce vrea sau ce trebuie să facă. N-a fost tot timpul aşa. Când i-ai vorbit, simţea nevoia să te vadă, dar...

— Nu ştia dacă să vorbească cu mine sau să mă strângă de gât?

— Exact.

— Bun, şi acum ce am de făcut? Dumneavoastră mi-aţi spus că trebuie să încerc să-l văd. I-a făcut rău. Care trebuie să fie pasul următor, dacă va mai fi vreunul?

— Te rog, nu fi atât de nerăbdător, Hilary.

Când am auzit-o spunându-mi pe nume, era cât pe-aci să fac o tumbă în apă. Am simţit pe dată nevoia să mă răsucesc spre dreapta, ca într-o figură de dans. Cred că mi-am înghiţit respiraţia, cu zgomot.

— Pot să-ţi spun „Hilary”, nu-i aşa?

— Desigur. Nu sunt nerăbdător. Sunt gata să aştept oricât, dacă poate fi de folos. Dar ce pot să fac? Aţi discutat cu el, aţi încercat să-l convingeţi să mă vadă?

— O, da, am discutat mult, am avut lungi convorbiri despre dumneata.

— Ce plăcere!

— Vezi, continuă ea, după cum ţi-am mai povestit, ani de zile ne-am

gândit la dumneata, în parte, de asta ţi-am spus adineaori „Hilary”.

În parte? Şi-şi aruncaseră astfel numele meu. între ei, „ani de zile”? Am încercat un amestec de umilinţă şi exasperare care mă îndemna să înclin capul şi să gem, dar am persistat în atitudinea rece. Stăteam încă faţă-n faţă, ca doi vrăjmaşi. Îşi lăsase capul pe spate şi fularul îi alunecase pe umeri, dându-i la iveală coama de păr negru. Continua să-şi ţină mâinile adânc vârâte în buzunare. N-am reluat nici unul din aceste fascinante subiecte. I-am spus cu destulă blândeţe:

— Ştiţi, eu am venit aici pentru instrucţiuni şi se pare că dumneavoastră nu-mi puteţi da nici una.

— Îmi pare extrem de rău. Ştiu că întreaga chestiune e o teribilă corvoadă, o teribilă... impertinenţă din partea mea.

Ce cuvânt ridicol! Simţeam că-mi vine să râd de disperare. Petreceam în prezenţa ei aceste momente privilegiate din viaţa mea şi mă comportam ca un bădăran insensibil, nu izbuteam să comunicăm şi ea nu va şti şi nu va putea afla vreodată ce simţeam eu, ba poate că avea chiar impresia că mă irită. Pentru că îmi venea să urlu, stăteam nemişcat. Pe chei, uruia circulaţia, dar aici, plescăitul meditativ al apei vorbea despre tăcere.

— Lady Kitty, am spus, mie trebuie să-mi pară rău. Aş face orice ca să vă pot ajuta pe dumneavoastră şi pe Gunnar. Să încerc să-l văd din nou? Să-i scriu?

— Nu, nu. Aşteaptă. Fapt este... că lucrurile sunt acum în plină desfăşurare. Ai procedat bine că l-ai văzut la birou, a fost un act curajos din partea dumitale şi sunt mulţumită. A constituit un şoc dur, dar bine venit. Înţelegi, acum s-a pus în mişcare, a fost un fel de dinamizare, nu mai are astâmpăr. În curând o să ia o hotărâre, va trebui s-o facă, ar fi prea mult pentru el să nu o ia, şi va trebui să te vadă ca să rupă vraja.

Cuvintele ei nu erau prea liniştitoare. În acelaşi timp însă, mi-a venit gândul că, până acum cel puţin, Kitty nu-mi spusese nimic care să nu poată fi comunicat printr-un bilet via Biscuit - un bilet în care să-mi fi scris doar atât: *„Aşteaptă!”*. Mă întrebam dacă va mai urma ceva. Şi speram să fie aşa. Mă temeam să nu-mi spună la revedere, în orice caz, nu peste mult timp avea să aibă loc o despărţire în care îmi va spune definitiv „adio!”. Poate că va avea loc chiar acum, peste o clipă. Mi-am încleştat pumnii, încercând să găsesc ceva important de spus.

— Voiam să-ţi vorbesc, mi se adresă ea dintr-o dată, de parcă până acum nu-mi vorbise.

— Orice vă face plăcere.

Kitty începu să se învârtească încoace şi-ncolo, pantofii ei lovind scândurile îngheţate cu un zgomot sec, în surdină.

— Ştii, începu ea, e straniu, sau poate că nu e chiar atât de straniu,

că dumneata eşti singura persoană cu care să pot discuta despre anumite lucruri. Desigur, am discutat şi cu Gunnar, după cum ţi-am mai spus, dar aria de discuţii dintre noi este foarte limitată - vreau să spun că discutăm mereu aceleaşi şi aceleaşi lucruri, despre ceea ce simte Gunnar, despre faptul dacă trecerea timpului are vreo influenţă, dacă acum se simte mai bine decât cu un an în urmă, dacă cutare psihiatru l-a ajutat, şi aşa mai departe. E ca şi cum ar fi vorba de o boală. Poţi înţelege? Te plictisesc?

— Cum puteţi spune una ca asta?

— Îmi pare rău, voiam să spun că, într-un anumit sens, e un lucru plicticos, deplorabil, desigur, dar plictisitor şi, oarecum, lipsit de speranţă. Orice obsesie profundă e plictisitoare. Baţi mereu pasul pe loc, spunând aceleaşi şi aceleaşi lucruri, învârtindu-te întruna în cercul aceleiaşi rutine. Şi ai vrea să evadezi, ai dori o uriaşă schimbare, adică exact ceea ce e cu neputinţă. Se opri un timp din vorbă, dar eu n-am scos nici un cuvânt. În dimineaţa când ne-am întâlnit la statuia lui Peter Pan, continuă ea, ţi-am spus, aşa cred - vezi, am stat de atâtea ori de vorbă cu dumneata în mintea mea, încât nu mai ştiu ce ţi-am spus în realitate şi ce mi-am închipuit numai că-ţi spun - că în toţi aceşti ani am trăit, în umbra ei.

— Da.

— Dar de fapt noi - Gunnar şi cu mine - n-am discutat niciodată despre ea, n-am putut. Am discutat despre întâmplarea în sine, despre obsesia lui, despre boala lui, dar fără să pomenim măcar numele ei. Şi totuşi era între noi, este între noi.

— Da.

— Am trăit cu o fantomă alături... cu două fantome.

— Două?

— A ei şi a dumitale.

— Da, desigur. Şi amândouă trebuie răpuse.

Poate că niciodată nu înţelesesem mai clar ca acum că nu era numai destinul meu, dar chiar şi datoria mea să pier: să înfăptuiesc ritualurile necesare, şi apoi să mă prefac în pulbere şi să nu mă mai arăt în vieţile lor.

— Poate că felul în care vorbesc e lipsit de generozitate, dar, înţelegi, cu Gunnar nu am putut niciodată discuta deschis. El o ţine morţiş că m-am măritat cu un om bolnav, ceea ce e o nedreptate pentru mine. Dragostea dintre noi a fost tot timpul schilodită, ştirbită, pentru că eu n-am putut niciodată ajunge până la locul lui dureros, ca să-l ajut. Şi aş dori, chiar mai mult decât îţi pot spune, să-l văd dezlegat de trecut, eliberat, capabil să păşească în viitor, cu toată inima, alături de mine.

Stăteam rigid, cu muşchii încordaţi până la ultima fibră, asemenea unui om aflat în faţa plutonului de execuţie, care îşi impune să nu

vadă înaintea ochilor decât datoria către cauza ce l-a dus la moarte. Amărăciunea ar fi putut strica totul, ar fi fost un vrăjmaş chiar mai periculos decât înduioşarea. Exista o singură linie, îngustă şi dificilă, în centrul căreia trebuia să mă proptesc cu toată forţa. Am răspuns, fără să trădez nici un pic de amărăciune:

— Ea a existat.

Kitty rămase tăcută. Nu răspunse pe dată cuvintelor mele, dar după câteva momente întrebă, continuând să se învârtească de colo-colo:

— Cum arăta?

— Gunnar nu v-a descris-o niciodată?

— Nici gând. Văd că nu ai *înţeles.* Nimic n-ar putea fi mai imposibil.

Am reflectat.

— Nici eu n-aş putea să v-o descriu, în orice caz nu în felul ăsta.

— Spune ceva. Te rog. Orice. Ce culoare de păr avea?

— Blond-cenuşiu.

— Dar era frumoasă?

— Avea ochi frumoşi... luminoşi... inteligenţi... da. Îmi pare foarte rău, dar nu pot... nu pot...

Kitty oftă adânc şi râmase cu privirile aţintite pe valurile întunecate ale fluviului, acum ceva mai repezi.

— Nu i-aţi văzut niciodată o fotografie? am întrebat-o după o clipă.

Negă din cap. Mă întrebam dacă nu cumva începe să plângă, dar nu-i puteam vedea faţa. Vorbi din nou, cu un glas mai ferm. Evident, hotărâse să renunţe la acel subiect:

— Mi-ai spus că acea... întâmplare... ţi-a ruinat viaţa.

— Da. Şi pe a surorii mele.

— Ai o soră?

Mi-am dat seama că discuţiile ei cu Gunnar despre mine nu putuseră fi chiar atât de amănunţite dacă nici măcar acest fapt nu-i era cunoscut. Nu ştiam dacă-mi părea bine sau nu.

— Da.

Kitty lăsă baltă tema surorii.

— Aşa cum cred că ţi-am spus şi atunci, ar trebui să ai grijă şi de dumneata, să încerci să te vindeci, sau să fii vindecat, şi aşa mai departe...

Cuvintele ei erau stângace şi nu puteau avea altceva decât un ecou de indiferenţă.

— Fantomele nu se vindecă. Pur şi simplu se evaporează.

Poate că n-ar fi trebuit să spun acest lucru, îmi răspunse cu o notă de indiferenţă mai accentuată:

— Ştii bine că-i o prostie. Trebuie să încerci, poţi încerca. Şi dacă îl vei putea ajuta pe Gunnar, cel puţin vei fi făcut ceva care să răscumpere trecutul.

— Da, presupun că aşa e.

Simţeam cu disperare cum începe să sece fluidul de comunicare dintre noi. Într-un moment sau două o să-mi spună să plec, şi nu mă puteam gândi la nimic care s-o poată face să se răzgândească. Şi mă purtam de parcă tot ce-mi spunea ea mă supăra. Cum aş fi putut să-i schimb această impresie decât luându-i mâna şi strigând cu glas tare tot ce simţeam? Am întrebat-o abrupt:

— Aţi primit scrisoarea mea?

— Da, desigur. Îţi mulţumesc... îţi mulţumesc că ţi-ai dat osteneala să-mi scrii pe larg....

Tăcere. Scrisoarea fusese o greşeală, tot ce făceam era greşit.

Kitty vorbi din nou, dând acum impresia că şi ea dorea să „salveze" conversaţia noastră:

— Nu trebuie să te frământi atâta.

— Să nu mă frământ? Dar mi se pare firesc.

— Scuză-mă, în seara asta vorbesc aiurea. Vreau să spun... dumneata consideri că totul se întâmplă numai din vina dumitale, dar nu e aşa.

— Nu văd a cui vină ar mai putea fi.

— A lui... chiar şi a mea.

— A dumneavoastră în nici un caz.

— Ba da, a mea. Nu i-am... purtat noroc... cel puţin... n-am fost în stare să-l ajut cu adevărat... poate că altă femeie ar fi putut... şi apoi n-am avut copii... pe care şi i-a dorit atâta...

— Cred că şi i-a dorit, după ce a pierdut doi, dar nu văd... Simţeam cum mă împotmolesc în mâl.

— Doi?

— Da...

Brusc mi-am acoperit gura cu mâna.

— Cum adică *doi?*

— A... bine... presupun că ar fi putut să fie... n-am vrut să spun nimic special...

— De ce *doi,* ai spus *doi?*

Kitty se oprise în faţa mea. Ochii ei aţintiţi asupră-mi scăpărau pătimaş. Nu mai aveam scăpare.

— Anne era însărcinată... era al lui...

— Nu mi-a spus niciodată...

M-am îndepărtat de ea. Nu voiam să-i văd faţa, doream să mi-o acopăr pe a mea.

Kitty se întorsese cu spatele. Parcă sunase un clopoţel, anunţând terminarea reprizei dintre doi luptători. Sau de parcă două avioane, îndreptându-se unul spre est şi altul spre vest, ar fi fost brusc separate de întregul firmament. Se aşeză jos, pe marginea debarcaderului, târându-şi mantoul scump în noroi. Niciodată, parcă, nu simţisem mai pregnant că eram victima trecutului. Am bolborosit:

— Îmi pare foarte rău...
— Te rog, pleacă.
— Pot să...
— Te rog, pleacă. Îţi mulţumesc c-ai venit. Acum te rog să pleci.
M-am îndepărtat de ea cu paşi rari, luând-o în direcţia cheiului.

Era doar şapte şi jumătate când am ajuns în North End Road. De bună seamă, nu uitasem nici în zilele anterioare, nici astăzi, şi nici chiar în prezenţa lui Kitty, că sâmbătă seară trebuia s-o văd pe Crystal. Sâmbătă era ziua destinată lui Crystal, care avea să-mi aştepte vizita, dacă nu-i telefonam că nu vin. Când o chemasem la telefon joi seara, percepusem acel ecou singuratic din adâncurile tristei ei existenţe. Ştiam, fireşte, că Crystal îşi golise viaţa de dragul meu, că era singură din pricina mea. Şi ce planuri făurisem cândva de a o înconjura de prieteni, de surse de bucurie, de a-i compensa acei oribili ani ai copilăriei! Şi ar fi fost un lucru posibil, ba chiar uşor, dacă eu însumi aş fi fost fericit. Dar aşa cum s-au petrecut lucrurile, trăia în sărăcie şi în solitudine, iar dintre cei doi prieteni ai mei pe care-i adusesem în viaţa ei, unul (Clifford) o făcuse să sufere, iar la celălalt (Arthur) renunţase din cauza mea. Sondasem eu vreodată adâncurile singurătăţii ei sau încercasem măcar să mi-o imaginez? Nu. Niciodată nu mă întrebasem cum îşi petrece ceasurile lungi dintre întâlnirile noastre.

Mă simţeam reconfortat şi bucuros ori de câte ori veneam la Crystal, deşi, în complicata chimie a sufletului meu, acest lucru nu genera dorinţa de a o vedea mai des. Dar în această seară aveam o nevoie oarbă, pasionată, obsedantă de a fi cu ea. Am urcat scările garsonierei ei cu speranţa fermă că totul va fi întocmai ca de obicei.

Totul era întocmai ca de obicei. Faţa de masă din dantelă albă era aşternută, cu două tacâmuri pe ea, iar lampa cu abajur de pergament reprezentând o corabie ardea într-un colţ, doar ca ornament, deoarece becul din plafon dezvăluia îndeajuns sărăcia încăperii. Sticla cu sherry era pe masă. Adusesem şi eu vinul, cumpărat ca întotdeauna la cârciuma cea mai apropiată. Crystal şedea lângă masă şi cosea. A citit imediat pe faţa mea că se întâmplase ceva, a aruncat deoparte cusătura şi a venit spre mine. Ne-am îmbrăţişat strâns, cu ochii închişi. Eu am un metru optzeci şi cinci şi Crystal abia dacă are un metru şaizeci, aşa că îmbrăţişările noastre erau întotdeauna un soi de compromis. Eu îmi îndoiam genunchii, ea se înălţa pe vârfuri. De astă dată îmi venea foarte uşor să-mi îndoi genunchii, ba chiar mă simţeam gata să mă prăbuşesc pe podea de îndată ce mâinile ei m-ar fi atins.

Am lăsat-o din braţe şi m-am aşezat greoi pe pat, mototolind cuvertura din satin verde. Se uită fix la mine câteva clipe, de parcă îmi cerceta mintea cu antenele tandre şi sensibile ale gândurilor ei

drăgăstoase. Apoi îmi turnă puţin sherry şi puse paharul pe masă. la îndemâna mea. Mi-am dezbrăcat paltonul şi am scos sticla de vin din buzunar.

— Ce-avem de mâncare?

— Peşte pané cu roşii la grătar şi cartofi prăjiţi, şi cremă de căpşuni cu smântână.

— Bun!

Crystal începu să deschidă sticla cu vin, aşa cum proceda întotdeauna în acest stadiu, continuând însă să mă urmărească din priviri.

— Eşti bine, Crystal, iubito?

— Da, foarte bine.

— L-ai mai văzut pe Arthur?

— Nu.

— Nu te-ai răzgândit cu privire la ruptura dintre voi?

— Nu.

Am privit-o. Ochii frumoşi, aurii, îi erau ascunşi îndărătul lentilelor groase pe care jucau tot felul de reflexe la fiecare mişcare a capului, în timp ce deschidea sticla cu vin. Părul portocaliu, sârmos, îi era turtit, de parcă şi-l ţinuse strâns sub o basma. Buza de jos, proeminentă şi umedă, exprima îngrijorare şi preocupare. Nările nasului borcănat, cu vârful întors, palpitau. Îmi sorbeam paharul de sherry. Aveam nevoie de o băutură. Crystal mi se adresă:

— Tu ai mai văzut-o pe Tommy?

— Da, dar totul s-a isprăvit, i-am pus capăt.

Îmi părea că trecuseră o sută de ani de când o eliminasem pe Thomasina din viaţa şi din gândurile mele, şi numai acum mi-a trăsnit prin minte că nici măcar nu avusesem timpul de a o informa pe Crystal.

— Ştiu. A fost la mine.

— Tommy a fost la tine, să-ţi bată capul? Fir-ar să fie! Ce ţi-a spus?

— A plâns.

— Plânge pretutindeni.

Crystal nu răspunse nimic. Aşeză cu grijă sticla de vin pe suportul de plută, cu ornamente, care aştepta pe masă. Nu era nevoie de cuvinte ca să înţeleg că, deşi Crystal simpatiza puţin cu Tommy, se bucura că nu aveam să mă căsătoresc cu ea.

— Mai toarnă-mi puţin sherry, iubito.

Vorbisem destul despre Tommy, de-ajuns pentru amândoi. În drum spre Crystal, mă hotărâsem să-i povestesc totul. Mă rog, aproape totul.

— Ai prăjit peştele?

— Da, totul e terminat. La cuptor. Putem mânca oricând doreşti.

— Bine. Aşază-te, inimioară. Aici, lângă mine.

Se aşeză pe un scaun cu spătar înalt, lângă pat, ţinându-şi cusătura

în poală. Purta o rochie veche de stofă, fără formă, vărgată în dungi albastre şi verzi, care-i aparţinuse cândva mătuşii Bill, şi pe care Crystal o transformase de câteva ori pe măsura ei. Garderoba lui Crystal nu se termina nicicând. Nimic nu se arunca vreodată.

— Crystal, ascultă-mă. M-am întâlnit cu Lady Kitty. Soţia lui Gunnar.

Un val de roşeaţă purpurie năvăli în obrajii lui Crystal, făcându-i, o clipă, să arate ca de plumb încins.

— L-ai văzut şi pe Gunnar?

— Nu. Ba, de fapt da, dar nu i-am vorbit. Nu ştiu dacă voi... o, totul e atât de complicat...

Acum mi se năzărise pentru prima oară gândul că, nutrind sentimentele pe care le nutream pentru Kitty, poate că n-ar fi trebuit să-l văd pe Gunnar, poate că nu trebuia să mai fac nici un pas pe drumul pe care mă împingea nesăbuinţa bine intenţionată a unei femei. Acceptasem, cu o naivă încredere, concepţia lui Kitty asupra situaţiei. Dar de ce să mă încred în aprecierea ei asupra a ceea ce era sau nu era necesar să fac?

— Cum de ai văzut-o pe Lady Kitty?

— Ea a cerut să mă vadă. Mi-a trimis vorbă prin cameristă. Am stat de două ori de vorbă cu ea. Gunnar nu ştie.

— Gunnar nu ştie că te-ai întâlnit cu ea?

— Nu. Vezi tu... Ce absurd îmi apărea totul, acum când încercam să-i explic lui Crystal. Înţelegi, ea crede că eu aş fi în stare să-l ajut pe Gunnar. El a făcut o obsesie, care l-a urmărit în toţi aceşti ani, din pricina celor întâmplate, şi m-a urât şi a visat să se răzbune pe mine, iar ea spune că e... că e ca un fel de boală... şi dacă Gunnar ar putea pur şi simplu să dea ochii cu mine... n-ar avea nici o importanţă ce ne-am spune, atât timp cât am reuşi să ne vorbim.

— Dar din moment ce te urăşte, din moment ce vrea să se răzbune?

— S-ar putea ca, văzându-mă, să-i treacă. S-ar putea să-şi schimbe sentimentele... oricum, s-ar putea să mai scadă din...

— S-ar putea să te lovească.

— Nu fi proastă, Crystal. Toate astea se petrec în plan mental.

Oare aşa să fi fost?

— Nu vreau să-l vezi, spuse ea. Începuse să tragă cu ambele mâini de cusătură, rupând-o. În clipa de tăcere care urmă, am auzit pânza pârâind. I-am luat-o din mână şi am pus-o pe masă.

— Nu-i nevoie să te înroşeşti ca un curcan din pricina asta. Nu poate să iasă nimic rău.

— Ba poate. Nu vreau să-i mai vezi nici pe el, nici pe ea. Nu vreau să ai nimic de-a face cu ei. Noi suntem foarte bine aşa cum suntem. De ce-a trebuit să vină ei? De ce nu ne pot lăsa în pace? Te rog, Hilary, caută-ţi altă slujbă, scapă de el, te rog. Atunci vom putea fi din nou

cum am fost. Căci acum suntem iar numai noi doi. Dacă-l vezi, ai să suferi, într-un fel sau altul ai să suferi mult, ştiu, ştiu eu...

— Copilită dragă, dragostea mea, nu fi atât de iraţională. Şi încearcă să te gândeşti la mine, mă rog, ştiu că te gândeşti la mine, dar încearcă să te gândeşti puţin mai inteligent. Presupune că şi eu aş vrea să-l văd pe Gunnar. Presupune că şi eu simt că mi-ar fi de folos să stau de vorbă cu el. Nu e singurul obsedat, nu e singurul care a avut parte de grozăvii... care...

Crystal rămase un timp tăcută, cu privirea în pământ, departe de mine.

— Vrei să-l vezi? mă întrebă în cele din urmă.

— Nu ştiu. Vreau ceea ce vrea ea.

— Ceea ce vrea Lady Kitty? De ce?

— Pentru că ea e... Pentru că o iubesc... N-am ce face...

Asta era partea pe care hotărâsem să i-o ascund; dar o dată ce mă pornisem, nu mai fusese chip să mă opresc. Fără acest element, povestea ar fi fost lipsită de sens.

— Înţeleg, spuse Crystal după o clipă. Îşi luă din nou cusătura şi începu s-o sucească şi s-o răsucească, trecându-şi degetul peste tighel, îşi găsi în sfârşit acul şi începu să împungă pânza cu mişcări ritmice, egale, remarcabil de iuţi.

— O iubesc, am repetat. Da, o iubesc. Era un lucru prea vast ca să-l rosteşti, părea să înalţe o imensă cupolă neagră asupră-mi, smălţuită de stele. Dar, desigur...

— I-ai spus?

— Drept cine mă. iei? Bineînţeles că nu i-am spus.

— Ea te iubeşte?

— Nu fi idioată, Crystal. Îmi pare rău că ţi-am spus, tu priveşti întotdeauna lucrurile dintr-un punct de vedere greşit. Nu-i ce crezi tu. După toate probabilităţile, n-am s-o mai văd niciodată. Ei vor să-şi ducă mai departe vieţile lor, şi eu nu sunt decât un fel de instrument. Ei nici nu-i pasă de mine, nu vrea decât să mă facă să-l întâlnesc pe Gunnar, ca să-l pot ajuta, dar nu vrea ca el să ştie că am acţionat la sugestia ei.

— De ce?

— Pentru că atunci rezultatul ar fi mai puţin eficient, mai puţin eficace. Care-i raţiunea? N-am reflectat asupra ei.

— Mă rog, s-ar putea să nu-i placă... spuse Crystal, fulgerând cu acul.

— Crystal, încetează să coşi, nervii mei sunt la pământ.

— Vrei să-ţi servesc acum cina?

— Nu. Mai toarnă-mi nişte vin.

Crystal îşi lăsă din nou cusătura din mână şi-mi turnă vinul.

— Au copii, ea şi Gunnar?

— Nu. Ascultă-mă, Crystal, iubirea mea pentru Lady Kitty e doar un simplu fapt, un fapt nesemnificativ...

— Ai spus că te determină să faci ceea ce îţi cere ea.

— Da, dar oricum aş fi făcut toate acestea, din simţul datoriei. Dacă există cea mai infimă şansă de a-i putea fi de folos lui Gunnar, am datoria să încerc, nu înţelegi? Asta nu-i începutul a nimic. Nu voi ajunge să fiu prietenul familiei, cum aş putea fi? Am să mă văd cu Gunnar o dată, poate de două ori, şi cu asta basta. Cu ea n-am să mă mai întâlnesc, poate că nici n-am s-o mai văd vreodată, aşa cum am mai spus. Încearcă să înţelegi.

— Cred că am să beau şi eu puţin sherry, zise Crystal. Era un lucru neobişnuit. Nu vreau să-l mai vezi. Vreau să nu mai fie nimic între voi doi.

— Dar de ce? Eu unul nu l-aş fi căutat. El mi-a ieşit în cale. Ne tot întâlnim pe afurisitele alea de scări.

— De asta e nevoie să-ţi schimbi slujba.

— Nu repeta întruna asta. Nu-i chiar atât de simplu. Poate că mai târziu am s-o fac. Nu pot privi lucrurile în perspectivă. Dar ceea ce trebuie să fac imediat...

— Nu vreau să te vezi cu el.

— Ai spus asta de vreo şase ori. Dar de ce? Doar nu gândeşti cu adevărat că o să mă omoare?

Crystal rămase tăcută o bună bucată de vreme, uitându-se la paharul de sherry, dar fără să-l atingă. O groază necunoscută până atunci începu să pună stăpânire pe mine. Se purta straniu, de parcă o nouă formă de existenţă începea să iasă la suprafaţă din adâncurile ei.

— Crystal, ce este?

În cele din urmă, vorbi:

— Scumpule, trebuie să-ţi spun ceva...

— Ce e, pentru numele lui Dumnezeu? Să nu-mi spui că ai cancer, sau altă boală!

Panica îmi strivea inima.

— Nu, nu, e ceva despre trecut, ceva ce s-a întâmplat atunci.

— Juri că n-ai cancer?

— Jur. Ascultă-mă. Eu nu ţi-am vorbit niciodată despre zilele acelea, despre ce s-a întâmplat cu mine în acele zile.

Era perfect adevărat. Nu discutasem niciodată despre accident, despre ce se petrecuse înainte şi după el. Îi povestisem lui Crystal doar atât cât să poată înţelege ceva din toată întâmplarea. Mai exact, îi povestisem că avusesem o legătură de dragoste cu Anne. În rest, trebuise să se bizuie pe telepatia dintre noi. Şi nici n-o întrebasem vreodată ce însemnaseră pentru ea acele zile cât eu zăcusem în spital, stâlcit şi pe jumătate mort. Tăcerea era mai bună. În copilăria noastră, Crystal şi cu mine trecurerăm prin atâtea orori, încât legaserăm un

pact tacit să nu ne punem niciodată întrebări, să nu „revedem” vreodată cele întâmplate.

— Şi vrei să-mi povesteşti acum? De ce? Ce rost ar avea? Prefer să n-o faci.

Crystal rămase din nou tăcută. Apoi zise:

— Cred că trebuie să-ţi povestesc. Cred că are un rost. Tăcerea a devenit prea îngrozitoare.

— *Ce* să-mi povesteşti, pentru Dumnezeu? Mă înnebuneşti cu aluziile tale.

— Aşteaptă. Am să-ţi povestesc. Numai să mă asculţi. Te rog să ai răbdare. Cred că mi-ar fi mai uşor să povestesc în ordinea în care s-a petrecut totul, aşa ca să nu-mi scape nimic. Şi acum, ascultă. Eu n-am ştiut de nimic până când nu mi s-a telefonat de la colegiu. Mi-au spus la telefon că ai avut un grav accident de maşină şi că eşti internat la spitalul colegiului Radcliffe. Asta s-a întâmplat marţi noaptea, la o oră foarte târzie, pe la miezul nopţii sau chiar după, ţin minte că mă culcasem. La ce oră a avut loc accidentul?

— Pe la zece seara.

— Mă rog, erai de-acum în spital şi mie mi s-a telefonat şi desigur că m-am repezit imediat la gară, dar nu era nici un tren până la ora cinci. Aşa încât a trebuit să aştept şi am luat trenul ăla până la Birmingham, şi de acolo alt tren spre Oxford, am ajuns pe la unsprezece la spital şi prima persoană pe care am văzut-o a fost Gunnar. Anne încă mai trăia.

Mi-am mai turnat puţin vin. Mâna îmi tremura violent. Faţa lui Crystal era transformată, asprită. îşi ţinea ochii aţintiţi în podea.

— Gunnar mi-a spus că „amândoi” eraţi grav răniţi, şi la început n-am înţeles ce vrea să spună, dar pe urmă mi-am dat seama că Anne fusese cu tine în maşină. Am încercat să te văd, dar nu mi-au dat voie, tocmai te operau. Anne era în acelaşi spital, dar în altă parte. Gunnar s-a dus să vadă cum îţi merge. Cred că încă nu-şi dădea seama cât de gravă era starea Annei, poate că medicii i-au ascuns, sau poate că nu ştiau nici ei. Mă aşezasem pe un scaun pe coridor şi mă simţeam sfârşită, iar Gunnar mi-a spus că aş face mai bine să vin la el acasă să mă odihnesc un pic, pentru că oricum aşteptarea noastră acolo nu folosea la nimic, aşa că m-a luat în maşină şi m-a dus la casa lui care, dacă îţi aminteşti, era foarte aproape - şi ne-am dus acasă, mi-a oferit să mănânc ceva, numai că nici eu, nici el nu puteam pune nimic în gură. Băieţaşul, copilul lui, nu mai ţin minte cum îl chema, nu era acolo, cred că-l luaseră nişte prieteni la ei. Şi m-am culcat într-un dormitor de la etaj, iar el s-a dus din nou la spital, şi mi-a spus că, desigur, o să se intereseze şi de starea ta. Asta trebuie să fi fost pe la ora două sau trei după-masă, iar eu mă simţeam cu totul sleită de puteri. Pe urmă am adormit, sau am căzut într-un soi de leşin, ştiu

doar că am zăcut acolo şi totul mi se părea foarte straniu. După aceea m-am trezit îngrozitor de speriată, era ora şase şi eu mă aflam singură în casă. M-am sculat, am început să cobor scările şi, în timp ce mă aflam pe scară, uşa din faţă s-a deschis, Gunnar a năvălit înăuntru şi mi-a spus: „Anne a murit", şi s-a dus într-o cameră din fundul casei şi s-a aşezat în faţa unei mese. Eu auzisem ce-a spus, şi înţelesesem, dar nu mă puteam gândi la nimic altceva decât la tine, aşa că l-am întrebat: „Hilary a murit?", dar el nu mi-a răspuns nimic, a continuat să stea acolo, privind pe fereastră în grădină, nemişcat ca o statuie, de parcă era paralizat, şi nu-mi răspundea nimic, iar eu m-am dus la telefon ca să chem spitalul, numai că nu-mi puteam aminti numele spitalului şi plângeam aşa de tare, că oricum nu puteam vedea numerele, aşa că am fugit pur şi simplu din casă. Cunoşteam drumul spre spital, şi o luasem la fugă, plângând. Atunci cineva m-a prins de braţ, era Gunnar, m-a tras şi m-a adus din nou în casă şi desigur că m-am întors, dar mă apucase un acces de isterie din cauza fricii. El m-a dus înăuntru şi m-a aşezat pe un scaun în hol şi a telefonat la spital şi a cerut rezerva unde te aflai tu, şi a vorbit aşa de calm şi de clar, şi i s-a spus că operaţia a reuşit şi că tu te odihneşti, şi cuvântul ăsta „odihnă" a sunat aşa de minunat în clipa aceea, dar eu tot mai tremuram de frică, şi Gunnar a întrebat dacă aş putea să te văd, şi vorbea atât de calm şi de clar, iar de la spital i s-a răspuns că aş putea şi atunci m-a condus el, m-a condus de-adevăratelea, m-a tras de mânecă, m-a aşezat în maşină, m-a dus la spital, m-a îndrumat spre rezerva ta, şi te-am văzut, cu toate că tu nu ţi-ai mai reamintit după aceea, dar tocmai îţi reveneai după anestezie, şi falca ţi-era bandajată, dar faţa ţi-era întreagă şi ochii deschişi şi te-ai uitat la mine şi, într-un fel, semănai aşa de mult cu tine şi erai aşa de mult tu, şi eu plângeam de fericire, iar infirmiera mi-a spus c-ai să te însănătoşeşti complet, cu toate că nu cred să fi ştiut ea într-adevăr, şi atunci am ieşit din nou la Gunnar, care mă aştepta pe sală, şi i-am spus, şi m-a dus din nou jos la maşină şi ne-am întors acasă şi acum aproape că s-a prăbuşit el leşinat, aşa că am schimbat rolurile. Şi telefonul suna, era mama lui Anne, ţii minte, sau cred că tu n-ai ştiut, că nu putuseră da de ea în cursul dimineţii pentru că îşi petrecea vacanţa în Spania şi acum chemase din Spania, şi i l-am dat pe Gunnar la telefon, şi după aceea el mi-a cerut să răspund eu la telefon sau oricui ar fi venit să întrebe, şi să le spun eu ce s-a întâmplat, pentru că el nu voia să vadă pe nimeni. Câteva persoane au chemat la telefon şi vreo doi au venit la uşă şi le-am spus, şi în tot timpul ăsta Gunnar şedea în camera din fund, în faţa mesei, uitându-se pe fereastră. Vai, şi eu mă simţeam atât de uşurată, că eram în stare acum să-mi fie milă de el şi să-mi pară rău de Anne, amândoi fuseseră aşa de buni cu mine, aşa de drăguţi, mai drăguţi decât oricine altcineva, aşa că m-am dus la bucătărie că mi se

făcuse foame, ceea ce era un lucru minunat, şi am prăjit nişte pâine, am deschis o cutie cu fasole şi am vrut să-l fac şi pe Gunnar să mănânce ceva, numai că el n-a vrut şi nici nu voia să se mişte, pur şi simplu şedea şi şedea acolo, şi eu am mâncat, pe urmă am descoperit unde ţinea băuturile, pentru că îmi oferise un coniac după-masă, numai că eu îl refuzasem, şi am scos o sticlă de coniac şi una de whisky şi pahare, şi le-am aşezat pe masă, şi am mai scos - e caraghios cât de limpede îmi amintesc, *văd* totul atât de limpede - am mai scos o farfurie cu biscuiţi cu ciocolată. I-am turnat lui Gunnar nişte coniac şi am băut şi eu puţin whisky, cred că mi-am spus că whisky-ul e mai puţin tare decât coniacul, şi Gunnar a băut coniacul şi după aceea a început să plângă îngrozitor, cu lacrimi mari, şi tot nemişcat stătea privind pe fereastră, şi pe urmă plânsul i s-a mai potolit şi a mâncat un biscuit cu ciocolată, şi după aceea a început să vorbească, trebuie să fi fost zece seară sau chiar mai târziu. Şi era atât de ciudat, a vorbit despre copilăria lui şi despre mama lui care era pe jumătate norvegiană, şi despre cum îşi vizita bunicii la o fermă lângă nu ştiu ce lac, şi cum a fost odată în Laponia şi a văzut reni, şi a vorbit o mulţime despre reni şi despre cum renilor le place - ce caraghios - mirosul de urină umană, şi cum se hrănesc cu un soi special de muşchi, şi cum e în Nord, unde luni de zile nu e noapte, şi apoi luni de zile nu e zi, şi a vorbit despre aurora boreală. Şi în tot acest timp beam amândoi şi cred că el a băut toată sticla de coniac, iar eu am mai băut whisky şi mă simţeam foarte ciudat, şi-i spuneam întruna că trebuie să se culce, dar, în chip curios, nici unul dintre noi nu voia să se ducă la culcare, am fi vrut să continue aşa înainte, să stăm aşa, şi totul să continue aşa, şi să vorbim mereu în felul acela ciudat, amândoi eram parcă în transă. Şi în cele din urmă ne-am simţit atât de obosiţi şi Gunnar a început din nou să plângă, şi asta mi-a arătat că totul se terminase şi s-a dus să se culce, plângând întruna. M-am ridicat şi eu şi mă simţeam atât de sfârşita şi într-o stare atât de ciudată, şi m-am dus în camera unde mă odihnisem după-masă, m-am dezbrăcat şi mi-am pus cămaşa de noapte, pentru că îmi luasem cu mine la sosire o valiză cu câteva lucruri pentru noapte, şi pe urmă am intrat să văd ce face Gunnar şi am văzut că zăcea întins pe pat, şi i-am spus să se dezbrace şi să se culce, şi şi-a scos pantofii şi pantalonii şi era cât pe-aci să se prăvălească pe jos. Cred că din cauza coniacului. Atunci i-am scos hainele de pe el ca să intre în pat şi s-a culcat şi atunci mi-a spus - Doamne, cu ce ton jalnic şi trist! - mi-a spus: „Nu mă lăsa singur!”. Aşa că am rămas un timp acolo, lângă el, şi gemea tot timpul şi mi-a fost atât de milă, încât am intrat în pat lângă el, şi l-am strâns în braţe şi după aceea am făcut dragoste.

— *Aţi făcut dragoste?*

— Da.

— Ce dracu' vrei să spui, Crystal?

— Ce auzi, chiar aşa.

— Tu-ţi dai seama ce vorbeşti?

— Da.

— Vrei să spui că, în noaptea morţii lui Anne, Gunnar s-a culcat cu tine?

— Da.

— Nu-i posibil.

— Da. Dar încearcă să înţelegi cum a fost. N-a fost ca şi cum... ca şi cum ar fi fost adevărat... vreau să spun c-a fost adevărat... vezi, el nici nu ştia că sunt virgină... mă rog, a fost foarte surprins... dar totul s-a întâmplat... de parc-ar fi fost într-un vis... de parc-ar fi trebuit să se întâmple şi fără să ne vorbim... şi totuşi n-a fost un vis, şi eu eram foarte trează, foarte conştientă, şi...

— Şi tu l-ai *lăsat?*

— Da, desigur. În noaptea aceea aş fi făcut orice pentru el... mă simţeam atât de... înţelegi, tu trăiai şi Anne murise... şi nu ştiu în ce chip straniu moartea ei te făcea pe tine şi mai viu... am simţit că, într-un fel, îi datoram ceva lui Gunnar. Îi datoram lumea întreagă... şi mi-era atât de milă de el, aş fi vrut să-l strâng şi să-l tot strâng lângă mine, şi fusese atât de bun cu mine, atât de fantastic de bun... şi, desigur, mai era şi coniacul şi şocul şi... desigur că nu eram eu cea de obicei, şi el... pentru el a fost ceva ca absoluta uitare, ca orbirea... era ca atunci când cineva răsfoieşte o revistă porcoasă, doar ca să-i distragă atenţia de la altceva... într-un sens nici nu cred că ştia ce face, cu toate că, în alt sens, desigur că ştia...

— Stai o clipă, Crystal, descrie-mi ca lumea lucrul ăsta! Oh, Dumnezeule, oh, *Dumnezeule!* A făcut dragoste cu tine. Cât a durat şi ce s-a întâmplat după aceea, şi ai rămas toată noaptea în patul lui?

— Nu ştiu... cât a durat... Nu ştiu. Eram... Şi după aceea el a adormit şi eu m-am dus în camera mea şi am adormit şi eu. Când m-am trezit dimineaţa el era complet îmbrăcat şi vorbea la telefon, jos în hol. Aranja înmormântarea.

— Dumnezeule! *Dumnezeule!* Şi ce-ai făcut după aceea?

— M-am îmbrăcat, mi-am făcut valiză şi am coborât, el a lăsat telefonul din mână, şi ştii că sunase mai devreme la spital ca să se intereseze de starea ta şi mi-a spus că ai petrecut o noapte liniştită. Iar eu l-am întrebat dacă pot să-l ajut cu ceva şi el mi-a spus că nu şi stăteam amândoi acolo în hol şi l-am întrebat dacă pot să-i prepar gustarea de dimineaţă şi a zis că nu, şi mi-a oferit mie să-mi prepar şi-am zis şi eu că nu, eram deja îmbrăcată cu pardesiul şi aveam valiza în mână. I-am mulţumit şi i-am spus că o să mă duc la un hotel, iar el s-a oferit să mă conducă cu maşina, dar i-am spus nu şi atunci n-a mai insistat şi mi-a deschis uşa. I-am spus la revedere şi i-am întins mâna,

iar el mi-a luat-o şi mi-a sărutat-o, şi am ieşit şi de atunci... nu l-am mai văzut niciodată.

— Crezi că şi-a mai amintit de ce s-a întâmplat peste noapte?

— Nu sunt sigură. Cred că da. Altfel de ce mi-ar fi sărutat mâna? După o clipă adăugă: Ştii, e singurul bărbat care mi-a făcut vreodată asta - adică să-mi sărute mâna.

— Crystal, mă întreb dacă-ţi dai seama ce înseamnă asta pentru mine?

— Trebuia să-ţi povestesc, răspunse ea tot fără să se uite la mine.

— Mai bine nu-mi povesteai.

— Trebuia s-o fac. Dacă el nu s-ar fi reîntors, nu ţi-aş fi povestit niciodată. Dar cu el aici, atât de aproape, şi acum... că ai văzut-o şi pe *ea*... şi m-ai întrebat de ce... nu voiam ca tu să te întâlneşti cu el...

Lacrimile începură să-i curgă deodată pe faţa aplecată.

— Ai schimbat tot trecutul, i-am spus.

În timp ce mă îndepărtam de ea şi mă aşezam la masă, privind-o cum plânge, simţeam că o sută de lucruri se schimbaseră, o sută de lucruri pe care încă nu avusesem timp să le înregistrez.

— Oh, de ce, de ce ai...?

— Îl iubeam!

— Ce vrei să spui?

— A fost atât de bun cu mine, şi în ziua aceea la petrecere m-a tratat... ca pe cineva de vază...

Mi-am adus aminte de ziua petrecerii, ziua despre care Crystal spusese că a fost „cea mai fericită zi din viaţa ei". Oare pentru că Gunnar fusese bun cu ea?

— Nu-i nevoie să iubeşti pe oricine se poartă frumos cu tine, i-am spus. Şi apoi m-am gândit: „De ce nu, când atât de puţini oameni s-au purtat frumos cu ea? Gunnar. Clifford. Arthur". N-ai mai povestit nimănui toate astea, nu-i aşa, Crystal?

— Nu, desigur că nu, desigur că nu. Am rupt logodna cu Arthur tocmai pentru că ştiam că n-aş putea să-i povestesc vreodată.

Şi eu care crezusem că-l părăsise pe Arthur din cauza mea, pentru a-mi fi sprijin mie, pentru a fi cu mine, alături de mine în încercarea mea! Şi în realitate rupsese cu el din cauza lui Gunnar, pentru că...

— Crystal, nu-l *mai* iubeşti pe Gunnar, nu-i aşa?

— Ba da.

Continua să plângă, dar liniştit, tamponându-şi ritmic ochii cu batista.

Deci rupsese cu Arthur ca să fie singură, să fie la post, gata, în aşteptare, dacă cumva Gunnar ar fi vrut s-o vadă. Ce patetică amăgire! Rupsese cu Arthur din acelaşi motiv pentru care rupsesem eu cu Tommy - ca să poată fi disponibilă. Dar chiar în timp ce îmi încolţeau aceste gânduri urâte şi smintite, ştiam că sunt nebuneşti. Crystal n-ar

fi putut gândi serios că Gunnar ar mai avea nevoie de ea, nu mai mult decât aş fi putut eu gândi că Kitty ar avea nevoie de mine, altfel decât de o simplă unealtă,

— Eşti ţicnită, i-am spus. Te comporţi ca o femeie isterică, dezechilibrată. N-are nici un sens să continui să „iubeşti" pe cineva în felul ăsta, o persoană pe care n-ai s-o mai vezi niciodată. Oricum, nu-l iubeşti. Nici nu ştii ce înseamnă cuvântul ăsta, într-un anume sens. Nu pot spune că te condamn pentru ce s-a întâmplat... a fost ca un fel de tulburare mintală... dar ar trebui să ai atâta minte încât să-ţi dai seama cum trebuie să se fi simţit Gunnar după aceea, cum trebuie să te fi urât şi pe tine, şi pe el însuşi. Pentru el trebuie să fie o cumplită amintire dezgustătoare. Doar nu-ţi închipui c-o să mai vină la tine să-ţi sărute mâna?

Crystal scutură din cap, continuând să-şi tamponeze cu consecvenţă ochii.

— Îmi pare rău, am spus.

Ştiam că sunt crud cu ea, dar fusese o lovitură atât de neaşteptată, încât mă simţeam îngreţoşat, speriat. Ideea acestei curioase, bizare legături între Crystal şi Gunnar, care pentru ea, cel puţin, era încă vie, îmi stârnise un fel de durere primitivă. (Gelozie?)

Crystal făcea un efort să se stăpânească. Mă întrebă, de astă dată privindu-mă cu timiditate:

— Dragule... nu-i aşa că asta nu schimbă nimic între noi... Vreau să spun, nu eşti şocat sau mai ştiu eu... nu mă urăşti? E la fel, nu-i aşa, cum a fost şi înainte? M-am gândit că trebuia să-ţi spun pentru că... Dar totul e în ordine, nu?

Am gândit că nu, nimic nu e în ordine, nu va mai fi niciodată în ordine, ceva se pierduse, eşuase, se năruise pentru totdeauna. Oh, Crystal, fetiţa mea pură, cum să ni se întâmple nouă aşa ceva? Dar am răspuns:

— Da, e în ordine, desigur.

— Şi nu mă urăşti, nu-i aşa? Aş muri.

— Nu fi proastă, Crystal.

— Bine, vrei acum... te rog... pot să-ţi servesc masa... am putea mânca acum, nu-i aşa? Am peşte pané, aşa cum îţi place ţie... şi nişte roşii frumoase şi...

— Masă, după aşa ceva! Nu, mulţumesc. Nu m-aş putea atinge de mâncare.

— O, te rog, te rog... începu din nou să plângă.

— Crystal, încetează! Am destule pe cap şi fără lacrimile tale.

— Nu vreau să te vezi cu el.

— Nu văd de ce, din moment ce continui să-l iubeşti.

— Ar putea crede...

— Ce-ar putea crede? Nu mai bâigui şi încearcă să vorbeşti clar. Ar

putea crede că vreau să stabilesc o apropiere între voi? Oh, Crystal, dragă, reîntoarce-te la realitate. Nu tu îl interesezi pe Gunnar. Tu nu eşti decât un incident obscen, detestabil, din trecutul îndepărtat. Eu îl interesez. Şi eu trebuie să-l văd. Trebuie. Ceea ce mi-ai povestit tu mă face să-mi vină să vărs, dar nu schimbă situaţia, nu-mi modifică datoria.

— Şi ai s-o mai vezi şi pe ea?

Crystal stătea dreaptă, uitându-se ţintă la mine, mototolindu-şi în pumn batista atât de udă de lacrimi, încât picau din ea stropi în poala rochiei de stofă.

— Nu ştiu, ţi-am mai spus, nu ştiu, mă chinuieşti.

— Spuneai că eşti îndrăgostit de ea.

— Deliram.

— Acum ai să mă urăşti, ai să mă urăşti pentru că ţi-am povestit, nu voi mai fi pentru tine un loc de refugiu, nu vom mai putea fi împreună ca atunci când eram mici, totul s-a sfârşit, totul s-a sfârşit, oh, de ce ţi-am povestit, de ce...?

— Crystal, termină, mă ucizi.

Într-adevăr, era ca şi cum se frânsese o legătură cu copilăria, o legătură care dăinuise nefiresc, nebuneşte de mult, un soi de inocenţă primară.

— Uite ce-i, îmi pare rău, dar trebuie să plec. Simţeam că trebuie să ies afară, să respir un aer mai curat, să *alerg*. Nu fi necăjită, nimic nu s-a întâmplat, nimic nu s-a deteriorat, nu s-ar putea, numai că mă aflu sub o îngrozitoare tensiune. Iartă-mă. Mănâncă tu peştele pané. Nu te frământa, nu te frământa.

Îmi îmbrăcam paltonul. Crystal nu mi-a mai spus nici un cuvânt, şi n-a încercat să mă oprească, dar m-a privit în tăcere, cu faţa umflată şi aproape de nerecunoscut din cauza plânsului. M-am oprit în drum spre uşă.

— Crystal... n-a mai fost şi altcineva... vreodată... nu-i aşa?

Strigătul prin care a răspuns „Nu!” a fost ca un ţipăt de pasăre. M-am împleticit până la uşă, şi pe scări şi, când am ajuns în stradă, am început să alerg.

DUMINICĂ

ERA DUMINICĂ DIMINEAŢA.PLOUA şi un vânt cu răbufniri vijelioase zvârlea rafale de stropi în geamuri, parcă bombardându-le cu ţinte. Zăceam (complet îmbrăcat) pe pat, şi Tommy şedea pe un scaun lângă mine tricotând.

Duminica o readusese, fireşte, pe Tommy, care, în sfârşit, avusese norocul de a mă găsi acasă. Cu un exerciţiu de remarcabilă inteligenţă, de care era capabilă, îşi dăduse pe dată seama că eram ca şi absent, obsedat, la kilometri depărtare, abia în stare să percep conştient prezenţa ei, şi se abţinuse de la lacrimi şi întrebări. Se dusese în bucătărie, făcuse cafea din care le oferise şi lui Christopher, Mick, Len şi Jimbo. Făcuse curăţenie, spălase vasele, udase amărâta de plantă pe care mi-o dăduse Jimbo.

Kitty mă întrebase: „Ai o soră?". Aşadar (doar dacă voia să mă deruteze în mod deliberat), Gunnar nu-i povestise ce se întâmplase în noaptea morţii Annei. Nu era un lucru improbabil. Kitty îmi spusese că nu discutaseră niciodată subiectul în amănunt, şi se poate ca Gunnar să fi simţit că nu era necesar să-i relateze şi acel crâmpei de coşmar. Probabil că detesta însăşi amintirea celor întâmplate. Dacă, fireşte, se întâmplaseră cu adevărat. Dar se întâmplaseră oare? Femeile isterice de vârstă mijlocie, în special virginele, plăsmuiesc uneori fel de fel de amintiri, în special că un bărbat le-a violentat, că au fost seduse, violate, ceva de care se tem şi la care râvnesc în acelaşi timp. Nu o puteam vedea pe Crystal în această lumină. Şi totuşi, în ce măsură reuşeam eu s-o văd obiectiv? Oare într-adevăr se scrântise la minte? Avea toate justificările şi scuzele să se fi ţicnit puţin la vârsta asta, de atâta singurătate, şi să fi ajuns o fată bătrână aiurită. Şi totuşi, dacă era adevărat, cât de straniu ar fi fost! Şi exista în toată povestea asta ceva ce nu puteam îndura. Să fi fost pierderea inocenţei lui Crystal, a acelei legături cu copilăria, a refugiului, a locului pur, neprihănit? Crystal amestecată cu Gunnar, legată de el în miezul acestei poveşti infernale, nu! Gunnar nu vorbise de acest lucru, însemna că nu s-a întâmplat, sau că era pentru el, în prea mare măsură, o sursă de coşmar?

Tommy tricota pentru că-i spusesem cândva, doar ca să-i îndrug o prostie dulceagă: „Îmi place să te văd croşetând, e un aspect atât de domestic". Nici măcar nu era adevărat. Detestam s-o văd pe ea sau pe oricine altcineva tricotând. Mi-o evoca pe scârba de mătuşa Bill. Îmi

trezea instincte de fiară, îmi sugera imagini de viaţă tihnită de familie care mă făceau să-mi vină să vomit. Tommy tricota o jachetă evident de dimensiuni mari, evident destinată mie, numai că nu i-am oferit plăcerea de a răspunde întrebării la ce anume lucra. Astăzi însă, Tommy, şezând liniştită, cu clincănitul andrelelor în timp ce eu mă uitam fix la tavan, îmi dădea senzaţia că aş fi invalid. Eram bolnav şi Tommy mă îngrijea. Eram la închisoare şi Tommy mă vizita. Tommy mă răpise şi acum aştepta să fac mărturisiri. A mă debarasa de Tommy se dovedea un lucru colosal de greu şi de stânjenitor. Nu mai aveam forţa sau voinţa de a hotărî să-i fac măcar acum vânt, s-o fac să iasă din cameră, dar-mite s-o determin să plece pentru totdeauna şi să mă părăsească definitiv. Oricum nu părea o treabă prea presantă, din moment ce acum trăiam un nou interimat. În ce o priveşte pe Tommy, pentru moment conştiinţa nu mă rodea. Îi spusesem de atâtea ori să mă lase în pace. Dar continua să se cramponeze de mine, aşa încât o privea personal dacă suferea. Îmi sugerase timid să mergem la Round Pond. O refuzasem, cu o clătinare din cap.

Ştiam că trebuia să mă duc să o văd din nou pe Crystal. Era un lucru important. Ce-o fi făcând acum, plânge, regretă? O instruisem atât de bine, încât ştiam că ea n-ar fi cutezat să încerce o comunicare cu mine, n-ar fi schimbat o iotă din rutina stabilită. Dar ar fi trebuit să mă duc eu s-o văd, sau măcar să-i telefonez. O lăsasem cuprinsă de deznădejde. Îmi inspirase, îmi inspira încă o oroare pe care n-o puteam controla şi pe care nu mă simţisem în stare să o ascund. Imaginea timpului petrecut de ea în casa lui Gunnar adăugase noi dimensiuni de grozăvie amintirilor mele legate de acea cumplită perioadă. Gunnar intrând şi spunând: „Anne a murit”. Crystal îmbrăcându-şi cămaşa de noapte. Va trebui de acum înainte să trăiesc toată viaţa cu aceste imagini şi nu-i puteam ierta lui Crystal că mi le împărtăşise. Nu mai există acum decât un singur lucru ce părea să împiedice ca deznădejdea crâncenă şi nebunia feroce să mă covârşească întru totul (genul de nebunie feroce care, de pildă, ar putea s-o facă acum pe Tommy să plece val-vârtej urlând) şi acest singur lucru era anxietatea mea chinuitoare legată de Kitty: când aveam să mai primesc vreo veste de la ea şi dacă aveam s-o mai revăd vreodată. Până când această durere cruntă, în miezul căreia scânteia totuşi un misterios grăunte de bucurie, nu avea să se prefacă în alt gen de durere (căci nu exista cale de a evita durerea), nu aveam timp să mă ocup de Crystal şi de nevoile disperării ei. Unica mea menire acum era aşteptarea.

Se auzi soneria de la intrare. Laura? Biscuit? Kitty? Dintr-un salt am părăsit patul şi am ajuns la uşă. Era Biscuit.

Fără să întrerup mişcarea de deschidere a uşii, am ieşit pe palier, am tras uşa după mine şi m-am îndreptat spre scări. Biscuit m-a

urmat. Am coborât sărind câte două trepte odată, am străbătut holul şi am ieşit în stradă. Vântul mâna o ploaie fină. Nu-mi luasem nici pălăria, nici paltonul. Am pornit în josul străzii, fără să mă uit îndărăt. Am dat colţul şi m-am oprit. Biscuit m-a ajuns din urmă.

— Ei? am întrebat-o.

Biscuit purta scurta ei de diftină cu gluga ridicată pe cap. Chipul tras, pământiu, încadrat de glugă, arăta ca o faţă de băieţandru, de copil. Se scotoci în buzunar şi scoase *două* plicuri. Le-am luat şi ploaia fină, mânată de vânt, a şi întins cerneală cu care erau scrise adresele. Pe fiecare plic se vedea numele meu. O scrisoare venea de la Kitty, cealaltă de la Gunnar.

Simţeam că-mi plesneşte capul de grijă şi de spaimă. Doream să mă descotorosesc de Biscuit cu o violenţă care m-ar fi putut împinge s-o strâng de gât.

— Bine. Acum şterge-o!

Am lăsat-o şi am pornit grăbit spre staţia Bayswater, ţinând ambele scrisori în mâna vârâta în buzunarul hainei.

Când am ajuns în staţie, m-am dus de-a dreptul la bar, dar nu era încă deschis. M-am rezemat de uşă, cu umerii uzi lipiţi de geam.

Apăru şi Biscuit. Mă văzu, îşi împinse pe spate gluga, scoase un bilet de metrou la un automat şi se îndreptă spre aparatele de control al biletelor. Când trecu pe lângă mine, îmi spuse fără să mă privească: „Adio”. Trecu de barieră şi dispăru în jos pe scara rulantă, către peronul vestic.

Răsuceam frenetic scrisorile în mâini. Am deschis-o întâi pe cea de la Kitty:

„Te rog; fă tot ce-ţi cere. Nu trebuie să afle niciodată că noi doi ne-am văzut. Îţi mulţumesc şi bun rămas.

K.J.”

Apoi am deschis scrisoarea lui Gunnar. Era ceva mai lungă:

„Aş dori să te văd şi să stăm de vorbă, doar o singură dată, şi sper că vei fi de acord să ne întâlnim. Îţi propun ca întâlnirea să aibă loc azi, duminică seara, la ora şase, la adresa mai sus menţionată.

G.J.”

Deci şi Gunnar folosea poşta lui Biscuit. Mi-am vârât scrisorile în buzunar şi m-am dezlipit de uşă. *„Îţi mulţumesc şi bun rămas.”* Sfârşitul misiunii putea fi întrezărit, doamna ieşise din scenă. Mi-am scos un bilet de cinci pence şi am coborât pe peronul estic. Fără să văd, fără să respir, am aşteptat un metrou de circuit intern. Bayswater, Paddington, Edgware Road, Baker Street, Great Portland Street, Euston Square, King’s Cross...

Am ajuns din nou cu o oră mai devreme în Cheyne Walk. Nu mă mai întorsesem acasă. Îmi petrecusem cea mai mare parte din zi în metroul de linie circulară. La prânz, mă oprisem în Sloane Square şi mă străduisem să mănânc un sandviş. Am băut o prudentă cantitate de whisky, apoi am urcat din nou în metrou. La patru treizeci am ajuns iarăşi în Sloane Square. Ploaia se oprise, dar sufla un vânt rece dinspre răsărit. Eram încă, fireşte, numai în haină. Am pornit-o cu paşi iuţi pe King's Road, şi apoi am luat-o în jos spre fluviu, trecând prin faţa casei lui Gunnar pe la ora cinci. O fâşie de lumină se filtra pe deasupra perdelelor de la primul etaj. M-am întrebat dacă Kitty şi Gunnar stăteau acolo, vorbind despre mine. Am mai hoinărit puţin prin parc şi am inspectat o statuie de Epstein, reprezentând o femeie care-şi smulge veşmintele. Am intrat în vechea biserică din Chelsea, şi am stat acolo, în semiobscuritate, citind plăcile memoriale şi întrebându-mă dacă n-o să leşin când o să fiu singur cu Gunnar. La ora şase fix am sunat la uşă.

Mi-a deschis Gunnar. Din casă, o dată cu valul de căldură, a năvălit parcă o rafală de emoţie.

— Bună seara. Îţi mulţumesc că ai venit.

— N-ai pentru ce.

— Vrei să vii sus?

Rostise aceste cuvinte uimitoare.

L-am urmat pe scări. Casa mirosea a căldură plăcută, a locuinţă înstărită, a mobilă scumpă şi a parfumul lui Kitty. L-am urmat pe Gunnar în salon.

În încăperea elegantă mă simţeam la fel de ameninţat de parcă aş fi intrat pe poarta-ghilotină a unui fort. Sau poate că era mai curând ca palatul sultanului, în care străbaţi mai întâi curtea de marmură, treci pe lângă fântâni şi pe sub colonade de mozaic, ca să intri apoi în sala spânzurătorilor, unde vei atârna şi tu în ştreang. De cum am intrat, am avut viziunea instantanee a mea şi a lui Gunnar încleştaţi într-o luptă înspăimântătoare, rostogolindu-ne şi făcând ţăndări vazele şi farfuriile şi lămpile. O încăpere în care puteai sângera, o încăpere în care puteai muri.

Era, într-adevăr, o încăpere frumoasă. Văzusem eu până atunci saloane elegant aranjate, de pildă salonul Laurei Impiatt, sau cel al lui Clifford, dar camera aceasta era cea mai necăutat rafinată din câte îmi fusese dat să vizitez. Prin comparaţie, gustul Laurei era preţios, iar al lui Clifford rece. Salonul de faţă era o încăpere spaţioasă, cu mobilă masivă, comodă, iluminată de numeroase lămpi aşezate pe numeroase măsuţe. Un scrin bogat, din lac chinezesc, domina într-un capăt, un şemineu din marmură sculptată, cu o imensă oglindă cu ramă aurită, în celălalt. Covorul, care părea să fie un Aubusson, presăra centrul

încăperii cu roze prinse într-un medalion oval, galben, şi se aşternea apoi în umbră pe sub mese, birouaşe, biblioteci. Era camera măreaţă a unui om măreţ: un ecou foarte îndepărtat al talmeş-balmeşului atrăgător dintr-o odaie care existase, cândva, la Oxford.

Plutea o tăcere perceptibilă. Probabil că ferestrele aveau geamuri duble. Circulaţia de pe chei răzbea sub forma unui murmur foarte surd, mai curând o vibraţie. Gunnar înainta, cu mine după el, către focul domol care ardea sub ghirlandele de marmură ale căminului. Pe o măsuţă joasă se afla un platou cu sticle şi pahare şi ţigări într-o cutie de malahit.

— Pot să-ţi ofer o băutură?

— Mulţumesc, da. Whisky cu sifon.

— Fumezi?

— Nu, mulţumesc.

— N-ai venit cu un palton?

— Palton? Nu.

După această mostră de conversaţie, Gunnar se ocupă cu prepararea băuturilor. Umplu un pahar de cristal cu whisky şi sifon, apoi îl ţinu o clipă în mână, privind la foc şi respirând apăsat, înainte de a mi-l oferi. Îşi turnă şi el nişte whisky. Luă o ţigară, pe urmă o azvârli înapoi în cutie. Nu-mi ceruse să iau loc. După aceea începu să se uite la mine. Ne uităm unul la celălalt.

Era un ciudat fel de a ne uita, de parcă ne scrutam prin timp. Aşa cum uneori cinematograful se joacă cu chipul unui om, învăluindu-l în ceaţă, apoi prefăcându-l din bătrân în tânăr, tot astfel ne vedeam şi noi. În lumina difuză, aurie, a salonului său, Gunnar arăta mai tânăr decât oricând de la reîntoarcerea lui în viaţa mea. De fapt, de când îl întâlnisem prima dată pe scările ministerului, părea să fi întinerit întruna. Avea culoarea omului care trăieşte în aer liber, dar acum mai curând cea a unui căpitan de vapor decât cea a unui jucător de rugby. Faţa îi părea bătută de vânt, mare dar lipsită de moleşeală, impozantă, iar masivitatea lui degaja calm. Purta un costum dintr-un *tweed* moale, de culoare închisă, o cămaşă sclipitor de albă şi o cravată surprinzător de ţipătoare. Eu purtam costumul meu de birou, şleampăt şi slinos, pe care faptul că dormisem în el, că zăcusem în el pe pat, călătorisem prin metrouri şi umblasem pe ploaie, nu-l ajutase deloc să arate mai bine. Ne uitam fix unul la celălalt, cu un calm încordat care putea fi preludiul acelei lupte încleştate, pe viaţă şi pe moarte, pe care tocmai mi-o imaginasem.

Totuşi, privirea lui Gunnar era ciudat de obiectivă. Nu citeai în ea mânie, ci mai curând nedumerire, curiozitate, poate că un dezgust plictisit. În mod vădit, îi venea extrem de greu să înceapă conversaţia. Eu eram ţeapăn de emoţie, şi numai falca de jos dădea să-mi tremure. Îmi învârteam în mâini paharul cu whisky, pipăind striurile şi

reliefurile cristalului. Nu-mi venea în minte nimic ce-aş fi putut spune şi întreaga zi evitasem deliberat să inventez vreun discurs posibil. Voisem să mă păstrez gata să întâmpin orice, şi furia incoerenta, şi prăbuşirea emoţională. Nu mă aşteptasem însă la această îngrozitoare răceală.

— Mulţumesc că ai venit, spuse Gunnar.

— N-ai pentru ce.

Ne mai spuseserăm o dată aceste fraze.

Gunnar începu să se foiască de colo colo, ba îndreptându-se spre draperiile ferestrelor, ba spre cămin, aşa cum se învârtise Kitty pe debarcaderul de lemn. Unde să fi fost acum Kitty? Ascultă oare la uşă? Liniştea aceasta nu mai putea dura. Şi ce fel de izbucnire o să-i pună capăt?

— Am vrut să te văd doar o singură dată şi să vorbesc despre trecut, începu Gunnar. Doar o singură dată, pentru că bănuiesc că atât va fi de-ajuns. Mai mult, ar însemna să-ţi impun o servitute. Şi nu-mi imaginez că ţii în mod special să mă vezi.

— Îmi imaginez că tu nu ţii în mod special să mă vezi...

Am simţit dintr-o dată că vorbeam prosteşte, şi ideea de a apărea prost în faţa lui Gunnar mă umplea de o furie neagră, feroce. Avea desigur să-i spună lui Kitty, şi poate că acesta va fi momentul marii uşurări: „La urma urmei, nu-i decât un prostănac".

— Nu, fireşte. Şi, desigur, între noi nu poate avea loc nici un fel de conversaţie obişnuită... sau de... - căuta cuvântul - sau de armistiţiu.

— Sau... împăcare... Nu, desigur că nu.

Dar de ce nu? Nu era acesta singurul lucru pentru care merita să ne străduim, singurul lucru într-adevăr de importanţă? Am simţit tortura, stupiditatea de a avea limba legată, senzaţia de a fi ţintuit de un trecut batjocoritor, care nu-ţi dă astâmpăr.

— Bănuiesc că mă deteşti, spuse Gunnar, ţi-am răsturnat toată viaţa şi, apoi, întotdeauna urăşti pe oamenii cărora le-ai făcut un rău.

— Natural. S-ar fi zis că Gunnar îmi punea cuvintele în gură. Şi totuşi, vechea ură şi vechea mânie vorbeau în numele meu cu o autoritate pe care nici un fel de blândeţe nu o putea clinti. Am spus: Eu ţi-am răsturnat *ţie* viaţa.

A fost o stupiditate.

— Da. Dar uite ce-i... întrevederea noastră... e aproape o chestiune tehnică. Ştii, mi-a făcut foarte bine doar să te văd.

Aceasta ar fi putut fi o remarcă umană, dar, în contextul dat, suna aproape ca o observaţie clinică,

— Nici nu-ţi poţi da seama, continuă Gunnar, cât de mult m-a obsedat trecutul. Unii oameni reuşesc să depăşească tragediile din viaţa lor. Eu n-am putut niciodată s-o depăşesc pe a mea.

— Nici eu, am spus. Nici o clipă n-am încetat să mă simt vinovat

şi...

Cuvintele mele erau neconvingătoare. În această conversaţie mânuită de Gunnar, unde s-ar putea ivi locul potrivit pentru a-mi cere iertare

— Nu cred că doresc să-ţi cunosc sentimentele, replică Gunnar. O spusese pe un ton judicios, şi nu vindicativ. Cerându-ţi acest prilej de conversaţie, am fost absolut egoist. Şi lucrul nu e lipsit de riscuri.

— Vrei să spui că s-ar putea lăsa cu o luptă între noi?

— Nu, nu, bineînţeles că nu. Vreau să spun că, atunci când e vorba de întâmplări vechi şi dureroase, orice greşeală sau scăpare poate avea consecinţe serioase.

— O greşeală sau o scăpare?

— Da. Toate cuvintele noastre au o mare încărcătură emoţională. Ai putea rosti vreun cuvânt pe care să nu-l mai pot uita niciodată.

— Deci trebuie să fiu foarte atent la ceea ce spun, nu-i aşa?

El era rece, eu începeam să fiu îngheţat. Mi-am spus că, până la urmă, totuşi îmbătrânise şi devenise un idiot emfatic. El îşi asumase un risc, dar n-ar fi îngăduit să iasă la iveală nici o violenţă, nici un adevăr. Şi eu nu puteam spune adevărul, aproape că mă antrenasem să nu-l spun. Şi nu ne aflam în prezenţa a ceva ce ne-ar fi îndemnat la adevăruri. Până la urmă, cum avea oare să se producă explozia? Încăperea avea să se zgâlţâie şi să se facă fărâme?

— Da, îmi răspunse Gunnar. O clipă, nu mai adăugă nimic. Amândoi ne lăsaserăm paharele pe masă, fără să atingem băutura.

— Dar n-ai putea formula ceea ce doreşti de la mine? Vrei să discutăm trecutul?

Gunnar păstră din nou tăcere. Apoi spuse:

— Nu. Nu cred. Altădată credeam c-o doresc. Oamenii care au fost împreună în lagăre de concentrare stau să depene amintiri? Mă îndoiesc. Am petrecut ani întregi în analize adânci. Am vorbit atâta despre acest lucru...

Imaginea lui Gunnar descriind *acest lucru* câte unui enigmatic psihiatru din Hampstead sau din New York îmi făcea greaţă. Am continuat cu nerăbdare:

— Atunci ce vrei?

— Am crezut că vreau să vorbesc despre Anne. Numele vibra în încăpere, părând s-o facă să se înfioare şi să răsune.

— Şi de fapt nu vrei?

Dar eu ce voiam oare? Şi eu doream cu disperare ceva, ceva ce parcă acum puteam întrezări pentru prima oară, şi care nu putea fi dobândit decât acolo, ceva ce nu-mi va fi însă îngăduit să dobândesc.

— Poate că îmi e de ajuns să rostesc numele ei în prezenţa ta.

— Ai făcut-o, am spus. Şi ce altceva ai dori să faci în prezenţa mea?

— E ca şi cum, continuă Gunnar ignorându-mi întrebarea şi privind

la foc, e ca şi cum aş vrea în sfârşit să mă eliberez de Anne. Felul în care vorbesc poate să-ţi pară îngrozitor. Dar... vezi tu., nu-i vorba de adevărata Anne. Adevărata Anne e moartă.

Urmă din nou o tăcere în care îmi puteam auzi respiraţia grea, de parcă mă înăbuşeam, şi respiraţia lui.

— E moartă, zise Gunnar oftând, şi parcă reluând un vers dintr-o poezie. S-a dus dintre noi şi trebuie să-i respectăm... absoluta... absenţă. *Ea* a ieşit din toate astea. Dar ce a rămas e un fel de... oribilă fantomă. Şi am simţit că trebuie să scap de ea, mai cu seamă... pentru că e atât de nedrept faţă de... oamenii alături de care vieţuim acum. Tăceam, parcă vrăjit. Voiam să aud unde o să-l ducă elocinţa lui.

— Să scap de această fantomă a ei, urmă cu încetineală, care nu-i propriu-zis ea, ci altceva, ceva urât, alcătuit din zdrenţele şi din drojdia minţii mele, ceva înnegrit şi mânjit de mintea mea, şi care îmi suge totodată mintea, toată această ură crâncenă şi pasiune a răzbunării...

— Ură faţă de mine?

— Da. Într-un fel... generată de ea. înţelegi?

Nu eram prea sigur. Dar îi simţeam ura şi eram ca paralizat. Continuă să vorbească:

— Dacă ar fi murit într-un accident de avion, sau dacă ar fi murit de cancer, aş fi fost cutremurat de durere, dar, cu timpul, mi-aş fi revenit. Dar faptul că a murit... aşa cum a murit... n-am fost niciodată în stare să disociez în sufletul meu... durerea pierderii ei de un fel de ură usturătoare şi de o... ticăloşie atât de adânc înrădăcinată... lucrul cel mai adânc dintre toate...

Deci, mă întrebam eu, nu exista nimic mai adânc în afară de această ticăloşie? Dar n-am rostit nici un cuvânt cu glas tare, pentru că mi-a fulgerat deodată prin minte gândul, însoţit de o teribilă şi finală disperare, că, într-adevăr, Gunnar voia ca eu să nu vorbesc deloc. Aşa cum afirmase la început, nu dorea să-mi cunoască sentimentele. Mi-am spus în sinea mea că, Dumnezeule! îi făgăduisem lui Kitty să nu fiu decât un simplu instrument. Aceasta era, fără îndoială, culmea penitenţei, a ispăşirii, anume să funcţionezi absolut mecanic spre folosul celui nedreptăţit, să trudeşti în tăcere ca la galere, fără să ceri nimic pentru tine însuţi. Dar niciodată, nici chiar când am vorbit despre aşa ceva, nu mi-am imaginat o operaţiune care, pentru mine, să fie chiar atât de lipsită de profit.

— Şi cum o să te ajute faptul că-mi vorbeşti? am întrebat cu răceală, cu stupiditate, jucându-mi rolul.

— Nu-mi ajută la nimic să vorbesc unui psihanalist, reluă Gunnar, ca şi cum nici nu mi-ar fi auzit replica. De fapt, nici n-am vorbit despre asta unui psihanalist. Numai de când ai intrat tu în această cameră m-am simţit în stare să formulez cu adevărat ceea ce simt.

Trebuie să mă eliberez de ea, nu de *ea* cea adevărată, ci de fantoma asta care trage după sine atâta murdărie... şi s-o las în pace, s-o las în singurătatea în care trebuie să zacă morţii... în cele din urmă... şi scăpând de ea... înseamnă să scap şi de *tine*.

În liniştea aceea domoală, ţesută parcă din suspine, cuvintele lui răsunară ca şi cum anunţau intenţia de a săvârşi un omor, şi mi s-a năzărit cu o stranie pregnanţă că, dacă Gunnar ar încerca acum să mă ucidă, nu i-aş opune nici o rezistenţă. Nu s-ar declanşa nici urlete, nici zbateri, ci doar sângele meu pe covorul Aubusson. Am răspuns rece, aproape respingător:

— Ei bine, sunt gata să te las să scapi de mine. Îţi stau la dispoziţie. Practic, cum vom face?

— O şi facem, răspunse Gunnar. Vezi tu, eu mi te imaginam că pe... ca şi cum ai fi fost un fel de... fiinţă monstruoasă, un soi de... ucigaş crud, malign... Glasul îi tremura.

— Presupun că aşa am fost.

— Nu. Tocmai asta e. Ai fost doar... doar un...

— Un amărât, o victimă a întâmplării, un zăpăuc, un mărunt afemeiat adulterin...

— Mă rog...

— Şi acum poţi *vedea* acest lucru.

— Şi acum pot vedea. Şi asta îmi stârneşte... un fel de milă pentru *ea*... care-mi dă posibilitatea... care mi-ar putea da posibilitatea... să o las de aici înainte în pace. Înţelegi... cel mai groaznic lucru era că o blamam şi pe ea.

Era o idee destul de simplă, dar în timp ce o formulă el, îmi dădeam seama că, deşi poate o concepusem şi eu, niciodată n-o simţisem cu adevărat. Biata Anne, o, biata Anne! De-aş fi putut rosti doar aceste două cuvinte! Dar cura nu-mi era destinată mie, nimic, aici, nu-mi era destinat mie. Eu trebuia doar să stau liniştit, să-mi iau riscul „greşelilor şi scăpărilor", a acelor lucruri care ar putea fi rostite şi niciodată uitate. Mă aflam aici doar pentru a fi arătat, pentru a fi dispreţuit, în sfârşit văzut, nu ca un ucigaş primejdios, ci ca un mic dăunător semiconştient, o pană în uriaşa roată a destinului.

— A fost o clipă de zăpăceală, am spus. A fost... un accident.

— Da, răspunse Gunnar încet, tot fără să mă privească, de-aş putea numai să văd... şi să simt... lucrurile în felul ăsta.

— Vrei ca eu să...?

— Categoric nu.

Urmă iar un scurt răstimp de tăcere, în care el privi la foc, mişcându-şi uşor capul într-o parte şi-n alta, cu ochii albaştri voalaţi, de parcă o subită duioşie pogorâse în ei. Dar nu adresată mie. Pe mine mă cuprinsese exasperarea, jalea, spaima, frigul, tremurul fălcii de jos.

Gunnar îşi luă paharul şi sorbi o înghiţitură. Apoi spuse:

— E remarcabil.

— Ce anume?

— Efectul pe care-l are faptul de a putea rosti anumite lucruri, pur şi simplu de a le gândi, poate că a le gândi pentru prima oară, în prezenţa ta. Eşti un remarcabil... catalizator.

— N-ar fi mai bine să mă angajezi permanent şi să zac în colţul odăii ăsteia, ca un căţel? Musafirii tăi n-ar avea nimic împotrivă, nu?

— E un lucru mai bun decât... Dumnezeule... toţi anii aceia de analiză, toţi psihiatrii ăia înfumuraţi, cum îi mai uram, şi am cheltuit pe ei zeci de mii de dolari... Unul dintre ei mi-a recomandat de fapt să fac asta.

— Să te întâlneşti cu mine?

— Da. Mi-a spus: „De ce nu te duci să-i arunci o privire individului?”.

— Şi mi-ai aruncat o privire. A avut efect? Puţin cam prematur ca să te pronunţi.

— E prematur să mă pronunţ, repetă Gunnar, ai cărui ochi deveniseră acum foarte visători. Dar cred că... tot ce se putea face s-a făcut... şi nu mă mai aştept la nimic. Şi dacă stai să te gândeşti, e un lucru foarte simplu, o mutaţie dialectică, sfârşitul unui coşmar, ruperea a ceva care acum s-ar putea pulveriza de la sine,

— Nu prea înţeleg, am spus, dar sper să ai dreptate. Şi cum vom continua tratamentul?

— O, nu va fi nevoie să te mai deranjez.

— Ştiu că ai spus „o singură dată”, dar eu... Acum am impresia... nu-i nici un fel de deranj pentru mine... m-ar bucura dacă s-ar dovedi că...

— Nu, nu, spuse Gunnar. E mult mai bine să lăsăm totul aici. O nouă întâlnire s-ar putea să dilueze efectul...

— Şi, desigur, mai sunt şi riscurile.

— Da. îmi pare rău că sunt atât de enigmatic şi de egocentrist, dar am fost forţat să trăiesc foarte mult în mine însumi. Şovăi o clipă. Ştiu că sunt foarte egoist...

Să fi fost un semn? Nu mă puteam gândi, nu puteam simţi nimic, şi momentul se irosi.

Gunnar era din nou obiectiv.

— Cred că am învăţat un singur lucru bun de la psihiatri, anume să extrag emoţia, simţirea, care zace foarte adânc şi periculos de aproape de inimă, şi s-o aduc cât mai la suprafaţă; să mă feresc de asociaţii şi să las lucrurile cumplite să-şi degajeze propriile lor simţăminte, fără mască. Să las câinele să vadă iepurele, cum se spune, şi să las şi iepurele să vadă câinele. Numai că-i îngrozitor de greu. La asta mi-au fost de ajutor psihiatrii şi la asta...

— Ţi-am fost de ajutor eu.

— M-ai ajutat pur şi simplu stând aici ca un...

— Copil surdo-mut sau ca un stâlp sau...

— Da, da. Îţi sunt foarte recunoscător. Ceva într-adevăr s-a schimbat, şi asemenea schimbări sunt de obicei ireversibile. Eul lăuntric sfidează noţiunea de timp. Eşti aici, şi vei fi aici, efectul nu o să scadă...

— Cu singura rezervă că nu voi fi aici.

— Nu vei fi aici. în fond, ar fi un lucru imposibil, nu-i aşa?

— Imposibil.

— Vreau să spun...

— Fireşte, o să-mi dau demisia de la serviciu, am continuat. Nu-i nevoie să parcurgi riscul de a mă întâlni pe scări. Din moment ce în mintea ta voi fi oricând accesibil, indiferent de timp, ca o metodă de cură, ar fi păcat ca persoana mea reală să se mai interpună.

Gunnar zâmbi focului.

— Mă bucur, zise el, că ai evoluat către felul ăsta de a fi. Mi-a uşurat mult acest exerciţiu de egoism pur.

— Spre ce fel de a fi am evoluat?

— Eu mă temeam... o... de emoţii... apeluri, sentimentalisme, chestii din astea... lacrimogene. Mă temeam că s-ar putea ca *tu* să ai nevoie de ajutor.

— Şi de unde ştii că nu am nevoie, din moment ce, aşa cum ai spus singur, nu vrei să investighezi sentimentele mele?

— Ei, mă ghidez după impresii. Desigur că te irită faptul că m-am folosit de tine. Iritarea ta se poate să fi fost preţioasă.

— Iritarea?

— Da, vreau să spun că a menţinut temperatura scăzută. Şi de aşa ceva am avut nevoie. Îţi sunt foarte recunoscător. Mai era ceva ce m-am gândit să-ţi cer, dar cred că, în fond... nu-i nevoie. Mulţumesc. Îţi mulţumesc.

— Succesul exponatului A.

— Îţi apreciez intenţia de a părăsi serviciul. Desigur că mă aşteptam să pleci. Dă-mi voie să-ţi fac cele mai bune urări pentru noua slujbă.

— Mulţumesc.

— Şi acum... parc-ai spus că ai venit fără palton?

M-am îndreptat spre uşă. Când am deschis-o, mi s-a părut că parfumul lui Kitty se simte deosebit de puternic. Am coborât scările, urmat de paşii grei ai lui Gunnar. Am ajuns la uşa din faţă şi am deschis-o. Aerul rece mă prinse în gheară.

— Bun, deci asta a fost. Mă bucur că te-a satisfăcut.

— Da, răspunse el. Cred că a mers bine, atât cât poate să meargă de bine în circumstanţele date.

— O să plec imediat din departament.

— Bine. Îţi mulţumesc. Atunci, bun rămas.

— Bun rămas.

Nici unul dintre noi nu a întins mâna. Am ieşit afară şi uşa s-a închis prompt în urma mea.

Am intrat în grădinile de pe chei, şi m-am întors să mă uit la casă. Mi s-a părut, sau de la o fereastră întunecată a etajului doi mă privea cineva? Am înaintat şi am traversat şoseaua spre fluviu. Fluxul era înalt, izbind cu putere în parapet, emanând un miros rece şi uşor putred, purtându-şi gunoaiele săltăreţe până aproape de mâna mea. Vântul sufla în rafale şfichiuitoare. Am pornit în direcţia estică, apoi am cotit spre nord, către King's Road.

Până la urmă. Gunnar îşi luase revanşa. Era mai bine aşa, preferabil unui asalt fizic, mai bine decât să-mi fi stâlcit faţa sau să-mi fi rupt câteva coaste. Aveam senzaţia că suferisem un soi de eviscerare spirituală. Îmi aplicasem masca unui cinism mărunt şi meschin şi o purtasem. La gândul lucrurilor pe care le spusesem şi al tonului pe care-l folosisem, am închis ochii şi am scrâşnit din dinţi. Şi cum o să-mi mai amintesc şi o să-mi tot amintesc de cele petrecute! Gunnar pretinsese că imaginea mea îi va fi mereu accesibilă, sfidând timpul; dar şi eu voi purta mereu imaginea a ceea ce am părut a fi, a ceea ce am fost. Acceptasem presupunerea lui Gunnar că eu nu sufeream în adâncul meu, că devenisem un individ dur, viclean, sarcastic, plin de resentimente. Mă vedea într-adevăr aşa? Probabil, şi aceasta era logică nemiloasă a situaţiei pe care trebuia s-o îndur, anume că nici măcar nu se dovedea necesar ca Gunnar să-şi formeze vreo părere asupra stării mele de spirit. Dacă era pregătit să facă, în fond, considerabila concesie de a admite că-l puteam ajuta, avea desigur şi dreptul de a mă folosi cum îi convenea mai bine. Nu era necesar să-şi dea osteneala de a afla ce gândesc eu. S-ar fi putut chiar să-şi spună că ar fi o lipsă de delicateţe din partea lui să procedeze astfel. I-a făcut bine, în sfera necesităţii lui, să mă considere un cinic, iar eu mi-am dat silinţa să-i confirm părerea. Şi mi-a spus bun rămas. Toţi îşi luaseră azi rămas-bun de la mine, Biscuit, Gunnar, Kitty. întreaga extraordinară întâmplare luase sfârşit. Iar eu mă întorsesem acolo de unde aparţineam, acolo unde copilăria mea mă osândise să mă aflu singur, în frig, fără un palton pe mine.

LUNI

— CE SE ÎNTÂMPLĂ CU HILARY? îl întrebă Edith Witcher pe Reggie Farbottom.

— E cătrănit rău din cauza prietenei lui.

— Da' ce-a făcut, a rămas însărcinată?

— Nu, i-au făcut vânt din pantomimă.

— Bietul Hilo, după ce c-a tras atâtea sfori! Nu-i de mirare că arată de parc-ar fi c-un picior în groapă.

— E verde la faţă, nu?

— Poate că are şi gripă pe deasupra.

— Să încercăm să intrăm în vorbă cu el?

— A încerca să comunici cu Hilary e ca şi cum ai trimite un mesaj pe planeta Marte.

— Nu-i nimic, hai să-ncercăm! Hilary!

— Hilariii! Iu-huu! Hilo!

— Da?

Şedeam la masa mea de lucru şi cei doi sporovăiau în spate. Era o dimineaţă de luni, rece şi galbenă, dar Big Ben se vedea clar.

— Hilary, eşti pe recepţie?

— Da.

— Eşti sănătos? Ai gripă?

— Da. Nu.

— Ce vrea să însemne „da, nu"?

— Da, sunt sănătos. Nu, n-am gripă.

— Hilary...

— Da.

— Ce tot scrii acolo? Pun rămăşag că nu-s hârtii de birou.

— O scrisoare către gagica lui.

— Ca să vă spun drept, îmi scriu cererea de demisie.

— Bineînţeles, nu mai poate rămâne aici după ce fetei lui i s-a făcut vânt din pantomimă. Chestie de demnitate!

— Avem noroc, Hilary e azi într-una din zilele când e spiritual.

Am lipit plicul cu cererea de demisie şi l-am trimis cu Skinker, care m-a întrebat la rândul lui, dar cu mai multă blândeţe, dacă mă simţeam rău. Skinker se însănătoşise după gripa lui, şi acum îmi furniza toate amănuntele legate de boală. De astă dată se pare că gripa

îl doborâse la pat pe Arthur. Ceea ce era o veste bună, întrucât nu ţineam să-l văd, şi mă scutea şi de vizita de marţi la el, pentru că ştia bine cât mă feream de infecţiile virotice. Aveam în faţa mea o lună întreagă ca să-mi caut altă slujbă. N-avea să fie uşor.

Mă simţeam disperat de istovit şi nici nu încercam să lucrez. Mă întorsesem acasă pe la miezul nopţii. Nu întrebasem la ce oră renunţase Tommy să mă mai aştepte. Am plecat de la birou pe la douăsprezece şi i-am telefonat lui Crystal dintr-o cabină de lângă Scotland Yard. Îi telefonam foarte rar, deşi ştiam că se bucura să-mi audă vocea şi că întotdeauna zăcea acasă cosind, singură, şi gândindu-se la mine.

— Alo! Eu sunt.

— Da... bine... dragule.

— Ce făceai?

— Coseam.

— Ce coşi? Rochia de cocteil pentru clienta cea nouă?

— Nu, aia am terminat-o.

— A ieşit bine?

— Superbă.

— Şi acum ce lucrezi?

— Prefac un pardesiu pentru copilul unei vecine.

— Aha. Crystal...

— Da?

— Nu suferi în legătură cu... cu ce mi-ai povestit ultima oară?

Tăcere. Lacrimile i se adunau în ochi.

— Nu.

— Nu fi tristă. Îmi pare rău că m-am purtat atât de îngrozitor. Îmi pare rău că n-am rămas să mănânc peşte pané. A fost bun?

— Nici eu nu l-am mâncat în seara aceea. L-am mâncat rece duminică la prânz. A fost foarte bun.

— Mă bucur. Crystal...

— Da?

— Nu fi amărâtă, nu pot suferi gândul că eşti tristă. N-are nici o importanţă, nimic din trecut n-are vreo importanţă. Adică, desigur, are importanţă, dar aş suferi cumplit dacă tu...

— Sunt foarte bine. Nu te frământa din cauza mea, iubitule. Totul e în perfectă ordine. Sincer. Sincer şi adevărat.

— Eşti o fată cuminte. Tăcere.

— Crystal, pot să vin miercuri seara la cină?

— Da... da, desigur.

— Bun... la ora obişnuită. Pe curând.

Ea nu-mi cerea niciodată să vin. Aştepta, mereu aştepta.

Am mâncat masa de prânz la bodega „Sherlock Holmes", sau mai curând am băut masa de prânz, acompaniată de nişte cartofi prăjiţi. Pe

la două şi jumătate, m-am întors la birou. Edith nu era acolo. Auzeam vocea lui Reggie care povestea la registratură bancuri porcoase.

M-am dus la masa mea de lucru şi m-am uitat mecanic la mapă. Deasupra hârtiilor se găsea o scrisoare de la Gunnar.

Am desfăcut plicul şi m-am rezemat de birou, gâfâind.

„Vreau să-ţi mai cer un singur lucru şi după aceea chiar că n-am să te mai deranjez. Poate că treci pe la mine, la birou, oricând în cursul acestei după-amieze.

G. J.”

M-am aşezat şi, timp de zece minute, m-am străduit să-mi recapăt respiraţia. După aceea m-am ridicat şi m-am pornit să cobor treptele spre primul etaj. Aş fi vrut din inimă să nu fi băut atâta la prânz, dar nu mai aveam răbdare să aştept, trebuia să-l văd pe Gunnar cât mai repede. Pe scări, m-am încrucişat cu Clifford Larr. Ne-am ignorat reciproc.

Când am ajuns la uşa biroului lui Gunnar, din nou îmi pierdusem răsuflarea. Am rămas o clipă locului, apoi, temându-mă să nu mă observe cineva, am bătut la uşă şi, auzind murmurul de răspuns dinăuntru, am intrat.

Era singur, şezând, ca şi data trecută, în semiobscuritate, la biroul somptuos, luminat de lampa cu abajur verde. Umerii îi erau gârboviţi, într-o atitudine defensivă, şi i-am văzut ochii scrutându-mă cu îngrijorare. Părea atât de vulnerabil, încât o clipă am avut impresia că seara trecută se ştersese din amintire şi că acum urma s-o luăm de la început. Mi-a vorbit însă cu multă răceală şi cu aceeaşi politeţe uşor zeflemitoare, uşor dispreţuitoare şi absolut stingheritoare:

— Îmi pare rău că te-am tulburat din nou, dar n-am să-ţi răpesc prea mult timp. Ieri ţi-am pomenit că mai există un lucru important, pe care ar fi poate mai bine să-l trec cu vederea. Dar constat că e necesar să-l reiau, dacă vreau, într-adevăr, să clarific lucrurile, ceea ce, din punctul meu de vedere, e tot ce ştiu sau doresc să ştiu.

Stând în picioare în faţa lui, învăluit la rândul meu de obscuritate, îi urmăream mâna dreaptă, mare şi formidabil de curată, care se mişca nervos pe birou, în cercul de lumină aruncat de lampă, răsfirând hârtiile.

— Da?

— Ar putea să ţi se pară o dorinţă curioasă, dar... mă întreb dacă aş putea... o singură dată, repet, doar o singură dată, să fac o scurtă vizită surorii tale?

Era un lucru cu totul neaşteptat. M-am simţit năpădit de o emoţie confuză, înspăimântătoare, şi de o totală nesiguranţă în privinţa felului cum ar fi trebuit să răspund. Oare Gunnar presupunea că sunt sau că nu sunt la curent cu cele întâmplate, dacă se întâmplaseră într-

adevăr? Am întrebat:

— Pentru ce?

— Vreau s-o văd. Nu la mine acasă. Aş prefera s-o văd în apartamentul ei, sau unde locuieşte.

— Din aceleaşi pricini pentru care ai dorit să mă vezi şi pe mine?

— Nu, nu din aceleaşi pricini.

— Ce te face să crezi că nu-i măritată şi că nu locuieşte în Noua Zeelandă?

— I-am găsit numele în cartea de telefon a Londrei.

Am rămas tăcut o clipă sau două, timp în care el îşi cercetă mâinile. În cele din urmă am spus:

— Am s-o întreb dacă doreşte să te vadă.

— Vezi? Foarte frumos din partea ta. Şi, indiferent de răspuns, vrei, te rog, să mă înştiinţezi prin scris, la birou sau în Cheyne Walk? Sunt liber s-o văd miercuri seară sau lunea viitoare.

— O să te înştiinţez.

— Mulţumesc.

Era un cuvânt de concediere. Am mai rămas un moment, dar cum continua să nu se uite la mine, m-am întors să plec. În faţa uşii m-am oprit din nou:

— Apropo. Ţi-am trimis scrisoarea mea de demisie.

— Foarte bine. Nu-mi rămâne decât să-ţi fac din nou cele mai bune urări şi să-ţi spun din nou la revedere.

— La revedere.

Am ieşit. M-am repezit pe scări în jos şi apoi în stradă, din nou fără palton. Un vânt de răsărit tăia prin abureala gălbuie. Am intrat într-o cabină telefonică puternic iluminată.

— Alo, Crystal. Tot eu. Azi e ziua telefoanelor.

— Alo, scumpule.

— Crystal, ascultă! L-am văzut pe Gunnar.

Tăcere.

— Auzi, vrea să te vadă.

Tăcere.

— Zice că vrea să-ţi facă o vizită scurtă, şi numai una singură. Să-i spun să se ducă la dracu'...?

— Aţi vorbit despre...?

— Nu, bineînţeles că nu. Nici unul din noi n-a scos un cuvânt. Dar, Crystal, iubito, nu eşti obligată să-l vezi. Eu am socotit că e de datoria mea să te informez, aş fi greşit dacă n-aş fi făcut-o, dar n-are nici un rost, nu-i aşa, să vă întâlniţi, şi te-ar demoraliza...

— *Ea* ştie?

— Nu, ea nu ştie.

— Eşti sigur?

— Da. Ba chiar a întrebat... mă rog, n-are importanţă. Sunt sigur. Şi

Gunnar nu vrea să te cheme la el, ci să vină el la tine.

— Să vină el aici?

— Da, de ce nu? Doar n-o fi Dumnezeu din cer. Dar sincer, eu cred...

— Bine, am să-l primesc.

— Crystal, n-ai nici o obligaţie...

— Vreau să-l văd. Când vine?

— Oh, Dumnezeule! A spus că sau miercuri seara, sau lunea viitoare.

— Spune-i să vină miercuri seara.

— Dar miercuri vin eu.

— Trebuie să-l văd, iubitule... şi nu pot aştepta până luni... mi-ar plăcea să-l văd... şi cu cât vine mai repede...

— Bine, e în ordine. Sper că ştii ce faci. Am să-i spun să vină miercuri între şapte şi opt.

Am agăţat receptorul în furcă şi am rămas imobil, paralizat, în cabina iluminată, până când o persoană nerăbdătoare care aştepta afară a început să-mi ciocănească în geam. Am făcut bine că i-am spus?

M-am întors cu paşi rari spre birou. Mă aştepta o scrisoare oficială prin care eram înştiinţat că demisia mea fusese acceptată, cu părere de rău, şi, totodată, mi se atrăgea atenţia că, întrucât aveam sub cincizeci de ani, îmi pierdeam dreptul la pensie. I-am scris un bilet lui Gunnar, indicându-i adresa lui Crystal şi comunicându-i că-l aşteaptă miercuri seara între şapte şi opt. Reggie şi Edith se jucau de-a vapoarele scufundate. Din pură bunătate, m-au întrebat dacă nu vreau să particip la joc. Probabil că arătam înspăimântător.

La ora cinci am părăsit clădirea. Ziua rece şi galbenă, care nu fusese străbătută de nici o rază de lumină, se comprima acum într-o negură aburoasă. Dinspre fluviu se rostogoleau valuri de obscuritate ceţoasă, gălbuie. Începusem să mă las purtat de obişnuitul puhoi înspre staţia Westminster, când mi-am dat seama că sunt urmărit de Biscuit. La colţul Pieţei Parlamentului, în loc să cotesc către staţie, am traversat prin mijlocul circulaţiei către acea mare insulă din centrul pieţei, înconjurată de statui. M-am îndepărtat de statuia lui Churchill şi m-am aşezat pe o bancă de la capătul opus, peste drum de Big Ben, sub statuia lui Dizzy[24]. (L-am îndrăgit întotdeauna pe Dizzy, datorită domnului Osmand.) O clipă m-am temut că manevra mea a făcut-o pe Biscuit să-mi piardă urma, dar imediat am văzut-o străbătând întunericul şi apoi aşezându-se lângă mine. Circulaţia ne împresura, pâcla ne ascundea, nimeni nu se zărea prin preajmă. Big Ben bătu sfertul de oră. Am scos un geamăt, am înlănţuit-o pe Biscuit cu braţele şi mi-am culcat capul pe umărul ei, adulmecând pe sub gluga căzută a scurtei de diftină şi frecându-mi obrazul, prin stofa aspră, de fragila

proeminenţă a claviculei ei.

— Biscuit, sunt un om sfârşit, nu le mai pot ţine piept, mă omoară.

— Nu, nu...

— Mi-am pierdut până şi slujba. Spune, Biscuit, cât ştii tu din toată povestea asta?

— Nimic. Cum aş putea şti, nu sunt decât o slugă. Dar n-ai vrea să-mi povesteşti? Poate aş reuşi să te ajut.

— Şi eu sunt o slugă. Poate aş reuşi să-mi găsesc o slujbă de valet. N-ar vrea Lady Kitty să mă angajeze?

— Te rog, Hilary, povesteşte-mi.

— Pun mâna-n foc că ştii totul, tu, fată misterioasă orientală. Dar de ce-ai mai venit? Parcă-ţi luaseşi rămas-bun.

— Ţi-am adus o scrisoare.

— O, nu!

— Uite-o.

Scoase un plic din buzunar şi mi-l vârî în mână. Scrisul lui Kitty.

— Biscuit, uite ce-i, tu rămâi aici, da? Eu mă duc mai încolo s-o citesc.

Am lăsat-o şi am pornit pe cărare. Faţa iluminată, înceţoşată a lui Big Ben arăta cinci şi douăzeci şi cinci. M-am oprit lângă nişte tufişuri pline de întuneric, cu frunze aparent negre ce fremătau uşor în vânt, lăsând să pice stropi de apă. Un felinar împrăştia puţină lumină, Am deschis scrisoarea lui Kitty:

„Întâlnirea pe care ai avut-o cu. Gunnar n-a folosit la nimic, a fost mai mult decât zadarnică. Am ascultat la uşă, sper că n-ai nimic împotrivă. Nu l-a ajutat deloc, e absolut turbat, parcă gata să-şi piardă minţile. Trebuie să te vezi din nou cu el, pur şi simplu trebuie, şi de data asta nu-l mai lăsa pe el să conducă discuţia, trebuie, într-un fel, să-l supui. Sunt foarte necăjită. Am să-ţi explic. Te rog, vino la Cheyne Walk joi la ora şase după-masă. Gunnar nu va fi acasă. Nu lua nici o iniţiativă înainte de a ne vedea.

K. J.”

Am vârât scrisoarea în buzunar şi mi-am înălţat faţa spre Big Ben, iar Big Ben şi-a revărsat strălucirea asupră-mi. Londra, care până în acel moment fusese doar o masă inertă, indiferentă, zgomotoasă, de mizerie neagră şi absurdă în care mă împotmolisem, devenise brusc ordonată, activă, clarificată. Se deschisese iar un drum de la mine la Kitty. Avea nevoie de mine. Urma s-o văd din nou. Am să-l văd din nou şi pe Gunnar. Toate vor fi iar bune.

M-am întors agale spre banca pe care şedea Biscuit cu picioarele întinse în toată lungimea şi mâinile în buzunare, urmărind cu o privire lipsită de expresie şuvoiul de maşini în mişcare. Se întoarse şi mă măsură în timp ce mă aşezam, îşi trăsese iar gluga pe cap.

— Eşti mulţumit de scrisoare?
— Da.
— Arăţi cu desăvârşire schimbat.
— Da... Spune-i... doar... că am să vin.

Dădu să se ridice de pe bancă, dar am tras-o îndărăt şi i-am împins gluga pe spate, descoperindu-i faţa. În lumina slabă a felinarului aflat la distanţă, în lumina lui Big Ben, i-am văzut feţişoara palidă înălţându-se şi sclipind umedă de ceaţă. Dintr-o dată păru foarte obosită, aproape bătrâna, o micuţă orientală, bătrână. Am înconjurat-o cu braţele şi mi-am lipit buzele de gura ei rece. O clipă mai târziu se zbătea aprig în braţele mele, ca un animal sălbatic. Îşi târşi picioarele pe asfaltul ud, se ridică de pe bancă îmbrâncindu-mă şi apoi, în timp ce mă ridicam şi eu, se întoarse şi-mi trase o palmă puternică pe obraz. Un obiect dur îmi lovi paltonul şi căzu pe jos, la picioarele mele. Şi Biscuit dispăru.

M-am aşezat din nou. Palma, deşi perfect deliberată, fusese mai curând contactul cu o mânecă de diftină udă, semănând cu proverbiala plesnire cu un peşte ud peste faţă. Am început să mă uit pe jos, să văd ce-i căzuse. La picioarele mele nu se găsea nimic decât o piatră. Am ridicat-o. O piatră neagră, netedă, elipsoidală. Am privit-o. Piatra pe care i-o dădusem lui Biscuit în grădina Leningrad, cu ani şi ani în urmă, în ziua când ne întâlniserăm prima oară. Am vârât-o în buzunar. Am cumpănit. Dintr-un motiv sau altul, m-am pomenit gândindu-mă la Tommy. Fără îndoială, dădusem greş în toate. Fusesem crud cu Tommy, îmi pierdusem slujba. Biscuit mă pălmuise. Lăsând la o parte lipsurile mele mai importante, posibil că eram o lichea. Dar joi, la ora şase, mă va aştepta Kitty la Cheyne Walk. M-am ridicat de pe bancă, m-am îndreptat alene spre staţie şi am luat metroul până la Sloane Square, unde m-am aşezat la bar. După un whisky şi o bere de ghimber, a pogorât pacea. Aveam acum o ocupaţie: să număr orele până joi seara. Mă simţeam aproape fericit.

O oră şi ceva mai târziu deschideam cu cheia mea uşa apartamentului din Lexham Gardens. Putea să se prăbuşească cerul, să crape pământul, fiind luni seara, Clifford Larr tot m-ar fi aşteptat, şi masa ar fi fost aranjată pentru cină.

Am deschis uşa. Masa era într-adevăr aranjată. Clifford se afla în bucătărie amestecând ceva.
— Bună seara, dragă.
— Bună, am spus, dezbrăcându-mi paltonul.
— Ţi-a trecut răceala?
— Care răceală?
— Cea pe care ai pretins c-o ai lunea trecută.
— Ah, aia! Ce-avem la masă?

— Supă de linte. Tocană de pui. Brânza Stilton.

— Bun!

— Spune-mi ceva.

— Ce?

— Orice. Sunt plictisit.

— Cu o oră în urmă, m-a pălmuit o fată.

— Excelent! Tommy?

— Nu. Camerista lui Lady Kitty.

— A, eşti vârât până peste cap, nu-i aşa, dac-ai ajuns să fii pălmuit de cameristă. Presupun c-ai încercat s-o săruţi?

— Da.

— Te porţi ca un mocofan. Cred că ţi se trage din condiţiile copilăriei tale. Şi ce spune Lady Kitty?

— Nu ştie.

— Ce te face să crezi?

Într-adevăr, ce mă făcea să cred? Să-i fi povestit Biscuit lui Kitty stupidele mele sărutări? Eram încercuit de mistere teribile şi primejdioase. Mă simţeam exasperat, speriat, ruşinat.

— De asta-s bun, să sărut slujnicele prin tufişuri şi să mă aleg cu palme. Mi-am dat demisia din slujbă.

Clifford fluieră uşurel pe trei note, continuând să amestece.

— De ce?

— Gunnar.

— L-ai mai văzut de la discuţia noastră de miercuri din parc?

— Da. L-am văzut ieri.

— Şi ţi-a cerut să renunţi la slujbă?

— Mai mult sau mai puţin. Lucrurile nu stau deloc aşa cum le-ai văzut tu.

Mi-am turnat un pahar de sherry şi m-am aşezat pe scaunul meu dintotdeauna.

— Şi până la urmă n-a avut loc o înduioşătoare împăcare?

— Nu.

— O luptă?

— Nu.

— Atunci ce naiba?

— O întrevedere clinică.

— Fascinant. Descrie-mi-o.

— Nu reuşesc niciodată să te plictisesc, nu? Pot să iau câteva nuci?

— Da, dar nu prea multe. Spune.

— Mă urăşte, am început eu, şi tratamentul lui nu prevede încetarea acestei uri. Asta-i exact ce n-am prevăzut. Ca şi tine, am crezut că va avea loc fie o împăcare, fie o luptă. Şi cum nu-l consider idiot, mi-am imaginat că dacă cere să mă vadă doreşte o împăcare.

— Miercuri nu mi-ai spus asta.

— Ca şi tine, nu spun întotdeauna ceea ce gândesc.

— Nu ştiam că erai atât de optimist.

— Nu eram. Dar presupun că speram... nu ştiu exact ce gândeam...

— Comportamentul tău e atât de diferit de-al meu, încât uneori pur şi simplu nu reuşesc să te înţeleg. *Sperai,* da? Mai puteai spera? Şi, fireşte, ţi-ai dat seama că e o naivitate să te aştepţi la împăcare - umilinţa, sinceritate, chiar dacă simulate, ar fi însemnat să ceri prea mult unui om de succes cu platforma lui Gunnar.

— Dar miercuri şi tu spuneai că nu poate fi vorba decât de o împăcare, şi că voi fi sărbătorit ca un fel de fiu risipitor. Ziceai: „Prevăd totul".

— După cum singur ai remarcat puţin mai înainte, eu nu spun întotdeauna ce gândesc.

— Aha. Te temeai numai că va fi aşa?

— Gândeşti lent, dar uneori o brodeşti.

— Mă rog, nu trebuia să-ţi fie teamă de o prietenie între mine şi Gunnar. Nimic n-ar putea fi mai imposibil.

— Asta mă satisface. Dar nu mi-ai descris scena clinică.

— Totul a fost pus la cale de psihiatrii lui Gunnar. A dorit să mă vadă doar ca să se poată descătuşa de emoţiile lui, aşa cum neutralizezi o bombă printr-o explozie controlată. Numai că n-a fost nici o explozie. Amândoi am fost reci ca gheaţa.

— Hai, că devine din nou plicticos! Povesteşte-mi ceva din ce ţi-a spus.

— Mi-a spus că i-a făcut bine să rostească numele Annei în prezenţă mea. Mi-a spus că ura lui pentru mine a transformat-o pe ea într-un spectru hidos.

— Ah, da, spuse Clifford dus pe gânduri, privindu-mă. Asta-i logic. Pot înţelege.

— Eu nu sunt prea sigur că pot înţelege. Cam asta a fost. Tot timpul a vorbit el. Eu m-am comportat ca o momâie excepţional de stupidă şi împietrită. El m-a silit să fiu aşa.

— Şi asta pot înţelege.

— Pe urmă mi-a spus adio pentru totdeauna şi mi-a cerut să plec.

— După ce te-a instructat să-ţi dai demisia?

— Da.

— Oricum, azi l-ai văzut din nou.

— De unde ştii?

— M-am întors după tine pe scări. Ce s-a întâmplat azi?

N-aveam de gând să-i istorisesc lui Clifford odioasa poveste despre Gunnar şi Crystal.

— Nimic important.

— Minţi. Ştie că te-ai întâlnit cu soţia lui?

— Nu.

— Ai mai văzut-o de miercuri încoace?

— Da.

— Eşti îndrăgostit de ea?

— Da.

— Nici nu se putea altfel. Eşti într-adevăr un dobitoc. Absolut novice în ce priveşte natura umană. O femeie ca asta poate face din tine tot ce doreşte. Şi nici măcar nu-i deşteaptă. E numai răsfăţată şi încrezătoare. O gâsculiţă romantică, adorând să atragă bărbaţii în intrigi misterioase. Ai sărutat-o?

— Nu.

— Numai pe cameristă?

— Numai pe cameristă.

— Apropo, cum te întâlneşti cu camerista?

— Ea îmi aduce scrisorile.

— Tipic. Bănuiesc că-şi petrece tot timpul bătând Londra-n lung şi-n lat şi predând mesaje secrete. Doar nu-ţi imaginezi că eşti singurul.

— Ba da, îmi imaginez. Cel puţin în sensul ăsta. Nimeni nu mai poate fi legat de Gunnar şi de soţia lui în felul absolut extraordinar în care sunt eu.

— Şi pari foarte mândru. Şi când ai de gând s-o săruţi pe Lady Kitty?

— Niciodată. Uite ce-i, n-ai înţeles nimic. S-ar putea să-l mai văd pe Gunnar încă o dată, s-ar putea s-o văd pe ea încă o dată. Dar nici unul dintre ei nu mă doreşte prin preajmă. Eu nu sunt decât o metodă curativă, un catalizator. Pe Lady Kitty nu o interesez *eu, o* interesează să-l vindece pe bărbatu-su de obsesii.

— S-ar putea să greşeşti profund în privinţa asta, spuse Clifford îngândurat. Şi ce-i cu Crystal?

— Adică cum, ce-i cu Crystal?

— În jocul ăsta trebuie să intre şi Crystal pe undeva.

— Crystal nu intră nicăieri. Crystal e la fel de detaşată de viaţa reală ca un sfânt legat la stâlp,

— Frumoasă imagine. Dar nu e posibil. Poate că lucrurile vor lua o turnură mai intimă. Mi-ar plăcea să mi-o imaginez pe Lady Kitty ducându-se să o viziteze pe Crystal cu un termos cu supă caldă într-un coşuleţ.

— Ţine-ţi gura, Clifford, te rog.

— Nu-ţi dai seama că eşti prins în mreje?

— Aş vrea să fiu prins în mreje. Dar nu sunt. Sunt pur şi simplu amputat. Dumnezeule, îmi pierd slujba, sunt proiectat direct în altă lume. Ce altceva mai pot dori de la mine? Mi-am făcut datoria şi pot să plec.

— Care-i noua ta slujbă?

— N-am nici una. Abia azi mi-am dat demisia. Nu ştiu dacă voi fi în

stare să-mi găsesc o slujbă. Probabil că am să ajung la Asistenţa Socială sau am să vând chibrituri pe stradă. Sunt un om sfârşit, nu-ţi dai seama, am tot coborât panta şi acum mă îndrept vertiginos spre şanţ, de unde am pornit, aşa cum mi-ai atras de atâtea ori atenţia, şi căruia îi aparţin.

Până acum nici eu singur nu văzusem situaţia cu atâta claritate. Aveam s-o mai întâlnesc încă o dată pe Kitty. Şi după aceea, năruire totală.

— Ce interesant! comentă Clifford. Poate că ai să te apuci de băutură şi ai să devii figura familiară care se bâţâie pe picioare şi zace pe treptele birourilor din Whitehall ca să-şi tapeze foştii colegi de câte o liră.

— Mult îţi mai pasă ţie!

— Ăsta-i un apel personal?

— N-ai făcut altceva decât să mă înţepi de când am călcat în casa asta, niciodată nu faci altceva decât să mă înţepi.

— Nu-mi sparge paharul ăla, e unul dintre cele mai fine.

— Plec. Aşa cum ai sugerat, e timpul să mă car din această elegantă ambianţă. Poţi să-ţi găseşti pe altcineva care să te viziteze de-aci înainte în serile de luni. N-am să-ţi sparg blestematul ăsta de pahar. *Bun rămas.*

Am sărit în picioare. Clifford veni repede între mine şi uşă, şi-mi luă paharul din mână.

— Încetează, dragă, încetează! M-am aşezat din nou.

— Nu poţi înţelege o conversaţie omenească? îmi spuse. Nu-i poţi citi subtextele, nu mă poţi citi pe *mine?* Am crezut că-ţi vine uşor.

Îmi ciocăni tâmpla cu degetul.

— În regulă. Îmi pare rău.

Lucruri de felul acesta se mai întâmplaseră şi înainte. Am intrat în sufragerie şi am început cu supă de linte. Era excelentă.

MARŢI

„IUBITULE, DIN NOU. ŞTIU CĂ sunt un bolovan în viaţa ta. Am aşteptat duminică până la anul, şi când Christopher s-a săturat de mine, şi eu m-am săturat de mine, am plecat. Presupun că te-ai dus din nou de acasă, ca şi data trecută, numai ca să mă răneşti şi să mă faci să înţeleg, în sfârşit, că nu mă vrei. Şi totuşi, în timp ce stăteam lângă tine împletind, şi tu zăceai întins pe pat, totul era atât de paşnic şi de tihnit, de parcă eram de mult soţ şi soţie. Nu pot crede că nu ţi-am adus puţină reconfortare. Ştiu că ai necazuri, dar se pare că nu-ţi pot fi de ajutor. Nu pot decât să te plictisesc, şi asta mă doare îngrozitor. De-ai şti cât sufăr! Şi nici pentru tine nu poate fi plăcut să fii îndrăgostit de soţia altuia, desigur, îţi dai seama că nu poate exista nici un fel de perspectivă. Bănuiesc că toţi de la birou trebuie să fi aflat zvonul. L-am anunţat definitiv pe Freddie că nu voi interpreta rolul lui Peter, aşa că pe linia asta ai scăpat de mine. Numai că nu pot, nu pot crede că totul s-a sfârşit între noi. Mă simt atât de legată de tine de parcă ţi-aş fi mamă. Nu te poţi descotorosi de mine. Ai să-ţi revii din suferinţa ta şi ai să mă găseşti aşteptându-te. Te iubesc. Iartă-mă pentru tot ce am greşit. Te aştept vineri, ca de obicei.

A ta devotată şi iubitoare
Thomas."

Era marţi dimineaţă, devreme, şedeam la masa mea de lucru de la birou, singur, pentru că ceilalţi încă nu sosiseră, şi citeam obişnuita scrisoare de marţi de la Tommy, din King's Lynn. Referirea la „soţia altuia" m-a îngheţat de spaimă, până când mi-am dat seama că, desigur, biata Tommy se gândea la Laura Impiatt. Ideea asta a ei devenise un fel de convenţie şi n-aveam nici o intenţie de a o disloca din căpşorul ei prostuţ. Gândul c-aş fi îndrăgostit de Laura era un inofensiv praf în ochi, un paravan căldicel şi meschin pentru camuflarea odiosului adevăr. Las' să fie aşa! Faptul că Laura, în felul ei trăsnit, era îndrăgostită de mine, sau îşi închipuia că este, va face plauzibilă această utilă ficţiune, şi ar putea-o chiar determina pe Laura să-i sugereze lui Tommy că şi eu o iubesc. Ceea ce nu va dăuna nimănui, în timp ce monstruoasa mea iubire pentru soţia lui Gunnar, dacă va fi ieşit la iveală, mi-ar fi surpat mintea, ar fi surpat universul. Mă voi duce vineri s-o vizitez pe Tommy, ca de obicei? Părea foarte

îndoielnic. Vineri era foarte departe, şi până atunci se interpuneau evenimente colosale.

Venisem la birou, deşi ştiam bine că nu voi fi în stare să lucrez, pentru că era de datoria mea să mă mai arăt acolo timp de o lună de zile şi, mai îngrozitor, pentru că nu vedeam nimic altceva ce-aş fi putut face. Trebuia să-mi găsesc o altă slujbă. Dar cum? Cum se făceau lucrurile astea? Nu-mi plăcuse niciodată prea mult slujba mea de acum, dar fusese sigură şi vag amuzantă. Voi reuşi oare să mă plasez în afara Administraţiei de Stat, în câinoasa lume a liberei iniţiative, acolo unde un strălucit absolvent de la Oxford nu face nici o brânză? Să încerc o cu totul altă muncă, de pildă să predau la o scoală? Sau poate că nu era necesar să renunţ cu totul la minister, nu m-aş putea oare transfera la alt departament? De ce mă pripisem cu atâta disperare să-mi dau demisia? Şi totuşi, raţiunea îmi spunea că procedasem bine. Aranjarea unui transfer poate ţine luni şi luni de zile, în timpul cărora aş risca în fiecare zi să-l insult pe Gunnar cu privelişte persoanei mele.

Biletul de ieri al lui Kitty schimbase situaţia? Nu. S-ar putea să mai stau o dată de vorbă cu Gunnar, şi s-ar putea să nu mai stau. Dar nu-mi închipuiam că o nouă convorbire cu el ar schimba mare lucru în ce priveşte relaţiile noastre sau necesitatea ca eu să dispar. Din acest punct de vedere, optica mea se deosebea de cea a dragei mele Kitty, în a cărei prostie, subliniată de Clifford, eram gata să cred, deşi o iubeam, încă îşi imagina că Gunnar se va lăsa înfrânt, că va simţi nevoia să mă ierte, ca să spunem lucrurilor pe nume, pentru a-şi asigura liniştea lui sufletească. Kitty încă mai credea în „scena împăcării". Până de curând, eu însumi crezusem în ea, în mod stupid, clandestin, autoamăgitor. Acum însă renunţasem. De fapt, atitudinea mea faţă de Gunnar era pe punctul de a se înăspri puţin. De hatârul ei, fusesem gata să joc rolul vinovatului. Dar nu se arătase interesat. Foarte bine. Dacă el putea să joace cu răceală, puteam şi eu. În orice caz, puteam afişa amândoi o răceală care ar fi avut avantajul de a lăsa lucrurile foarte adânci neatinse, şi care ne-ar fi eliberat pe unul de celălalt fără melodrame respingătoare. Să fi fost această meschinărie soluţia cea mai bună? Nu ştiam şi nici nu mă privea. Pentru moment, două lucruri dominau lumea: faptul că a doua zi Gunnar avea să se ducă la Crystal şi că joi aveam să mă duc eu la Kitty.

Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mai detestabilă îmi apărea ideea ca Gunnar s-o viziteze pe Crystal. De ce acceptasem? Simţisem, chiar şi atunci, că, într-un fel, mă aflam încă sub autoritatea lui Gunnar, sub ordinele lui, legat, din pricina trecutului, să-i împlinesc voia. Azi însă, mă simţeam mai puţin subjugat. Ar fi trebuit pur şi simplu să-i răspund „nu". N-ar fi fost nevoie să-i raportez atât de servil lui Crystal dorinţa lui, sau să mă declar de acord cu dorinţa ei

nebunească de a-l întâlni încă o dată. Nimic bun nu putea rezulta din această întâlnire. Crystal, al cărei echilibru era la fel de precar ca şi al meu, ar putea să rămână adânc, permanent şocată în urma acestei întâlniri. Însăşi ideea întrevederii îmi sensibiliza coarde foarte profunde, ca şi cum m-aş fi temut (deşi gândul era dement) că Gunnar ar putea face din nou dragoste cu Crystal. Dar avusese într-adevăr loc o scenă de dragoste între ei? Neverosimila lui cerere de a o vedea pleda în favoarea poveştii pe care mi-o înşirase Crystal. Poate că voia... ce anume? Să-i ceară iertare, să-i sărute încă o dată mâna? Întreaga idee mă umplea de dezgust şi de dorinţa de a-i zădărnici iniţiativa. Ştiam însă că ar fi prea târziu, acum când Crystal aştepta această bizară vizită, să i-o interzic. Ar trebui să insist să fiu şi eu prezent la întrevederea lor? Prezenţa mea ar fi ratat însă totul. Am ales până la urmă o metodă mai temperată de sabotaj. Aşadar, după ce-am rupt scrisoarea lui Tommy, i-am scris lui Crystal un bilet care avea să-i sosească cu poşta de dimineaţă şi în care-i spuneam:

„Draga mea, mă necăjeşte întâlnirea ta cu G. Vrei într-adevăr să-l vezi? Dacă te răzgândeşti cumva peste zi, sună-mă imediat la birou. În cazul că nu voi primi nici un telefon de la tine, mă voi găsi pe la ora şapte în preajma casei tale şi voi aştepta. N-am de gând să intru, dar voi face în aşa fel Încât el să vadă că aştept afară. Dacă ai nevoie de mine, deschide fereastra şi strigă-mă. Sper că n-ai să-l reţii mult. Imediat după plecarea lui, vreau să stau de vorbă cu tine.

Cu multă dragoste,
H”

Tocmai isprăvisem de scris aceste rânduri când am auzit pe cineva intrând în birou, şi am întors capul. Era Arthur. Evident, gripa îi trecuse, dar arăta palid. Intră, luă scaunul lui Reggie, îl trase lângă mine şi se aşeză.

— Bună, Arthur, nu mă aşteptam să te văd azi. Ai terminat cu gripa?

— Da, sunt bine. Hilary, e adevărat că ţi-ai dat demisia?

— S-a şi răspândit vestea? Da.

— Mi-a spus portarul. De ce?

— Ştii doar de ce.

— Vai de mine, vai de mine! Şi ce-ai să te faci? Faţa compătimitoare, spălăcită, a lui Arthur era toată contractată de îngrijorare, iar mustaţa i se frământa. Simţeam nevoia să-l lovesc:

— Plec în Australia,

— În *Australia?* Cu Crystal?

— Hilary, nu-i aşa că e o minciună că ţi-ai dat demisia? se auzi vocea Edithei Witcher.

— Ieri ziceam că ne iei în băşcălie, completă Reggie Farbottom.

Arthur se ridică de pe scaun.

— Vii diseară la mine, da? Nu-s purtător de microbi, mă asigură Arthur.

— Hilary, ce dracu-ţi veni să demisionezi?

— Dacă pleci, Edith se mută la biroul tău, nu se admite nici un intrus.

— Dar, Hilary, *de ce*?

— Simţeam nevoia de o schimbare, am zis, privindu-i în faţă.

Arthur se postase lângă uşă. Îi vedeam din profil mutra amărâtă, în timp ce şi-o imagină pe Crystal îmbarcându-se pentru Australia.

— Pur şi simplu m-am săturat de viaţa asta monotonă, am continuat explicaţiile.

— Mă rog, cu toţii ne-am...

— Şi am decis că a sosit momentul să mă scutur de ea. Să mă lansez în ceva nou.

— În ce anume?

— Deschid un salon de coafură.

— În Australia, preciza Arthur.

— Hilary deschide un salon de coafură în Australia!

— Ce-i toată povestea asta? exclamă Freddie Impiatt intrând în birou. Hilary, într-adevăr îţi dai demisia? Ce te-a apucat?

Ceilalţi, printre care se numărau acum şi Jenny Searle şi Skinker, îi făcură loc lui Freddie, din respect pentru gradul său superior. Se aşeză lângă mine, pe scaunul de pe care tocmai se ridicase Arthur. S-ar fi zis că era un medic, în vizită la un bolnav.

— Am simţit nevoia de o schimbare.

— Dar de ce... nu-i nevoie să... Poate că am mai putea sta de vorbă...

Mi-a dat prin minte că Freddie atribuia Laurei demisia mea. Îşi imagina că o iubesc? Sau că ea mă iubeşte? Lasă-l să creadă!

Mi-am luat o mină funerară:

— Pur şi simplu am simţit că... e timpul să plec...

Freddie părea foarte îngrijorat. Era un tip naiv, uman şi cumsecade.

— Nu trebuie să faci nimic în pripă. Ştii că-ţi pierzi dreptul la pensie? Sper că... Ascultă, ne vedem joi ca de obicei, da? Joi!

— Da, desigur, am spus că să scap de gura lui.

Ieşi din încăpere cu paşi greoi. Ceilalţi tăbărâră din nou pe mine.

— Hilary, pleci într-adevăr în Australia?

— Hilary e un erou.

— Cui nu i-ar plăcea să plece în Australia, numai că n-are oricine curajul Iui Hilary!

— Hilary e un om mare!

— Dumnezeule mare, Arthur, ce-ai făcut?

Era marţi seara şi venisem în obişnuita vizită la Arthur. Sosisem via barul din Sloane Square, unde făcusem o haltă mai lungă. Marţi evitam barul din staţia Liverpool Street, de teamă să nu mă trezesc nas în nas cu Tommy, care se întorcea din King's Lynn. Obişnuitul ospăţ al lui Arthur era pregătit şi aştepta pe masă: limbă, piure de cartofi, mazăre, biscuiţi şi brânza, banane. Eu adusesem vinul.

Între discuţia noastră de dimineaţă şi vizita de seară, Arthur îşi răsese mustaţa, înfăţişarea lui era remarcabil avantajată. Părea mai tânăr şi mai inteligent.

— Tu mi-ai dat ideea.

— Eu?

— Da. Ţi-am spus că aş vrea să mă schimb şi tu mi-ai sugerat să-mi rad mustaţa.

— Am glumit, Arthur. Oricum, găsesc că-ţi stă mai bine fără ea. Nu ţi se pare? Vai de mine, dar ce-i cu toate astea?

Bufetul lustruit al lui Arthur şi fotoliul *art déco,* în formă de aeroplan, erau încărcate de prospecte turistice viu colorate: golful Sydney, opera din Sydney, pogoane întregi de plajă însorită, ski marin, surfing, canguri...

— Doar n-am prins rădăcini aici, mă anunţă Arthur. M-am gândit că aş putea să vin şi eu cu voi, dacă n-ai nimic împotrivă...

— Unde să vii?

— În Australia.

Am izbucnit în râs. Mă simţeam, în acele momente, ciudat de liber, despovărat de griji, însufleţit de libertatea şi nepăsarea disperării. Gândul că joi aveam s-o văd pe Kitty, chiar dacă aveam s-o văd pentru ultima oară, radia în juru-i o sumbră strălucire dătătoare de viaţă, încă un binecuvântat, un milostiv interimat. Şi după aceea, vină sfârşitul lumii! Şi mai încercam o curioasă şi cruntă satisfacţie că a doua zi aveam s-o fac pe poliţistul cu Gunnar. N-avea decât Gunnar să creadă că, întâlnindu-se cu mine, o exorcizează pe Arme şi, întâlnindu-se cu Crystal, o exorcizează pe Crystal, dar de mine încă nu scăpase şi nu mă putea exorciza. Eu eram încă prezent. Poate că până la urmă lucrurile se vor încheia totuşi cu o răfuială.

— Şi asta a fost o glumă, i-am spus lui Arthur. Nu plec în Australia.

— O, făcu el cu vădită uşurare. De azi-dimineaţă nu mă gândesc decât la Australia.

— Ei, acum poţi înceta.

Începu să adune prospectele şi să le stivuiască pe bufet. Ne aşezarăm la cină.

Prezenţa lui Arthur mă făcea să încerc un soi de reconfortare. Datorită, în parte, simţământului pe care-l trăisem cu o zi înainte, anume că, în pofida tuturor ororilor vieţii, rutina persista. Era marţi, şi

mă găseam la Arthur. Şi încă ceva. Arthur era un om mărunt, lipsit de talente, lipsit de ambiţii, hărăzit să-şi petreacă viaţa într-un dulap, dar n-ar fi fost în stare să facă nimănui cel mai mic rău, ceea ce era foarte important. Era bun, inocent, inofensiv şi avusese înţelepciunea de a se îndrăgosti de Crystal, de a o *vedea* pe Crystal, de a-i înţelege valoarea. Din această pricină simţeam gratitudine faţă de Arthur, şi acest sentiment arunca oarecare lumină asupră-i. Şi mai mult, era un om cu care puteam discuta despre situaţia mea, singurul cu care puteam discuta, din moment ce ar fi fost prea dureros s-o fac cu Crystal, iar Clifford Larr îmi scuipa doar dispreţul lui.

— Ce face Crystal? întrebă Arthur.

— Foarte bine.

— Ţineam să-ţi spun ţie... nu te necăji, n-am de gând să mă cramponez.,, dar încă mai sper, nu mă pot împiedica. Voi rămâne mereu acelaşi. Vrei să-i spui doar atât... că Arthur rămâne mereu acelaşi?

— Da. Sigur.

— Crezi că există vreo şansă...

— Ca să-ţi spun drept, nu...

— Bănuiesc... mă rog... mă întrebam doar... nu ştiu dacă n-ai prefera să discutăm despre chestiunea cealaltă. Cum mai merge?

— Chestiunea cealaltă merge senzaţional, i-am răspuns.

De fapt, cum mergea? Existau diferite feluri în care i-aş fi putut înfăţişa cum mergeau lucrurile, şi diferite tonuri pe care le-aş fi putut adopta. Dar am decis să folosesc faţă de Arthur aspectul senzaţional. Pentru ce? Pentru că simţeam nevoia unei bruscheţi crude, tranşante. Se scurgeau încă în mine reziduuri de sentimentalism şi de regrete lăcrimoase, acea „drojdie" de care vorbise Gunnar, acele resturi iluzorii care se cereau curăţate, gunoaie spre care mintea prostuţă, sentimentală şi inocentă a lui Arthur se îndrepta cu familiaritate.

— Ah... povesteşte-mi.

— L-am văzut pe Gunnar.

— Bine... mă bucur atât de mult... atât de mult! Şi aţi trecut cu buretele?

— Ce expresie! Să trecem cu buretele? Peste ce s-a întâmplat? Nu fi neghiob.

— Atunci ce s-a întâmplat?

— Am stabilit cu dezinvoltură că ne detestăm reciproc.

— Dar tu nu-l deteşti. Tu ţii la el, oricum îi vrei binele şi ai dori să te ierte. Dacă n-ar fi aşa, ce rost ar avea toate astea?

Da, într-adevăr.

— S-au întâmplat multe de când ţi-am istorisit povestea mea, de fapt toată povestea aia e deja depăşită. Vrei să te pun la curent? Am văzut-o pe Kitty...

— Bănuiesc că asta-i tot una din glumele tale?

— Nu, dacă asta-i glumă, atunci nu mai există nimic serios, îmi trimite scrisori secrete prin cameristă. Ne întâlnim în taină pe cheiul Tamisei. Şi joia asta am întâlnire cu ea. Totul e atât de excitant! Presupun că e o raţiune în plus ca să-i detest soţul.

— Hilary, nu se poate să vorbeşti serios... Arthur îşi aruncă furculiţa pe masă.

— E o femeie grozavă. Gunnar a fost scârbos cu mine când ne-am întâlnit. N-a fost o întâlnire între două fiinţe omeneşti. Nu urmărea altceva decât să se folosească de mine. Mi-a spus de la obraz că mă urăşte şi că n-are de gând să pună capăt acestei uri. E un lucru foarte natural, desigur, n-am de ce să fiu surprins. Dar din moment ce mă urăşte, ce rost mai au toate celelalte? Kitty mi-a spus că îl obsedează trecutul, îl obsedează visuri de răzbunare. A încercat psihanaliza şi toate gogoşile astea. Ea şi-a imaginat că dacă Gunnar o să mă vadă, o să scape de toate obsesiile. Poate că aşa a fost, dar nu în sensul în care mă aşteptam eu. Speram c-o să dobândesc şi eu ceva, nu mi-am dat seama c-o să fie un exerciţiu pur clinic. Kitty încă mai crede c-aş putea face minuni pentru el, dar asta-i pentru că-n mintea ei de femeie visează la o desfătare de emoţii şi pentru că, fiind femeie, crede în farmece. Dar, până acum, toate farmecele ei n-au folosit decât, să mă facă pe mine să-mi pierd capul după ea. Nu, între mine şi Gunnar s-a consumat tot ce se putea consuma. Am fost nerod dacă mi-am închipuit că ne-am putea ajuta unul pe celălalt. În aceste ultime două săptămâni am învăţat multe, atâta pot să-ţi spun. Am aruncat peste bord tot balastul de aiureli sentimentale şi mă simt mult mai bine. Nu pot să spun că regret trecutul, ar fi o ipocrizie dac-aş afirma aşa ceva, trecutul e amestecat cu o mie de alte lucruri. Regretele, remuşcările sunt manifestările cele mai egoiste. Eu urmăream să trăiesc un gen de experienţă reconfortantă, un fel de liniştire simbolică, aş fi vrut să-l aud că-mi spune: „E în ordine, Hilary, totul e în ordine!”. Dar cum mi-ar fi putut spune aşa ceva? Poate că dacă i-aş fi impus voinţa mea, aş fi obţinut ceva, o mică melodramă adecvată. Dar şi-a impus el voinţa şi, firește, a trebuit să-l las în voie. Aşa era prevăzut în contract. Realmente, nu există nici o legătură vie cu trecutul, trecutul e un lucru mort, îţi dai seama limpede de acest lucru când te gândeşti la el, e ceva ce nu mai există. Ceea ce rămâne sunt doar emoţiile, care pot fi manevrate mecanic. Exact asta a fost întâlnirea mea cu Gunnar: un exerciţiu de manevrare mecanică. Sper ca el să-l fi găsit satisfăcător.

— Dar, Hilary, poate că ai greşit lăsând că lucrurile să se desfăşoare astfel. Poate că ar fi trebuit ca tu să fii mai pozitiv, mai inventiv...

— Inventiv?

— Da, adică să te gândeşti ce să-i spui, să apelezi la sentimentele lui, să-l înduioşezi, să-l ajuţi... vreau să spun că nu trebuia să-l laşi pe

el să facă totul... adică trebuia să-ţi închipui ce a însemnat pentru el să te întâlnească, el n-avea cum să ştie ce simţi tu...

— N-a vrut să ştie. Aşa mi-a spus,

— Aşa ţi-a spus, dar oamenii spun adesea ceea ce nu gândesc, mai cu seamă...

— Nu. nu, pe Gunnar l-am fumat. Marele eveniment care s-a întâmplat în viaţa mea e Kitty; Kitty într-adevăr înseamnă ceva, e un om viu.

— Dar e un lucru îngrozitor, şi nu se poate că... El nu ştie că vă întâlniţi?

— Kitty adoră secretele.

— Dar, Hilary, nu, nu se poate, *nu se poate*... Arthur îşi împinse scaunul mai în spate; faţa lui întinerită era îmbujorată de emoţie. Ştii bine că n-ar fi trebuit să te întâlneşti în taină cu soţia lui.

— De ce? Pentru că nimeni n-ar trebui să se întâlnească vreodată cu soţia altuia?

— Sunt anumite lucruri care nu se fac... gândeşte-te ce-ar fi dacă ar afla... nu trebuie să-ţi distrugi şansa de a repara răul pe care l-ai făcut. Spui că întâlnirea voastră a decurs aproape mecanic, dar pot să jur că a fost din vina ta, probabil că tu te-ai arătat sec şi sarcastic...

— Aşa cum sunt de obicei. Trebuia să mă apăr.

— De ce? Parc-ai spus că era prevăzut în contract să-l laşi pe el să decidă situaţia - drept să-ţi spun, nici măcar de asta nu sunt sigur - dar, pe de altă parte, nu prevedea contractul ca tu să te arăţi deschis şi simplu faţă de el, şi într-un fel chiar umil, şi...

— Arthur, mă faci să-mi vină să vărs. Îţi imaginezi că e uşor să fii deschis şi simplu când se trage în tine...

— Nici măcar n-ai încercat, şi trebuia să încerci. De ce nu-i scrii?

— Ca să-i spun ce?

— Ca să-i spui că-ţi pare rău şi...

— Nu. zău...

— Da, de ce nu, nu-i ăsta lucrul cel mai important? Desigur că emoţiile sunt mecanice, dar noi trebuie să depăşim faza mecanică. Şi merită să încerci. Mi-ai spus că viaţa ta a fost distrusă. Îmi spui că el a recurs la psihanalişti. Nimeni nu apelează la *ei* decât când lucrurile devin insuportabile.

— Se pare că pentru el au devenit insuportabile.

— Atunci e de datoria ta să încerci. Reconcilierea trebuie să fie posibilă. Trebuie.

— Şi de ce, mă rog, trebuie? Vorbeşti ca un prăpădit de teolog. Tu crezi într-un soi de *lucru* care se cheamă reconciliere. Poate că şi eu am crezut cândva în ea. Nu ştiu. Dar tu îţi imaginezi că există un anume loc rezervat unde au loc reconcilierile. Asta seamănă cu credinţa în Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu există. Ăsta-i lucrul

important. Nu e un lucru negativ, e un fapt pozitiv că nu există Dumnezeu.

— Foarte bine, nici eu nu cred în Dumnezeu. Dar cred că omul trebuie să persiste în simplitate şi adevăr Se poate să nu existe Dumnezeu, dar există bună-cuviinţă şi... şi există adevăr şi încercarea de a te ţine de el, adică de a trăi în adevăr... e ca un fel de lumină... şi încercarea de a face un bine şi de a stărui în ceea ce socoteşti că e bine, chiar dacă ţi se pare stupid atunci când îl faci. Ai putea să te ajuţi pe tine şi pe Crystal, ai putea să-l ajuţi pe el, dar asta nu poate fi realizat decât stăruind în bine şi crezând în el şi persistând... nu poate fi realizat decât... simplu... fără orgoliu... sau dramă... sau farmece...

— Eşti elocvent, dragul meu Arthur, dar nu şi foarte clar.

— Şi tu nu trebuie să-ţi bagi în cap că eşti îndrăgostit de soţia lui.

— Nu-mi bag în cap.

— Ba da, şi astea-s prostii, e un lucru neesenţial, trebuie să fie...

— În argumentaţia ta, o mulţime de lucruri „trebuie să fie”...

— Nu trebuie să discuţi despre el cu soţia lui şi nu trebuie să te vezi cu ea în taină, nu-i treaba ta să faci aşa ceva, nu-i de datoria ta şi nu poate duce la nimic bun. Nu-ţi dai seama că aşa ceva face împăcarea imposibilă, tu nu trebuie să ai încurcături şi secrete şi... şi aţâţări... tu nu trebuie să ai decât o bunăvoinţă... devotată şi... sinceritate şi... idei de genul acela vechi şi simplu, ca... ştii tu... şi nu faci decât să fugi de toate astea şi să te vâri într-o complicată...

— Îmi plac ideile tale „de genul acela vechi şi simplu”, dragul meu prieten vechi şi simplu.

— Îţi subminezi deliberat posibilitatea de a ameliora starea de lucruri, asemenea unui ostaş care se răneşte deliberat pentru a deveni inapt de luptă, e o crimă...

— Poate că eu sunt un ostaş voluntar...

— Dacă te-ai putea duce liniştit la el...

— Tocmai asta-i, Arthur, exact această iluzie, această veche şi simplă ficţiune nu e decât un sentimentalism. Gunnar mi-a servit o frumoasă lecţie de cauzalitate. Vorbeşti de adevăr. Ei bine, legăturile dintre noi constituie un subiect ştiinţific, şi ştiinţa este adevăr. În relaţiile noastre cu trecutul nu există miracole, răscumpărări, momente de tămăduire, prefaceri transfiguratoare. Nu poate exista altceva decât acceptarea bestialităţii acestui trecut şi autoapărarea. În copilărie credeam că Cristos a murit pentru răscumpărarea păcatelor mele. Numai că, desigur, el fiind Dumnezeu, nu murise de-adevăratelea. Ceea ce a făcut el a fost curată vrăjitorie. A suferit şi pe urmă, nu ştiu cum, toate au fost mai bune. Şi nimic nu e mai consolator decât gândul că suferinţa poate adumbri păcatele, că le poate şterge cu desăvârşire, ba mai mult, că la capătul ei nu te aşteaptă moartea. Şi nu numai atât, dar nici pe parcurs nu intervine

nici un rău din moment ce orice lucru cât de mic poate fi preschimbat şi *spălat,* din moment ce prin suferinţă toate pot fi izbăvite. Ce mit încântător, pe care-l vâră în capetele copiilor mici, neajutoraţi; şi ce minciună sfruntată această negare a cauzalităţii şi a morţii, această transformare a morţii într-un basm de suferinţă constructivă! Cine n-ar accepta să sufere, atât timp cât nu există moarte şi trecutul poate fi purificat? Ba oamenii ar căuta chiar suferinţa din moment ce aceasta le anihilează automat crimele. Ura! Numai că nu-i aşa. În toţi aceşti ani cât m-am gândit întruna la Gunnar şi la întreaga întâmplare, am mai păstrat pe undeva un grăunte din această veche minciună sentimentală, nu că mi-ar fi servit la ceva, doar n-aş fi putut-o folosi ca să schimb viaţa mea sau a lui Crystal, ceea ce nu-i de mirare pentru că asemenea plăsmuire nu poate sluji la nimic, dar când a reapărut - mă refer la Gunnar - din grăuntele ăsta a încolţit o speranţă idioată...

— Nu-i o speranţă idioată.

— O speranţă idioată c-ar putea cumva să fiu în cele din urmă răsplătit pentru că am fost atât de nefericit, pentru că mi-am distrus cariera şi mi-am irosit talentele - asta bănuiesc c-am gândit - nimeni, în afară de el, nu m-ar putea ajuta cu adevărat pe mine, nimeni, în afară de mine, nu l-ar putea ajuta cu adevărat pe el - şi mi-am imaginat într-un fel că ne-am putea întâlni şi spune „hei, *presto!", şi,* cât ai clipi din ochi, tot răul s-ar spulbera şi s-ar preschimba, ca în povestea cu Iisus Cristos. Numai că viaţa nu-i aşa, e prea adâncă, prea cauzală, şi noi suntem bătrâni. Desigur, acum totul pare ridicol, pare *stupid* că am suferit atât de mult din cauza unui lucru atât de aproape de a nu se fi întâmplat şi, desigur, sentimentul de culpabilitate este iraţional... uite, în parte asta m-a făcut să cred că totul se va spulbera. Dar iraţionalitatea ţine de esenţa lucrurilor, le pătrunde în întregime, nu-i doar un punct de reazem sau o portiţă de evadare, ci este însăşi condiţia noastră - am fost hărăzit să sufăr stupid, mama mea a suferit stupid, tatăl meu a suferit stupid, sora mea suferă stupid, ăsta-i scopul pentru care am fost creaţi - Gunnar n-a reprezentat decât o unealtă mecanică a destinului meu, aşa cum eu am reprezentat o unealtă mecanică a destinului lui...

— Aşteaptă, opreşte-te, Hilary, opreşte-te, vorbeşti anapoda, ai băut prea mult, şi bei des, te-ai oprit la cârciumă înainte de a veni aici.

— Mă faci să mă simt din nou în Nord, să mă simt din nou la misiunea creştină. Tu eşti mai beat decât mine. Uită-te la sticla aia de vin.

— Dar nu-i cum spui tu, tu prezinţi lucrurile ca şi cum n-ar exista decât o extremă sau alta, ţi-e capul năuc...

— Dacă-i pe aşa, tu eşti şi mai năuc. Foarte bine, spune-mi tu ce să fac.

— Să pui punct întâlnirilor cu Lady Kitty. Scrie-i şi spune-i că nu vii

joi. Spune-i că-ţi dai seama că-i un lucru incorect. Ăsta-i primul pas, şi dacă-l faci, s-ar putea să întrevezi şi următorul. Ea va înţelege şi te va respecta pentru această hotărâre. Şi ea ştie, probabil, că... e un lucru fals... care va duce la ceva rău.

— Cât despre rău, suntem vârâţi în el până la gât. Răul nu poate prăşi decât rău. Nu înţeleg de ce acorzi atâta importanţă acestor întâlniri. Desigur, sunt importante pentru *mine*....

— E o femeie proastă, rea şi frivolă.

— Haide, haide, Arthur. Nu ştii nimic despre ea.

— Am văzut-o la birou.

— Aha! Asta zace îndărătul tiradei tale morale. Eşti pornit împotriva ei. Sau poate că ţi-a căzut şi ţie cu tronc la inimă?

— E o cochetă, o uşuratică de înaltă clasă, se vede de la o poştă, se parfumează...

— Şi poartă o haină de vizon. Zău aşa, Arthur, eu mă consider un băieţoi de provincie, simplu şi nesofisticat, dar tu eşti absolut pueril. E o femeie frumoasă şi stilată, genul de femeie de care unul ca tine sau ca mine nu se poate apropia, în mod normal, nici de la o sută de kilometri. Dar în asta nu-i nimic rău, nu-i nici un motiv s-o urăşti.

— Nu-mi place genul ăsta de femeie vanitoasă din înalta societate, e răsfăţată şi proastă şi eu n-aş avea încredere în ea...

— Ce ştii tu despre femei, dragul meu Arthur? Mă rog, presupun că farmecele necioplite şi simple ale lui Crystal sunt mai pe măsura ta.

— Te rog să nu vorbeşti în felul ăsta despre Crystal.

— Mă rog, e sora mea, şi n-aş avea nimic împotrivă s-o văd într-un mantou de vizon, poate că o îmbrăcăminte mai acătării ar face-o şi pe ea să arate mai bine. Cred că am voie să fiu îndeajuns de realist încât să observ că se îmbracă exact ca o sperietoare de ciori şi are o faţă ca un fund de birjă. Faptul că-mi dau seama că-i urâtă nu mă face s-o iubesc mai puţin.

— Nu-i urâta!

— Iluziile tale sunt mişcătoare. Pe când Kitty...

— Nu vreau să mai aud în casa mea de Kitty în sus şi Kitty în jos... Nu vreau să te aud pomenind numele acestei femei în aceeaşi frază în care ai vorbit de Crystal.

— N-a fost aceeaşi frază, au fost două fraze diferite. Şi după cum spunea, Kitty...

— Ieşi afară, te rog, ieşi afară!

— Cum?

— *Ieşi afară l*

Arthur se ridicase de pe scaun. Era roşu la faţă, tremura şi gura îi zvâcnea convulsiv. M-am ridicat încet, mi-am luat şapca, mi-am îmbrăcat paltonul. Am rămas locului un moment, zgâindu-mă la Arthur cu curiozitate. Niciodată nu-l mai văzusem în halul ăsta.

Respiraţia îi era zgomotoasă, de parcă se afla pe punctul de a izbucni în hohote de plâns. S-ar fi zis că nu eram singurul care trăia sub tensiune.

Am ieşit liniştit din cameră şi am coborât scările. Un val cald de miros dulce-acrişor, miros de drojdie, mă întâmpina din brutărie. Am străbătut valul şi am ieşit în stradă. Câţiva nori luminoşi, de un rozaliu-londonez, străluceau pe cer. Mi-am pus şapca pe cap şi mi-am ridicat gulerul paltonului. Explozia lui Arthur, cu totul necaracteristică pentru el, mă zguduise şi resimţeam şocul.

Eram destul de beat (Arthur avusese dreptate din acest punct de vedere). Şi mă simţeam prost pentru că înşirasem o seamă de mahalagisme pe care nu le gândeam. Poate că existase ceva care ar fi trebuit explicat, dar, în mod cert, nu reuşisem să explic nimic.

Pe urmă, în timp ce mergeam, am început să mă gândesc la Kitty: nu mă gândeam la ceva special în legătură cu ea, ci mai curând o gândeam pe Kitty, aşa cum misticii îl gândesc pe Dumnezeu, cu un gând care transcende gândirea şi devine existenţă.

MIERCURI

ERA MIERCURI, ORA CINCI ŞI zece, plecasem devreme de la birou, şi mă găseam acasă la mine. Venisem acasă pentru un motiv practic şi simplu: să-mi iau o pereche de mănuşi. Vremea, care păruse friguroasă la maximum, dovedise totuşi că se poate răci şi mai tare, iar cerul căpătase o mohoreală densă, concentrată, de un cenuşiu congestionat, care vestea zăpadă. Şi dacă urma să petrec o bucată de timp (oare cât timp?) plimbându-mă în sus şi-n jos prin faţa casei lui Crystal, ca să-l stânjenesc pe Gunnar şi să-i scurtez vizita, voi avea fără îndoială nevoie de o pereche de mănuşi, ceea ce, în mod obişnuit, nu făcea parte din echipamentul meu. Am luat de asemenea şi un fular gros de lână. Şi, din raţiuni psihologice, m-am şi bărbierit. Eram gata să pornesc iar la drum, numai că era prea devreme. Luasem un prelungit prânz alcoolic, aşa încât acum mi-am spus că era preferabil să nu petrec într-o cârciumă intervalul de timp care-mi rămăsese, începeam să fiu subjugat alcoolului. Mai bine să mai stau acasă, oricum mai bine decât să ajung ameţit. Nu pentru c-aş fi avut de gând să-i vorbesc lui Gunnar. Nu voiam decât să mă vadă patrulând ca o santinelă, în sus şi-n jos, în faţa casei.

Scotocind prin buzunarele paltonului, am descoperit piatra neagră pe care i-o dădusem lui Biscuit şi pe care mi-o restituise. De ce oare? În urma cărui gând? Şi unde o fi ţinut-o între timp? Toată chestiunea era plină de mistere. Am mai găsit, în alt buzunar, mica mănuşă de lână pe care i-o scosesem şi i-o luasem la cea de-a doua întâlnire a noastră. Am vârât piatra în mănuşa de lână pe care i-o scosesem şi i-o luasem la cea de-a doua întâlnire a noastră. Am vârât piatra în mănuşă şi apoi ambele aceste ambigue trofee într-un sertar. De cât timp dura lupta, şi câte faze parcursese! Mă gândeam că, asemenea monumentului războaielor din Curtea Gărzilor, aş fi putut alcătui şi eu o respectabilă listă a bătăliilor: Grădina Leningrad. Scările ministerului partea întâi. Podul Westminster. Statuia lui Peter Pan. Scările ministerului partea a doua. Debarcaderul din Cheyne Walk. Salonul din Cheyne Walk. Scuarul Parlamentului... şi oare câte vor mai urma până să se termine definitiv războiul?

Zăceam acum întins pe pat şi mă gândeam la întâmplările zilei. Şi în timp ce stăteam astfel, cu mâinile înnodate sub ceafă, inima mea bătea: Kitty mâine, Kitty mâine! Mâine la ora asta aveam să mă plimb

pe cheiul Chelsea. Încercam să alung gândul, dar, împreună cu bătăile inimii, alcătuia fundalul tuturor celorlalte gânduri. Mi-am îndreptat atenţia către Arthur. Aproape că uitasem de Arthur, de când mă întorsesem aseară, acasă. Mă vârâsem de-a dreptul în pat, dormisem bine şi visasem un elefant care venise să mă culeagă cu trompa şi să mă ducă la dans. Dimineaţa însă, se redeşteptase penibila amintire. Mă simţeam zguduit zdravăn de atacul lui Arthur, cu emfatica şi violenta lui culminare, cu atât mai mult cu cât îmi dădeam seama, cu neplăcere, că unele dintre lucrurile pe care le spusese erau întemeiate. Îmi venise mie cheful să joc un rol de prost gust, şi Arthur mă luase în serios. Şi constatam acum că îmi păsa, chiar dacă în mică măsură, de ceea ce gândea Arthur despre mine. Mă făcusem vinovat de atitudine cinică, de grosolănie, de vulgaritate. De fapt, cinismul e grosolănie şi vulgaritate. Cum am putut spune ce spusesem despre Crystal, cum de nu mă lovise dragostea peste gură ca să mă amuţească? Cuvintele lui Arthur despre Kitty stârniseră instantaneu în mine o stupidă pică şi am încercat deliberat să-l jignesc, bătându-mi joc de Crystal. Fireşte că era o nebunie să mă întâlnesc cu Kitty în taină. Şi, desigur - şi acesta era lucrul cel mai dur dintre toate -, exista pe undeva un adevăr care o nega pe Kitty, numai că pentru mine Kitty însemna mai mult decât acel adevăr, şi acest lucru constituia la rândul lui un adevăr. Ar fi fost imposibil să nu o văd mâine pe Kitty, imposibil, imposibil, imposibil. Fără îndoială, într-un ungher conştient al minţii mele ştiam bine că toate acestea nu vor putea „merge mai departe", că vremea întâlnirilor cu Kitty se apropia de sfârşit. Kitty nu era „frivolă", deşi se poate să fi fost „răsfăţată". Ce bine ne-ar fi prins, mie şi lui Crystal, puţin „răsfăţ", s-ar fi putut chiar să ne fi îmblânzit caracterele, cel puţin pe-al meu, cu siguranţă. Kitty era o zăpăcită romantică, dar nu o iresponsabilă, şi nu pe de-a-ntregul proastă. Ştia, probabil, foarte bine, că din moment ce eu eram gata să fac tot ce-mi cerea, ei îi revenea hotărârea de a pune capăt atunci când va socoti c-a fost destul. În curând avea să-şi dea seama că nu mai era nimic de „discutat" şi va încheia conversaţiile noastre cu o veselă necruţare pentru care, mult mai târziu, îi voi fi recunoscător. Ştiam doar atât că, pentru propria-mi linişte tot din acel „mult mai târziu", nu puteam să pun eu capăt întrevederilor noastre. Cel puţin acest lucru era absolut limpede. Ea trebuia să pună punctul final, şi putea s-o facă chiar mâine. Gândul m-a făcut să închid ochii de durere. Dar, cel puţin, acest mâine îmi stătea încă în faţă, cu rodul prezenţei ei, deci încă exista un viitor.

Fusesem pur şi simplu uimit de tupeul lui Arthur, de curajul lui de a mă da afară. La fel de uimit fusese, evident, şi el. Venise la birou înaintea mea, mă aşteptase, aşteptase să vină la mine cu anxioasă umilinţă. Mi-a cerut iertare. Eu i-am cerut lui iertare. S-a acuzat singur că a fost beat. Eu m-am acuzat singur c-am fost beat. Cu Arthur, scena

împăcării a decurs ca pe roate. După care l-am întrebat dacă are ceva împotrivă să preia el munca mea pentru ziua de azi. A fost de acord cu entuziasm şi a preluat conţinutul mapei mele. Iar eu m-am jucat cu Reggie de-a vapoarele scufundate. El şi Edith mă tratau cu studiată blândeţe, ca pe o persoană care suferise o grea pierdere.

Tocmai mă uitam la ceas, gândindu-mă că încă nu era timpul să pornesc spre North Road şi întrebându-mă dacă n-ar fi cazul să beau o ceaşcă de ceai, când se auzi soneria de la uşa de intrare. Am sărit ca o minge şi am fugit la uşă. Să fi fost Biscuit cu o scrisoare ce contramanda întâlnirea de mâine?

Era Laura Impiatt. Cu părul ciufulit, pentru că-şi scosese pălăria, şi purtând o manta cu aspect militar, lungă până la glezne şi încinsă cu o cingătoare în talie, şi cizme. Nu-mi făcea plăcere sosirea ei. O dată cu Laura, pătrunsese în casă o atmosferă de prostească prefăcătorie şi afectare, mai insinuantă decât parfumul lui Kitty. Bănuiesc că Laura era o femeie cumsecade şi inofensivă, dar pur şi simplu n-aveam timp de ea. Se năpusti asupra mea.

— Hilary, e adevărat că ţi-ai dat demisia? Ce-i în capul tău?

— Pur şi simplu simţeam nevoia de o schimbare, asta-i tot. Nici un fel de problemă legată de vreo persoană, Laura. Rareori am eu asemenea probleme.

— În schimb, eu am numai probleme personale. Pentru mine totul ia aspecte personale. Oricum, nu te cred. Christopher, ştiai că Hilary a dat cu piciorul slujbei lui?

— Nu zău, bravo, Hilary! se entuziasma Christopher, care tocmai ieşise din camera lui învesmântat într-un halat lung purpuriu şi purtând un colier de mărgele cafenii şi o brăţară la culoare. N-aş fi crezut că ai atâta tărie!

— Christopher gândeşte că ai renunţat la competiţie.

— Aşa am şi făcut.

Am intrat în bucătărie şi am pus ceainicul la fiert. Laura a venit după mine, scoţându-şi haina. Prin uşa deschisă a camerei lui Christopher, l-am văzut pe Jimbo Davis culcat pe podea.

— Dar, Hilary, vorbind serios, ce-ai de gând să faci?

— Să predau copiilor preşcolari gramatica.

— Tu ai faima că nu spui niciodată adevărul. Mă rog, o să vedem noi, nu-i aşa, Christopher? O să fie un lucru absolut fascinant. Nu crezi că dacă Christopher şi-ar lăsa mustaţă şi barbă ar arăta exact ca Iisus Cristos?

— Nu.

— Ce-ai de gând să faci cu ceainicul ăla?

— Ceai.

— *Ceai?* Cred că Hilary a înnebunit.

— Luaţi şi puţin tort, ne oferi Christopher.

Jimbo se sculase şi venise acum în bucătărie, privindu-mă cu ochii lui trişti, compătimitori. Christopher aşează pe masă un tort de nucă, gata tăiat în felii. Am luat o felie şi am molfăit-o în timp ce fierbea ceainicul. După aceea am turnat ceaiul şi am luat o a doua felie, fără să-mi pese de ceilalţi. Mă simţeam flămând după un prânz alcătuit din whisky şi cartofi prăjiţi. Laura pălăvrăgea cu băieţii. Trecu câtva timp. Mânca şi Laura o felie de tort. Christopher şi Jimbo chicoteau întruna.

Mă uitam la ceainic. Parcă niciodată nu-l văzusem atât de clar. E ciudat cum nici nu observi obiectele în mijlocul cărora trăieşti. Şi totuşi, fiecare dintre obiectele înconjurătoare are o individualitate proprie, o minunată, profundă existenţă a lui. Ceainicul era albastru, lucios, scânteind în lumina electrică asemenea unei stele. Era de un albastru bizar, parcă injectat cu negru, şi-mi amintea de ceva. Niciodată până acum nu observasem cât de negru poate fi un albastru, rămânând totuşi albastru; o minunată înfăptuire a naturii! De fapt, ceainicul era negru şi albastru în acelaşi timp, lucru despre care mi se spusese că nu e cu putinţă. Numai că, desigur, era cu putinţă din moment ce culoarea nu exista *în* ceainic. Cine socoteşte că culorile sunt integrate în obiecte? Culorile sunt emanate de obiecte, radiază din ele, se detaşează şi plutesc în nori de culoare, în valuri de culoare, da, în valuri, oare nu e totul alcătuit din valuri? Desluşeam valurile. Ceainicul scânteia şi vibra ritmic şi eu scânteiam şi vibram o dată cu el.

M-am clătinat uşor, am întins mâna şi m-am prins de ceva. Era umărul lui Christopher. M-am întors şi m-am uitat la faţa lui Christopher: faţa lui devenise un chip de fată tânără şi frumoasă. Mi-am înălţat mâna, i-am atins părul auriu, strălucitor, şi m-am clătinat iarăşi. Pe urmă am văzut că sunt în camera lui Christopher, ajunsesem acolo ciudat de uşor, de parcă tălpile mele nici nu atingeau pământul. Era foarte uşor să calci pe aer, numai că nimeni nu mi-o spusese până acum. Şedeam pe podea, cu spatele rezemat de perete. Laura era şi ea lângă mine, Jimbo zăcea culcat pe jos, iar Christopher cânta încetişor la *tabla* şi pe toţi ne unea o inefabilă foarte plăcută senzaţie de comuniune, de parcă spiritele noastre se contopiseră şi pluteau înmănuncheate ca un ciorchine de îngeri ce-şi fluturau aripile în văzduh, chiar deasupra capetelor noastre, în centrul încăperii, numai că toate acestea se prefăcuseră în sunet, în sunet încântător. uriaşa bătaie ritmică a tobei care devenise gong tibetan, o imensă cavernă de sunet ca o gură gigantică ce se deschidea şi se închidea. Era cosmic şi frumos şi, de asemenea, foarte amuzant. Universul era amuzant, fundamental amuzant, şi toate astea erau fundamental de importante, pentru că nimic nu era mai profund decât amuzamentul, nimic. Nici râu, nici bine, nici hazard, amuzamentul era cel mai adânc din tot ce există, ah, ce bucurie! Acum mă răsuceam întruna, întruna, ca un fir

care se deapănă, ca un vălătuc care se dezvălătuieşte. Eram un zid de lumină care se derula lent prin imense şi pustii câmpuri de spaţiu şi de timp. Şi apoi l-am văzut pe domnul Osmand. Şi domnul Osmand se găsea acolo în caverna care era şi o gură care era lumina ce se derula care eram eu, iar domnul Osmand era ca universul, fundamental amuzant. Am încercat să-i comunic acest lucru, dar în loc de cuvinte, din gura mea ieşeau mici turtite de zahăr. Am vrut să-i ofer câteva turtite, dar dansau uşor în aer şi apoi se îndepărtau plutind. Domnul Osmand se târa pe podea ca un gândac, era un cărăbuş cu un cap uriaş şi capul venea către mine şi ochii uriaşi de cărăbuş se uitau în ochii mei şi ochii lui aveau o mie de faţete şi fiecare faţetă avea o mie de faţete. Domnul Osmand era foarte frumos şi foarte amuzant şi îl iubeam. *Amo amas amal amamus amatis amant amavi amavisti arnavit amavimux amavistis amaverunt amavero amaveris amaverit...* Totul era iubire. Totul va fi iubire. Totul a fost iubire. Totul ar fi iubire. Totul ar fi fost iubire. Ah, asta era, în sfârşit, ăsta era adevărul. Totul ar fi fost iubire. Ochiul uriaş, care devenise o imensă sferă, respira uşurel, numai că nu era nici ochi, nici sferă, ci o mare şi minunată jivină, acoperită cu o sumedenie de picioruşe mişcătoare, ca nişte fire de păr, unduind atât de lin, de parcă erau sub apă. Totul va fi bine şi totul va fi bine, spunea oceanul. Aşadar locul împăcărilor exista totuşi, nu ca o gaură de nod în lemnul unui dulap, ci răspândindu-se pretutindeni şi fiind totul. Nu aveam decât să-l doresc şi va fi, căci spiritul este omniprezent, numai că eu n-am ştiut-o niciodată, aşa cum n-am ştiut că poţi călca pe aer. Puteam ierta. Puteam fi iertat. Puteam ierta. Poate că până la urmă asta era totul. Poate că a fi iertat nu însemna decât să ierţi, numai că nimeni nu mi-o spusese niciodată. Nu era nevoie de nimic altceva. Doar să ierţi. A ierta este egal cu a fi iertat, taina universului, asta nu trebuie s-o uiţi niciodată. Trecutul fusese împăturit cu grijă şi, într-o clipită, totul fusese preschimbat şi prefăcut în frumos şi în bine.

JOI

SE PARE CĂ DORMISEM, DOAR CĂ trezirea nu era ca o deşteptare din somn. Fireşte, ştiam ce se întâmplase. Am ştiut chiar de la început, în timp ce priveam la ceainic, numai că din clipa în care începusem să-mi dau seama, nu a mai părut să aibă importanţă, totul era atât de dulce şi de amuzant. M-am uitat cu conştiinciozitate la ceas. Arăta douăsprezece. Dar ce însemna douăsprezece? Am privit în jur, respirând adânc şi regulat, şi simţind ce plăcut e să respiri. Treptat, lumea se aduna în formele ei obişnuite. Mă aflam în odaia lui Christopher, întins pe jos, cu capul pe o pernă. Christopher zăcea pe maldărul de perne care-i servea drept pat. Jimbo Davis era culcat pe podea cu faţa în jos, o mână atârnându-i molatec deasupra capului. Laura zăcea într-o poziţie perpendiculară pe trupul lui Christopher, cu capul rezemat de stomacul lui. Rochia îi era descheiată până la talie, şi-şi scosese un braţ din mânecă, dezvăluind un umăr dolofan şi o bretea întinsă ce-i tăia carnea. Ţinea ochii închişi şi zâmbea. M-am uitat la ceas: arăta unu. Să fi fost zi, să fi fost noapte?

Se auzi soneria la uşa de intrare. Am ascultat-o îngândurat. Continua să sune. Am început să mă scol. Era greu. M-am ridicat în genunchi, m-am opintit în picioare, am călcat peste Jimbo. Mă simţeam bine, ba chiar încercam o stare plăcută, numai că aveam o ciudată senzaţie de plutire. Haina îmi dispăruse şi cămaşa mi-era descheiată şi atârna scoasă afară din pantaloni. Mintea îmi funcţiona. Soneria continua să târâie. Am deschis uşa. Era Freddie Impiatt.

Îmi recăpătasem controlul asupră-mi. Am rămas în prag, uitându-mă la Freddie şi vârându-mi cămaşa în pantaloni. Freddie era roşu la faţă şi fără pălărie, întrebă cu o voce încordată, parcă gata să se sufoce:

— Laura e aici?

Am cugetat o clipă. Era mai bine să nu fie aici. I-am răspuns:

— Nu. îmi pare rău.

— Am mai fost o dată la tine şi am sunat nebuneşte, dar nu mi-a răspuns nimeni. Şi totuşi lumina era aprinsă. Nu ştiu unde poate fi.

— Îmi pare rău.

— Cred totuşi că-i aici. Vreau să intru. Îşi puse un picior în uşă.

— Regret, Freddie, nu te pot primi acum. Băieţii au făcut-o lată. Nu pot. Oricum, e trecut de miezul nopţii. E trecut de miezul nopţii, nu-i

aşa, nu de amiază? Vreau să spun că nu-i unu ziua, nu-i aşa?

Am început să împing piciorul lui Freddie cu piciorul meu. Şi piciorul meu împingea cu mai multă forţă.

— Îmi pare rău, am spus, şi am izbutit să închid uşa.

M-am uitat în jur, căutând telefonul ca să întreb robotul dacă-i ora unu din zi sau din noapte, numai că telefonul părea să fi dispărut, în spatele meu se năluci o siluetă. Era Jimbo. M-am prins de el.

— Hilary, te simţi bine?

— Da, dar tu?

— Eu n-am luat nimic. Pur şi simplu am adormit. Eşti tare furios pe noi?

— A venit Freddie s-o caute pe Laura. I-am spus că nu-i aici. N-am vrut să intre şi să vadă oroarea asta.

Christopher continua să zacă pe spate cu gura deschisă. Laura se mişcase. întorcându-se pe o parte; capul i se odihnea acum pe o pernă, lângă umărul lui Christopher, iar braţul gol i se întinsese peste pieptul lui. Amândoi dormeau adânc.

— Ar trebui s-o deşteptăm, zise Jimbo. Haide, scoală-te, e timpul să te duci acasă!

Am ridicat-o în capul oaselor, i-am vârât braţul gol la loc în mâneca şi i-am încheiat rochia. Era grea şi moale şi caldă. A deschis ochii, continuând să surâdă, şi s-a ridicat în picioare, ţinându-se de mâna lui Jimbo.

I-am spus:

— E târziu, Laura, trebuie să pleci. A venit Freddie să te caute. I-am spus că nu eşti aici, deşi erai. Jimbo, condu-o te rog acasă cu un taxi.

Am intrat în dormitorul meu. Lumina era încă aprinsă. M-am întins pe pat. L-am auzit pe Jimbo vorbindu-i Laurei, ajutând-o să-şi îmbrace paltonul, ieşind cu ea pe uşă. Era, desigur, noapte, şi întuneric beznă afară. Nu mi-era somn, mă simţeam doar relaxat. Zăceam cu capul pe pernă şi meditam. Mă comportasem prosteşte faţă de Freddie. Desigur că Laura o să-i spună adevărul, care, în fond, nici nu era ruşinos. Tot ce reuşisem era să fac ca o farsă nevinovată să pară un lucru vinovat. Şi, pe de altă parte, am prelungit panica bietului Freddie în legătură cu dispariţia nevesti-si. Dar, fireşte, avusesem şi eu dreptate să nu-l las să intre. Ce situaţie neplăcută şi ce obrăznicie din partea băieţilor să ne drogheze! Speram că Freddie va înţelege.

Apoi, deodată, mi-am amintit că parcă trebuise să fac ceva în cursul după-amiezei şi apoi mi-am adus aminte şi despre ce era vorba. Trebuia să mă duc în seara asta la Crystal ca să supraveghez vizita lui Gunnar, şi să intru la ea de îndată ce va fi plecat el. În seara asta! Şi acum era aproape două noaptea! M-am ridicat brusc şi mi-am coborât picioarele pe podea. Desigur că Crystal m-a aşteptat, şi a fost îngrijorată. Gunnar a fost la ea şi nimeni n-a ocrotit-o. Am sărit în

picioare şi mi-am prins capul în mâini. Voiam să-i telefonez, să alerg la ea, dar după o clipă mi-am dat seama că e absurd. Probabil că acum dormea dusă. O să mă duc la ea mâine la prima oră. M-am aşezat din nou, năucit de grijă şi supărare. Senzaţia de „vis plăcut", pe care o avusesem până atunci, se risipea şi obişnuita mea luciditate, obişnuita mea amărăciune se reinstaurau în drepturi. Nu izbutisem să am grijă de Crystal, să o oblăduiesc. Ce şi-o fi închipuit, ce temeri or fi muncit-o văzând că am dat atât de ruşinos bir cu fugiţii? Am dormit şi m-am lăsat legănat de visuri, când de fapt ar fi trebuit să stau santinelă în post, veghind împotriva vrăjmaşului.

L-am auzit pe Jimbo reintrând în casă cu paşi tiptili. Mi-a bătut în uşă.

— Ai condus-o?

— Da, el o aştepta. S-a bucurat când a văzut-o.

— Mă rog, sper că totul o să fie în ordine.

În timp ce vorbeam, mă uitam la un mic dreptunghi alb aflat pe noptiera mea. Mă întrebam ce-o mai fi şi asta. Părea o carte de vizită. Am luat-o şi am citit: *Neville Osmand, consultant în probleme de învăţământ.* M-am holbat la ea, fără să înţeleg.

— De unde dracu'a mai apărut şi chestia asta? l-am întrebat pe Jimbo.

— A lăsat-o chiar el.

— *El?*

— Da, tipul care a venit aseară, zicea că a fost profesorul tău.

Mi-a revenit în minte o stranie, foarte stranie imagine a domnului Osmand în chip de jivină, privindu-mă drept în faţă. Şi totuşi păruse a fi un vis.

— A venit, într-adevăr? Dar mi s-a arătat în vis. Nu se poate să fi fost aici.

— Erai sub influenţa drogului. A încercat să-ţi vorbească, s-a lăsat pe genunchi şi s-a uitat la tine. I-am spus că te afli într-o călătorie îndepărtată.

— Şi eu ce făceam? I-am vorbit?

— Chicoteai întruna, şi ai recitat o aiureală, parcă pe păsăreşte.

— Oh, Dumnezeule, oh, Dumnezeule!

— Îmi pare rău, Hilary... să ştii că n-a fost ideea mea...

— N-a lăsat o adresă, n-a spus c-o să mai vină?

— Nu, a lăsat numai cartea de vizită.

— Dumnezeule! Pleacă, te rog. Pleacă şi stinge lumina.

Am rămas cu privirea aţintită în întuneric. Deci, după atâta amar de ani, domnul Osmand reuşise să detecteze urma elevului său favorit, a creaţiei sale, a marii sale înfăptuiri: Hilary Burde. Ce moment de înaltă mândrie!

Era joi dimineaţa. Sosisem la Crystal înainte de ora opt. Când m-a văzut, a părut surprinsă,

— Bună iubitule. Nu te aşteptam acum.

— De ce nu mă aşteptai acum? M-ai aşteptat aseară, presupun.

— Da, dar când am văzut că nu vii, am bănuit c-ai fost reţinut.

— Reţinut?

— Ne-am uitat mereu după tine...

— *Ne-am...?*

— Gunnar şi cu mine.

— Trebuie să înţeleg că i-ai spus lui Gunnar...

— Da, i-am spus că ai să patrulezi în sus şi-n jos în faţa casei, dar am privit de câteva ori şi nu te-am văzut şi, după aceea, cred că am uitat să mai privim pe fereastră.

— Aţi uitat?

— Da. Şi pe urmă, când a plecat...

— La ce oră a plecat?

— Trebuie să fi fost aproape de miezul nopţii.

— Vrei să spui c-a stat aici de la ora şapte până Ia miezul nopţii?

— Da. I-am servit şi cina. Nu mă aşteptam să stea aşa de mult. Aveam pregătită cina pentru tine. Dar a mâncat-o el.

— A mâncat-o, da? Şi ce i-ai dat la cină?

— Peşte pané şi mazăre, şi tartă cu caise. I-a plăcut. Mi-a spus că n-a mâncat niciodată peşte pané.

— Dumnezeule! Nu vrei să afli de ce n-am venit? Credeam c-ai să fii distrusă de îngrijorare.

— Ce s-a întâmplat?

— M-au drogat băieţii. Mi-au oferit un tort în care injectaseră nu ştiu ce porcărie.

— Şi cum te simţi?

— Acum mă simt bine, dar am avut o noapte foarte ciudată. Nu mi-am revenit până după miezul nopţii.

Nu i-am povestit despre vizita domnului Osmand. Era prea dureros. În mod cert, fusese o noapte foarte ciudată. Îmi aminteam de ea nu ca de un vis, ci mai curând ca de o experienţă, de parcă într-adevăr fusesem luat şi purtat undeva unde mi se înfăţişaseră tot felul de vedenii de care acum nu-mi mai puteam aminti limpede. Îl revedeam pe domnul Osmand în chip de cărăbuş în mişcare. Revedeam şi acea jivină blândă şi duioasă care era totul. Dar a mai fost ceva, ceva foarte important, un soi de ecuaţie matematică sau aşa ceva, sau ce altceva fusese?

— Fă-mi puţin ceai, iubito, dacă vrei. Şi ce naiba s-a întâmplat, ce-a avut Gunnar să-ţi spună, nu cumva ţi-a făcut avansuri?

— Bineînţeles că nu. Pur şi simplu am stat de vorbă.

— Despre ce?

— O, despre una, despre alta. Despre trecut, despre tine, despre munca lui, despre viaţa lui la New York, despre o căţeluşă pe care a avut-o la New York şi pe care o chema Rosie, şi căţeluşa asta...

— Opreşte-te, Crystal, opreşte-te, mă faci să-mi pierd minţile. Vrei să spui că tu şi Gunnar aţi stat aici, aţi mâncat peşte pané şi aţi vorbit în modul cel mai obişnuit despre lucrurile cele mai obişnuite? Nu te cred.

— Mă rog, sigur că n-a fost obişnuit. A fost straniu, înainte de a fi sosit, mi-a fost atât de teamă, de credeam c-o să leşin. Dar a fost bun, *foarte bun* cu mine. După un minut de la venirea lui am început să mă simt mai bine, mult mai bine, şi acum mă simt mai bine.

— Şi-aţi discutat despre căţeluşa lui din New York?

— Am discutat despre tot felul de lucruri, şi mi s-a părut foarte firesc. Voia să ştie ce-am făcut amândoi de când ne-a văzut ultima oară.

— Şi povestea ta trebuie să fi fost scânteietoare.

— Şi mi-a pus tot felul de întrebări în legătură cu tine.

— Ca de pildă?

— Dacă ai fost nefericit, dacă te-ai dus la psihanalişti...

— Sper că i-ai spus că n-am fost.

— Desigur. A vorbit despre tine cu atâta blândeţe şi bunătate...

— Îi era milă de mine, ce drăguţ din partea lui!

— Da, foarte drăguţ, nu-i aşa? I-am spus şi eu că a fost frumos din partea lui să dorească a te vedea.

— Şi ce-a răspuns?

— Că i-a făcut bine să te vadă.

— Vai, Crystal, Crystal! Nu înţelegi, toate astea nu sunt decât praf în ochi. Dă-mi odată ceaiul ăla, pentru numele lui Dumnezeu! A venit aici doar ca să-şi scuipe dispreţul faţă de noi, faţă de tine, să-ţi vadă sărăcia şi să constate ce viaţă împuţită am dus amândoi. A venit ca să-şi afirme triumful asupra noastră.

— A spus că tu meriţi să ai o slujbă mai bună.

— S-a uitat la odaia asta, s-a uitat la rochia ta! Asta nu-i bunătate, e răzbunare! Nu poţi gândi că a făcut-o din bunătate. Dacă gândeşti astfel înseamnă că ai o minte obtuză.

— Ba bunătate a fost, răspunse Crystal, o *ştiu.* Tu n-ai cum să ştii, doar n-ai fost de faţă. A fost atât de drăguţ!

— Şi ţi-a sărutat din nou mâna?

— Da, la plecare.

— Ce duios! Şi când mai vine să se regaleze cu peşte pané şi tartă cu caise?

— Niciodată, răspunse Crystal foarte calmă.

Eu îmi beam ceaiul şi ea şedea în faţa mea, cu mâinile împreunate pe masă. Purta peste rochie un şorţ destul de murdar. Părul des şi

cârlionţat îi era strâns pe după urechi, faţa îi arăta lătăreaţă, lucioasă, neajutorată, buza de jos, umedă, îi atârna, nasul borcănat, cu vârful întors, i se roşise. În cameră era rece. Îşi scoase ochelarii, dezgolindu-şi ochii slabi, aurii, care se uitau la mine.

— Niciodată?

— Nu ne vom mai întâlni niciodată.

— El a spus asta?

— Da.

— Îşi închipuie că-i Dumnezeu. A zis ceva despre o nouă întâlnire cu mine?

— A zis că s-ar putea să dorească să te mai vadă o dată, dar trebuie să mai cugete.

— Ce mărinimos din partea lui î

— Hilary, cred că ar trebui să plecăm din Londra.

— El a sugerat lucrul ăsta?

— Da.

— Crystal, îmi plesneşte capul!

— A spus-o în modul cel mai binevoitor, se gândea la binele nostru. Zicea că s-a gândit că tu ai putea obţine o slujbă la o universitate din provincie. Şi c-am putea începe o viaţă nouă. La Exeter, sau la Glasgow, sau în altă parte.

— Crystal, iubito. Ştiu bine că tu nu eşti deosebit de inteligentă, dar chiar nu poţi sesiza diferenţa dintre o preocupare binevoitoare şi o impertinenţă neruşinată?

— N-a fost impertinenţă, nici gând, s-a arătat atât de deschis, de sincer! Cu nimeni n-am mai stat de vorbă în felul ăsta, am discutat amândoi cu atâta francheţe, fiecare dintre noi a spus tot ce-a gândit, am discutat despre toate, am simţit nevoia să fim aşa, şi ne-a făcut bine, nu numai lui, dar şi mie, şi a înţeles acest lucru în chip minunat. I-am spus cât de îndrăgostită am fost de el când l-am cunoscut prima oară şi...

— *Cum?*

— Am fost îndrăgostită de Gunnar, doar ţi-am spus lucrul ăsta, şi cum aş fi putut să nu fiu, a fost atât de bun cu mine... Încă îl mai iubesc...

— Crystal... el a ştiut... *deci...?*

— I-am spus... că în noaptea aceea... dacă nu l-aş fi iubit nu l-aş fi lăsat... o ştia... îşi amintea...

— Ce drăguţ din partea lui să-şi amintească. Crystal, mă dai gata!

— Ţi-am spus doar...

— N-am crezut spusele tale, cel puţin nu în felul ăsta. N-are importanţă. Aşadar aţi vorbit despre noaptea aceea memorabilă, şi el ţi-a mulţumit ţie, şi tu i-ai mulţumit lui, şi v-aţi spus adio pe veci.

— Nici chiar aşa. Tu încerci să faci lucrurile să arate altfel decât au

fost în realitate. Gunnar a fost foarte abătut, vreau să spun că simte profund toate lucrurile astea, a venit aici tocmai ca să le poată simţi, şi i-a fost de mare ajutor să mi le poată spune mie, ştiu că l-am ajutat, şi mi-a părut foarte bine, foarte bine că l-am putut ajuta - şi acum că amândoi l-am ajutat...

— Adio şi n-am cuvinte.

— Cum am putea continua relaţiile cu el...?

— Dumnezeule, n-am de gând să continuu relaţiile cu el.

— N-ar fi posibil. E mult mai bine să facem tot ce ne stă în putinţă şi să-i spunem la revedere. Amândoi ne-am simţi mai bine, chiar mult mai bine, şi poate că lucrurile s-ar schimba, simt de pe acum că lucrurile ar putea să se schimbe. N-am putea părăsi Londra şi pleca în altă parte şi lua viaţa de la început? Mi-ar plăcea atât de mult să trăiesc la ţară! Uite, am simţit deodată că acum ar fi posibil, o viaţă nouă, o viaţă mai bună...

— Hai să plecăm în Australia!

— Ei bine, de ce nu? Cu tine aş pleca oriunde... şi oriunde aş putea lucra...

— Crystal, nu ştiu ce tot îndrugi. Mai bine că n-am venit aseară. Aş fi fost în stare să-l ucid. Cred că nutream această intenţie.

— Dar de ce... de ce?... când a fost atât de drăguţ...

— Nu mai folosi cuvântul ăsta că încep să urlu!

— A fost de folos... mie mi-a fost de mare folos că l-am văzut.

— Pari foarte calmă şi mulţumită de tine însăţi.

— Nu sunt calmă, nu sunt deloc calmă.

Lacrimi uriaşe îi izvorâră din ochi, i se rostogoliră pe obrajii rotofei, continuând să se adune.

— Încearcă să-l vezi din nou, îmi spuse, întâlneşte-te cu el doar o singură dată şi încearcă să fii bun, te rog, fă ca totul să iasă bine.

— Niciodată nu va putea să iasă bine. El nu mă va putea ierta vreodată.

— Nu asta-i important, replică Crystal. Tu trebuie să-l ierţi pe el. Asta va face ca totul să iasă bine. Dacă tu îl ierţi pe el, atunci se creează... un soi de spaţiu deschis... şi el va fi în stare...

În clipa aceea mi-am adus aminte ecuaţia care-mi apăruse atât de importantă cu o noapte înainte, taina universului. A ierta este egal cu a fi iertat. Acum însă, în lumina lucidă a zilei, mi se părea un nonsens verbal...

Mi-am băut ceaiul. Crystal plângea.

Mă aflam din nou pe cheiul Chelsea, la cinci după-amiază, aşteptând să se facă ora şase. Ningea vag, cu fulgi foarte mărunţi, care pluteau prin văzduhul liniştit, nehotărâţi parcă dacă s-o ia în sus sau în jos.

La birou, întreaga zi simţisem că-mi vine să urlu, de bucurie şi de durere. I-am cerut lui Arthur câteva dosare, dar n-am putut lucra. Totul îmi părea o aiureală lipsită de noimă. A existat oare o vreme când am reuşit să înţeleg, ba chiar îmi plăceau încâlcelile astea fără importanţă? Arthur şi cu mine ne evitam printr-o înţelegere tacită, şi când una dintre lepădăturile lui l-a chemat la telefon, iar Arthur a plecat cu o figură spăsită, m-am simţit de-a dreptul uşurat. S-ar fi zis că eu nu-i puteam ierta cutezanţa de a-mi fi arătat uşa, iar el nu-mi putea ierta faptul că insultasem femeia pe care o iubea. Fireşte că eu eram mult mai vinovat, dar lucrul ăsta nu avea nici o însemnătate. Se părea că povestea aceea cu a ierta şi a fi iertat se dovedea înşelătoare chiar şi în cele mai prielnice împrejurări.

Ziua de lucru se lungea interminabil, dar am reuşit să-i fac faţă fără să-mi pierd controlul asupră-mi. Jenny Searle m-a invitat la registratură să joc cu ei fotbal de masă. Acum când se ştia că plec, dobândisem o bruscă popularitate şi toţi mă chemau la ei. Ba chiar, doi tipi din alte secţii, pe care nici nu-i cunoşteam, veniseră să-mi ceară informaţii în legătură cu Australia. Îmi dădeam silinţa să mă gândesc la viitor, dar acest obiect al meditaţiilor mele îmi apărea ca un soi de hău. Amabil din partea lui Gunnar să sugereze că aş putea intra în corpul didactic al universităţilor din Exeter sau Glasgow, dar chiar dacă aş fi dorit s-o fac, ştiam prea bine că şansele de a dobândi o slujbă academică, la vârsta mea şi cu trecutul meu, erau nule. Cine mi-ar fi dat o recomandare? Gunnar? Şi apoi, aşa cum remarcase Stitchworthy cu multă vreme în urmă, eu nu eram ceea ce se numeşte un cărturar. Nu deţineam altceva decât versatila mea aplicaţie pentru gramatică, afinitatea mea cu cuvintele, talent care nu-mi folosise la nimic în toţi aceşti ani din urmă.

Singura mea activitate constructivă de pe parcursul acestei zile a fost să-i scriu o misivă domnului Osmand, pe adresa şcolii. I-am scris şi directorului, comunicându-i că încercam să dau de urma domnului Osmand. Ştiam că părăsise de mulţi ani şcoala, dar mă gândeam că poate lăsase o adresă. În scrisoarea către domnul Osmand îi mărturiseam regretul amarnic de a mă fi găsit în acea stare deplorabilă în ziua când mă vizitase. Îl asiguram că cineva îşi bătuse joc de mine drogându-mă, şi-mi exprimam speranţa de a avea cât mai curând prilejul unei revederi în care să discutăm despre vremurile de altă dată. Îl mai asiguram de continua mea gratitudine pentru tot ajutorul pe care mi-l dăduse, şi de speranţa că e sănătos şi într-o situaţie prosperă. Era o scrisoare rigidă, scrisoarea tipică adresată unui vechi profesor, întâmplarea mă mâhnise profund, dar nu mă puteam concentra asupra celor ce scriam. Cât despre „speranţa” mea exprimată în final, dacă stam să mă gândesc, părea absolut zadarnică. Cum putea avea domnul Osmand o situaţie prosperă? Trebuie să fi fost

bine trecut de şaizeci de ani şi, fără îndoială, singur. „Consultant în probleme de învăţământ.” Ce-o mai fi însemnând şi asta? Ceva tragic, fără îndoială. Evident, nu mai era profesor, şi ce altceva pe lume i-ar fi plăcut lui să fie? Oare ieşise la pensie sau fusese dat afară? Eu am fost, probabil, cel mai bun dintre elevii lui, şi iată ce se alesese şi de mine. Desigur, nu-i lămurisem niciodată motivele pentru care renunţasem la Oxford. Mă întreb ce-o fi gândit el?

La patru şi jumătate am plecat de la birou şi m-am dus direct în Chelsea. Ieşisem total de sub efectul drogului, şi mă forţasem să mănânc ceva la prânz. Îmi simţeam mintea straniu de limpede şi trepidam de energie. Aveam senzaţia că aş putea seca Tamisa dintr-o sorbitură. Mă munceam din răsputeri să nu mă gândesc la ce va fi dincolo de întâlnirea mea cu Kitty şi, în linii mari, izbuteam. Era foarte posibil să fi fost cea din urmă întâlnire a noastră. Chiar dacă ar mai fi urmat o întrevedere cu Gunnar, pe Kitty s-ar putea s-o văd în seara asta pentru ultima oară. S-ar cuveni oare să-i sugerez asemenea lucru? Toate aceste cugetări se năşteau moarte, ba chiar se mistuiau cu totul pe măsură ce după-amiaza înainta şi se topea în anihilanta senzaţie a apropierii lui Kitty.

La şase fără un sfert, după ce trecusem de vreo opt ori în sus şi-n jos prin faţa casei, sorbind din ochi dâra de lumină aurie ce se filtra pe ferestrele salonului, am simţit că nu mai pot răbda şi am sunat la intrare. Mi-am dat seama în aceeaşi clipă că uşa era întredeschisă. Mi-am înfipt piciorul în prag şi am tras cu urechea.

— Vino sus, doar cunoşti drumul, se auzi glasul lui Kitty.

Am urcat scara, calcând surd pe covorul moale, trecând pe lângă o sumedenie de obiecte sclipitoare aşezate pe diverse console, şi pe lângă un imens număr de miniaturi asemenea unor ochi licăritori, străbătând calda învăluire ţesută de mirosul de mobilă nouă şi parfumul lui Kitty, şi am intrat în încăperea unde stătusem de vorbă cu Gunnar. Ochii mei întâlniră o privelişte exotică.

Kitty, cu un prosop înfăşurat în jurul umerilor, şedea pe un taburet scund, de mătase, în faţa căminului în care pâlpâia un foc domol. Nenumăratele lămpi discrete îşi cerneau tainica bogăţie de lumină difuză asupra diversităţii de bibelouri de pe diversitatea de măsuţe. Medalionul galben din centrul covorului scânteia ca un giuvaier. Kitty, într-o rochie lungă, de seară, dintr-o stofă de albastrul păunului, cu o glugă care-i atârna pe spate, se uita la mine. îndărătul ei, în picioare, ţinând în mână o perie cu care, evident, îi netezise părul, stătea Biscuit. Purta un sari splendid, din mătase moarată cafeniu închis, tivit cu aur. Părul îi era despletit şi i se revărsa ca un torent negru, lucios, până jos, pe spate. După ce-şi îndreptă ochii lipsiţi de orice expresie asupra mea, aşa cum stăteam în uşă, Biscuit începu să culeagă câteva fire de păr din perie, şi le răsuci pe degetele lungi şi

subţiri într-un ghemotoc pe care-l azvârli în foc. Apoi rămase nemişcată, cu o răbdare de mic animal, şi cu privirea aţintită asupra tivului rochiei lui Kitty. Îi atinse uşurel ceafa cu peria, şi rămase încremenită, aşteptând pesemne, cu ochii plecaţi, porunca lui Kitty fie de-a pleca, fie de-a continua cu periatul.

Kitty, cu coama de păr negru periată spre spate şi fruntea liberă, scăldată în lumina clară a unei lămpi aşezate pe poliţa căminului, chiar deasupra-i, îmi expunea cea mai completă imagine a feţei ei din câte avusesem până acum. A feţei ei frumoase, brave, temerare, impulsive. Îi puteam desluşi culoarea ochilor mari, de un albastru închis de ardezie, iar nasul puternic părea şi mai dominator, buzele mai pline, răsfrângându-se cu vitalitate, voinţă şi o radioasă automulţumire animalică. Priveam această faţă, şi universul părea să se rotească molcom, ca o pasăre uriaşă, pentru ca apoi să-şi ia un răgaz de odihnă.

— Ai venit mai devreme, spuse Kitty fără să pară deloc descumpănită.

Ridică o mână spre spate, împingând deoparte peria lui Biscuit. Cu aceeaşi mişcare zvârli pe jos prosopul de pe umeri. Biscuit îl ridică şi-l împături pe braţ.

— Îmi cer scuze.

— Biscuit...

— Nu-i nevoie s-o expediaţi pe Biscuit. Nu rămân.

— Nu rămâi?

— Acesta este locul unde am discutat cu soţul dumneavoastră. Locul unde discut cu dumneavoastră este afară, pe debarcader.

— Biscuit, te rog...

Biscuit, cu peria şi prosopul în mână, se îndreptă spre uşă. Am observat că era desculţă pe sub poalele *sari*-ului. M-am dat deoparte. O şuviţă de păr lucios, negru ca smoala, îi căzuse pe un umăr şi, în timp ce şi-o îndepărta, am zărit legănarea unor cercei lungi. Trecu pe lângă mine fără nici o privire, cu un uşor foşnet de mătăsuri, şi după aceea am auzit lipăitul aproape imperceptibil al picioarelor desculţe care urcau scările dindărătul meu.

— E foarte frig afară, spuse Kitty. A început să ningă?

Îşi adunase părul, aducându-l spre frunte şi acum şi-l pieptăna cu degetele, masându-şi totodată viguros pielea capului. Inconştienta încredere în sine trădată de acest gest mă deruta.

— Da.

— Atunci n-ar fi mai înţelept să rămânem aici?

— Faceţi cum doriţi, am răspuns. Eu mă duc în stradă.

Am părăsit camera, am coborât treptele şi am ieşit din casă, închizând încet uşa de la intrare în urma mea. Am traversat strada şi m-am îndreptat spre debarcader.

Era pustiu. Traficul de pe chei fâsâia înăbuşit pe şoseaua pudrată de zăpadă. Fulgii mărunţi continuau să cadă, rari dar fermi. Era foarte frig şi mă bucuram că-mi luasem fularul şi mănuşile. Îmi vârâsem şapca în buzunar. Fluxul apei era scăzut, o fâşie de mâl presărat cu pietre lucea în lumina leşinată a debarcaderului. O ambarcaţiune întunecată plescăia uşor, frecându-se de lemn. Începeam să-mi spun că fusesem absolut nebun. Mica scenă cu Biscuit mă amărâse, drept care devenisem stupid de agresiv. Şi acum, dacă Kitty nu avea să vină, nu-mi rămânea decât să mă întorc cuminte acasă. Şi dacă se considera ofensată, dacă va refuza să mă mai vadă? Am petrecut cinci minute de chin în care-mi venea să-mi muşc mâinile. După care a venit.

Purta o căciuliţă de lână neagră şi un palton uriaş care, mi-am dat seama cu o nouă strângere de inimă, îi aparţinea probabil lui Gunnar. Rochia lungă i se învolbura pe sub palton. S-a îndreptat spre mine, spre locul unde mă postasem, la capătul debarcaderului, iar eu am aşteptat-o să se apropie.

— E frig, nu glumă! spuse.

— Îmi pare rău. Sper că nu vă supără că a trebuit să ieşiţi din casă. Ştiţi, realmente nu suport să mă aflu în casa dumneavoastră fără... fără ştirea lui.

— Te înţeleg.

— El nu ştie… nimic... nu-i aşa?

— Bineînţeles.

— Şi nu s-ar putea să...

— Nu, nu, a plecat la Bruxelles azi-dimineaţă. Eram gata să pun mâna în foc că Gunnar nu-i pomenise nimic despre Crystal. Părea momentul potrivit să verific.

— Unde a fost aseară? Mi s-a părut că l-am zărit în Whitehall, pe la ora opt.

— Tot ce se poate. A cinat cu un prieten la Cameră.

Sinceritatea tonului ei nu putea fi pusă la îndoială. Aşadar Gunnar îşi minţea soţia. Cu atât mai rău pentru el. Încercam o senzaţie de putere pe care o ştiam a fi lipsită de sens, inutilă, dar care-mi plăcea.

— Mă bucur că nu i-ai vorbit încă, începu Kitty. Voiam să te văd eu mai întâi.

— Deci voi sta din nou de vorbă cu el?

— Da. încă o dată. Ştii, e ciudat, dar azi-dimineaţă părea să se simtă mult mai bine, mult mai liniştit.

Înfăptuirea lui Crystal. Cine îmi ţinuse o predică despre „simplitate”? Crystal poseda simplitate. Şi Gunnar beneficiase de ea.

— Doriţi să-i scriu şi să-i propun o întâlnire?

— Nu. El o să-ţi scrie dumitale.

Răstimp de tăcere. Asta era tot? Ne îndreptaserăm spre celălalt capăt al debarcaderului unde, în deplina intimitate a frigului, fulgii

mărunţi şi rari se desprindeau dintr-o beznă îmbibată de întuneric. Ninsoarea vătuise stelele, ba chiar şi haloul de lumină al Londrei; totul se învăluise şi noi doi eram singuri. Fulgii aninaseră diamante pe căciuliţa neagră a lui Kitty şi faţa îi strălucea în lumina estompată, în aerul îngheţat. Căutam cu ardoare cuvinte care s-o mai reţină, încă două minute, încă un minut.

— Şi ce va trebui să fac când o să mă întâlnesc din nou cu el? Vreau să întreb dacă aveţi vreo recomandare specială.

— Cred că vei şti singur ce ai de făcut. Spune-mi de ce n-au mers lucrurile data trecută?

— La ultima mea întâlnire cu Gunnar? Doar aţi ascultat totul.

— Da, dar vreau să-mi spui dumneata ce anume a fost greşit.

— Totul a fost greşit. El s-a arătat prea rece, eu m-am menţinut prea mult în defensivă. Gunnar a imprimat întâlnirii un caracter de problemă tehnică. Şi eu am acceptat că această idee să-mi închidă gura. N-a fost o întâlnire între două fiinţe omeneşti.

— Exact. Şi acum trebui să vă întâlniţi ca două fiinţe omeneşti, nu?

— Am să încerc. Nu-i uşor să găseşti cuvintele...

— Dacă dumneata ai să *faci începutul,* dacă ai să-l îmboldeşti, cuvintele vor năvăli de la sine, aşa cum năvălesc când stai de vorbă cu mine. Promit că de data asta nu voi mai asculta.

— Bine. Prefer să nu ascultaţi. Avusesem de gând să-i spun că-mi pare rău, sau ceva în genul ăsta, numai că în faţa turnurii înalt intelectuale pe care a îmbrăcat-o întreaga chestiune, nişte vorbe atât de stupid de simple ar fi părut deplasate.

— Da, da, asta-i, ai dreptate, şi trebuie să neutralizezi tocmai această turnură intelectuală. El a meditat atât de mult asupra celor întâmplate, le-a discutat atât de mult cu psihologii ăia, încât a prefăcut totul într-un fel de *obiect* inflexibil.

— Ştiu. Dar faptul că doreşte să mă vadă din nou e un semn bun, nu-i aşa? Şi apoi aţi spus că se simţea „mai bine". Desigur că am să încerc... am să încerc, dacă va fi necesar, mereu şi mereu.

„Mi-aş petrece întreaga viaţă încercând, numai s-o vrei tu, numai să te mai pot vedea."

— Nu va fi necesar, mă asigură Kitty. Cred că încă o singură întâlnire va fi suficientă.

— Fireşte că nu mă gândeam la ceva de natura unei prietenii între noi, fără îndoială că ar fi un lucru imposibil.

Din nou tăcere. Zăpadă. Un soi de stinghereală pe care o simţeam la ea, de parcă aştepta de la mine s-o ajut să încheie întrevederea. Iar eu mă străduiam cu disperare să nu o încheie, şi totuşi, dintr-o nervozitate pur mecanică, m-am pomenit întrebând:

— Asta-i tot?

— Da, cred că da. Gunnar o să-ţi scrie. Îţi sunt atât de

recunoscătoare.

— Nu aveţi de ce. Eu vă sunt recunoscător.

Am rămas amândoi tăcuţi, nemişcaţi. Aşteptam ca ea să facă prima mişcare, să se despartă. Simţeam că era ultima mea şansă. Am întrebat-o:

— O să vă mai văd?

Era imposibil că tonul întrebării să nu sune disperat.

Nu răspunse nimic. Şi în timp ce tăcerea se prelungea, iar ea continua să stea acolo nemişcată, o divină răscolitoare forţă sălbatică, ţâşnită din miezul pământului, prinse să se strecoare în mine. O clipă m-am simţit îngrozitor de ameţit, gata să cad. Apoi i-am strâns braţul. Am simţit suprafaţa aspră şi rece a mânecii colbuite de zăpadă, şi-i mai simt atingerea şi acum, în timp ce scriu. Am rămas amândoi încremeniţi, împietrind, împietriţi.

Apoi ea scoase un sunet uşor, pe jumătate suspin, pe jumătate geamăt, de parcă ar fi fost prea sufocată ca să poată vorbi, cea mai miraculoasă formă de comunicare din lume. Făcu un pas, ca şi cum ar fi vrut să se îndepărteze. M-am răsucit în acelaşi timp cu ea, am prins-o în braţe şi i-am lipit strâns trupul de trupul meu. Faţa îi era apăsată de umărul meu şi suspinul uşor îmi adie din nou pe lângă ureche. Am rămas perfect nemişcaţi.

Am descătuşat-o din strânsoarea mea. Aproape că hohoteam, fiecare răsuflare îmi răsuna audibil, horcăit. Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul.

— O, Kitty, Kitty, te iubesc.

— Hilary...

— Te iubesc, îmi pare cumplit de rău, iartă-mă, dar n-am ce face, te iubesc, te ador...

— Hilary, dragul meu...

Se întorsese iar lângă mine. I-am înlănţuit umerii cu braţele şi am sărutat-o, întâi cu grabă, apoi cu încetineală. Nu era cu putinţă ca toate acestea să se petreacă aievea. Am sărutat-o, am deschis ochii, i-am văzut căciuliţa smălţuită cu paiete de nea, şuviţele de păr negru care se strecurau din ea, şi în spate, ninsoarea care acum se aşternea de zor. Ne-am îndepărtat din nou unul de celălalt. Cu un gest distrat, Kitty îşi scoase căciuliţa, îşi scutură părul şi rămase apoi nemişcată, uitându-se la mine.

— Kitty, te iubesc, ascultă-mă, te iubesc. Credeam că niciodată nu voi fi în stare să rostesc cuvintele astea. Dar văd că sunt în stare. Te iubesc. Acum nu mi-ar mai păsa dacă aş muri.

— Hilary, îmi pare atât de rău...

— Ştiu că totul e lipsit de speranţă, ştiu că e o nebunie, ştiu că-i o ticăloşie, ştiu că nu însemn nimic pentru tine. Cum aş putea însemna? Dar îţi sunt adânc recunoscător, uite, numai pentru atât, numai pentru

seara asta. chiar de-ar fi să nu ne mai vedem niciodată, m-ai făcut fericit pentru tot restul zilelor mele. Sunt atât de fericit pur şi simplu pentru că exişti pe lume, o, Dumnezeule, o, Kitty, e atât de minunat să-ţi rostesc numele, simt că aş putea să leşin, să zac la picioarele tale şi să mor, numai de-aş putea muri acum, de m-aş putea îneca...

— Hilary, te rog...

— Foarte bine, o să încetez, o să plec, ştiu că nu exist pentru tine...

— Ba exişti, exişti...

— O, Kitty...

— Desigur că exişti. Mi-a fost atât de milă de tine. Ani şi ani de zile m-am gândit la tine şi credeam că n-o să te întâlnesc niciodată. Şi apoi deodată mi te-ai arătat, şi mi te-ai arătat atât de total şi de real, şi eram copleşită de milă, iar tu, la rândul tău, te-ai gândit atât de mult la toate astea, la trecut, şi ai suferit în asemenea măsură, şi mi-ai apărut atât de onest, de neajutorat, ca un copil, încât nu m-am putut împiedica...

— Ce nu te-ai putut împiedica, Kitty?

— Să ţin la tine şi să doresc... O, pentru nimic în lume n-aş vrea să-ţi fac rău. Vreau să-ţi netezesc calea, să-ţi izgonesc coşmarurile...

— O faci, o vei face. O, Kitty, Kitty, îţi mulţumesc, ţi-a fost milă de mine, îţi mulţumesc...

Stăteam uitându-ne unul la celălalt, cu braţele atârnânde, ameţiţi de bruscheţea şi ciudăţenia celor petrecute. Gâfâiam de durere şi de bucurie, lansam în aerul îngheţat aburii răsuflării mele, simţind cum mi se lăsa zăpada pe păr, pe sprâncene, pe gene.

— Nu ştiu ce înseamnă toate astea, rosti Kitty. Iartă-mă...

— Nu spune aşa ceva... Ai fost atât de... de îndurătoare... de bună...

— Acum trebuie să te părăsesc. Nu s-ar fi cuvenit... O, dragul, dragul meu Hilary!...

— Dar am să te văd din nou, nu-i aşa, trebuie să te văd. Dă-mi voie numai să te mai văd.

— Am să-ţi scriu.

— Nu eşti supărată pe mine? Îmi pare atât de rău... Nu m-am putut opri...

— Nu sunt supărată. Dumnezeu să te binecuvânteze, Dumnezeu să te binecuvânteze... trebuie să plec.

— Dar o să ne întâlnim din nou?

— Am să-ţi scriu...

— O, Kitty, sunt atât de fericit... chiar dac-ar veni sfârşitul lumii eu tot aş fi fericit.

— Nu trebuie să vină nici un sfârşit. Vreau să spun că tu nu trebuie să suferi, nu trebuie. Fii binecuvântat. Noapte bună.

Şi dispăru. Am mai rămas un răstimp gemând cu glas tare, cuprins de un extaz al durerii. Apoi am îngenuncheat în zăpadă, îngropându-

mi faţa în mâini.

Era opt şi cinci şi mă aflam, ca în toate serile de joi, în casa familiei Impiatt. În salon. Laura şi Freddie erau de faţă. De asemenea, Christopher.

Nu-mi aduceam aminte cum părăsisem cheiul Chelsea. Mă trezisem în King's Road, mergând grăbit, cu faţa încinsă, ferindu-mă de trecători. Când eşti foarte fericit, ai senzaţia că ţi s-a întins pielea feţei, că ţi s-a subţiat chipul. Simţeam că faţa mi se prefăcuse într-o simplă fâşie de piele, fără trăsături, prin care izbucnea vâlvătaia lăuntrică. Desigur că era un lucru cumplit, desigur că era un chin, desigur că s-ar fi putut să nu ne mai întâlnim niciodată. Dar o. sărutasem, îi spusesem că o iubesc. O auzisem rostindu-mi numele şi spunându-mi că ţine la mine. Fireşte, era vorba doar de milă şi de fantezia romanţioasă a unei femei care trăia în huzur. Dar îmi vorbise cu atâta bunătate, şi mă lăsase s-o sărut şi nu-mi spusese că nu trebuie să ne mai vedem niciodată.

Am ajuns la staţia Sloane Square, am cumpărat un bilet de cinci pence, am coborât pe peronul vestic şi m-am dus direct la bar. Mi-am comandat un gin. M-am aşezat. Aveam senzaţia că, într-un fel, dobândisem adevărul în sine, piatra de încercare, de parcă adevărul ar fi fost ceva ce se poate înmâna în chip simplu şi necondiţionat. Şi totuşi, ceea ce dobândisem era în acelaşi timp un lucru imposibil. Dar nu voiam să cuget asupra imposibilităţii, nu voiam încă să analizez, încercam doar să mă bucur din plin de bunul dobândit într-un prezent triumfal şi senin. Şi după un răgaz, în timp ce partea mecanică, curentă, a spiritului meu îmi amintea cu luciditate că e joi, mi-a venit ideea că cea mai bună cale de a-mi trăi în continuare starea de bucurie pură şi neanalizată ar fi să mă aflu printre alţi oameni, aşadar, lucrul care, evident, îmi rămânea de făcut era să mă duc ca de obicei la cină în casa Impiatt.

Am sunat, Laura mi-a deschis uşa, dar, fără să spună un cuvânt şi fără să-mi arunce măcar o privire, s-a întors pe dată în salon.

— Bună seara, am spus când am intrat. Aproape că s-a oprit ninsoarea.

Mi-am dat seama că am nimerit în mijlocul unei tăceri încordate.

Freddie, foarte încruntat, stătea cu spatele la foc, Laura se uita la el cu o privire ciudat de strălucitoare şi de intensă. Purta o rochie obişnuită de după-amiază, şi nu una dintre toaletele ei gen robă. Christopher, îmbrăcat cu costum şi cravată, era roşu ca para focului şi-şi ţinea ochii aţintiţi în podea. Freddie, care în clipa când am intrat o fixa pe Laura, îşi întoarse acum privirea către mine. Mi se adresă:

— De ce-ai venit?

— Parcă e joi, nu?

— Ai uitat ce s-a întâmplat aseară?

Lucrul extraordinar era că, într-adevăr, uitasem. Visurile posedă calitatea intrinsecă de a se lăsa uitate, posedă unul din ingredientele uitării. Poate că şi unele dintre experienţele de dragoste o posedă. Îmi puteam aminti perfect de blândă jivină şi de ecuaţia metafizică, dar îmi ieşise cu desăvârşire din minte faptul că Freddie sosise la unu noaptea şi că-l minţisem cu privire la prezenţa în casa mea a Laurei, pe care am expediat-o apoi acasă, într-un taxi, cu Jimbo.

— Da, desigur, am spus, acum îmi amintesc.

— Presupun că-ţi aminteşti.

— Am fost drogat, îmi pare foarte rău. Christopher, eşti bun să dai lămuriri.

— Da, mă rog... începu Christopher privindu-şi picioarele.

— Poftim! zise Freddie.

— A fost drogat, întări Laura. Şi eu la fel.

— Când l-am văzut eu, părea absolut normal, stărui Freddie, doar c-ai fi zis că fusese dezbrăcat şi se îmbrăcase în pripă.

— N-ar fi trebuit să-i spun că nu eşti acolo, am urmat adresându-mă Laurei. Acum îmi dau seama.

— Christopher ar face mai bine să plece, spuse Freddie. Nu ştiu ce ţi-a venit să-l inviţi.

— Nu credeam că Hilary o să vină.

— Îmi pare rău, Christopher, pe tine nu te învinovăţesc. Mi-ar face plăcere să discutăm despre pantomimă, dar nu în seara asta.

— Doresc să rămână Christopher, anunţă Laura. Christopher, trebuie să rămâi.

— Nu m-am culcat cu Laura, i-am declarat lui Freddie. Nu-i aşa, Laura? Asta aveai în minte?

— Ar fi mai bine să plec, zise Christopher.

— Christopher, îţi interzic să pleci, îl apostrofă Laura.

— Dar de mâncat nu mâncăm? am întrebat eu, Mi-e o foame de lup.

— Nu-mi pasă ce-ai făcut sau ce n-ai făcut, strigă Freddie. Dar nu vreau să te mai văd în casa mea!

— Asta înseamnă că trebuie să plec imediat?

— Hilary, îţi interzic să pleci! interveni Laura.

— Freddie, efectiv ţi-ai format o părere greşită asupra aceea ce s-a întâmplat.

— Ani de zile ai tot venit în casa asta, continuă Freddie. Ne-ai plictisit îngrozitor cu serile tale de joi. Am refuzat sute de invitaţii din cauza ta. Te-am distrat, te-am hrănit, am suportat pisălogeala ta, şi-n tot acest timp o dată nu ţi-a trecut prin cap să ne oferi şi tu măcar o băutură.

— O băutură? Adică să vă fi invitat la mine acasă? Nu cred că ţi-ar fi plăcut să vii.

— Asta n-are nici o importanţă, mă întrerupse Laura. Faptul că Hilary nu ne-a...

— Freddie, îmi pare nespus de rău; dacă m-aş fi gândit măcar o clipă că doreşti să te invit la mine...

— N-am dorit, îmi reteză Freddie vorba. Fii liniştit.

— Dar parc-ai spus...

— Ar fi mai bine să plec, reîncepu Christopher.

— Nimeni nu părăseşte această cameră, porunci Laura.

— Laura, am intervenit eu, te rog lămureşte-l pe Freddie că n-a fost ceea ce-şi închipuie el.

— Ani de zile ai venit în casa asta, reluă Freddie, şi ai băut de ne-ai secat, şi ai primit totul ca şi cum ţi se cuvenea, şi o dată n-ai rostit un cuvânt de mulţumire. Şi după aceea te-ai apucat să urzeşti intrigi în spatele meu. Ştiu că e un lucru lipsit de importanţă, Laura mi-a povestit totul...

— Ştiu că e lipsit de importanţă, dar e un lucru dezgustător şi n-am să-l înghit. Slavă Domnului că ai avut măcar bunul-simţ să-ţi dai demisia.

— Nu mi-am dat demisia din cauza Laurei.

— N-ai nici măcar atâta spirit de gentleman încât să recunoşti.

— Un gentleman nu trebuie să recunoască ceea ce nu e adevărat, nici chiar într-o situaţie ca aceasta de faţă.

— Eşti o lichea, un nemernic! Cum de nu mi-am dat seama până acum? Ar fi trebuit să mă aştept la aşa ceva...

— Din partea unui om ridicat din mocirlă.

— Una n-are nici o legătură cu alta.

— Fireşte că cei proveniţi de jos, care n-au urmat la şcoli selecte, nu ştiu să se poarte.

— Aş putea să-ţi găsesc scuze pentru faptul că te-ai îndrăgostit de soţia mea.

— Dar nu m-am îndrăgostit, nu...

— Câta meschinărie până şi în faptul că negi...

— Nu sunt îndrăgostit de Laura.

— I-ai spus lui Tommy că eşti.

— Se prea poate că am lăsat-o să creadă aşa ceva ca să scap de ea. Tommy ţinea morţiş să-şi închipuie că e altă femeie la mijloc.

— Hilary, interveni Laura, cum poţi îndruga asemenea minciuni?

— Ce minciuni, ce...?

— Ştiu că încerci să mă ajuţi pe mine, dar în stadiul în care am ajuns, cred că-i mult mai bine să spunem adevărul şi aş propune ca toţi să facem acest lucru.

— Eu trebuie într-adevăr să plec, stărui Christopher. Sunt convins că veţi reuşi să vă lămuriţi mai bine în absenţa mea.

— Dar, Laura, dragă, eu spun adevărul adevărat.

— Sunt de acord cu Christopher, reluă Freddie. E preferabil să plece şi să discutăm lucrurile între noi, cei direct interesaţi.

— Şi el e direct interesat.

— Nu avem nevoie de „martori”. Nu vreau să ştiu ce a văzut Christopher.

— N-a văzut nimic.

— Eu mai îmi tom o băutură, zise Laura.

— Pot căpăta şi eu una? am întrebat, încă n-am băut nimic.

Laura îşi turnă o porţie de whisky curat. M-am dus la măsuţă şi mi-am oferit o doză generoasă de gin cu vermut. Brusc, mi-am dat seama că Christopher tremura.

Laura era îmbrăcată într-o rochie de *tweed* albastru, elegantă şi discretă, iar părul, deşi despletit, îi cădea pe spate îngrijit pieptănat. Nu era nici pe departe atât de lung ca al lui Biscuit. Ochii căprui, distanţaţi aveau o căutătură sălbatică, iar vocea îi suna mai strident şi mai tare ca de obicei, Pe de o parte arăta ca sora-şefă dintr-un spital luând în primire victimele unui accident, iar pe de alta părea o actriţă îmbătrânită, care interpreta rolul lui Lady Macbeth cu studiată moderaţie. Bău o cantitate măsurată de whisky, de parc-ar fi fost un medicament.

— Eu port întreaga vină, spuse Laura la un moment dat.

— Haide, haide, Laura, am intervenit eu, să nu exagerăm. Nimeni nu poartă *o vină.* Freddie a greşit, răstălmăcind situaţia.

— Nu, nu a greşit.

— Mi-ar părea bine să fi greşit, exclamă Freddie.

— Cred că s-ar cuveni să explic totul, urmă Laura. Îmi pare rău. Dar ăsta ar fi lucrul cel mai nimerit. Mai ales pentru că îmi dau seama că, după toată încurcătura care s-a iscat, Hilary trebuie să fie disculpat.

— O, îţi mulţumesc.

— Eu sunt singura vinovată.

— Uite ce-i, Laura... începu Christopher.

— Stai liniştit, Christopher, lasă totul pe seama mea. Vreau numai să clarific câteva fapte.

— A fost o greşeală, am remarcat eu, dar, oricum, mulţumesc pentru disculpare.

— Poate că, până la urmă, n-ar trebui să... începu Freddie.

— Ba trebuie. Ca s-o luăm de la început, bineînţeles că Hilary e îndrăgostit de mine.

— Nu sunt!

— Îşi imaginează că, dezminţind, mă ajută, dar faptul nu are nici o importanţă. E îndrăgostit de mine de câtăva vreme, dar între noi nu s-a întâmplat absolut nimic întrucât eu nu sunt câtuşi de puţin îndrăgostită de el.

— Dar eu nu sunt... am încercat să mă apăr.

— Mi-a fost milă de Hilary, tuturor ne-a fost, pentru că e un om singuratic şi nefericit. Şi daţi-mi voie să spun că nici un moment nu mi-a trecut prin minte gândul că ar trebui să ne invite şi el. Cei care duc o existenţă îmbelşugată trebuie să-i ajute pe cei ce duc o existenţă nevoiaşă, fără să se aştepte la răsplată.

— Nu mai vorbi de lucrul ăsta, o întrerupse Freddie. Nu ştiu ce mi-a venit să-l pomenesc.

— Hilary nu e înstărit şi apartamentul lui e periferic...

— Regret că nu v-am invitat, aş fi făcut-o dacă mi-ar fi dat prin gând...

— Oricum, el nu-i genul de om capabil să întreţină musafirii...

— Sper că nu m-aţi considerat nerecunoscător...

— Mie mi-a fost milă de el şi mi-am spus că iubirea pe care mi-o poartă de la distanţă nu poate face nimănui nici un rău. Poate că a fost o nechibzuinţă din partea mea.

— Uite ce-i, Freddie, *nu* sunt îndrăgostit de Laura.

— Ba eşti, spuse Freddie, se vede de la o poştă. Dar nu te condamn pentru asta, eu...

— Hilary nu-i absolut deloc de condamnat. Presupun că ar fi trebuit să încetăm a-l mai invita la noi...

— Exact, confirmă Freddie.

— Da, aşa ar fi trebuit, de îndată ce mi-am dat seama de sentimentele lui, dar ar fi fost păcat să-l privăm de singurul lui prilej fericit de viaţă de societate.

— Ce ştiţi voi despre viaţa mea de societate?

— În ce-l priveşte pe Hilary, se poate să mă fi făcut vinovată de imprudenţă, dar...

— Aţi declarat că vă plictiseam, ei bine şi voi m-aţi plictisit de moarte în nenumărate rânduri. Mi se oferă numeroase prilejuri fericite de viaţă de societate, n-am nevoie să apelez la voi.

— Hilary, taci din gură!

— Vă rog să credeţi că vă sunt recunoscător pentru toate băuturile pe care le-am consumat la voi, după cum a subliniat Freddie...

— Oh, termină odată cu asta! Iubirea Iui Hilary pentru mine e un fapt lipsit de importanţă.

— Nu numai că e lipsit de importanţă, dar nici măcar nu e un fapt, am accentuat eu.

— Desigur că n-am crezut niciodată că şi tu, Laura, ai fi îndrăgostită de Hilary, specifică Freddie.

— Ceea ce e cu adevărat important, reluă Laura, este că eu m-am îndrăgostit nebuneşte de Christopher.

— O, nu! am sărit. Nu... uite ce-i, zău...

— Laura, vorbeşti serios? i se adresă Freddie.

— Da. Dar ascultaţi-mă...

— De Christopher, de băieţandrul ăsta, de...

— Da, da, ştiu c-aş putea să-i fiu mamă, dar asemenea lucruri se întâmpla...

— Laura, nu exagera, o întrerupse Christopher. Te rog, haide să...

— Să nu exagerez! într-adevăr! în orice caz, după cum spuneam...

— Laura, te rog...

— După cum spuneam, nici în cazul ăsta nu s-a întâmplat nimic, deoarece Christopher n-a fost niciodată câtuşi de puţin îndrăgostit de mine.

— Bineînţeles că n-a fost, şi cu atât mai puţin eu...

— Hilary, te rog să nu te amesteci, mă repezi Christopher.

— În fond, cum ar fi putut Christopher să fie îndrăgostit de mine? Uitaţi-vă la mine.

— O, nu ştiu, Laura... am început eu.

— Ceea ce vreau eu să aflu, interveni Freddie, este ce s-a întâmplat ieri.

— Ieri nu s-a întâmplat nimic, am răspuns. Cel puţin acest lucru poate fi stabilit.

— Ieri, replică Laura, s-a întâmplat exact ceea ce am spus şi eu, şi Hilary. Christopher şi Jimbo s-au amuzat să toarne nişte drog într-un tort şi am picat cu toţii. Cel puţin Hilary, Christopher şi cu mine am fost drogaţi. Jimbo nu s-a atins de tort şi a avut grijă de noi.

— Dar de fapt a adormit.

— Hilary s-a deşteptat când ai venit tu pentru a doua oară.

— Pentru a patra oară.

— Şi pentru că n-a vrut să mă vezi zăcând acolo ca o buturugă, ţi-a spus că nu mă aflu la el, ceea ce a fost o prostie din partea lui, dar şi Hilary era buimac. Pe urmă m-am trezit şi eu, iar Jimbo m-a condus acasă - nici măcar nu-mi mai pot aduce aminte cum am ajuns - singurul lucru pe care mi-l amintesc e că mă aflam în această cameră şi-ţi înşiram ţie verzi şi uscate.

— Deci într-adevăr nu s-a întâmplat nimic?

— Fireşte că nu s-a întâmplat nimic. Numai că prostuţul de Hilary s-a îndrăgostit de mine, iar prostuţa de nevastă-ta şi-a pierdut capul după un băiat care ar fi putut să-i fie fiu. Şi acum, slavă Domnului, toate au luat sfârşit. Îmi pare rău, Christopher, când te-am invitat aici, nu m-am gândit că va avea loc această scenă penibilă. N-am crezut că va fi necesară. Dar a trebuit să-i dovedesc lui Freddie că s-a înşelat în ce-l priveşte pe Hilary. Şi cel mai bun mijloc de a-i dovedi era să-i înfăţişez adevărul gol-goluţ. De fapt, din momentul în care începi să spui adevărul, acesta se vădeşte a fi indivizibil, ţâşneşte în întregime. Şi asemenea fapt nu numai că scoate sentimentele la lumină, dar le şi nimiceşte. Regret, Christopher, că ai fost sâcâit cu afecţiunea unei femei neroade între două vârste. Asta nu înseamnă că tu m-ai luat

vreodată în seamă. Totul s-a petrecut numai în mintea mea. Oricum, acum e de domeniul trecutului. Şi cred că e momentul să pleci, şi Hilary de asemenea.

— Laura, am spus eu, eşti magnifică. Poate că, până la urmă, într-adevăr te iubesc.

— Şi atunci, de ce şi-a dat Hilary demisia din slujbă? întrebă Freddie.

— Pentru că eram sătul până peste cap.

— Se poate ca Hilary să nu fi urmat şcoli selecte, lămuri Laura, dar e un gentleman.

— Îţi mulţumesc, Laura, dar...

— Aşadar te-ai înamorat de Christopher, reluă Freddie, şi el nu ţi-a răspuns la sentimente?

— Nu. Mi-ai răspuns, Christopher?

— Nu.

— În fond, nici nu putea să ia lucrurile în serios. S-a mulţumit să râdă.

— Şi nu s-a întâmplat nimic?

— Nu, bineînţeles că nu. Cum s-ar fi putut întâmpla? S-au declanşat doar câteva simţiri nebuneşti: a mea, a lui Hilary, iar Christopher s-a comportat faţă de noi ca Iisus Cristos.

— Îmi pare rău, spuse Freddie, acum înţeleg...

— Aşadar s-a clarificat totul, şi mă simt *atât* de bine. Şi, declar cinstit, întreaga poveste s-a terminat! Slavă Domnului!

— Voi doi, cred c-ar fi mai bine să plecaţi, ne pofti Freddie.

— În regulă, am replicat eu. Sper că nu mă blamaţi de-adevăratelea. Îmi pare rău c-am spus că mă plictiseam aici. Adevărul este că niciodată nu m-am plictisit. Am spus-o numai ca să...

— Şi sper că şi tu ai să înţelegi, îmi reteză Freddie vorba, dacă vom sista invitaţiile de joi seara.

— S-a zis cu serile de joi?

— S-a zis cu serile de joi.

— Şi ce va fi cu pantomima? întrebă Christopher.

— Ne vom dispensa de ajutorul tău, răspunse Freddie.

Laura, care până atunci stătuse în picioare în mijlocul camerei, aruncând priviri scăpărătoare, se aşează acum lângă foc. Începu să plângă încetişor. Freddie se apropie şi se aplecă deasupra ei, punându-i o mână pe umăr.

M-am îndreptat spre uşă şi am ieşit în hol. Paltonul încă nu mi se uscase. L-am scuturat de umezeală, l-am îmbrăcat şi m-am dus spre uşa din faţă. Auzeam paşii lui Christopher în urma mea. Am ieşit din casă şi am înaintat pe trotuar în direcţia Gloucester Road, apoi. fără să mă întorc, m-am oprit locului aşteptând. Christopher m-a ajuns din urmă.

— Hilary, îmi pare teribil de rău.

— De ce?

— Că ai fost folosit ca paravan.

— Am fost folosit ca *paravan*?

— Laura şi-a zis că, din moment ce erai îndrăgostit de ea...

— Dar nu eram.

— Ar putea să facă haz de chestia asta şi atunci nimeni n-o să observe legătura ei cu mine.

— Şi a făcut haz de chestia asta?

— Mă rog, da...

— Aşadar toată lumea îşi închipuie că părăsesc slujba din cauza Laurei.

— Uite ce-i, eu sunt mort de foame, tu nu?

— Ba da. Mă întreb ce-or fi avutăia la cină?

Am intrat împreună într-un birt şi am comandat cârnaţi cu cartofi piure şi bere. Ne-am aşezat. Pe tot parcursul absurdităţilor care se desfăşuraseră în casa Impiatt nu încetasem o secundă să mă gândesc la Kitty. Gândul la ea umplea întreaga atmosferă din jurul meu, ca o imensă sferă vibrantă.

— Ceea ce nu înţeleg, am început eu, este de ce s-a simţit obligată Laura să te aducă pe *tine* pe tapet. De ce a făcut tot tapajul ăsta? Evident, lui Freddie îi intrase în cap o idee nebunească în legătură cu mine, care se cerea clarificată. Dar de ce să te târască pe tine în toată povestea, când putea pur şi simplu să-şi ţină gura?

— Simţea nevoia de o dramă, de ceva cutremurător. Voia să termine totul cu un deznodământ de răsunet, cu o jertfă a persoanei ei. După cum a spus singură, a urmărit să nimicească sentimentele pur şi simplu expunându-le la lumină.

— Dar din moment ce n-a fost nimic decât o năzăreală de-a ei...

— Ba a fost, răspunse Christopher.

— Ce vrei să spui?

— Sunt amantul Laurei de aproape un an de zile.

— Oh... Dumnezeule!...

— Ne-am cunoscut când a început să scrie articolele alea despre drogaţi. Şi faptul că locuiam la tine ne convenea de minune, pentru că tu ai deprinderi atât de fixe...

— Dumnezeule mare! Dar ce anume ai putut găsi... Înţeleg ce-a găsit Laura la tine, dar cum naiba ai putut tu s-o doreşti... sau ai vrut doar să fii bun cu ea...

— Mă rog, tu eşti îndrăgostit de ea, aşa că ar trebui să ştii.

— Hai să terminăm odată cu refrenul ăsta!

— Am iubit-o, mărturisi Christopher. Pur şi simplu. Nu m-am putut împiedica, era atât de tandră cu mine. Eu eram la pământ, făcut ţăndări, şi ea m-a cules şi m-a adunat. I-am fost recunoscător. Pe urmă

ne-am pomenit în pat. Femeile astea între două vârste sunt pârjolite de dorinţă. Dar nu mă plâng, a fost bine. însă, înţelegi... o femeie măritată... amândoi aveam un sentiment de vinovăţie. Presupun că legătura noastră şi-a trăit traiul - am fost amândoi de acord că a sosit momentul să-i punem capăt. Şi tot timpul se amuza pe seama ta. Şi apoi ieri, când Freddie şi-a băgat în cap c-ar fi ceva între tine şi Laura...

— A terminat totul cu un deznodământ de răsunet.

— Da. Bănuiesc că a simţit nevoia să te scoată pe tine basma curată. Şi, în acelaşi timp, a încheiat-o şi cu mine.

— Şi nu te simţi uşurat?

— Ba da. Chiar foarte. Într-un anumit fel. Dar o să-mi lipsească îngrozitor. Nu trupeşte, o să simt nevoia s-o văd, să stau de vorbă cu ea...

Albastrul pal al ochilor lui Christopher se tulbură brusc de lacrimi. Stătea cu privirile aţintite la pocalul de bere şi plângea în tăcere. Deodată, faţa lui arătă ca aceea a unui copilandru de paisprezece ani.

— Ce încurcătură oribilă, am exclamat şi m-am ridicat în picioare. Trebuie să plec. Christopher, un singur lucru vreau să-ţi spun: aş fi nespus de bucuros dacă ţi-ai găsi altă casă.

— O, Hilary, eşti supărat pe mine... nu fi... îmi pare extrem de rău... n-a fost ideea mea.

— Nu sunt supărat pe tine. Rămânem prieteni. Dar ştii... aş prefera că de-acum înainte să locuieşti în altă parte.

— Îmi pare rău. Dar, desigur, te înţeleg. Simţind ceea ce simţi pentru Laura...

L-am părăsit. Noaptea era friguroasă, neagră ca păcura, dar nu ningea, în momentele astea gândul la Kitty nu-mi aducea nici o alinare, nici o bucurie. Avusesem străfulgerarea mea de paradis, şi aceasta nu avea să se mai repete. Marile forţe pe care le insultasem se adunau împotrivă-mi ca să mă distrugă.

VINERI

ERA VINERI SEARA, ÎNCĂ O DATĂ ora şase fără ceva, iar eu mă apropiam încă o dată de uşa casei din Cheyne Walk. Curând după ce sosisem de la birou, primisem un bilet de la Gunnar:

„Haide să încercăm din nou. Ai putea veni în Chelsea astă-seară la şase? Dacă nu primesc nici un răspuns, te aştept,
G. J.”

Era o seară fără vânt, îngheţată, aproape că simţeai gerul coborând în grădini şi plimbându-şi degetele peste crengi şi frunze, schiţându-le contururile. Plutea în juru-mi aburul propriei mele respiraţii. Am sunat la uşă.

Mi-a deschis Gunnar. Am intrat, mi-am dezbrăcat paltonul şi l-am urmat pe scări, trecând pe lângă numeroasele tablouri şi prin parfumul familiar, până în salonul deja familiar. Mă îmbolnăvea senzaţia apropierii lui Kitty şi eram bucuros că-mi promisese să nu mai tragă cu urechea. Mă obseda cu disperare grija de a nu da greş şi de astă dată, de dragul ei, de dragul lui Gunnar, de dragul unei ultime ancorări în sănătatea mintală, câtă părea să-mi mai fi rămas.

M-am îndreptat spre cămin şi m-am întors. Gunnar a închis cu grijă uşa, apoi mi s-a adresat:

— Hilary...

Totul s-a dizolvat, până şi Kitty s-a dizolvat. Nu a mai rămas nimic decât numele meu rostit de el. Era ca un glas chemându-i pe cei osândiţi, un glas venit de pe alte tărâmuri, dintr-un loc pe care-l credeau pe vecie pierdut.

— Oh, Dumnezeule!... am murmurat.

— Îţi mulţumesc că ai venit.

— Gunnar... uite ce-i, crezi c-am putea bea ceva?

— Da, şi eu vreau o băutură. Ştii că am fost la Crystal?

— Da. Şi mă bucur mult.

— E un înger.

— Da. Mulţumesc.

— Mi-a spus că ţi-a povestit despre noaptea aceea.

— Da.

— Mă poţi ierta?

— Eu... să te iert pe tine?

— A fost un lucru demenţial.., n-am să încerc să ţi-l explic.

Trăisem unul din acele momente extraordinare în care comportamentul uman îşi găseşte scăparea printr-o tangentă.

— Ştiu. Ştiu. Crystal te-a iubit.

— Da. M-a mişcat atât de profund, ştii, în vremurile acelea.

— Ţi-a stârnit mila. Ai fost foarte bun cu ea. Aproape nimeni nu mai fusese până atunci bun cu ea. Aproape nimeni nu a luat-o vreodată măcar în seamă.

— Nu era vorba numai de milă. Era o fetiţă amuzantă şi plină de vitejie. Şi... da... un înger.

— Gunnar, îmi pare cumplit de rău pentru tot ce s-a întâmplat... a fost atât de înfiorător... am făcut atâta rău... şi dacă asta îţi poate aduce vreo consolare, află că mi-am ruinat complet viaţa... nici n-am încercat vreodată să mai salvez ceva din ea...

— Acum nu-mi mai aduce nici o consolare.

Ne-am uitat unul la celălalt, în încăpere era foarte cald. Gunnar părea să năduşească. Haina îi atârna deschisă, îşi lărgise nodul cravatei şi îşi descheiase câţiva nasturi de la cămaşă. Şi eu îmi simţeam faţa umedă şi încinsă din cauza trecerii bruşte de la frig la cald.

— Acum e mai bine decât data trecută, am spus,

— De ce ai lăsat data trecută să fie cum a fost? mă întrebă.

— De ce-ai impus tu să fie aşa? Eu simţeam că e de datoria mea să fac ce doreşti tu. Dar dă-mi voie să-ţi spun încă o dată... Dumnezeule, sună atât de firav după o asemenea grozăvie... şi ce pot cuvintele să exprime...

— E ciudat, n-am crezut vreodată c-o să-mi pese câtuşi de puţin. Te-am urât cu atâta violenţă, nu cred că-ţi poţi măcar imagina o asemenea ură, şi cum poate să mănânce sufletul unui om...

— Dar acum nu mă mai urăşti?

— Nu, cred că nu. E posibil să se fi spulberat. Poate că întâlnirea cu Crystal mi-a topit ura. A fost pur şi simplu... uluitor... răstimpul petrecut cu Crystal miercuri seara. Ţi-a povestit?

— În linii mari. Mi-a spus că ţi-a servit peşte pané. Şi că nu mai mâncaseşi până atunci.

— Peşte pané, da. Şi am plâns.

— Asta nu mi-a povestit.

— De ani de zile nu am mai plâns. A fost extraordinar. Iar Crystal mi-a citat din Biblie.

— Ce ţi-a citat?

— „Orice lucru care e adevărat, orice lucru care e cinstit, orice lucru care e drept...”

— „...la el să-ţi fie gândul.” Capul ei e împuiat de citate biblice. E

singurul lucru pe care-l ştie.

— Data trecută te-ai purtat ca şi cum m-ai fi urât.

— Eram furios. Simţeam că mă dispreţuieşti. Simţeam că nu faci altceva decât să te foloseşti de mine. Şi bănuiesc că eram dezamăgit.

— Dezamăgit?

— Da. Ştii, când am auzit că vii la minister... a încolţit în mine un soi de speranţă nebună că, până la urmă, lucrurile se vor lămuri între noi. Ştiu că pare o idee smintită, ca şi cum trecutul ar putea fi schimbat, dar... Şi pe urmă...

— Anne e atât de îngrozitor de departe acum, rosti Gunnar.

— Mi-ai spus că ura pe care mi-o purtai mie o prefăcuse pe ea într-un soi de spectru...

— Da. Care nu era deloc ea. Şi am simţit... în aceste câteva zile din urmă... că spectrul parcă se destramă... şi că reapare ea, adevărata Anne, foarte, foarte departe... dar oarecum în siguranţă, descătuşată...

— Am iubit-o foarte mult, am iubit-o extraordinar, altfel n-aş fi...

— Da. Da. Ai mai fost îndrăgostit de atunci? Imaginea lui Kitty mă frigea, de parcă în faţa chipului meu fusese aşezată o tablă înroşită în foc.

— În felul ăsta, nu.

— N-am vrut să te iscodesc, mă întrebam doar dacă ai pe cineva...

— Nu. Sunt singur.

— De ce nu te întorci în lumea universitară, în învăţământ?

— Cât de bun eşti, cât e de plăcut să stau de vorbă cu tine, mă faci să-mi schimb întreaga optică... la început credeam că vrei să mă omori...

— Da, ştiu. Poate să existe prea multă ură, poate să existe prea multă vinovăţie. În cele din urmă, trebuie să ne debarasăm de aceste balasturi. Ai ceva împotrivă dacă continuu să vorbesc despre Anne?

— Nu, nu.

— N-ai făcut-o cu bună ştiinţă?

— Vrei să spui... ciocnirea maşinii?

— Da. Când te-am vizitat atunci, la spital, nu te-am întrebat, n-am putut. Dar m-am gândit de atâtea ori la lucrul ăsta...

— Nu. N-am făcut-o cu bună ştiinţă. Nu am provocat ciocnirea cu bună ştiinţă, însă am condus, cu bună ştiinţă, primejdios.

Niciodată până atunci nu văzusem lucrurile cu atâta claritate.

— Şi de ce ai condus, cu bună ştiinţă, primejdios?

Ne uitam fix unul la celălalt.

— Pentru că ştiam că o pierdusem. Avea de gând să mă părăsească şi să rămână cu tine.

— Ţi-a spus ea asta?

— Da.

Speram ca Gunnar să nu mă întrebe dacă mi-a mărturisit şi că era

însărcinată. Nu m-a întrebat.

— Ştii... în toţi anii ăştia... m-am gândit că poate... în noaptea aceea... se hotărâse să fugă de la mine...

— Nu, nu, nu! Crezuse că o conduc îndărăt acasă, îmi cerea tot timpul să opresc, voia să se întoarcă la tine...

Gunnar scoase un suspin lung, cutremurat, se întoarse într-o parte şi rămase tăcut câteva clipe.

Apoi vorbi din nou, pe un ton obosit, meditativ:

— Ştii... mare păcat că nu mi-ai scris... atunci... îmi dau seama că poate eu însumi am făcut acest lucru imposibil... sau poate că nu ţi-am pus nici o întrebare atunci... nu din pricina urii pe care ţi-o purtam... nimic nu mi-ar mai fi putut altera sentimentele... din cauza Annei... eram pornit în inima mea să o condamn, aproape să o urăsc... nu, e prea mult spus... exista în mine o îndurare care învăluia oarecum faptul morţii... îndurare care câteodată... numai câteodată... era absentă. Acum văd situaţia sub altă lumină. În orice lucru există o proporţie atât de mare de accidental... presupun că până la urmă trebuie să iertăm totul. Îmi pare rău că n-am avut această discuţie cu ani în urmă.

— Poate că n-ar fi avut nici un rezultat cu ani în urmă. Dacă, în general, poate avea vreun rezultat.

— Pe tine te-a ajutat cu ceva?

— Da.

— Cuvintele pot ajuta la ceva?

— Să nu...

— Dar tu ştii...?

— Da.

— Sper din toată inima că starea asta de acum să dureze, crezi că o putem menţine, sau crezi că încercăm să depăşim propriile noastre limite?

Gunnar începu deodată să râdă. Eu simţeam că nu pot râde, dar am zâmbit. Tremuram sub şocul uşurării.

— Ce negociere perfectă... extraordinară... râse Gunnar.

Dar râsul lui semăna mai curând cu plânsul. Gura mare i se deschidea şi se închidea convulsiv, un strop de salivă i se prelingea pe buză, iar ochii albaştri i se închiseră, parcă torturaţi.

Mă stăpânea grija stingheritoare, aproape penibilă, că pentru el totul decursese foarte bine, că fusese bine servit şi se va declara satisfăcut. Am adăugat, cu destulă stângăcie:

— Mai există ceva ce-ai dori să mă întrebi?

— Nu, nu cred, s-ar zice că am acoperit întregul program. Oh, Dumnezeule! Hilary, aş dori să-ţi găsesţi o slujbă potrivită, în munca de acum, evident, nu poţi ajunge prea departe.

— Nu ţin să ajung nicăieri.

— Dar trebuie, pentru tine, pentru Crystal. Ai acel minunat talent lingvistic, încetează să te mai iroseşti.

— Poate că acum lucrurile or să se mai schimbe.

— Şi Crystal... nu s-a gândit niciodată să se mărite?

— Nu. A existat un pretendent, dar a rupt-o cu el.

Să fi ştiut oare Crystal că Gunnar va avea nevoie de ea, că va avea nevoie de acea convorbire cu ea, să-şi fi dat oare seama cât de mult făcuse pentru el? Şi visa oare că, într-o bună zi, în viitor, Gunnar ar putea avea din nou nevoie de ea?

Gunnar nu a mai insistat asupra acestei chestiuni. Acum stătea şi bea cu înghiţituri mari din paharul de whisky şi privea la foc, schimonosindu-se, încruntându-se şi zâmbind în acelaşi timp, mişcându-şi buzele de parcă vorbea cu sine însuşi şi de parcă ar fi fost deja singur. Întrevederea noastră luase sfârşit şi acum trebuia să-l ajut să scape de mine.

— Am să plec, am spus.

Aş fi vrut să adaug, dar mi-a fost teamă să rostesc cuvintele: „Ne vom mai întâlni?”.

Gunnar, înălţându-şi privirile, păru deodată să fi sesizat întrebarea nerostită, îşi sorbi răsuflarea, poate că într-un suspin de şovăială, sau poate că pregătindu-se să dea un răspuns. Nu mi-a fost dat să aflu. În acea clipă se întoarse şi privi spre uşă. Intrase Kitty în încăpere.

Kitty purta în această seară un costum-pantalon galben ca pana canarului, care o făcea să arate elegantă şi lascivă, părul ei negru părea mai dionisiac ca oricând şi lucea; poate că Biscuit i-l periase din nou. Faţa îi scânteia în asemenea măsură de interes, curiozitate şi chiar de plăcere, încât era dificil de crezut că posesoarea ei ar fi fost în stare să practice discreţia. M-am simţit surprins, speriat, aproape furios. Această apariţie a ei avea un aer primejdios de frivol, era o manifestare evidentă a dorinţei de a-i vedea pe cei doi bărbaţi împreună. O clipă mi-am imaginat-o pe Kitty gata să dea în vileag taina noastră, dacă n-o şi făcuse până acum.

Gunnar, la rândul lui puţin tulburat, spuse:

— Ah, Kitty, ţi-l aminteşti pe domnul Burde - l-ai cunoscut la familia Impiatt.

— Bună seara, îmi spuse Kitty şi-mi întinse mâna.

I-am luat-o în mâna mea, şi i-am simţit căldura şi strângerea nu tocmai conspirativă. Faţa ei îmi apăru învăluită de o ceaţă. Doream cu disperare să părăsesc casa cât mai repede.

— Bună seara. Mă bucur să vă revăd. Regret că trebuie să plec.

M-am îndreptat spre uşă şi aproape că m-am împleticit pe scări.

Când am ajuns la intrare, am constatat cu uşurare că Gunnar venise în urma mea. Nădăjduiam să nu-mi fi remarcat fâstâceala.

— Îţi mulţumesc, am spus. Îţi mulţumesc.

— Şi eu îţi mulţumesc. Noapte bună, Hilary.

Ne-am strâns mâinile. Părea o definitivă luare de rămas-bun. Nu eram sigur dacă mă bucuram ori nu.

Am traversat grădinile şi am ieşit pe trotuarul de pe malul fluviului, unde am pornit cu paşi rari. Gerul lustruise pietrele pavajului, pe care se imprimau urmele de paşi. Atâtea emoţii confuze săgetau şi fulgerau în jurul meu, încât îmi simţeam capul înfăşurat parcă într-un voal diafan, scăpărător; eram efectiv un ghem de simţiri intense. Şi mi-era rău.

Nu mă îndepărtasem prea mult când am auzit în spatele meu un zgomot uşor de paşi, paşi de femeie. M-am oprit locului şi m-am răsucit pe călcâie. Biscuit, cu scurta de diftină şi gluga trasă pe cap. Am pornit mai departe şi ea a rămas alături de mine, aşa cum făcuse în nenumărate alte rânduri. Simţeam că eram osteniţi, şi eu, şi Biscuit, osteniţi ca două slugi credincioase, care îmbătrâniseră împreună.

— Ei bine, micuţă Biscuit?

Scoase din buzunar o scrisoare şi mi-o întinse. Am desluşit caligrafia lui Kitty. Scrisă când? Azi după-amiază, sau în timpul discuţiei cu Gunnar, sau, în mare grabă, imediat după? Curiozitatea mea era însă foarte detaşată. Am simţit-o evaporându-se.

— Nu! i-am spus. Du-i-o înapoi lui Lady Kitty.

Biscuit vârî scrisoarea în buzunar. Am mai mers un timp împreună, până am ajuns în colţ la Flood Street. Acolo ne-am oprit.

— Biscuit, drăguţo, să nu fii supărată pe mine. Sunt doborât. Hai să ne luăm rămas-bun aici. Lasă-mă să te sărut.

I-am împins pe spate gluga scurtei de diftină. Nu-i puteam vedea faţa. Când m-am aplecat şi am atins-o cu faţa mea, i-am simţit obrajii ciudat de calzi şi, după cum mi-am dat seama un moment mai târziu, scăldaţi de lacrimi. Am strâns-o în braţe, fără s-o sărut, doar lipind-o de trupul meu, în timp ce mâinile ei îmi încleştau stofa paltonului. Pe urmă i-am dat drumul; ea s-a întors în direcţia opusă, iar eu m-am îndreptat spre King's Road. Deja regretam amarnic că refuzasem scrisoarea lui Kitty.

SÂMBĂTĂ

CEA DE-A DOUA ZI, SÂMBĂTĂ, A debutat cu patru scrisori. Prima, adusă personal noaptea târziu sau poate că devreme dimineaţa, era de la Tommy şi sună astfel:

„Iubitule, am aranjat masa şi te-am aşteptat, eram atât de sigură că ai să vii; îţi preparasem o musaca şi turtă de melasă. Eram sigură că ai să vii. De-ai şti cât am plâns din cauza ta. Ah, de-ai putea să-mi dăruieşti măcar un copil! Ştii bine că doresc să mă mărit cu tine, dar m-aş mulţumi şi cu mai puţin. Nu pot să înfrunt ideea unei vieţi fără tine, şi trebuie să am şi eu ceva. Nu s-ar putea să-mi dăruieşti un copil, şi să locuim în apropierea ta şi să ne vizitezi din când în când? Ţi se pare o idee atât de nebunească? Trebuie să am ceva de la tine. Şi ne-a mai rămas atât de puţin timp. Am fost foarte nefericită aşteptându-te; şi tu n-ai venit şi aş fi vrut să mor. Te rog, dăruieşte-mi o raţiune, de a trăi. Vrei să te gândeşti la lucrul ăsta, te rog, vrei să te gândeşti?

A ta,

Thomas”

„P.S. Ştiu că e. ziua când ar trebui s-o vizitez pe Crystal, dar nu mă duc la ea decât dacă-mi dai tu un telefon.”

A doua scrisoare era de la Laura Impiatt şi suna după cum urmează:

„Scumpul meu Hilary, îţi datorez un noian de scuze şi de explicaţii, dar poate că un simplu «Îmi pare rău» ar fi lucrul cel mai bun. M-am aflat, de multă vreme, într-o situaţie teribil de încâlcita şi sunt profund recunoscătoare că totul s-a încheiat. Mă întreb cât ghiciseşi tu? Acum când, ca să spun aşa. am ieşit din hăţiş, sunt în stare să văd totul mult mai limpede, te pot vedea pe tine *mult mai limpede. În pofida a ceea ce, probabil, gândeşti tu (eşti absurd de umil!), iubirea ta pentru mine m-a ajutat şi m-a susţinut în mare măsură. Doresc să ştii acest lucru. Vrei să vii să-mi faci o vizită? Te bucuri, probabil, că* tot *ce-a fost s-a terminat, şi că acum am putea avea o* lungă discuţie. *Deocamdată clocesc o boală, m-am şi pus în pat, dar în curând voi fi din nou pe picioare. Poţi veni miercuri seara să luăm o băutură? Freddie va fi plecat la o şedinţă. Ştiu că miercurea e una din zilele tale nerezervate. N-ai vrea să devină ziua dăruită* mie*? Acum ţi-aş putea acorda şi eu zile fixe. Desigur că serile de joi nu trebuie să înceteze, Freddie n-are nimic împotriva ta. Să lăsăm doar*

să se mai scurgă puţin timp, joia asta e mai bine să nu vii. Dacă nu-mi dai nici un răspuns, te aştept miercuri pe la şase.

Cu multă dragoste,

Laura”

A treia scrisoare era de la directorul gimnaziului din... (...este oraşul în care m-am născut). Cuprindea următoarele:

„Dragă domnule,

Am primit scrisoarea dvs. referitoare la domnul Osmand, care a părăsit această şcoală în urmă cu câţiva ani. Vă informez că scrisoarea Dvs. adresată domnului Osmand a fost reexpediată pe adresa şcolii unde a predat după ce a părăsit localitatea noastră. (Urma adresa şcolii.) Mi-am îngăduit să-i trimit directorului o copie după scrisoarea pe care mi-aţi adresat-o mie. Dar după câte ştiu, domnul Osmand nu mai funcţionează nici la această scoală. Sper totuşi să fi lăsat noua sa adresă.

Cu salutări cordiale,

J.P. Bostock”

Cea de-a patra scrisoare era de la Kitty:

„Ţi-am înţeles gestul de refuz al scrisorii mele, dar aceasta este o versiune nouă. Trebuie să te văd. Ne-am putea întâlni mâine, duminică dimineaţa, la ora unsprezece la statuia lui Peter Pan? Vreau să te întreb ceva cu totul şi cu totul ceva special. Ceva extrem de important. Ceva legal de binele lui Gunnar, nu de-al meu. Te voi aştepta.

K.”

Scrisoarea lui Kitty îmi fusese adusă de Biscuit, pe la ora nouă, după ce le citisem pe celelalte trei. Apartamentul meu era ciudat de liniştit şi mi-a trebuit un timp până să-mi dau seama că Christopher se şi mutase. Am aruncat o privire în camera lui. Toată stupida şi înduioşătoarea harababură de acolo dispăruse. Plecase. M-am simţit întristat şi puţin speriat. Sfârşitul unei ere.

Deci nimic nu mă mai putea împiedica s-o invit pe Biscuit înăuntru. Ne-am aşezat în bucătărie şi am băut câteva ceşti de ceai. Atmosfera de „camera slugilor” era copleşitoare, bârfa servitorilor la adresa stăpânilor.

— Spune-i că o să vin.

Sentimentul precumpănitor la primirea scrisorii lui Kitty fusese o profundă uşurare. Gestul meu de ieri fusese gratuit. Va trebui să mă întâlnesc cu Kitty, chiar de-ar fi să se prăbuşească cerul.

— Da.

— Biscuit, vorbeşte-mi, spune-mi de una şi de alta. Mă întreb cât anume cunoşti tu din tot ce se întâmpla. Pun mâna în foc că ştii multe.

Biscuit îşi aruncase scurta de diftină pe podea. Purta nişte pantaloni strâmţi dintr-o stofă mătăsoasă şi o jachetă albastră, matlasată, o versiune mai iernatică a jachetei pe care o purtase când o întâlnisem prima oară. Coada lungă îi era adăpostită sub jachetă. Arăta obosită, micuţă şi subţire, cu faţa ei îngustă şi fragilă. Mi-am lăsat mâna pe masă, de parcă îmbiam o pasăre să se apropie, iar ea şi-a cuibărit mâna fină în palma mea şi mi-a îngăduit să-i mângâi degetele.

— Cunosc unele lucruri.

— Zău? Lady Kitty ţi le-a povestit?

— Nu, nu le ştiu de la Kitty, ci de la Gunnar.

„Gunnar!" Mi-am retras mina în grabă. Faptul că vorbea de ei spunându-le pe nume m-a şocat la fel de mult ca şi informaţia în sine.

— Ce te miră? Trăiesc de ani de zile în casa lor. Crezi că sunt invizibilă?

Da, crezusem că pentru Gunnar era invizibilă.

— Dar...

— Un bărbat, două femei. Am fost pretutindeni împreună.

— Biscuit, nu i-ai povestit...

— Despre tine şi ea? Bineînţeles că nu. N-aş fi vrut să-l îndurerez cu povestea asta.

— Fii prudentă! Dacă într-adevăr cunoşti unele lucruri, probabil că ştii că nu-i nimic rău în povestea noastră, şi că nu urmărim decât să-l ajutăm pe el. S-ar putea să mă mai întâlnesc cu ea încă o singură dată...

— Tu şi „o singură dată" ale tale! Tu să fii prudent.

— Ce vrei să spui?

— El voia să te omoare.

— Ştii şi de ce?

— Da.

— Dar nu mai vrea, ieri a fost foarte bun cu mine, acum suntem prieteni.

— Şi de ce-ai avea încredere în ei?

— În *ei?*

— Oamenii se pot preface.

— Ce naiba vrei să...?

— O intrigă, o capcană ar fi cea mai bună cale ca să termine cu tine.

— Biscuit, eşti *nebună.*

— Trebuie să plec.

— Vrei, te rog, să-mi explici...

— Bun rămas.

— Glumeşti. O glumă destul de proastă. Atunci, bun rămas până la viitoarea scrisoare.

— N-am să mai aduc nici o scrisoare. Plec de la ei.

— O părăseşti pe Lady Kitty?

— Da. Fii cu ochii-n patru. Dacă îi faci cumva vreun rău lui Gunnar, o să te urmărească blestemul meu.

— N-am să-i fac nici un rău. În ordine, pleacă, am obosit şi mi-e silă de atâtea enigme.

Îşi luă scurta şi se strecură pe uşă ca o umbră mişcătoare.

Era sâmbătă seară şi mă aflam la Crystal. (Fireşte, Thomas nu venise, din moment ce nu-i telefonasem.) Afară cădea o ninsoare densă, cu fulgi mari, pufoşi. Luasem cina: cârnaţi, ochiuri, fasole, compot de piersici şi budincă cu sos de lapte.

— Nu te duce la ea, spuse Crystal, nu te duce.

Îmi petrecusem întreaga zi acasă reflectând, într-o stare de chinuitoare prostraţie. Am zăcut pe pat, literalmente crispându-mă de îndoială şi de suferinţă.

Extraordinarele enigme ale lui Biscuit mă răscoliseră profund şi-mi dăduseră senzaţia că eram pândit de o ameninţare, că eram maculat parcă de atingerea unui strigoi. Dorinţa de răzbunare nu poate fi chiar atât de uşor eradicată. Eram tulburat şi năucit şi nu reuşeam să-mi aduc aminte exact ce spusese Biscuit, cu atât mai puţin ce voise să dea a înţelege. Insinuase oare că întreaga întâmplare nu era decât o intrigă urzită de cei doi soţi pentru a mă ademeni, ca apoi, când se va ivi momentul potrivit, să-mi aplice pedeapsa? Pentru a mă face să-mi reeditez crima şi a mă prinde în flagrant delict? Aveam să sfârşesc oare măcelărit de Gunnar la picioarele lui Kitty? Să fi existat oare femei capabile să uzeze de asemenea tertipuri, capabile să găsească plăcere şi senzaţii tari într-o asemenea dramă? De bună seamă că existau. Şi s-ar putea să fie Kitty una dintre acestea?

Nu mi-a trebuit mult până să hotărăsc că era cu neputinţă. În orice caz, mai existau şi alte posibilităţi. În primul rând, trebuia să ţin seama de însăşi ambiguitatea lui Biscuit. Dat fiind că Kitty avea încredere în Biscuit, mă încrezusem şi eu orbeşte în ea. Să fi fost posibil ca amândoi să ne fi înşelat? Oare ce iubiri tăinuite şi ce gelozii stăteau la pândă acolo, neştiute de nimeni? Şi cât de mult cunoştea într-adevăr Biscuit? O ştiam în stare să mintă. Mă rog, hazardul pe care-l prezenta Biscuit trebuia acceptat, acum ca şi la început; eram fatalist şi aproape neinteresat de ceea ce ar putea sau n-ar putea să facă Biscuit. Pericolul mare pândea din alte părţi. Kitty, mânată de un impuls de sinceritate, ar fi putut să-i povestească lui Gunnar că se întâlnise cu mine. Care să fi fost semnificaţia acelei neaşteptate apariţii a ei în salon, când ne întrerupsese convorbirea? Urmărise oare, într-un fel incoerent şi ilogic, să-şi diminueze falsitatea prin faptul de a se întâlni cu mine în prezenţa lui Gunnar? S-ar fi putut s-o roadă vreun sentiment de culpabilitate care s-o împingă să-i mărturisească lui Gunnar totul. Sau s-ar putea să-şi spună (nebuneşte,

dar ea avea o bună doză de nebunie) că, din moment ce îmi ceruse să-l ajut pe Gunnar, nu avea mare importanţă că ne întâlniserăm clandestin. S-ar fi putut să-i destăinuiască totul lui Gunnar, poate că o şi făcuse, gândind că el nu o să obiecteze, şi nedându-şi seama de felul cum ar arăta lucrurile în ochii lui, indiferent cu câtă grijă i le-ar descrie ea. Să fi reuşit oare Gunnar să stoarcă tot adevărul, sărutările de pe debarcader, sentimentele ei, ale mele? Sau poate că se folosise de ea şi o antrenase, fără ştire, într-o intrigă de felul celei sugerate de Biscuit?

Lucrul straniu era că, după un timp, după câteva ceasuri - poate - de reflecţie, reuşisem să privesc foarte calm asemenea posibilitate. Chiar dacă asta era situaţia, tot trebuia s-o văd pe Kitty. Ba chiar, s-ar fi zis că, dacă asta era situaţia, abia trebuia s-o văd. Simţeam cum forţele destinului se adunaseră împresurându-mă. Eram oare târât în ispită, fascinat, nu de Kitty, ci de Gunnar însuşi, ca să-şi desăvârşească răzbunarea? Şi dacă era vorba de o intrigă, nu trebuia oare să mă complac, dacă mi se întindea o capcană, nu trebuia oare să cad în ea? Aşadar *doream* ca Gunnar să mă ucidă? Fireşte, îmi dădeam seama că gândurile mele erau pe jumătate demente. Constituiau, bănuiesc, o febrilă speculaţie, în interesul unei renunţări care nu avea să mă despartă însă de Kitty, a grozăviilor plauzibile pe care mi le schiţase Biscuit. Trebuia s-o văd pe Kitty chiar dacă aceasta ar fi însemnat moartea mea, şi chiar dacă ea ar fi pus complotul la cale.

În cele din urmă părea că reuşisem să ajung la un soi de concluzie în această chestiune, aşa încât m-am simţit în stare s-o las deoparte. Mai importante, mai adânci, erau consideraţiile care aruncau din nou umbra îndoielii asupra a ceea ce urma să fac a doua zi. Nu, nu puteam crede că Gunnar jucase teatru în seara de vineri. Fireşte, sinceritatea nu este indivizibilă, e posibil să fi fost sincer şi nesincer în acelaşi timp. Dar discuţia aceea dintre noi fusese un lucru real, un lucru de mare însemnătate şi autentic împlinit. Fără îndoială, un lucru bun; bun, cu condiţia ca eu şi el să ne putem menţine liniştea spirituală necesară pentru a-l face să *dea roade.* Gunnar mă urâse, voise să mă ucidă. Şi apoi, deodată, datorită nedezminţitei sale generozităţi, datorită faptului că există şi spirite oneste pe lume, ne-am simţit în stare să comunicăm în bunătate, să ne iertăm pe noi înşine şi unul pe celălalt. S-ar fi părut că totul „se îndreptase". Şi acum, în timp ce mă zbuciumam pe pat, mi-am dat seama cât de *fericit* aş fi fost dacă toate acestea s-ar fi întâmplat de la sine, dacă ar fi avut loc doar între mine şi Gunnar, fără umbra pe care o arunca Kitty asupră-ne. Existau momente în care blestemam faptul că mi se zădărnicise putinţa de a mă bucura de un lucru atât de perfect. Ah, de nu s-ar fi amestecat Kitty! Şi totuşi, datorită amestecului ei se întâmplase totul.

Mi-am zvârcolit trupul şi spiritul încolo şi încoace şi, pe măsură ce

se scurgeau ceasurile, mi se întărea impresia că, la urma urmei, toate evenimentele se perindau pe un uriaş fundal predestinat, care, tocmai din pricina predestinării sale, era întru câtva senin: dragostea mea pentru Kitty. Faptul de a fi îndrăgostit se autocertifică prin propria sa universalitate, inspiră şi glorifică universul cu o energie care, asemenea unui drog, devine o necesitate a conştiinţei. Fără de ea, scena e mohorâtă. fără de această pulsantă comuniune totul e mort. O stare dementă, poate că indezirabilă, ostilă dreptăţii, mărinimiei, bunului-simţ, Dar, faţă de propriii ei sclavi, se justifică mai mult decât orice alt lucru în ochii unui muritor. Fireşte că aveam s-o văd din nou pe Kitty, Dragostea mea pentru ea era un lucru bun, măreţ, neaşteptat, supergratuit. Îmi făcea bine să mă simt transformat, zguduit, cu oasele sfărâmate, cu spiritul devastat de această experienţă. Cum aş fi putut dori să fie altfel sau cum nu aş fi putut dori suferinţele pe care le presupunea? La sentimentele pe care mi le purta ea nu cutezam să mă gândesc, la viitor refuzam să mă gândesc. Îmi spuneam că nu exista nici un viitor. Nu există „speranţă". Existau, aşa cum îmi dădeam seama în chip obscur, doar diverse „lucruri bune". De-aş putea doar răbda, ţinându-le separate, fără să sper nimic, fără să plănuiesc nimic, fiind pregătit pentru orice adâncuri de suferinţă, atunci poate că, în cele din urmă, s-ar ivi vreun fel de milostivă dispensă şi, până la sfârşit, toate s-ar aranja într-un chip încă necunoscut mie.

— Nu te întâlni cu ea, îmi spuse Crystal. Mi-e îngrozitor de teamă. Femeia asta o să te ducă la pierzanie.

— Nu fi proastă! Nu ştii nimic despre ea.

Stăteam împreună bând vin, cel puţin eu beam. Crystal îşi trăsese scaunul lângă al meu şi mă privea intens şi stăruitor, cu ochii ei galbeni, dilataţi. Mă simţeam străbătut de un curent de electricitate, de neastâmpăr, zvâcneam de anxietate, de dorul lui Kitty, de dragoste, de măreţia recentelor mele trăiri.

— Dragule, nu te întâlni cu ea. Las-o în pace. Mă bucur atât de mult că te~ai văzut cu Gunnar şi că totul a decurs bine. Lasă lucrurile aici, nu le mai forţa din moment ce ai ajuns la un rezultat. Nu te mai vedea cu ea, nu te mai vedea nici cu el. Haide să plecăm, acum cât mai putem. Sunt atât de bucuroasă c-ai renunţat la slujbă. O, haide să plecăm în altă parte!

— Crystal, n-aş mai putea căpăta acum o slujbă universitară. Ăsta-i un vis.

— Mă rog, orice fel de slujbă am munci amândoi, noi am fost întotdeauna săraci. Vreau să plec de aici.

— Unde, scumpa mea?

— Ne-am putea întoarce în... Am auzit de la...

— Crystal, nu mă mai întorc în... O ştii foarte bine. Nu fi nesăbuită.

— Te rog, Hilary, haide să plecăm acum, înainte de a se întâmpla

ceva. Aş vrea să începem o viaţă nouă.

— Şi eu aş vrea. Dar nu-i uşor.

— Am fost atât de nefericiţi în toţi aceşti ani, mai nefericiţi decât ar fi fost necesar, şi a fost rău, am fost nefericiţi într-un chip rău.

— Se poate să ai dreptate, dă-i prea târziu ca să mai schimbăm ceva.

— Nu-i prea târziu. Eu port vina, te-am lăsat întotdeauna pe tine să hotărăşti totul...

— Asta a fost o prostie din partea ta, nu?

— Te-am lăsat să te macini şi să te frământi din cauza... acelui... te-ai zdruncinat la nesfârşire, şi ar fi trebuit să-ţi cer să încetezi. Ar fi trebuit să încercăm să fim fericiţi.

— Poate. Dar toate astea sunt afirmaţii abstracte. Spiritul omenesc e un element neliniştit şi, totodată, puternic. Nu poţi pur şi simplu să apeşi pe un buton şi să decretezi „voie bună".

— Acum că ai avut această minunată convorbire cu Gunnar... e timpul să pleci... te rog, te rog, fă-o de dragul meu, niciodată până acum nu ţi-am spus aşa ceva, niciodată până acum nu te-am implorat... o fac acum... te rog nu te mai întâlni cu ea... nu-i nevoie să te mai duci la slujbă... haide să plecăm într-o vacanţă, să plecăm oriunde...

— Nu fi neroadă, Crystal, oricum nu avem bani. Unde ai vrea să pleci, în sudul Franţei?

— Mi-ar plăcea să plec în Franţa. Ce mult aş dori! Acum am impresia că am procedat prosteşte. N-ar fi trebuit să accept să ducem viaţa pe care am dus-o. Am trăit în toţi aceşti ani ca un şoarece...

— Cel mai scump şi mai dulce şoricel care a existat vreodată!

— Într-o vizuină, pur şi simplu stând şi aşteptându-te să vii să mă vizitezi; la asta s-a rezumat totul şi asta nu-i viaţă...

— Ştiu, ştiu, ştiu, nu mi-o spune, nu mă mai chinui! Am vrut să te fac fericită, când eram tineri nu mă gândeam la nimic altceva; voiam să izbutesc pentru tine, voiam să fiu bogat pentru tine, şi iată la ce-am ajuns.

— Nu m-am plâns niciodată...

— Poate c-ar fi trebuit s-o faci, dacă ai simţit nevoia.

— Poate c-ar fi trebuit s-o fac. Uneori e un păcat să fii nefericit. Te rog, haide să plecăm într-o vacanţă. Am să-mi fac câteva rochii. Mi-ar plăcea să stau la un hotel. Niciodată în viaţa mea n-am locuit la un hotel.

— Crystal, iubito, încetează, altfel ne faci pe amândoi să plângem, ca pe vremuri în vagonul măturii Bill. Nu putem pleca, într-o vacanţă din două motive: a. pentru că nu avem bani, b. pentru că trebuie să rămân aici şi să isprăvesc o serie de treburi. Sunt obligat să-mi termin luna la birou, am nevoie de timp, am nevoie de afurisiţii ăia de bani.

Şi-apoi s-ar putea ca Gunnar să dorească să mă mai vadă. Eu...

— Tu doreşti s-o vezi pe ea. Ăsta-i unicul lucru care te reţine.

— Nu fi atât de duşmănoasă.

— Nu sunt duşmănoasă, sunt speriată. Cred că am să-l chem din nou pe Arthur.

— Să-l chemi pe Arthur? Credeam că am terminat-o cu Arthur.

— Dragule, doresc atât de mult un copil. Eu n-am nimic de la viaţă. Desigur, te am pe tine...

— Recunosc că asta-i egal cu nimic.

— Îmi doresc un copil. Un copil ar schimba totul pentru mine. Doar nu vrei să rămân aici până îmbătrânesc şi mă acresc? Nu m-am plâns niciodată, dar uite că acum mă plâng. Poate că aşa începi să îmbătrâneşti şi să te acreşti. Trebuie să schimb lucrurile.

— Lucrurile se pot schimba în mai rău.

— Ştiu că nu-ţi place Arthur...

— N-am nimic împotriva lui Arthur. Doar că-l socotesc o nulitate.

— Mă rog, şi eu sunt o nulitate...

— Crystal, nu eşti, tu eşti sora mea. Şi acum încetează să te mai văicăreşti.

— Am putea să plecăm cu toţii... mi-ar plăcea atât de mult să trăiesc la ţară...

— Vrei să spui tu cu mine şi cu Arthur? Pe mine nu mă pune la socoteală. Eu nu plec nicăieri cu tine şi cu Arthur. El era gata să ne urmeze în Australia.

— În Australia?

— N-are importanţă. Te iubeşte încă, şi te aşteaptă, îţi propun să pleci cu Arthur în Australia şi să aveţi şase copii.

— Hilary, nu fi supărat.

— Nu sunt supărat, sau dacă aş fi, aş merita să fiu împuşcat. Crystal, te rog, nu mă *sâcâi* acum cu lucrurile astea.

— Îmi pare rău.

— Te rog, în momentul de faţă nu mă chinui, pentru că mă chinuieşti. Trebuie să mă gândesc la atâtea lucruri, am de luat atâtea hotărâri, şi atâtea de făcut! Şi peste toate, trebuie să-mi găsesc o blestemată de slujbă. Probabil că lucrul cel mai bun pentru mine ar fi să mă sinucid. Atunci ai putea trăi de-a pururi fericită alături de Arthur.

— Oh, iubitule... nu vorbi aşa... ştii bine că Arthur nici nu contează... tu eşti singurul care contează pentru mine.

— Inimioara mea, ştiu că-i îngrozitor, şi că am trăit stupid. Ai perfectă dreptate, a fost un soi de laşitate morală, o pură obsesie, care nu a avut nimic bun în ea. Acum îmi dau seama de toate astea, dar ce mai pot face? Bănuiesc că am confundat ideea ispăşirii cu un fel de mânie frustrată şi autodistructivă împotriva a toţi şi a tot...

Dumnezeule... Dumnezeule, până şi pe tine te-am făcut să suferi... probabil că a pornit din acea cumplită religie răzbunătoare în care am fost educaţi.

— Nu spune asta. Dacă noi am greşit, înseamnă că n-am folosit cum trebuie religia.

— N-am să te contrazic. Bezna se înteţeşte, fie Domnul cu mine!

— Nu te mai întâlni cu ea.

— Crystal, trebuie s-o văd.

DUMINICĂ

NINSESE ÎNTREAGA NOAPTE. Acum se arătase soarele. Mă aflam cu Kitty în grădinile Kensington. Ne întâlnisem la statuia lui Peter Pan şi mersesem de acolo la acea „grădină Leningrad" a mea. Aici se aflau foarte puţini oameni. Câţiva indivizi bine înfofoliţi îşi scoseseră câinii la plimbare, şi urmăreau cu o absurdă plăcere uimirea câinilor în faţa zăpezii, joaca lor, amprentele labelor în omăt. Apa din bazinele de piatră îngheţase şi câteva răţuşte lunecau pe gheaţă, cu o comică precauţie. Pe marginea fântânilor atârnau bărbi de ţurţuri albi, opaci. Dusesem două scaune într-un mic pavilion de piatră, din capăt, şi şedeam acolo, într-un colţ. Pavilionul, încotoşmănat în zăpadă, era retras şi intim, iar colţul nostru aproape obscur. Ninsoarea înăbuşise zgomotul circulaţiei, îmblănise întreaga lume în jurul nostru, ne izolase, boltindu-se asupra-ne. Când şi când, câte un câine se năpustea până în prag, adulmeca şi apoi o lua la fugă, nebun de bucuria zăpezii, în timp ce un stăpân zâmbitor, înfăşurat în lânuri, venea după el, tăind pârtie prin nămeţi. Nimeni altcineva nu se mai ivi. Drept în faţă, între două nimfe de piatră, unduia ţărmul lacului, aurit de sălcii, iar cerul scânteind albastru, fără nici o scamă de nor, se arcui peste parcul scufundat în omăt. Nu adia nici un firicel de vânt.

Întâlnirea cu Kitty era o culme de bucurie calmă, întâi fusese chin, teamă, nehotărâre, apoi, treptat, prezenţa ei precumpănise, anihilând orice altceva. Şi după aceea am fost doar alături de ea, în timp ce se lăsase o stranie uitare, un deplin calm al desfătării. Dintr-o dată, adânc, în cele mai îndepărtate falii ale fiinţei mele, se statornicise binele. Şi totul era atât de ciudat de simplu, de o simplitate fără de prihană, ca aceea a copilăriei. Până şi Peter Pan, înveşmântat în nea, un nedesluşit gorgan de cleştar vărgat cu dungi poleite în aur, părea pentru prima oară un monument al inocenţei, la fel de neprihănit ca şi copilaşii care veneau să dezgroape, cu mânuţe vârâte în mănuşi de lână cu un deget, iepuraşii şi şoriceii bine cunoscuţi de pe piedestalul înzăpezit. Iar Kitty şi cu mine eram ca doi copii, râdeam, ne legănam împreună.

— O, Kitty, te iubesc, îmi pare rău, dar te iubesc, şi-mi place s-o spun, e imnul meu de slavă către omenire, tu nu trebuie să faci nimic, îţi iubesc mantoul, e atât de scump şi miroase atât de bine, îţi iubesc

nasul, îţi...

— Hilary, încetează, dragul meu Hilary. Vorbeşti de parcă am avea într-adevăr inima uşoară.

— Haide s-o avem! S-au petrecut atâtea în mintea mea de când te-am văzut ultima oară...

— Da, da. Şi într-a mea. Oh, dragule... ţin atât de mult la tine, mă preocupă atât de mult tot ce ţi se întâmpla, n-ai idee cât de prezent mi-ai fost în minte în toţi aceşti ani...

— O prezenţă oribilă, îmi imaginez,

— Fireşte că eram curioasă să te cunosc.

— Era de aşteptat să mă urăşti.

— Ciudat, dar niciodată nu te-am urât.

— Ţi-era milă de mine. A fost un sentiment profetic. Nu s-ar spune că ţi-ai însuşit simţirile lui Gunnar.

— Încercam să fiu detaşată. Şi apoi sentimentele lui n-au fost niciodată prea clare, era în el un adevărat câmp de bătălie.

— Vineri s-a purtat atât de minunat cu mine, a fost atât de generos, de simplu, totul a părut dintr-o dată clarificat şi uşor, aşa cum ar trebui să fie lucrurile în paradis.

— Crezi că totul e uşor în paradis?

— Kitty, îmi place să stau de vorbă cu tine, în prezenţa ta e atât de natural să vorbeşti, e atât de natural să flecăreşti, eu care de obicei nu flecăresc. Da, dar paradisul nu poate fi decât pe pământ. Toate baricadele se prăbuşesc în jur, şi un cristal de personalitate, care e însăşi esenţa fiinţei tale, şi de care, poate, nici n-ai fost conştient că există, înţelege, în sfârşit, totul şi atunci ierţi totul, nu, nici măcar asta, e o versiune prea personală...

— Îmi pare atât de bine că ai putut discuta omeneşte cu Gunnar, de atunci e cu totul alt om.

— Într-adevăr e mai bine?

— Da, da, da.

— N-ai ascultat discuţia, nu-i aşa? De ce ai venit la urmă? Era să leşin când ai intrat.

— A fost o hotărâre pripită... dar am vrut să fiu cu voi doi, împreună... să-mi dau seama că e posibil.

— O, scumpa mea... Crezi că o să-l văd pe Gunnar din nou?

— Aşteaptă, aşteaptă, am o sumedenie de lucruri să-ţi spun...

— Kitty, nu pot să irosesc dragostea mea pentru tine, nu pot, nu trebuie să fie irosită, să se răspândească pe faţa universului, trebuie să mă ajuţi...

— Tu m-ai ajutat atât de mult...

— Eu, pe *tine*?

— Da, şi nu numai ajutându-l pe Gunnar. Simt, deşi sună cam bizar, simt că în sfârşit ea a pierit.

— Anne...?

— Ai iubit-o foarte mult, nu-i aşa?

Ideea că Kitty ar putea fi geloasă pe Anne din cauza mea îmi fulgeră îmbietor prin minte, apoi se mistui ca o rachetă luminoasă.

— Da.

— Mă bucur c-ai iubit-o... vreau să spun că altminteri totul ar fi fost...

— Şi mai îngrozitor.

— Ştii, e un soi de experienţă stranie, de durere stranie, să o văd acum, apropiindu-se de mine prin prisma ta, învesmântata parcă într-o viaţă nouă, o nouă Anne...

— E aceeaşi Anne, draga mea Kitty. Şi Gunnar, şi eu am iubit-o şi acum e moartă. Şi dacă a existat vreo fantomă a ei nu a fost decât cea inventată de mânia lui Gunnar, şi acum s-a spulberat.

— Da, l-am auzit spunând acest lucru. Desigur că a suferit. Şi *tu* ai suferit. Dar suferinţa mea e stupidă, vreau să spun suferinţa pricinuită de ea. Eram geloasă pe Anne de parcă ar fi fost încă în viaţă.

— E posibil să fim geloşi pe cei morţi, dar trebuie să ţinem minte că sunt morţi - şi, inevitabil, în gelozia noastră se amestecă şi un strop de milă.

— Da, acum mi-e foarte milă de ea, simt numai milă, de parcă toate resentimentele s-au volatilizat.

— Când ne-am întâlnit prima oară mi-ai spus că doreşti ca soţul tău să trăiască în întregime în prezent, alături de tine, să nu mai fie un om hăituit.

— Da, şi cred că acest lucru s-a întâmplat, sau, în orice caz, e pe cale să se întâmple.

— Atunci misiunea mea a fost înfăptuită. Pe loc mi-am dat seama că fraza avea o rezonanţă neliniştitoare, şi am adăugat în grabă: Asta e prima dată când pot să mă uit la tine ca lumea.

— În plină lumină! Nu mai sunt tânără, cel puţin nu atât de tânără ca ea...

— Ssst!

În colţul nostru adumbrit, lumina reflectată a zăpezii se cernea domol dar foarte clar. Şedeam pe jumătate întorşi unul către celălalt, genunchii aproape atingându-ni-se. Kitty purta mantoul de vizon, pe care-l descheiase, lăsând să se vadă dedesubt o rochie de stofă maro-cenuşie şi un şirag de perle. Cizmele înalte din piele neagră îi erau udate de zăpada topită. O glugă din blană de culoare închisă îi ascundea părul şi fruntea. Faţa îi strălucea de vitalitate, răspunzând frigului cu un val de roşeaţă pastelată în obrajii ce păreau pictaţi în tempera; gura lungă, hotărâtă, îi era roşie, şi buzele i se ţuguiau de emoţie în mici *moues*[25]. Ochii de piatră albastră, stropită, uşor umeziţi de ger, de parcă piatra din ei ar fi fost scăldată de spumă mării.

I-am sărutat obrajii. Erau foarte reci şi catifelaţi, şi mi-au dat senzaţia că sărut un fruct glasat. I-am sărutat în grabă buzele care erau umede şi calde. Kitty continuă să se uite la mine, dar rămase nemişcată.

— Kitty, suntem nebuni, sau cel puţin eu sunt. Îţi aparţin. Fă cu mine ce vrei. Aş vrea să fiu sluga ta, ca Biscuit.

Numele lui Biscuit păru să răspândească o aură neplăcută, şi mi-a revenit pe jumătate în minte scena de ieri. Mi-am mai amintit că cineva (cine oare?) îmi spusese că Biscuit, desigur, căra scrisorile lui Kitty la jumătate din populaţia Londrei. N-o puteam întreba pe Kitty câţi sclavi avea. Asemenea întrebare nu e menită să fie pusă de un sclav. Ca să parez imaginea lui Biscuit, am întrebat:

— A plecat?

— Cine?

— Biscuit. Mi-a spus că are de gând să te părăsească.

— Ah, a stat de vorbă cu tine?

Părea puţin bizar că asemenea idee nu-i trecuse până acum prin minte, îşi imagina oare că Biscuit îmi preda misivele ei într-o tăcere respectuoasă? Amintirea faptului că o sărutasem pe Biscuit, şi nu numai o dată, îşi înălţă capul în chip acuzator şi stânjenitor.

— Nu, bineînţeles că n-a plecat, răspunse Kitty. Mereu spune că o să mă părăsească. Dar de fapt nu m-a părăsit niciodată şi îndrăznesc să cred că nici nu mă va părăsi vreodată.

Nu părea să-i facă plăcere subiectul Biscuit, Poate că existau unele istorii pe care Biscuit le-ar fi putut istorisi. Am simţit, şi ştiam că şi Kitty simte la fel, că acum, în aceste preţioase momente pe care le petreceam împreună, trebuia să discutăm numai lucrurile esenţiale şi să ne comunicăm numai ce era necesar şi foarte limpede. Pentru mântuirea mea, mă rugam, pentru mântuirea mea!

— Ascultă-mă, Hilary, îmi spuse şi îşi scoase mănuşa. Mâna ei caldă dibui după mâna mea neînmănuşată în mâneca largă a paltonului. Ai spus adineauri că suntem nebuni. Poate că suntem. Dar hai să fim nebuni cu un anumit rost. Am două lucruri foarte speciale pe care trebuie să ţi le spun, două iniţiative pe care vreau să ţi le sugerez. Una e puţin cam nebunească şi va necesita o doză bună de curaj, cea de-a doua e foarte nebunească, şi ar necesita o mare cantitate de curaj.

— În ce priveşte curajul, am zis, sunt omul tău.

Şi în timp ce-i ţineam încheietura mâinii, răspunzând strângerii ei calde şi ferme pe sub mâneca paltonului, o iubeam şi o doream cu atâta tărie, încât îmi venea să gem. Am adăugat:

— Am remarcat distincţia pe care ai făcut-o între „va necesita” şi „ar necesita”.

— Cum?

— Ai spus că prima iniţiativă va necesita curaj, iar ce-a de-a doua ar

necesita. Ceea ce înseamnă că prima va fi dusă cu certitudine la îndeplinire, iar cea de-a doua e îndoielnică.

— Cât priveşte prima iniţiativă, poate că nu-i prea surprinzătoare. Eu şi Gunnar suntem un menaj foarte fericit, şi ne iubim mult unul pe celălalt.

Am descleştat încet strânsoarea în care-i ţineam mâna, iar ea şi-a retras-o foarte lent.

— Îţi accentuez acest lucru pentru că trebuie să alcătuiască fundalul a ceea ce va urma.

— Al iniţiativei.

— Al ambelor iniţiative. Spuneai... că mă iubeşti... şi că nu vrei să iroseşti această iubire, că vrei să o facă să trăiască...

— N-aş putea-o împiedica să trăiască, este lucrul cel mai viu din univers, ştii bine ce rară e iubirea absolută...

— Ţi-am povestit că am vrut să mă aflu cu tine şi cu Gunnar în aceeaşi încăpere, doar ca să constat dacă e posibil. Şi a fost posibil.

— Lumea nu s-a prăbuşit. Stelele nu s-au pulverizat.

— Vezi tu... ca să folosesc cuvintele tale... nici eu nu vreau să te irosesc.

— Mă vrei... prin preajmă?

— Da.

— Dar, Kitty, în viaţa ta sunt o sumedenie de oameni, şi probabil că fiecare te iubeşte...

Era punctul maxim de care îndrăzneam să mă apropii cu aluzia mea la toată puzderia de scrisori adresate întregii Londre.

— Nu. Tu eşti ceva deosebit. Trăieşti de atâta vreme în mintea mea. E greu să-ţi explic. E ca şi cum ai fost întotdeauna un element necesar, ca şi cum, în chip straniu, ai fi făcut întotdeauna parte din căsnicia mea. Eu m-am îndrăgostit de Gunnar atunci când mi-a povestit despre tine şi despre Anne.

— Dumnezeule!

— Mi-era atât de milă de el. Mi-era atât de milă de tine. Şi am trăit în această milă. Am fost într-adevăr foarte singură. Nu numai din cauza deprimărilor lui Gunnar. El şi eu venim din lumi total diferite, şi am trăit alături de el, în lumea lui. Dragostea - nu mă refer la aventuri de dragoste, ci la dragostea adevărată - a fost foarte rară în viaţa mea. Aşa încât, înţeleg!...

— Voi face tot ce doreşti tu...

— Nu te angaja încă. Nu ai aflat cea de-a doua idee a mea. Prima constă doar în faptul că am putea fi toţi trei prieteni. Asta-i simplu, nu?

— E sublim, dar crezi că-i cu putinţă? Gunnar, desigur, nu ştie că ne-am întâlnit decât în seara aceea la familia Impiatt, şi vinerea trecută...

— Fireşte. Şi n-am să-i spun niciodată despre celelalte întâlniri. Am ţinut să te văd numai pentru binele lui. Nu e nici un păcat în asta. Şi, de asemenea, nu e nici un păcat să păstrăm taina. Această parte a prieteniei noastre va aparţine, în foarte scurtă vreme, trecutului şi va trebui să rămână o taină între mine şi tine, un colţişor în care ne vom întâlni doar în amintire, foarte ascuns...

Am încercat să-mi imaginez acest colţişor. Din nefericire, şi Biscuit se afla pe acolo, numai că, fără îndoială, prezenţa ei era total lipsită de importanţă.

— Doresc ca acum să avansăm foarte încet şi cu multă precauţie şi, treptat, să aducem totul la lumină...

— Totul?

— În afară de aceste întâlniri... adică vreau să vii la noi ca prieten, şi mai târziu, dacă ne vom întâlni vreodată singuri, Gunnar va şti, pentru că nu va exista nimic de ascuns, totul va fi...

— Nevinovat.

Simţeam că mă cuprinde ameţeala. Mă vedeam în minte luând regulat cina în Cheyne Walk. Aş putea să le rezerv seara de miercuri. Şi prânzuri tête-à-tête cu Kitty la Savoy. Desigur, ea va trebui să le plătească. Era, după cum se exprimase Kitty, un lucru nebunesc. Dar care ar fi fost alternativa?

— În ordine, am spus.

— Ai suficient curaj?

— Da. Dar va trebui ca tu să pui totul la cale, să organizezi totul, să controlezi totul...

Mă simţeam invadat de o sumedenie de întrebări importante privitoare la o asemenea stare de lucruri, dar acestea au fost înecate de fluxul speranţelor şi al temerilor, care m-au determinat să-mi ţin gura. Dacă. măcar, s-ar putea să nu o pierd până la urmă pe Kitty! Mai bine să o las pe ea să vorbească, să ticluiască, să conducă.

Kitty îmi citi gândurile:

— Nu încerca să întrevezi prea mult în viitor, nici eu nu reuşesc. Bizuie-te pe simplitatea necesităţilor noastre. E vorba de o iubire pe care, în chip egoist, doresc să o păstrez, pe care nu vreau s-o pierd...

— Atunci mă voi bizui pe egoismul tău.

— Bine. Dă-mi voie acum să-ţi înfăţişez cea de-a doua idee a mea. Şi ţine-ţi o clipă răsuflarea.

— Mi-o ţin. Femeie vitează şi minunată ce eşti! Ştii că te-am admirat adânc chiar din prima zi, atunci când ne-am întâlnit la statuia lui Peter Pan, erai atât de... ca un om de stat!

— Grozav compliment. Ascultă-mă. Gunnar şi cu mine nu avem copii.

Am simţit un fior rece în inimă. O secundă mi s-a nălucit faţa Annei, aşa cum am văzut-o în seara aceea în maşină, speriată, rugătoare,

implorându-mă să opresc, ca să se poată reîntoarce la soţul ei.

— Nu avem copii şi lucrul ăsta a constituit o sursă de amărăciune pentru noi. Adevărul este - şi acum îţi voi dezvălui un secret pe care nu-l ştie aproape nimeni, nici măcar Gunnar - că el nu poate avea copii.

— El...?

— A suferit acum câţiva ani o operaţie... şi una dintre consecinţe... a fost aceasta. Medicul mi-a comunicat mie, şi eu am hotărât să nu-i spun lui Gunnar. Nu ştie.

O boare de logică rece păru să pogoare asupră-mi, ca şi cum dintr-odată totul devenise foarte limpede, foarte bine orânduit şi foarte înspăimântător. M-am încordat tot, aşteptând glonţul în piept.

— Amândoi dorim cu disperare un copil. Şi Gunnar refuză să adopte unul, vrea copilul meu. Or eu am depăşit treizeci de ani.

Parcă mai auzisem acest refren.

— Hilary, vreau să-mi dăruieşti un copil.

Boarea de logică rece îmi fusese de ajutor. Acum mă simţeam şi eu foarte limpede, foarte bine orânduit şi foarte înspăimântător. Am fost în stare chiar să-i şi zâmbesc. I-am spus:

— Am fost amândoi de acord că nu sunt decât un simplu instrument, o unealtă, dar ar însemna să dăm o interpretare prea literală acestui lucru. Scumpă, iubită, adorată Kitty, eşti într-adevăr nebună, de o glorioasă nebunie. Mi-ai înfăţişat cea mai minunată şi mai frumoasă idee nebunească din câte am întâlnit vreodată. Mă simt de parcă mi-ai oferit Taj-Mahal[26]. Tot ce pot face este să-l împăturesc frumos la loc şi să ţi-l dau îndărăt. Poate că-l pot strânge astfel încât să-ţi încapă în poşetă.

— Bineînţeles, din toate punctele de vedere, va fi copilul lui Gunnar. Hilary, fii serios...

— Sunt. sunt serios. Kitty, dragostea mea, te iubesc atât de mult; te rog, foloseşte-ţi scumpă, minunata ta minte. Cum îţi imaginezi tu că ar reacţiona Gunnar dacă...

— Nu va şti niciodată. Cum s-ar putea măcar să-i treacă prin cap ceva atât de bizar? Planul meu este ocrotit prin însăşi nebunia lui. Îmi dau seama că-ţi cer un lucru teribil, şi nu i l-aş cere nimănui altcuiva... tu eşti singurul... ţie ţi-l pot cere...

— Din cauza relaţiei speciale în care ne aflăm?

— Da. Din cauza trecutului. Mi-l datorezi...

— Îi datorez lui Gunnar un copil.

— N-am vrut să spun asta, dar dacă vrei, aşa stau lucrurile... ai afirmat că eşti gata să faci orice pentru mine. Ar trebui să faci orice pentru el.

— Dar, Kitty, ăsta-i un lucru cu totul special pe care nu oricare bărbat ar accepta să fie făcut de altul în locul lui.

— Va trebui să fie făcut...

— În chip desăvârşit. Da. Dar unele lucruri, prin însăşi natura lor, nu pot fi împlinite în chip desăvârşit.

— Îmi dau seama ce va însemna pentru tine povara tăcerii...

— Cu povara tăcerii aş mai scoate-o la capăt. Dar pur şi simplu n-aş vrea să fiu omorât.

— Dar...

— Să presupunem că pruncul tău ar vădi o curioasă asemănare cu mine? Nu crezi că asemenea lucruri i-ar furniza bietului Gunnar noi subiecte de meditaţie? Gunnar e blond ca un viking, de fapt e un viking...

— Eu nu sunt.

— Să presupunem că micuţul ar ieşi cu ochi căprui?

— Tatăl meu avea ochi căprui. De fapt, dacă stau să mă gândesc, tatăl meu semăna mult cu tine...

Am început să râd, zvârlindu-mi capul pe spate, întinzându-mi picioarele şi vârându-mi mâinile adânc în buzunare.

— Hilary, ce-i...?

— Mi s-a năzărit o idee grozav de nostimă. E teribil de năstruşnică, exact ce lipseşte ca planul tău minunat să fie într-adevăr desăvârşit.

— Ce?

— Eu n-am ştiut niciodată cine a fost tatăl meu. Tatăl tău a vizitat vreodată nordul Angliei?

— Da, cred că da.

— A fost vreodată în oraşul...

— Nu ştiu.

— Ce făcea? Vreau să te întreb dacă se mai ocupă cu ceva în afară de a fi lord, sau ce era?

— Da, era inginer şi inventator. A inventat tot felul de motoare uriaşe... obişnuia să viziteze topitoriile de oţel şi...

— Şi în oraşul... exista o topitorie de oţel.

— Hilary, doar nu vrei să spui...

— Nu, nu, desigur că nu, glumesc. Cum ar fi putut tatăl tău s-o cunoască pe mama mea? E de neconceput. Numai că, dacă pe lângă toate celelalte ar reieşi că suntem frate şi soră, ar fi, într-un fel... ar fi realmente Taj-Mahal!

— Hilary, te rog, încetează cu râsul.

— Scumpa mea Kitty, nu pot să accept, ştii foarte bine că nu pot. La modul obiectiv, ar fi o crimă cumplită împotriva lui Gunnar, şi chiar dacă am scăpa de consecinţe, ceea ce nu cred că s-ar întâmpla, aş înnebuni la ideea crimei săvârşite. I-am făcut şi aşa destul rău, fără să mă mai culc cu cea de-a doua soţie a lui, chiar de-aş fi impulsionat de cele mai înalte raţiuni.

Dar în timp ce-mi debitam răspunsul, nu mă puteam împiedica să

gândesc ce minunat ar fi şi, la naiba cu raţiunile! În orice caz, *s-ar cuveni* oare să iau în serios ideea lui Kitty, *s-ar cuveni* oare? Dar cum funcţionează „s-ar cuveni" în asemenea zone fantastice? Kitty mă călăuzea spre mari depărtări, şi n-ar trebui oare să mă lansez spre aceste depărtări, cu riscul, până la urmă, al săvârşirii crimei şi a întregii nebunii?

— Te rog, încearcă să înţelegi.

— Nici tu n-ai putea îndura. Te-ar distruge emoţiile. Până la urmă, i-ai mărturisi totul.

— Ar fi o situaţie absolut specială, ceva ce nimeni n-ar putea vreodată concepe sau înfăptui. Este posibilă numai datorită ţie, este posibilă numai între mine şi tine. Nimănui altcuiva nu i-aş putea cere asemenea nebunie. Dacă tu nu mă ajuţi, nu *ne* ajuţi, nimeni altul n-ar putea s-o facă.

— Da, ştiu. Eu sunt cel hărăzit, cel miruit, dacă vrei, cel ce urmează a fi oferit drept jertfă. Dar mă îndoiesc că Gunnar s-ar lăsa impresionat de aceste înalte concepţii, dacă ar fi să le descopere.

— N-o să le descopere, n-ar putea, nici în cele mai fantasmagorice visuri nu i s-ar putea năzări că tu eşti tatăl copilului. Gândeşte-te! Aşa că am fi în absolută siguranţă.

— Kitty, iubită dulce, tu trăieşti într-o lume de fantezie. Şi eu trăiesc în ea, însoţindu-te pe tine. Te rog, te rog mult, fă-o să mai dăinuie un pic.

— Nu-mi da încă un răspuns definitiv.

Se uita la mine cu o expresie dură, exaltată, disperată, pe care nu i-o cunoscusem până atunci. I-am luat din nou mâna, ţinându-mă de ea de parc-aş fi fost prins de vâltoare. Simţeam că amândoi recăpătaserăm brusc simţul timpului, timpul ca spaimă, timpul ca moarte. Kitty se uită în grabă la ceas.

— Trebuie să pleci?

— Nu încă.

Ne uităm cu ochi măriţi unul la celălalt. Uşurătatea, veselia chiar şi nebunia se risipiseră. Simţeam atingerea rece a unui ineluctabil blestem: era lipsit de dramatism, doar forţa lentă, stângace, zdrobitoare a numeroaselor circumstanţe care, zi de zi, anunţă imposibilităţile din viaţa omenească.

— Hilary, nu spune nimic categoric. Gândeşte-te numai, te rog, la ambele idei de care ţi-am vorbit, la ambele planuri. Totul e atât de dificil şi de încurcat, nu putem lua nici o decizie în grabă, va trebui să ne gândim bine, să ne întâlnim din nou şi să...

— Da, desigur, orice ar fi... da, da, va trebui să ne gândim şi să ne întâlnim din nou... Dar, Kitty, iubita mea, tu nu vezi, nu-ţi dai seama că cele două planuri ale tale sunt incompatibile?

Această idee logică mi se limpezise chiar în acel moment.

— Incompatibile?

— Da. Nu putem înfăptui ambele idei. Poate că am putea realiza una dintre ele, dar în mod sigur nu pe amândouă.

— De ce?

— Kitty, gândeşte-te, înţelege. Dacă aş deveni amantul tău, indiferent în ce scopuri înalte şi îndreptate spre binele lui Gunnar, cum aş putea să mă mai întâlnesc cu el ca prieten? Cum aş putea veni în casa voastră, potrivit planului tău atât de fermecător, din moment ce-aş purta asemenea secret în inimă? Ar fi cu neputinţă, m-aş detesta îngrozitor şi... nu! Dacă e să ne întâlnim toţi trei ca prieteni, nu pot deveni amantul tău... de bună seamă că acest lucru nu făcea parte din planul tău numărul unu..., nu, nu. Şi dacă aş încerca să vă dăruiesc ţie şi lui Gunnar un copil, atunci va trebui după aceea să dispar pentru totdeauna din vieţile voastre.

Kitty îşi feri privirea în lături, apoi se uită în jos, îşi foi picioarele încălţate în cizme în baltă de zăpadă topită pe care o lăsaseră. Afară, soarele continua să strălucească, iar noi continuăm să fim singuri în peştera iluminată domol de reflexele zăpezii.

Kitty nu răspunse nimic. O simţeam gata să plângă. Am rostit repede, în încercarea de a aduce din nou nebunia în sprijinul nostru:

— Desigur, ar fi un final minunat. Ca sfârşitul lui *Hassan*[27].

— De ce?

— N-are importanţă. Dar s-ar părea, dragostea mea dragă, că va trebui să alegem între, să zicem, totul pentru un scurt timp, şi foarte puţin pentru un timp lung. Cu alte cuvinte, să alegem între a trăi, însă banal, şi a muri magnific. Asta nu înseamnă că recunosc posibilitatea de înfăptuire a vreunuia dintre cele două planuri, nu ştiu singur ce să gândesc, nu ştiu ce vreau... O, Dumnezeule, o, scumpa mea, ce nebuni, ce nebunie ne împresoară! Susţii singură că vom fi în siguranţă pentru că Gunnar nu ar putea vreodată concepe ceva atât de nebunesc. Vrei să spui că tu vei fi în siguranţă. Căci eu, după aceea, voi dispărea pe vecie, va trebui să dispar. Cât timp socoteşti că va trece până să rămâi însărcinată? De câte mă vei lăsa să fac dragoste cu tine dacă nu vei rămâne însărcinată? De şapte ori? De şaptezeci ori şapte?

— Hilary, încetează! Noi nu trebuie s-o privim ca pe o nebunie. Nu cred că sunt de acord cu tine. Sunt sigură că se poate găsi o cale...

— Ca să le împăcăm pe amândouă? Nu.

— Nici eu nu ştiu ce să cred. Numai nu lua o hotărâre pripită împotriva noastră.

— Împotriva noastră? Împotriva cui? A ta şi a mea? A ta, a mea şi a lui Gunnar? A ta, a lui Gunnar şi a copilului? Iar te uiţi la ceas.

— Hilary, trebuie să plec. Trebuie să fiu acasă pentru dejun.

— Cine vine la „dejun”?

— O, un parlamentar liberal.

— Şi ce-i dai să mănânce?

— Oh..., *curry*[28]...

— Îmi închipui că tu ai în fiecare zi la masă *curry*. Bine, draga mea, du-te. Marii ştabi nu trebuie lăsaţi să aştepte, nu-i aşa?

— Te rog... încearcă să...

Ne-am ridicat în picioare. Deodată ne-am cuprins amândoi în braţe cu sete, lipindu-ne unul de celălalt ca şi cum trupurile noastre şi sufletele noastre ar fi vrut să se împreune, încercând cu disperare să depăşească piedica a două greoaie obiecte materiale prea burduşite. Gluga de blană a lui Kitty căzu pe jos. I-am simţit cizmele frecându-se de pantalonii mei. Cu o mâna mă căzneam să-mi deschei paltonul ca să-i pot simţi sânii, cu cealaltă încercam să o cuprind pe după mantoul de vizon. Pometii ni se ciocniră, părul ei îmi lunecă peste gură. Am lipit-o strâns de mine, am sărutat-o şi am simţit-o răspunzând sărutului meu cu buze care ardeau. Pe urmă am simţit-o retrăgându-se, i-am văzut mâna aplecându-se ca să ridice gluga, şi degetele înroşite tremurând în timp ce încheiau nasturii mantoului.

— O, Kitty, te iubesc. Iartă-mă, iartă-mă...

— Şi eu te iubesc. N-am încotro.

— Kitty, haide să nu ne pierdem unul de celălalt, dac-am putea, într-un fel, să nu ne pierdem unul pe altul...

— Nu trebuie. Uite ce-i. nu-i nevoie să luăm o hotărâre în pripă, nu avem voie, haide să ne gândim bine...

— Când pot să te văd din nou?

— Vino... vino la debarcader marţi la şase,

— Voi fi acolo. Du-te, iubita mea, iubita mea... A plecat. Eu am rămas locului un timp, cu inima zbătându-mi-se, răsuflarea revenindu-mi în mici rafale, iar carnea tremurându-mi în tortura dorinţei. Soarele, pătrunzând pe uşa pavilionului, făcea să se ridice un abur uşor din pardoseala udă. Auzeam zăpada topită scurgându-se de pe acoperiş într-un mic torent neîntrerupt. O şuviţă de apă îşi făcuse drum prin zid şi-mi udase, fără ştirea mea, spatele paltonului. Mi-am pus şapca pe cap şi mi-am scuturat umerii ca să risipesc umezeala. În clipele acelea o doream pe Kitty cu atâta înverşunare, încât mi se părea într-adevăr că „soluţia finală" pe care mi-o propusese era cea mai bună. Să fie a mea, şi apoi să dispar, să mor. Asta ar fi fost într-adevăr o mică perfecţiune realizată în viaţa mea.

Şi totuşi, puţin mai târziu, în timp ce străbăteam agale grădina de piatră şi priveam, dincolo de fântâni, la locul în care gheaţa albă, zimţată, se muiase devenind umedă şi cenuşie, şi la cupola ameţitor de albastră a cerului arcuindu-se peste lac, mi-a venit gândul că dificultăţile care ne stăteau în cale erau într-adevăr mult mai dificile decât îşi putea închipui vreunul dintre noi doi. Nu existau doar două posibilităţi, ci patru. Puteam deveni amantul lui Kitty şi să dispar,

puteam deveni prietenul ei şi al lui Gunnar şi să rămân pe loc - sau puteam deveni amantul lui Kitty, continuând să vizitez, în acelaşi timp, casa lui Gunnar. O viaţă secretă cu ea, o viaţă publică cu amândoi. Asemenea lucruri pot exista. Oare asta dorea ea de fapt? Şi a patra posibilitate era să dispar cu totul, imediat. Să pun capăt. Să pun capăt întâlnirilor şi întrebărilor „ce-i de făcut?". Gata cu Kitty, cu Gunnar, cu tot. Nu-mi împlinisem oare misiunea, aşa cum îi spusesem şi ei? Nu se isprăvise totul? Aceasta ar fi fost ultima dintre alternative. Şi în timp ce priveam la cerul vibrant şi la apa scânteietoare, undeva, într-un colţ al minţii mele, încolţi o teribilă mică idee că, în curând, aveam să ştiu cu claritate care dintre aceste soluţii era cea dreaptă.

— Unde-i Cristopher? mă întrebă Tommy.

Când, după mult timp, m-am întors acasă, am găsit-o aşteptându-mă în faţa uşii, înfăşurată într-o pelerină cadrilată.

— M-a părăsit.

— Am crezut că am să-l găsesc măcar pe el, ca să-mi deschidă uşa. Am îngheţat bocnă aşteptând afară.

— Iar au închis căldura.

Am descuiat uşa şi am poftit-o în casă. Înăuntru nu era mult mai cald.

— Ai luat masa de prânz?

— Da, am răspuns.

Mâncasem de fapt o jumătate de sandviş într-o cârciumă unde continuasem să-mi rumeg gândurile.

— Ei bine, eu n-am mâncat. Pot să-mi prepar ceva?

— Te rog.

Intră în bucătărie şi începu să cotrobăiască cu zgomot printre cutiile de conserve din dulap. Am stat un timp în dormitor, cu privirile aţintite în gol. Pe urmă am intrat şi eu în bucătărie şi m-am aşezat la masă. Tommy prăjise nişte pâine şi deschisese o cutie de spaghetti cu sos de roşii, pe care le încălzea.

— Vrei şi tu?

— Nu, mulţumesc. Ba da, dă-mi şi mie puţin.

— Ceva de băut există?

— Aveam o jumătate de sticlă de vin spaniol, dacă n-o fi luat-o Christopher.

Am mâncat o porţie de spaghetti şi am băut un pahar de vin. Tommy a mâncat mai mult, în tăcere. Oricum, totul s-a terminat curând.

— Îmi pare rău c-ai venit, am spus.

— De ce?

— N-are nici un rost, ştii bine.

Dintr-odată situaţia mi s-a părut comică şi am simţit impusul de a-i

spune lui Tommy că acum mă băteau la cap trei femei fără copii, toate trecute de treizeci de ani, două cerându-mi să le fac câte un copil, iar a treia să-i încuviinţez căsătoria. Nevoia de copii părea să fie subiectul la ordinea zilei.

— Oricum, mă bucur că te văd, am spus.

Era adevărat. Tommy reprezenta obişnuitul. Era o fată scumpă şi astăzi arăta deosebit de atrăgătoare în felul ei stupid. Purta o fustă lungă scoţiană albastru cu verde, unul din puloverele ei lungi maro şi un ornament de argint, insipid scoţian, în formă de spadă. Pe cap avea - şi probabil că uitase de ea - o pălăriuţă caraghioasă din lână albastră, ca o bonetă de noapte cu un ciucure lung atârnându-i pe spate, şi care-i stătea proţăpită drept în creştet. Cizmele de antilopă maro erau înnegrite de umezeală. Urmele noroioase ale tălpilor noastre acopereau duşumeaua bucătăriei. Tommy încerca acum să le şteargă cu o bucată de ziar. Da, Tommy era o scumpă. Dacă urma să aleg soluţia disperării, ea, cel puţin, va reprezenta o fărâmă de consolare. Dar urma oare să aleg soluţia disperării, *puteam* oare?

— Chiar te bucuri? răspunse Tommy. Mersi.

Se uita fix la mine, cu o privire ciudat de încordată şi cu colţurile gurii lăsate în jos.

— Veseleşte-te, Thomas. Mai ia nişte vin. Trăim într-o lume nebună, Thomas.

— Am venit să-ţi comunic o serie de lucruri.

— Dă-le drumul. Sper să fie amuzante şi drăguţe. Mi-ar prinde bine câteva lucruri amuzante şi drăguţe.

— Nu ştiu dacă ai să le găseşti drăguţe. Poate că da. Renunţ la slujba mea din King's Lynn.

— Da? Şi ce mă interesează asta pe mine? N-am de gând să te întreţin eu în trândăvie, nu-ţi băga aşa ceva în cap, draga mea.

— Nu-mi bag aşa ceva în cap, răspunse Tommy continuând să mă privească fix. Voi fi întreţinută în trândăvie de soţul meu.

— De...?

— Mă mărit, Hilary.

M-am uitat la faţa ei încordată.

— Ce tot vorbeşti acolo?

— Mă mărit.

— Cu cine?

— Cu un bărbat din King's Lynn.

— Cine, ce bărbat?

— Mai există şi alţi bărbaţi pe lume, în afară de tine. E unul din profesorii de acolo. E şi actor. Uneori joacă la câte un teatru ambulant. Mă iubeşte de o eternitate. ÎI cheamă Kim Spranger. Ne căsătorim în ianuarie. Căutăm casă.

— Tommy, nu vorbeşti serios...

— De ce nu? Nu-ţi pare bine? Credeam c-ai să te bucuri, îmi tot spuneai că legătura noastră n-are nici un rost, chiar şi adineauri mi-ai spus-o. Îmi tot spuneai să plec. Ei bine, plec.

Mi-am întins braţul peste masă şi i-am încleştat cu furie încheietura mâinii. A tresărit de durere, dar a rămas nemişcată.

— De ce nu mi-ai vorbit până acum despre toate astea? Vrei să spui că în tot acest timp te-ai ţinut în taină cu un altul?

— Dă-mi drumul, mă rugă Tommy.

I-am dat drumul.

— Nu „m-am ţinut", reluă ea, Te-am iubit pe tine şi te-am vrut pe tine. Nu l-am vrut pe Kim şi el a ştiut-o. Nu a existat nimic ce ar fi trebuit să-ţi spun. Numai că acum lucrurile s-au schimbat. Am pierdut speranţa în ce te priveşte pe tine. L-am acceptat pe el. Şi sunt foarte fericită.

Două lacrimi micuţe îi ţâşniră din ochi şi i se prelinseră pe obraji.

— Arăţi ca însăşi întruchiparea fericirii. Nu se poate să-l iubeşti pe omul acela.

— Îl iubesc, stărui Tommy, ştergându-şi lacrimile cu un gest brutal. E un om foarte, foarte cumsecade şi mă iubeşte şi vrea să se însoare cu mine şi să mă ocrotească pentru totdeauna şi…

— Nu-mi spune că ai peste treizeci de ani şi vrei un copil.

— Kim e văduv şi are un băieţaş dulce de cinci ani.

— Deci o familie de gata. Bineînţeles, cu aşa ceva nu pot rivaliza. Nu-i de mirare că te grăbeşti să mă părăseşti exact când am nevoie de tine.

— Nu ai nevoie de mine, răspunse Tommy cu o voce stinsă, examinându-şi mâinile. În sfârşit am ajuns şi eu să-mi dau seama de acest lucru. N-ai nevoie. Nu mai are nici un rost să lupt. Pur şi simplu n-ai nevoie de mine.

— Mă părăseşti tocmai acum...

— Nu suntem împreună, aşa încât nu poate fi vorba de părăsire. Tu m-ai părăsit pe mine.

— Dacă mă părăseşti acum, mă împingi la un act disperat. Te avertizez.

— E prea târziu pentru avertismente. De multă vreme nu mai însemn pentru tine, nimic altceva decât o sâcâială. Dacă aş fi avut un dram de mândrie în mine ar fi trebuit să te las de nu ştiu când.

— Se pare c-ai şi făcut-o. Ai avut o legătură secretă cu acest Spranger.

— Nu-i adevărat! N-a fost nimic secret.

— Nici nu mi-ai pomenit măcar de existenţa lui.

— Nu m-ai întrebat niciodată. Nu mi-ai pus nicicând vreo întrebare în legătură cu ce fac eu la King's Lynn sau cu cine mă întâlnesc acolo. Dacă m-ai fi întrebat, ţi-aş fi povestit. Niciodată nu te-a interesat ce mi

se întâmplă mie decât în legătura cu tine.

Era un adevăr. Ceea ce m-a făcut să mă simt şi mai furios.

— M-ai înşelat!

— Nu. Şi apoi, tu m-ai înşelat tot timpul.

— Ce vrei să spui?

— Eu n-am avut nici un fel de legătură cu Kim. I-am mărturisit că te iubesc pe tine. Nu l-am minţit nici un moment. Dar tu ai fost îndrăgostit de altă femeie. Dumnezeu ştie ce a fost între voi şi mie nu mi-ai spus un cuvânt, bănuiesc că o considerai drept o taină neştiută de nimeni...

— M-am săturat de legenda asta despre mine şi Laura Impiatt.

— Mă rog, răspunse Tommy lipsită de vlagă. Îşi frecă ochii şi obrajii şi scoase un suspin adânc. Acum nu mai are nici o importanţă. N-are rost să mă plâng că-mi preferi altă femeie, chiar dacă e măritată. Asta-i treaba ta. Dar m-am gândit că-i mai bine să vin şi să-ţi spun făţiş despre Kim. Întâi am intenţionat să-ţi scriu, dar am socotit că-i mai onest să vin la tine şi... să ne luăm rămas-bun.

— Tommy, nu cred cele ce-mi spui, tu mă iubeşti pe mine.

— Oare? Nu-i neapărat necesar ca iubirea să continue, ştii. Oricum, e toată numai zdrenţe, e ferfeniţită. S-a uzat, s-a subţiat de tot. Sunt atât de ostenită. Hilary, sunt atât de *ostenită,* şi nu mai sunt foarte tânără. Detest munca pe care o fac, mă rog, n-o detest propriu-zis, dar nu mai are nici un sens pentru mine. M-am săturat să trăiesc într-un apartament londonez mic, singuratic şi sordid, tot întrebându-mă când o să te mai văd. Doresc un cămin al meu, un bărbat al meu, poate că şi un copil al meu, deşi îl voi avea pe micul Robin, care-i dulce...

— Dă-l naibii pe micul Robin! Tommy, tu îmi aparţii mie.

— Nu. Priveşte adevărul în faţă. Nu-ţi aparţin. Ce-ar putea să însemne asta? Îţi aparţin ca un obiect pe care-l pui deoparte într-un scrin şi te uiţi la el o dată pe săptămâna? Nu. Ne luăm adio, Hilary. Te rog, te rog fă ca totul să meargă uşor şi pentru mine, şi pentru tine, măcar acum cruţă-mă. Plec şi e o plecare definitivă. N-am să-ţi mai scriu scrisorile acelea stupide de care, pe drept cuvânt, ţi-era silă. Oamenii n-au voie să persecute în felul ăsta pe alţi oameni, nu-i drept. N-am să-ţi mai scriu nici un fel de scrisoare. Plec la Kim, şi nu voi mai fi în Londra. Nu vreau să te mai văd niciodată şi nici să mai aud de tine. I-am făgăduit lui Kim că renunţ cu totul la tine. Şi aşa e normal. De acum înainte va trebui să fiu a lui, şi voi fi a lui. Încep o viaţă nouă şi vreau să fiu fericită, vreau şi eu să văd ce-i aia fericire înainte de a fi prea târziu. Te-am iubit, dar ce alta am realizat noi doi decât că eu mă smiorcăiam tot timpul că vreau căsătorie şi un cămin, iar tu mă împroşcai cu observaţiile tale sarcastice? Am gustat, vreunul dintre noi, măcar un moment de fericire pe tot parcursul legăturii noastre? Tu te simţeai prins în capcană, eu mă simţeam dată deoparte. N-avea

nici rost, nici un rost, abia acum îmi dau seama. Kim mă iubeşte şi îl pot face absolut fericit. Chiar şi acum e perfect fericit, cânta de fericire, şi-i minunat să faci pe cineva atât de fericit, e probabil lucrul cel mai bun pe care l-am făcut vreodată şi n-am de gând să-l ratez din sentimentalisme legate de tine. Lucrurile făcute pe jumătate n-au nici o valoare. E un om bun şi cumsecade şi e atât de fericit, încât în curând mă va face fericită şi pe mine. Dacă mă dedic lui şi copilului şi căminului său, vom fi cu toţii fericiţi. Şi asta-i tot ce doresc. Şi e un lucru de mult mai mare valoare umană decât a mă crampona de tine şi a te sâcâi şi a face crize de nervi. Nu mă atinge, Hilary, îndată plec. Te-am iubit din toată inima. Probabil că te iubesc încă din toată inima, dar nu mai are nici un sens şi asta-i despărţirea. Îţi doresc numai bine, îţi doresc fericire, deşi nu cred că o vei cunoaşte vreodată. Oricum eu ţi-o doresc. Nu pune mâna pe mine. Adio!

M-am ridicat în picioare. Uşa din faţă s-a deschis, apoi s-a închis fără zgomot. Asta este! Tommy a ieşit din scenă. Trandafiri în prag pentru Thomasina Uhlmeister. În sfârşit a pierit din viaţa mea.

O bună bucată de timp am rămas perfect nemişcat, fără să mi se clintească vreo fibră. O parte din mine, care mi-era aproape străină, se simţea foarte, foarte tristă de plecarea lui Tommy. Un mic, strâmt dar adânc canal de consolare îmi fusese închis. Să fie adevărat oare că această mică, adânca pierdere se va dovedi ultima picătură ce va face să se reverse cupa disperării, puhoiul nebuniei dezlănţuite? Timpul îşi va spune cuvântul.

LUNI

— BUNĂ SEARA, DRAGĂ.

— Bună!

Era luni seara. Intrasem, ca de obicei, în apartamentul lui Clifford Larr.

Poşta de dimineaţă îmi adusese o scrisoare de la directorul şcolii unde fusese reexpediată misiva mea adresată domnului Osmand. Mi se anunţa că domnul Osmand părăsise în urmă cu câtva timp şcoala, dar că mesajul meu fusese trimis la ultima sa adresă cunoscută.

La birou îmi făcusem apariţia în mod simbolic. Senzaţia stârnită de demisia mea şi zvonurile adiacente în legătură cu mine şi cu Laura păreau să se fi stins. Ultimele evenimente erau legate de Edith Witcher, care se afla la spital, întrucât căzuse de pe o scară în timp ce atârna podoabele de Crăciun şi de faptul că pantomima fusese contramandată. În schimb, secţia financiară monta o piesă de-a lor, pe care o repetaseră în secret şi care se numea *Robin Hood în Whitehall.* Reggie Farbottom avea un rol comic, episodic, jucând pe un încasator de impozite.

Clifford se afla în bucătărie amestecând un fel de terci maroniu.

— Ce-avem la cin-cină?

— Escalop de viţel, andive înăbuşite, îngheţată cu sos de ciocolată.

— Mmm! Ce bunătăţi!

— Sosul e o concesie făcută gusturilor tale puerile.

— Frumos din partea ta.

— Ce mai faci, dragă?

— Grozav.

— Şi cum mai merge viaţa ta aventuroasă?

— Din ce în ce mai senzaţional.

— Povesteşte-mi.

L-am urmărit un timp cum amesteca, până când ochii lui reci, zeflemitori, şi-au îndreptat căutătura spre ochii mei.

— Ei?

— Christopher a părăsit mica mea lume.

— Ştiu. De fapt, am de gând să-i ofer lui Christopher, la solicitarea lui, un substanţial ajutor financiar. încearcă să reînjghebe grupul lui de muzică pop.

— „Păsările de apă”?

— Da.

— Câtă generozitate şi abnegaţie din partea ta!

— Ce-i cu tine, dragă, eşti gelos? Nu fac nimic de dragul lui Christopher şi nici *pour ses beaux yeux*[29]. Pur şi simplu îmi investesc banii. Îmi place să realizez profituri. Şi cred că o să obţin un procentaj mai bun de la „Păsările de apă" decât de la banca „Turner and Newall". Ai vreo obiecţie?

— Nu.

— Ţi-am uşurat cugetul?

Am zâmbit, urmărind cum se îngroşa în tigaie amestecul maroniu. Mi-am înălţat apoi privirea spre cămaşa vărgată şi foarte curată a lui Clifford, descheiată, lăsând să i se vadă pieptul păros pe care atârnă, de un lănţişor, inelul cu pecete, mişcându-se în timp ce el amesteca.

— Mă întreb cui a aparţinut inelul ăsta.

— Întreabă-te, dragă.

— Aş fi vrut să investeşti bani în mine.

— Şi cu ce profit, dragă?

— Nu uita că trebuie să-mi laşi prin testament miniaturile indiene.

— Mai povesteşte-mi şi altele, lucrurile senzaţionale.

— Tommy m-a părăsit.

— Asta o face mereu.

— Se mărită cu un tip din King's Lynn. Ne-am luat rămas-bun pe vecie.

Clifford se opri din amestecat.

— Şi-ţi pare rău?

— Da. Dar, oricum, a lăsat locul vacant.

— Pentru cine? Haide să ne aşezăm şi să bem nişte vin. Încă n-am chef să mănânc. Ţie ţi-e foame?

Ne-am aşezat la masă şi Clifford a turnat nişte *Chateauneuf*.

— Pe Gunnar l-ai mai văzut?

— Da.

— Devine o patimă.

— A fost pentru ultima dată. Aşa să fi fost?

— Se pare că a avut loc o adevărată năvală de „ultima dată" în viaţa ta. Oare e pentru ultima dată când stăm împreună la masa asta?

— Nu.

— Ce s-a întâmplat cu Gunnar? De data asta s-a petrecut scena marii împăcări?

— Da.

— Ce înduioşător! Descrie-mi-o.

— Am discutat împreună liniştit, ca două fiinţe omeneşti raţionale.

— Aţi depănat amintiri. Trebuie să fi fost amuzant.

— Încetează cu ironiile. Tu îţi baţi joc de toate. A fost bine. S-a arătat bun faţă de mine. Şi-a dat seama că totul a fost în bună parte un

accident, o tulburare...

— Şi nu o ticăloşie.

— Nu cred că există ticăloşie în acest sens.

— E o credinţă foarte convenabilă.

— Oricum, el…

— Te-a iertat.

— Ne-am iertat unul pe celălalt. Şi nu mai repeta: „Ce înduioşător!"

— N-aveam de gând. Aveam de gând să te întreb dacă eşti un imbecil atât de patetic încât să-ţi poţi imagina că gesturile sentimentale de soiul ăsta au vreo însemnătate?

— Da.

— Mai toarnă-ţi nişte vin.

— Am discutat despre Anne. I-am povestit că în seara aceea voia să se întoarcă la el. Am vorbit despre uşurarea poverii şi despre faptul că fantoma ei se va spulbera.

— Fantomele nu sunt chiar atât de îndatoritoare. El te urăşte.

— Nu cred.

— Şi ea? Ai mai văzut-o?

— Da.

— Ai avut o săptămână plină. Plus câteva scrisori via cameristă?

— Una sau două.

— Ce delicios! Şi ce mai doreşte de la tine Înălţimea Sa?

— Doreşte s-o las însărcinată.

— *Ce?*

N-am putut rezista tentaţiei de a-l şoca pe Clifford şi a-l scutura din calmul său sardonic. Şi apoi, voiam să repet întreaga extraordinară poveste în prezenţa cuiva, ori pentru aşa ceva Clifford era unicul confident posibil. Arthur ar fi leşinat.

— Glumeşti?

— Ea şi Gunnar nu au copii. El nu mai poate avea copii, dar nu ştie. Ea doreşte un copil, el doreşte un copil. Eu sunt un agent cu totul special în vieţile lor...

— Vrei să spui că el va *şti...?*

— Nu, fireşte că nu. Va fi un secret. Dar... pentru că eu sunt eu... pentru că sunt un fel de...

— Apostol? înţeleg bizareria.

— Nu ştiu ce sunt, un soi de instrument sorocit; o unealtă...

— Curată unealtă!

— Cineva care le datorează atât de mult. Lucrul poate fi privit ca un fel de compensare.

— Îmi vine să ţip. O compensare? A folosit ea cuvântul ăsta?

— Nu, dar aşa vede lucrurile. Ideea nu-i chiar atât de smintită cum pare la prima vedere, în orice caz, nu-i complet smintită.

— Dar, Hilary, dragule, prietenul meu, scumpul meu, sper că nu te

gândeşti să-i faci cadou lui Gunnar un copil prin metoda consfinţită de-a lungul veacurilor?

— Nu, am răspuns.

Şi mi-am dat seama că, fără nici o îndoială, nu puteam, era imposibil.

— Mă bucur să-ţi aud răspunsul. Îmi place ca oamenii la care ţin să se comporte ca făpturi raţionale. Şi, deci, ce ai să faci?

— Nu ştiu. Mi-a mai sugerat să fim toţi trei prieteni.

— Să luaţi masa de seară împreună şi să jucaţi cărţi?

— Da. Dar nici ăsta nu mi se pare un lucru posibil.

— Bineînţeles. Şi atunci?

— Cred că, pur şi simplu, am să mă evaporez.

— Mai există o posibilitate, zise Clifford. O legătură secretă, de modă veche. Doar pentru plăcerea ta, nu pentru Gunnar şi progenitura lui. De fapt nu crezi că asta-i ce doreşte doamna, dedesubtul întregii mascarade? E o târfă ca toate celelalte.

— Mi-am spus şi eu acelaşi lucru, că asta urmăreşte. Dar nu cred. Nu cred că ar fi dus-o mintea să coacă asemenea poveste.

— Atunci înseamnă că are o minte înceată. Dar ai vrea?

— Ce? O legătură secretă? Categoric nu.

— Deci urmează despărţirea definitivă şi de Lady Kitty? Când va avea loc?

— Mâine la şase în Cheyne Walk.

Acum, cu ajutorul lui Clifford, reuşisem să văd totul clar. Nu exista altă soluţie posibilă. Cât despre „planul numărul doi" al ei, numai expunându-l lui Clifford şi mi-am dat seama că era fantezia unui descreierat. Dar acum îmi simţeam inima sfâşiată şi ştiam bine că, nu departe, mă aştepta cea mai cruntă şi mai devastatoare durere, deocamdată ameţită de vin, de prezenţa lui Clifford, de propria mea volubilitate.

Clifford mă privea, cu capul lăsat pe un umăr.

— Bietul copil!

— Cine? Eu?

— Da. Eşti atât de simplu, de prostuţ. Te-am avertizat doar ce-i poate pielea femeii ăleia. Majoritatea femeilor sunt aşa, proaste, distructive... Sper însă că întreaga poveste să-ţi fi adus şi un folos, să-ţi fi băgat minţile la cap.

— Oricum, îmi pare bine că am avut convorbirea cu Gunnar. A fost atât de înţelept.

— Înţelept! Gunnar e un bou preţios şi plin de sine. Voi doi n-aţi făcut decât să amplificaţi între voi un lucru care ar fi fost mai bine să fie lăsat în pace. Da, a avut loc o tragedie, o moarte - dar lucrurile de felul ăsta trebuie smulse şi lăsate în urmă.

— Uşor de zis. Ai procedat tu vreodată aşa?

— Da. Mâinile lui Clifford răsuceau lănţişorul de la gât, degetul mic îmbrăca inelul. Sau, cel puţin, trebuie să-ţi rumegi suferinţa în tăcere şi nu să faci paradă de ea. Întotdeauna l-am dispreţuit pe Gunnar, încă de la Oxford. Are un simţ absolut disproporţionat al propriei sale valori, lucru pe care eu nu-l pot ierta. Noi cu toţii suntem nimic, nimic, nimic, şi a gândi altminteri nu înseamnă decât o infatuare morală. Ţi-a vorbit ceva despre mine?

— Despre tine? Nu. Nici nu te-am pomenit.

— Eu l-am dispreţuit pe el, şi el mă dispreţuia pe mine. Întotdeauna l-am considerat pe Gunnar un dobitoc. Tu, la Oxford, erai nebun după el, şi nu înţeleg de ce.

— La fel era şi Crystal.

— *Crystal?*

— Da. Era îndrăgostită de el.

— Crystal îndrăgostită de Gunnar?

— Da. De-abia acum am aflat şi eu. Ştii, s-a întâmplat între ei ceva absolut uluitor, în noaptea zilei în care a murit Anne, Crystal se afla în casa lui Gunnar şi s-au culcat în acelaşi pat şi au făcut dragoste.

— Crystal şi Gunnar?

— Da, au făcut dragoste... ştii...

— *Imposibil.*

— Ba nu, s-a întâmplat de-adevăratelea. Şi el mi-a vorbit de asta.

— A vorbit despre asta?

— Da. Nu-i extraordinar?

— Şi deci nu-i virgină...?

— Mă rog, teoretic nu, dar...

— Nu poate fi adevărat! strigă Clifford. Se ridicase în picioare. Femeile născocesc tot felul de lucruri. Pur şi simplu nu poate fi adevărat. N-ar fi trebuit s-o crezi. Şi... şi... n-ar fi trebuit să-mi povesteşti mie.

Se bâlbâia de emoţie.

— Ascultă, nu fi...

— Atunci înseamnă că ei doi... de multe ori... dacă era îndrăgostită de el...

— Nu, fireşte că nu, numai acea singură dată! Cine ar putea-o dori pe Crystal...

— Dacă l-a lăsat pe Gunnar s-o aibă, probabil că s-a culcat cu jumătate de oraş. Ai fost foarte naiv în ceea ce o priveşte, nu?

— Clifford, aşteaptă, unde te duci?

— Mă duc la ea. Mă duc s-o întreb dacă e adevărat.

Până să ajung eu la uşă, el ieşise din apartament şi tropăia în jos pe scări. Mi-am înşfăcat din mers paltonul şi şapca şi, cu ele în mână, am început să alerg după el strigându-l, cerându-i să se oprească.

Uşa de la intrarea imobilului îmi fu trântită în nas şi mi-au trebuit

câteva momente, în lumina slabă a holului, până când să găsesc broasca automată. Când am reuşit să descui uşa, am auzit maşina lui Clifford pornind.

— Clifford, aşteaptă, stai, aşteaptă-mă şi pe mine!

Maşina porni, trecu pe lângă mine. Am alergat după ea, îmbrăcându-mi paltonul din mers. Speram să o ajung din urmă în circulaţia densă şi înceată de pe Cromwell Road. Dar mi-am dat seama imediat că Clifford evitase strada principală; luminile din spatele maşinii lui dispărură la dreapta, pe Pennant Mansions. Aici nu există speranţa unei încurcături de circulaţie şi totuşi am alergat după el până la Marloes Road, unde, desigur, nu s-a mai văzut nici urmă de maşină. Am fugit din nou în Cromwell Road, spre nord, sperând să întâlnesc un taxi care să vină spre staţia terminus a autobuzului de la aeroport. La un moment dat am zărit un taxi de partea cealaltă a drumului şi era cât pe-aci să fiu strivit de o maşină încercând să-l ajung, dar altcineva mi l-a luat de sub nas. Când am ajuns la podul de cale ferată gâfâiam dureros şi a trebuit să-mi încetinesc fuga transformând-o într-un mers grăbit. Emoţia îmi frâna agilitatea picioarelor, iar trotuarele erau foarte alunecoase din cauza rămăşiţelor de zăpadă îngheţată. Îmi venea să plâng din cauza nebuniei pe care o făcusem. Probabil că acum Clifford se afla de vreo zece-cincisprezece minute la Crystal, torturând-o. Clifford pe care ea îl iubea, care fusese întotdeauna miraculos de amabil faţă de ea.

Când am ajuns la Crystal, maşina lui Clifford se afla în faţa casei. Am urcat în goană scările, trăgându-mi cu greu răsuflarea, şi am dat buza în cameră puternic iluminată.

Crystal şedea pe pat plângând cu disperare. Clifford stătea în picioare, cu mâinile în buzunare şi o urmărea încruntat.

Am străbătut camera împleticindu-mă. Pumnul meu repezit cu toată forţa şi cu elanul intrării precipitate l-a nimerit în umăr şi l-a proiectat în perete. După aceea s-a aşezat brusc pe un scaun. Crystal a strigat: „Nu, nu!”. M-am aşezat apoi pe pat şi am luat-o în braţe.

— Pleacă! i-am spus lui Clifford. Nu vreau să te mai văd în viaţa mea, şi vorbesc cu toată seriozitatea. Ieşi afară de aici dacă nu vrei să te zvârl de-a berbeleacul pe scări.

Ţinându-şi umărul cu o mână, Clifford se ridică nesigur pe picioare şi, fără să ne arunce vreo privire lui Crystal sau mie, se îndreptă spre uşă. O clipă mai târziu, am auzit zgomotul motorului maşinii, care deveni tot mai slab pe măsură ce se îndepărta.

Crystal plângea cu atâta furie, încât nu putea articula un cuvânt; faţa, mâinile, pieptul rochiei îi erau ude de lacrimi. O cuprinsese o criză de isterie nezgomotoasă, sughiţurile de plâns prefăcându-i-se în vaiete şi înecându-se apoi ritmic în icneli. N-o mai văzusem plângând în felul ăsta de pe vremea vagonului mătuşii Bill. După un timp am

lăsat-o din braţe şi m-am aşezat la masa pe care se afla maşina ei de cusut. Probabil că tocmai lucra la maşină când năvălise Clifford cu demonstraţia lui de neconceput. Îi urmăream lacrimile, spunându-i din când în când:

— Încetează, Crystal, iubito, încetează cu plânsul, inimioara mea.

Treptat, ritmul mecanic al isteriei se preschimbă într-un hohotit disperat, încet, copilăresc, care, într-un fel, era şi mai îngrozitor.

— Crystal, încetează, fă-o de dragul meu. Nu mai pot suporta. *Opreşte-te!*

— Îmi pare atât de rău. L-ai lovit, n-ar fi trebuit să-l loveşti.

— Regret că nu l-am zvârlit pe scări.

— N-ar fi trebuit să-l loveşti, n-a fost vina lui.

— Ce n-a fost vina lui? A dat buzna peste tine hotărât să te zdruncine, nu-i aşa? Ce ţi-a spus?

— Un cuvânt urât.

— Atunci regret că nu l-am omorât.

— O, nu, n-a fost vina lui... vai, dar a fost atât de cumplit, atât de cumplit...

— Încetează, Crystal! E un om lipsit de importanţă. Un nenorocit, un detracat, pe jumătate scrintit el însuşi. Păcat că n-am putut ajunge mai devreme. Cum să nu fiu furios pe el când te văd plângând în halul ăsta? Dar acum a trecut. Haide, haide. Noi doi am apucat zile foarte grele, şi la vârsta noastră n-ar mai trebui să ne lăsăm doborâţi de câteva cuvinte aspre. Uită-l. ÎI urăşte pe Gunnar. Prin el vorbea propria lui amărăciune, delira.

— A fost atât de răutăcios. Şi doar întotdeauna a fost foarte bun cu mine. Şi l-am iubit atât de mult. Şi când l-am văzut intrând astă-seară, o clipă m-am bucurat tare... şi pe urmă...

— Las-o baltă, Crystal. A trecut. Mai bine nu te gândi. Poate că ai dreptate că n-a fost vina lui. În orice caz, hai să zicem aşa. E un om singuratic, care trăieşte numai în mintea lui, cu fanteziile lui bizare. O să-i pară rău. Dacă vrei, ţi-l aduc să-ţi ceară iertare în genunchi.

— Nu, nu...

— Lasă-l în plata Domnului! Vai, Crystal, fetiţa mea, mă bucur atât de mult că te văd, sunt tare nefericit!

M-am aşezat din nou lângă ea, şi un timp ne-am strâns în braţe în tăcere.

— Ai mai văzut-o? întrebă Crystal cu nasul în paltonul meu.

— Da.

Mi-am dezbrăcat paltonul şi am început să caut puţin vin. Am găsit un rest într-o sticlă veche. Mi-am turnat un pahar. Crystal a clătinat din cap.

— Şi ai s-o vezi din nou?

— Da, mâine. Dar asta va fi ultima dată.

— Într-adevăr?

— Crystal, nu trebuie să mă mai întâlnesc cu ea. Nu trebuie să mă mai întâlnesc nici cu el. În sfârşit văd lucrurile clar. Ai avut dreptate. Am greşit întâlnindu-mă cu ea în taină. Am făcut tot ce-am putut pentru el. Şi el a făcut tot ce-a putut pentru mine. După asta s-ar putea ca toate să meargă anapoda.

— Mă bucur. Nu vreau să te mai duci la ei. Mi-e atât de teamă pentru tine. Vai, dragule, trebuie numaidecât să te întâlneşti mâine cu ea?

— Trebuie s-o văd ca să-i spun, ca să mă despart de ea. Şi i-am promis că vin.

— N-ai putea să-i scrii?

— Scrisorile sunt periculoase şi... Nu. Trebuie s-o văd.

Şi ăsta era un lucru clar. Am făgăduit că ne vom întâlni marţi la ora şase, şi va trebui să mă aflu acolo. Şi apoi mai era faptul groaznic că numai ideea întâlnirii de a doua zi mă împiedica acum să-mi pierd cu totul minţile.

Crystal, cu cunoaşterea ei telepatică, a înţeles lucrul ăsta. Acum era aproape calmă, scoţând doar nişte suspine lungi, obosite, de refacere fizică.

— Vrei s-o vezi. Nici tu nu crezi c-ai să te desparţi de ea. Te rog, scrie-i. Te rog, nu te duce s-o întâlneşti. Simt că e o femeie îngrozitoare.

— Nu-i îngrozitoare, fetiţa mea. Nimeni nu-i îngrozitor. Mă rog, aproape nimeni. Suntem cu toţii nişte zăpăciţi. Important este să ştii când trebuie să pui capăt zăpăcelii. Îmi dau seama ce am de făcut, n-avea grijă. Şi trebuie s-o văd mâine, pur şi simplu trebuie.

— Te rog...

— Gata, Crystal, nu vreau să mai vorbesc cu tine despre ea. E aproape plecată din viaţa mea, şi voi trăi fără de ea, ai să vezi.

M-am aşezat din nou pe pat şi Crystal s-a rezemat de umărul meu.

— Hilary, vreau să-ţi spun ceva.

— Te-ai logodit din nou cu Arthur.

— Nu. N-am reluat legătura cu Arthur. Am hotărât să n-o fac. E prea târziu, sunt prea bătrână, nu mai vreau, mă simt mai bine aşa cum sunt. Voiam tocmai să-ţi spun că am hotărât definitiv să rup cu el.

— Foarte bine. Adică... Crystal, micuţa mea, şi eu vreau să-ţi spun ceva. M-am văzut ieri cu Tommy.

A venit la mine să-şi ia rămas-bun, se mărită cu cineva din King's Lynn.

— A, se mărită cu Kim? Ce bine-mi pare!

— Dumnezeule, ştiai de el?

— Da. Tommy mi-a cerut să tac. Şi nu ţi-am spus pentru că ştiam că ai să fii gelos şi c-ai fi fost în stare să te însori cu ea numai din gelozie.

Mă rugam întruna să se mărite cu Kim.

— Bine, bine, bine. Aşadar, iată-ne pe amândoi din nou pe raft, scumpa mea.

— Îmi place să zac pe raft alături de tine. Sunt atât de uşurată... te rog, nu te supăra pe mine.

— Crystal, ai dreptate, ar trebui să plecăm din Londra. Haide să plecăm imediat şi să ne stabilim undeva împreună. Nu în Nord. Ne-am putea muta undeva în Wales sau la Bristol.

— Sau în Dorset sau în Devon, mi-ar plăcea. O, Hilary, întotdeauna mi-am dorit din toată inima să trăiesc la ţara. Crezi că am putea?

— De ce nu? Mi-aş găsi o slujbă în administraţia locală, sau m-aş angaja pe undeva ca funcţionar. Noi doi suntem obişnuiţi să strângem cureaua, nu-i aşa, scumpo?

— Eu mi-aş găsi o odăiţă...

— Nu, Crystal, nu. Gata cu odăiţele!

— Adică?

— Am locui împreună.

— Vai, dragul meu... lacrimile îi izvorâră iarăşi. Sunt atât de fericită, spuse şi-şi îngropa capul caraghios, cu părul lui creţ, în haina mea. Am înconjurat-o cu braţul.

— Haide, haide, puişor, hai, micuţa mea!

— O să trăim la ţară, într-o căsuţă de ţară.

— Şi tu ai să fii mica mea gospodină.

— Am să muncesc din greu, am să îngrijesc de casă, am să lucrez şi croitorie... şi am putea creşte animale, nu-i aşa, am avea păsări şi un câine?

— Desigur. Iar duminică eu aş săpa în grădină şi am cultiva legume. Şi în casă o să ardă un foc de buşteni, iar în serile de iarnă, când vântul vâjâie în jurul casei, noi am sta şi am asculta muzică la radio.

— Da, da! Şi tu ai învăţa limba chineză

— Da.

Aş învăţa-o oare, în timp ce vântul ar vâjâi în jurul casei? Şi cât din mine va mai fi rămas până atunci?

— Şi pe mine ai să mă înveţi franţuzeşte, aşa cum a fost vorba cu mult în urmă.

— Da, da, aşa va fi, Crystal, iubito, aşa va fi şi o să fim fericiţi, o să fim, aşteaptă şi ai să vezi.

MARŢI

ÎN SFÂRŞIT S-A IVIT ŞI ZIUA DE marţi. Toată noaptea aproape că nu închisesem ochii. Neobişnuita insomnie a fost o tortură fizică. Casa, văduvită de băieţi, părea pustie şi deprimantă. Auzeam liftul huruind în noapte şi mi se părea un zgomot al singurătăţii, M-am sculat devreme, mi-am făcut ceai şi am zăcut asupră-i, tremurând. Se părea că închiseseră căldura cu totul.

Poşta de dimineaţă mi-a adus o depeşă scrisă de o mână agramată şi purtând un timbru din... Descifrată, depeşa conţinea următoarele:

„Dragă domle,

Am primit scresoarea deaţi scriso lui Domnu Osmand carea stat aici, fiind ciriaşul meu, dea murit săptămâna trecută, din cauza hapurilor de. dormit aşa zicea doctoru, iam vândut cărţile pentru chiria care mi-o datora pe patru luni şi încă mai îm datorează, cărţile nau făcut doi bani aşa zicea omu dăn prăvălie, şi au fost celtuelile pentru mormântare, ajutorul dela asestenţă na venit şam plătit eu totu dăn buzunaru meu şi încă destul, şi mai e şi ghiveta pe carea sparto când a căzut peste ea, costă mult ca so repar şi covoru mi la strecat tot că ia fost rău dela stomag, şi cum mata eşti un fel rudă şi nare alta, că nimenea nu a venit la el, cutez a vă trimete nota de cirie şi de plata mormântării şi de covor şi de ghivetă pe care le veţi găsi în plic sperând să primesc veşti dela mata cu următoarea poştă, aşa mia spus avocaţii.

Cu stimă

Doamna J. Parfit.”

Am mototolit scrisoarea în pumn şi m-am ferit cu îndărătnicie să mă gândesc la imaginea pe care o evoca sfârşitul domnului Osmand. Ce ultimă încercare disperată de a cere o mână de ajutor o fi însemnat vizita aceea pe care mi-o făcuse? Mai bine să nu mă gândesc.

Nici nu putea fi vorba să mă duc la birou. Nu aveam altceva de făcut decât să aştept să se scurgă ceasurile. Un timp m-am învârtit prin casă, pe urmă am ieşit să fac o plimbare. Zăpada îngheţată vălurise trotuarul cu mici creste alunecoase, cenuşii ca oţelul. Am intrat în parc, dar acolo mă pândea amintirea lui Kitty cu faţa ei trandafirie pe sub gluga de blană întunecată. Am vrut să mă îndrept spre grădina Leningrad. Frunzele uscate îngheţaseră în resturile de zăpadă, făcând ca iarba să arate ţepoasă şi friabilă. Am hoinărit alene, fără ţintă.

Neîndoielnic, pentru mine farmecul parcului se risipise pe veci. Era ca şi cum aş fi părăsit Londra cu totul.

Frigul intens m-a gonit în cele din urmă acasă; am încercat conştiincios să mănânc ceva, dar actul de a deschide o cutie de fasole conservată îmi evoca în asemenea măsură obişnuitul vieţii cotidiene, acum când nu mai putea exista nimic obişnuit, încât aproape că mi-a venit să plâng. Nu mai plânsesem de ani şi ani de zile, şi nici acum nu am plâns. Dar m-a inundat o cumplită tristeţe, senzaţia de viaţă irosită, de fericire care ar fi putut să fie şi nu a fost. Şi, în chip straniu, în mijlocul acestei dezolări totale, dăinuia lumina curândei prezenţe a lui Kitty, încă o dată şi pentru ultima oară. Să fi fost într-adevăr pentru ultima oară? murmură, din când în când, un glas dement şi foarte îndepărtat.

Pe la trei am auzit soneria de la intrare. Nu puteam spera nimic de la vreun vizitator, dar o clipă a încolţit totuşi în mine o speranţă idioată. Era Jimbo Davis. M-am holbat la el.

— Christopher a plecat.

— Ştiu. Am venit să te văd pe dumneata.

— Pe mine? De ce?

— Doar ca să constat dacă eşti bine.

— Şi de ce n-aş fi?

— Nu ştiu. M-am gândit că poate te simţi foarte singur. Chris mi-a spus că ai părăsit slujba. Pot să intru?

I-am dat drumul înăuntru şi automat m-am dus în bucătărie şi am pus ceainicul la fiert. Am făcut ceai. Jimbo stătea şi mă privea.

— Vrei să mănânci ceva? Uite aici fasole, pâine şi unt. Şi nişte biscuiţi cu ciocolată, numai că sunt cam vechi.

— Mulţumesc, o să iau nişte biscuiţi.

Ne-am aşezat. Nu purtasem niciodată vreo conversaţie cu Jimbo. Şedea sorbindu-şi ceaiul şi privindu-mă cu ochi mari căprui, strălucitori. Avea păr castaniu, tuns scurt, probabil ca să nu-l deranjeze când dansa. Se aşezase cu graţioasă elasticitate, ca un zeu oriental, cu un genunchi înălţat şi un picior îndoit pe scaun. L-am lăsat să se uite la mine. O fi gândind oare că sunt pe cale să înnebunesc, sau ce alta?

— Ai auzit că Mick a fost din nou arestat?

— Da? Foarte bine.

— A fost prins într-o nouă chestie.

— Şi ce fac „Păsările de apă”?

— Bine. Chris şi Len l-au luat pe Phil în locul lui Mick.

— Phil?

— A, nu l-ai cunoscut pe Phil. La el s-au mutat acum. Phil are o casă.

— Ferice de Phil.

— Chris a fost foarte necăjit din cauza dumitale.
— Şi eu am fost necăjit din cauza lui.
— E adevărat că Tommy se mărită?
— Da.
— Şi dumneata ce-ai să faci?
— Am să-mi continuu viaţa de zi cu zi şi sarcinile obişnuite.
— Ai găsit altă slujbă?
— Nu.
— Crezi în astrologie?
— Nu.
— Eu nu ştiu dacă cred sau nu. Dar am impresia că e ceva adevăr în chestia asta. Totul e determinat, asta-i clar. Altfel nu s-ar putea să se lanseze rachete de probă în Jupiter. Gândeşte-te. Lansează chestiile alea, care fac tot drumul până la Jupiter şi efectuează fotografii. N-ar reuşi să facă asta dacă toate lucrurile din lume n-ar fi dinainte fixate, s-ar pierde pe drum, nu-i aşa? Şi apoi faptul că pot prezice eclipsele cu secole înainte. Crezi în farfurii zburătoare?
— Nu.
— Eu bănuiesc că cred. Gândeşte-te la toate milioanele alea de planete exact ca a noastră, cineva trebuie să trăiască pe ele, dar ar trebui să fie grozav de deştepţi ca să poată comunica în vreun fel cu noi. Mi-ar plăcea să cred că suntem observaţi de nişte fiinţe superioare, dumitale, nu?
— Sper că cei care ne-or fi observând au simţul umorului.
— Crezi în Dumnezeu?
— Nu.
— Eu nu ştiu sigur dacă cred. Tatăl meu era predicator în Wales, este încă. Locuiam în capătul văii. Obişnuia să le predice oilor. Era el puţin sărit. Şi s-ar fi zis că le plăcea. Îl lăsau să le mângâie.
— Cine?
— Oile. Aveau nişte ochi atât de frumoşi! Făceam şi noi rugăciuni acasă şi îngenuncheam lângă pat, iar tata îşi ascundea capul în pernă şi gemea.
— Trebuie să încerc şi eu figura asta odată.
— Hilary, nu fi trist, viaţa e frumoasă.
— Jimbo, n-ai vrea să pleci, băiat bun şi drag?
— Hilary, totul o să fie în ordine cu dumneata, nu-i aşa? Pot să vin şi mâine?
— Nu, pleacă. Dar îţi mulţumesc c-ai venit.
— Vreau să-ţi dau ceva.

Scoase din buzunar un pacheţel mic, învelit în hârtie subţire şi-l puse pe masă. Apoi, într-o secundă, se îndepărtă, fără zgomot, pe picioarele lui elastice.

Am rămas în bucătărie şi am deschis pacheţelul. Conţinea o cruce

din metal ieftin pe un lănţişor, din acelea pe care le vând negustorii ambulanţi de pe Oxford Street, în schimbul a cincizeci de pence. Am vârât-o în sertarul mesei de bucătărie. În clipa aceea am zărit pe pervazul ferestrei un obiect negru, închircit: plantă în ghiveci pe care mi-o dăduse Jimbo şi pe care, fireşte, uitasem să o ud. Speram ca el să nu o fi observat. Îmi dădeam seama că vizita prostească a lui Jimbo şi cruciuliţa lui prostească reprezentau o fărâmă de bunătate pură; dar nu mă putea mişca. Simţeam că însăşi vizita lui Cristos nu m-ar fi putut mişca, nu pentru c-aş fi fost atât de păcătos, ci pentru că eram atât de mortal de trist. Am mai stat un timp. Mi-am adus aminte că era marţi şi că Arthur m-o fi aşteptând. La patru şi jumătate am plecat de acasă.

Kitty a sosit la şase fără zece. Eram îngheţat şi buimăcit de suferinţă şi de emoţia sumbră, oribilă, lipsită de bucurie a gândului că urma să o văd. Mă postasem aproape de capătul debarcaderului. Seara era extrem de întunecoasă, puţin ceţoasă, dar s-ar fi spus că şi ceaţa era neagră, îngroşându-se şi coagulând aerul, ca în descrierea lui Pliniu despre erupţia Vezuviului. La capătul debarcaderului totul era cufundat în întuneric. Felinarul plasat pe la mijlocul lui răspândea o strălucire tulbure, îngrădită, estompată, derutantă. Apa era tenebroasă, luminile care s-ar fi putut reflecta în ea voalate, fluxul scăzut dar repede, bancurile de mâl invizibile. Desluşeam murmurul slab, şuierător al Tamisei umflate de zăpadă şi, ici-colo, câte un pocnet uşor când vreo buturugă purtată de curent se izbea de lemnăria debarcaderului.

Kitty veni repede şi, într-o clipă, braţele mele înlănţuiau mantoul de vizon. Capul îi era descoperit, simţeam pe obraz părul ei moale şi rece.

— Oh, scumpa mea, dulcea mea, dragostea mea.

Trupul meu o adora, pârjolit de iubire şi tandreţe şi dorinţă, iar mintea mi se clătina, cutremurată. Mă covârşea senzaţia că totul era cu desăvârşire potrivit şi cuvenit, că ea aparţinea întocmai acestui loc şi acestui timp, perfecţiunea momentului prezent, plenitudinea cosmică a întâlnirii noastre şi a dragostei noastre, a braţelor mele în jurul trupului ei. Aş putea oare săvârşi, împotriva acestei perfecţiuni, crima pe care se pare că o premeditasem cu răceală?

— Hilary, dragul meu, mă bucur atât de mult că te văd. Ce îngheţat eşti! Nu vrei să intrăm în casă?

— Nu. Unde-i Gunnar?

— La un cocteil la Ministerul de Externe.

— N-ar fi trebuit să-l însoţeşti?

— Am încropit o scuză, nu mă duc întotdeauna cu el la chestiile astea. După aceea e invitat la un dineu în oraş. Vai, Hilary, sunt atât

de bucuroasă că te văd, lasă-mă să-ţi ating faţa, e de gheaţă. Trebuie să te încălzesc. Te iubesc, pur şi simplu te iubesc, e atât de simplu, trebuie să *fie* simplu. M-am uitat să văd ce-i cu *Hassan.*

— *Hassan?*

Uitasem de *Hassan,* eram la mile depărtare, *Hassan* devenise o joacă de copii.

— Am înţeles, e ceva despre sărmanii îndrăgostiţi care sunt puşi să aleagă. Dar cred că noi...

— Ascultă-mă, iubito, am zis.

Tonul pe care am rostit aceste cuvinte a amuţit-o. I-am simţit îngrijorarea, respiraţia oprită, inima.

— Kitty, trebuie să te părăsesc.

A rămas tăcută, tremurând în braţele mele.

— Kitty, nu mai putem continua în felul ăsta, o ştii şi tu, o ştiu şi eu. Tu nu-mi poţi aparţine mie. Ceea ce e între noi pare a fi, poate că şi este, ceva măreţ, pentru mine aşa e în orice caz, dar toate sentimentele umane sunt pline de amăgiri, iar anii, timpul de care am avea nevoie pentru a le pune la încercare, pentru a le face reale, nu există. Ne aflăm într-o situaţie falsă şi dragostea noastră e îmbibată de falsitate. Spui că mă iubeşti, dar ce înseamnă asta, ce poate însemna, realitatea respinge această iubire, şi tu o ştii. Nu-i vina ta, într-un fel nu-i nici măcar a mea. Am fost precipitaţi atât de vertiginos în toată povestea asta! Lumea e plină de determinări, altfel n-am fi în stare să trimitem rachete în Jupiter. Dar încă un pas mai departe ne-ar duce la distrugere. Nu trebuie să îngăduim forţelor irezistibile să ne determine să distrugem şi apoi să ne distrugă. Trebuie să opunem rezistenţă irezistibilului şi o putem face. Vom supravieţui. Tu ai. avut un capriciu generos şi nebunesc, dar va trece aşa cum trec capriciile. Tu ştii, trebuie să fi ştiut tot timpul că planul tău numărul doi e absolut imposibil. Şi primul plan e imposibil. Cum am putea, după ce ne-am îmbrăţişat ca acum, să ne întâlnim în prezenţa lui Gunnar şi să-l înşelăm cu zâmbete obişnuite? Nu putem face aşa ceva, Kitty, suntem doborâţi. Nu-l pot înşela a doua oară pe Gunnar. Dacă l-am ajutat, şi dacă prin asta ţi-am fost ţie de folos, sunt bucuros şi încântat, ceea ce înseamnă o binecuvântare de care n-am crezut că o să mai am parte în viaţa mea. Trebuie să mă mulţumesc cu atât. Te-am ţinut în braţe şi te-am sărutat şi ăsta e un dar pe care mi l-a făcut universul, un dar care mă va ferici şi mă va bucura de-a pururi. Iar tu ai să-ţi dai seama că a fost doar un vis, care pentru tine va trece, fireşte, repede. Trebuie să plec, Kitty, irevocabil şi pentru totdeauna, şi trebuie să plec chiar acum. Probabil că te-ai aşteptat să-ţi vorbesc astfel.

— Da.

Răspunsul ei, aproape inaudibil, a fost însoţit de un uşor tremur, şi Kitty se rezemă de mine de parc-ar fi fost gata să cadă.

— Dar, Hilary, continuă ea după un moment, mai târziu n-am putea să fim, într-un fel, prieteni? S-ar putea ca el să vrea să te mai vadă...

— Eu nu mai vreau să-l văd, Kitty. Nu ştie, nu-i aşa, nici prin cap nu-i trece că noi ne-am mai întâlnit, cu excepţia celor două prilejuri când a fost de faţă?

— Nu, desigur că nu ştie.

— Aşadar putem scăpa cu faţa curată. Şi trebuie să fie aşa.

— Dar mai târziu, nu ne-am putea regăsi în vreun fel... nu pot suporta gândul că tu vei rămâne într-un pustiu de singurătate, lipsit de iubire şi de îngrijire, când în inima mea există atâta iubire pentru tine...

Ochii mi se închiseseră de chin, o strângeam cu violenţă în braţe.

— Nu ne vom putea regăsi mai târziu, asta e o minciună şi o iluzie. Nu există nici un loc şi nici un timp în care să ne putem vreodată reîntâlni. Tu ţi-ai dăruit mila unui om nevrednic, şi asta-i tot. De aici înainte vieţile noastre nu trebuie să se mai amestece. Kitty, nu suntem destul de tari ca să nu săvârşim vreo greşeală cumplită. Şi e fals, totul e imposibil de fals. Mai bine să ne despărţim acum. Lasă-mă să plec repede, nu-mi îngreuna plecarea, fă ca totul să fie aşa cum ai spus tu, simplu şi, pentru numele lui Dumnezeu, iubito, lasă-mă să plec acum.

— Hilary, iubitul meu...

— Nu-mi îngreuna plecarea, nu mi-o îngreuna...

Debarcaderul tremură uşor sub tălpile mele şi am deschis ochii. Peste umărul lui Kitty l-am văzut pe Gunnar. Lumina neclară, difuză a felinarului mi-l înfăţişa de neconfundat, deşi nu-i puteam desluşi decât silueta greoaie şi o fulgerare de păr de viking fanat.

Am rostit „Gunnar" nu către el, ci către Kitty, şi am îndepărtat-o de mine. Îmi stăteau în gâtlej câteva cuvinte pe care să i le adresez, dar acestea nu au mai fost niciodată articulate. Nu s-ar putea spune că Gunnar m-a lovit, ci că s-a năpustit asupră-mi. Asemenea unui bour care atacă. M-a luat pe nepregătite şi eram într-o poziţie prost cumpănită, cu o mână încă pe umărul şi pe mantoul lui Kitty, aşa cum dădusem să o împing în lături. Gunnar s-a aruncat în mine, piept în piept, cu o izbitură care mi-a tăiat răsuflarea şi m-a făcut să-mi pierd echilibrul. M-am împleticit şi, încercând să-mi recâştig poziţia, m-am răsturnat cu zgomot pe o parte. M-am ridicat însă pe dată în picioare. Se vede că şi Gunnar îşi pierduse respiraţia în ciocnire, pentru că nu a profitat prompt de avantajul pe care-l avusese asupră-mi. Când m-am ridicat iar, am primit o lovitură violentă şi dureroasă într-un obraz. Probabil că mă plesnise puternic cu palma deschisă, numai că nu se putea vedea nimic, eram prea aproape unul de celălalt şi masivitatea lui astupa lumina felinarului. Nu voiam să mă lupt cu el, dar nici să stau acolo şi să mă las buşit nu aveam de gând. L-am înşfăcat de palton şi l-am tras spre mine. Părea o îmbrăţişare încrâncenată, nu

mult deosebită de cea în care abia o înlănţuisem pe Kitty.

— Gunnar, te rog, opreşte-te, opreşte-te!

Îi scăpa întruna din piept o horcăială mârâită şi acum încerca să se descleştеze din strânsoare, împingându-şi cu forţă genunchiul în stomacul meu şi înşfăcându-mi cu degetele uneia dintre mâini gulerul paltonului şi pielea de pe ceafă. Îngreunat de paltonul meu mătăhălos, mă ţineam de stofa paltonului lui şi amândoi ne roteam pe loc, legănându-ne şi smucindu-ne ca două marionete sferice. Îmi îndoisem şi eu piciorul îndărătul piciorului lui şi prin această piedică rigidă încercam să-l fac să-şi piardă echilibrul. Dacă reuşeam să-l răstorn, aş fi putut să sar peste el şi aş fi luat-o la fugă înainte de a fi fost în stare să mă atace din nou. În timpul încleştării dintre noi, Kitty nu a strigat, nu a scos nici o exclamaţie. Dar deodată am auzit-o rostind cu voce joasă, intensă, pătrunzătoare:

— Opriţi-vă, opriţi-vă imediat! Nu trebuie să vă luptaţi. Vin între voi.

Am simţit, deşi nu o puteam vedea, mâneca de vizon în faţa ochilor mei. M-am tras îndărăt, slăbind strânsoarea, şi lăsându-l pe Gunnar încă între mine şi chei.

Atunci am auzit vocea lui Gunnar:

— Dă-te la o parte! Îl omor!

— Dragule, încetează… îl imploră Kitty.

Mi-am dat seama că mă retrăsesem până la un punct periculos, în spatele meu, nu mai există acum decât saltul în apă.

Gunnar o îmbrâncise pe Kitty la o parte. Acum avea asupră-mi avantajul dorit. Trebuia să fac un pas înainte, şi l-am făcut repede, încercând să-mi feresc capul. Pumnul lui Gunnar se izbi de umărul meu. Gata să mă prăvălesc, m-am apucat de mâneca lui şi am încercat să-l răsucesc pe loc, ca să pot trece de el. În clipa aceea răsună un strigăt sălbatic.

Gunnar şi cu mine ne-am îndepărtat brusc unul de celălalt şi am privit în jur, ca doi oameni beţi. Eram singuri. Kitty dispăruse. Căzuse sub muchia debarcaderului în bezna de dedesubt.

Gunnar scoase un răget de fiară. Se aruncă pe jos, uitându-se peste margine. Am îngenuncheat şi eu. întunericul era de nepătruns.

Apoi, într-o clipă de neasemuită uşurare, am auzit de dedesubt vocea lui Kitty:

— N-am păţit nimic, nu vă speriaţi, voi doi, n-am nimic.

Glasul ei, tremurător de limpede, părea însuşi glasul curajului, şi acel „voi doi” era subit şi pregnant de liniştitor.

I-am spus lui Gunnar:

— Tu rămâi aici, fă rost de o frânghie. Eu cobor.

— E un noroi înfiorător, spuse Kitty de dedesubt.

M-am aplecat mult peste muchie, scrutând bezna. Sub debarcader se

vedea o întreagă structură de grinzi încrucişate. Mi-am scos paltonul şi m-am lăsat să lunec dedesubt, dibuind cu picioarele după traversele de lemn înclinate. Am găsit un punct bun de sprijin, mi-am mişcat mâinile şi am pornit să cobor în continuare. I-am spus lui Kitty pe cel mai obişnuit ton pe care l-am putut fabrica: „Sosesc, sosesc”.

Nici un răspuns. M-am agăţat de grinzile vâscoase, reci şi alunecoase şi mi-am lăsat în jos un picior, căutând din nou un punct de sprijin. N-a fost greu. O clipă sau două mai târziu am simţit suprafaţa moale a mâlului şi, continuând să mă ţin agăţat de debarcader, m-am răsucit, cu braţele întinse, la baza lui.

La început, îmi păruse că acolo jos nu e decât un hău negru, dar acum, când mă aflam în el, distingeam o slabă, slabă rază de lumină de la felinarul voalat de deasupra. Reuşeam să zăresc vag culoarea mantoului lui Kitty şi, mai încolo, mişcarea abia perceptibilă a valurilor repezi.

— Kitty!

— Mi-e teamă că m-am afundat în mâl.

— Eşti teafără, nu ţi-ai rupt nimic?

— Sunt întreagă, dar e atât de stupid...

— Eşti în apă?

— Nu, nu... am căzut direct în mâl, e ca o gelatină. Mantoul meu e complet ruinat.

Mi-am spus că dacă se mai poate gândi la mantou, probabil că n-are nimic.

— Vin la tine.

— Fii atent, ai să te împotmoleşti şi tu. Mai bine fă rost de o frânghie. Eu nu pot face nici o mişcare.

Acum puteam desluşi nota de panică din glasul ei. Continuând să mă ţin agăţat de baza debarcaderului, am început să mă mişc în direcţia ei. În punctul unde coborâsem eu, noroiul era destul de închegat, dar după ce-am făcut un pas sau doi, începu să devină vâscos şi cleios. Pasul următor mă afundă până peste gleznă. M-am oprit din nou. Ochii mi se învăţaseră cu întunericul şi acum o puteam vedea pe Kitty şi, dincolo de ea, apa. Stătea aproape în picioare, împotmolită în mâl până la genunchi, înclinată uşor într-o parte, într-o atitudine nefirească, dar perfect liniştită.

Am mai făcut un pas. Mâlul deveni dintr-odată mai fluid, mai instabil, nu se mai simţea fundul. Mi-am lăsat toată greutatea în mâini, ţinându-mă de structura de lemn din spatele meu.

— Nu veni încoace, o să ne afundăm amândoi. Mai bine întinde-te spre mine.

Am încercat acest lucru. Mă apropiasem acum de ea atât cât puteam s-o fac fără să mă desprind de suportul meu şi să plonjez în nămol. Mi-am proptit un picior în stâlpul de lemn şi am întins spre ea o mână.

Am simţit o atingere. Vârfurile degetelor ei. N-aş fi putut reuşi s-o trag. M-aş fi prăbuşit şi eu.

— Nu te poţi mişca deloc?

— Nu. Asta-i stupiditatea. Când am simţit că alunec de pe debarcader am sărit, şi am căzut cu amândouă picioarele drept în noroi. Din fericire, că altfel m-aş fi rănit.

Ah, vocea ei curajoasă, dar şi unda de panică! Ceva se contura deasupra. Pentru un moment uitasem de Gunnar. I-am strigat:

— Nu coborî, fă rost de o frânghie sau de o scândură sau de ceva! Nu pot ajunge la ea.

De pe planşeul de deasupra răzbeau zgomote, bocănituri care sunau a gol. Întreaga scenă era straniu de îngrădită şi aproape mută. Circulaţia de pe chei alcătuia un fundal de murmure, dar până şi foşnetul apei părea mai puternic. Ne aflam singuri, într-o cavernă înghesuită şi rece, cu lumină tulbure şi aer dens.

— Cred c-ar trebui să-mi scot mantoul, spuse Kitty. Am să-l arunc spre tine.

— Mai bine rămâi cu el. Nu te zbate! Într-un minut vom avea o frânghie.

Mantoul de vizon, făcut ghem, îmi sosi moale şi cald, răspândind parfumul lui Kitty. Numai poalele erau înnoroiate. Mi se părea ciudat să-l mânuiesc. L-am aruncat deasupra capului, atârnându-l de una din grinzile de lemn. Şi când mi-am săltat braţul, am simţit cât de tare mă durea umărul şi o parte a feţei de la loviturile lui Gunnar.

— Mantoul e în siguranţă. Acum încerc din nou să te ajung.

— Mă scufund, spuse Kitty. Ah, ce idiot...

Acum o puteam vedea mai clar. Efortul de a-şi dezbrăca paltonul îi şubrezise echilibrul şi se afundase ceva mai mult în noroi, de parc-ar fi căzut într-un genunchi. Părea să se fi depărtat de debarcader şi distanţa dintre noi era acum mai mare. Încercam să-mi menţin judecata fermă şi calculată. Mă rugam ca ea să nu înceapă să se zvârcolească şi să strige.

Ţinându-mă cu o mână de lemnul alunecos, am făcut încă un pas în mâzga, întinzându-mi braţul la maximum. De astă dată nu am mai atins nimic, nici măcar vârfurile degetelor ei.

— Nu pot, am auzit-o pe Kitty, în partea asta braţul mi-e prins... nu pot... acum parcă aş sta jos...

Părea că o părăseşte curajul, vocea îi era ascuţită, dar nu chiar spartă. Am strigat către Gunnar:

— Caută ajutoare, caută ajutoare, adu pe cineva, cheamă poliţia!...

De deasupra nu mi-a răspuns decât tăcerea, probabil că Gunnar alergase după ajutor. În mişcarea pe care o făcusem îndepărtându-mă de debarcader, un picior îmi fusese înghiţit de mâl până la coapsă. M-am zbătut să mi-l extrag, agăţându-mă acum cu ambele mâini de

grinda înclinată. Era tot mai greu să mă ţin de ea, din cauza frigului, a stratului vâscos, lunecos de pe lemn, a durerii din umăr. Piciorul mi se smulse cu un leorpăit din încleştarea masivă a mâlului, şi m-am înălţat iar spre debarcader, îndoindu-mi genunchii şi rămânând suspendat de grinzi, cu braţele care-mi tremurau acum de slăbiciune. Am strigat; „Ajutor! Ajutor!”. Strigătele mele se pierdută ca nişte păsăruici în bezna densă. Dedesubt Kitty gemea.

— Kitty, nu te lăsa pradă panicii, în curând o să sosească cineva. Nu te mişca. Uite ce facem, îmi scot haina şi ţi-o arunc. Prinde o mânecă, dacă poţi.

Mi-am dezbrăcat haina, stând atârnat ca un liliac. Cu o mâna apucând o mânecă şi cu cealaltă ţinându-mă strâns de stâlp, am aruncat haina peste prăpastia care mă despărţea de Kitty. Am văzut-o prinzând mâneca, am simţit stofa încordându-se între noi. Dar mi-am dat pe loc seama de inutilitatea încercării, Kitty era prea adânc împotmolită. Singura urmare a fost că momentul de tensiune mi-a dislocat mâna acum complet îngheţată de pe lemnul lunecos şi am plonjat din nou cu genunchii în mâl, lăsând haina să-mi scape.

— N-are nici un rost, spuse Kitty. Mă afund din ce în ce.

Se străduia cu disperare să-şi menţină glasul ferm.

— Nu te pot ajunge. Dacă mă împotmolesc şi eu nu te mai pot ridica. Or să aducă o frânghie...

— Nu m-aş putea agăţa acum de o frânghie, mâinile îmi sunt prea reci, mai bine nu-mi dezbrăcăm mantoul.

— O să vină îndată cineva...

— Cred că o să mor de frig.

— Să-ţi arunc paltonul înapoi?

— Nu-l mai pot îmbrăca.

— Curaj, Kitty, iubito, curaj!

— Totul e din vina mea...

— Ce dracu' s-o fi întâmplat cu Gunnar... oh, Dumnezeule, dacă m-aş putea gândi la ceva ce-ar fi de făcut...

— Apa e foarte aproape.

Mi-am schimbat poziţia, apropiindu-mă puţin pe margine. O puteam vedea acum aşezată în noroi, uşor înclinată, atât de aproape de mine, la câţiva metri, şi totuşi inaccesibilă, pierdută şi, după cum îmi dădeam seama, scufundându-se din ce în ce. Fălcile tenace ale mâlului îi înghiţiseră un picior până la genunchi, pe celălalt până la şold, precum şi braţul pe care-l întinsese când îşi pierduse echilibrul. Puţin dac-ar mai fi încercat să se zbată, s-ar fi răsturnat pe spate, îi puteam desluşi rochia, era cea cafeniu-cenuşie, şi o bijuterie îi strălucea la gât. O clipă, i-am zărit faţa. Plângea, Mi-am schimonosit obrazul şi am icnit în faţa muntelui de idioată neajutorare. Hotărâsem că, dacă Kitty îşi pierde capul şi începe să se zbată şi să se scufunde, mă voi lansa

spre ea. Dar pentru moment era mai de folos să o urmăresc, chiar să-i vorbesc.

— Dac-aş putea ajunge până la apă, aş înota.

— Kitty, fluviul te-ar ucide.

— Sunt o bună înotătoare.

— E prea rece. Aşteaptă. Nu eşti în pericol. Aşteaptă. Şi, pentru numele, lui Dumnezeu, *stai nemişcată!*

— Nu pot să aştept, răspunse Kitty cu glasul spart. Cad treptat pe spate. Simt mâlul până spre umeri. Cred c-ar trebui să încerc să mă arunc în apă.

— Nu, nu, ar fi mult mai rău.

M-am împins din nou spre ea, într-o strădanie disperată de a acoperi distanţa fatală dintre mâna ei şi mâna mea. Din nou nămolul mi-a absorbit paşii, îngropându-mi un picior până la genunchi, până la coapsă, şi a trebuit să mă trag cu forţa îndărăt, cu braţele trosnindu-mi de încordare, un genunchi proptit în grindă, până când piciorul captiv s-a ridicat cu încetineală, la suprafaţă.

În clipa aceea, spre imensa mea uşurare, am auzit tropăit de paşi deasupra. Planşeul de lemn a tremurat şi am văzut pe cineva căznindu-se să coboare mai încolo de mine, aproape la capătul debarcaderului. Am desluşit silueta mătăhăloasă şi i-am simţit greutatea. Era Gunnar.

— Kitty. s-a auzit glasul lui Gunnar. Aşteaptă, sosesc ajutoarele.

Eram gata să-i strig ceva lui Gunnar, când s-a auzit deodată un zgomot târşâit, de corp greu care se rostogoleşte, şi căruia îi răspunse un puternic plesnet apos, lipicios. Gunnar căzuse.

A căzut între mine şi apă şi, mi-am dat seama că, asemenea lui Kitty, se afundase în nămol până la coapse şi se răsturnase pe dată într-o rână, pe partea laterală a debarcaderului. Auzeam sunetul plescăit, înfundat al zvârcolelilor lui pentru a ieşi la suprafaţă.

— Gunnar, nu face asta, aşteaptă, aşteaptă!

M-am mişcat ca o maimuţă de-a lungul marginii debarcaderului. Nu-l vedeam clar, dar aproape imediat am putut ajunge la el, l-am putut atinge, apuca de stofa paltonului. I-am simţit umărul, braţul, apoi mâna care o prinse pe a mea.

— Nu te zbate. Ţine-te de mine!

O clipă, braţul meu şi umărul meu îi preluară întreaga greutate. Am gâfâit de durere. De deasupra se auzeau paşi şi strigăte. Pe urmă i-am fixat mâna pe cea mai groasă dintre grinzile de lemn, şi a rămas aşa, sub mine, ţinându-se acum cu ambele mâini, ca o balenă naufragiată la ţărm. Şi peste umerii lui am văzut deodată, estompat dar clar, cum Kitty se zbuciumă nebuneşte chiar la marginea fluviului negru şi repede. O secundă păru să se fi împotmolit până la gât în nămol, numai capul îi mai ieşea la suprafaţa volburii noroioase. Am scos un

strigăt şi. părăsindu-l pe Gunnar, m-am desprins de grinzi şi am plonjat în mâl către ea. Am văzut-o răsucindu-se, cu întregul corp acum înmuiat în noroi, şi parcă gata să se scufunde în groapa pe care o creaseră zvârcolirile ei. Apoi, cu o ultimă opintire sălbatică, sub imboldul panicii, se zvârli în apă; i-am auzit ţipătul când braţele ei au bătut apa. Şi după aceea, într-o clipă, s-a făcut nevăzută. Se lansase în fluviu şi fluviul o răpise.

Acum mă aflam eu în mâl, fără nici un sprijin, gata să mă prăvălesc cu faţa în jos. Un picior se îndepărta de mine, tras în adânc, de parcă fusese prins de un duh rău care-l smucea de zor. Am izbit cu piciorul drept în faţa duhului rău. Apoi mi-am răsucit trupul spre apă, căznindu-mă să alunec pe suprafaţa mâloasă. Un braţ îmi fu capturat de un alt duh rău. Noroiul mă plesni peste obraz, îmi atinse gura. Pe urmă braţul meu întins a fost prins în menghina unui alt soi de răceală, ceva cum nu mai simţisem sau n-aş fi putut concepe niciodată în viaţă, o răceală dincolo de orice răceală. Am ţipat. Eram în apele fluviului.

După aceea n-au mai existat ţeluri, ci poate doar un singur ţel, acela de a supravieţui în timp ce Tamisa mă mâna cu repeziciune, într-o beznă groaznică şi năucitoare, storcându-mă cu răceala ei de gheaţă, storcând ultimul strop de căldură din trupul meu, învârtejindu-mă şi împingându-mă înainte, şi încercând să mă ucidă, zdrobindu-mă în îmbrăţişarea ei mortal de rece.

Era mai târziu, mai târziu, mai târziu. Nu mai existau zile fixe. Îmi vâram cheia în uşa apartamentului lui Clifford Larr, din Lexham Gardens.

Kitty nu s-a înecat. Nu s-a găsit apă în plămânii ei. Ba chiar, când au scos-o din fluviu, trăia încă. A murit din cauza răcelii. Bietul ei trup s-a răcit prea tare, i-a îngheţat sângele şi nu şi-a mai putut regăsi vechile căi. A murit la spital.

Eu n-am rămas prea mult în apă. Dar în acele minute am uitat de Kitty, am uitat totul în afară de îndatorirea primordială de a nu muri, de a ieşi din iadul acela de frig înainte de a mă omorî. Curentul era iute şi puternic, malurile povârnite şi alunecoase. Dar mi-a apărut în faţă un lanţ negru uriaş, şi m-am agăţat de el. Un şlep ancorat, un cablu uitat, m-au urcat de la mâl la pietre. M-am târât în patru labe pe câteva trepte, şi m-am aşezat pe trotuar, cu spatele rezemat de parapetul cheiului. Alarma pentru căutarea lui Kitty a trecut propriu-zis pe lângă mine. Strigăte, o şalupă a poliţiei cu un reflector, oameni alergând de colo-colo. „Au pescuit o femeie în râu.” „Trăieşte?” „Da.” După ce am auzit acestea, m-am dus acasă. Pe jos. Nimeni, în noaptea aceea de smoală, nu m-a observat. Am aflat veştile a doua zi de la vecinul meu, domnul Pellow, care a văzut menţionat în reportajul din

ziar numele departamentului la care lucram eu. Publicaseră o fotografie a lui Kitty şi una a lui Gunnar. *„Personalitate din Whitehall încearcă să-şi salveze soţia."* Despre mine nici un cuvânt. Pentru a doua oară eram eliminat din poveste, ca şi cum nici n-aş fi existat.

Am deschis uşa apartamentului lui Clifford, Era seară, dar nu o seară de luni. Îi telefonasem şi acasă, şi la birou, dar nu răspunsese nimeni. Voiam să-l văd. Era, în acel moment, unica persoană pe care doream s-o văd. Venisem în Lexham Gardens sub un impuls subit şi imperios şi zărisem, cu o împunsătură de uşurare, lumina aprinsă în odaia de zi.

Am auzit un uşor clincănit venind din bucătărie. Dar apartamentul avea un aer straniu. Eram gata să-l strig pe Clifford, când am văzut, pe uşa deschisă a salonului, că miniaturile indiene fuseseră date jos de pe zid. În locul lor se vedeau acum pătrate de tapet Morris, nedecolorat. Apoi privirea îmi căzu pe un vas mare chinezesc aflat pe masa din hol, umplut acum cu o neobişnuită adunătură de mărunţişuri. Printre acestea am zărit ceva care a făcut să mi se oprească răsuflarea, înainte chiar de a-i pătrunde întreaga semnificaţie. În acel talmeş-balmeş de obiecte, cutii de chibrituri, scrisori, chei, se afla lănţişorul cu inelul cu pecete pe care Clifford obişnuia să-l poarte la gât.

Probabil că în clipa în care l-am văzut am scos un sunet. Un bărbat chel, cu faţa rotundă, pe care nu-l cunoşteam, a ieşit din bucătărie şi s-a uitat la mine cu ostilă surprindere.

— Scuzaţi-mă, am spus. îl căutam pe Clifford.

— Ah. Nu ştiaţi?

Dar în momentul acela ştiam.

— E...?

— Vă anunţ cu părere de rău că Clifford a murit, s-a sinucis.

— Înţeleg. Spunea... adeseori că o s-o facă...

Am rămas un moment uitându-mă pe uşa deschisă a salonului la miniaturile înşiruite pe jos, rezemate de perete: o prinţesă pe terasă, privind la furtună, prinţul părăsindu-şi iubita pe o noapte cu clar de lună, două feţe de o frumuseţe transcendentală plimbându-se într-o grădină, o fată care semăna cu Biscuit împletindu-şi părul. Probabil că-şi aşteptau rândul să fie vândute.

Am dat să plec.

— Vă rog, o clipă, sunteţi bun să-mi daţi cheile? Eu sunt moştenitorul, şi...

I-am dat vărului cu figură porcină cheia plată, de la uşa din faţă, pe care o ţineam încă în mână, şi m-am îndreptat spre ieşire.

Vremea se mai îmblânzise şi, în timp ce străbăteam grădinile Cornwall, în drum spre staţia Gloucester Road, se porni o ploaie uşoară.

Chiar înainte de Gloucester Road am observat biserica St. Stephen,

unde, după cum îmi povestise odată Clifford, T.S. Eliot a fost timp de mai mulţi ani epitrop. Supunându-mă unei nevoi inexorabile de a mă aşeza, am intrat în biserică şi am luat loc într-o strană cufundată în întuneric. În clipa aceea regretam că nu i-am cerut vărului lui Clifford să-mi dea inelul cu pecete ca amintire. Acum ar fi fost cu neputinţă să mă mai întorc să i-l cer. Şi apoi, cine eram eu ca să port acel acum pe veci misterios simbol? Clifford fusese răpit de râul cel rece şi eu nu-i întinsesem o mână, nu-i atinsesem nici măcar degetele.

Şedeam în obscuritatea bisericii privind zidul aurit dindărătul altarului, cu luminiţele lui înşelătoare licărind în întuneric, ca lumina de pe debarcaderul din Cheyne Walk, şi simţeam în ochi lacrimi de zadarnică duioşie şi milă de mine însumi. Aveam nevoie de Clifford, aveam nevoie de ironia lui care era rece şi totuşi nu era rece, aveam nevoie să asculte ceea ce nu-i putea fi povestit decât lui. Numai că Clifford nu mai era, şi aveam senzaţia că îl omorâsem eu, într-o izbucnire de mânie, aşa cum, într-o izbucnire de mânie, o omorâsem pe Anne. Şi acolo unde ar fi putut exista consolarea împăcării sau chiar consolarea răsplăţii nu mai era decât pustietate şi solitudine, o mai vastă pustietate şi o mai tăcută solitudine decât oricând altădată. Fusesem împins, încetul cu încetul, în deşert, şi nu mai exista acum nimeni căruia să-i pot vorbi despre toate lucrurile care, ceas de ceas şi minut de minut, îmi devorau inima.

În timp ce mă aflam sub şocul morţii lui Kitty, treptat mi s-a luminat în minte ideea că nimeni nu ştia de prezenţa mea pe debarcader. Numai Gunnar şi, probabil, Biscuit. Dar nimeni altcineva nu aflase şi eu nu spusesem nimănui. Lui Crystal nu-i precizasem când aveam să mă văd cu Kitty pentru a-mi lua rămas-bun. Aflase din afară de accidentul căderii lui Kitty de pe debarcader şi de efortul eroic al soţului ei pentru a o salva şi, când am văzut-o eu mai târziu pe Crystal, nu i-am ascuns trauma prin care treceam, dar am lăsat-o să creadă (şi a crezut) că moartea a luat-o înaintea scenei mele de adio cu soţia lui Gunnar. Şi nimeni altul, cu excepţia lui Arthur, nu a ştiut vreodată că eu şi Kitty eram altceva decât cunoştinţe întâmplătoare. Hotărârea de a nu-i povesti lui Crystal ce s-a întâmplat în realitate a însemnat pentru mine o decizie importantă şi, din unele puncte de vedere, cumplită. Lăsasem să cadă pe umerii surorii mele întreaga povară a morţii Annei, o lăsasem să împărtăşească totul alături de mine. De astă dată, mi-am spus, am să port singur greul. Nu voi mai injecta în viaţa ei inocentă acest nou şi, fatalmente, mutilant coşmar. Dar tăcerea mea m-a izolat de Crystal într-un fel neobişnuit: ea simţea, în chip obscur, că între noi avusese loc o adâncă separaţie şi ne priveam unul pe celălalt, pe deasupra prăpastiei, cu ochi miraţi şi îndureraţi.

În primele zile de după întâmplare m-am întrebat dacă să-i trimit o

scrisoare lui Gunnar, explicându-i - dar ce explicaţie m-ar fi putut justifica? Nu-i puteam scrie adevărul fără a da într-un fel impresia că arunc blamul, sau măcar responsabilitatea, asupra lui Kitty; şi, în orice caz, purtarea mea era de neiertat. Mă întrebam dacă nu cumva Gunnar o să-mi scrie mie, şi un timp am urmărit poşta ca un îndrăgostit, sperând să descopăr, indiferent ce grozăvii ar fi conţinut, un plic cu scrisul lui mărunt. Dar n-a venit nimic. (Şi-a dat demisia din departament foarte curând după catastrofă şi s-a reîntors la viaţa politică. O alegere parţială picată la momentul oportun l-a propulsat în Parlament, unde, în scurt timp, a ajuns subministru. Dar asta s-a întâmplat mai târziu.) Aş fi vrut să ştie că tocmai mă despărţeam pentru totdeauna de Kitty atunci când ne-a surprins el împreună. Dar pe măsură ce timpul trecea, acest lucru îmi apărea ca o încercare lipsită de noimă, menită să atenueze răul. Şi era măcar adevărat? Aş mai fi vrut să ştiu cine mă vânduse. Cine i-a şoptit lui Gunnar, cine a aranjat acea sosire la ţanc? Biscuit? Clifford? Era de conceput că fusese o intrigă pusă la cale de Gunnar şi Kitty, pentru a pregăti scena unui omor? Să fi fost eu oare disculpat în *asemenea* măsură? Ar fi fost o disculpare pe care nu o doream, şi de altfel nu puteam crede că Kitty, nici chiar pe jumătate silită, a putut fi unealta soţului ei.

Şedeam în biserica St. Stephen şi plângeam pentru Clifford cum nu plânsesem pentru Kitty; în clipele acelea, moartea lui îmi apărea chiar mai îngrozitoare decât a ei. Crystal văzuse în Kitty o *femme fatale* care avea să mă atragă spre pierzanie. De fapt eu o atrăsesem pe Kitty spre pierzania ei, aşa cum o atrăsesem şi pe Anne. Dar în iubirile noastre se amestecase voia lumii şi, de faţă la moartea lor, fusese purul hazard. Cel puţin de acest lucru îmi puteam da acum limpede seama. Pe când Clifford murise altfel, murise pentru că nimeni nu-l iubea şi nu se sinchisea de el, de parcă pe o noapte friguroasă cineva i-ar fi trântit uşa în nas. Nu ştiam şi nu aveam să mai ştiu vreodată în ce măsură ţinuse într-adevăr la mine. Sau poate că murise ca urmare a rolului pe care-l jucase într-o altă dramă, din pricina cuiva de care nu auzisem niciodată. Plângeam şi, treptat, în confuzia durerii, am plâns pentru Kitty, pentru Gunnar, pentru Anne şi, într-un chip ceva mai liniştit, pentru mine. După un timp am început să mă gândesc la domnul Osmand, la felul cum murise singur, la felul cum mă învăţase din manualul de latină pentru începători al lui Kennedy să conjug verbul iubirii, în timp ce mâneca şleampătă a hainei lui se rezemă de braţul meu.

În primele zile după scena de pe fluviu credeam că am să-mi pierd minţile. Îmi petreceam timpul singur în camera mea, şezând pe marginea patului. Hotărârea de a nu-i spune nimic lui Crystal am luat-o foarte curând, fără să fi raţionat, supunându-mă unui imperativ. Nu aveam să mai atârn şi acest albatros de gâtul ei. Dar voi putea oare să

îndur totul de unul singur? Pe atunci nu-mi venise încă ideea de a sta de vorbă cu Clifford, nu-mi încolţise nici cea mai firavă dorinţă de a expune această delicată grozăvie zeflemelii lui, răcelii lui nemărginite. La început am înfruntat doar întâmplarea în sine, înfăşurată în groaznica ei osânda la tăcere, şi am simţit că nu suportă nici un fel de apreciere raţională sau conceptuală. Faptul în sine şi cu mine ne aflam singuri, împreună, şi mintea mea era îngheţată de durere şi de spaimă, iar posibilitatea nebuniei îmi apărea ca o evadare. Mai târziu, pe măsură ce m-am simţit în stare să discut cu mine însumi, să reflectez, să întorc chestiunea pe o parte şi pe alta şi să-i văd toate faţetele, chiar dacă cu multă răceală, dorinţa de a discuta cu Clifford, amintirea înţelepciunii lui, în pofida a orice, şi a afecţiunii lui, oricât şi-ar fi autozeflemisit-o, l-au făcut să-mi apară ca o ultimă resursă providenţială. Acum însă nu mai exista nici o resursă şi acest lucru îmi apărea la rândul lui ca înfăptuirea unei providenţe drepte şi nemiloase.

Faptul că de astă dată nu-i spusesem nimic lui Crystal fusese într-adevăr hotărâtor. *Data trecută* avusesem pe cineva, un spectator pasiv, dar care mi-era totodată frate de suferinţă, şi faţă de care puteam să mă desfăşor. Sufeream în faţa lui Crystal aşa cum credincioşii suferă în faţa lui Dumnezeu; numai că, fără îndoială, aceştia au mai multe foloase de pe urma suferinţei lor decât am avut eu. Iar ea, sărmana inimă inocentă şi iubitoare, a acceptat tacit, din pură bunătate şi din sentimentul ei de identificare cu mine, statornicirea unui climat de totală dezolare. Eu hotărâsem că vieţile noastre trebuie să fie ruinate, iar ea, biata rândunică, şi-a clădit pe dată cuibul în ruine. Cât de zadarnic fusese totul, abia acum îmi dădeam seama cu claritate. Căinţă, pocăinţă, suferinţă izbăvitoare? Nici vorbă de aşa ceva. Mi-am distrus orice şansă în viaţă şi am nimicit fericirea lui Crystal numai din simplă ciudă, din violenţa răzbunătoare şi plină de invidie care încă îmi mai muşca sufletul, încă o dată şi încă o dată dădeam foc orfelinatului, numai că acum nu mai exista nimeni care să oprească acţiunea de distrugere. Mi-am irosit talentele şi m-am prefăcut într-un sclav nu pentru c-aş fi regretat sincer cele ce săvârşisem, ci pentru că am fost furios pe ghinionul care m-a împiedicat „să ies cu faţa curată". Nu crima în sine era cea care mă afectase, ci natura imediată şi automată a pedepsei: pierderea Oxfordului, a „situaţiei" mele, a roadelor muncii mele. Dacă aş fi putut păstra toate acestea, poate că mi-aş fi revenit. Ca în dese rânduri în copilăria mea, sentimentul de vină reieşea din pedeapsă şi nu din răul comis. Şi mi-am perpetuat suferinţa din pur resentiment. Dacă eu aş fi fost singurul recipient al acestei violenţe, incidentul ar fi putut să fie consemnat - în catastiful din ceruri - ca închis. Dar, în mod deliberat, am făcut-o pe Crystal să sufere alături de mine. Ar fi putut oare suferinţa ei curată să mă

răscumpere de păcat? În nu ştiu care teorie ideală, da, în realitate, nu.

Fireşte, regretam ceea ce făcusem. Regretam toţi paşii greşiţi cu consecinţele lor catastrofale, şi nu-i regretam doar ca pe nişte mostre de ghinion. Ştiam bine unde m-am comportat rău, îmi cunoşteam egoismul, distructivitatea, rapacitatea. Dar înţelegeam acum în ce disperată măsură această „penitenţă" era amestecată cu elementele grosolane care alcătuiau aproape întreg ansamblul fiinţei mele. Există unele ritualuri religioase care separă minusculele grăunţe ale căinţei. Asemenea ritualuri se aplică chiar şi atunci când nu apare căinţa. Dar eu nu mă puteam folosi de astfel de aparate selective. Pentru mine totul era grosolan amestecat: căinţa, remuşcarea, resentimentul, violenţa şi ura. Şi nu era vorba de o tragedie. Nu aveam nici măcar consolarea de a privi chestiunea sub această optică. Tragediile aparţin artei. Viaţa nu are tragedii.

Mă întrebam cum va arăta viitorul. Oare avea să înceapă pentru mine un nou ciclu de suferinţă, mai intensă, mai cruntă? Dacă-i aşa, va dăinui întreaga mea viaţă. Aceeaşi crimă, repetată de două ori, nu merită oare mai mult decât o dublă pedeapsă? Sau scena va fi acum total diferită? Eram mai vârstnic decât prima oară, nu mai aveam nesăbuinţa şi dărnicia tinereţii. Când mă aflasem în valurile de gheaţă ale Tamisei, uitasem pe dată de Kitty. Eul meu cel mai profund, care nu cunoştea pe nimeni altcineva, se lupta cu disperare doar să supravieţuiască. Oamenii între două vârste sunt mai grijulii faţă de ei înşişi. Oare dorinţa disperată de a supravieţui sau meschina prudenţă mă vor feri acum, în acest şi mai crâncen impas, de autodistrugerea la care mă osândisem prima oară? Îmi vor fi de ajutor acum, când puteam desluşi cu mai multă claritate mâna hazardului? A spera aşa ceva însemna cinism? Dar chiar şi cinismul mi-ar putea fi oare de ajutor? Sau poate că acum eram într-adevăr mai înţelept? Ce i-ar mai fi plăcut lui Clifford să discute toate aceste chestiuni! Fără îndoială, acum eram mai în măsură să cântăresc ceea ce nu putusem percepe data trecută altfel decât ca o provocare, şi anume proporţia de întâmplător, de accidental pe care o conţineau lucrurile acestea, sau poate că toate lucrurile de pe lume. Data trecută turbasem de furie din pricina elementului accidental, şi nu-i îngăduisem sub nici un chip să mă salveze din stăruinţa mea de a fi unicul autor a tot ce se întâmplase. Acum eram mai modest în ce priveşte paternitatea mea asupra evenimentelor, şi poate că voi reuşi să fac la timp mişcarea de a mă ierta, de a-i ierta pe toţi. Sau poate că tocmai în aceasta constă cinismul cel mai subtil? Există o dogmă religioasă care spune că Dumnezeu este autorul tuturor acţiunilor. Mă întreb care o fi echivalentul ei laic?

Durerea mea pentru Kitty şi amintirea iubirii ce mi-o purtase, indiferent ce-o fi însemnat această iubire, rămăseseră şi aveau să

rămână ferme. Poate că asemenea dureri sunt elementele cele mai pure şi mai statornice din nestatornica, impura, egoista inimă omenească: durerea existând nu ca sentiment de culpabilitate, sau calcul, sau regret raţional, ci ca sfâşieri şi imagini. Acestea mă vor însoţi în taină până la capăt. Aş fi dorit, cu o tristeţe posomorâtă şi amară, să mai fi putut comunica măcar o singură dată cu Gunnar. dar era un lucru imposibil, şi până şi gândul că se va reîntoarce într-o bună zi ca să mă omoare era o romanţare pe care hâda realitate a vieţii o respingea. Era pur şi simplu un sfârşit în coadă de peşte, pe care sentimentul meu de vină îl sucea şi-l răsucea, şi unica salvare, de fapt unica mea datorie, ar fi fost să accept ideea de imposibil, aşa cum stătea ea de veghe, undeva, înainte de punctul terminus al strădaniei umane.

Totuşi, printre toate aceste poveri sterile şi obstacole oarbe se cernea o rază de lumină, şi era o binecuvântare să mai pot regăsi spaţiul unei meniri normale. Anume, puteam încă, până nu era prea târziu, s-o fac pe Crystal fericită. Chiar înainte de a fi avut forţa de a întrezări acest viitor, un instinct bine orientat mă făcuse să-i ascund catastrofa. Acum voi avea grijă de Crystal, aşa cum ar fi trebuit să fi avut întotdeauna, voi avea grijă de ea ca de copilul meu, nu-i voi mai întuneca sufletul cu atrocităţile vieţii mele particulare, ci voi munci ca să-i pot dărui fericirea, bunăstarea, şi acele bucurii simple care i se potriveau atât de bine şi de care o privasem în mod constant. Orice o putea bucura pe Crystal, cu condiţia ca eu să fiu bine, orice flecuşteţ cât de neînsemnat îi putea face plăcere. Aşa încât era absolut scandalos că nu avusese o viaţă fericită. Acum nu mai puteam munci pentru ea aşa cum avusesem de gând în tinereţe, aşa cum plănuisem şi întrevăzusem la Oxford, atunci când Crystal declarase: „Asta-i cea mai fericită zi din viaţa mea”. Nu-i mai puteam oferi *acea* fericire. Dar puteam munci din răsputeri pentru a-i dărui o altă fericire mai mică, mai scurtă, mai modestă, dar în care capacitatea ei înnăscută de a se bucura ar putea în sfârşit să zburde. Aceasta va fi de aici înainte unica mea menire. Crystal era singura fiinţă pe care o iubeam şi aveam noroc că mi se oferea posibilitatea de a-mi exprima această iubire cu toată nevinovăţia şi plinătatea inimii şi de a-i închina ei ce mai rămăsese din viaţa mea. O voi scoate din Londra şi voi găsi undeva la ţară cea mai bine plătită slujbă care s-ar potrivi capacităţilor mele. Am să mă mut cu ea într-o căsuţă de ţară şi o să aibă grădină şi animale, o să-i ofer tot ce-şi doreşte inimioara ei, şi o să simulez faţă de ea un soi de seninătate, poate chiar bucurie, în care, până la urmă, se va dizolva ceva din realitatea acestor lucruri. Şi noi doi, singuri, vom cânta asemenea păsărilor în colivie.

M-am ridicat ca să ies din biserică. Mă simţeam epuizat de durere, iar gândul că Clifford era mort îmi veni nou în minte. Am ieşit prin

nava dinspre sud. Am văzut o piatră memorială care-mi cerea să mă rog pentru odihna sufletului lui Thomas Stearns Eliot. Cum te mai simţi tu, bătrâne prieten, acum când insuportabila încăierare cu cuvintele şi cu sensurile a luat sfârşit? Din păcate nu mă pot ruga pentru sufletul tău, nu mai mult decât pentru sufletul lui Clifford. Amândoi aţi fost scoşi din catalogul existenţei. Dar eu simt o vie recunoştinţă faţă de cuvinte, chiar faţă de cuvintele al căror sens abia de-l înţeleg. Dacă timpul în întregime este etern prezent, atunci timpul în întregime nu mai poate fi răscumpărat.

Ceea ce ar fi putut să fie nu-i decât o abstracţiune, existând ca o posibilitate perpetuă doar într-o lume de speculaţii.

AJUNUL CRĂCIUNULUI

— CINE O DĂRUIEŞTE PE ACEASTĂ femeie pentru a fi cununată cu acest bărbat?

— Eu.

„Eu, Arthur Mervyn Fisch, te iau pe tine, Crystal Mary Burde, drept soaţă cu cununie, pentru a te avea alături şi a te susţine de astăzi înainte la bine sau la rău, la bogăţie sau la sărăcie, la boală sau la sănătate, legându-mă să te iubesc şi să te îndrăgesc până când moartea ne va despărţi, după cum fi-va voia Domnului; şi întru aceasta mă leg cu credinţa mea."

Arthur a molfăit cuvintele rolului său. Ochii îi străluceau de bucurie, faţa îi radia de triumf, dar tremura de parcă te-ai fi aşteptat în orice moment să se dezagrege. Crystal, care plângea de parcă i se sfâşia inima, îşi debită în şoaptă partea ei. Când am atins-o pentru a-mi îndeplini misiunea de a o dărui lui Arthur, am simţit-o complet ţeapănă. Arthur a bâjbâit cu verigheta până să-i nimerească degetul, iar ea a privit-o cu uimire prin pânza lacrimilor, apoi s-a întors spre mine cu o expresie de copil speriat.

„Cu acest inel mă cunun cu tine, cu trupul meu te venerez, cu toate bunurile mele lumeşti te înzestrez..."

Se terminase. Pastorul ne-a condus în sacristie ca să semnăm în registru. Crystal şi-a scris pentru ultima oară numele ei de fată: Crystal Burde. Arthur a scăpat condeiul din mână şi a făcut o pată pe filă. Eu am iscălit ca martor. Tommy şi-a scris numele ei, ocupând mult spaţiu cu felurite înfloriturii scoţiene: Thomasina Uhlmeister.

Din fericire, ceremonialul a fost scurt. Crystal ar fi vrut să cântăm un imn, dar eu m-am împotrivit, împlinind ultimul meu act de autoritate din viaţa ei. Ceremonia noastră a fost ultima din şirul de cununii ale zilei, iar pastorul, care se grăbea probabil s-o şteargă la vreo petrecere de sărbători, ne-a strâns mâinile şi ne-a zâmbit din mers. Era ajunul Crăciunului.

Eu şi Tommy am rămas singuri cu domnul şi doamna Arthur Fisch. Şi Tommy fusese înlăcrimată de-a lungul întregii ceremonii.

— Ei, Arthur, felicitările mele, i-am spus, strângându-i mâna.

Îşi lăsase din nou mustaţă, dar fericirea îl făcea să arate bine.

— Nu mai necheza, mânza mea, i se adresă Tommy lui Crystal.

— E musai să foloseşti afectările astea scoţiene? am întrebat-o pe

Tommy. Nu mai plânge, Crystal puicuţo, drăguţa mea. Acum eşti ditamai femeie măritată.

— Tocmai asta o roade, zise Tommy. Vai, vai…

Nu se mai putu reţine şi izbucni în lacrimi.

Am încercat să schimb priviri cu Arthur, orice clişeu ar fi salvat situaţia, numai că el plana asupra lui Crystal şi părea gata să înceapă să urle la rândul lui. Cineva, în biserică, tuşi cu înţeles. Fără îndoială doreau să dichisească locul pentru slujba de seară. Arthur o înzestrase acum pe Crystal cu bunurile lui lumeşti, adică paravanul pe care era reprodus Empire State Building şi fotoliul lui cu avioane, şi primise îngăduinţa s-o venereze cu trupul lui. Tommy repetă pentru a cincea oară gluma că Crystal se preschimbase dintr-o pasăre de cristal într-un peşte de cristal[30]. Eu o dăruisem pe sora mea. Era deci timpul să plecăm.

Se precipitaseră o serie întreagă de evenimente. De fapt, asta era a doua cununie la care fusesem invitat de la întâmplarea din Chelsea încoace. Am mai fost poftit, dar desigur că nu m-am dus. la celebrarea cununiei civile dintre (domnişoara) Alexandra Marilyn Bisset şi (domnul) Christopher Jameson Cather. În momentul când primisem invitaţia nici nu ştiusem măcar că cei doi se cunoşteau. Se pare că Biscuit, venind în diverse rânduri la mine acasă în căutarea mea, îl văzuse pe Christopher şi râvnise la el. De ce nu? Căsătoria fusese, după cât se părea, ideea ei (dar eu nu prea eram convins de acest lucru), şi, după câte îmi spusese Arthur, care îmi dăduse informaţiile, atrăsese felurite comentarii cinice. Nu puteam decât să-mi înclin capul în faţa unui mister de nepătruns. Biscuit îşi găsise prinţul, iar Christopher îşi găsise, să sperăm, „iubirea adevărată”, visată în cântecul lui. Se poate ca amândoi să fi fost norocoşi. Se zvonea că Biscuit ar fi fost acum o femeie bogată, în urma testamentului lăsat de Kitty. Tânăra pereche îşi sărbătorea luna de miere în Benares. Christopher avea de gând să folosească banii lui Kitty lansând-o pe Biscuit ca model. Despre „Păsările de apă” nu s-a mai auzit un cuvânt.

În măsura în care toate astea mă mai puteau atinge, îmi părea rău după Biscuit. Mă obişnuisem într-un fel cu ea, exista între noi acea complicitate de „camera slugilor” şi nu mă puteam împiedica să nu mă întreb ce întorsătură ar fi luat lucrurile dacă. aşa cum se cuvenea rangului meu, m-aş fi îndrăgostit de cameristă în locul stăpânei. Mi-ar fi plăcut să revăd faţa aceea gălbuie, de copil de pripas, înălţată către faţa mea într-o naivă şi preocupată întrebare. Mă simţeam înrudit cu Biscuit pentru că amândoi eram vagabonzi în societate, amândoi dezmoşteniţi, amândoi pierduţi şi nereclamaţi de nimeni. Mi-ar fi plăcut să o pot săruta din nou pe Biscuit, nu cu pasiune, ci cu o tristeţe ostenită. Acum era a lui Christopher, aparţinea unui bărbat care păstra o imagine foarte urâtă despre mine, chiar fără să fi

cunoscut faptele pe care probabil că Biscuit i le şi împărtăşise. Îmi părea rău şi după Christopher. Cândva ţinuse la mine. Am fi putut fi prieteni. Distrusesem, aproape sistematic, respectul şi afecţiunea lui faţă de mine, şi până la urmă l-am şi alungat din casă. Într-adevăr, aşa procedasem cu majoritatea oamenilor pe care i-am cunoscut. Era de mirare că Clifford mă acceptase atâta amar de vreme. Da, mi-ar fi plăcut să mai pot sta de vorbă cu Biscuit. Mi-ar fi plăcut să o întreb, pur şi simplu din compasiunea omului iremediabil naufragiat, dacă ea mă trădase. Sau nici nu ştia poate că luasem parte la moartea lui Kitty. Dar era prea târziu acum pentru aceste întrebări, ca şi pentru multe altele.

Hotărârea lui Crystal, subit fermă, de a se mărita cu Arthur picase ca o bombă. Uitasem complet de Arthur. Destul de curios, mă gândisem la el în acea cumplită seară de marţi, mă gândisem că mă aştepta, probabil, cu conserva de limbă, cartofii, mazărea, brânză şi bananele lui. Doamne, dacă m-aş fi dus la Arthur în seara aceea, dacă ar fi avut el puterea de a mă constrânge! Dar după acea seară de marţi se evaporase cu totul din conştiinţa mea, până când Crystal m-a anunţat, cu un glas nou şi un chip nou, că a hotărât să se mărite. De ce? Nu mă puteam împiedica să cred că, într-un anumit fel tainic şi obscur, decizia mea de a nu-i povesti cele ce mi se întâmplaseră determinase brusca ei hotărâre de a mă părăsi. Comuniunea desăvârşită dintre noi doi fusese ştirbită de o tăcere din parte-mi pe care ea trebuie s-o fi simţit, chiar dacă nu a putut-o interpreta şi, probabil, o teamă adâncă, senzaţia că mă pierde, o împinseseră în braţele lui Arthur. Aşadar, e posibil că tocmai eroismul meu mă făcuse să o pierd, şi dacă m-aş fi lăsat pradă slăbiciunii de a-i împărtăşi totul, i-ar fi fost milă de mine şi mi-ar fi rămas alături. Sau poate că hotărârea ei nu însemna decât realizarea unui vechi ţel, dorinţa lui Crystal de a avea un copil, dorinţă despre care ştia bine că mă irită. Ori poate că era vorba într-adevăr de autentică iubire pentru Arthur, iubire despre care nu-mi vorbise pentru că ştia că m-ar fi iritat şi mai mult. Aceasta era încă o întrebare ce va rămâne pe veci fără răspuns.

Aşadar nu aveam să locuiesc împreună cu Crystal, şi nu vom cânta ca două păsărele într-o colivie. Arthur, şi nu eu, va avea grijă de ea, o va iubi şi va împlini dorinţele inimioarei ei. Ea şi Arthur urmau să se mute din Londra. Arthur îşi ceruse transferul la Harrogate şi începuseră deja căutarea unei noi căsuţe de ţară. Aveau să locuiască deci în vâlcelele îndepărtate din Yorkshire, iar eu o să-i vizitez ocazional, din ce în ce mai rar, şi o să-i aud vorbind despre mine ca despre „unchiul Hilary”, şi o să-i văd pe copiii lor zgâindu-se la mine cu ostilitate şi neînţelegere. Desigur că ascundeam toate aceste previziuni de ochii ei iubitori şi înlăcrimaţi. În tot acest timp m-am prefăcut, şi simpla rigoare a disimulării a însemnat în oarecare măsură

o distragere de la tortură care o prilejuise. Am simulat bucurie pricinuită de căsătorie, entuziasm stârnit de Arthur, fericită anticipare a nepoţeilor şi nepoţelelor (care vor sosi cu siguranţă, chiar adoptaţi la nevoie). Ba chiar am vorbit cu beatitudine despre o eventuală mutare a mea în Yorkshire. (Părăsisem ministerul şi-mi găsisem o slujbă, mai plicticoasă dar mai bine plătită, la o companie de asigurări.) Pe cine convingeau aceste minciuni? Crystal avea nevoie să le creadă măcar pe jumătate şi poate că le şi credea. S-a agăţat de mine până în ultimul moment, cu o expresie de vinovăţie îngrozită şi un torent de exclamaţii de dragoste. Iar eu mi-am jucat rolul cu eroism. Cel din urmă lucru pe care-l puteam face pentru Crystal era s-o trimit cu inima senină către destinul ei. Duritatea o să-şi găsească desigur loc mai târziu.

Am ieşit din biserică (nu era St. Stephen) în aerul îngheţat al nopţii. În curtea bisericii era un pom de Crăciun iluminat. Mi-am adus aminte că, până la urmă, nu o dusesem pe Crystal să vadă ieslea de pe Regent Street. Ne-am îndreptat spre maşina pe care o închiriase Arthur şi în care avea s-o ducă a doua zi pe Crystal ca să petreacă Crăciunul cu verii lui din Lincolnshire. Tommy şi cu mine ne-am înghesuit pe locurile din spate. Arthur şi Crystal s-au aşezat în faţă. Crystal s-a întors şi mi-a întins mâna, iar eu i-am luat-o eroic, i-am strâns-o şi i-am zâmbit, deşi îmi venea să urlu ca un câine. Arthur a condus cu prudentă pricepere spre ospăţul de nuntă care avea loc în Blythe Road. Am urcat scările, Arthur în frunte, apoi Crystal continuând să mă ţină de mână, şi Tommy în spate. Masa ne aştepta aranjată, puiul şi budinca se rumeneau în cuptor. Camera era împodobită cu lanţuri de hârtie. Arthur, cuprins de elan sărbătoresc, pregătise pălăriuţe de hârtie pentru doamne, reprezentând Zorile şi Amurgul.

Au urmat râsete şi lacrimi. Ne-am scos paltoanele. Arthur şi cum mine purtam costumele bune. Tommy era îmbrăcată într-o rochie cu paiete, total nepotrivită, iar Crystal purta o rochie de mătase portocalie care se lupta cu culoarea părului ei. Am sărutat-o pe Crystal şi i-am cerut să înceteze cu plânsul. Tommy a sărutat-o şi ea. Femeile au continuat să plângă, încercând să râdă. Arthur şi cu mine am început să deschidem sticlele de şampanie.

ZIUA DE CRĂCIUN

MĂ ÎNTORCEAM ACASĂ. TOMMY, al cărei drum ducea în direcţia opusă, continua să meargă alături de mine. Câţiva fulgi de zăpadă se iveau ici-colo în lumina felinarelor şi pluteau alene înainte de a coborî şi a se face nevăzuţi pe trotuarele brumate de ger. Tommy purta scufia ei de noapte din lână albastră şi îşi vârâse în ea şi zulufii, ca să-i ţină mai cald. Mergeam de o bucată de timp în tăcere.

Aşa cum eram de aici înainte condamnat să fac în tot restul vieţii mele, revedeam cu ochii minţii imaginea lui Kitty zbătându-se în mâl, la marginea apei. Ce s-o fi întâmplat cu mantoul de vizon? Oamenii pot să se piardă, dar obiectele de preţ, ca de pildă hainele de vizon, trebuie supravegheate cu grijă. Poate că se găsea acum în posesiunea lui Biscuit.

— Hilary, plângi?

— Nu.

— Aşa aveam impresia.

— Nu.

— Hilary, trebuie să-ţi fac o mărturisire.

— Domnul Spranger te-a lăsat însărcinată. O.K. E un lucru care nu mă priveşte.

— Nu, nu. Am făcut un lucru îngrozitor şi trebuie să ţi-l spun.

— Are într-adevăr vreo importanţă?

— Da. Trebuie să ţi-l spun. Mă întreb dacă ai să mă poţi ierta vreodată.

— Asta, fără îndoială, o va decide timpul.

— I-am trimis lui Gunnar Jopling o scrisoare în legătură cu tine.

— Ce-ai făcut?

Continuam să merg.

— I-am scris o scrisoare în legătură cu tine, în legătură cu tine şi cu Lady Kitty.

Mi-am continuat mersul, fără să-i arunc vreo privire. Fulgii de zăpadă se îndesiseră.

— Şi ce i-ai scris despre mine şi Lady Kitty?

— Că eşti îndrăgostit de ea.

— Ce te-a făcut să-ţi imaginezi acest lucru? Poate că a fost o născocire de-a ta?

— Te-am văzut sărutând-o în Grădinile Kensington, în ziua aceea când am venit să-ţi povestesc despre Kim.

— De unde ai ştiut că era ea?

— I-am văzut fotografia în reviste şi apoi am întâlnit-o când am venit la tine la birou. I-am recunoscut mantoul.

— Ce deşteaptă ai fost să ne descoperi!

— Am venit la tine să te caut şi nu erai acasă, aşa că m-am dus în parc. Şi ştiam că grădina aceea de la capătul lacului e unul din locurile tale favorite.

— De unde ştiai?

— M-ai dus şi pe mine o dată acolo. Mi-ai spus că ai botezat-o Grădina Leningrad. Ai uitat, probabil.

Într-adevăr, uitasem.

— Şi ce anume i-ai scris?

— Doar că eşti îndrăgostit de soţia lui. Despre ea n-am scris nimic.

— Când ai expediat scrisoarea?

— A... după aceea...

— În ce zi?

— Am scris-o şi am expediat-o a doua zi... adică luni. Am făcut-o... pur şi simplu din gelozie şi din ciudă... ştiu că a fost un lucru urât... dar, înţelegi, tot timpul mi-am spus că e altă femeie la mijloc, şi că din cauza ei nu... întâi am crezut că e Laura Impiatt... pe urmă, când te-am văzut cu Lady Kitty, mi-am dat seama că de ea e vorba, şi n-am putut îndura... ea era o femeie atât de fericită şi de bogată, şi acum te mai avea şi pe tine... era îngrozitor, simţeam că-mi pierd minţile... şi mi-am spus că dacă te-ar lăsa în pace poate aş avea şi eu vreo şansă... sau nu ştiu ce alta am gândit... pentru că de fapt te părăsisem, numai că, în realitate, desigur că n-o făcusem... dar eram înnebunită de suferinţă... am făcut un lucru oribil... şi a doua zi biata doamnă a murit...

— Aşa încât nici n-ar fi fost nevoie să trimiţi scrisoarea.

— Aşa încât nici n-ar fi fost nevoie să trimit scrisoarea. Mă rog, e un fel foarte urât de a vorbi... m-am purtat îngrozitor faţă de el, de domnul Jopling, şi faţă de tine... dar presupun că nu a dat crezare scrisorii... am scris-o la maşină şi nu am semnat-o... şi te-am pomenit numai pe tine, despre ea nici un cuvânt... bănuiesc că o mulţime de bărbaţi se socoteau îndrăgostiţi de soţia lui pentru că era una din frumuseţile renumite, se îndrăgosteau probabil de fotografia ei... poate că domnul Jopling şi-o fi închipuit că-i vorba de aşa ceva... sau c-o fi fost o anonimă trimisă de cine ştie ce zănatic... şi apoi, oricum, dânsa a murit. Ţi-a pomenit ceva despre scrisoare?

— Nu.

— Atunci probabil c-o fi gândit că i-a trimis-o un nebun - oamenii de talia lui primesc, desigur, o sumedenie de scrisori aiurite.

— Probabil.

— Dar mie îmi apăra conştiinţa. A trebuit să-ţi spun, pentru că mă rodea cumplit. Poţi să mă ierţi?

Deci mică, inocenta, nesăbuita de Tommy provocase totul. Dintr-un resentiment pueril şi din gelozie femeiască, Tommy adusese asupră-mi mâna destinului. Nu va trebui să afle niciodată. Alt secret pe întreaga viaţă. Probabil că Gunnar primise scrisoarea ei marţi dimineaţă. Şi când Kitty încropise o scuză pentru a nu-l însoţi la cocteilul de la Ministerul de Externe, s-a hotărât să-şi verifice bănuielile. S-a întors acasă... şi?... a scuturat-o pe Biscuit până i-a dezvăluit unde era locul nostru de întâlnire? Amănuntele n-aveau importanţă. Neştiutoarea Tommy provocase acea întâlnire care a ucis-o pe Kitty, a căsătorit-o pe Crystal şi a adus în viaţa mea şi a lui Gunnar o de două ori mai intensă osândă veşnică. Nu a fost Clifford, nu a fost Biscuit şi, slavă Domnului, nu a fost un complot urzit de ambii soţi pentru a pedepsi un criminal detestat. Mă năpădise un sentiment de nebunească uşurare îmbinat cu o nouă tortură la gândul elementului de întâmplător din întreaga suită a evenimentelor. Doamne, dacă aş fi avut inspiraţia să o duc în altă parte pe Kitty în acea duminică dimineaţă, orice alt loc ne-ar fi salvat!

— Mă poţi ierta? îşi repetă Tommy întrebarea.

— Presupun că da. După cum am mai spus, timpul va decide.

— Pari foarte nepăsător. Probabil că nu te prea sinchiseşti de ceea ce fac eu.

— Probabil că nu. Pe aici o ia drumul tău spre casă şi pe aici e al meu.

— Vin cu tine.

— Sper că ai să mă inviţi la nunta ta cu domnul Spranger. M-am obişnuit cu nunţile, aproape că-mi plac.

— Nu mă mărit cu domnul Spranger, mă mărit cu tine.

Ne aflam în colţul străzii Kensington Church. Ningea acum într-un ritm vioi. Clopotele bisericii St. Mary Abbots vesteau Crăciunul în cascade de bucurie. Alte biserici din preajmă răspunseră cu ecouri de dangăte. Oricum, pruncul Iisus reuşise să se nască.

— Sărbători fericite, Tommy.

— Mă mărit cu tine, Hilary!

— Zău, Thomas?

— Da, mă mărit cu tine.

— Zău, Thomasina?

---- Sfârşit ----

[←1]

O serie de figuri geometrice concentrice reprezentând, în budism, imaginea totalităţii, a plenitudinii.

[←2]

Cartier din Londra unde se află ministerele.

[←3]

Sir John Moore (176l-l809), general vestit, rănit mortal în timpul bătăliei cu francezii de la Coruna (1808-l809).

[←4]

Henry Newbolt (1862-l938), avocat, prozator şi poet, autor al unor poeme patriotice, care cânta flota britanică şi marile bătălii navale.

[←5]

Personaj din *Cartea Junglei* de Rudyard Kipling. Copilul Toomai, care-i face pe elefanţi să i se supună, simbolizează voinţa ce poate opera miracole.

[←6]

A reuşi cu orice preţ (fr.)

[←7]

Avram Noam Chomsky (n. 1926) lingvist american. Autorul unor studii de gramatică transformaţională.

[←8]

Nivelul nobil (it.)

[←9]

Ah, ce frumoase sunt trenurile pierdute! (fr.).

[←10]

Giovanni Battista Piranesi (1720-1778), gravor şi arhitect italian, cu o viziune fantastică.

[←11]

Teorie cosmologică *(Big-bang Theory)* ce susţine că expansiunea universului a început cu o gigantică explozie

[←12]

Shakespeare - *Furtuna*, actul I, scena 2

[←13]

Citat parodiat după Cymbeline de Shakespeare. În original: „Flăcăii şi fecioarele de aur, ca şi coşarii, se vor preface în ţărână” (actul III, scena 2)

[←14]

Celebrul turn cu ceas din ansamblul Parlamentului din Londra

[←15]

Referire la personajul principal feminin din *Furtuna* de Shakespeare

[←16]

Un suflet osândit (fr.)

[←17]

Nu iubesc, deci nu greşesc (lat.)

[←19]

Plăcere de viaţă (fr.)

[←20]

Ţara în care se stabileşte eroul comediei *Peter Pan*

[←21]

Pronunţare stâlcită a sintagmei franceze *fait accompli* - fapt împlinit

[←22]

Dame Stitch este o cusătură specială, în genul goblenului.

[←23]

Flacără lipsită de strălucire (lat.).

[←24]
]

[←25]

Botişoare (fr.)

[←26]

Faimos mausoleu indian clădit de Şahul Iahan pentru favorita sa. Denumirea este folosită generic pentru a desemna cea mai minunată dintre clădiri.

[←27]

Întemeietorul unei secte fanatice în Persia, la sfârşitul secolului al XI-lea. La ordinul lui Hassan, membrii sectei comiteau asasinate secrete

[←28]

Mirodenie indiană care se găteşte în special cu orez şi pui.

[←29]

Pentru ochii lui frumoşi (fr.)

[←30]

Joc de cuvinte: în engleză, Burde se pronunţă asemănător cu substantivul *bird*, care înseamnă „pasăre”, iar *fish*, numele de căsătorie al lui Crystal, înseamnă „peşte” (n.tr).

Table of Contents

JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
VINERI
SÂMBĂTĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
DUMINICĂ
LUNI
MARŢI
MIERCURI
JOI
VINERI
SÂMBĂTĂ
DUMINICĂ
LUNI
MARŢI
AJUNUL CRĂCIUNULUI
ZIUA DE CRĂCIUN